

RP 154/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om djurvälstånd och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om djurvälstånd. Samtidigt föreslås det att nuvarande djurskyddslagen upphävs. Propositionens syfte är att främja djurvälstånden och skydd av djur samt att öka respekten för djur och förbättra behandlingen av djur.

Bestämmelserna om djurhållningsplatser samt skötsel och behandling av djur preciseras och kompletteras så att de bättre än förr beaktar främjandet av djurs övergripande välfärd och god behandling av djur. Enligt dagens kunskap påverkas djurs välfärd i hög grad av djurens möjlighet att bete sig på ett arttypiskt sätt. Det föreslås att till lagen fogas ett krav på att djur som hålls av människan ska kunna tillfredsställa vissa väsentliga beteendemässiga behov.

I lagen föreskrivs om de djurarter och djur som får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att för de nämnda ändamålen hålls endast sådana djur vars djurhållning i praktiken kan ordnas på det sätt som lagen förutsätter.

Bestämmelserna om djurhållningsplatser indelas i allmänna bestämmelser som gäller alla djurhållningsplatser och i bestämmelser om permanenta djurhållningsplatser. Syftet med reformen är att förtydliga den nuvarande regleringen så att det kan ställas strängare krav på permanenta djurhållningsplatser än på tillfälliga djurhållningsplatser. Med vissa undantag blir det förbjudet att fortlöpande hålla djur uppbundna på permanenta djurhållningsplatser. Djurs möjligheter att röra på sig får inte heller begränsas fortlöpande så att djuret inte har möjlighet att vända på sig. Efter en övergångstid på fem år blir det förbjudet att fortlöpande hålla andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion samt hästar uppbundna. Däremot föreslås det inte bli förbjudet att fortlöpande hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion uppbundna. Efter en övergångstid på 15 år blir det förbjudet att hålla suggor och gyltor i insemineringshäckar under en längre tid. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker föreslås det inte bli förbjudet att hålla suggor och gyltor i grisningshäckar.

Däggdjur och fåglar ska ha kontinuerlig tillgång till vatten på den permanenta djurhållningsplatsen. I lagen föreskrivs om vissa undantag som gäller alla djurhållningsformer från denna huvudregel. Genom förordning av statsrådet kan det dessutom föreskrivas om undantag för sådana permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att ordna kontinuerlig tillgång till vatten på grund av djurhållningsformen och väderförhållandena. Genom förordning av statsrådet är avsikten att föreskriva om undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten i fråga om djurhållningsplatser för så kallade iglookalvar, hundar som hålls på yrkesmässiga draghundsgårdar och vissa pälsdjur.

I fortsättningen måste man använda smärtlindring i samband med smärtsamma ingrepp på djur. Man kan avvika från kravet på smärtlindring bara när ingreppet orsakar endast lindrig eller kortvarig smärta eller om det är fråga om en nödsituation.

Regleringen om avel preciseras och förtydligas jämfört med nuläget. Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta syfte ska för avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas ge dessa egenskaper vidare till sina avkomlingar.

RP 154/2018 rd

Bestämmelserna om vård av vilda djur som är skadade eller annars i behov av vård preciseras och regleringen utvidgas. I lagen föreskrivs på nuvarande sätt om skyldighet för alla medborgare att hjälpa vilda djur som är i behov av hjälp. Medborgares rätt att omhänderta ett sådant djur begränsas dock jämfört med nuläget till att gälla enbart den tid då man ger första hjälpen eller överlämnar djuret för vård. Efter första hjälpen ska djuret antingen försättas i frihet, överlämnas för sakkunnig fortsatt vård eller avlivas. Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur ska vara anmälningspliktig verksamhet.

Kravet på uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur utvidgas så att mottagaren av djuret inte bara ska informeras om sjukdomar och skador utan också lämnas andra uppgifter som är väsentliga för djurets välfärd. Även överlåtelse av djur begränsas i vissa situationer och på vissa platser. I lagen föreskrivs på samma sätt som nu om förbud mot kringföringshandel och förbjuds överlåtelse av djur som lotteri- och tävlingsvinster. En ny sak är att förbudet också utsträcks till att gälla handel med ryggradsdjur och bläckfiskar som bedrivs på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana där avsikten är att förevisa djur. Försäljning av vissa djur i djuraffärer förbjuds också liksom att hålla djur som är till salu i skyltfönster. Det ska också vara förbjudet att permanent överlåta ett djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke.

Sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande ska vara anmälningspliktig verksamhet. I lagen föreslås också bestämmelser om allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar, krav på tävlings- och utställningsarrangörer samt om arrangerande av tävlingar och utställningar.

Vissa tillstånd som gäller bedrivande av verksamhet slopas och överlappande anmälningskyldigheter gallras bort. Så kallade husdjursgårdar ska inte längre behöva tillstånd för sin verksamhet. I fråga om verksamhet som kräver anmälan ska anmälan göras endast till den del som den inte görs redan med stöd av någon annan lagstiftning.

Det föreslås att regleringen om slakt av djur ändras så att djuret alltid ska bedövas före blodtappningen. Ändringen gäller inte bara den särskilda slaktmetod som används på religiösa grunder utan också fjäderfän som slaktas för privat bruk. Avlivning av djur i underhållnings- syfte förbjuds. Dessutom förbjuds könsungämpliga mellan människa och djur.

Regleringen om tillsyn över djurs välfärd preciseras och utökas för att effektivisera tillsynen. I synnerhet utökas och preciseras tillsynsmyndighetens metoder att ingripa i missförhållanden i anslutning till djurs välfärd. I slakterier kan övervakningen genomföras med hjälp av kamera-system som installeras i slakterilokalerna.

I strafflagen, lagen om transport av djur, jaktlagen, lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, naturvårdslagen och lagen om djuravelsverksamhet företas de tekniska ändringar som följer av den föreslagna lagen.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2021, samtidigt som landskapsreformen.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	6
1 INLEDNING.....	6
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning och praxis.....	6
2.1.1 Allmänt om djurskyddslagstiftningen	6
2.1.2 Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen.....	6
2.1.3 Vissa andra förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen	14
2.1.4 Annan central lagstiftning som berör saken	15
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	18
2.2.1 Lagstiftningen i vissa länder.....	18
2.2.2 Europeiska unionen och Europarådets avtal.....	21
2.3 Bedömning av nuläget	22
2.3.1 Djurs ställning i samhället.....	22
2.3.2 Begränsningar av hållandet av djurarter.....	23
2.3.3 Djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur	23
2.3.4 Avel	24
2.3.5 Vård av vilda djur.....	24
2.3.6 Upphittade djur.....	25
2.3.7 Överlåtelse av djur	25
2.3.8 Djurtävlingar och djurutställningar	26
2.3.9 Tillstånds- och anmälningspliktigt hållande av djur	27
2.3.10 Avlivning av djur	27
2.3.11 Myndigheter och övervakning.....	28
2.3.12 Administrativa tvångsmedel.....	29
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	29
3.1 Målsättning och alternativ.....	29
3.2 De viktigaste förslagen.....	30
3.2.1 Främjande av djurvälståndet.....	30
3.2.2 Respekt för djur.....	30
3.2.3 Begränsningar som gäller hållandet av djur	31
3.2.4 Djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur	32
3.2.5 Avel	34
3.2.6 Vård av vilda djur.....	34
3.2.7 Upphittade djur.....	35
3.2.8 Överlåtelse av djur	36
3.2.9 Tillstånds- och anmälningspliktig djurhållning.....	36
3.2.10 Djurtävlingar och djurutställningar	37
3.2.11 Avlivning av djur	37
3.2.12 Myndigheter och tillsyn.....	37
3.2.13 Administrativa tvångsmedel.....	40
3.2.14 Register och behandling av personuppgifter	40
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	41
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	41
4.1.1 Konsekvenser för företagen.....	41

RP 154/2018 rd

4.1.2	Konsekvenser för hushållen	49
4.1.3	Konsekvenser för den offentliga ekonomin	51
4.2	Konsekvenser för myndigheterna	54
4.2.1	Allmänt	54
4.2.2	Livsmedelsverket	54
4.2.3	Naturresursinstitutet	56
4.2.4	Landskapen	56
4.2.5	Polisen	60
4.2.6	Övriga konsekvenser för myndigheterna	60
4.3	Konsekvenser för miljön	61
4.4	Samhälleliga konsekvenser	62
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	63
5.1	Beredningsskeden och beredningsmaterial	63
5.2	Remissyttranden och hur de har beaktats	64
5.2.1	Remiss	64
5.2.2	Allmänna anmärkningar under remissbehandlingen	64
5.2.3	Detaljerade anmärkningar under remissbehandlingen	65
5.2.4	Yttrande av rådet för bedömning av lagstiftningen	75
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	75
	DETALJMOTIVERING	76
1	LAGFÖRSLAG	76
1.1	Lagen om djurvälstånd	76
	1 kap. Allmänna bestämmelser	76
	2 kap. Allmänna principer och ansvar för djur	81
	3 kap. Behandling av djur	89
	4 kap. Skötsel av djur	100
	5 kap. Djurhållningsplats	117
	6 kap. Överlåtelse av djur	124
	7 kap. Djurtävlingar och djurutställningar	127
	8 kap. Hållande av tillstånds- och anmälningspliktiga djur	137
	9 kap. Avlivning av djur	144
	10 kap. Myndigheter och deras uppgifter	147
	11 kap. Tillsyn och offentliga uppgifter	151
	12 kap. Administrativa tvångsmedel	164
	13 kap. Ändringssökande och verkställighet av beslut	173
	14 kap. Avgifter och arvoden	174
	15 kap. Register	175
	16 kap. Straffbestämmelser	177
	17 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	187
1.2	Strafflagen	189
	17 kap. Om brott mot allmän ordning	189
1.3	Lagen om transport av djur	190
1.4	Jaktlagen	190
1.5	Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål	190
1.6	Naturvårdslagen	191
1.7	Lagen om djuravelsverksamhet	191
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	191
3	IKRAFTTRÄDANDE	194

RP 154/2018 rd

4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	194
	LAGFÖRSLAG	208
	1. Lag om djurvälstånd	208
	2. Lag om ändring av 17 kap. 14 och 23 § i strafflagen	252
	3. Lag om ändring av 3 § i lagen om transport av djur	254
	4. Lag om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen	255
	5. Lag om ändring av 4 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål	256
	6. Lag om ändring av 38 och 41 § i naturvårdslagen	257
	7. Lag om ändring av 2 § i lagen om djuravelsverksamhet	258
	BILAGOR	259
	PARALLELTEXT	259
	2. Lag om ändring av 17 kap. 14 och 23 § i strafflagen	259
	3. Lag om ändring av 3 § i lagen om transport av djur	261
	4. Lag om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen	262
	5. Lag om ändring av 4 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål	263
	6. Lag om ändring av 38 och 41 § i naturvårdslagen	264
	7. Lag om ändring av 2 § i lagen om djuravelsverksamhet	265
	FÖRORDNINGSUTKAST	266
	Statsrådets förordning om ändring av 13 och 17 § i statsrådets förordning om skydd av nötkreatur	266
	Statsrådets förordning om ändring av 7 § i statsrådets förordning om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby	267
	Statsrådets förordning om ändring av 11 § i statsrådets förordning om skydd av pälsdjur	268

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Djurskyddslagen (247/1996) trädde i kraft i början av juli 1996. Därefter har lagen ändrats 21 gånger. Ändringarna har till stor del berott på genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning eller allmänna reformer av den nationella lagstiftningen.

Efter det att djurskyddslagen stiftades har uppfattningarna om djurs ställning och skyddsbehov i samhället förändrats kraftigt. Vetenskapliga undersökningar om djurs hälsa och övriga välbefinnande har gett ny information om förutsättningarna för djurs psykiska och fysiska välbefinnande. Även medborgarnas åsikter om det värde som tillkommer djur samt behandlingen av djur har förändrats mycket under de senaste tjugo åren.

Genom den föreslagna lagen förbättras situationen när det gäller djurs välfärd och effektiviseras tillsynen över djurvälståndet samt myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden. Regleringen om välfärdskrav preciseras och det skapas en modern reglering på lagnivå med tydlig struktur och språkdräkt.

Genom den föreslagna lagen börjar lagstiftningen om djurvälståndet överensstämma med grundlagen. Genom lagen säkerställs också att Europeiska unionens lagstiftning genomförs i den nationella lagstiftningen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Allmänt om djurskyddslagstiftningen

Djurskyddslagen är den centrala författningen om djurskydd och djurvälståndet. Lagen har karaktären av en ramlag, som innehåller allmänna grundläggande krav på hållande, skötsel, behandling och hantering av djur. Lagen innehåller också bestämmelser om övervakning av djurskyddet. Lagens tillämpningsområde omfattar alla djur, så lagen innehåller tämligen omfattande bemyndiganden att utfärda förordning. I djurskyddsförordningen (396/1996) preciseras djurskyddslagens allmänna krav på hållande, skötsel och behandling av djur. Förordningen innehåller dessutom definitioner av bland annat anmälningspliktig verksamhet och skyldigheter för aktören. Förordningen innehåller närmare bestämmelser om bland annat vad som ska anses som orsakande av djur onödigt smärta eller plåga och en förteckning över åtgärder som är tillåtna på djur.

Mer detaljerade bestämmelser som gäller olika djurarter och olika verksamheter som bedrivs med djur ingår i statsrådets och jord- och skogsbruksministeriets förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen.

För vissa verksamheter ska utöver eller i stället för djurskyddslagen tillämpas särskilda författningar eller bestämmelser. Sådana har utfärdats i fråga om bland annat transport av djur, användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, jakt, fiske och naturvård.

2.1.2 Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen

Allmänna principer

Enligt 3 § i djurskyddslagen ska djur behandlas väl och de får inte orsakas onödigt lidande. Det är förbjudet att åsamka djur onödig smärta eller plåga. Vid djurhållningen ska också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Enligt detaljmotiveringen till paragrafen är människan moraliskt skyldig att respektera alla djur och att ta hänsyn till deras förmåga att minnas och förnimma lidande. Å andra sidan konstateras att hållandet av djur, till exempel i produktionssyfte, inbegriper alltid faktorer som åsamkar djuren lidande, och detta lidande kan inte undvikas helt och hållet. Onödigt lidande kan åsamkas till exempel genom uppfödningssystem som inte tar tillräcklig hänsyn till djurartens behov, genom en olämplig omgivning eller genom att möjligheterna att förverkliga väsentliga beteendebeständigheter saknas.

I 14 § i djurskyddsförordningen ingår en exempelförteckning över vad som ska betraktas som sådant orsakande av onödigt lidande samt onödig smärta och plåga som avses i lagens 3 §. Enligt bestämmelsen är sådan verksamhet bland annat att levande djur används som mål vid övningskjutning eller skyttetävling, att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används, att levande fisk fjällas eller rensas samt att levande djur plockas eller flås.

Förvaringsutrymme för djur

Ett förvaringsutrymme för djur ska enligt lagens 4 § vara tillräckligt rymligt, skyddande, ljust, rent och tryggt samt även i övrigt ändamålsenligt med hänsyn till djurartens behov. Det är förbjudet att hålla djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa att djurets närmiljö utformas så att djuret kan antas förmå tillfredsställa sina viktigaste fysiologiska och beteendemässiga behov i den.

I 1 kap. i djurskyddsförordningen ingår närmare bestämmelser om förvaringsutrymmen för djur och förhållandena i dem samt renhållning och underhåll av förvaringsutrymmen. Förordningens 2 kap. gäller uppfödning av animalieproduktionsdjur utomhus.

Ett förvaringsutrymme för djur samt dess konstruktioner och anordningar ska planeras, byggas och underhållas så att förvaringsutrymmet är tryggt för djuret och brandfaran och risken för att djuret ska rymma är så små som möjligt. Det ska vara möjligt att hålla förvaringsutrymmet rent och att iaktta god hygien i det och de djur som befinner sig där ska kunna inspekteras och skötas utan svårigheter. Förvaringsutrymmet får inte skada djuret eller äventyra dess hälsa. Det ska erbjuda ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden samt mot oskälig köld, värme och fukt. Förvaringsutrymmet ska vara tillräckligt rymligt med hänsyn till djurartens särskilda behov.

I förvaringsutrymmet ska djuret kunna stå och vila i naturlig ställning samt röra sig. Djuret ska kunna resa sig på ett naturligt sätt i förvaringsutrymmet. De djur som hålls i ett och samma förvaringsutrymme ska kunna lägga sig samtidigt i förvaringsutrymmet.

I ett förvaringsutrymme för djur ska tillräcklig ventilation ombesörjas så att skadliga gaser, damm, drag eller oskälig fukt inte äventyrar djurets hälsa eller välbefinnande. I förvaringsutrymmet får inte förekomma oavbrutet buller som stör djuret eller åsamkar det olägenhet. Belysningen i förvaringsutrymmet ska vara lämplig för tillgodoseende av djurets fysiologiska och beteendemässiga behov och sådan att djuret kan inspekteras och skötas på behörigt sätt.

Djurstallets väggar och golv ska till konstruktion och material vara lämpliga för de djur som hålls där. Djurstallsgolvet får inte vara halt, och det ska vara lätt att hålla torrt. Öppningarna i spaltgolv, perforerade golv och golv med nätbotten ska ha släta kanter och till sin storlek och

RP 154/2018 rd

form vara sådana att djuret inte löper risk att skadas. Djuret ska ha tillgång till en lämplig liggplats. Med djurstall avses här ladugårdar, svinhus, stall, hönshus och motsvarande byggnader för hållande av djur samt byggnader eller konstruktioner som hänför sig till hållande av djur och är avsedda att skydda djuren mot oväder.

Ett förvaringsutrymme för djur ska hållas rent. Förvaringsutrymmet och sådana anordningar i anslutning till detta som djurens hälsa och välbefinnande är beroende av ska inspekteras minst en gång om dagen. Fel som äventyrar djurens hälsa eller välbefinnande ska rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt ska andra behövliga åtgärder vidtas för att djurens hälsa och välbefinnande ska kunna tryggas till dess att felet rättas till.

Bara sådana arter och raser av animalieproduktionsdjur som lämpar sig för utomhusuppfödning får födas upp utomhus året om. Med animalieproduktionsdjur avses här djur som hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, fjädrar eller pälsar samt djur som hålls eller föds upp för annan jordbruksproduktion.

Även en fälla ska vara trygg för djuren. Dess grund ska vara sådan att djuren varken skadar sig eller smutsar ner sig i onödan. Fällans inhägnad ska till konstruktion och material vara lämplig för det djurslag som hålls i fällan och sådan att den hindrar djuren från att rymma. Djur som föds upp utomhus ska ha ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden. I skyddet för oväder ska finnas lämpliga liggplatser för alla djur. Ändamålsenliga utrymmen ska finnas för isolering och skötsel av djur som föds upp utomhus.

Skötsel och behandling av djur

Enligt lagens 5 § får djur som tagits om hand inte lämnas utan skötsel eller överges. Djuren ska få tillräckligt med lämplig föda, dryck och annan behövlig skötsel. Djur som insjuknat ska få ändamålsenlig vård. Djurens välbefinnande ska kontrolleras tillräckligt ofta.

I lagen föreskrivs också om tillåta åtgärder på djur. Enligt lagens 7 § får operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. Åtgärden får i princip utföras endast av en veterinär.

Sådan användning av avelsmetoder som kan åsamka djuret lidande eller medföra betydande men för djurets hälsa eller välbefinnande är förbjuden enligt 8 §. Det är också förbjudet att använda genteknik i syfte att förändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande. Det är i princip förbjudet att påverka djurens prestationsförmåga på konstlat sätt samt att tvångsmata djur.

I djurskyddsförordningen gäller 3 kap. skötseln av djur, 4 kap. behandling och hantering av djur och 6 kap. åtgärder som utförs på djur samt avel.

Hälsan och det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård samt djurets renhet och den övriga kroppsvård djuret behöver ska ombesörjas. Ett djur i vård ska ges sådan föda och dryck av god kvalitet som är lämplig för djuret. Vid utfodringen ska djurets behov beaktas och det ska säkerställas att varje djur får tillräckligt med näring. Det är förbjudet att ge djur i vård sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig för djurets hälsa, liksom att underlåta att ge sådana näringsämnen i brist på vilka djuret veterligen kommer att insjukna.

Om ett djur i vård står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa, ska djurets kondition och hälsotillstånd samt välbefinnande inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare.

RP 154/2018 rd

Om ett djur insjuknar eller skadas ska det omedelbart ges eller skaffas behörig vård. Ett sjukt eller skadat djur ska vid behov hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, ska djuret avlivas eller slaktas.

Det är förbjudet att överanstränga djur, att hålla dem i oskäligt sträng tukt, att dressera dem oskäligt strängt och att behandla dem alltför hårdhänt. Det är förbjudet att binda eller tjudra djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Djuren ska ges möjlighet att vila ordentligt och dessutom att röra sig.

Djur ska behandlas lugnt, och de får inte i onödan skrämmas eller skrämmas upp. Djur får inte skadas eller utsättas för våld. Det är förbjudet att sparka djur och att i tuktnings- eller dressyr-syfte eller i annat sådant syfte slå djur med ett tillhygge som skadar dem. Djur får inte släpas så att de dras i hornen, benen, svansen, pälsen eller omedelbart i huvudet eller annars hanteras så att de åsamkas onödigt lidande. Djur får inte dresseras eller användas så att deras hälsa eller välbefinnande tar skada. Djur får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga anlag eller krafter.

Trots 7 § i djurskyddslagen är vissa åtgärder som utförs på djur tillåtna. Sådana är bland annat perforation, klippning och tatuering av öronen hos svin, nötkreatur, får, renar, getter och andra animalieproduktionsdjur samt fästande av öronmärke och inoperering av mikrochips på djuren och märkning av ovan nämnda djur på något annat sätt när åtgärden orsakar kortvarig och lindrig smärta, tatuering av hästar och inoperering av mikrochips på hästar samt frysmärkning av hästar. Det är också tillåtet att tatuera katter och hundar samt att inoperera mikrochips på katter och hundar och att märka andra djur när åtgärden orsakar kortvarig och lindrig smärta.

Det är dessutom tillåtet att kastrera grisar som är högst sju dagar gamla genom en öppen kirurgisk metod, utan att vävnader slits sönder, att kastrera får som är yngre än sex veckor gamla med Burdizzotång, att kastrera renar med Burdizzotång samt att kastrera getter, hästar, nötkreatur, över sju dagar gamla grisar och över sex veckor gamla får när åtgärden vidtas av en veterinär och ingreppet sker under behövlig bedövning och med smärtlindring, att kastrera eller sterilisera katter, hundar och andra sällskaps- eller hobbydjur när åtgärden vidtas av en veterinär och ingreppet sker under behövlig bedövning och med smärtlindring, att avhornar nötkreatur, får och getter genom kirurgi när åtgärden vidtas av en veterinär samt att förstöra hornanlaget hos nötkreatur som är yngre än fyra veckor.

I djurskyddsförordningen förbjuds sådan naturlig eller artificiell reproduktion och en sådan avelsmetod som orsakar eller kan orsaka djur lidande eller skada. Djur får inte heller hållas för produktionsändamål, om det inte utgående från deras fenotyp eller genotyp rimligen kan antas att djuren kan hållas utan att hållandet av djur är till men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Djurtävlingar

Om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskälig påfrestning, ska tävlingsarrangören enligt lagens 16 § på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att lagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs. Regionförvaltningsverket kan vid behov på tävlingsarrangörens bekostnad förordna en veterinär att närvara vid tävlingen och övervaka att bestämmelserna och föreskrifterna om djurskydd följs. Vad lagen föreskriver om tävlingar och övervakning av dem gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskälig påfrestning.

En veterinär som övervakar tävlingar ska förbjuda användningen av djur vid tävlingar, om han eller hon har grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med lagen eller be-

RP 154/2018 rd

stämmelser som utfärdats med stöd av den. Om djurets ägare eller innehavare inte följer ett av veterinären meddelat förbud, är tävlingsarrangören skyldig att hindra att djuret deltar i tävlingen. Tävlingsarrangören kan avbryta tävlingen eller omhänderta djuret för den tid tävlingen pågår.

Tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Att hålla djurparker och permanenta djurutställningar är enligt lagens 20 a § verksamhet som kräver myndigheternas tillstånd. Även cirkusar och ambulerande djurutställningar är tillståndspliktig verksamhet. Regionförvaltningsverket är tillståndsmyndighet.

Enligt lagens 21 § föreskrivs genom förordning av statsrådet vilka vilda däggdjurs- och fågelarter som får farmuppfödas i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Verksamhetsutövaren ska göra anmälan till regionförvaltningsverket om sådan farmuppfödning som syftar till att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion och som gäller vilda däggdjur eller fåglar eller deras avkomma som har fötts i fångenskap och som hör till en art vilken lever i naturtillstånd.

Enligt detaljmotiveringen till nämnda bestämmelse får man till produktionsfarmar ta bara sådana vilda däggdjurs- och fågelarter som klarar sig i farmförhållanden på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. Farmuppfödning som sker i produktionssyfte kan förbjudas av djurskyddsskäl, om djurarten eller djurrasen enligt vad man i dag vet inte rimligen kan farmuppfödas i Finland på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. En aktör som bedriver farmuppfödning i viltvårdssyfte ska göra anmälan till regionförvaltningsverket på samma sätt som den som har en produktionsfarm.

Enligt 25 § i djurskyddsförordningen får för produktion av kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion av de vilda däggdjurs- och fågelarter som förekommer i Finland farmuppfödas vitsvanshjort, dovhjort, skogsvildren, rådjur, skogshare, fälthare, mufflon och vildsvin, samt fasan, gräsand, raphöna, tjäder, orre, ripa, säd- och grågås samt kanadagås. Dessutom får man farmuppföda sumpbäver, sikahjort, kronhjort, vattenbuffel, amerikansk bison, struts, emu och vanlig nandu.

Även den som yrkesmässig eller annars storskaligt håller sällskaps- eller hobbydjur har anmälningsskyldighet enligt 24 §. Skyldigheten gäller förutom försäljning också förmedling, uthyrning, uppfödning, träning och dressyr av djur samt omhändertagande av djur för förvaring och vård och meddelande av undervisning i användningen av djur.

Som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur anses enligt 26 § i förordningen regelbundet saluhållande eller regelbundet förmedling av hundar, katter eller andra sällskaps- och hobbydjur, att en ägare eller innehavare av hundar eller katter föder upp minst sex avelstikar eller avelshonor som har fått valpar eller ungar åtminstone en gång, tagande av hundar eller katter för vård, förvaring eller dressyr, om minst sex hundar eller katter som är äldre än fem månader tas samtidigt och regelbundet för vård, förvaring eller dressyr, uppfödning, uthyrning eller tagande för förvaring, vård, träning eller dressyr av trav- eller ridhästar eller andra motsvarande djur som ska hållas som sällskaps- eller hobbydjur, samt meddelande av undervisning i användningen och hanteringen av ovan nämnda djur, om det sammanlagda antalet fullvuxna djur är minst sex, samt annat motsvarande yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur.

Anmälningsskyldighet i fråga om verksamhet i anslutning till avlivning av djur har enligt lagens 33 c § en verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur samt en ägare eller innehavare av djur som regelbundet avlivar stora besättningar. Anmäl-

ningsskyldigheten gäller ändå inte avlivning av djur som är avsedda att användas som livsmedel.

7—9 kap. i djurskyddsförordningen gäller anmälningspliktig verksamhet.

I 9 kap. i djurskyddsförordningen föreskrivs närmare om innehållet i anmälan av anmälningspliktig verksamhet och hur anmälan görs. Anmälan som gäller anmälningspliktig verksamhet ska innehålla de uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren, en utredning över den för djurens skötsel ansvariga personens utbildning och övriga erfarenhet som behövs i verksamheten. Av anmälan ska dessutom framgå var verksamheten kommer att bedrivas, verksamhetens art samt när verksamheten är avsedd att inledas, uppgifter om de djurarter och det antal djur som verksamheten gäller eller kommer att gälla, en utredning över de utrymmen som kommer att användas i verksamheten och de anordningar som används eller är avsedda att användas, samt en utredning över hur djurens skötsel är avsedd att ordnas.

Avlivning av djur

Enligt lagens 32 § ska ett djur avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt genom en metod och en teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret. Ett djur får avlivas endast av en person som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som används i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden. Innan destruktionsen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött.

I lagens 33 § föreskrivs om allmänna principer som ska iakttas vid slakt av djur. Ett djur ska i regel bedövas eller avlivas före blodavtappningen. Fjäderfån får dock slaktas genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument, om det är djurets ägare som slaktar djuret utanför ett slakteri för egen konsumtion i privat hushåll. Undantaget som gäller fjäderfån berör inte ratiter, såsom strutsar och emuer.

Bestämmelser om en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder finns i lagens 33 b §. Enligt den är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. Fjäderfån, med undantag av ratiter, får dessutom slaktas genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument. En särskild slaktmetod som används på religiösa grunder är tillåten endast i slakterier i närvaro av en besiktningsveterinär.

Djurskyddsmyndigheter

I lagens 3 kap. föreskrivs om djurskyddsmyndigheter. Jord- och skogsbruksministeriet leder och övervakar i egenskap av högsta myndighet verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurskydd. Ministeriet leder det centrala ämbetsverket enligt djurskyddslagen, dvs. Livsmedelssäkerhetsverket (Evira), genom bland annat resultatavtal. Evira leder och övervakar verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurskydd i hela landet. Dessutom leder Evira de regionala djurskyddsmyndigheterna, regionförvaltningsverken, genom bland annat resultatavtal. Regionförvaltningsverkens uppgift är att inom sitt verksamhetsområde svara för verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna.

Lokala myndigheter är kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen samt polisen, som övervakar att författningarna följs i kommunen. Kommunen är däremot inte en sådan tillsynsmyndighet som avses i djurskyddslagen, trots att den med stöd av 10 § i veterinärvårdslagen (765/2009) är skyldig att utarbeta en plan för bland

RP 154/2018 rd

annat hur tillsynen över djurs välbefinnande ordnas på kommunens område. Med stöd av 15 § 3 mom. i veterinärvårdslagen är kommunen dessutom skyldig att se till att förutsättningarna för skötseln av de uppgifter som kommunalveterinären har enligt djurskyddslagen eller som åläggs kommunalveterinären med stöd av den är sådana som avses i den regionala planen och det riksomfattande programmet. I lagen 23 § bestäms om ersättning som betalas kommunen av statsmedel.

Förutom att polisen är lokal djurskyddsmyndigheten enligt djurskyddslagen ger den också handräckning. Polisen ska vid behov ge de andra tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna handräckning vid tillsynen, om de hindras från att utföra sitt övervakningsuppdrag och om undanröjande av hindret förutsätter att polisbefogenheter används. Vid sidan av myndigheterna är polisen skyldig att vid behov ge arrangörer av djurtävlingar handräckning. Kommunalveterinären ska vid behov ge polisen handräckning vid verkställigheten av förverkandepåföljd som gäller djur.

Tillsynsmyndigheter är dessutom besiktningsveterinären, köttinspektören och gränsveterinären. Besiktningsveterinären och köttinspektören övervakar att författningarna följs i slakterier och renslakterier. Gränsveterinären övervakar att författningarna följs på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

Förutom tillsynsmyndigheterna kan även djurskyddsövervakare, som regionförvaltningsverket beviljar rätt, verkställa djurskyddsinspektioner. Villkoret är att personen genom sin utbildning eller genom praktisk erfarenhet har förvärvat tillräcklig förtrogenhet med den djurart som är föremål för inspektionen och de djurskyddskrav som ställs på djurhållningen av arten. Regionförvaltningsverket övervakar i varje enskilt fall om det finns behov av en djurskyddsövervakare i området.

Djurskyddstillsyn

Tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren har med stöd av lagens 39 § rätt att verkställa inspektioner, om det finns anledning att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med djurskyddsförfattningarna. Som utgångspunkt kan betraktas sådana misstankar att uppgifterna om fallet hos en normal samvetsgrann person väcker en rimlig och motive-rad misstanke om att lagstiftningen om djuret eller djurarten i fråga överträds.

Även utan misstanke har tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren rätt att verkställa inspektion vid cirkusar, djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar, djurtävlingar och motsvarande tillställningar samt förevisningar och föreställningar där djur medverkar och på platser där det bedrivs farmuppfojdning i produktionssyfte eller viltvårdssyfte eller yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur eller verksamhet som gäller avlivning av djur. Med undantag för djurtävlingar är det alltså fråga om djurhållning eller verksamhet som förutsätter tillstånd eller anmälan. Även utan misstanke har besiktningsveterinärer och köttinspektörer rätt att verkställa inspektion i alla förvaringsutrymmen för djur inom ett slakteri- eller renslakteriområde.

Den som verkställer en inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen där djuren hålls och att utan ersättning ta de prov som behövs för inspektionen. Vid inspektionen får djuret och dess förvaringsutrymme samt föda, dryck, utrustning och redskap för djuret inspekteras. Även den förteckning som den som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet ska föra över djurarter och djur, bokföringen över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur och de handlingar som krävs enligt avlivningsförordningen får inspekteras.

RP 154/2018 rd

På områden som omfattas av hemfriden får inspektion eller provtagning utföras endast av en myndighet och endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller samt om det finns anledning att misstänka att djurets ägare eller innehavare gjort sig skyldig till straffbart förfarande som strider mot lagen. Djurskyddsövervakaren kan inom ramen för sin inspektionsrätt vid behov bistå en myndighet vid verkställandet av en inspektion på ett område som omfattas av hemfriden.

Utredningar och undersökningar kan i vissa fall också göras med stöd av Eviras eller regionförvaltningsverkets föreläggande.

Administrativa tvångsmedel

Administrativa tvångsmedel som tillsynsmyndigheterna kan använda för att rätta till missförhållanden är förelägganden och förbud enligt 42 § och brådskande åtgärder enligt 44 §.

Tillsynsmyndigheterna får förbjuda den som bryter mot djurskyddsförfattningarna att fortsätta med eller upprepa det felaktiga förfarandet eller ålägga honom eller henne att fullgöra sin skyldighet inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. Om det behövs av djurskyddsskäl, får tillsynsmyndigheterna vidta omedelbara åtgärder för att trygga ett djurs välbefinnande. I detta syfte kan för djuret skaffas vård någon annanstans eller en skötare eller foder eller andra ämnen som är absolut nödvändiga för djurets välbefinnande eller, om detta inte är möjligt eller ändamålsenligt, djuret avlivas eller sändas till slakt eller säljas på auktion eller på annat sätt till gängse pris. I myndighetsverksamhet enligt djurskyddslagen tillämpas förvaltningslagens (434/2003) procedurbestämmelser. Dessutom innehåller djurskyddslagen en specialbestämmelse om hörande samt om skyldighet att utföra inspektioner, utredningar och undersökningar så att de inte orsakar onödiga olägenheter.

I lagens 42 § 3 mom. finns en specialbestämmelse om broilerhållning. Regionförvaltningsverket får ålägga den som äger eller håller broilrar att vidta sådana korrigerande åtgärder i broilrarnas förvaringsutrymme som behövs med tanke på broilrarnas välbefinnande, om de faktorer som beskriver broilrars välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningen. Regionförvaltningsverket får ålägga den som äger eller håller broilrar att minska djurtätheten för broilrarna, om de faktorer som beskriver broilrars välbefinnande visar att välbefinnandet hos broilrarna försämrats i minst två av tre på varandra följande flockar under uppfödningen, eller om det konstateras att den som äger eller håller broilrarna har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas åtgärder finns också i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, i artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd och i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (*avlivningsförordningen*).

Djurets ägare eller innehavare ska enligt lagens 58 § betala de kostnader som åtgärderna föranleder. Om djuret har sålts eller sänts till slakt eller om annan inkomst av djuret har fått, ska kostnaderna dras av från försäljningspriset eller från den övriga inkomsten av djuret, och återstoden ges till djurets ägare eller innehavare. De kostnader som brådskande åtgärder föranleder kan av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård. Djurets ägare eller innehavare ansvarar för den slutliga betalningen av även dessa kostnader. Kostnaderna får indrivnas utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs

om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Om kostnaderna inte kan indrivas, ersätts de av statens medel.

Straffbestämmelser

I lagens 54 § finns en straffbestämmelse om djurskyddsförseelse. För djurskyddsförseelse döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet behandlar ett djur i strid med vissa bestämmelser i lagen eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem eller bestämmelser i avlivningsförordningen, använder anordningar, redskap eller ämnen som är förbjudna, vidtar en åtgärd som förbjuds i lagen eller importerar eller försöker importera ett djur i strid med ett förbud i lagen. Straffet är böter. För att man ska dömas för djurskyddsförseelse förutsätts dessutom att gärningen inte utgör brott enligt strafflagen eller att strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. För djurskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vissa andra förbud eller förpliktelser i djurskyddslagen eller avlivningsförordningen. Även brott mot ett djurhållningsförbud eller agerande som mellanhand för någon annan för kringgående av djurhållningsförbud är straffbart när det sker uppsåtligen eller av oaktsamhet.

2.1.3 Vissa andra förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen

Statsrådets förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen innehåller detaljerade bestämmelser om hållandet av vissa djurarter. Genom förordningarna har genomförts Europeiska unionens direktiv om djurvälstånd, men de innehåller också nationell reglering.

Viktiga författningar är statsrådets förordningar om

- 1) skydd av får (587/2010),
- 2) skydd av hästar (588/2010),
- 3) skydd av getter (589/2010),
- 4) skydd av hjortar i hägn (590/2010),
- 5) skydd av bison i hägn (591/2010),
- 6) skydd av nötkreatur (592/2010),
- 7) skydd av höns (673/2010),
- 8) skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby (674/2010),
- 9) skydd av ankor och gäss (675/2010),
- 10) skydd av strutsfåglar (676/2010),
- 11) skydd av kalkoner (677/2010),
- 12) skydd av odlade fiskar (812/2010),
- 13) skydd av broilrar (375/2011),
- 14) skydd av pälsdjur (1084/2011),

15) skydd av svin (629/2012).

Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet utfärdat bestämmelser om

- 1) användning av djur på cirkus och vid andra därmed jämförbara föreställningar (595/1996),
- 2) förbud att vid tävlingar eller utställningar använda hundar som har opererats för ändrande av djurets utseende (1070/2000),
- 3) djurskyddskrav gällande djur som hålls i djurparker och på permanenta djurutställningar (236/2003).

2.1.4 Annan central lagstiftning som berör saken

Allmänt

Förutom djurskyddslagen och de författningar som utfärdats med stöd av den ingår detaljerade bestämmelser om djurskydd även i vissa specialförfattningar om djurskydd och i bestämmelser om djur i andra lagar. Viktigast av de förstnämnda är lagen om transport av djur (1429/2006) och lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013).

Lagen om transport av djur

Syftet med lagen är att vid transporter och i samband med dem skydda levande djur mot skador och insjuknande samt all onödig smärta och plåga och onödigt lidande. Lagen tillämpas på transport av levande ryggradsdjur och i tillämpliga delar på levande ryggradslösa djur. Lagen tillämpas också på tillsynen över efterlevnaden av rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (*djurtransportförordningen*) och på den övriga verkställighet som dessa förutsätter. Vad som i 2—4 kap. i lagen föreskrivs om allmänna förutsättningar för transporter, transportmedel samt ilastning och urlastning av djur tillämpas på transporter som djurtransportförordningen inte tillämpas på. Dessutom ska i fråga om skötsel, behandling och hantering av djur som transporteras iakttas vad som bestäms i djurskyddslagen eller med stöd av den.

Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

Syftet med lagen är att säkerställa att djur hålls och används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål enbart av behövliga och viktiga orsaker. Syftet med lagen är dessutom att säkerställa att så få djur som möjligt används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och att djuren tillfogas så lite smärta, lidande, ångest eller bestående men som möjligt.

Lagen tillämpas när levande bläckfiskar eller ryggradsdjur används eller föds upp för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, samt när dessa djur föds upp för att deras organ eller vävnader ska doneras för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. I lagen föreskrivs bland annat krav på hållandet av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål samt om de tillstånd som krävs för verksamheten. Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål är en så kallad speciallag, genom vilken man avviker från djurskyddslagens bestämmelser. Om inte något annat föreskrivs i lagen om skydd av djur som hålls för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål eller med stöd av den eller om inte något annat följer av ett tillstånd som utfärdats med stöd av la-

RP 154/2018 rd

gen, ska vid hållande, skötsel, behandling och hantering av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål iakttas vad som föreskrivs i djurskyddslagen.

Jaktlagen

Jaktlagen (615/1993) tillämpas på jakt, fångst och dödande av icke fredade djur samt viltvård, ersättande av skador som vållats av vilt och tillsynen över hundar. Lagen gäller i tillämpliga delar även fångst och dödande av däggdjur och fåglar som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen (1096/1996).

Jakt ska bedrivas så att djuren inte vållas onödigt lidande. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder som är förbjudna av viltvårds- eller djurskyddsskäl. Till dem hör till exempel sprängämnen, dödande med hjälp av gasning eller utrökning, levande djur som lockbete, fågellim, fågelnät och krokvar samt saxar som inte dödar omedelbart.

I lagen föreskrivs också om fångst av djur i viltvårdssyfte och om undantag från bestämmelserna om fredning av vilt samt om fångst av djurarter som inte är fredade genom jaktlagen. Finlands viltcentral kan för viltvårdsåtgärder eller uppfödning av djur ge en jakträttsinnehavare tillstånd att fånga vilt levande med fångstredskap eller fångstmetoder som annars är förbjudna. För nämnda ändamål kan även beviljas tillstånd att fånga djur under fredningstiden och att ta ägg. I lagen ingår också andra möjligheter att bevilja dispens från fredning av något djur eller från ett förbud eller en begränsning som gäller åtgärder.

Enligt jaktlagen ska den som påträffar ett djur som avses i lagen och som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd i mån av möjlighet hjälpa djuret eller försöka underrätta områdets ägare, jakträttshavaren eller polisen därom. Är djuret i ett sådant tillstånd att det uppenbarligen utsätts för oskäligt lidande om det hålls vid liv, får upphittaren avliva det även om han inte har rätt att på området fånga eller döda djuret eller fastän djuret är fredat när det påträffas. Utöver vad som föreskrivs i lagen ska naturvårdslagen och djurskyddslagen följas.

Lagen om fiske

Syftet med lagen om fiske (379/2015) är att med utgångspunkt i bästa tillgängliga information ordna nyttjandet och vården av fiskeresurserna på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt, så att en uthållig och mångsidig avkastning av fiskeresurserna, fiskbeståndens naturliga livscykel samt mångfalden hos och skyddet av fiskeresurserna och den övriga vattennaturen tryggas.

I lagen förbjuds vissa fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap. Till dem hör bland annat genom sprängning eller på annat sätt åstadkommet tryck, skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller ämnen som på annat sätt förorenar vattnet, elektrisk ström och krokfiske där avsikten är att få kroken att fastna i fiskens yttre sida.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för utplantering som utgör överflyttning, fiskodling, forskning, bevarande av fisketraditioner, fullgörande eller nyttjande av fiskeriekonomiska skyldigheter eller något annat ändamål med anknytning till nyttjande och vård av fiskeresurserna, av grundad anledning ge dispens för att bland annat använda en förbjuden fiske- eller fångstmetod eller ett förbjudet fiskeredskap eller för att förvara ett förbjudet fiskeredskap, fiska vid en förbjuden tidpunkt, fånga och behålla fisk som enligt vad det bestämts ska släppas

RP 154/2018 rd

fri, fiska i ett område där det råder förbud mot fiske eller bedriva fiske av en fredad fiskart eller ett fredat fiskbestånd.

Naturvårdslagen

Strävan med naturvårdslagen är bland annat att bevara den biologiska mångfalden, vårda naturens skönhet och landskapets värde samt stöda hållbart nyttjande av naturtillgångarna och av naturmiljön. Genom lagen har rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar genomförts. Enligt naturvårdslagen är andra vilt levande växt- och djurarter som förekommer naturligt i Finland än vilt och icke-fredade djur som avses i jaktlagen fridlysta. Fridlysta djur får inte skadas och deras häckning eller ungar får inte störas. I lagen föreskrivs också om undantag som gäller innehav av nationellt fridlysta djurarter och djurarter som är fridlysta i Europeiska unionen.

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt ska djurskyddslagen iakttas.

Lagen om medicinsk behandling av djur

Syftet med lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) är att förebygga och minska sådana olägenheter som medicinsk behandling av djur orsakar människor, djur och miljö samt att främja en ändamålsenlig användning av läkemedel inom veterinärmedicinen. Lagen tillämpas på användningen av läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur och produkter och utrustning som används inom veterinärmedicinen. Lagen tillämpas även på tillsynen över användningen av dessa ämnen, produkter och utrustningar.

Läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur ska användas så att de främjar djurets hälsa och välbefinnande. Ett läkemedel eller något annat ämne som är avsett för behandling av djur ska ges så att djuret orsakas så litet men som möjligt. Till produktionsdjur ska läkemedel eller andra ämnen som är avsedda för behandling av djur dessutom ges så att säkerheten hos eller kvaliteten på de animaliska livsmedlen inte försämras i onödan. Ett läkemedel eller något annat ämne som är avsett för behandling av djur får inte heller medföra betydande olägenheter för människor eller miljö.

Produkter och utrustning som används inom veterinärmedicinen ska användas så att de inte medför onödiga olägenheter eller onödig smärta eller plåga för djuret och så att säkerheten hos eller kvaliteten på de animaliska livsmedlen inte försämras i onödan.

Lagen om ett system för identifiering av djur

I lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) föreskrivs om identifiering, registrering och spårning av aktörer som är ansvariga för djur, av djurhållningsplatser och av djur. Med stöd av lagen förs bland annat ett djurhållarregister och ett register över djurhållningsplatser. De aktörer som avses i lagen är skyldiga att lämna myndigheterna de uppgifter som ska föras in i registret. I föreskrivs också om skyldighet för aktörerna att separat för varje djurart och djurhållningsplats föra förteckning över djur som aktören äger eller innehar.

Strafflagen

Strafflagen (39/1889) innehåller bestämmelser om djurskyddsbrott, grovt och lindrigt djurskyddsbrott, djurhållningsförbud och förverkandepåföljd i anslutning till djurskyddsbrott.

För djurskyddsbrott döms enligt lagens 17 kap. 14 § den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med djurskyddslagen eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, lagen om transport av djur eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödigt plåga. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Lagens 17 kap. 15 § innehåller bestämmelser om lindrigt djurskyddsbrott. Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till att lidandet, smärtan eller plågan är ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för lindrigt djurskyddsbrott dömas till böter. Lagens 17 kap. 14 a § innehåller bestämmelser om grovt djurskyddsbrott. Gärningsmannen döms för den grova gärningsformen, om djurskyddsbrottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt, brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur, eller med brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt. Straffet är fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

I lagens 17 kap. 23 § föreskrivs om djurhållningsförbud. Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som inte döms till straff i de fall som anges närmare i lagen. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

I lagens 23 a § föreskrivs om förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

2.2.1 Lagstiftningen i vissa länder

Sverige

Den svenska djurskyddslagen (1988:534) är från 1988, men det har reviderats flera gånger efter det att den trädde i kraft. Djurskyddslagen kompletteras av djurskyddsförordningen (1988:539). Sveriges riksdag antog i juni 2018 en ny djurskyddslag, som är tänkt att träda i kraft i april 2019¹. Den svenska regeringen beställde 2009 en utredning (SOU 2011/75) om den nuvarande djurskyddslagens innehåll och utvecklingsobjekt. Utredningen blev klar 2011 och den har utnyttjats vid beredningen av den nya lagen. Den nya lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Lagen gäller djur som hålls av människan och, med undantag för vissa bestämmelser, viltlevande försöksdjur. Några bestämmelser gäller även övergivna djur av tamdjursart och förvildade djur av tamdjursart som inte ingår i etablerade populationer. Den grundläggande principen i den nya lagen är att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas. Djur ska kunna utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (s.k. naturligt beteende). Djur ska hållas och skötas så att beteendestörningar förebyggs. Det införs ett krav på att den som håller djur eller på annat sätt tar hand om djur

¹ Regeringens proposition 2017/18:147 Ny djurskyddslag

ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Det klargörs också att djur av tamdjursart inte får överges. Det införs också ett förbud mot att djur tränas för eller används i prov på ett sådant sätt att de utsätts för lidande. Avsikten är också att på förordningsnivå förbjuda att hålla elefanter och sjölejon på cirkus. I samband med den nya djurskyddslagen ändras också offentlighetslagstiftningen så att personer inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten i fortsättningen får möjlighet att oberoende av sekretessbestämmelserna anmäla allvarliga djurskyddsproblem till djurskyddsmyndigheterna.

I Sverige är det redan nu obligatoriskt att märka och registrera hundar. I den utredning som utarbetades inför den nya lagen föreslogs även obligatorisk märkning och registrering av katter. Kravet togs dock inte in i den nya lagen, eftersom regeringen anser att det behövs ytterligare utredning av konsekvenserna av ett sådant krav samt ett behov av att ytterligare överväga hur regleringen av ett eventuellt register bör utformas när det gäller hantering av personuppgifter.

I Sverige är det förbjudet att hålla suggor och gyttor i grisnings- och insemineringshäckar. Byggandet av nya bäsladugårdar och hästspiltor förbjöds 2007. Sedan 2017 har det varit förbjudet att hålla tjurar som är äldre än sex månader fortlöpande uppbundna. År 2007 föreskrevs det inte om någon övergångstid för slopandet av bäsladugårdar och hästspiltor, och någon sådan ingår inte heller i den nya djurskyddslagen. Enligt statistik från 2016, som omfattade ungefär 82 % av mjölkorna i Sverige, hölls nästan 70 % av mjölkorna i lösdriktsladugårdar medan 54 % av ladugårdarna fortfarande var bäsladugårdar. Det är fortfarande vanligt med hästspiltor framför allt i ridskolor och inom turridningsverksamheter. Enligt regeringens åsikt går det inte att föreskriva om en övergångstid innan de ekonomiska konsekvenserna för mjölkproduktionen och hästhushållningen har utretts närmare.

Norge

Norges gällande djurskyddslag (LOV-2015-06-19 nr 97) trädde i kraft 2010. Lagens syfte är att främja god djurvälstånd och respekten för djur. Lagen tillämpas på alla förhållanden som påverkar välfärden hos och respekten för däggdjur, fåglar, kräldjur, groddjur, fiskar, tiofotade kräftdjur, bläckfiskar och honungsbin. Lagen gäller och sådana utvecklingsstadiet hos dessa djur där nervsystemets utvecklingsnivå motsvarar utvecklingsnivån hos ett levande djur. Enligt lagen har djur ett naturligt egenvärde (*egenverdi*) oberoende av det nyttovärde de har för människan.

Djur ska behandlas väl och skyddas mot risk för onödigt lidande och onödiga påfrestningar. Djur får hållas bara om de kan anpassa sig till djurhållningsformen på ett godtagbart sätt. Djur får hållas bara i en sådan livsmiljö som möjliggör god djurvälstånd utifrån artstypiska och individuella behov. Djur ska ha stimulerande aktiviteter, de måste kunna vila och tillfredsställa annat naturligt beteende.

Djurhållare ska se till att djuren omhändertas av ett tillräckligt antal kompetenta djurskötare. Alla som har att göra med djuren ska ha tillräcklig kompetens för sina uppgifter. Barn under 16 år kan inte ha självständigt ansvar för djur. Djurhållare får inte överlåta djur om det finns skäl att anta att mottagaren inte kan ta hand om djuret.

Djurägare ska se till att metoder, utrustning och tekniska lösningar som används för djur inte äventyrar djurens välfärd. Motsvarande skyldighet har de som marknadsför och säljer nya driftsformer, metoder, utrustning och tekniska lösningar. Smärtlindring ska användas vid alla smärtsamma ingrepp.

RP 154/2018 rd

Avel ska syfta till att producera robusta, funktionsdugliga och friska djur. Sådan avel är förbjuden där djur för sådana gener vidare till sina avkomlingar som försämrar funktionsförmågan. Likaså är sådan avel förbjuden som försämrar djurs möjligheter att bete sig naturligt. Förbjuden är också avel som väcker allmänna etiska reaktioner.

I Norge är sexuella handlingar med djur förbjudna. Det är också förbjudet att avliva djur i underhållningssyfte.

Enligt lagens förarbeten bör den attitydförändring i förhållandet till djur som inträffat i samhället också synas i form av strängare straff för i synnerhet grova brott mot djur. Norges högsta domstol har också hänvisat till förarbetena i sitt avgörande HR-2016-00295-A, där en person dömdes till ovillkorligt fängelse för två grova brott mot djur.

I Norge är det förbjudet att hålla suggor och gyltor i grisnings- och insemineringshäckar. Det är också förbjudet att bygga nya båsladugårdar. Övergångstiden för båsladugårdar går ut 2034.

Danmark

Den danska djurskyddslagen är från 1991 (uppdaterad version LBK nr 20 11/01/2018). År 2016 tillsattes en arbetsgrupp för att dryfta ett förslag till en ny lag om djurvälstånd. Syftet är att förenkla och förtydliga den gällande lagstiftningen och överföra detaljerad reglering till förordningsnivå.

Enligt den gällande danska djurskyddslagen ska djur behandlas ansvarsfullt och på bästa möjliga sätt skyddas mot smärta, lidande, ångest och påfrestningar. Den som håller djur ska se till att djuren behandlas omsorgsfullt och får tillräckligt med föda och vatten, att de har tillräckligt skydd och att det tas hänsyn till deras behov. I Danmark ska djurhållningsplatsen tillgodose djurens behov. Djuren ska ha tillräcklig rörelsefrihet och få tillräcklig med vila samt föda och vatten. Djur ska skyddas tillräckligt mot kyla och vind. Djur ska hållas i en bra livsmiljö där de kan bete sig på ett arttypiskt sätt.

I Danmark går övergångstiden för avstående från insemineringshäckar för suggor och gyltor ut 2034. I nya svinhus förbjöds insemineringshäckar 2015. Grisningshäckar är inte förbjudna. Det är också förbjudet att bygga nya båsladugårdar. Övergångstiden för avstående från båsladugårdar går ut 2022.

Nederländerna

Nederländernas gällande djurskyddslag (stb-2011-345) trädde i kraft 2013. Enligt den nederländska lagen har djur ett egenvärde. Med att erkänna djur egenvärde avses att man erkänner djurs värdighet som kännande varelser. När föreskrifter utarbetas med stöd av djurskyddslagen och när beslut fattas utifrån dem ska djurens egenvärde alltid beaktas. Erkännandet av djurs egenvärde begränsar dock inte andra principer och annan praxis som erkänts i domstol. Man får inte kränka djurs egenvärde mera än nödvändigt och nödvändig vård som djur kräver ska alltid ges. När djur hålls ska man försäkra sig om att djuren inte i onödan lider av hunger, törst eller bristfällig föda, fysisk ansträngning, smärta, skador eller sjukdomar, kronisk stress eller begränsningar av det naturliga beteendet.

I Nederländerna trädde en positiv förteckning över cirkusdjur och produktionsdjur i kraft i januari 2015. En förteckning över sällskaps- och hobbydjur har nu utarbetats i flera års tid. I detta sammanhang har det utförts omfattande vetenskapligt utredningsarbete och riskbedömning av vilka däggdjur som man bör hålla som sällskaps- och hobbydjur.

I Nederländerna få suggor och gylltor hållas i insemineringshäckar fyra dagar efter semineringen. Det är inte förbjudet att använda grisningshäckar eller båsladugårdar.

2.2.2 Europeiska unionen och Europarådets avtal

Europeiska unionen

En definition av djur som kännande varelser skrevs in i den allmänna delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) i och med Lissabonfördraget 2009. Artikel 13 i fördraget förutsätter att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning och teknisk utveckling samt rymden fullt ut tar hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Unionen och medlemsstaterna ska emellertid samtidigt respektera medlemsstaternas lagar och andra författningar samt sedvänjor särskilt i fråga om religiösa riter, kulturella traditioner och regionalt arv. Artikel 13 i fördraget har gett djurvälferden en synligare ställning i EU:s politik. Liknande unionsvärden som erkänns i fördraget är till exempel jämlikhet, konsumentskydd, miljöskydd och hållbar utveckling. När artikel 13 tas in i lagstiftningen har den betraktats som ett etiskt värde som beskriver samhällets ökade omsorg om djurs välfärd. Den har också ansetts kunna fungera som utgångspunkt och grund för lagstiftnings- och andra initiativ som förbättrar djurvälferden i unionens verksamhet.

Europeiska kommissionen har i sin strategi² föreslagit ett EU-regelverk om djurvälferd. Regelverket skulle förenkla lagstiftningen om djurvälferd, minska de administrativa uppgifterna och främja genomförandet av EU-lagstiftningen. Regelverkets krav skulle basera sig på indikatorer som berättar om djurs välfärd i stället för krav på djurs förhållanden och behandlingen av djur. Dessutom skulle regelverket betona utbildning och kompetenskrav för dem som hanterar djur. Tills vidare har förslaget inte överlämnats. Förutom ett regelverk om välfärd har kommissionen föreslagit även andra riktlinjer. Det vore nödvändigt att effektivisera genomförandet av EU-lagstiftningen i medlemsstaterna och att utöka det internationella samarbetet i frågor om djurvälferd. Konsumenterna borde tillhandahållas relevant information om djurvälferd. Avsikten är också att fundera på den gemensamma jordbrukspolitikens möjligheter att främja djurvälferden genom bland annat tvärvillkor, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och kvalitetsstrategier.

Forskningen om välfärd för djur har gett ny kunskap om djurs behov och kraven på välfärd. Forskning har bedrivits i EU:s medlemsstater och även internationellt. Europeiska kommissionen har med hjälp av rapporter från myndigheten för livsmedelssäkerhets (Efsa) vetenskaplig panel sammanställt och analyserat befintliga forskningsrön och utarbetat rekommendationer för EU för beredningen av ändringar av rättsakterna.

Europeiska unionen har antagit lagstiftning om djurvälferd i form av förordningar och direktiv. Central EU-lagstiftning med tanke på den föreslagna lagen är för närvarande:

- rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (*avlivningsförordningen*)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (*kontrollförordningen*)

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015. Bryssel 15.2.2012.

RP 154/2018 rd

- rådets direktiv 2007/43/EG om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar (*broilerdirektivet*)
- rådets direktiv 1999/22/EG om hållande av vilda djur i djurparker (*djurparksdirektivet*)
- rådets direktiv 1999/74/EG om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns
- rådets direktiv 91/630/EEG om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål
- rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur
- rådets direktiv 2008/119/EG om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar.

Europarådets konventioner om djurskydd

Europarådet har utarbetat vissa konventioner djurskydd, och de viktigaste med tanke på den föreslagna lagen är

- europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (FördrS 47/1992)
- europeiska konventionen om skydd för slaktdjur (FördrS 48/1992)
- europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur (FördrS 49/1992).

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Djurs ställning i samhället

Det har inträffat en förändring i attitydklimatet i samhället när det gäller inställningen till djur och djurvälstånd. Djurskydd och djurvälstånd har framträtt som ett betydligt starkare samhällsligt och politiskt tema än tidigare. I industriländerna har djurens ställning blivit en central etisk fråga och samhället har börjat ta djurskyddsfrågor på större allvar. Bakom den starkare samhällsdebatten ligger fördjupade konflikter vad gäller djurs ställning och de innebörder som kopplas till djur. Å ena sidan har sällskapsdjurens popularitet ökat och deras mänskliga roll i familjen har accentuerats. Å andra sidan har djurproduktionen genomgått en strukturförändring mot större gårdar och allt mer yrkesmässig verksamhet. Till produktionsdjur har kopplats en föreställning om nyttigheter, på vilka man kan tillämpa samma affärstänkande som på vilken produktionsnyttighet som helst. Även urbaniseringen och konsumenternas fjärande från djurproduktionen inverkar på djurens ställning och diskussionen om djur.

När djurens ställning förändras måste också djurskyddslagstiftningen moderniseras. Kunskapen om djurvälståndet har hela tiden ökat och vidgat vår uppfattning om djurs förmågor och behov. Lagens syfte och innehåll bör också reflektera samhällets vision beträffande inställningen till djur och deras välfärd. I lagen bör man dessutom försöka förutspå framtiden och förbereda sig på de pågående förändringarna och trenderna inom djurhållningen.

Förutom djurvälstånd diskuteras man i dagens samhälle i allt större utsträckning även djurs värde och respekten för djur. Den allmänna grundläggande utgångspunkten för den gällande

lagen och djurskyddet är att människan har en moralisk skyldighet att respektera alla djur och ta hänsyn till deras förmåga att minnas och förnimma lidande. Djur som kännande varelser har också erkänts i EU-fördraget och är en sak som måste beaktas då EU-lagstiftningen genomförs. Bakom respekten för djur ligger tanken om att djur har ett egenvärde som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde är inskrivet i direktivet om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål (2010/63/EU). Djurs värde och respekten för djur nämns också i till exempel Sveriges, Norges, Nederländernas och Schweiz djurskyddslagar. Frågor med anknytning till djurs värde och respekten för djur har aktualiserats till exempel i diskussionen om användning av vilda djur i cirkusar och andra föreställningar.

2.3.2 Begränsningar av hållandet av djurarter

I den gällande lagen begränsas inte rätten att hålla djurarter med undantag av vilda arter som uppföds i hägn för att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion samt djur som hålls i cirkusar. En förteckning över djurarter som får uppfödas i hägn i produktions-syfte ingår i 25 § i djurskyddsförordningen. Bestämmelser om djurarter som hålls i cirkusar ingår i jord- och skogsbruksministeriets beslut om användning av djur på cirkus och vid andra därmed jämförbara föreställningar. En situation där de arter som hålls inte har bedömts på något mer omfattande och allmänt heltäckande sätt kan inte betraktas som tillfredsställande. Djurhållning borde basera sig på vetenskaplig eller empirisk kunskap om vilka djurarter som kan hållas och under vilka förhållanden.

Det vore motiverat att begränsa det brokiga urvalet av produktionsdjur, djur som uppföds i hägn i produktions-syfte, sällskaps- och hobbydjur samt cirkusdjur till endast sådana djurarter, vilkas skötsel och hållande inom den aktuella djurhållningsformen kan ordnas på det sätt som avses i den föreslagna lagen. För en individ som hör till en viss djurart ska man alltså i praktiken kunna ordna förhållanden där den kan tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov och där även djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Om djuret insjuknar eller skadas ska det kunna ges behörig vård. När man bedömer en djurarts lämplighet för respektive ändamål bör man stödja sig på tillgänglig vetenskaplig kunskap och praktisk erfarenhet av hållandet av djurarten. Vid bedömningen bör man också beakta syftet med djurhållningen och de praktiska begränsningar som eventuellt följer av den. Det kan till exempel vara möjligt att ordna godtagbara förhållanden för ett djur som tillhör en viss djurart när det hålls som sällskaps- och hobbydjur, medan det vore omöjligt att ordna motsvarande förhållanden för djur som hålls i produktions-syfte.

2.3.3 Djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur

Den gällande lagens bestämmelser om förvaringsutrymme för djur samt skötsel och behandling av djur är tämligen snäva. Kraven har visserligen preciserats i djurskyddsförordningen och i statsrådets eller ministeriets förordningar om olika djurarter, men detta har delvis lett till överlappande reglering och delvis också till tolkningsproblem. Det är nödvändigt att lyfta in bestämmelser om djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur i lagen från förordningsnivå i större utsträckning och på ett mera heltäckande sätt än nu. Då får man en tillräcklig grundläggande reglering, med stöd av vilken det är möjligt att utfärda en förordning eller förordningar på det sätt som förutsätts i grundlagen.

Utifrån den gällande lagen är det till exempel inte helt klart vad som över huvud avses med förvaringsutrymme för djur. Det är också nödvändigt att förtydliga regleringen, framför allt i fråga om djurhållningsplats. Djurhållningsplats kan vara en permanent djurhållningsplats, där djuret tillbringar största delen av sin tid, eller en tillfällig djurhållningsplats, där djuret hålls endast temporärt. Det ska kunna ställas strängare utrymmes- och utrustningskrav på permanenta djurhållningsplatser än på platser där djur hålls endast temporärt.

Enligt 7 § i den gällande lagen får operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. I princip är alla andra ingrepp som orsakar smärta förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt i djurskyddsförordningen att ett ingrepp är tillåtet. Förbjudna är till exempel sådana ingrepp som orsakar smärta eller lidande och vilkas främsta syfte är att förändra djurets utseende eller beteende.

Det har rått oklarhet om vad som i den gällande lagen avses med någon med sjukdom jämförbar orsak. Det är nödvändigt att förtydliga bestämmelserna till denna del. När det gäller smärtsamma ingrepp har framför allt avhorning av kalvar, dvs. förstöring av hornanlaget, samt kastrering av grisar väckt diskussion. Enligt den gällande lagen är bland annat dessa ingrepp tillåtna utan smärtlindring. För att främja djurs välfärd är det nödvändigt att utveckla regleringen så att smärtlindring förutsätts i samband med smärtsamma ingrepp. Med smärtlindring avses smärtstillande medel, bedövning eller anestesi. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive ingrepp kan utfärdas på förordningsnivå.

I den gällande djurskyddslagen och djurskyddsförordningen föreskrivs inga allmänna krav på anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Däremot förbjuds i 12 § i djurskyddslagen att sådana redskap, anordningar eller ämnen som uppenbart åsamkar ett djur onödig smärta eller plåga tillverkas, importeras, säljs, överläts eller används. Enligt paragrafen bestämmer jord- och skogsbruksministeriet vilka redskap, anordningar och ämnen som ska anses vara sådana som uppenbart åsamkar djur onödig smärta eller plåga. Enligt detaljmotiveringen till paragrafen är sådana anordningar till exempel tagg- och elhalsband för hundar samt sådana rättfällor där rätten fångas levande och dör av hunger eller genom kvävning. Ministeriet har inte föreskrivit om förbjudna redskap, anordningar och ämnen. Däremot förbjuds i 14 § 2 punkten i djurskyddsförordningen att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används.

Framför allt elhalsband för hundar har i praktiken orsakat problem beträffande huruvida det är förbjudet att använda dem eller inte. Det har framförts önskemål om en precisering av bestämmelserna beträffande vilka anordningar och redskap som förbudet i praktiken avser. Dessutom har det frågats hur försäljningen av produkter som är farliga för djur men som redan finns på marknaden kunde begränsas eller förhindras. De senaste åren har det förekommit situationer där det har konstaterats att användningen av produkter som redan finns till salu på marknaden strider mot djurskyddslagen. Bestämmelserna om anordningar, redskap och ämnen som är avsedda för skötsel och behandling av djur bör kompletteras till dessa delar.

2.3.4 Avel

Bestämmelser om avel och genteknik finns i 8 § i den gällande lagen. I det praktiska avelsarbetet har bestämmelsen fått endast liten uppmärksamhet. Problem i anslutning till avel har fått en framträdande plats även i samhällsdebatten.

Aveln borde styras i en riktning som allt mera beaktar djurens välfärd. Överdriven betoning av vissa utseendemässiga drag i avelsmålen har lett till att man gynnat sådana extrema drag som har orsakat problem för sällskaps- och hobbydjurs välfärd. Motsvarande utveckling har ägt rum även inom aveln av produktionsdjur, framför allt om man försökt öka produktionsförmågan till det yttersta utan att ta tillräcklig hänsyn till djurens välfärd. I stället för att gynna dessa extrema drag borde man inom aveln först och främst sträva efter att producera välmående djur. Djur med sådana extrema drag som orsakar men för deras välfärd borde inte användas för avel, om man inte kan säkerställa att avkomlingarna inte ärver egenskaperna.

2.3.5 Vård av vilda djur

RP 154/2018 rd

Enligt 13 § i den gällande lagen får vilda däggdjur och fåglar tas för uppfödning för tillfällig sjukvård för djuret eller något annat godtagbart tillfälligt behov. Ett djur som har omhändertagits för vård ska försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas.

Vård av vilda djur hör inte enligt veterinärvårdslagen till den veterinärvård som kommunen ordnar. Det har emellertid rätt oklarhet beträffande hur ett djur kan ges vård och vem som får göra det och hur länge kan tillfällig vård av ett djur fortsätta. I den gällande lagstiftningen ställs inga kompetenskrav på dem som vårdar skadade vilda djur, de utrymmen som används i vården eller vården över huvud taget. Det föreskrivs inte heller när och hur djuren ska försättas i frihet. I praktiken har situationen lett till att välmenande privatpersoner kan vårda vilda djur även långa tider fast de har bristfälliga kunskaper och färdigheter. Man har sällan tillräckliga utrymmen för vården av djuren och det kan hända att djuren ges felaktig föda. Djuren kan också bli onödigt tama under vården. Välmenad hjälp kan medföra endast onödigt lidande för djuren. Även för att försätta ett djur i frihet krävs sakkunskap om när djuret är tillräckligt rehabiliterat för att klara sig i naturen. Djuret bör också försättas i frihet på ett sådant ställe där det inte medför olägenheter för andra djur, människor eller miljön.

Det är nödvändigt att precisera och förtydliga regleringen om vård av vilda djur. Av djurskyddsskäl vore det dessutom viktigt att åtminstone kostnaderna för avlivning av skadade vilda djur kunde ersättas den som tillhandahållit hjälpen.

2.3.6 Upphittade djur

Enligt lagens 15 § ska kommunen se till att inom dess område ordnas tillfällig skötsel av herrelösa små sällskaps- och hobbydjur (upphittade djur) som påträffas. Kommunen ska förvara djuren minst 15 dagar, varefter kommunen har rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det. Djurets ägare ansvarar i sista hand för kostnaderna för omhändertagandet. I samband med landskapsreformen blir det landskapets uppgift att ordna en mottagningsplats för upphittade djur.

Inom hittedjursverksamheten har det upplevts som ett stort problem att ingen aktör har ålagts att sköta transporten av djur från den plats där djuret tagits fast till den av kommunen anvisade mottagningsplatsen. I praktiken har detta försvårat omhändertagandet av djur och lett till situationer där ett djur som tagits fast inte har kunnat transporteras till mottagningsplatsen. En del kommuner har frivilligt ordnat transport av djur genom att avtala om transporten med till exempel den som upprätthåller mottagningsplatsen eller den lokala djurskyddsföreningen.

Numera kan man dela och söka efter information om omhändertagna djur bland annat på internet. Förvaringstiden för djur enligt den gällande lagen kan sålunda anses onödigt lång. En djurägare som förlorat sitt sällskapsdjur är skyldig att aktivt söka efter djuret. I detta ingår att fråga efter djuret på mottagningsplatsen för upphittade djur. Även mottagningsplatsen bör åläggas att agera aktivt för att hitta djurägaren till exempel genom att utreda om djuret eventuellt har någon identifikation och meddela omhändertagandet offentligt på lämpligt sätt. Det är också motiverat att i lagen ta in grundläggande bestämmelser om vad den vård som ges på mottagningsplatsen ska omfatta.

2.3.7 Överlåtelse av djur

Handeln med framför allt sällskaps- och hobbydjur har genomgått stora förändringar under de senaste årtiondena. Fabriker som producerar hundvalpar och kattungar under dunkla förhål-

landen orsakar djurskyddsproblem. Det går enklare och snabbare än förr att skaffa djur. Man borde fundera på hur lagstiftningen kan främja ansvarsfullt anskaffande och hållande av djur.

Enligt 14 § 1 mom. i djurskyddslagen ska mottagaren underrättas om sjukdomen eller skadan då ett sjukt eller skadat djur överläts. Det är nödvändigt att utvidga bestämmelsen så att utöver sjukdomar och skador ska mottagaren också lämnas andra uppgifter som är väsentliga för djurets välfärd i samband med att det överläts. Genom detta förfarande kan man förebygga fel i skötseln av djuret som beror på bristande kunskaper och säkerställa att mottagaren är medveten om den särskilda skötsel som djurindividen behöver. Fel som beror på bristande kunskaper är vanliga och de orsakar djur onödigt lidande.

I artikel 6 i den europeiska sällskapsdjurskonventionen förbjuds försäljning av djur till barn under 16 år utan vårdnadshavarens tillstånd. Finland har i tiden gjort ett förbehåll till artikel, som det är motiverat att stryka i lagstiftningen. Anskaffningen av ett djur är alltid förenat med ansvar och skyldighet att ta hand om djuret. Djurhållaren måste också ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om djurarten innan djuret skaffas. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att uppfylla dessa förpliktelser som ställs på djurhållning. Den som är minderårig förfogar inte heller över sådana ekonomiska resurser att han eller hon skulle kunna stå för vårdkostnaderna om djuret till exempel plötsligt insjuknar. Av denna orsak bör vårdnadshavaren alltid ha gett sitt samtycke när ett djur överläts permanent till den som är under 16 år.

I 27 § i djurskyddslagen föreskrivs om förbud mot kringföringshandel med djur. Med bestämmelsen har man i tiden ingripit i saluföringen av produktionsdjur till gårdar. I Finland har det inte varit sed att sälja djur på allmänna torg, marknader eller andra motsvarande publik-evenemang. Denna försäljningsmetod används dock i många andra europeiska länder framför allt vid marknadsföring av hundvalpar och kattungar som producerats under dunkla förhållanden. Förbudet mot kringföringshandel bör revideras med tanke på denna utveckling. Samtidigt bör man också titta efter om försäljningen av till exempel hundar och katter i djuraffärer borde förbjudas.

2.3.8 Djurtävlingar och djurutställningar

I 16 och 17 § i den gällande lagen föreskrivs om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar. Bestämmelserna gäller tävlingar, där djur kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskäligen påfrestning. Till en sådan tävling ska en tävlingsveterinär kallas med uppgift att se till att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs. Det som föreskrivs om tävlingar gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskäligen påfrestning. I den gällande lagen föreskrivs det däremot inte särskilt om andra tävlingar eller djurutställningar.

All slags verksamhet tillsammans med djur kan i allmänhet vara förenad med någon slags risk för men för djurens välfärd. Riskens storlek och sannolikhet varierar dock beroende på verksamhetens natur. Även andra djurtävlingar och djurutställningar än sådana som avses i djurskyddslagen kan vara förenade med risk för men för djurens välfärd. Till exempel på grund av den fysiska prestation som krävs vid en tävling eller tävlingskonstellationen över huvud taget kan denna risk vara större än normalt och jämfört med hållande av djur i allmänhet. I vårt samhälle är det dock i princip accepterat att tävla med djur och ställa ut djur. Som hobby kan detta ha många positiva effekter för såväl djur som människor. Djurtävlingar och djurutställningar betjänar dessutom aveln.

Det är nödvändigt att skydda djur mot men för deras välfärd under djurtävlingar och djurutställningar. Under en tävling och utställning påverkas djurens välfärd inte bara av åtgärder som den som tävlar med och ställer ut djuret vidtar under tillställningen i fråga utan också av tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder. De som tävlar med och ställer ut djur ansvarar för hur de behandlar djuren under tävlingen och utställningen. Dessutom ska djuret vara i lämpligt skick för en sådan tillställning, så åtgärderna före tävlingen och utställningen är också av betydelse. Tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder inverkar åter på om tävlings- eller utställningsförhållandena är trygga för djuren. På grund av tävlings- och utställningsverksamhetens särdrag är allmänna bestämmelser om till exempel behandlingen av djur inte tillräckliga, och därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om tävlingar och utställningar. Det är också nödvändigt att precisera och utvidga regleringen till utställningsverksamhet och alla djurtävlingar. Det är också nödvändigt att betona och förtydliga tävlingsarrangörens ansvar.

2.3.9 Tillstånds- och anmälningspliktigt hållande av djur

Enligt 20 § i den gällande lagen förutsätter djurparker och permanenta djurutställningar myndigheternas tillstånd. Detsamma gäller med stöd av lagens 20 a § cirkusar och ambulerande djurutställningar. Anmälningspliktig verksamhet är med stöd av lagens 21 och 23 § farmuppfödning av djur i produktions- eller viltvårdssyfte samt med stöd av lagens 24 § yrkesmässig eller storskalig djurhållning.

Tillståndsplikten för djurparker baserar sig på djurparksdirektivet. Vilda djur kan hållas även i djurutställningar. I cirkusar är djuren tvungna att utstå föränderliga förhållanden och transporter som kan äventyra deras välfärd. Med dessa utgångspunkter är det motiverat att ovan nämnda verksamhetsformer fortfarande ska förutsätta tillstånd. Det är dock nödvändigt att precisera gränsdragningen mellan djurpark och djurutställning. Till följd av den gällande lagens definitionsbestämmelse har som permanent djurutställning även behandlats verksamhet där man förevisar endast vanliga husdjur, till exempel nötkreatur, svin och höns. Dyliga så kallade husdjursgårdar kunde undantas från definitionen av permanent djurutställning, så att de överförs från tillståndspliktig verksamhet till anmälningspliktig verksamhet. Anmälningskyldigheten beträffande de djur som hålls överlappar även delvis lagen om ett system för identifiering av djur. Det är också nödvändigt att förtydliga regleringen för att minska de administrativa bördan för aktörer och myndigheter.

2.3.10 Avlivning av djur

I lagens 33 b § föreskrivs om en så kallad särskild slaktmetod som används på religiösa grunder. Enligt den är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. Den gällande bestämmelsen om samtidig bedövning och inledande av blodavtappningen har kritiserats för att det i praktiken är svårt, för att inte säga omöjligt, att utföra dessa åtgärder samtidigt. Av denna orsak bedövas i praktiken alltid får och nötkreatur som slaktas med en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder innan blodavtappningen inleds.

Fjäderfän, med undantag av ratiter, får slaktas utan bedövning genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument, om det är fråga om en i 33 b § avsedd särskild slaktmetod som används på religiösa grunder eller om djurets ägare slaktar det för egen konsumtion i sitt privata hushåll.

Den grundläggande principen vid slakt på religiösa grunder (muslimers produktion av halal-kött och judarnas produktion av kosherkött) är att djuret ska vara vid liv när blodtappningen

inleds genom att halsådrorna skärs av³. Vid produktionen av både halalkött och kosherkött är det viktigt att djuret är friskt och oskadat när det slaktas. Vid halalslakt ska den som skär av halsen vara muslim och guds namn ska nämnas i samband med att halsen skärs av. Man har länge diskuterat om bedövning kan godkännas i samband med halalslakt. En del muslimer godkänner bedövning, en del gör det inte. En del muslimer godkänner endast en sådan bedövningsmetod som inte gör att djurets hjärta stannar i samband med bedövningen. Vid shechitaslakt för att producera kosherkött tillåts inte bedövning innan blodavtappningen inleds. Som slaktare fungerar en judisk lärde som har fått särskild utbildning och godkännande.⁴

Vid slakt utan bedövning kan djurets välfärd i praktiken äventyras. Ett djur som ska slaktas på detta sätt måste hållas på plats tillräckligt länge så att halsådrorna kan skäras av och blodavtappningen inledas på korrekt sätt. Detta kan orsaka djuret extra lidande. När huden, musklerna och blodådrorna skärs av orsakas djuret smärta som det känner av innan det förlorar medvetandet. Vid slakt utan bedövning följer medvetlösheten stegvis när djuret förlorar blod. Tiden tills medvetlösheten inträder varierar från individ till individ och mellan djurarterna. Ett djur som är vid medvetande känner att blodtrycket plötsligt sjunker till följd av blodavtappningen och detta kan orsaka rädsla och panik. Djur som är vid medvetande kan också uppleva en kvävningsskänsla där de drar in blod i luftstrupen. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets (Efsa) vetenskapliga panel rekommenderade i ett ställningstagande publicerat 2004⁵ att djur alltid ska bedövas före blodavtappningen, eftersom slakt utan bedövning alltid är förenad med allvarliga risker för djurets välfärd.

Av de nordiska länderna har slakt utan bedövning varit förbjuden i Sverige sedan 1937. I Norge föreskrevs om förbud mot slakt utan bedövning 1929. I Sverige och Norge ska bedövningen ske före blodavtappningen och kravet gäller också fjäderfän. Danmark förbjöd slakt utan bedövning 2014.

Djurs välfärd är ett erkänt värde i det finländska samhället och det bör synas även i lagstiftningen. Ställningstagandet från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets vetenskapliga panel och de andra nordiska ländernas riktlinjer stödjer en ändring av bestämmelsen så att djur alltid ska bedövas innan blodavtappningen inleds.

2.3.11 Myndigheter och övervakning

Till följd av landskapsreformen överförs de tillsynsuppgifter som ankommer på regionförvaltningsverket, kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet.

Till följd av det ökade hållandet av hästar samt sällskaps- och hobbydjur är en allt större del av de aktörer som berörs av övervakningen amatörer och vanliga medborgare. Även behovet av övervakning på områden som omfattas av hemfriden ökar när antalet sällskaps- och hobbydjur växer. Av myndigheterna förutsätts mer kunskaper än tidigare om kraven på hållandet av hästar och olika sällskaps- och hobbydjur. Mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur har ökat, och myndigheten kan inte besitta tillräcklig sakkunskap om alla djurarter.

³ Religious rules and requirements – Halal slaughter. Anil H., Miele M., Luv J., von Holleben K., Bergeaud-Blackler F. och Velarde A. Diarel-project 2010.

⁴ Religious rules and requirements – Judaism. Zivotofsky A.Z., Bar Han University, Israel, Diarel-projekt 2010.

⁵ Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals, The EFSA Journal (2004), 45, 1-29.

I 38 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om djurskyddsövervakare. Djurskyddsövervakaren har med stöd av lagens 39 § rätt att utföra inspektion på andra ställen än områden som omfattas av hemfriden. Djurskyddsövervakaren kan inom ramen för sin inspektionsrätt vid behov bistå en myndighet vid verkställandet av en inspektion även på ett område som omfattas av hemfriden. På senare tid har i praktiken endast ett fåtal personer varit verksamma som djurskyddsövervakare. Det vore ändamålsenligt att utveckla verksamheten så att myndigheterna som hjälp kan anlita en särskild expert och för praktiska åtgärder en assistent. Användningen av djurskyddsövervakare i nuvarande form kunde upphöra. Eftersom djurhållningen blir mer komplicerad, kan myndigheterna behöva framför allt särskild sakkunnighjälp vid tillsynsuppgiften. Med tanke på övervakningens kvalitet är det nödvändigt att få sakkunnighjälp vid övervakningen. Assisterande uppgifter i anslutning till inspektioner är däremot uppgifter av praktisk natur. Sådana uppgifter är till exempel att ta fast djur eller avliva djur.

En effektiv tillsyn över djurvälståndet förutsätter tillräckliga tillsynsresurser och att tillsynen planeras och dessutom bland annat att myndigheten får kännedom om djur som är i behov av hjälp. I den gällande lagen finns till exempel ingen bestämmelse om andra myndigheters skyldighet eller rätt att trots sekretessbestämmelserna underrätta den myndighet som avses i djurskyddslagen om djur i behov av hjälp eller eventuella djurskyddsbrott som man upptäckt. I dagens samhälle kan det inte betraktas som godtagbart att ett djur i behov av hjälp inte får det för att en myndighet på grund av sekretessbestämmelserna inte kan berätta för den myndighet som övervakar djurvälståndet om ett sådant djur. Det vore motiverat att i lagen inta bestämmelser som förpliktar till och gör det möjligt att göra anmälan. Även i övrigt föreslås att bestämmelserna om tillsyn och inspektion preciseras i flera avseenden.

2.3.12 Administrativa tvångsmedel

Centrala tvångsmedel i den gällande lagen är förelägganden, förbud och så kallade brådskande åtgärder. Dessutom är återkallandet av tillstånd för tillståndspliktig verksamhet samt förbudande av anmälningspliktig verksamhet tvångsmedel. I den gällande lagen är regleringen om tvångsmedel delvis splittrad så att tvångsmedel ingår i olika kapitel i lagen. För tydlighetens skull är det nödvändigt att samla alla tvångsmedel som myndigheterna förfogar över i ett kapitel om tvångsmedel. Samtidigt är det nödvändigt att utöka och utveckla urvalet av tvångsmedel så att myndigheterna har tillgång till sådana effektiva metoder att ingripa i missförhållanden som lämpar sig för olika situationer.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och alternativ

Genom den föreslagna lagen revideras regleringen om djurvälstånd så att den börjar motsvara den uppfattning om djurs ställning och skyddsbehov som råder i dagens samhälle. Samtidigt preciseras regleringen och det skapas en reglering på lagnivå som till sin struktur och språkdräkt motsvarar dagens krav. Genom den föreslagna lagen börjar lagstiftningen om djurvälstånd överensstämma med grundlagen. Genom lagen säkerställs det också att Europeiska unionens lagstiftning genomförs effektivt i den nationella lagstiftningen. Situationen när det gäller djurs välstånd förbättras genom de nya bestämmelserna och dessutom effektiviseras övervakningen av djurskyddet och myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden.

Reformen av regleringen om djurvälstånd förutsätter grundläggande reglering på lagnivå, vilket skulle innebära att flera nya bestämmelser måste tas in i djurskyddslagen. Till följd av de många lagändringarna har djurskyddslagens struktur och systematik emellertid redan lidit så mycket att det vore mycket svårt att genomföra den reglering som avses ovan genom en delreform. Å andra sidan är det nödvändigt att revidera djurskyddslagstiftningen också därför att

regleringen måste till alla delar börja motsvara grundlagens krav. I praktiken kan situationen inte rättas till på något annat sätt än genom en totalreform av lagen. Med stöd av lagen kan också regleringen på lägre nivå om djurvälstånd revideras till nödvändiga delar.

3.2 De viktigaste förslagen

3.2.1 Främjande av djurvälstånden

Främjande av djurvälstånden betraktas som utgångspunkt för modernt djurskydd redan när den gällande lagen stiftades, men i praktiken har främjande av välstånden fått mindre uppmärksamhet än det egentliga skyddandet av djur mot onödigt smärta och plåga samt onödigt lidande. Efter att djurskyddslagen trädde i kraft har emellertid djurens ställning i samhället förändrats och djurs välfärd upplevs som viktigare än förr. I och med ändringen föreslås att lagens tyngdpunkt förskjuts så att främjande av djurvälstånden blir lagens främsta syfte och mål.

Med ett djurs välfärd avses djurets upplevelse av sitt eget psykiska och fysiska tillstånd. På ett djurs välfärd inverkar djurets möjligheter att anpassa sig till händelserna och förhållandena i omgivningen. Om anpassningen inte lyckas eller orsakar fortlöpande eller kraftig stress, ansträngning eller beteendestörningar hos djuret eller men för djurets hälsa, försämras djurets välfärd. Forskningen om djurvälstånd har gett mycket ny kunskap om vilka faktorer som inverkar på djurs välfärd. Djurhållningsplatsen och förhållandena där, skötseln och behandlingen av djuret och till exempel avel är alla sådana faktorer. På ett djurs välfärd inverkar också i hög grad djurets möjlighet att tillfredsställa det arttypiska beteendet. Vid djurhållning är det svårt eller icke-önskvärt att tillgodose alla behov som hör till djurs arttypiska beteende, såsom fortplantningsbehov eller beteende i anslutning till revirförsvar. Djur ska dock ha möjlighet att i tillräcklig utsträckning tillfredsställa sådana medfödda beteendemässiga behov som leder till stress och frustration hos djuret om de förhindras. Därför föreslås att det till lagen fogas ett krav på att djur ska ha möjlighet att tillfredsställa vissa väsentliga beteendemässiga behov. Tillfredsställandet av väsentliga beteendemässiga behov ska beaktas i skötseln och behandlingen av djur samt i planeringen av djurhållningsplatser.

Strävan måste vara att skydda djur mot men för deras välfärd. Hållande och användning av djur orsakar dock i allmänhet något slags men för djurens välfärd, och det är inte alltid möjligt att undvika dessa men. I allmänhet måste man begränsa till exempel djurs rörelser och fortplantning för att djurhållningen ska vara möjlig. Men för djurs välfärd kräver emellertid alltid etiskt övervägande beträffande vilka slags men som är godtagbara i förhållande till nyttan med att hålla och använda djur. När det gäller produktionsdjur inverkar samhällliga och ekonomiska faktorer på detta övervägande. Även vid annan djurhållning måste de rådande samhällliga och ekonomiska förhållandena beaktas tillräckligt.

Djurskötaren har i allmänhet en avgörande betydelse för djurens välfärd. En kompetent skötare kan bedöma djurens beteende och hälsa och miljöns inverkan på djurens välfärd. Bedömning av djurens välfärd och ingripande i eventuella problem förutsätter dock kunskap om djurens normala beteende och om hur problem kan förebyggas och lösas. Av denna orsak föreslås att till lagen fogas ett krav på att djurhållaren och andra som sköter djuren ska vara tillräckligt kompetenta. Samtidigt utvidgas den gällande lagens kompetenskrav för dem som håller produktionsdjur till att gälla även alla andra som håller djur yrkesmässigt.

3.2.2 Respekt för djur

Det föreslås att respekt för djur fogas till lagens syften och allmänna principer. Tanken bakom respekten för djur är att djur har ett egenvärde, som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde betyder att djuret i sig är värdefullt. Tanken om djurs värde och respekt för djur är inte i sig ny. Respekt som grundar sig på djurs egenvärde kan betraktas som en utgångspunkt till att man över huvud vill skydda djur med en egen lagstiftning i samhället. Den respekt för djur som baserar sig på djurs egenvärde och som skrivs in i lagen hindrar inte som sådan att djur används på sätt som är accepterade för närvarande, till exempel som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller försöksdjur. Användningen av djur för olika ändamål och behandlingen av djur förutsätter dock att man överväger skada och nytta beträffande huruvida en viss användning av djur är motiverad eller inte. Inte heller detta är nytt, eftersom detta övervägande mellan nytta och skada är en av djurskyddslagstiftningens hörnstenar. Lagen borde också reflektera samhällets rådande vision om hur och för vilka ändamål djur används. Att respekt som baserar sig på djurs egenvärde skrivs in i lagen gör inte djur till rättssubjekt, det förändrar inte djurs sakrättsliga ställning och skyddar i princip inte djurs liv. Begreppet egenvärde som ligger bakom respekten för djur skiljer sig åtminstone i någon mån från det egenvärdesbegrepp som tillämpas inom filosofin. Djurs värde och behovet av respekt har erkänts även i den nya EU-lagstiftningen och i flera europeiska länders nyare nationella djurskyddsförfattningar.

Stråvan har varit att beakta respekten för djur, liksom de andra föreslagna syftena med lagen, i samband med beredningen av lagförslaget bestämmelser. Respekten för djur hör samman med alla bestämmelser som främjar djurvälståndet. Skyldigheten att respektera djur konkretiseras dock särskilt i vissa bestämmelser. Användningen av djur på sätt som inte medför direkta men för djurens välfärd, men som allmänt upplevs nedvärdera djur, står i allmänhet i konflikt med respekten för djur. Bestämmelser som hänför sig till respekten för djur är till exempel de begränsningar som hänför sig till användning och uppfödning av vilda djur. Exempelvis förhåller man sig numera tämligen avvisande till att vilda djurarter används i nöjesföreställningar. Till respekten för djur hänför sig också förbudet mot att färga djur i syfte att förändra deras utseende som förbudet mot att avliva djur i underhållningssyfte. I många andra länder är det vanligt att färga djurs päls eller hud, men i Finland har man varit avhållsam i sin attityd till det, och det förekommer inte just hos oss. När det blir allt vanligare att hålla sällskaps- och hobbydjur kan man emellertid förvänta sig att också denna trend i något skede når även Finland. Sexuella handlingar mellan människa och djur står också i konflikt med respekten för djur som grundar sig på deras egenvärde och sålunda föreslås att konsumtion med djur förbjuds.

3.2.3 Begränsningar som gäller hållandet av djur

I lagen föreslås att som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur samt cirkusdjur och i ambulerande djurutställningar får hållas endast sådana djurarter som kan hållas i enlighet med lagens krav. För respektive ändamål får hållas endast sådana djurarter som djurhållningsformen i fråga ger möjlighet att tillfredsställa väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Djurens fysiologiska behov måste kunna tillgodose och ändamålsenliga djurhållningsplatser måste kunna ordnas. Om djuren blir sjuka eller skadas måste de kunna ges behörig vård.

Bestämmelser om djurarter som får hållas som produktionsdjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar finns i bilaga 1. I bilagan uppräknas de däggdjurs- och fågelarter, som för närvarande hålls som produktionsdjur eller uppföds i hägn i produktions syfte. I detta skede begränsas inte hållandet av andra djur, såsom fiskar och ryggradslösa djur, som produktionsdjur. Listan över djurarter som får hållas i cirkusar och ambulerande djurutställningar upptar i huvudsak tamdjur. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de djur och djurarter som får

hållas som sällskaps- och hobbydjur. Förteckningarna över djur och djurarter kan kompletteras eller så kan djurarter tas bort utifrån aktuella tillgängliga vetenskapliga bevis eller praktiska erfarenheter. Vid granskningen bör man beakta aktuella vetenskapliga rön om djurens och djurarternas behov och skötsel och de förhållanden under vilka de hålls. Till exempel praktiska erfarenheter av djurhållning till exempel i andra länder kan beaktas vid granskningen. Även medborgare och intressentgrupper ges möjlighet att lägga fram förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna.

I lagen föreskrivs också vissa undantag från begränsningarna som gäller hållandet av djur. Den som äger eller håller ett produktions-, cirkus- eller utställningsdjur som tillhör en förbjuden djurart till djuret dör en naturlig död, om djuret har funnits hos den som äger eller håller det när lagen trädde i kraft. Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Den som äger eller håller djuret ska göra anmälan om innehavet av djuret till landskapet inom sex månader efter det att lagen har trätt i kraft. Dessutom föreskrivs det om dispens, som innebär att man i ett enskilt fall kan tillåta att en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter hålls som produktionsdjur eller sällskaps- och hobbydjur. Tillstånd ska kunna beviljas i sådana enskilda fall där sökanden visar att han eller hon kan hålla en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter så att kraven i paragrafen är uppfyllda. Förfarandet med dispens kan komma i fråga till exempel i en situation där en enskilda person håller en mer sällsynt djurart, och en djurart med motsvarande egenskaper och behov är godkänd för förteckningen. Dispensförfarandet kan eventuellt också användas för nya produktionsdjurarter, som med framgång har hållits till exempel i andra länder under motsvarande förhållanden.

3.2.4 Djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur

Det föreslås att bestämmelserna om djurhållningsplats samt skötsel och behandling av djur preciseras och kompletteras så att de bättre än förr beaktar främjandet av djurs övergripande välfärd och god behandling av djur. Djurhållningsplatsen och skötseln av ett djur ska ordnas så att djuret har möjlighet att tillfredsställa väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, bekvämlighet, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Som viktiga beteendemässiga behov betraktas sådana behov som djuret har ett starkt medfött behov av att tillfredsställa oberoende av i vilken miljö djuret hålls. Många djurarter har till exempel ett starkt behov av ett visst slags ätbeteende, som i sin tur förutsätter att fodret erbjuds djuret i rätt form. Som exempel på beteendemässiga behov i anslutning till sökande efter föda kan nämnas svins böka, och för att möjliggöra detta förutsätts att djuren ges lämpligt material att böka i. Ett djur ska också ha möjlighet till arttypiskt socialt umgänge. Flockdjur har ofta behov av att uppvisa ett visst beteende, såsom att äta eller vila, samtidigt som övriga medlemmar av flocken och de blir lätt stressade ensamma.

Bestämmelserna om djurhållningsplatser indelas i allmänna bestämmelser som gäller alla djurhållningsplatser och i bestämmelser om permanenta djurhållningsplatser. Med permanent djurhållningsplats avses till exempel en hästs hemstall, dess box och fälla. En tillfällig djurhållningsplats är däremot till exempel travbanans påselningsbox, där hästen hålls endast tillfälligt under travtävlingar. Syftet med reformen är att förtydliga den nuvarande regleringen så att det kan ställas strängare krav på permanenta djurhållningsplatser än på tillfälliga djurhållningsplatser.

Med vissa undantag blir det förbjudet att fortlöpande hålla djur uppbundna på den permanenta djurhållningsplatsen. Djurets möjligheter att röra sig får inte heller fortlöpande begränsas så att djuret saknar möjlighet att vända sig på den permanenta djurhållningsplatsen. Förutom de egentliga behoven av att röra sig försvåras även tillfredsställandet av andra beteendemässiga

behov, om djurets rörelsefrihet begränsas kraftigt. Djuret behöver tillräckligt med rörelsefrihet för tillfredsställa sina beteendemässiga behov i anslutning till exempelvis kroppsvård och sociala relationer. Enligt förslaget ska hållandet av hästar i spiltor förbjudas efter en övergångstid på fem år. Efter en övergångstid på fem år förbjuds också att andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande hålls uppbundna. Efter en övergångstid på 15 år blir det förbjudet att hålla suggor och gyltor i insemineringshäckar. På ombyggda och nya djurhållningsplatser ska ovannämnda begränsningar iakttas från och med ikraftträdandet av lagen. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker ska det även i fortsättningen vara tillåtet att hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna. Från ingången av 2019 beviljas emellertid inte längre investeringsstöd för byggande av ladugårdar där korna hålls uppbundna. På så vis styrs mjölkproducenterna så att de ladugårdar som byggs i fortsättningen är lösdriftsladugårdar, och det finns inget behov av ett egentligt förbud. Avsikten är att utvidga skyldigheten att rasta mjölkkor och kvigor som hålls uppbundna genom en ändring av förordningen som träder i kraft samtidigt som lagen. I fortsättningen kan skyldigheten fullgöras även genom rastning vintertid, vilket uppmuntrar producenterna att ordna rastning av kor och kvigor året runt utöver betesgång eller rastning sommartid. Samtidigt föreskrivs också att förfarandet med befrielse från rastningsskyldigheten slopas efter en övergångstid på 15 år. Det ska också vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i grisningshäckar även i fortsättningen. Branschen uppmuntras att övergå till fri grisning genom jordbrukspolitiken. Åtgärden fri grisning i det nuvarande landsbygdsprogrammet är en central prioritet för jord- och skogsbruksministeriet även under den kommande programperioden. Dessutom höjs den stöddugliga kostnaden vid investeringsstöd i fråga om investeringar som syftar till att avstå från inseminerings- och grisningshäckar.

Däggdjur och fåglar ska ha kontinuerlig tillgång till vatten på den permanenta djurhållningsplatsen. I lagen föreskrivs om vissa undantag som gäller alla djurhållningsformer från denna huvudregel. Genom förordning av statsrådet kan det dessutom föreskrivas om undantag för sådana permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att ordna kontinuerlig tillgång till vatten på grund av djurhållningsformen och väderförhållandena. Genom förordning av statsrådet är avsikten att föreskriva om undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten i fråga om djurhållningsplatser för så kallade iglookalvar, hundar som hålls på yrkesmässiga draghundgårdar och vissa pälsdjur.

Bestämmelserna om ingrepp som orsakar djur smärta eller lidande preciseras. På samma sätt som i den gällande lagen får operationer och andra därmed jämförbara ingrepp som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs för att trygga den berörda djurindividens välfärd. Veterinärmedicinska ingrepp som behövs för att förebygga eller behandla sjukdom och skador hos djur är således tillåtna. I princip är alla andra ingrepp som orsakar smärta förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt antingen i en paragraf eller statsrådets kompletterande förordning att ett ingrepp är tillåtet. Det ska också vara förbjudet att ställa ut och tävla med sådana djur som har blivit utsatta för ett förbjudet ingrepp i syfte att förändra djurets utseende.

Ett nytt krav är att det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma ingrepp. Smärtlindring ska ändå inte behöva ges, om den smärta som ingreppet vållar är kortvarig eller om ingreppet inte tål uppskov till exempel på grund av en nödsituation. Med smärtlindring avses användning av smärtstillande medel, bedövning eller anestesi. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive ingrepp får utfärdas på förordningsnivå. Avsikten är att genom förordning föreskriva om smärtlindring i samband med till exempel förstöring av hornanlagen hos kalvar och kastrering av grisar. På samma sätt som i den gällande lagen ska ett ingrepp få utföras endast av den som utövar veterinäryrket eller någon annan person som har utbildning eller annan tillräcklig kompetens för att utföra ingreppet. Även dessa krav preciseras på förordningsnivå i fråga om olika ingrepp.

I lagen föreslås allmänna krav på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Dessutom föreskrivs om skyldigheter för dem som tillverkar, inför i landet, exporterar, säljer eller på något annat sätt överlåter redskap, anordningar eller ämnen att försäkra sig om att de är säkra för djur. Syftet med paragrafen är att förebygga att farliga redskap, anordningar och ämnen medför men för djurs välfärd. Dessutom föreskrivs det om förbud mot redskap och anordningar som orsakar djur onödig smärta eller onödigt lidande. Sådana anordningar och redskap är till exempel tagg- och elhalsband för hundar. Det ska vara förbjudet att marknadsföra, tillverka, föra in i landet, överlåta, använda och inneha dessa redskap och anordningar.

3.2.5 Avel

Det föreslås att bestämmelsen om avel preciseras och förtydligas jämfört med nuläget. Ett nytt krav som föreskrivs är skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra djuren från att föröka sig okontrollerat. Syftet med paragrafen är att i allt högre grad styra aveln i en riktning som beaktar djurväl-färden.

Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta mål bör vid avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas överföra dessa egenskaper även till sina avkomlingar. De djur som föds till följd av avel bör ha sådana egenskaper att de kan leva ett artstypiskt liv. Djuren bör kunna röra sig, använda sina sinnen samt klara av normala beteendeformer som är typiska för djurarten i fråga. Djurens organism bör fungera normalt, och djuren får inte lida av sådana kroniska sjukdomar eller defekter som permanent försämrar livskvaliteten. Ett djur får inte ha sådana extrema psykiska drag som försämrar dess livskvalitet.

I lagen förbjuds användning av sådana avelskombinationer som sannolikt överför sjukdomar eller andra egenskaper som medför betydande men för välfärden till avkomlingarna. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att sådana avelskombinationer används som sannolikt medför att det föds djur som på grund av sjukdom eller någon annan orsak har försämrade psykisk eller fysisk funktionsförmåga eller djur vilkas möjligheter till arttypiskt beteende är försämrade av någon annan orsak.

Det ska också vara förbjudet att använda sådana djur för avel som på grund av en ärftlig egenskap eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt eller förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välfärd. Syftet med bestämmelsen är att skydda sådana djurs välfärd som används för avel. Bestämmelsen ska tillämpas på såväl hon- som handjur. Med förökning avses all verksamhet i anslutning därtill, såsom betäckning, dräktighet, födsel och skötsel av avkomlingarna.

Dessutom föreskrivs om skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att minska de välfärdsproblem som uppstår när djurpopulationer förökar sig okontrollerat. Exempelvis katter som rör sig fritt utomhus och förökar sig okontrollerat leder lätt till halvvida kattpopulationer. Även i hund- och kattfabriker kan det hända att man låter djuren föröka sig obegränsat för att maximera antalet valpar och kattungar. I populationer som får föröka sig okontrollerat uppstår ofta välfärdsproblem på grund av inavel, sjukdomar och parasiter som sprider sig från ett djur till ett annat samt att djuren inte är vana vid människor. Mödrar som hela tiden föder ungar blir lätt överansträngda och avkomlingarna föds i en miljö där det inte finns ordentliga förutsättningar att sköta mödrarna och avkomlingarna.

3.2.6 Vård av vilda djur

Det föreslås att bestämmelserna om vilda djur som är skadade eller annars i behov av hjälp preciseras. I lagen föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om skyldighet för alla medborgare att hjälpa vilda djur som är i behov av hjälp. Att hjälpa ett vilt djur kan i praktiken betyda till exempel att ett djur som hamnat på en farlig plats flyttas eller vägleds från området, att ett djur som fastnat i ett stängsel lösgörs eller att ett sjukt eller skadat djur överlämnas för vård eller avlivas.

Ett nytt krav som införs är skyldighet för landskapet att se till att sjuka och skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnas avlivas. I praktiken har kommunalveterinärerna ordnat dylik service även hittills. För att undvika att sjuka och skadade vilda djur lider bör medborgarna anvisas ett ställe dit de kan föra små vilda djur som är i behov av hjälp för bedömning av vårdbehovet. I praktiken kan landskapet om det så vill ordna även vård av första hjälpen-typ för djur på mottagningen. Den skyldighet som föreslås i paragrafen ska dock gälla endast avlivning av djur, vilket inte förutsätter specialkunskaper om vård av vilda djur och för vilket kostnaderna är tämligen låga.

Dessutom föreslås att annan vård än vård av första hjälpen-typ som ges vilda djur ska vara anmälningspliktig verksamhet i fortsättningen. Det är ändamålsenligt att skadade eller sjuka djur samt moderlösa ungar som kräver vård under en längre tid så snabbt som möjligt överlämnas för kompetent vård, varvid de har bättre möjligheter att klara sig och djuret behöver inte lida i onödan till följd av okunskap. Enligt förslaget ska medborgare få omhänderta ett vilt djur endast för att ge det första hjälpen eller överlämna det för vård. Efter första hjälpen ska djuret antingen försättas i frihet, överlämnas för fortsatt sakkunnig vård eller avlivas. Djuret ska avlivas om det inte går att försätta det i frihet eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna fortsatt vård. Innan ett vilt djur fångslas för längre tid måste man noggrant överväga huruvida djurets välfärd kan tryggas tillräckligt i fångenskap. Dessutom måste det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för att inneha djuret. Även begränsningarna i anslutning till innehav av främmande arter ska beaktas. Om man beslutar att ta ett djur i vård, ska vården begränsas till så kort tid som möjligt. Om ett djur inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark efter avslutad vård, ska djuret avlivas.

3.2.7 Upphittade djur

Djurskyddsmålet för bestämmelsen om ordnandet av skötsel av upphittade djur uppnås inte helt, om ett djur som tagits om hand inte kan transporteras från den plats där det tagits fast till en vårdplats. För att rätta till detta missförhållande föreslås som ett nytt krav att landskapet också ska se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen. En del kommuner tillhandahåller redan nu dylik service.

En nyhet är också skyldighet för landskapet att utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Djurhem för upphittade djur innebär i praktiken sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i 59 § i den föreslagna lagen, varför de ska föra en sådan förteckning som avses i 62 § över djurarter och djur som verksamheten omfattar. Det föreslagna statistikkravet förutsätter att dessa befintliga uppgifter insamlas och publiceras årligen. Med hjälp av statistiken kan man följa hur antalet upphittade djur utvecklas regionalt och i hela landet. Uppgifterna är nödvändiga för att planera och inrikta åtgärderna i syfte att främja en ansvarsfull djurhållning och minska antalet upphittade djur.

Strävan är att upphittade djur snabbt och effektivt ska återbördas till djurägaren eller djurhållaren genom att föreskriva om skyldighet för den som håller mottagningsplatsen att kontrollera djurets identifikation och skyldighet att vidta skäliga åtgärder för att på tag på ägaren. Om den som äger eller håller djuret inte påträffas ska information om att djuret tagits om hand publiceras.

RP 154/2018 rd

ras på mottagningsplatsens webbplats och dessutom vid behov på något annat lämpligt sätt. Samtidigt förkortas förvaringstiden för upphittade djur så att djuren ska förvaras 10 dagar i stället för tidigare 15 dagar.

För tydlighetens skull preciseras lagen också i fråga om vård av sjuka och skadade upphittade djur. För ett upphittat djur som är sjukt eller skadat ska ordnas sådan första hjälpen som djuret behöver och annan skäligen vård för att behandla sjukdomen eller skadan. I praktiken avses med första hjälpen och vård sådan oundgänglig första hjälpen och annan veterinärmedicinsk vård som ska ges djuret för att trygga dess välfärd tills den som äger eller håller djuret påträffas eller tidsfristen på 10 dagar går ut.

Avsikten är att föreskriva om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar genom författningar på lägre nivå med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur. I samband med denna lagreform föreslås inga bestämmelser om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. Bestämmelser om katter kan tas in i författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur i ett senare skede.

3.2.8 Överlåtelse av djur

Syftet med ändringarna av bestämmelserna om överlåtelse av djur är att främja att djur hålls och saluförs på ett ansvarsfullt sätt.

Den som ska hålla ett djur bör ha tillräckliga kunskaper och färdigheter om djuret innan det skaffas. Enligt 14 § 1 mom. i den gällande lagen ska den som överlåter ett sjukt eller skadat djur underrätta mottagaren om sjukdomen eller skadan. Det föreslås att bestämmelsen utvidgas så att förutom om en sjukdom eller skada ska mottagaren lämnas även andra väsentliga uppgifter om djurets välfärd i samband med överlåtelsen. Nytt är också förbudet att permanent överlåta ett djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis tillräckliga kunskaper, färdigheter eller resurser att ta hand om ett djur. Bestämmelsen tillämpas på permanent överlåtelse, dvs. situationer där äganderätten till djuret överförs på mottagaren genom till exempel köp eller gåva.

Djur ska inte skaffas genom impulsköp och inte heller annars utan tillräckligt övervägande. Med tanke på de saluförda djurens välfärd är vissa former av djurhandel också förenade med särskilda risker och utmaningar. Det föreslås att förbudet mot kringföringshandel utvidgas till att gälla även handel med ryggradsdjur och bläckfiskar på torg och marknader samt på andra publikenemang än sådana som där avsikten är att förevisa djur. Dessutom föreslås det bli förbjudet att sälja hundar, katter, frettar samt stora papegojor i djuraffärer. I den gällande lagstiftningen är urvalet av djurarter som säljs i djuraffärer inte begränsat. Det ska också vara förbjudet att hålla djur som är till salu i skyltfönster. Överlåtelse av djur som pris vid lotterier och tävlingar förbjuds utan möjlighet till undantag.

3.2.9 Tillstånds- och anmälningspliktig djurhållning

Det föreslås att regleringen om aktörer som bedriver uppfödning i hägn av djur som tillhör vilda djurarter i produktionssyfte, uppfödning i hägn av vilt och yrkesmässigt hållande av hästdjur ändras så att överlappande anmälningar med lagen om ett system för identifiering av djur slopas. I fortsättningen ska yrkesutövaren göra anmälan om sin verksamhet endast till djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser. Ändringen försvårar inte övervakningen av verksamheten, eftersom tillsynsmyndigheterna har tillgång till dessa register.

Det föreslås att tillståndet för permanenta djurställningar slopas i fråga om husdjursgårdar. Det ska dock göras anmälan om verksamheten till djurhållarregistret och registret över djur-

hållningsplatser. Ändringen förväntas inte försvåra övervakningen av verksamheten. Djurutställningsverksamhet ska fortfarande kunna övervakas utan misstanke om brott mot lagstiftningen. Det föreslås också att bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas tvångsmedel kompletteras så att tillsynsmyndigheten vid behov har möjlighet att förbjuda den anmälningsskyldiga verksamheten eller en del av den, om de villkor som föreskrivs för verksamheten inte är uppfyllda.

3.2.10 Djurtävlingar och djurutställningar

I lagen föreslås fortfarande bestämmelser om sådana tävlingar där djur kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Det föreslås att det ska vara anmälningsskyldig verksamhet att arrangera sådana djurtävlingar, så att tillsynsmyndigheten känner till tävlingar som arrangeras. Tävlingsarrangören ska fortfarande utse en tävlingsveterinär för sådana tävlingar, men det föreslås att veterinärens uppgifter ändras. Ändringen av tävlingsveterinärens uppgifter hänför sig till omorganiseringen av övervakningen av tävlingarna. Veterinären ska inte i stället för myndigheten övervaka att lagstiftningen följs vid tävlingen, utan veterinären ska bistå tävlingsarrangören som en del av dennes egenkontroll med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välfärd. En väsentlig del av egenkontrollen är tävlingsarrangörens skyldighet att registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välfärd under tävlingen. Redan i dag upprättas tävlingsrapporter vid vissa djurtävlingar.

Det är motiverat att ordna övervakningen som egenkontroll med tanke på användningen av myndigheternas resurser. Detta är fallet även då övervakningen på nuvarande sätt kunde utföras av en privat veterinär och endast de ändringar som 124 § i grundlagen förutsätter skulle företas i djurskyddslagen. Dessa ändringar skulle dock öka myndigheternas administrativa börda och även annars förutsätta mer myndighetsresurser än det föreslagna systemet. Med beaktande av det i lagen dessutom föreslås noggrannare bestämmelser om arrangerandet av djurtävlingar med betoning på arrangörens ansvar och om anmälningsskyldighet för tävlingsveterinären till tillsynsmyndigheten, är bestämmelserna tillräckliga för att trygga djurs välfärd under tävlingar där djuren kan bli utsatta över oskäliga påfrestningar eller annan smärta eller annat lidande.

En ny sak som föreslås är bestämmelser om allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar, tävlings- och utställningsarrangörens kompetens samt arrangerandet av tävlingar och utställningar. Dessa bestämmelser gäller således alla djurtävlingar och även djurutställningar.

3.2.11 Avlivning av djur

Det föreslås att paragraferna om slakt av djur ändras så att djur alltid ska bedövas före blodavtappningen. Ändringen gäller inte bara den särskilda slaktmetod som används på religiösa grunder utan också fjäderfän som slaktas för privat bruk.

Avlivning av djur i underhållningssyfte förbjuds. Det ska vara förbjudet att ordna sådana föreställningar eller tävlingar, där syftet med avlivningen av ett djur uttryckligen är att ge publiken underhållning eller en kulturupplevelse. Förbudet hindrar inte att djur avlivas till exempel i samband med undervisningsverksamhet och inte heller till exempel dokumentering av normal slakt.

3.2.12 Myndigheter och tillsyn

I samband med landskapsreformen överförs de uppgifter i anslutning till djurs välfärd som skötts av regionförvaltningsverket, kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet. Polisens och gränsveterinärens upp-

gifter vid tillsynen över djurvälståndet förblir oförändrade. Besiktningsveterinärerna och köttinspektörerna är anställda hos Livsmedelsverket, så det föreskrivs att deras uppgifter ankommer på Livsmedelsverket.

För tillsynen över djurvälståndet i landskapet ansvarar en tjänsteman som bestäms enligt landskapets förvaltningsstadga och som ska vara veterinär. Landskapet ska ha ett tillräckligt antal veterinärer för tillsynen över djurvälståndet samt annan kompetent och yrkesskicklig personal för tillsynen. Europeiska unionens rättsakter kan dock förutsätta att vissa uppgifter uttryckligen ska utföras av en tjänsteveterinär. I övrigt beslutar landskapet i sin förvaltningsstadga om ändamålsenlig delegering av uppgifterna till tjänsteinnehavarna. I förordningen om offentlig kontroll förutsätts att de behöriga myndigheternas anställda har lämpliga kvalifikationer och lämplig utbildning. Dessutom förutsätter lagen om utövning av veterinäryrket att den som fattar veterinärmedicinska beslut, såsom konstaterande av hälsotillståndet och sjukdomar hos djur, har rätt att utöva veterinäryrket.

Landskapet åläggs att ordna skötseln av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurvälståndet även utanför tjänstetid. Jourskyldigheten är nödvändig för att skötseln av uppgifterna ska kunna säkerställas under alla tider på dygnet. När det gäller veterinärmedicinska uppgifter utanför tjänstetid är kommunerna för närvarande skyldiga att ordna endast brådskande veterinärhjälp. Kommunerna och i fortsättningen landskapen har dock möjlighet att skaffa veterinärtjänster från privata tjänsteproducenter, som inte har befogenhet att utöva offentlig makt. En jourhavande kommunalveterinär i tjänsteförhållande har däremot vid behov kunnat sköta även brådskande myndighetsuppgifter i anslutning till tillsynen över djurs hälsa och övriga välbefinnande, till exempel avlivning av lidande djur eller ordnande av brådskande vård av djurskyddsskäl, men denna typ av verksamhet kan inte bygga på frivillighet.

Enligt förslaget ska man avstå från de djurskyddsövervakare som avses i 38 § i den gällande lagen. Däremot föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheten att anlita experter och assistenter när tillsynen och inspektioner utförs. Enligt förslaget kan tillsynsmyndigheten vid utförandet av tillsyn och inspektion även anlita andra personer än tjänstemän och tjänsteinnehavare som hjälp. En sådan person kan ge experthjälp eller utföra assisterande uppgifter i anslutning till inspektionen, men har inte rätt att utföra inspektioner självständigt och de har inte heller självständig beslutanderätt. Det ska alltid finnas någon saklig grund till att anlita experter och assistenter. Experthjälp kan behövas till exempel när man inspekterar hållandet av en sådan djurart, beträffande vilken myndigheten själv inte anses ha tillräcklig sakkunskap. Myndigheten kan begära ett utlåtande av experten i saken och även be att experten deltar i inspektionen, om tillsynsuppgiften förutsätter detta. Det är nödvändig att få experthjälp vid tillsynen för att kunna säkerställa kvaliteten på tillsynen. Assisterande uppgifter i anslutning till en inspektion är däremot av praktisk natur, såsom att ta fast djur eller avliva djur. Det är ändamålsenligt att flytta dylik reell verksamhet utanför myndighetsmaskineriet. Möjligheten att anlita experter och assistenter inverkar också på tillsynens effektivitet.

I förslaget föreskrivs också som en ny sak om vissa myndigheters och andra aktörers anmälningsskyldighet i en situation där de upptäcker djur i behov av hjälp eller där de har skäl att misstänka att ett djur blivit utsatt för ett djurskyddsbrott som avses i strafflagen. Anmälningsskyldigheten gäller bland annat avbytare samt personer som arbetar inom social- och hälsovården, brand- och räddningsverksamheten samt församlingen eller något annat religiöst samfund. I praktiken har det förekommit situationer där man till exempel under klientbesök inom barnskyddet i en familj upptäcker ett djur i behov av hjälp. Om den som är anställd hos en myndighet underrättar djurskyddsmyndigheten om upptäckter som han eller hon gjort under ett klientbesök inom barnskyddet, avslöjas sekretessbelagda uppgifter om en klient hos socialvården. I dagens samhälle kan det inte vara godtagbart att man inte kan se till att ett djur som behöver hjälp får det därför att en myndighet på grund av sekretessbestämmelser inte kan be-

rätta om ett sådant djur för den myndighet som övervakar djurens välfärd. Den myndighet som övervakar djurens välfärd har tystnadsplikt i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

En ny bestämmelse som föreslås är att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion för att övervaka att djurhållningsförbud som utfärdats med stöd av strafflagen iakttas. Efterlevnaden av djurhållningsförbud övervakas i dag i samband med den normala djurskyddstillsynen. Det är dock oklart huruvida myndigheten har rätt att utföra inspektion enbart på grund av en misstanke om överträdelse av djurhållningsförbud, om det inte samtidigt finns skäl att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med bestämmelser eller föreskrifter. Det är skäl att förtydliga bestämmelsen i detta avseende. Dessutom är det skäl att föreskriva om tillsynsmyndighetens rätt att övervaka att djurhållningsförbud iakttas även utan misstanke. Inspektion både på grund av misstanke och utan misstanke kan motiveras med djurens välfärd och det straffrättsliga systemets trovärdighet.

En ny sak är också möjligheten till kameraövervakning i slakterier. Trots att en besiktningsveterinär som är anställd hos Livsmedelsverket övervakar att bestämmelserna om djurvälfärd efterlevs i slakteriet, är det möjligt att väsentligt effektivisera tillsynen genom att dessutom införa kameraövervakning, med vars hjälp man kan följa sådana utrymmen och åtgärder i slakteriet som är kritiska med tanke på djurens välfärd. Besiktningsveterinären är inte hela tiden närvarande när djur hanteras i slakteriet. Exempelvis i de flesta slakterier är numera ingen besiktningsveterinär på plats kvälls- och nattetid, då man ändå vanligtvis för djur till slakteriets ladugård. Å andra sidan är vanligtvis inte heller någon besiktningsveterinär på plats under den egentliga slakten i mindre slakterier. Kameraövervakning vore ett kostnadseffektivt sätt att förbättra tillsynen över djurvälfärden i slakterier jämfört med nuläget, där det finns tydliga brister i tillsynen. Enligt förslaget ombesörjer Livsmedelsverket på sin bekostnad installering och underhåll av kameror samt följer i egenskap av behörig tillsynsmyndighet med upptagningarna och svarar för att upptagningarna förstörs efter en viss tid. Ett slakteri är skyldigt att godkänna att kameror installeras och kameraövervakning, om Livsmedelsverket kräver det.

I förslaget föreskrivs för tydlighetens skull också om skyldighet för tillsynsmyndigheten att omedelbart vidta åtgärder för att säkerställa att en aktör som överträtt bestämmelserna om djurvälfärd börjar följa dem. Myndigheten har visserligen redan med stöd av 23 § i förvaltningslagen skyldighet att behandla ett förvaltningsärendet utan ogrundat dröjsmål, men syftet med den föreslagna bestämmelsen är att framhäva myndigheternas skyldighet att agera när det gäller tillsyn över djurvälfärden. I praktiken är myndigheterna ofta tvungna att sätta sina uppgifter i prioritetsordning, men tillsynen över djurvälfärden är i princip alltid av brådskande karaktär.

Ett nytt förslag är också tillsynsmyndighetens möjlighet att ge en aktör en uppmaning, om den upptäckta överträdelsen är ringa och myndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till den lagstridiga situationen. En uppmaning är en användbar åtgärd till exempel när en lagstadgad anmälan inte har gjorts eller ett tillstånd inte har sökts och man kan anta att den som är föremål för tillsynen gör anmälan eller ansöker om tillstånd efter att ha uppmanats att göra det. En uppmaning kan också vara en tillräcklig åtgärd till exempel när ett djurs skötsel har försummats i ringa mån och det mera är fråga om okunskap än likgiltighet för djurens välfärd hos den som är föremål för tillsynen och en uppmaning kan åstadkomma en snabb och permanent förbättring av situationen. Det ska vid behov säkerställas att uppmaningar efterlevs genom upprepade inspektioner, om man inte kan säkerställa att de efterlevs på något annat sätt. En till sin karaktär icke-bindande uppmaning har således rättsverknningar, varför det är nödvändigt att föreskriva om saken i lag.

I förslaget föreskrivs också om möjlighet att ta ut en avgift för vissa inspektioner inom tillsynen över djurvälfärden. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om avgiftsbelagd tillsyn.

I fortsättningen ska tillsynsmyndigheten kunna ta en avgift av aktören för en inspektion som man blir tvungen att utföra för att aktörens verksamhet inte har uppfyllt de krav som ställts på den och man av denna orsak blir tvungen att göra en ny inspektion efter en uppmaning, ett föreläggande eller ett förbud.

3.2.13 Administrativa tvångsmedel

I förslaget förtydligas regleringen om administrativa tvångsmedel så att tvångsmedlen koncentreras till samma kapitel i lagen. Samtidigt utvecklas regleringen så att myndigheterna har tillgång till lämpliga och effektiva metoder att ingripa i missförhållanden. I förslaget föreskrivs om föreläggande, förbud och brådskande åtgärder på i stor utsträckning samma sätt som i 42 och 44 § i den gällande lagen. Bestämmelserna förtydligas dock jämfört med nuläget. Nya tvångsmedel som föreskrivs är bland annat avbrytande av verksamhet som äventyrar djurens välfärd, omhändertagande av djur som avses i 8 § i förslaget och ingripande i anmälningspliktig verksamhet. Regleringen i anslutning till återkallande eller ändring av tillståndet för tillståndspliktig verksamhet förtydligas.

3.2.14 Register och behandling av personuppgifter

För att säkerställa djurs välfärd förs för närvarande register över till exempel aktörer och verksamhetsställen som har fått tillstånd för djurpark eller djurutställning. Dessutom förs register över vissa tillsynsuppgifter som gäller förvaltningsbeslut som meddelats aktörer. Djurskyddslagen innehåller inga bestämmelser om register eller personuppgiftsansvariga. Enligt förslaget ska registerbestämmelserna knytas till det informationssystem som avses i lagen om landsbygdsförvaltningens informationssystem genom att det föreskrivs att registren är en del av landsbygdsförvaltningens informationssystem och att den lagen tillämpas på dem. Bestämmelserna om registren och deras datainnehåll kompletterar bestämmelserna i informationssystemslagen. De register som hänför sig till säkerställandet av djurs välfärd är således en del av landsbygdsförvaltningens informationssystem, som även innehåller register som hänför sig till identifiering av djur och deras spårbarhet samt säkerställande av djur hälsa, livsmedels säkerheten och växters sundhet, liksom register som hänför sig till gårdars ägoförhållanden och besittning samt utbetalning av och tillsyn över jordbruksstöd. Bestämmelser om informationssystemets struktur, innehåll och ändamål, förande av de register som ingår i informationssystemet, utlämnande av registeruppgifter samt bevarandetiden för och avförande av registeruppgifter finns i informationssystemslagen.

I bestämmelserna om de register som avses ovan och i övriga bestämmelser om behandlingen av personuppgifter beaktas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, nedan *dataskyddsförordningen*. Förordningen har börjat tillämpas den 25 maj 2018. Riksdagen behandlar också en dataskyddslag, som ska tillämpas vid sidan av dataskyddsförordningen (RP 9/2018 rd).

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs om principer för behandling av personuppgifter. Till dem hör krav på laglighet, korrekthet och öppenhet vid behandlingen av personuppgifter, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet samt lagringsminimering.

I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs om laglig behandling av personuppgifter. I punkt 1 föreskrivs om de grunder som behandlingen av personuppgifter kan basera sig på. För myndigheter och organisationer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter är de viktigaste grunderna för behandling av personuppgifter fullgörande av rättsliga förpliktelser (led c), utförande av en uppgift av allmänt intresse (led e) och den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (led e). Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen kan det förskrivas närmare i un-

RP 154/2018 rd

ionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt endast om dessa grunder för behandling av personuppgifter. I detta avseende kan den nationella rätten gälla följande:

de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling,

vilken typ av uppgifter som ska behandlas,

vilka registrerade som berörs,

de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål,

ändamålsbegränsningar,

lagringstid, samt

typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling.

Enligt artikel 6.3 ska medlemsstaternas nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Rättslig grund för behandling av personuppgifter

I de föreslagna bestämmelserna om behandling av personuppgifter är det fråga om behandling av personuppgifter som hänför sig till fullgörande av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen samt utförande av en uppgift av allmänt intresse eller den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e). Det är möjligt att föreskriva närmare om de nämnda rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter i den nationella rätten. I propositionen föreskrivs förutom om det ovan nämnda tillsynsregistret även om rätt för tillsynsmyndigheten att oberoende av sekretessbestämmelserna av djurägare och djurhållare samt av andra myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över djurvälståndet och att oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter. I propositionen föreskrivs också om rätt för utomstående experter och assistenter att få tillgång till uppgifter som är nödvändiga för att de ska kunna utföra sina uppdrag. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag och överföringen av uppgifter ska uppfylla kraven i den bestämmelsen. De bestämmelser om behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen är sådana behandlingsåtgärder som avses i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen och som säkerställer att behandlingen av personuppgifter är lagenlig och korrekt. De föreslagna bestämmelserna är därmed också förenliga med det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen tillåter.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för företagen

Jordbrukets strukturutveckling

Jordbrukets strukturutveckling förutspås vara fortsatt snabb. År 2005 fanns det nästan 70 000 gårdar, 2018 något under 50 000 och enligt den förfrågan⁶ som Kantar TNS genomförde våren 2018 skulle bara 36 000 av dem fortsätta till 2025. Det föreliggande andra dåliga skördeåret i följd kan påskynda vissa gårdars nedläggningsplaner. Snabbast med att lägga ner produktionen är husdjursgårdarna. Gårdar som upphör med husdjursproduktionen fortsätter ofta med spannmålsproduktion.

Inom mjölkproduktionen, som är den viktigaste produktionsinriktningen inom det finländska jordbruket, ungefär halveras antalet gårdar med 10 års mellanrum. År 2010 fanns det över 10 000 mjölkgårdar, enligt Kantar TNS förfrågan cirka 5000 år 2020 och 2025 skulle antalet gårdar ha sjunkit till cirka 3300. Produktionsvolymerna har dock inte sjunkit kännbart, utan de allt större gårdarna och bättre produktivitet har kompenserat det mindre antalet gårdar. Enligt producenternas investeringsplaner ligger den totala produktionen även i fortsättningen nära den nuvarande. Bibehållen produktion innebär ett betydande investeringsbehov.

Antalet svingårdar har minskat från över 2000 gårdar 2010 till under 1000 gårdar i år och enligt förfrågan skulle svinhushållning vara den huvudsakliga produktionen på 520 gårdar 2025. Även inom svinhushållningen ökar gårdarnas genomsnittsstorlek och förbättras produktiviteten och det förutspås ingen betydande förändring i produktionen. Utifrån producenternas planer förutspår Kantar TNS att 2015 finns över hälften av suggorna i enheter med mera än 300 svin och likaså över hälften av köttsvinen på gårdar med mera än 2000 svin.

Hönsgårdarnas strukturutveckling påskyndades av förbudet mot traditionella burar 2012, då många mindre burhönserier lade ner produktionen. Antalet höns gårdar har minskat till en fjärdedel på 2000-talet och det finns knappt 300 gårdar med över 100 hönor. Fram till 2025 förutspås antalet höns gårdar sjunka till under 250 gårdar. Antalet burhönserier tycks minska och det blir allt populärare att övergå till produktion av ekologiska höns och utehöns.

Inom fårhushållningen har antalet gårdar med över 10 tackor rentav ökat något på 2010-talet. Årets cirka 900 gårdar förutspås minska till cirka 750 gårdar. Variationen är exceptionellt stor inom fårsektorn. Gårdarnas växande storlek räcker till för att kompensera det minskade antalet gårdar och produktionen torde förbli stabil de närmaste åren.

Smärtlindring

Ett nytt krav i 16 § i förslaget är att det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma ingrepp, om inte den smärta som ingreppet vållar är kortvarig eller om ingreppet inte tål uppskov. I praktiken förutsätter detta krav att smärtlindring används till exempel när produktionsdjur kastreras och avhornas, dvs. deras hornämne förstörs. Närmare bestämmelser om vilken slags smärtlindring som förutsätts i samband med respektive ingrepp och huruvida ingreppet får utföras av endast en veterinär eller någon annan kompetent person bestäms genom förordning. Det är dock klart att användningen av smärtlindring i alla former ökar producentens kostnader för ingreppen.

År 2016 fanns det cirka 7300 mjölk kreatursgårdar i Finland. År 2016 fanns det cirka 1500 gårdar med dikor. I Finland föds det varje år cirka 300 000 kalvar, av vilka 245 000 kan antas vara av mjölkkras och cirka 55 000 av köttkras. Bland kalvarna av mjölkkras avhornas 85 % av kvigkalvarna och 100 % av tjurkalvarna. Största delen av dikorna är kulliga av naturen, så på gårdarna med dikor avhornas bara 13 % av kalvarna. Sålunda avhornas uppskattningsvis knappt 234 000 kalvar per år. Kalvarna avhornas för att förbättra arbetarskyddet för människor samt förhindra skador på djuren. Ändamålsenlig smärtlindring vid avhorning anses vara att

⁶ Mjölkproduktionens utvecklingsutsikter 2025, Kantar TNS Agri Oy, 2018.

kalven lugnas ner samt ges lokalbedövning och antiinflammatoriska läkemedel. Lugnande och lokalbedövning förutsätter sådant kunnande som i praktiken bara utövar av veterinäryrket har. För en avhorningsåtgärd tar veterinären högst 27,84 euro per kalv, dessutom debiteras en besöksavgift på 31,91 euro och uppåt beroende på resans längd samt kilometerersättning och de förnödenheter som använts vid åtgärden⁷. Största delen av kommunerna subventionerar besöksavgifterna och kilometerersättningarna. Med subventionen utjämnas variationen i veterinärtaxan till följd av avståndet mellan veterinärens verksamhetsställe och gården.

I praktiken varierar kostnaden för smärtlindring per kalv avsevärt. Kostnaden påverkas framför allt av om ingreppet utförs i samband med något annat veterinärbesök och hur många kalvar som avhornas på samma gång. I allmänhet avhornas flera kalvar på samma gång eller så utförs ingreppet i samband med något annat veterinärbesök, och då är kostnaden klart lägre än vad som angetts ovan. På födelsegården avhornas i allmänhet endast kvigkalvar. Tjurkalvar avhornas som grupp i kalvstallet, så flera tiotals kalvar avhornas på samma gång. På gårdar som omfattas av hälsovård görs avhorningen i samband med veterinärens hälsovårdsbesök, i allmänhet med cirka två månaders mellanrum. Större gårdar ger lägre kostnader per kalv. Om priset på avhorning som utförs av veterinär är 27,84 euro per kalv och man uppskattar att besöksavgiften och resekostnaderna ska betalas för var femte avhorning, blir de totala avhorningskostnaderna cirka 8 miljoner euro per år i hela landet. Dessutom används smärtlindring på en del gårdar även om det inte är lagstadgat. Sålunda stiger nettokostnaderna sannolikt mindre än beräknat till följd av lagändringen. År 2015 uppgick nötboskapshushållningens totala intäkt från marknaden till cirka 1,25 miljarder euro.

För smärtlindring som blir obligatorisk i och med lagändringen betalas inte ersättning för djurens välbefinnande. För närvarande betalas jordbrukarna ersättning för djurens välbefinnande för förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls, där avhorning med smärtlindring som ges av en veterinär är en del av ingreppet (åtgärder för förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls, punkt 1.2 a och 1.2 b). Förutsättningen för att få ersättning är vid sidan av smärtlindring också andra krav i anslutning till boxens yta samt kalvens liggplats och drickande. Nivån på ersättningen för djurens välbefinnande i fråga om behöriga åtgärder preciserar när lagstiftningen ändras så att ersättning inte längre betalas för smärtlindring som förutsätts i lagstiftningen.

I Finland kastreras i praktiken alla hangrisar kirurgiskt med undantag för djur som är avsedda för avel. I vissa EU-länder har man delvis avstått från kirurgisk kastrering av orsaker som har att göra med djurens hälsa och övriga välbefinnande. Grisarna kastreras i suggställen, som i Finland uppgår till cirka 600. Varje år föds det 2,6 miljoner grisar i Finland, varav hälften är hangrisar. Smärtlindring som ges i samband med kastreringen förutsätter åtminstone att antiinflammatoriska läkemedel ges antingen i form av en injektion eller oralt i samband med ingreppet. De största finländska företagen i köttbranschen förutsätter att deras avtalsproducenter använder smärtlindring. Grisköttproduktionen i Finland är i huvudsak avtalsproduktion.

Enligt Naturresursinstitutets beräkningar orsakar smärtlindring (smärtlindring både före och efter åtgärden) en kostnad på 1,52 euro per gris, som ersätts inom ersättningen för djurens välbefinnande. Om lagstiftningen förutsätter motsvarande smärtlindring, betalas ingen ersättning för djurens välbefinnande. Om kostnaderna för smärtlindring är 1,52 euro per gris, skulle de totala kostnaderna vara knappt 2 miljoner euro per år i hela landet. Det bör påpekas att en del av gårdarna använder i vilket fall som helt smärtlindring, oberoende av lagstiftningen. År 2015 var svinhushållningens totala intäkt från marknaden cirka 300 miljoner euro.

Avstående från insemineringshäckar

⁷ Cirkulär 5/2016, bilaga 4, Kommunal veterinärtaxa 1.1.2017.

De ekonomiska konsekvenserna av slopandet av insemineringshäckar för suggor och gyltor, dvs. övergång till gruppställning, består av byggnadskostnader samt ökad arbetstid som behövs för skötseln av svinen⁸. Enligt forskningsresultaten har gruppställning ingen inverkan på en suggas årsavkastning. Lyckad övergång till gruppställning förutsätter dock att såväl djuren som skötarna vänjer sig. Slopandet av insemineringshäckarna kan minska dräktigheten. Man vet dock att det förbättrar suggornas uthållighet och minskar grisödligheten, eftersom suggans bättre kondition gör att den trampar ihjäl färre smågrisar.

Man har uppskattat att en betydande del av gårdarna redan för närvarande håller suggorna i häckar kortare tid än den minimitid som lagstiftningen anger. Utifrån utredningar som gjorts kan man uppskatta att en fjärdedel av gårdarna inte alls håller suggorna i insemineringshäckar och färre än hälften av gårdarna håller dem där kortare tid än de fyra veckor som lagstiftningen tillåter.

Det är dock svårt att göra ens en grov uppskattning av investeringskostnaderna för att avstå från insemineringshäckar, eftersom detta förutsätter att svinhusets konstruktioner ändras. Samma antal djur behöver större yta eller alternativet är det möjligt att hålla färre svin än tidigare i samma byggnad. Byggande av tilläggsutrymme ökar naturligtvis byggnadskostnaderna för svinhuset en gång under byggnadens användningsperiod. Kostnadskalkylen för investeringar i konstruktioner i hela landet är cirka 8,8 miljoner euro beräknat för cirka 400 suggstall med cirka 250—300 suggplatser. Tilläggskostnaden för investeringar vore enligt den utredning som gjorts cirka 22 000 euro i ett svinhus av denna storlek. Dessutom skulle summan fördelas över övergångstiden, dvs. 15 år. Kostnaden för behövliga investeringar är på ett avgörande sätt beroende av om svinstallet konstruktioner har nått slutet på sin livslängd. De senaste 10—15 åren har det gjorts ganska små investeringar i svinstall. Man kan anta att en del av svinstallen snart är i det skedet att de måste börja göra reparationsinvesteringar. Investeringsstöd kan beviljas för svinhushållningens nybyggnads-, ombyggnads- och utvidgningsinvesteringar liksom för investeringar som främjar svinens hälsa och övriga välbefinnande.

Vid övergång till gruppställning förändras arbetssätten i svinstallet. Man har beräknat att jordbrukarens arbete ökar med en halv timme per tio suggor och semineringsgång, eftersom arbetstid måste reserveras för att flytta suggorna och gyltorna till utrymmen som lämpar sig för semineringsgång. Dessutom beräknar man att ströarbetet ökar, eftersom det blir mera ströbädd när utrymmeskraven ökar. En grov uppskattning av de årliga tilläggskostnaderna på grund av det ökade arbetet och ströet är 10 euro per sugga. I slutet av 2017 fanns det cirka 100 000 suggor. Detta orsakar kostnader på cirka en miljon euro per år i hela landet. Kostnaderna för arbete och strö kan sannolikt, och om man kommer överens om det, ersättas genom att betala full ersättning för djurens välbefinnande under övergångstiden till 2036 så att kostnaden realiserar först därefter. Detta skulle kräva en andel på cirka 15 miljoner euro av ersättningarna för djurens välbefinnande i anslutning till jordbruksstöden under 15 års tid.

Djurvälfärden får allt större betydelse för konsumenternas köpbeslut när de inhandlar djurprodukter. Slopandet av insemineringshäckar är ett viktigt kriterium på djurvälståndet, som inverkar på grisköttsproduktionens status jämfört med konkurrentländerna och sålunda på finländskt griskötts ställning på marknaden.

Grisningshäckar

Det ska också vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i grisionshäckar även i fortsättningen. Branschen uppmanas att övergå till fri grision genom jordbrukspolitik. Åtgärden fri gris-

⁸ Tiineytyshäikeistä luopuminen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset. Jääskeläinen, T., Centralen för djurens välfärd, 2015.

ning i det nuvarande landsbygdsprogrammet är en central prioritet för jord- och skogsbruksministeriet även under den kommande programperioden. Dessutom är avsikten att höja den stöddugliga kostnaden vid investeringsstöd i fråga om investeringar som syftar till att avstå från inseminerings- och grisningshäckar.

Grisning i häck är fortfarande den dominerande produktionsformen på finländska svingårdar och i Europa överlag. Om man avstår från grisning i häck kan det antas ha konsekvenser för hela den finländska svinsektorns konkurrensförmåga. En utredning om konsekvenserna av en ändring har gjorts vid Centralen för djurens välfärd 2013⁹. Kalkylen försvåras av att det inte finns någon omfattande praktisk erfarenhet av produktionsformen. Enligt Centralen för djurens välfärds kalkyl skulle kostnaden vara cirka 80—130 euro per suggplats. Med det nuvarande antalet suggor, 100 000, skulle detta betyda cirka 8—13 miljoner euro per år.

MTK har i sitt yttrande bedömt att fri grisning skulle orsaka ett kostnadstillägg på 8—11 euro per slaktat svin. År 2017 slaktades cirka 1,94 miljoner svin. Om kostnaden skulle ligga i den lägre ändan av variationsbredden, skulle kostnaden vara 15-16 miljoner euro på årsnivå. Om kostnaden skulle ligga i variationsbreddens övre ända skulle kostnaden vara 21—22 miljoner euro.

För närvarande erbjuds gårdarna en stödform inom ersättningen för djurens välbefinnande där stödet för fri grisning är 349 euro per djurenhet, dvs. 174,5 euro per sugga och år. På grund av denna stödform betalas stöd för 6400 suggor (dvs. endast något över 6 % av det totala antalet suggor). Under den kommande programperioden är avsikten att höja ersättningen för djurens välbefinnande för fri grisning till 436 euro per djurenhet för att ersätta den stora arbetsbörda som fri grisning orsakar. Dessutom är avsikten att ändra villkoren för åtgärden så att gården i fortsättningen har möjlighet att ansöka som ersättning för endast en del av suggorna, varvid tröskeln för att pröva fri grisningen sänks.

Förbud mot uppbinding

Enligt förslaget blir det förbjudet att hålla andra kor och kvigor än sådana som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna efter en övergångstid på fem år. År 2014 fanns det cirka 3 500 nötkreatursgårdar i Finland. År 2010 fanns cirka 23 % av alla våra köttnöt i ladugårdar för bundna djur. På gårdar specialiserade på uppfödning av köttnöt var andelen 13 %. Dessutom bör det påpekas att en del av köttnöten i ladugårdar för bundna djur hålls i boxar och inte i bås. Strukturutvecklingen minskar antalet köttnöt som hålls i bås även utan särskilda åtgärder. Till följd av strukturutvecklingen beräknas 3,5 % av köttnöten hållas i ladugårdar för bundna djur 2023. Av dessa hålls uppskattningsvis 40 %, dvs. cirka 1 500 nötkreatur, i bås. En plats i en lösdriftsladugård som ersätter en båsplats beräknas kosta cirka 3 000 euro. Om ändringen leder till att det måste byggas 1 500 nya djurplatser och en plats kostar 3 000 euro, blir de totala kostnaderna cirka 4,5 miljoner euro. Om användningstiden antas vara 20 år och kapitalkostnaden 5 % per år, blir kostnaderna cirka 340 000 euro per år. För ladugårdsinvesteringar beviljas investeringsstöd.

Det ska även i fortsättningen vara tillåtet att hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna. Från ingången av 2019 beviljas dock inte längre investeringsstöd för byggande av sådana ladugårdar där korna hålls uppbundna. På så vis styrs mjölkproducenten

⁹ Häkkiporsituksesta luopumisen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset. Jääskeläinen T., Niemi J. och Karhula T., Centralen för djurens välfärd, 2013.

terna så att de ladugårdar som byggs i fortsättningen är lösdriftsladugårdar. Enligt de senaste beräkningarna hålls 89 % av mjölkorna i lösdriftsladugårdar i stället för båsladugårdar 2025 (bild 1). År 2025 är uppskattningsvis 71 % av ladugårdarna lösdriftsladugårdar.

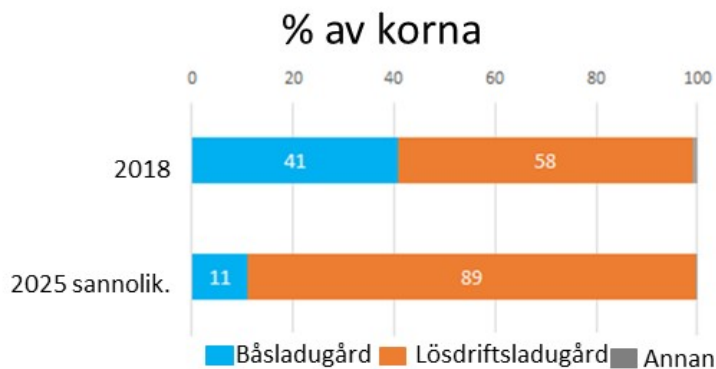

Bild 1. Hållandet av mjölkkor i båsladugårdar och lösdriftsladugårdar 2018 och 2025. (Källa: Utvecklingsutsikterna för mjölkproduktionen 2025, Kantar TNS Agri Oy)

Om fortlöpande uppbindning av kor och kvigor förbjuds efter en övergångstid, har detta konsekvenser för de gårdar som utan ett förbud skulle ha fortsatt att hålla djuren i båsladugård. För närvarande finns det båsladugårdar på cirka 4 400 gårdar, vilket är 67 % av alla mjölkgårdar. De mjölkkor som hålls i båsladugårdar utgör 41 % av det totala antalet kor. Man kan generellt anta att många gårdar som för närvarande producerar mjölk i båsladugård inte ändrar ladugården till lösdriftsladugård. En lösdriftsladugård kräver i regel en ny byggnad. Priset på en djurplats i en ladugård för mjölkkor är betydligt högre än vid uppfödning av köttnöt (från cirka 10 000 euro och uppåt). Åtminstone med mindre besättningar är det inte ekonomiskt vettigt att ersätta en båsladugård med en lika stor lösdriftsladugård. Dessutom har gårdarna inte nödvändigtvis tillräckligt med åker för en större besättnings foderbehov och den areal som behövs för gödselspridningen. På alla ställen i Finland finns inte tillgång till tilläggsmark inom lämpligt avstånd från ladugården och i en del av landet finns det inte ekonomiska förutsättningar att skaffa tilläggsmark. Ett förbud mot båsladugårdar skulle således ha lett till att produktion upphört på en del gårdar, eftersom gårdarna inte skulle ha haft möjligt att ändra sitt produktionssätt för att motsvara lagstiftningens krav. Det som anförts ovan kan betraktas som en sådan produktionsmässig eller ekonomisk orsak som gör att det inte kan betraktas som en skälig ändring att förbjuda båsladugårdar. Vid förbud mot båsladugårdar bör situationen bedömas med tanke på den enskilda företagaren i stället för att förbudet bedöms med avseende på hela sektorn.

Avsikten är att utvidga skyldigheten att rasta uppboundna mjölkkor och kvigor genom en förordningsändring, som träder i kraft samtidigt som den föreslagna lagen. Rastningsskyldigheten förlängs från nuvarande 60 dagar till 90 dagar. I fortsättningen ska skyldigheten kunna fullgöras även genom rastning vintertid, vilket uppmuntrar producenterna att ordna rastning av kor och kvigor året runt utöver betesgång och rastning sommartid. Den förlängda rastningsskyldigheten bedöms inte orsaka några investeringskostnader, däremot orsakar den ökade arbetsbördan samt underhållet av rastningsfällan eller betet kostnader. En de kostnadsberäk-

ningar som använts vid beräkningen av ersättningen för djurens välbefinnande orsakar en förlängning av betesgångsskyldigheten med 30 dagar tilläggskostnader på cirka 1 600 euro per år på en gård med 40 mjölkkor. Genom förordning föreskrivs också att förfarandet med befrielse från rastningsskyldigheten ska upphöra efter en övergångstid på 15 år. För närvarande har 22 gårdar beviljats befrielse. Man kan anta att största delen av dessa gårdar kommer att lägga ner produktionen under de följande 15 år, varvid åtgärden inte orsakar några betydande tilläggs-kostnader.

Enligt förslaget ska det också bli förbjudet att hålla hästar fortlöpande uppbundna efter en övergångstid på fem år. År 2016 fanns det 16 000 häststall i Finland. Hästarna hålls vanligtvis i boxar. Enligt en utredning¹⁰ som gjordes i samband med lagreformen hölls hästarna bundna i spiltor i endast fyra stall. Att hästar hålls i spiltor är en djurhållningsform som är på kraftigt tillbakagång i Finland oberoende av lagstiftningen, så förbudet bedöms inte orsaka några betydande kostnader.

Kontinuerlig tillgång till vatten

Ett nytt krav som föreskrivs är att däggdjur och fåglar ska ha kontinuerlig tillgång till vatten på den permanenta djurhållningsplatsen. Kraven ska ändå inte tillämpas på nyfödda eller nykläckta djur, när tillgången till vatten begränsas av veterinärmedicinska skäl, på djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckta områden under naturliga förhållanden och inte när exceptionella och svåra väderförhållanden förhindrar att vatten hela tiden finns tillgängligt. Dessutom föreskrivs det på förordningsnivå om undantag som gäller så kallade iglookalvar, draghundar på yrkesmässiga hundgårdar samt i fråga om pälsdjur avvanda valpar som fötts samma år samt djur som tagits ur avel. Förordningarnas undantagsbestäm- melser tillämpas bara när vattnet fryser på grund av väderförhållandena, och även då ska dju- ren vattnas minst tre gånger om dagen.

I den gällande lagstiftningen förutsätts kontinuerlig tillgång till vatten på förordningsnivå i fråga om höns, kalkoner, strutsfåglar, hongetter som mjölkas och svin som är äldre än två veckor samt sjuka och vid varmt väder alla nötkreatur som är yngre än sex månader. I prakti- ken förutsätter det föreslagna kravet på kontinuerlig tillgång till vatten att däggdjur och fåglar hela tiden ska ha möjlighet att dricka vatten i den permanenta djurhållningsplatsen. Vatten kan erbjudas till exempel i ett kärl, en automatisk vattennippel eller vattenkopp eller genom att det ordnas möjlighet för djuret att dricka ur ett lämpligt vattendrag i naturen. I praktiken bedöms inte kravet orsaka några stora tilläggs-kostnader. Strävan har varit att ställa de djurhållnings- former för vilka kravet skulle orsaka orimliga tilläggs-kostnader utanför kravet genom undan- tag. Av de mest betydande produktionsdjurarterna förutsätter den gällande lagstiftningen inte att får eller alla nötkreatur ska ha kontinuerlig tillgång till vatten. För andra däggdjur och fåg- lar som hålls som produktionsdjur finns åtminstone i stora enheter i allmänhet ett automatiskt vattningssystem, som möjliggör kontinuerlig tillgång till vatten. I små enheter och till exempel på beten kan tillgången till vatten ha ordnats till exempel genom att vatten fördelas i kärl. Merkostnader beräknas uppstå i första hand om vatten fördelas i kärl och den vattenmängd som kan fördelas är så liten att djuret hinner dricka upp den före följande vattning. Då måste antalet vattningar utökas eller alternativt måste man investera i större kärl. Under kalla förhål- landen kan vattnet ofta hindras från att frysa genom att man använder isolerade kärl eller utö- kar vattenmängden så att vattnet inte hinner frysa före följande vattning. Dessa arrangemang kan antas orsaka en del tilläggs-kostnader för de enstaka gårdar där man inte för närvarande har ordnat kontinuerlig tillgång till vatten för djuren.

¹⁰ Selvitys hevosten pidosta pilttuussa, Airaksinen S., Autio E., och Heiskanen, M-L., Hevostietokeskus ry, 15.5.2014.

Vid igloouppfödning består kalvarnas boxar i allmänhet av lätta konstruktioner med flyttbara väggar och boxarna flyttas ofta på gårdsområdet mellan uppfödningpartierna för att undvika sjukdomstryck. Vid en sådan djurhållningsform är det svårt att installera ett fast dricksvattensystem som hålls ofruset med hjälp av elektriskt motstånd utan att möjligheten att flytta konstruktionerna samtidigt går förlorad. Det bör också påpekas att för att kalvarna ska må bra är det viktigt att de får varmt att dricka, inte kallt vatten, under kalla förhållanden. I allmänhet försöker man säkerställa detta genom att kalvarna flera gånger om dagen får dricka sig mätta på varm mjölk eller mjölkdryck och de dessutom erbjuds varmt vatten. I yrkesmässiga draghundsgårdar skulle det vara svårt att installera permanenta dricksvattensystem som hålls ofrusna med hjälp av fast elektriskt motstånd, och det är inte heller nödvändigtvis ändamålsenligt. I hundgårdar ges hundarna vintertid i allmänhet vatten flera gånger om dagen så att vattenmängden, antalet gånger djuren ges vatten och tidpunkterna anpassas enligt hur hundarna används. På pälsfarmerna finns det enligt de kalkyler som Profur rf överlämnat för närvarande varmvattning som tryggar kontinuerlig tillgång till vatten dygnet runt i ungefär hälften av burarna för minkar, mårddundrar och rävar som används som avelsdjur. Kravet på kontinuerlig tillgång till vatten förutsätter att varmvattning installeras i alla burar för avelsdjur, dvs. behovet gäller 250 000 burar för minkar som hålls som avelsdjur och 300 000 burar för rävar/mårddundrar som hålls som avelsdjur. Kostnaderna uppgår enligt Profurs bedömning till cirka 10 euro per minkbur och 20 euro per räv-/mårddundrabur, därtill kommer arbetskostnaderna. Utrustande av avelsdjurens burar beräknas orsaka kostnader på cirka 8,5 miljoner euro, förutom arbetskostnaderna för installationen. Om motsvarande varmvattning skulle krävas även i burarna för djur som pälsas samma år, skulle installationsbehovet enligt Profurs uppskattning beröra ytterligare cirka 1,7 miljoner burar. För dessas del skulle investeringarna orsaka kostnader på 26 miljoner euro, förutom arbetskostnaderna.

Ändringar som gäller tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Förslaget innehåller också vissa ändringar i den tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheten. Det föreslås att tillståndsplikten för husdjursgårdar slopas. Enligt den gällande lagen är husdjursgårdar permanenta djurutställningar och behöver tillstånd för verksamheten. Enligt definitionen av husdjursgård ska som husdjursgård betraktas endast en sådan permanent anläggning där enbart de däggdjurs- och fågelarter som enligt 8 § 2 mom. kan betraktas som produktionsdjur, samt hundar och katter, förevisas för allmänheten. När dessa djurarter hålls eller förevisas i sina normala djurhållningsplatser är det inte förenat med sådana särskilda risker för djurens välfärd som förutsätter tillståndsplikt för verksamheten. De tilläggsuppgifter som behövs för att trygga djurens välfärd ska i fortsättningen lämnas i samband med den anmälan om djurhållningsplatser som lagstiftningen om ett system för identifiering av djur förutsätter för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser. Tillsynsmyndigheterna får härigenom den information som behövs för tillsynen. Det finns cirka 60 permanenta djurutställningar, och största delen av dem antas vara husdjursgårdar. Priset för tillstånd för djurutställning som regionförvaltningsverket beviljar är 525 euro och verksamheten ska inspekteras innan den inleds. Ändringen innebär besparingar och mindre administrativ börda för verksamhetsutövare som inleder verksamhet.

För att gallra bort överlappande anmälningskyldigheter föreslås att anmälningskyldigheten för viltfarmer, farmer för vilda djur som föds upp i produktionssyfte och verksamhetsutövare som håller hästdjur yrkesmässigt slopas. De tilläggsuppgifter som behövs för att trygga djurens välfärd ska i fortsättningen lämnas i samband med den anmälan om djurhållningsplatser som lagstiftningen om ett system för identifiering av djur förutsätter för införande i registret över djurhållningsplatser. Tillsynsmyndigheterna får härigenom den information som behövs för tillsynen. Slopandet av den överlappande anmälningskyldigheten minskar verksamhetsutövarnas administrativa börda.

Enligt förslaget ska vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd vara anmälningspliktig verksamhet i fortsättningen. Verksamhetsutövaren ska också föra en förteckning över de djurarter och djur som verksamheten omfattar. Med hjälp av bestämmelsen försöker man säkerställa att vård som ges vilda djur under en längre tid ligger i kompetenta händer och att myndigheterna känner till aktörerna i branschen. Detta gör det också möjligt att övervaka verksamheten effektivare än nu. Vård av vilka djur förutsätter specialkunnande och bland annat lämpliga utrymmen för verksamheten. Okunnig vård leder lätt till att djuren lider i onödan och till exempel blir tama, vilket hindrar att djuren försätts i frihet. Innehav av vilda djur kan också förutsätta dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen. I praktiken tillhandahålls långtidsvård för vilda djur för närvarande av några djurparker, djurhem, föreningar och privatpersoner som är insatta i saken. Anmälan ska kunna göras elektroniskt senast inom två månader efter lagens ikraftträdande. Förteckningen över de djurarter och djur som verksamheten omfattar ska kunna föras elektroniskt eller på en pappersblankett. Anmälningskyldigheten innebär en administrativ börda av engångsnatur för aktörerna. Utarbetandet och upprätthållandet av den djurförteckning som förutsätts orsakar också en liten administrativ börda.

En annan ny sak i förslaget är att det ska göras anmälan till landskapet om arrangerandet av sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskäligen påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Sådana djurtävlingar är till exempel travtävlingar. Det bör påpekas att anmälningskyldigheten gäller arrangörsverksamheten, inte enskilda tävlingar. Vid anmälningspliktiga tävlingar ska också förhållanden och händelser under tävlingarna som påverkar djurens välfärd registreras. Anmälningar om djurtävlingar och skyldighet att registrera förhållanden och händelser behövs för att tillsynsmyndigheterna ska kunna övervaka dylik verksamhet, som i huvudsak baserar sig på egenkontroll, effektivt. Utifrån de uppgifter som fås genom anmälningarna och registreringsskyldigheten kan inspektioner riktas mot sådan verksamhet där risker för att djurs välfärd ska äventyras är mest sannolika. Arrangören kan göra anmälan själv eller så kan anmälan göras på arrangörens vägnar av till exempel en förening som tävlingsarrangören tillhör. Lokala föreningar som arrangerar djurtävlingar hör i många fall till en riksomfattande förening för tävlingsgrenen, som till exempel publicerar tävlingskalendern. För att förenkla anmälningsförfarandet ska det också vara tillåtet att tävlingsarrangören kan befullmäktiga till exempel grenförbundet att göra anmälan. Anmälan kan gälla för viss tid eller tills vidare. Anmälningskyldigheten bedöms således inte orsaka tävlingsarrangörerna någon betydande administrativ börda. Skyldigheten att registrera förhållanden och händelser som påverkar djurens välfärd bedöms däremot inte orsaka arrangörerna just någon extra administrativ börda, eftersom grenförbundens och förbundens tävlingsregler i allmänhet redan nu förutsätter att motsvarande saker registreras.

4.1.2 Konsekvenser för hushållen

Jordbruksföretagarna försöker i mån av möjlighet överföra stigande produktionskostnader på den industri som förädlar jordbruksprodukter. Industrin försöker i sin tur överföra kostnaderna på handeln och handeln på konsumenterna. I praktiken fungerar dock i motsatt riktning och producenten är den som tar kostnaderna. Det pris som betalas jordbrukarna för jordbruksprodukter påverkas dock av väldigt många andra faktorer än en enskild kostnadspost. Prisförändringen på jordbruksprodukter i Finland påverkas i synnerhet av marknaden i övriga Europa.

I de flesta europeiska länder har konsumenterna en stark tro på den inhemska livsmedelsproduktionen och de egna styrkorna lyfts fram för lokala konsumenter. Den finländska produktionen har obestridliga styrkor, men det är krävande och fordrar tid och resurser att utifrån dem bygga upp ett framgångsrikt varumärke på den internationella marknaden. Dessutom varierar värderingarna i olika mälländer och ett varumärke fungerar inte på alla marknader.

RP 154/2018 rd

År 2016 uppgick de privata konsumtionsutgifterna för livsmedel och alkoholfria drycker till sammanlagt 13 508 miljoner euro. Lagändringen har, beroende på räknesätt, beräknats öka jordbrukets kostnader med högst några tiotals miljoner euro. Ändringen gäller endast livsmedel som är producerade i Finland. Sålunda är kostnadsökningen i förhållande till dagens privata konsumtionsutgifter för livsmedel och alkoholfria drycker nästan obefintlig. Producenten måste åtminstone delvis stå för kostnaderna, eftersom den europeiska och globala priskonkurrensen ser till att priserna är tämligen enhetliga på den integrerade marknaden. Konsumenternas starka preferenser för det inhemska bidrar till att överföra kostnaderna till priserna, men en del konsumenter väljer den förmånligaste produkten oberoende av ursprung eller produktionsätt.

Kostnaderna kan också sättas i relation till den totala mjölk- och köttproduktionen, vilket ger någon slags grov bild av kostnadstrycket på priserna i förhållande till produktionskostnaderna. År 2016 producerades 2359 miljoner liter mjölk, 87 miljoner kilogram nötkött och 190 miljoner kilogram svinkött. Beräknat per producerad mjölkliter vore avhorningskostnaden 0,3 cent/liter på årsnivå. Kostnaden när det gäller insemineringshäckar kan beräknas genom att till exempel fördela kostnaden över den 15 år långa övergångsperioden, varvid investeringskostnaden på årsnivå vore 1,0 cent/kilogram svinkött med nuvarande produktionsnivå.

De föreslagna ändringarna gäller endast livsmedel av animaliskt ursprung, och lagändringen har ingen inverkan på livsmedel av vegetabiliskt ursprung. Sålunda inverkar ändringarna inte på matutgifterna för konsumenter som iakttar en vegetarisk diet.

Genom propositionen åläggs inga direkta skyldigheter att utöka hushållens möjligheter att få information om under vilka förhållanden produktionsdjur hålls. Då kraven på de förhållanden under vilka djur hålls ändå delvis ändras genom lagen, kan man anta att konsumentens intresse för saken ökar och därigenom jordbrukarnas och djurägarnas motivation att frivilligt berätta om förhållandena. Gårdsbrukets utvecklingsfond finansierar som bäst ett projekt¹¹, vars syfte är att utarbeta ett förslag och en verksamhetsplan för ibruktagande av en välfärdsmärkning inom produktionen av nötkött, mjölk, svinkött, ägg, fjäderfäkött och fårkött i Finland. Resultaten av projektet blir klara 2020. Med hjälp av välfärdsmärkningen kan konsumenten göra ett frivilligt val och genom sitt köpbeslut visa sitt stöd för produkter som främjar djurvälstånd i stället för sådana som producerats i förhållanden som uppfyller minimikraven. Bland annat i Danmark har välfärdsmärkningen blivit mycket populär. Även i övrigt försöker man aktivt informera om djurhållning och faktorer som påverkar djurvälstånd, eftersom Centralen för djurens välfärd, som finns i anslutning till Naturresursinstitutet, har till uppgift att följa och samla in samt sprida forskningsbaserad kunskap om djurvälstånd till bland annat konsumenter och andra som behöver information. Jord- och skogsbruksministeriet har redan tidigare gjort Centralen för djurens välfärd till en etablerad del av Naturresursinstitutet.

Det föreslås att paragraferna om slakt av djur ändras så att djuret alltid ska bedövas innan blodavtappningen påbörjas. Ändringen gäller också ett särskilt slaktsätt som iakttas på religiösa grunder. Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på efterfrågan eller tillgången på inhemskt halalkött. Enligt djurskyddslagen är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. I praktiken är det dock svårt att bedöva djuret samtidigt som blodavtappningen inleds. Av denna orsak har får och nötkreatur som slaktas med en särskild slaktmetod på religiösa grunder för närvarande alltid bedövats innan blodavtappningen påbörjats. I detta avseende förändrar förslaget inte den slaktpraxis som för närvarande tillämpas i Finland.

¹¹ Välfärdsmärkning som främjare av finsk djurproduktions konkurrenskraft och kvalitet är ett treårigt projekt, som genomförs av Naturresursinstitutet och Pellervon taloustutkimus PTT ry.

4.1.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Allmänt

De kostnader som propositionen orsakar sköts inom ramen för de godkända ramarna för statsfinanserna och budgeten. Propositionen kräver inga ytterligare årsverken eller andra tilläggsresurser, utan de nuvarande resurserna omallokeras. Den största förändringen med tanke på skötseln av uppgifter och resurserna hänför sig till landskapsreformen, i samband med vilken region- och lokalförvaltningens resurser sammanslås. Detta bedöms medföra synergifördelar och ökad effektivitet, så att man bättre än tidigare kan svara på det ökade antalet djurskyddsanmälningar. Samtidigt kan man avstå från den separata ersättningen till kommunerna för statliga uppdrag, och detta bedöms ge besparingar motsvarande några årsverken på nationell nivå. Kostnaderna för uppgifterna påverkas av hur de organiseras i landskapen. Enligt en utredning¹² om kostnaderna för alternativa sätt att genomföra djurskyddstillsynen är kostnaderna på riksomfattande nivå cirka 500 000 euro högre när ett inspektionsbesök sköts av två tillsynsveterinärer än när den som deltar i inspektionen är till exempel en myndighet med agrolog- eller någon annan motsvarande utbildning. Om en del av uppgifterna (t.ex. mätning eller uppgifter som gäller bedömning av livsmiljön) kan anvisas någon annan än personer med veterinärbildning, uppstår kostnadsbesparingar i förhållande till löneskillnaderna. Genom att göra det möjligt för olika yrkesgrupper att delta i skötseln av djurskyddsuppgifter utifrån deras yrkesfärdigheter och kunskaper kan skötseln av djurskyddsuppgifter ordnas på ett ändamålsenligt, smidigt och kostnadseffektivt sätt.¹³

På motsvarande sätt, även om Livsmedelsverket anvisas vissa nya uppgifter, som dock ska betraktas som ringa, kan man samtidigt beakta att i regeringens proposition med förslag till lag om Livsmedelsverket och till vissa lagar som har samband med den (8/2018) är bedömningen att verket, som inrättas den 1 januari 2019, redan åren 2018-2021 har möjlighet att effektivisera och modernisera sin verksamhet på grund av överlappande uppgifter inom informationsförvaltning och förvaltning i de ursprungliga ämbetsverken. Som mål för det nya verket har angetts att verksamheten ordnas så att omorganisering av resurserna enligt växlande behov är så smidig som möjligt och så att verkets grundprocesser, såsom förebyggande och avvärijande av problem i fråga om kvaliteten och säkerheten, kan tryggas. Djurvälståndet hör på ett väsentligt sätt ihop med livsmedelskvaliteten och livsmedelssäkerheten.

Av de nya uppgifter som föreskrivs för Livsmedelsverket bedöms upprätthållandet av förteckningen över tillåtna djurarter (8 § 2 mom.) orsaka endast små och tillfälliga kostnader, under 0,5 årsverken, per år, vilka delvis kan täckas med tillståndavgifter. Dessutom är det mycket möjligt att flertalet år kommer det inga ansökningar alls eller så uppkommer det tack vare de nya bestämmelserna rentav en liten (0,2-0,3 årsverken) kostnadsbesparing inom införseltillståndsförvaltningen. Extra arbete, som inte kan täckas med tillståndavgifter, uppkommer när verket på eget initiativ lägger fram förslag till uppdatering av artförteckningen. Detta bedöms förekomma sällan. Även det merarbete som orsakas Naturresursinstitutet bedöms som helhet vara ringa och tillfälligt (i vart fall under 0,2 årsverken/år) och Naturresursinstitutet bedöms klara sig med nuvarande resurser.

Livsmedelsverkets s.k. övertagningsrätt i de fall där landskapet inte vidtar tillräckliga åtgärder eller när det är fråga om tvångsmedel om omfattar ett område som är större än ett landskap är ett sällsynt undantag och det anses inte orsaka verket mer än ringa (under 0,2 årsverken/år) merarbete.

¹² Selvitys eläinsuojeluvalvonnan toteutusvaihtoehtojen kustannuksista, Niemi, J.K., Karhula, T., Ojanen, H. och Koikkalainen, K. Naturresursinstitutet, 30.6.2016.

¹³ Eläinsuojeluvalvonnan järjestämisen vaihtoehtot, Nurminen A., JSM, 2014.

En annan ny uppgift som föreslås för Livsmedelsverket är erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands. Man känner emellertid inte till att det skulle föreskrivas om några nya yrkeskvalifikationer på EU-nivå eller nationellt inom den närmaste framtiden. Om det föreskrivs senare om någon sådan mera detaljerad förpliktelse, måste verkställandet av den i vilket fall som helst ordnas och frågan är snarare vilket förvaltningsområde som ska sköta detta: undervisnings- och kulturministeriet eller jord- och skogsbruksministeriet.

Genom förslaget blir det möjligt för Livsmedelsverket att i fortsättningen installera övervakningskameror i slakterier för att effektivisera tillsynen. Detta borde emellertid göras inom ramen för de nuvarande anslagen. Om det framställs en begäran om uppgifter om en upptagning, kan den som framställt begäran faktureras för det merarbetet som detta orsakar.

Landskapen

Lagförslaget utökar inte myndighetstillsynen och således inte tillsynskostnaderna, eftersom största delen av tillsynen baserar sig på medborgarnas anmälningar om misstänkta försummelser av djurskyddet.

En ny uppgift som föreslås för landskapen är att de ska sköta brådskande djurskyddsuppgifter även utanför tjänstetid. I praktiken har dessa uppgifter även hittills skötts av polisen och jourhavande kommunalveterinär utan lagstadgad förpliktelse. Det arbete som orsakats kommunalveterinärerna har ersätts kommunerna av statsmedel. Detta anslag överförs till landskapen i samband med landskapsreformen. Ett undantag har utgjorts av till exempel Helsingfors, där brådskande veterinärhjälp har skötts av privata veterinärer, varvid polisen ensam har burit ansvaret för tjänsteuppdrag utanför tjänstetid. Jouren ska således i princip skötas med nuvarande resurser i de landskap som inte lägger ut brådskande veterinärhjälp på privata aktörer. Om landskapen ordnar separat jour som gäller myndighetsuppgifter, kan de i enlighet med landskapslagen göra detta i samarbete på större jourområden, och denna uppgift anses inte orsaka något landskap mer än ringa (under 0,2 årsverken) tilläggskostnader. Största delen av djurskyddsinspektionerna kan skötas under tjänstetid. Skyldigheten att transportera upphittade djur väntas öka landskapens kostnader något jämfört med nuläget, även om kostnaderna kan tas ut av djurägaren, om en sådan påträffas. Den kortare förvaringstiden för upphittade djur medför åter besparingar för landskapet. Enligt den grov beräkning kan transportererna orsaka kostnader på cirka 30 000 euro per år i hela landet. Man har kommit fram till siffran på grund av en utredning¹⁴ som gjordes 2011 och som besvarades av 44 tillsynsenheter (33 % av tillsynsenheterna) och det genomsnittliga antalet upphittade djur/tillsynsenhet var 126 per år, även om variationen var stor. När förvaringstiden förkortas är det möjligt att åstadkomma en ungefär lika stor besparing.

Slopandet av tillståndsplikten för husdjursgårdar minskar myndigheternas administrativa börda för behandlingen av tillstånd. Verksamheten behöver inte heller längre inspekteras innan tillstånd beviljas. Antalet husdjursgårdar uppskattas till 50-60. Även aktörer som driver viltfarmer och farmer för uppfödning av vilda djur i produktions syfte och som håller hästdjur yrkesmässig slopas. Detta medför besparingar på uppskattningsvis 0,3 årsverken. Verksamheten med djurhem för vilda djur i hjälplöst tillstånd samt anmälningsskyldigheten för djurtävlingsverksamhet beräknas orsaka merarbete som motsvarar under 30 dagsverken/år i hela landet.

Det föreskrivs att avlivning av sjuka och skadade djur är landskapets uppgift. I praktiken har kommunalveterinärerna avlivat sådana djur även hittills och kostnaderna har ersatts kommunerna, om de har ansökt om ersättning, trots att det inte har varit fråga om en lagstadgad upp-

¹⁴ Löytöeläimet – kartoitus nykytilanteesta. Paula Hirsjärvi-Kallioinen, JSM, 14.7.2014.

gift. Enligt en förfrågan till regionförvaltningsverken har dessa kostnader varit under 1000 euro/år/regionförvaltningsverk. Motsvarande anslag överförs till landskapen i samband med landskapsreformen.

Informationssystem

Förslaget orsakar små ändringar i Livsmedelsverkets informationssystem, vilkas kostnadseffekter inte har gått att beräkna i detalj i detta sammanhang. Ändringarna skulle dock kunna företas i systemen i samband med andra ändringsarbeten inom den närmaste framtiden.

Konsekvenser för jordbruksstöden

Ersättningarna för djurens välbefinnande och investeringsstödet för jordbruk är en del av det av Europeiska kommissionen godkända Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020. Ersättningar för välbefinnande och investeringsstöd kan beviljas och betalas under utvecklingsprogrammets giltighetstid inom ramarna för de medel som anvisats i statsbudgeten och investeringsstöd dessutom som nationell tilläggsfinansiering av Make-ras medel. Kommissionen har presenterat sitt förslag till lagstiftning om den framtida jordbrukspolitikens innehåll och finansiering för programperioden 2021—2027. När det gäller lagstiftningsförslagen är ersättningar för djurens välbefinnande och investeringsstöd för jordbruket möjliga även under den kommande perioden som en del av den nya CAP-planen. Anslagen för dessa och övriga detaljer är inte klara i detta skede av reformen.

År 2017 fick 2948 gårdar ersättning för djurens välbefinnande, där villkoret är avhorning med smärtlindring (förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls). Man kan beräkna att 2016 har ersättning för djurens välbefinnande motsvarande 7 miljoner euro använts.

År 2017 har 323 gårdar förbundit sig till smärtlindring i samband med kastrering av grisar via ersättningen för djurens välbefinnande och i ersättningar betalades cirka 1 488 500 euro.

Ersättning för välbefinnande kan betalas endast för åtgärder som förbättrar djurens välbefinnande och som överstiger den gällande kravnivån i lagstiftningen. Enligt förslaget ska smärtlindring i fortsättningen vara obligatorisk i samband med bland annat avhorning av kalvar och kastrering av grisar. Sålunda ska det inte längre betalas ersättning för välbefinnande i samband med avhorning eller kastrering. Ett stöd av motsvarande storlek kan dock riktas mot andra icke-lagstadgade åtgärder som främjar djurs välfärd på det sätt som reglerna och anslaget för systemet med jordbruksstöd tillåter.

Användningen av insemineringshäckar har för närvarande ingen inverkan på den ersättning för djurens välbefinnande som betalas till gårdarna. Sålunda inverkar ett lagstadgat krav på slopande av insemineringshäckarna inte för tillfället på den offentliga ekonomin. Enligt förslaget ska användningen av insemineringshäckar förbjudas efter en övergångstid. Det är möjligt att betala ersättning för djurens välbefinnande för det extra arbete som orsakas av åtgärder som förbättrar djurens välfärd, såsom slopande av insemineringshäckar, även under övergångstiden.

Investeringsstöd för gårdsbruk kan beviljas för bland annat uppförande, utbyggnad och totalrenovering av en byggnad eller konstruktion som används inom produktionsverksamheten i jordbruket samt för anskaffning av nödvändiga maskiner och anordningar. Investeringsstöd kan beviljas för till exempel strukturella förändringar som orsakas av att man avstår från att hålla nötkreatur uppbundna samt från insemineringshäckar inom ramen för författningarna om strukturstöd och anslagen. År 2017 beviljades sammanlagt 68 miljoner euro i understöd för investeringar i husdjursproduktionen.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.1 Allmänt

Förslaget innehåller vissa nya uppgifter som det inte i den gällande lagen har förskrivs att ankommer på kommunerna. På grund av landskapsreformen överförs dessa uppgifter i fortsättningen på landskapen. Å andra sidan slopas vissa avgifter som för närvarande ankommer på regionförvaltningsverken. Även Livsmedelsverket föreslås få vissa nya uppgifter. Polisens uppgifter förblir oförändrade.

4.2.2 Livsmedelsverket

Bedömning av djurartsförteckningarnas tidsenlighet och behandling av ansökningar om dispens

I förslaget ingår vissa nya uppgifter för Livsmedelsverket. Enligt förslaget till 9 § får Livsmedelsverket göra framställningar jord- och skogsbruksministeriet om ändring av förteckningarna över djurarter enligt 8 § 2 mom. på eget initiativ eller på grund av ansökningar som verket mottagit. Medborgare och intressentgrupper ska alltså ha möjlighet att lägga fram förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna. I praktiken tar Livsmedelsverket upp saken till behandling som ett ansökningsärende enligt förvaltningslagen. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om den utredning som ska fogas till den samt om behandlingen av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att sökanden i princip ska foga all utredning som behövs för att avgöra saken till sin ansökan. Utifrån ansökan bedömer Livsmedelsverket huruvida djurarten kan hållas så att kraven i 8 § 1 mom. uppfylls. Vid bedömningen av ansökan kan Livsmedelsverket anlita Naturresursinstitutet som hjälp, som enligt förslaget ska ge oberoende vetenskaplig experthjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter är tidsenliga. Enligt förslaget till 10 § får Livsmedelsverket i enskilda fall på ansökan bevilja tillstånd att hålla även ett annat sällskaps- och hobbydjur eller produktionsdjur än de som är tillåtna enligt förteckningarna över djurarter. Även dessa ansökningar behandlas på det sätt som anges ovan. Det merarbete som orsakas av ändring av förteckningarna över djurarter och behandlingen av dispenser bedöms som helhet vara ringa och tillfälligt. För uppgiften används uppskattningsvis under 0,5 årsverken/år. Å andra sidan bedöms rådgivningsarbetet medföra en besparing på 0,2—0,3 årsverken/år. Livsmedelsverket bedöms klara av uppgiften med nuvarande resurser. För arbetet med att behandla ansökningar om dispens kan dessutom en avgift tas ur av sökanden.

Det antas komma förslag till ändringar av djurartsförteckningarna över produktionsdjur och cirkusdjur endast sporadiskt, kanske inte ens varje år. De däggdjurs- och fågelarter som används i produktionssyfte är tämligen etablerade. Användningen av cirkusdjur på cirkusar förväntas inte öka jämfört med nuläget, så det är inte speciellt sannolikt att nya djurarter börjar användas på cirkusar. Förteckningen över sällskaps- och hobbydjur utfärdas på förordningsnivå och avsikten är att förordningen ska uppdateras så att den motsvarar aktuell vetenskaplig kunskap om hållandet av olika djurarter. Det största arbetet hänför sig ändå till uppgörandet av förteckningen, inte till underhållet av den. I Belgien, där man i flera år har haft en artförteckning över sällskaps- och hobbydjur, har medborgare eller intressentgrupper inte ens varje år lagt fram förslag till ändring av förteckningarna över djurarter. Det är svårt att på förhand upp-

skatta antalet ansökningar om dispens för att hålla sällskaps- och hobbydjur eller produktionsdjur i enstaka fall, men det antas bli lågt bland annat på grund av erfarenheterna från Belgien. I Belgien har det inte ens varje år ansökts om dispenser under den tid som förteckningen över sällskaps- och hobbydjur funnits.

Livsmedelsverkets beslut om användning av administrativa tvångsmedel

I förslaget till 103 § föreskrivs om överförande av beslutanderätten på Livsmedelsverket i fall där verket har grundad anledning att anse att landskapets åtgärder är otillräckliga, eller om det är fråga om tvångsmedel som gäller områden som omfattar mer än ett landskap. Förfarandet ska vara synnerligen exceptionellt och Livsmedelsverket ska kunna säkerställa att tillräckliga åtgärder för att fullgöra lagens krav vidtas genom att handleda och utbilda landskapsmyndigheterna effektivt. Livsmedelsverkets ökade ansvar för handledningen av landskapen när det gäller tillsynen över djurvälzfärden har beaktats när resurser överförs från regionförvaltningsverken till Livsmedelsverket i samband med landskapsreformen.

Utvidgat förfarande för erkännande av yrkeskvalifikationer

Livsmedelsverkets uppgifter vid erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands utökas i vissa avseenden. Enligt förslaget till 71 § 2 mom. 5 punkten beslutar Livsmedelsverket i de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) om den rätt som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför att utföra i 15 § avsedda ingrepp i Finland. Livsmedelsverket beslutar också om den rätt som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför att vara i 30 § avsedd djurhållare eller djurskötare i Finland. Vid förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer bedöms i praktiken de kompetensbevis som sökanden beviljats utomlands och som han eller hon lämnat in i förhållande till de kompetenskrav som föreskrivs i lagstiftningen. Enligt den gällande lagen beslutar Livsmedelssäkerhetsverket om erkännande av yrkeskvalifikationerna för dem som håller broilrar eller som utför seminering eller embryoöverföring på djur. Enligt information från Livsmedelssäkerhetsverket har dessa uppgifter inte sysselsatt verket. Bestämmelser om eventuella nya kompetenskrav, beträffande vilka Livsmedelsverket beslutar om erkännandet, utfärdas genom lag eller statsrådets förordning. De föreslagna utvidgningarna har således inga direkta konsekvenser för Livsmedelsverkets uppgifter. För närvarande planeras inga projekt för att föreskriva om nya kompetenskrav på EU-nivå eller nationellt. I EU-lagstiftningen om djurvälzfärd har man strävat efter att minska den administrativa bördan och för tillfället är inställning till kompetenskrav mycket återhållsam. Om den nationella eller EU-lagstiftningen ändras i detta avseende under senare år och det ställs på nya krav på erkännandet av yrkeskvalifikationer, bör det merarbete som erkännandet medför för Livsmedelsverket bedömas särskilt i det sammanhanget.

Kameraövervakning i slakterier

Enligt förslaget till 78 § får Livsmedelsverket, eller i vissa fall landskapet, vid behov ta i bruk övervakningskameror vid tillsynen över ett slakteri. Livsmedelsverket ser till att kameror installeras och underhålls på verkets bekostnad. Användningen av övervakningskameror kan delvis ersätta tillsynsmyndighetens närvaro i slakteriet och det vore således en kostnadseffektiv metod att effektivisera tillsynen. Lagen förutsätter ändå inte att kameror används. Livsmedelsverket får således ta kameror i bruk i sådana fall där man bedömer att det är en motiverad åtgärd med tanke på tillsynen. Kostnader orsakas då av kamerorna, installationen och underhållet av dem samt av arbetet med att gå igenom upptagningarna. Det vore över huvud möjligt att ta i bruk kameror endast inom ramen för de nuvarande anslagen. Om det framställs en begäran om uppgifter om en upptagning, kan merarbetet med att avlägsna eventuellt sekretessbelagt material innan upptagningen överläts faktureras den som begärt att få uppgifter.

4.2.3 Naturresursinstitutet

Enligt förslaget ger Naturresursinstitutet oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter enligt 8 § 2 mom. är tidsenliga. Naturresursinstitutet ger också Livsmedelsverket sakkunnighjälp i samband med ansökan om dispens för ett djur som inte är upptaget på förteckningarna över djurarter. I praktiken fås dylik sakkunnighjälp från Centralen för djurens välfärd, som verkar i anslutning till Naturresursinstitutet och som fungerar som nationellt expertnätverk för djurvälfärd. Sakkunnighjälpen kan användas för att bedöma om en djurart eller ett djur kan hållas så att kraven i 8 § 1 mom. är uppfyllda. Uppgiften förutsätter att vetenskapliga forskningsrön som sökanden lämnat in och annan inlämnad information bedöms med avseende på dess kvalitet och tillräcklighet samt att man bedömer om djuret kan hållas på ett sådant acceptabelt sätt som avses i 8 § 1 mom. Man kan anta att det endast kommer sporadiska ansökningar om ändring av förteckningen över djurarter eller beviljande av dispens, kanske inte ens en gång per år. Merarbetet bedöms som helhet vara ringa och tillfälligt (i vart fall under 0,2 årsverken/år). Naturresursinstitutet bedöms klara av uppgiften med nuvarande resurser.

4.2.4 Landskapen

Tillsyn över djurs välfärd

De senaste åren har för djurskyddstillsynen använts cirka 40 årsverken/år inom samarbetsområdena för miljöhälsovården och vid regionförvaltningsverken cirka 25 årsverken (inkl. tillsynen enligt lagstiftningen om djurtransporter). Det finns inga uppgifter om de resurser som polisen eller den tjänsteman som sköter kommunens hälsoskyddstillsyn använder för djurskyddstillsynen. Bedömningen är att i synnerhet hälsoskyddsmyndigheternas andel i tillsynen har varit liten. Till följd av landskapsreformen överförs tillsynsuppgifterna för regionförvaltningsverket, kommunalveterinären och den tjänsteman som sköter kommunens hälsoskyddstillsyn jämte resurser på landskapen, på det sätt som särskilt föreskrivs om överföring av personal, ämnen, instrument och mottagningslokaler från kommunerna och regionförvaltningen till landskapen i samband med landskapsreformen.

Inom samarbetsområdena för miljöhälsovården har djurskyddstillsynen skötts som ett så kallat statligt uppdrag, varvid den ersättning som kommunen betalas för kommunalveterinärens tillsyn har skötts via regionförvaltningsverken. När uppgifterna överförs från kommunerna till landskapet slopas också det komplicerade faktureringsförfarandet mellan staten och kommunerna. Besparingen när faktureringsförfarandet slopas är uppskattningsvis några årsverken per år på riksomfattande nivå.

Enligt utredningen¹⁵ om kostnaderna för de alternativa sätten att genomföra djurskyddstillsynen gjordes 2010—2015 i genomsnitt 5435 djurskyddsinspektioner per år på grund av stickprov eller misstanke på regional och lokal nivå. (bild 2.)

¹⁵ Selvitys eläinsuojeluvalvonnan toteutusvaihtoehtojen kustannuksista, Niemi, J.K., Karhula, T., Ojanen, H. och Koikkalainen, K. Naturresursinstitutet, 30.6.2016.

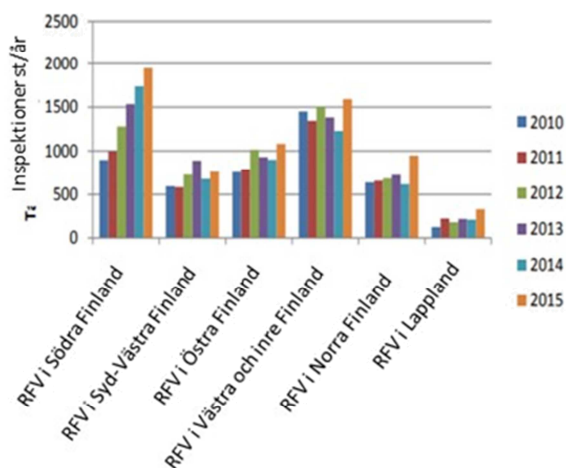

Bild 2. Antalet inspektioner i anslutning till djurskyddet på grund av stickprov och misstanke enligt regionförvaltningsverk 2010–2015. (Inspektioner utförda på Statens ämbetsverk på Ålands område presenteras inte, eftersom de inte skulle urskiljas på skalan i bilden) (Källa: Eviras databaser).

Antalet inspektioner på grund av misstanke har ökat kontinuerligt 2007—2017 och uppgick 2017 till sammanlagt 6448 st. (bild 3.). Däremot har tillsynen på grund av stickprov minskat, vilket beror på att antalet boskapsgårdar minskat, men också på de knappa tillsynsresurserna. År 2017 inspekterades 360 djurhållningsplatser för produktionsdjur genom stickprov.

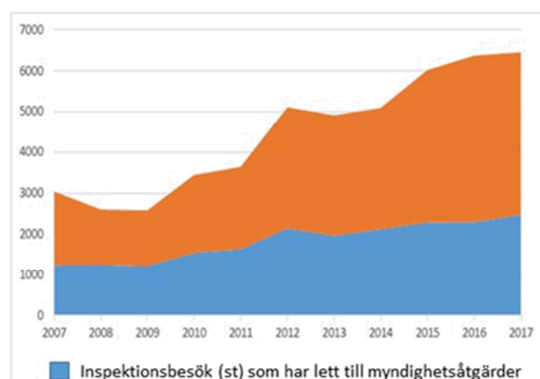

Bild 3. Djurskyddsinspektioner på grund av misstanke 2007—2017 (Evira)

Genom lagförslaget utökas inte tillsynen på grund av stickprov och det borde inte heller ha några särskilda konsekvenser för antalet inspektioner på grund av misstanke. I samband med landskapsreformen koncentreras däremot inspektions- och verkställighetsåtgärderna i anslutning till djurs välfärd till landskapen och handlednings- och planeringsuppgifterna till Livsmedelsverket, vilket minskar nivåerna inom förvaltningen. Detta bedöms förenkla och förenhetliga tillsynen, förbättra tillsynens och servicens kostnadseffektivitet och skapa bättre förutsättningar för personalen att specialisera sig och utveckla sitt kunnande. När regionförvaltningens och lokalförvaltningens knappa resurser slås samman i landskapen förväntas synergifördelar och resursbesparingar uppstå åtminstone på så sätt att ovan beskrivna inspektioner som grundar sig på anmälda misstankar blir effektivare skötta trots att de ökar i antal.

Enligt förslaget till 107 § får tillsynsmyndigheten i fortsättningen ta ut en avgift för arbete som utförts för att se till att uppmaningar och förvaltningstvångsärenden iakttas. I praktiken får landskapen alltså i fortsättningen ta ut en avgift för förnyad inspektion som man är tvungen att utföra när bestämmelserna om djurvälfärd överträtts. Avgiften för förnyade inspektioner kan bidra till att uppmaningar, föreläggande och förbud iakttas effektivare. Avgifterna används också för att täcka tillsynsmyndigheternas kostnader för förnyade inspektioner. Å andra sidan ökar uttaget av avgifterna myndighetens administrativa börda. Tillsynsmyndigheten får själv pröva om den tar i bruk avgifterna eller inte.

Skötsel av brådskande tillsynsuppgifter utanför tjänstetid

I 72 § 5 mom. i förslaget åläggs landskapet att se till att brådskande uppgifter som hör till tillsynen över djurvälfärden kan skötas även utanför tjänstetid. När det gäller veterinärvårdsuppgifter är kommunerna för närvarande endast skyldiga att se till att sjuka djur får brådskande veterinärvård utanför tjänstetid. Dessutom har regionförvaltningsverken varit skyldiga att ordna jour enligt lagen om djursjukdomar med tanke på smittsamma djursjukdomar. En jourhavande kommunalveterinär i tjänsteförhållande har dock även för närvarande vid behov kunnat sköta brådskande myndighetsuppgifter i anslutning till djurs hälsa och övriga välbefinnande.

Det finns ingen detaljerad information om den arbetstid och de kostnader som kommunalveterinärerna använt för dessa uppgifter, eftersom det inte har förutsatts att det ska utredas när en uppgift har skötts utanför tjänstetid i bokföringen hos de regionförvaltningsverk som sköt utbetalningen av ersättningar till kommunerna. Av jord- och skogsbruksministeriets veterinärvårdsanslag (budgetkonto 30.20.20) har kostnaderna för tillsynen över djurs hälsa och övriga välbefinnande dock ersatts kommunerna oberoende av om uppgiften har skötts under eller utanför tjänstetid. Det anslag som reserverats för kommunernas ersättningar under ovannämnda moment i statsbudgeten överförs till landskapen i samband med landskapsreformen, när systemet med statliga ersättningar slopas.

När brådskande uppgifter ordnas utanför tjänstetid får landskapen också pröva om de ordnar skötseln av uppgifterna ensamma eller i samarbete med andra landskap. Eftersom det föreslås att både lagen om djursjukdomar och lagen om transport av djur utökas med skötsel av vissa brådskande myndighetsuppgifter i samband med landskapsreformen, vore det i praktiken möjligt att ordna skötseln av uppgifterna enligt dessa olika lagar som en helhet. Med detta förfarande vore verksamheten kostnadseffektivare och onödiga överlappningar vid skötseln av uppgifterna kunde undvikas. Även den nuvarande juren enligt lagen om djursjukdomar har skötts i samarbete mellan regionförvaltningsverken. Även de resurser som regionförvaltningsverken använt för djursjukdomsjuren överförs till landskapen i samband med landskapsreformen.

Ordnande av skötsel av upphittade djur

Enligt förslaget till 26 § ska landskapet se till att inom dess område ordnas skötsel av upphittade djur. Detta har varit kommunernas uppgift även för närvarande och i enligt med riktlinjerna för landskapsreformen överförs den på landskapen. Djurskyddsmålet för bestämmelsen om ordnande av skötsel för upphittade djur uppnås dock inte särskilt väl, om ett omhändertaget djur inte får transporteras från den plats där djuret tagits fast till en trygg vårdplats. För att rätta till detta missförhållande föreslås ett krav som innebär att landskapet också ska se till att det ordnas transport av fasttagna djur till en mottagningsplats. Dessutom ska landskapet utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Med hjälp av statistiken kan man följa hur antalet upphittade djur utvecklas regionalt och i hela landet. Informationen behövs för att planera och inrikta åtgärderna för att främja en ansvarsfull djurhållning och minska antalet upphittade djur.

Enligt förslaget kan transportkostnaderna för upphittade djur, liksom andra kostnader för skötseln av djuren, tas ut av djurägaren eller djurhållaren. Landskapet blir tvunget att betala kostnaderna ifall djurägaren eller djurhållaren inte hämtar det på vårdplatsen. De tilläggskostnader som ordnandet av djurtransport orsakar landskapet påverkas bland annat av hur landskapet ordnar skötseln av upphittade djur och på hur många ställen upphittade djur sköts i respektive landskap. Kommunerna har i allmänhet ordnat skötseln av upphittade djur genom att skaffa tjänsten från en utomstående tjänsteleverantör. De kommuner som erbjuder transport av upphittade djur har i allmänhet kommit överens om tjänsten med den som producerar hittedjurs-tjänster. Transport ordnas när till exempel en medborgare som tagit fast ett djur inte kan transportera djuret till en vårdplats. Förutom transportsträckornas längd och avtalet om tjänsten påverkas kostnaderna också av hur stor del av de upphittade djuren som återbördas till sina ägare. Det bör också påpekas att enligt en förfrågan till kommunerna transporterade medborgarna största delen av de upphittade djuren till djurhemmet för upphittade djur också i de kommuner som kunde erbjuda transporttjänst. Man kan anta att även i fortsättningen transporteras 2/3 av de upphittade djuren till mottagningsplatsen av upphittaren. Det genomsnittliga avhämtningsavståndet för djur som ska hämtas uppskattas till 20 km/riktning. Dessutom kan man anta att en tredjedel av de upphittade djuren inte hämtas från mottagningsplatsen, så transportkostnaderna för dessa djur kan inte tas ut av djurägaren. Sålunda skulle transportkostnader orsakas av avhämtrandet av cirka 930 djur i hela landet. I hela landet skulle detta orsaka kostnader på cirka 15 500 euro för kilometerersättningar och cirka 14 000 euro för arbetet, sammanlagt 29 500 euro. Kostnaderna för ett landskap skulle alltså bli cirka 1600 euro per år. Det är dock mycket svårt att uppskatta de totala kostnaderna innan det klarnar hur landskapet kommer att ordna vården av upphittade djur inom sitt område.

Statistikkravet som gäller upphittade djur väntas inte orsaka landskapet några större tilläggskostnader. I praktiken är djurhemsverksamhet för upphittade djur sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i förslaget till 59 §, där man enligt 62 § ska ha en uppdaterad förteckning över de djurarter och djur som verksamheten omfattar. I praktiken förutsätter statistikkravet att denna information sammanställs i landskapet och att informationen publiceras årligen till exempel på landskapets webbplats.

Det föreslås att förvaringstiden för upphittade djur förkortas från nuvarande 15 dagar till 10 dagar. Genom ändringen minskar de kostnader som verksamheten med upphittade djur orsakar landskapet. Kostnadsbesparingens exakta storlek är dock svår att uppskatta, eftersom kommunernas avtalspraxis varierar när det gäller verksamheten med upphittade djur.

Antalet upphittade djur kunde minskas genom att effektivisera ID-märkningen och registreringen av djur. När ett djur är ID-märkt och ägarens aktuella kontaktuppgifter hittas i ett lät-

tillgängligt register, kan djuret återbördas snabbare till sin ägare. För närvarande förutsätter identifieringen av djur dock i allmänhet avläsning av mikrochips med en särskild läsapparat. När tekniken utvecklas kan ID-märkta djurs mikrochips i fortsättningen sannolikt avläsas med smarttelefon och ägaren skickas ett meddelande om att djuret omhändertagits. Då kan den som tagit fast djuret och den som håller djuret nå varandra utan att djuret behöver transporteras till vårdplatsen för upphittade djur för avläsning av mikrochipset och utredande av ägarens kontaktuppgifter. Uppskattningsvis 80 % av alla hundar är redan ID-märkta och införda i något register, men för katternas del är ID-märkning och registrering mycket sällsyntare¹⁶. Avsikten är att föreskriva om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar genom författningar på lägre nivå med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur. I samband med denna lagreform föreslås inga bestämmelser om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. Bestämmelser om katter kan tas in i författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur i ett senare skede.

Ändringar som gäller tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Vissa förslag i anslutning till tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet inverkar också på landskapets uppgifter. Slopandet av tillståndsplikten för husdjursgårdar minskar den administrativa bördan för behandlingen av tillstånd. Verksamheten behöver inte heller inspekteras innan tillstånd beviljas. Även för viltfarmer, farmer för vilda djur som hålls i produktionssyfte och aktörer som håller hästdjur yrkesmässigt slopas anmälningsplikten. I fortsättningen gör dessa aktörer endast anmälan om sin verksamhet till registret över djurhållningsplatser. Detta minskar landskapets kostnader för behandlingen av anmälningar. Å andra sidan föreskrivs det om ett nytt krav som gäller anmälningsskyldighet för djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd samt djurtävlingsverksamhet. I praktiken tillhandahålls långtidsvård av vilda djur för närvarande av några djurparker, djurhem, föreningar och privatpersoner som är insatta i saken. Det finns inte någon exakt uppskattning av antalet aktörer. Anmälan kan göras elektroniskt med hjälp av befintliga system. Djurhemsverksamheten för vilka djur samt anmälningsskyldigheten för djurtävlingsverksamhet beräknas orsaka merarbete motsvarande mindre än 30 årsverken/år i hela landet.

Enligt 7 § i förslaget ska landskapet sörja för att sjuka eller skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnat avlivas. Den gällande lagen innehåller inte någon motsvarande förpliktelse, men i praktiken har regionförvaltningsverken ersatt kommunerna för motsvarande kostnader ur de anslag som reserverats för veterinärvård och som överförs till landskapen i samband med landskapsreformen. Enligt förfrågningar till regionförvaltningsverken har dessa kostnader i medeltal stannat under 1000 euro per år inom respektive regionförvaltningsverks område.

4.2.5 Polisen

Polisens uppgifter vid tillsynen över djurvälståndet förblir oförändrade. I propositionen föreskrivs om skyldighet för landskapet att ordna skötseln av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurvälståndet även utanför tjänstetid. Härmed kan polisen få experthjälp från landskapets jourhavande tjänsteman även vid brådskande uppgifter utanför tjänstetid, vilket effektiviserar polisens egen verksamhet. Dylik experthjälp står inte nödvändigtvis att få i sådana kommuner där brådskande veterinärhjälp utanför tjänstetid har ordnats helt och hållet av producenter av privata veterinärvårdstjänster, såsom i Helsingfors.

4.2.6 Övriga konsekvenser för myndigheterna

¹⁶ Selvitys koirien ja kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä, Jääskeläinen T., Centralen för djurens välfärd, 2015.

De förteckningar över djurarter som föreslås i 8 § 2 mom. förväntas medföra lättnader i myndigheternas verksamhet. Den tillståndsbyråkrati i anslutning till införsel och innehav av exotiska djur som för närvarande följer av flera olika lagstiftningar och rådgivningen i samband med den orsakar kostnader för flera olika myndigheter. Ur medborgarnas synvinkel utgör det nuvarande systemet en rörig och svårhanterad helhet. För djurskydds-, djursjukdoms- och miljömyndigheterna orsakar det mycket uppgifter i anslutning till rådgivning för medborgare och aktörer. Dessa uppgifter förväntas minska i och med förteckningarna över djurarter. Begränsningen av urvalet av djurarter förväntas också underlätta tillsynsmyndigheternas arbete, när de inte längre behöver övervaka ett obegränsat antal olika djurarter.

4.3 Konsekvenser för miljön

Stråvan med förslaget har varit att på flera sätt utveckla bestämmelserna om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd. Det främsta syftet med vården av vilda djur i hjälplöst tillstånd är att de ska kunna försättas i frihet efter vården. Vanliga medborgares rätt att hålla vilda djur i hjälplöst tillstånd begränsas till att djuret ges första hjälpen eller överlämnas för sakkunnig fortsatt vård. Vård av vilda djur under en längre tid ska i fortsättningen vara anmälningspliktig verksamhet. Det är ändamålsenligt att vården koncentreras till sakkunniga aktörer och den börjar omfattas av tillsyn på ett bättre sätt än nu. Syftet med ändringarna är att minska lidandet för vilda djur till följd av okunnig vård. Med hjälp av sakkunnig vård förbättras också möjligheterna att försätta djuret i frihet. Dessutom föreskrivs det som en skyldighet för landskapet att avliva vilda djur som förts till en av landskapet ordnad veterinärmottagning, vilket också minskar lidandet för vilda djur.

Bestämmelserna om tagande av vilda djur för uppfödning preciseras och möjligheterna att ta vilda djur för uppfödning begränsas till endast sådana situationer där det är absolut nödvändigt att tillåta det.

Det föreslås bli landskapets uppgift att ordna transport av upphittade djur. Detta kan bidra till att minska antalet upphittade djur som rör sig fritt i naturen, då det införs ett effektivare sätt att få omhändertagna djur till en vårdplats för upphittade djur. Den skyldighet som föreslås för landskapet att statistikföra och årligen publicera uppgifter om upphittade djur inom dess område hjälper åter vid planeringen av behövliga åtgärder för att främja en ansvarsfull djurhållning i hela landet och regionalt. Dessa åtgärder kommer sannolikt att riktas mot framför allt katter som rör sig fritt. Av betydelse är också den bestämmelse som föreslås i 25 §, enligt vilken den som håller däggdjur ska hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. I synnerhet katter som förökar sig okontrollerat och rör sig fritt kan ha negativa konsekvenser för miljön och genom bestämmelsen kan man ingripa i sådant agerande effektivare än nu.

Lagförslagets syfte är att främja god djurhållning och förbättra djurvälståndet. Dessa mål främjar också djurs hälsa och minskar behovet av att använda antibiotika och andra läkemedel. När läkemedel används kan man inte helt och hållet undvika att små läkemedelsrester hamnar i miljön med gödsel, urin eller annat sekret. Johanna Muurinen har i sin doktorsavhandling¹⁷ undersökt hur bakteriers antibiotikaresistensgener sprider sig i jorden till följd av gödselspridning. Dyngan från produktionsdjuren används som gödsel överallt i världen. Från de gödslade åkrarna bärgas en skörd som matas till djuren som foder. Det leder till att tarmbakterierna och markbakterierna kontinuerligt blandas med varandra och bakterierna från bägge miljöerna bär på resistensgener. Enligt undersökningen spreds bakteriernas antibiotikaresistensgener i marken som en följd av att gödseln spreds ut. Någon utspridning i vattendrag observerades inte. Även om resistensgenerna spreds i marken, minskade deras antal och relativa andel tydligt redan sex veckor efter gödslingen. I arbetet noterades också att bakteriernas antibiotikare-

¹⁷ Antibiotic resistance in agroecosystems, Muurinen J., Helsingfors universitet, 2017.

sistensgener på alla gårdar blir rikligare under vinterlagringen av dyngan. Det innebär att lagring av dyngan ökar mängden antibiotikaresistensgener som hamnar i miljön.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Djurskyddslagstiftningen bör reflektera den rådande samhällsuppfattningen om djurs ställning. I dag betraktas god skötsel och behandling av djur som en självklar norm i vår kultur. Dessutom har djurs välfärd blivit föremål för diskussion även i vidare bemärkelse. Det fästs till exempel allt större uppmärksamhet vid att djur har möjligheter att tillfredsställa sitt arttypiska beteende och att de har ett gott liv. För att vara acceptabel måste djurproduktion och även all annan användning av djur vila på en etiskt hållbar grund. Genom propositionen är strävan att revidera lagstiftningen om djurvelfärd så att den börjar motsvara dagens uppfattningar och djurs välfärd och vikten av den.

God djurvelfärd har emellertid också andra konsekvenser för samhället. Det finns ett nära samband mellan välmående djur, god djurhälsa och människors hälsa. Välmående djur är i allmänhet också friska djur, som inte behöver medicineras med till exempel antibiotika alltför ofta. Även produktionsförlusterna till följd av sjuka djur, antalet djur som avlider tidigt samt kostnaderna för medicineringen av djur blir låga när hälsosituationen är god. Låg antibiotikaanvändning fördröjer också uppkomsten av antibiotikaresistens, som utgör ett betydande hot mot såväl djurs som människors hälsa. För närvarande bedrivs mycket forskning om hur människors och djurs hälsa påverkas av antibiotikaanvändning. Enligt OECD:s rapport¹⁸ är de forskningsresultat som gäller spridning av antibiotikaresistens mellan människor, djur och miljö tills vidare något begränsade. När det gäller vissa mikrober (t.ex. salmonella, campylobacter, *E. coli*, *stafylococcus aureus* och enterokocker) finns det dock konkreta bevis på att antibiotikaresistens sprider sig via människor, djur och miljö. Enligt den så kallade JIACRA-rapporten¹⁹ är antibiotikaresistens epidemiologi mångtydig och även andra faktorer än enbart konsumtionen av antibiotika kan påverka antibiotikaresistensens omfattning. Det har dock konstaterats att antibiotikaresistensen ökar hos både djur och människor när antibiotikakonsumtionen växer. Enligt rekommendationerna i rapporten bör användningen av onödiga antibiotika minska hos både livsmedelsproduktionsdjur och människor. Förebyggande av sjukdomar och skyddande av djur mot smittsamma djursjukdomar är också en väsentlig del av tryggheten av djurs välfärd. Välmående, friska produktionsdjur lägger grunden för säkra livsmedel. En hög välfärdsnivå är också en del av en ansvarsfull livsmedelsproduktion och något som kan utnyttjas i marknadsföringen av livsmedel.

Sällskaps- och hobbydjur har också konstaterats ha flera positiva konsekvenser för människors välbefinnande och folkhälsan. Exempelvis enligt inhemska undersökningar²⁰ har hundar en stor positiv inverkan på människors välbefinnande. Hundar påverkar framför allt människors livshandling, emotionellitet, funktionsförmåga och självkänsla. Även andra djur kan antas ha motsvarande inverkan. I synnerhet förhållandet till ett välmående djur förbättrar människans livskvalitet, såsom konstaterades i fråga om hundar i ovannämnda undersökning. Inom hälso- och sjukvården utnyttjas numera olika djur även i djurunderstödd terapi.

¹⁸ Transmission of Antimicrobial Resistance between Animal Agriculture and Humans, OECD background report for official use, Morel, 2018.

¹⁹ ECDC, EFSA and EMA second joint report, JIACRA, 2017.

²⁰ Hyvä elämää koiran kanssa -Koiran vaikutuksesta koiranomistajan hyvinvointiin ja onnellisuuteen, Langinvainio H., Suomen Kennelliitto, 2015. Koiranomistajuus Suomessa - Tutkimus hyvinvointi- ja terveystekijöistä Terveys 2000 -aineiston valossa, Langinvainio H., Joutsenniemi K. och Pankakoski, M. Suomen Kennelliitto, 2014.

Genom reformen av den föråldrade djurskyddslagstiftningen så att den börjar motsvara grundlagens krav förtydligas också ansvarsfördelningen mellan aktörerna och myndigheterna när det gäller att säkerställa djurs välfärd samt förbättras aktörernas rättsskydd och grundläggande rättigheter.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet började förbereda en totalreform av djurskyddslagen 2010, då ministeriet började samla material som behövs för reformen samt utreda behoven av att revidera lagen. År 2012 tillsattes en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utarbeta ett förslag till ny djurskyddslag. Den styrgrupp som tillsattes samtidigt hade i uppgift att dra upp riktlinjerna för arbetet i den arbetsgrupp som skulle bereda lagstiftningen. I arbetsgruppen ingick företrädare för jord- och skogsbruksministeriet och dessutom för finansministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Regionförvaltningsverket i Lappland, Delegationen för produktionsdjurens välfärd, Delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande, Finlands Veterinärförbund rf samt Finlands Kommunförbund. I styrgruppen fanns utöver företrädare för jord- och skogsbruksministeriet även företrädare för finansministeriet, justitieministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Centralen för djurens välfärd, Livsmedelsindustriförbundet rf, djurskyddsförbundet Animalia ry, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Finlands Djurskyddsföreningars förbund rf, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Kommunförbund, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC samt Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf. Arbetsgruppens mandattid gick ut i slutet av 2014. Styrgruppens mandattid förlängdes till utgången av 2015.

I samband med totalreformen har det gjorts olika utredningar och enkäter för att stödja reformen. Under förberedelserna för totalreformen färdigställdes tre utredningar:

- Djurens föränderliga ställning i Finland – En samhällsvetenskaplig utredning för jord- och skogsbruksministeriet för totalreformen av djurskyddslagen (färdig 26.10.2011)
- En rättsvetenskaplig utredning om djurskyddslagstiftningen i Norge, Sverige, Danmark, Schweiz och Nederländerna (färdig 2012)
- En utredning om djurskyddsstråten och dess utvecklingsbehov (färdig 28.10.2011)

Dessutom genomfördes 2012 en enkät om behoven av att reformera den gällande djurskyddslagen som riktades till djurskyddsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna, dem som håller djur och andra intressentgrupper samt medborgarna över lag.

Medan den arbetsgrupp och den styrgrupp som berett totalreformen av djurskyddslagen suttit har nio utredningar blivit färdiga:

- Upphittade djur – En kartläggning av nuläget (färdig 14.7.2014)
- En utredning om hållandet av hästar i spiltor (färdig 15.5.2014)
- En utredning om konsekvenserna för välfärden och de ekonomiska konsekvenserna av hållandet av nötkreatur i bås och i lösdriftsladugårdar (färdig 30.9.2014)

RP 154/2018 rd

- Beteendemässiga behov som är viktiga för sällskaps- och hobbydjurs välfärd (färdig i september 2014)
- Produktionsdjurs väsentliga beteendemässiga behov (färdig 16.9.2014)
- En utredning om förstärkning av djurskyddstillsynen (färdig i november 2014)
- Djurtävlingar och tillsyn – en förfrågan till organisationerna (färdig i november 2014)
- En utredning om de produktionsmässiga och ekonomiska konsekvenserna av ett slopande av insemineringshäckar för suggor (färdig i januari 2015)
- En utredning om obligatoriska registrering och ID-märkning av hundar och katter (färdig i mars 2015).

Vid totalreformen av djurskyddslagen har också utnyttjats till exempel Centralen för djurens välfärds utredning ”Häkkiporsitutksesta luopumisen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset” från 2013 samt Naturresursinstitutets utredning om kostnaderna för de alternativa sätten att ordna djurskyddstillsynen från 2016. Största delen av de ovannämnda utredningarna finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats på adressen <http://mmm.fi/elainsuojelulaki>.

Samråd enligt 11 § i kommunallagen (410/2015) har förts om regeringens proposition och saken har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

5.2.1 Remiss

Utkastet till regeringens proposition var ute på remiss mellan den 21 december 2017 och den 28 februari 2018. Sammanlagt 118 myndigheter, organisationer, företag och sammanslutningar ombads yttra sig. Man kunde yttra sig om förslaget i tjänsten Utlåtande.fi, alternativt kunde yttrandet ges in till jord- och skogsbruksministeriets registratorskontor. Det informerades aktivt om remissbehandlingen och allas möjlighet att yttra sig om utkastet när behandlingen inleddes och också medan den pågick. Det kom 385 yttranden om utkastet till proposition. Yttrandena finns att läsa i tjänsten Utlåtande.fi och i statsrådets projektregister.

5.2.2 Allmänna anmärkningar under remissbehandlingen

De som yttrat sig har varit positivt inställda till att djurskyddslagen ersätts med en helt ny lag. Utgångspunkterna och målen för lagen har ansetts lyckade. Beaktandet av senaste forskningsrön och betoningen på djurs väsentliga beteendemässiga behov har också prisats. Å andra sidan är ståndpunkten i flera yttranden att lagutkastets innehåll är motstridigt och inte i alla avseenden överensstämmer med de allmänna principerna i lagutkastet. Lagförslaget har också ansetts beakta de specialvillkor som husdjursproduktionens lönsamhet ställer.

De som lämnat yttrande har i allmänhet understött förbudet mot att hålla suggor och gyltor länge i insemineringshäckar, förbudet mot att hålla andra nötkreatur än mjölkkor och kvigor fortlöpande uppbundna samt förbudet mot att hålla hästar i spiltor i stället för boxar. Däremot har man kritiserat att det inte föreslås bli förbjudet med grisningshäckar och att fortlöpande hålla mjölkkor och kvigor uppbundna. I yttrandena har det också framförts många önskemål om att skyldighet att trygga djurs kontinuerliga tillgång till vatten ska skrivas in i lagen. ID-märkning och registrering av hundar och katter har lyfts fram i flera yttranden och man har önskat att det ska bli obligatoriskt.

I yttrandena påpekades att lagutkastet innehåller många bestämmelser som det kan utfärdas närmare bestämmelser om genom förordning. Eftersom närmare bestämmelser saknas är det fortfarande delvis osäkert vilka slags förändringar lagens skrivningar kommer att medföra i den praktiska djurhållningen.

Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats bland annat så att däggdjur och fåglar i regel ska ha kontinuerlig tillgång till vatten på sina permanenta djurhållningsplatser. Dessutom har tre utkast till förordningar fogats till propositionen, där det föreskrivs om vissa undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten för kalvar, hundar och pälsdjur. I förordningen som gäller nötkreatur ändras också kraven på rastning av mjölkkor och kvigor. Avsikten är att förordningarna ska träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen. Avsikten är att föreskriva om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar genom författningar på lägre nivå med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur. I samband med denna lagreform föreslås inga bestämmelser om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. Bestämmelser om katter kan tas in i författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur i ett senare skede.

5.2.3 Detaljerade anmärkningar under remissbehandlingen

Allmänna bestämmelser

De som lämnat yttrande förhåller sig positivt till att lagens syfte är att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. En del av dem som yttrat sig föreslår att djur egenvärde borde fogas till paragrafen i stället för detaljmotiveringen. En del anser åter att den föreslagna paragrafen är en ändamålsenligare lösning som är lättare att förstå.

I lagutkastets definitionsbestämmelse fästes särskild uppmärksamhet vid definitionerna av vild djurart, permanent djurhållningsplats och permanent djurutställning. Man önskade att vild djurart antingen skulle slopas helt eller att definitionen skulle preciseras på olika sätt. Definitionen av permanent djurhållningsplats ansågs svårtolkad. Definitionen av permanent djurutställning ansågs svårförståelig och man önskade att definitionens förhållande till husdjursgård skulle förtydligas. Sådana som yttrade sig önskade också att de vilda djurarter som hålls i permanenta djurutställningar skulle begränsas.

Efter remissbehandlingen har lagförslaget ändrats så att definitionerna av vild djurart och permanent djurhållningsplats strukits. Definitionen av permanent djurutställning har förtydligats och en definition av husdjursgård har fogats till förslaget.

Allmänna principer och ansvar för djur

Vissa remissinstanser föreslog att förbudet mot att i onödan äventyra djurs välfärd, som skrivs in bland lagens allmänna principer, skulle utsträckas även till olovligt inträngande i utrymmen för djur och föreslog att gärningen skulle definieras som brott mot bestämmelserna om djurvälfärd. I vissa yttranden föreslogs det att försiktighetsprincipen ska iakttas vid djurhållning och behandling av djur: om det finns skäl att anta eller om det är möjligt att ett djurs välfärd äventyras på grund av djurhållningssättet eller behandlingen eller ett ingrepp som utförs på det ska man avstå från dem av försiktighetsskäl. Man ska agera på detta sätt även om det inte finns vetenskapliga bevis på att djurets välfärd äventyras. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så till vida att detaljmotiveringen till paragrafen om allmänna principer har utökats med ett omnämnande av att främmande människor som rör sig i utrymmen för djur kan orsaka rädsla och oroligt beteende hos djuren.

Ändringarna av bestämmelserna om vård av vilda djur som är sjuka, skadade eller i hjälplöst tillstånd betraktades som nödvändiga preciseringar jämfört med nuläget. Skyldigheten för landskapet att se till att ett sjukt eller skadat vilt djur som förts till av landskapet ordnad veterinärmottagning avlivs betraktades som en nödvändig reform, som delvis gör praxis som tillämpas redan nu officiell. I vissa yttranden föreslogs att skyldigheten skulle utsträckas till även privata veterinärer. I vissa utlåtanden påpekades att huruvida det är fråga om en hotad djurart skulle skrivas in som en omständighet som ska beaktas när man beslutar om vård eller avlivning av djur. I vissa yttranden önskade man att landskapet dessutom skulle åläggas uppgifter i anslutning till första hjälpen, hänvisning till vård eller långtidsvård för djur eller transport av djur. Förslaget har inte ändrats i dessa avseenden. I statsbudgeten finns det inga sådana medel som skulle kunna styras till de tilläggsåtgärder för vård av vilda djur som föreslås i yttrandena.

Förslaget att ta in förteckningar över djurarter som det är tillåtet att hålla ansågs allmänt som positivt. Några som yttrade sig motsatte sig förslaget. Överlag anses de positiva förteckningarna förebygga men för välfärden genom att begränsa hållandet av sådana djurarter för vilka det är svårt att ordna förhållanden och vård som stöder deras välfärd. Förslaget anses också klarlägga tillsynen. I vissa yttranden önskar man att den positiva förteckningen över produktionsdjur ska utvidgas, så den utöver däggdjur och fåglar även upptar fisk- och kräldjursarter samt andra ryggradsdjursarter och insekter som det är tillåtet att hålla som produktionsdjur. I yttrandena föreslås också att pälsdjur ska strykas i förteckningen över tillåtna produktionsdjur. I flera utlåtanden påpekas pälsdjurs beteendemässiga behov och problemen med att tillgodose dem. I vissa yttranden föreslås ändringar även i förteckningen över cirkusdjur. Det föreslås att förteckningen över djur som tillåts i cirkusar och ambulerande djurutställningar krymper så att hållandet av djur för dessa ändamål antingen förbjuds helt och hållet eller så att den föreslagna mångfalden av djurarter inskränks. Det föreslås att till exempel kamel, dromedar, lama, alpaca, nötkreatur och katt stryks i förteckningen över cirkusdjur. I vissa yttranden anses det viktigt att det på förordningsnivå kan föreskrivas om sådana djur som fångas direkt i naturen utomlands och som inte får hållas som sällskaps- och hobbydjur. I anslutning till den positiva förteckningen över sällskaps- och hobbydjur på förordningsnivå har det framförts misstankar om huruvida det över huvud är nödvändigt eller möjligt att göra upp positiva förteckningar för akvariefiskar eller kräldjur. Dessutom framförs det önskemål om att hållandet av akvariefiskar som fångats direkt i naturen inte ska begränsas genom förordning. I vissa yttranden föreslås att lagförslagets möjlighet till dispens för ett enskilt djur eller en enskild djurart utanför den positiva förteckningen ska slopas helt och hållet. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att kamel, dromedar, lama, alpaca, nötkreatur och får har strukits i förteckningen över djurarter som är tillåtna i cirkusar och ambulerande djurutställningar.

I den föreslagna paragrafen om ansvar för djurs välfärd konstateras att var och en bär ansvar för djurs välfärd och att ansvaret för djurhållningen ankommer i första hand på djurägaren och djurhållaren. I en del yttranden understöds skrivningen om vars och ens ansvar, i en del motsätter man sig den. I en del yttranden önskar man att djurägarens och djurhållarens ansvar för djurens välfärd ska betonas. Justitieministeriet har i sitt yttrande påpekat att det inte är ändamålsenligt att i en vanlig lag ta in sådana ansvarsbestämmelser som den föreslagna som har karaktären av en deklARATION och saknar konkret innehåll. Den föreslagna skrivningen om att barn som är yngre än sexton år inte ensamma får ansvara för ett djurs välfärd ansågs allmänt vara en bra reform. Den rådgivningsskyldighet och skyldighet att vid behov vidta åtgärder för att trygga djurs välfärd som föreslagits för tillsynsmyndigheten i paragrafen anses också överlag vara en bra reform. Å andra sidan påpekas att tillsynsmyndigheterna måste garanteras tillräckliga resurser och att djurhållarens och djurägarens ansvar inte får lättas upp i och med rådgivningsskyldigheten. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att bestämmelsen om allmänt ansvar har strukits i paragrafen om ansvar för djurs välfärd. Bestämmelsen om myndigheternas rådgivningsskyldighet har överförs till bestämmelsen om allmänna principer.

Det föreskrivs om myndigheternas skyldighet att agera i paragrafen om myndighetens åtgärder till följd av lagstridigt förfarande.

Behandling av djur

I paragraferna om behandling av djur betraktas skyldigheten att vänja djur vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls som en bra reform. I yttrandena föreslås att vid hantering och dressyr av djur ska man försöka utnyttja djurets arttypiska beteende och positiv förstärkning genom belöning. I vissa yttranden föreslås att avvänjningen av djurs avkomlingar ska ombesörjas så och i sådan ålder att avvänjningen orsakar minsta möjliga men för både moderns och avkomlingarnas välfärd. Förbudet mot att färga djur i syfte att förändra deras utseende betraktas allmänt som en positiv reform. I yttrandena om förbjuden behandling av djur fästs mycket uppmärksamhet vid jakt, fiske och olika former av hundsport. I flera yttranden föreslås förbud mot eller begränsning av fånga och släppa tillbaka-fiske samt användningen av levande rävar vid anlagsprov för grythundar. I flera yttranden påpekas att normal skolning eller användning av hundar i hundsportsverksamhet i princip inte överanstränger hundarna på det sätt som avses i paragrafen. Efter remissbehandlingen har förslaget kompletterats så att man även vid skolning av djur ska försöka ta fasta på djurens arttypiska beteende. Bestämmelser om lämplig avvänjningsålder för olika djurarter kan tas in i statsrådets förordningar om djurhållningskrav för olika djurarter.

Det föreslagna förbudet mot könsumgänge med djur anses allmänt vara en bra reform. Justitieministeriet har emellertid i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid kriminaliseringen av gärningen. Justitieministeriet anser att det är problematiskt att gärningen är straffbar även om den inte är förenad med någon risk för djurets välfärd.

De som lämnat yttrande förhåller sig överlag positivt till att ingrepp som orsakar smärta eller lidande får utföras på djur endast om det är motiverat med tanke på djurets välfärd eller av i lagstiftningen särskilt godkända orsaker. Remissinstanserna understöder också förbudet mot ingrepp i syfte att förändra djurs utseende eller beteende som orsakar smärta och lidande. I vissa yttranden önskar man att avlägsnande av hundvalpars sporrklor och avklippande av smågrisars hörntänder ska nämnas i propositionens motiveringstext som exempel på förbjudna åtgärder. I vissa yttranden önskar man åter att det ska föreskrivas att det är tillåtet att avlägsna hundvalpars sporrklor i fråga om hundar som används för jakt eller andra aktiviteter. I vissa yttranden föreslås att det ska vara förbjudet att ställa ut, tävla med och sälja sådana djur som har genomgått ett i den föreslagna lagen förbjudet ingrepp i syfte att ändra djurets utseende eller beteende. I vissa utlåtanden föreslås åter att tävlings- och utställningsförbudet inte ska tillämpas på sådana jakthundar vilkas svans har kuperats utomlands på det sätt som det aktuella landets lagstiftning tillåter. Efter remissbehandlingen har förslaget förtydligats så att avlägsnande av hundvalpars sporrklor nämns som ett förbjudet ingrepp i detaljmotiveringen till den paragraf som gäller ingrepp på djur. Dessutom har paragrafen förtydligats så att djur som har genomgått ett ingrepp som orsakar smärta eller lidande i syfte att ändra djurets utseende inte får ställas ut eller användas i tävlingar. I den gällande lagstiftningen föreskrivs ett motsvarande förbud endast i fråga om hundar i jord- och skogsbruksministeriets förordning.

Kravet på smärtlindring i samband med smärtsamma ingrepp vinner brett understöd. Flera som yttrat sig tar ställning till vilken slags smärtlindring som borde förutsättas i samband med olika smärtsamma ingrepp på djur. Bestämmelser om smärtlindringsformer i samband med olika ingrepp utfärdas genom förordning av statsrådet. I yttrandena har stor uppmärksamhet ägnats kirurgisk kastrering av grisar. I flera yttranden har man föreslagit att vid kastrering av grisar borde utöver antiinflammatoriska analgetika användas även annan smärtlindring, såsom bedövning.

De som lämnat yttrande anser att den omsorgsplikt som föreslagits för dem som tillverkar, för in i landet, exporterar, transporterar, saluför, bjuder ut, säljer eller på något annat sätt överläter redskap, anordningar eller ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur är en nödvändig reform. Det föreslagna förbudet som gäller införsel, tillverkning, överlåtelse, användning och innehav av förbjudna redskap och anordningar understöds. I synnerhet understöds att elhalsband för hundar tas upp på listan över förbjudna anordningar och redskap. Dessutom föreslås att vissa redskap, såsom så kallade krubbitarremmar för hästar, fogas till förteckningen. I vissa yttranden önskar man att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att enligt prövning tillämpa den föreslagna paragrafen på andra anordningar och redskap än de som föreskrivs i lagen eller en preciserande förordning. Dessutom föreslås att även marknadsföring av förbjudna anordningar och redskap ska förbjudas. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att även marknadsföring av förbjudna anordningar och redskap förbjuds. Förteckningen över förbjudna anordningar och redskap kan utvidgas genom förordning av statsrådet. Tillsynsmyndigheten kan ingripa i användningen av anordningar och redskap som orsakar onödig smärta eller onödigt lidande eller som annars äventyrar djurs välfärd med stöd av den allmänna paragrafen om anordningar, redskap och ämnen.

Skötsel av djur

De som lämnat yttrande anser att beaktandet av djurs väsentliga beteendemässiga behov är en korrekt utgångspunkt för bestämmelserna om skötsel av djur. I vissa yttranden föreslås att till förteckningen över väsentliga beteendemässiga behov fogas även djurs bobyggnadsbeteende, behov av att sköta avkomlingarna, beteende i anslutning till att undersöka omgivningen, lek-beteende samt behov i anslutning till ätandet. Utöver de arttypiska behoven önskar man att hundars rastypiska behov ska beaktas. I vissa yttranden anses att bestämmelserna om skötsel av hundar är alltför mycket beroende av tolkning. Särskilt påpekades att tillsynen över djurs renlighet bör vara enhetlig. Flera som yttrat sig har påpekat att djur borde få röra på sig regelbundet och tillräckligt. Man har i synnerhet efterlyst möjlighet till rastning och betesgång för nötkreatur. I några yttranden har påpekats att flockdjur borde hållas i grupp.

Kravet på tillräcklig tillgång till vatten eller annan dryck tas upp i många yttranden och förslaget får både understöd och motstånd. En del av dem som yttrat sig understöder den föreslagna formuleringen och konstaterar att förslaget beaktar olika djurarters behov. Det föreslås att kraven på olika djurarters tillgång till vatten preciseras på förordningsnivå. En del av remissinstanserna anser att bestämmelsen är otillräcklig och önskar att djur i regel hela tiden ska ha tillgång till vatten i den permanenta djurhållningsplatsen. I yttrandena betonas att tillgång till vatten är en viktig grundläggande förutsättning för välfärd. Bestämmelser om nödvändiga undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten föreslås på förordningsnivå. I vissa yttranden påpekas svårigheten att övervaka tillgången till "tillräcklig" eller "lagom mängd" vatten: i situationer där otillräcklig vattentillgång med säkerhet kan konstateras genast har djuret redan länge lidit av törst. I vissa yttranden där man motsätter sig kravet på kontinuerlig tillgång till vatten påpekas åter att en yrkesskicklig tillsynsmyndighet kan bedöma om ett djur har törstat en längre tid. I vissa yttranden konstateras att i praktiken kan till exempel hundars tillgång till vatten begränsas medvetet för att minska behovet av rastning. I flera yttranden önskar man att tillgodoseendet av vattenbehovet med snö eller is ska preciseras eller så önskar man att det ska strykas helt och hållet i paragrafens detaljmotivering. Den föreslagna ändringen enligt vilken ett djur ska få en lagom mängd föda i stället för tillräcklig mängd anses däremot nödvändig. I vissa yttranden föreslås att i lagen borde förbjudas åtminstone användning av levande ryggradsdjur som bete eller som föda för andra djur. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att däggdjur och fåglar i regel ska ha kontinuerlig tillgång till vatten på sin permanenta djurhållningsplats. Till propositionen har det dessutom fogats tre utkast till förordningar, där det föreskrivs om vissa undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten för kalvar, hundar och pälsdjur.

Enligt lagförslaget ska välfärden hos hållna djur inspekteras minst en gång om dagen om djuret står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa. En del av dem som lämnat yttrande föreslår att antingen alla djur som hålls av människan ska inspekteras dagligen eller närmare reglering om djurhållningsplatserna för sådana djur som inte berörs av daglig inspektionsskyldighet. Det påpekas också att djur som kräver särskild uppsikt, såsom svaga och högdräktiga djur, inte borde hållas i sådana djurhållningsplatser som inte kan inspekteras dagligen. Efter remissbehandlingen har paragrafen om inspektionsskyldighet preciserats utifrån responsen.

De som lämnat yttrande anser att det är en bra precisering att man i vården av ett sjukt eller skadat djur ska sträva efter att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet.

Målen för djuravel anses vara bra och de preciseringar som föreslagits i paragrafen nödvändiga. Även djurägarens eller djurhållarens skyldighet att hindra sina däggdjur från att föröka sig okontrollerat anses vara en viktig reform. Samtidigt har de som yttrat sig framfört misstankar om hur förbuden ska kunna övervakas i praktiken. I flera yttranden har man önskat att närmare bestämmelser om avel ska utfärdas på förordningsnivå. I några yttranden föreslås att det ska föreskrivas om skyldighet för veterinärer att anmäla sådana kirurgiska ingrepp som de har varit tvungna att utföra på grund av ärftliga defekter hos djur. Samtidigt påpekas att för att anmälningsskyldigheten ska fungera förutsätts också obligatorisk ID-märkning och registrering av djur. I yttrandena har det kommit många förslag till preciseringar av paragrafen och dess detaljmotivering. Strävan har varit att förtydliga detaljmotiveringen till paragrafen utifrån responsen. Det kommer att föreskrivas om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar med stöd av lagstiftningen om identifiering av djur. Vid jord- och skogsbruksministeriet börjar man bereda ett förslag till förordning med preciserade bestämmelser om avel.

De som lämnat yttrande förhåller sig överlag positivt till att landskapet åläggs att transportera upphittade djur till en mottagningsplats. I yttrandena understöddes också statistikskyldigheten beträffande upphittade djur samt skyldigheten att kontrollera ID-märkning och meddela om djur till exempel på en webbplats. I utkastet föreslås att förvaringstiden för upphittade djur förkortas från 15 dagar till 10 dagar. Rätt många som yttrat sig har påpekat att förkortad förvaringsskyldighet för upphittade djur kan godkännas bara om det samtidigt föreskrivs om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar och katter. Obligatorisk ID-märkning och registrering skulle göra att upphittade djur återbördas snabbare till sina ägare och bidra till en ansvarsfull djurhållning. Den skulle sannolikt också påverka katters status och minska det stora antalet upphittade katter. I yttrandena påpekas också de positiva effekterna av obligatorisk ID-märkning och registrering för tillsynen över välfärdslagstiftningen. ID-märkning och registrering skulle underhålla tillsynen över bland annat valpfabriker, övergivna djur, djurhållningsförbud och förbjuden avel. Förslaget har inte ändrats i dessa avseende efter remissbehandlingen. Avsikten är emellertid att föreskriva om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar genom författningar på lägre nivå med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur. I samband med denna lagreform föreslås inga bestämmelser om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. Bestämmelser om katter kan tas in i författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur i ett senare skede.

Förbudet mot att ta vilda djur för uppfödning utvidgas till att gälla alla ryggradsdjur i stället för däggdjur och fåglar. De som lämnat yttrande understöder förslaget, men i många yttranden föreslås dessutom att förbudet ska utvidgas till att gälla även djur som fångats direkt i naturen utomlands. Den noggrannare regleringen om vård av vilda djur som är skadade eller annars i hjälplöst tillstånd understöds allmänt. Det betraktas också som en bra reform att vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd i fortsättningen är anmälningspliktig verksamhet. En del remissinstanser påpekar dock att vården av vilda djur i hög grad är beroende av frivilliga aktörer. Förutom kostnaderna för avlivning av djur föreslås i yttrandena att bland annat kostnaderna för trans-

port av djur och första hjälpen för djur ska ersättas av landskapets eller statens medel. Dessutom föreslås det att ett nätverk av djurhem för vilda djur ska inrättas som bekostas med allmänna medel. Förslaget har inte ändrats i dessa avseenden. I statsbudgeten finns det inga sådana medel som skulle kunna styras till de tilläggsåtgärder för vård av vilda djur som föreslås i yttrandena.

Bestämmelsen om kompetenskrav för djurhållare och andra som sköter djur understöds i princip. I yttrandena önskar man dock att framför allt kompetenskraven och vad som är tillräckligt antal djurskötare ska preciseras antingen i lagen eller i en förordning. I vissa yttranden påpekas att kraven också borde gälla bland annat djurdressörer. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen. I bestämmelser på lägre nivå än lag kan vid behov föreskrivas närmare om kompetenskrav för djurhållare och andra som sköter djur.

Remissinstanserna understöder förslaget att den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska förbereda sig på störningar, såsom eldsvådor och strömavbrott. En del som yttrat sig anser dock att den erforderliga beredskapsnivån är oklar. En del av dem som yttrat sig önskar att ett krav på automatiska brandlarmsystem eller släckningssystem i utrymmen där stora mängder djur hålls ska skrivas in i lagstiftningen. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen.

Djurhållningsplats

När det gäller djurhållningsplatsers säkerhet har de som lämnat yttrande fäst uppmärksamhet vid den föreslagna bestämmelsen enligt vilken man ska sträva efter att skydda djuren även mot rovdjur. Flera som yttrat sig har påpekat att ägarens möjligheter att skydda sina djur mot rovdjur i samband med utomhusuppfödning eller betesgång i praktiken är begränsade. Det har också framförts misstankar om att skyldighet att skydda djuren mot rovdjur leder till att djur hålls ute i mindre utsträckning. Den föreslagna bestämmelsen har strukits efter remissbehandlingen, eftersom de förpliktande natur var oklar som sådan.

Flera som yttrat sig har uppmärksammat bestämmelserna om permanenta djurhållningsplatser. I de flesta yttrandena anser man att de allmänna kraven på permanenta djurhållningsplatser är bra. Förbudet mot att fortlöpande hålla hästar och andra nötkreatur än mjölkkor och kvigor uppbundna understöds överlag. Däremot kritiserar de föreslagna undantagen som innebär att kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion får hållas uppbundna fortlöpande och att suggor och gyltor får hållas i gräsningshäckar. I yttrandena påpekas att de nämnda djurhållningsformerna kraftigt begränsar djurens möjligheter till rörelse, kroppsvård, socialt umgänge samt annat arttypiskt beteende och de överensstämmer således inte med lagens allmänna principer. Kraven understöds dock i vissa yttranden.

Man önskar ett förbud mot båsladugårdar efter en övergångstid. I många yttranden för man fram de men för välfärden som fortlöpande uppbinding orsakar nötkreatur, såsom försvårad kroppsvård och uppdämt motionsbehov. Man åberopar också att en lång övergångstid inte skulle innebära tilläggskostnader för producenterna. I en del yttranden understöder man å andra sidan att båsladugårdar inte förbjuds efter en övergångstid. Man påpekar att strukturutvecklingen inom jordbruket kommer att leda till att båsladugårdarna försvinner. Man är också rädd att ett förbud mot båsladugårdar leder till att produktion läggs ner i förtid. I flera yttranden föreslås att rastningen vintertid och betesgången sommartid utökas för djur som hålls i båsladugårdar. Efter remissbehandlingen har ett förslag till förordning fogas till propositionen, genom vilket rastningskravet för mjölkkor och kvigor som hålls uppbundna förlängs från 60 dagar till 90 dagar per år och samtidigt stryks begränsningen att rastningen ska ordnas sommartid. Möjligheten att ordna rastning av djuren även andra tider än sommartid leder till smidigare rastningspraxis och gör det möjligt att beakta väderförhållandena bättre. Samtidigt

uppmuntras producenterna att ordna rastning av kor och kvigor året runt utöver betesgång eller rastning sommartid. Samtidigt föreskrivs också att förfarandet med befrielse från rastnings-skyldigheten ska upphöra efter en övergångstid på 15 år.

Förbudet mot långvarig användning av insemineringshäckar efter en övergångstid understöds allmänt. Däremot motsätter man sig att användning av insemineringshäckar tillåts även i fortsättningen under fyra dagar i samband med dräktigheten. Man föreslår att bestämmelsen antingen stryks eller att tiden förlängs till 10 dagar. Slopandet av bestämmelsen motiveras med att det inte finns några vetenskapliga motiveringar för fasthållningen ur förökningsfysiologiskt perspektiv. Med avseende på djurets arttypiska beteende och fysiologiskt vore ett bättre alternativ att föra samman suggorna i grupp genast efter avvänjningen. Dessutom påpekas att stressen i samband med gruppbildning fyra dagar efter semineringen är skadlig för embryonas utveckling och suggornas dräktighet. Förlängning av tiden till 10 dagar motiveras också med den stress som gruppbildningen orsakar och dess negativa inverkan på dräktigheten, om suggorna förs samman fyra dagar efter semineringen. I vissa yttranden konstateras att om tiden begränsas till fyra dagar innebär det en extra sammanföring i grupp för suggorna och gyltorna och därmed extra stress. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att det ska vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i insemineringshäckar högst åtta dagar i samband med semineringen. Användningen av insemineringshäckar högst åtta dagar i samband med dräktigheten gör det möjligt att flytta suggan till insemineringshäcken samtidigt som smågrisarna avvänjs. Normalt blir en sugga brunstig 4—6 dagar efter avvänjningen, varefter den semineras två eller tre dagar efter varandra. Därefter flyttas suggan till en gruppbox.

I många yttranden föreslås att grisningshäckar ska förbjudas efter en övergångstid. Förbudet mot grisningshäckar motiveras med att om suggorna hålls i häck förhindrar det bobyggnadsbeteendet och kan orsaka frustration och stereotypiskt beteende, benproblem och hudinfektioner. I yttrandena påpekas också att med fungerande boxlösningar och god yrkesskicklighet uppnås samma avkastningsnivåer vid fri grisning som vid häckproduktion. Å andra sidan motsätter man sig förbudet i vissa yttranden. De remissinstanser som motsätter sig förbudet mot grisningshäckar motiverar sin ståndpunkt med bland annat att vetenskaplig forskning inte stöder ett slopande av grisningshäckar med tanke på smågrisarnas säkerhet. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen. Branschen uppmuntras att övergå till fri grisning genom jordbrukspolitik. Åtgärden fri grisning i det nuvarande landsbygdsprogrammet är en central prioritet för ministeriet även under den kommande programperioden. Dessutom är avsikten att höja den stöddugliga kostnaden vid investeringsstöd i fråga om investeringar som syftar till att avstå från inseminerings- och grisningshäckar

Överlåtelse av djur

Det föreslås närmare bestämmelser än nu om de uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur. Överlag understöd remissinstanserna förslaget. I vissa yttranden föreslås att skriftliga skötselansvisningar ska överlämnas tillsammans med ett djur som överlåts. De föreslagna nya begränsningarna i anslutning till överlåtelse av djur anses bra och nödvändiga. I vissa yttranden föreslås ytterligare begränsningar av försäljningen av djurarter i djuraffärer samt vid publikevenemang där avsikten är att förevisa djur. I vissa yttranden föreslås också begränsningar av bland annat annonseringen av djur till salu samt av försäljningen av katter och hundar som inte är ID-märkta och registrerade. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen.

Djurtävlingar och djurutställningar

När det gäller bestämmelserna om djurtävlingar och djurutställningar anses det vara bra att det föreskrivs tydligare än nu om skyldigheterna för dem som arrangerar djurtävlingar och djurut-

ställningar. Även möjligheten att övervaka djurtävlingar och djurutställningar utan misstanke om brott betraktas som nödvändig. Framför allt hundintresserade framför sin oro för att bruksproven för hundar ska begränsas genom lagstiftningen. Många remissinstanser önskar att det nämns i lagen att till exempel jakt eller bruksprov för hundar inte äventyrar djurens välfärd. Vissa remissinstanser föreslår att regleringen ska utvidgas till bland annat hovslagar- och fårklippningstävlingar, samt filminspelningar och fotografering. I yttrandena önskar man att det i motiveringen, i en förordning eller genom anvisningar ska preciseras vilka slags djurtävlingar som ska betraktas som anmälningspliktiga. I flera yttranden önskar man att tävlingsveterinären även i fortsättningen ska ha möjligt att direkt ingripa i användningen av djur i tävlingar genom att antingen förhindra att ett djur används eller avbryta djurtävlingen. I yttrandena föreslås också att anmälan om arrangerande av djurtävlingar ska göras till det landskap inom vars område avsikten är att arrangera tävlingar i stället för att verksamheten anmäls till det landskap där arrangören har sin hemort. Efter remissbehandlingen har det förtydligats ytterligare i förslaget att avsikten inte är att ingripa i godtagbarheten i fråga om djurtävlingar och djurutställningar som är tillåtna för närvarande. Strävan har också varit att förtydliga djurtävlingsarrangörernas och tävlingsveterinärens uppgifter och ansvar. Bestämmelsen om anmälan om tävlingsverksamhet har ändrats på det sätt som önskats i remissyttrandena.

Tillstånds- och anmälningspliktig djurhållning

De som lämnat yttrande förhåller sig positivt till förslaget att förbjuda att djur som hör till sådana vilda djurarter som får hållas i djurparker och permanenta djurutställningar används för att förevisa andra färdigheter som de blivit lärda än sådana som anknyter till skötseln av djuret. Vissa som yttrat sig föreslår att all användning av djur i cirkusar och ambulerande djurutställningar ska förbjudas.

De som lämnat yttrande anser det vara bra att yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur definieras klarare än nu i en bilaga. Det har kommit många detaljerade förslag i yttrandena till hur de föreslagna gränserna baserade på antalet djur borde ändras i definitionen av verksamheten. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att kamel, dro-medar, lama, alpaca, nötkreatur och får har strukits i företeckningen över djurarter som är tillåtna i cirkusar och ambulerande djurutställningar. Dessutom har lagens bilaga som gäller definitionen av yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur ändrats i vissa avseenden.

Avlivning av djur

I yttrandena understöds förbudet mot att avliva djur i underhållningssyfte. I yttrandena framförs avvikande meningar till huruvida man i paragrafen för tydlighetens skull borde utesluta att förbudet tillämpas på jakt och fiske. I yttrandena påpekas att djuren borde kunna avlivas genom skjutning vid uppfödning i hägn av vilda djur. I några yttranden föreslås att jakt på djur borde tillåtas även i vilthägn. Efter remissbehandlingen har förslaget ändrats så att hänvisningen till jakt och fiske har strukits i bestämmelsen om avlivning av djur i underhållningssyfte. Strävan har varit att förtydliga bestämmelsen om avlivning av djur med jaktmetoder.

Kravet på att djur ska bedövas före blodavtappning understöds överlag. I vissa yttranden motsätter man sig ändringen bland annat genom att åberopa grundlagens skydd för religions- och samvetsfrihet. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen.

Myndigheterna och deras uppgifter

I och med landskapsreformen föreslås landskapet, polisen och gränsveterinären bli lokala myndigheter för tillsyn över djurvälfaerden. I yttrandena har man i stor utsträckning behandlat

det faktum att landskapet utses till tillsynsmyndighet i stället för att uppgiften i lagen delegeras direkt till vissa tjänsteinnehavare. Detta misstänks leda till varierande praxis i de olika landskapen när tillsynen ordnas. Å andra sidan tackar man i vissa yttranden för att just landskapet utses till tillsynsmyndighet, varvid landskapet på ett smidigare sätt kan besluta hur tillsynen organiseras på dess område. Man uttalar sig också mycket om kompetenskraven för de tjänsteinnehavare som utför tillsyn över djurvälstånd. De som lämnat yttrande uppmärksammar att endast en veterinär kan bedöma ett djurs hälsotillstånd och fatta veterinärmedicinska beslut. En del som yttrat sig föreslår också att kompetenskravet för tjänsteinnehavare som utför tillsyn ska vara behörighet som veterinär. En del av remissinstanserna föreslår åter att utöver veterinärer ska vid tillsynen kunna anlitas även personer med annan utbildning för sådana uppgifter som inte förutsätter veterinärmedicinsk utbildning. Många remissinstanser föreslår att det inte över huvud ska föreskrivas om de tjänsteinnehavares behörighet som utför tillsyn över djurvälstånd. De som lämnat yttrande understöder den föreslagna skyldigheten för landskapet att ordna skötsel av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurvälstånd även utanför tjänstetid. Flera remissinstanser är dock oroade för de resursbehov som uppgiften förutsätter.

Efter remissbehandlingen har förslaget preciserats så att för tillsynen över djurvälstånd i landskapet ansvarar en tjänsteman som bestäms enligt landskapets förvaltningsstadga och som ska vara veterinär. Utöver detta ska landskapet ha ett tillräckligt antal veterinärer som sköter övervakningen av djurs välfärd samt annan för övervakningen kompetent och yrkesskicklig personal

Tillsyn och offentlighet för uppgifter

Med tanke på tillsynen över djurvälstånd betraktas det som en nödvändig reform att man i fortsättningen kan övervaka att djurhållningsförbud iakttas även utan misstanke om brott mot bestämmelserna om djurvälstånd. En del av dem som yttrat sig önskar att inspektioner utan misstanke ska kunna göras på alla sådana platser där djur hålls yrkesmässigt eller annars storskaligt, även på gårdar med produktionsdjur. Dessutom föreslås att landskapet borde ha möjlighet att övervaka produktionsgårdarna inom sitt område utan misstanke till exempel inom ramen för projekt där man utreder nötkreaturs betesgång sommartid. I den föreslagna lagen föreskrivs på nuvarande sätt om de tillsynsobjekt där inspektion kan göras utan misstanke. Livsmedelsverket kan bestämma att landskapen ska inspektera även gårdar med produktionsdjur för att övervaka iakttagandet av välfärdsbestämmelserna eller när internationella förpliktelser som är bindande för Finland förutsätter det. Landskapen kan besluta om motsvarande tillsyn även inom ramen för sin egen tillsyn.

Livsmedelsverkets möjlighet att använda kameror vid tillsynen över slakterier betraktas allmänt som en nödvändig reform. I synnerhet när det gäller verksamhet kvälls- och nattetid samt slakt i små slakterier som sker utan besiktningsveterinärens närvaro anses kameraövervakning förebygga brott mot lagstiftningen och effektivisera tillsynen. Man tvivlar dock på om det finns tillräckligt med resurser för kameraövervakningen. I en del yttranden föreslås obligatorisk kameraövervakning i alla slakterier. Det föreslås också att material från företagets egenkontrollkameror ska kunna användas som verktyg i den officiella tillsynen. Förslaget har inte ändrats i detta avseende efter remissbehandlingen. Kameraövervakningen genomförs på grund av riskbedömning och inom ramen för de tillbudsstående resurserna. Tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att få se även material från slakteriernas egenkontrollkameror.

Man är positiv till tillsynsmyndighetens rätt att anlita experter vid tillsyn och inspektioner. Sakkunnighjälp kan behövas när man inspekterar hållandet av en sådan djurart beträffande vilken myndighet själv inte anses besitta tillräcklig sakkunskap. Även möjligheten att anlita en assistent till exempel när brådskande hjälp ordnas för att ta fast eller avliva djur betraktas som en bra och nödvändig reform. Dessutom föreslås att i lagen skrivs in en särskild bestämmelse om rätt för djurägaren att anlita en assistent i tillsynssituationer. Förslaget har inte ändrats i detta avseende. Djurägaren kan redan nu anlita en assistent i tillsynssituationer, om det är möjligt med tanke på genomförandet av inspektionen. I praktiken kan inspektionsåtgärder ändå inte skjutas fram, om en assistent inte kan fås utan dröjsmål till inspektionsituationen.

I propositionen föreskrivs om anmälningsskyldighet för vissa myndigheter och andra aktörer i en situation där de upptäcker djur i behov av hjälp och de har skäl att misstänka att ett djur har utsatts för ett djurskyddsbrott som avses i strafflagen. Den föreslagna bestämmelsen betraktas som viktig och den anses klarlägga olika aktörers ansvar och möjligheter att göra anmälan. I vissa yttranden föreslås det att skyldigheten att göra anmälan till tillsynsmyndigheten ska gälla även den aktör som levererar el, vatten och foder till en produktionsgård i en situation där man hotar att avbryta distributionen eller leveransen av el, vatten eller foder till gården och det finns anledning att misstänka att djurens välfärd äventyras av den orsaken. Den anmälningsskyldighet för olika aktörer som föreskrivs i lagen förbättrar tillsynsmyndigheternas möjligheter att ingripa i problem med djurs välfärd effektivare och i ett tidigare skede än nu. Med tanke på tillsynen har anmälningsskyldighet för de aktörer som föreslås nu ansetts tillräcklig i detta skede.

Administrativa tvångsmedel

Lagförslagets möjlighet att använda uppmaning vid tillsynen ses som en bra reform och den anses också minska den administrativa börda som tillsynen orsakar. En uppmaning anses kunna minska myndigheternas arbetsbörda i situationer där endast små brister upptäcks under en inspektion.

Bestämmelserna om skaffande av brådskande vård som behövs för att trygga djurs välfärd anses vara tydligare än förr. När det gäller försäljning, annan överlåtelse eller avlivning av djur föreslås att dessa åtgärder ska kunna vidtas utan allvarlig risk för djurets välfärd. Remissinstanserna påpekar att ett problem vid tillsynen över djurvälärden har blivit situationer där missförhållanden i djurhållningen återkommer upprepade gånger trots flera föreläggande från myndigheten, fast situationen tillfälligt har rättats till efter föreläggandena. I yttrandena föreslås att tillsynsmyndigheten borde få vidta brådskande åtgärder även när någon upprepade gånger bryter mot lagen om djurvälärden och författningar som utfärdats med stöd av den, och förelägganden eller förbud som myndigheten meddelat inte iakttas inom utsatt tid. Remissinstanserna föreslår också att paragraferna utökas med en klarläggande bestämmelse om i vilka situationer djurägaren eller djurhållaren inte behöver höras innan brådskande vård börjar skaffas eller innan ett djur säljs, överlåts på något annat sätt eller avlivas. Efter remissbehandlingen har förslaget förtydligats så att även upprepade missförhållanden inom djurhållningen kan vara en grund för att vidta brådskande åtgärder. Dessutom har paragrafen om hörande förtydligats på önskat sätt.

Avgifter och arvoden

Remissinstanserna uppmärksammar de avgifter som tas ut för tillsynen över djurvälärden. En del av remissinstanserna föreslår att avgift ska kunna tas ut först för det andra förnyade in-

spektionsbesöket, varvid avgiften inte skulle upplevas som ett straff. Dessutom misstänker man att praxis kan variera på olika håll i landet om landskapen beslutar om avgifterna.

5.2.4 Yttrande av rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen har yttrat sig om utkastet till proposition. På grund av yttrandet har propositionens konsekvensbedömning kompletterats med en uppskattning av de totala kostnader som propositionen orsakar jordbruksföretagarna samt med ett klarläggande av hur kostnaderna fördelar sig mellan jordbruksföretagarna och staten. Man har också försökt uppskatta konsekvenserna för hushållen. Propositionen har utökats med produktionsmässiga och ekonomiska grunder i anslutning till uppbindning av mjölkkor och användning av grisningshäckar. Avsnittet om lagstiftningen i utlandet har kompletterats med en jämförelse av propositionens centrala riktlinjer med lagstiftningen i andra länder. Strävan har varit att även i övrigt komplettera konsekvensbedömningen i enlighet med bedömningsrådets yttrande.

6 Samband med andra propositioner

I riksdagen behandlas regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd). I 6 § i det förslag till landskapslag som ingår i propositionen föreskrivs om landskapets uppgiftsområden. Enligt 6 § 1 mom. 5 punkten ska landskapet sköta de uppgifter som åligger det enligt lag, till vilka hör bland annat tillsynen över djurvälzfärden. I den nu föreslagna lagen om djurvälzfärd föreskrivs om landskapets uppgifter som hör till tillsynen över djurvälzfärden.

Riksdagen behandlar också regeringens proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd).

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om djurvälstånd

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Syftet med lagen är att främja djurvälstånd och att på bästa möjliga sätt skydda dem mot men för deras välfärd. Med ett djurs välfärd avses djurets upplevelse av sitt eget psykiska och fysiska tillstånd. Med begreppet djurvälstånd beskrivs hur djur mår, vilket kan variera från bra till dåligt. På ett djurs välfärd inverkar djurets möjligheter att anpassa sig till händelserna och förhållandena i omgivningen. Om anpassningen inte lyckas eller orsakar fortlöpande eller kraftig stress, ansträngning eller beteendestörningar hos djuret eller men för djurets hälsa, försämras djurets välfärd. Djurs välfärd kan påverkas genom de förhållanden under vilka de hålls samt genom skötsel, hantering och avel. Nivån på djurs välfärd kan också förbättras genom att djuren ges möjlighet att uppleva positiva känslotillstånd. Men för välfärden betyder således vilken som helst faktor som försämrar djurets övergripande välfärd.

Strävan måste vara att skydda djur mot men för deras välfärd. Hållande och användning av djur orsakar dock i allmänhet något slags men för djurens välfärd, och det är inte alltid möjligt att undvika dessa men. I allmänhet måste man begränsa till exempel djurs rörelser och fortplantning för att djurhållningen ska vara möjlig. Men för djurs välfärd kräver emellertid alltid etiskt övervägande beträffande vilka slags men som är godtagbara i förhållande till nyttan med att hålla och använda djur. När det gäller till exempel produktionsdjur inverkar samhällliga och ekonomiska faktorer på detta övervägande. Även vid annan djurhållning måste de rådande samhällliga och ekonomiska förhållandena beaktas.

Ett ytterligare syfte med lagen föreslås vara att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. Tanken bakom respekten för djur är att djur har ett egenvärde, som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde betyder att djuret i sig är värdefullt. Motsatsen till egenvärde är instrumentellt värde. Ett djur har instrumentellt värde för människan, om människan har nytta av djuret på något sätt. Till exempel produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, försöksdjur och cirkusdjur har instrumentellt värde. Ett djurs egenvärde är emellertid oberoende av om människan har nytta av djuret eller inte. Även djur som människan inte har någon nytta av och skadedjur har ett egenvärde. Man kan säga att med ett djurs egenvärde avses djurets moraliska status. Ett djur är en kännande varelse, som har fysiska och psykiska behov samt förmåga att uppleva positiva och negativa känslor. Ett djur bör respekteras som djur och för sin egen skull, inte för att människan upplever det som en skyldighet att behandla djur väl eller för att god behandling av ett djur ger människan positiva upplevelser och därigenom tillfredsställer människans egna behov. Exempelvis vård av ett ungt vilt djur kan tillfredsställa en ensam människas omvårdnadsbehov. Felaktig vård kan dock hindra att djuret försätts i frihet till exempel för att dess beteende förändrats, trots att djurets fysiologiska behov i sig skulle tillgodoses.

I praktiken realiserar respekten för djur i huvudsak genom åtgärder som främjar djurvälstånd. God skötsel och behandling av djur samt ett positivt förhållande till skötaren främjar djurens välfärd, vilket i sin tur bidrar till att främja en respektfull inställning till djur. Ett välmående djur kan uppföra sig på ett arttypiskt sätt och då upplevs det lättare som en varelse med egenvärde som bör respekteras. Med respekt för djur avses förutom faktorer i anslutning till välfärden dessutom etiskt övervägande beträffande hur ett enskilt djur och djur överlag borde behandlas i samhället. Framför allt sådan verksamhet som inte orsakar direkta men för ett djurs välfärd men som upplevs nedvärdera djuret kan stå i konflikt med respekten för djur. I andra

länder har man diskuterat djurs egenvärde i anslutning till användningen av djur på ett sätt som gör djuret till enbart en prydnad eller ett föremål inom till exempel konst eller underhållning. Även utsmyckning av sällskaps- och hobbydjur genom färgning, tatueringar eller på andra sätt, så att man försöker göra djuret till något annat än vad det är av naturen, har väckt diskussion. Även förbudet mot sexuellt utnyttjande av djur som sådant kan motiveras med respekten för djur. Behovet av att respektera vilda djur framkommer åter ofta när man överväger om användningen av vilda djur i cirkusar ska förbjudas eller när man diskuterar om vilda djur kan tas till fånga i naturen för att till exempel hållas som sällskaps- och hobbydjur. Det huvudsakliga syftet med bestämmelsen är att påverka människors tankesätt så att det utvecklas i en riktning som främjar djurvälståndet och utmanar människorna att fundera på användningen och behandlingen av djur som en mer omfattande samhällsfråga.

2 §. Tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på alla djur, liksom för närvarande. Lagen ska tillämpas på djur som hålls av människan, såsom produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, djurparksdjur och cirkusdjur. Dessutom ska lagen i tillämpliga delar också tillämpas på vilda djur. I lagen föreskrivs till exempel om hjälp och vård för vilda djur i hjälplöst tillstånd samt om tagande av vilda djur för uppfödning. Även bestämmelserna om behandling av djur gäller vilda djur på samma sätt som djur som hålls av människan.

3 §. Europeiska unionens lagstiftning. I paragrafen uppräknas de av Europaparlamentets och rådets förordningar på vilkas verkställighet lagen tillämpas, samt de direktiv med stöd av vilka det har utfärdats bestämmelser på vilkas verkställighet lagen också tillämpas. I paragrafen uppräknas dessutom de konventioner som utarbetats mellan Europarådets medlemsländer och som innehåller krav på skydd för produktionsdjur, slaktdjur och sällskapsdjur.

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen anges den föreslagna lagens förhållande till vissa andra lagar. Lagen om transport av djur och lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål är speciallagar i förhållande till den föreslagna lagen. Sålunda tillämpas den föreslagna lagen på transport av djur eller användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål endast om det inte föreskrivs om saken i speciallagarna eller i transportförordningen.

Utöver ovannämnda lagar ingår bestämmelser med anknytning till djurhållning och djurvälstånd i till exempel jaktlagen, lagen om fiske, naturvårdslagen, lagen om medicinsk behandling av djur, lagen om djursjukdomar (441/2013), lagen om ett system för identifiering av djur, lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) och gentekniklagen (377/1995).

5 §. Definitioner. I paragrafen definieras vissa centrala begrepp som används i lagen. Det är fråga om en ny bestämmelse.

Enligt 1 punkten avses med förteckning över djurarter de förteckningar över djur och djurarter som avses i 8 § 2 mom. I praktiken avses med förteckningar över djurarter förteckningarna enligt bilaga 1 över djurarter som får hållas som produktionsdjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar samt förteckningen enligt statsrådets förordning över djurarter och djur som får hållas som sällskaps- och hobbydjur.

I 2 punkten definieras djurhållare och i 3 punkten djurägare. Med djurhållare avses en fysisk eller juridisk person som ansvarar för ett djur eller sköter om det permanent eller tillfälligt. Med djurägare avses åter en fysisk eller juridisk person som äger ett djur.

Djurhållaren kan vara djurets ägare eller innehavare eller någon annan person som ansvarar för djurets dagliga skötsel. Djurhållare kan vara till exempel någon som äger ett enstaka sällskaps- eller hobbydjur eller en bonde som håller djur yrkesmässigt. Exempelvis den som äger

en travhäst ansvarar dock inte nödvändigtvis själv för djurets dagliga skötsel, utan denna uppgift har kanske anförtrotts en utomstående stallsägare. Då anses stallsägaren vara djurhållare i stället för hästägaren. Även den som driver ett djurhem är åtminstone tillfälligt djurhållare när han eller hon svarar för den dagliga skötseln av de djur som vårdas där. Den som äger en gård med produktionsdjur betraktas inte som djurhållare om en anställd förvaltare svarar för skötseln av djuren. Som djurhållare betraktas dock inte en sådan person som deltar i skötseln av djuren men vars ansvar för skötseln är begränsad till vissa skötselåtgärder.

I 4 punkten definieras tillsynsmyndighet. Med tillsynsmyndigheter avses landskapet, polisen och gränsveterinärerna samt Livsmedelsverket när det gäller i livsmedelslagen (23/2006) avsedda slakterier och inrättningar för vilthantering samt anläggningar som finns i anslutning till dem. Enligt propositionen är dessa myndigheter behöriga att utföra inspektioner och använda administrativa tvångsmedel.

I 5 punkten definieras vilt djur. Med vilt djur avses ett sådant i naturen levande djur som tillhör en vild djurart och som är fött i naturen eller som har fötts upp för att frisläppas i naturen. Som vilt betraktas dock inte ett djur som har rymt från människans vård och som kan särskiljas från djur som är födda i naturen. Djur som föds upp för att frisläppas i naturen är till exempel djur som fötts upp i hägn i viltvårdssyfte samt fiskar som fötts upp för utplantering. Som ett vilt djur betraktas alltså inte ett djur som tillhör en domesticerad djurart, till exempel en förvildad katt eller en tamkanin som släppts ut i naturen. Med vilt djur avses inte heller till exempel ett förrymt djur som tillhör en vild djurart och som fötts upp i hägn i produktionssyfte så länge som det kan särskiljas från sina artfränder som är födda i naturen.

I 6 punkten definieras bestämmelser om djurvälstånd. Med bestämmelser om djurvälstånd avses den föreslagna lagen, bestämmelser och föreskrifter som meddelats med stöd av den samt sådan EU-lagstiftning om djurvälstånd som är direkt tillämplig. Till de bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreslagna lagen hör också de bestämmelser som utfärdats med stöd av djurskyddslagen och som enligt ikraftträdandebestämmelsen i förslaget förblir i kraft tills de ändras eller upphävs i behörig ordning. Med stöd av djurskyddslagen har det utfärdats flera författningar på lägre nivå, bland annat om skydd av olika djurarter. Med bestämmelser om djurvälstånd avses dessutom de EU-rättsakter som avses i 3 § 1 mom. i den föreslagna lagen.

I 7 punkten definieras produktionsdjur på motsvarande sätt som i 5 a § 2 mom. i djurskyddslagen.

I 8 punkten definieras yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning. Enligt den avses med yrkesmässig eller storskalig djurhållning tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt 49 och 56—60 § samt sådant hållande av produktionsdjur för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjursskötsel och annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet.

I 9 punkten definieras djurhållningsplats. Med djurhållningsplats avses en box, en bur, en basäng, en inhägnad, en bostad, en ladugård eller ett stall eller någon kombination av dessa samt andra utrymmen, lokaler eller avgränsade områden där man håller djur antingen permanent eller tillfälligt. Djurhållningsplats kan beroende på sammanhanget vara antingen det utrymme som djuret har till sitt förfogande, såsom en box eller en bur, eller ett större avgränsat utrymme, såsom ett stall eller en ladugård, i vars omedelbara anslutning det utrymme som djuret har till sitt förfogande finns och som också inverkar på egenskaperna hos det utrymme som djuret förfogar över. Som djurhållningsplats anses inte hållande av djur i ett fordon, en transportlåda eller något annat utrymme under transport, vilket hör till tillämpningsområdet för djurtransportlagstiftningen. Ett fordon eller en transportlåda kan dock vara djurhållningsplats

RP 154/2018 rd

när djuret hålls där av någon annan orsak än transport, till exempel i samband med deltagandet i en djurtävling eller när djurets rörelser begränsas på grund av sjukdom.

En djurhållningsplats är vanligtvis ett sådant utrymme inom djurhållarens inflytelsesfär vars egenskaper djurhållaren kan påverka. I regel avgränsas djurhållningsplatsen klart av till exempel väggar eller stängsel. Som djurhållningsplats kan dock i vissa fall anses även till exempel en oinhägnad gårdsplan, som kan definieras som ett visst avgränsat område och vars säkerhet och andra egenskaper djurhållaren kan påverka. Även en oinhägnad gårdsplan kan således utgöra djurhållningsplats för till exempel en vakhund eller en hönsflock som hålls där. Däremot kan grannarnas gårdsplaner eller en närbelägen skog inte betraktas som djurhållningsplats för en katt som rör sig fritt, eftersom de inte är avgränsade områden på det sätt som avses i bestämmelsen. Djurhållaren kan inte heller påverka dessa utrymmens egenskaper på samma sätt som till exempel den egna gårdsplanens säkerhet.

En djurhållningsplats kan utgöra permanent djurhållningsplats, där djuret tillbringar största delen av sin tid, eller tillfällig djurhållningsplats, där djuret hålls endast tillfälligt. Det kan ställas strängare utrymmes- och utrustningskrav på en permanent djurhållningsplats än på ett utrymme där djuret hålls endast tillfälligt. Med permanent djurhållningsplats avses till exempel en hästs hemstall, dess box och fälla. En tillfällig djurhållningsplats är däremot till exempel travbanans påselningsbox, där hästen hålls endast tillfälligt under travtävlingar. På samma sätt är också en trailer som används för hästtransport hästens tillfälliga djurhållningsplats då djuret hålls där vid andra tillfällen än under transport. Tillfälliga djurhållningsplatser kan också vara till exempel en skötselbox, där ett nötkreatur hålls under ett ingrepp eller en sjukdom, där ett djur som ska slaktas hålls kortvarigt före slakten eller en transportlåda, dit en gnagare flyttas medan dess permanenta djurhållningsplats städas.

I 10 punkten definieras djurtävling. Bestämmelser om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar finns i 16—17 § i djurskyddslagen. Däremot definieras det inte i lagen vad som avses med djurtävling. I allmänspråket avses med tävling att man tävlar om vem som är bäst. I 16 § 4 mom. föreskrivs att vad paragrafen i fråga och 17 § föreskriver om tävlingar och övervakning av dem gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskäligen påfrestning.

En definition av tävling ingår i jord- och skogsbruksministeriets förordning om förbud att vid tävlingar eller utställningar använda hundar som har opererats för ändrande av djurets utseende (1070/2000). Enligt 1 § 1 punkten i förordningen avses med tävling i tävlingssyfte ordnade tävlingar, prov, tester eller andra evenemang där hundars egenskaper, läggning eller färdigheter bedöms. Den enda djurart som författningen gäller är hundar.

I lagen föreslås för tydlighetens skull en definition av djurtävling. Avsikten är inte att ändra vad som i dag förstås med djurtävling i djurskyddslagstiftningen.

Enligt förslaget avses med djurtävling för det första evenemang som arrangeras för att rangordna djur eller djur och människor utifrån deras prestationer. En sådan djurtävling förutsätter således alltid minst två deltagare och tävlingssyfte. Till exempel träning ställs utanför definitionen. Träning betraktas inte som en djurtävling ens när djurets prestation mäts med tidtagning, beräkning av felpoäng eller på något annat för respektive art typiskt mätsätt, när syftet med mätningen inte är tävling. Mätningen kan då betjäna träningen av djuret och ge djurägaren information om djurets aktuella prestationsnivå. En tävlingsprestation enligt definitionen av djurtävling kan förutom av ett djurs prestation bestå av ett djurs och en människas gemensamma prestation. Exempel på det första är tävlingar för brevduvor och löptävlingar för vinthundar. Exempel på tävlingar där ett djurs och en människas gemensamma prestation påverkar

slutresultatet är banhoppningstävlingar och skidtävlingar med hundspann. En sådan tävling där uttryckligen människan står för prestationen och djur endast används som hjälp i tävlingen är däremot inte en i lagen avsedd djurtävling. Exempel på sådana tävlingar är pimpelfisketävlingar samt tävlingar där man klipper får eller trimmar hundar. Även dessa tävlingar berörs emellertid av den föreslagna lagens bestämmelser om till exempel avlivning och behandling av djur.

Tävlingssyfte är inte ett absolut villkor för att ett evenemang ska betraktas som en i lagen avsedd djurtävling. Enligt förslaget betraktas som en djurtävling också ett evenemang som arrangeras för att bedöma djurs egenskaper, läggning eller färdigheter. Dessa evenemang betraktas som sådana djurtävlingar som avses i lagen trots att djuren inte rangordnas. Syftet med ett sådant evenemang kan vara att till exempel bedöma djurs egenskaper med tanke på eventuell avel. Träningar ställs även utanför denna definition. Enligt förslaget ställs utanför tillämpningsområdet för definitionen av djurtävling i regel även evenemang som arrangeras för bedömning av i huvudsak djurens utseende. Dessa evenemang ingår i definitionen av djurutställning.

Det har ingen betydelse för definitionen av djurtävling vilken aktör som arrangerar tävlingen. Förutom en förening som sysslar med djurtävlingar kan tävlingsarrangör också vara någon annan aktör, till exempel en fysisk person. Det har inte heller någon betydelse om arrangerande av djurtävlingar hör till tävlingsarrangörens regelbundna verksamhet eller inte. Exempelvis en enstaka djurtävling som ordnas i samband med en mäsas eller ett välgörenhetsevenemang är en tävling enligt den föreslagna lagen, om de övriga villkoren i definitionen av djurtävling är uppfyllda. Som djurtävling betraktas däremot inte ett evenemang av typen uppvisning eller lek som ordnas i samband med till exempel en mäsas, och vars egentliga syfte inte är att tävla med djuren och där djurens egenskaper, läggning eller färdigheter inte heller bedöms i övrigt. Sådan verksamhet utgör dock en i lagen avsedd djurutställning.

Definitionen av djurtävling förutsätter att det handlar om ett arrangerat evenemang. Utmärkande för ett arrangerat evenemang är bland annat förhandsplanering och meddelande om evenemanget till potentiella deltagare. Utanför definitionens tillämpningsområde ställs således verksamhet som äger rum mera spontant än planmässigt. Det kan vara fråga om sådan verksamhet till exempel när personer som rastar sina djur beslutar att låta dem springa ikapp. Antalet deltagare saknar däremot betydelse för definitionen.

I 11 punkten definieras djurutställning. Djurskyddslagen innehåller ingen definition av djurutställning. En definition är nödvändig, eftersom nya krav på djurutställningar föreslås i 7 kap. i lagen. Djurutställningar är till exempel hundutställningar, djurmässor, djurförevisningar som ordnas i samband med andra evenemang samt till exempel djur från en husdjursgård som förevisas på marknader. En djurutställning är vanligtvis ett kortvarigt evenemang där djur presenteras någon annanstans än i deras normala livsmiljö. På en djurutställning kan man förevisa olika djur eller djurraser eller så kan syftet med evenemanget vara att förevisa djurs läggning eller inlärda färdigheter, såsom en vallhundsuppvisning. Som djurutställning betraktas också evenemang vilkas huvudsakliga syfte är bedömning som baserar sig på djurens utseende, såsom hund- eller kattutställningar. Som djurutställning betraktas däremot inte till exempel en djurparks eller husdjursgårds fortlöpande verksamhet. Som djurutställning betraktas inte heller djurförevisningar som ordnas i samband med cirkusverksamhet.

På samma sätt som djurtävlingar kan även djurutställningar arrangeras av ett företag, en hobbyförening eller en fysisk person. Även djurutställningar utmärks av motsvarande planmässigt arrangerande som djurtävlingar.

I 12 punkten definieras djurpark och i 13 punkten permanent djurutställning. Enligt artikel 2 i djurparksdirektivet avses med djurparker alla permanenta anläggningar där levande djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år, med undantag av cirkusar, djuraffärer och anläggningar som medlemsstaterna undantar från kraven i direktivet eftersom de inte förevisar ett betydande antal djur eller arter för allmänheten och undantaget inte äventyrar målen med direktivet. Det huvudsakliga syftet med direktivet är att skydda vilda djurarter och att bevara den biologiska mångfalden.

Med djurpark avses på nuvarande sätt en permanent anläggning där i huvudsak djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten. I en djurpark förevisas djuren i förhållanden som så bra som möjligt motsvarar deras naturliga livsmiljö. Med permanent djurutställning avses åter en permanent anläggning där i huvudsak andra djur än sådana som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten, eller där det förevisade antalet vilda djur eller arter är litet, dock inte en husdjursgård. Gränsdragningen beträffande vilken slags verksamhet det är fråga om bestäms sålunda på nuvarande sätt utifrån förhållandet mellan andra än vilda djurarter och vilda djurarter som hålls i anläggningen eller antalet vilda djurarter eller djur som hålls i anläggningen.

När antalet djurarter eller djur beräknas ska man också beakta den djurart som förevisas. I enlighet med syftena med djurparksdirektivet ska man vid prövningen beakta framför allt den aktuella djurartens skyddsstatus. Anläggningar där man håller djur som tillhör djurarter som är strikt skyddade genom rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/34/EEG, *habitatdirektivet*) eller Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EG, *fågeldirektivet*) eller som genom den nationella lagstiftningen definierats som hotade ska i huvudsak klassificeras som djurparker för att djurparksdirektivets syften, att skydda vilda djurarter och att bevara den biologiska mångfalden, ska kunna uppnås.

I 14 punkten definieras husdjursgård. Med husdjursgård avses en permanent anläggning där enbart sådana däggdjurs- och fågelarter som enligt 8 § 2 mom. får hållas som produktionsdjur samt hundar (*Canis familiaris*) och katter (*Felis silvestris catus*) hålls för att förevisas för allmänheten.

De föreslagna definitionerna av ambulerande djurutställning och cirkus i 15 och 16 punkten är nya. Med ambulerande djurutställning avses en ambulerande anläggning där djur hålls för att förevisas för allmänheten och med cirkus en ambulerande eller permanent anläggning där djur inför publik upprepade gånger utför konst som de dresserats att utföra. För att uppfylla definitionen av cirkus krävs således någon slags permanent organisation av aktören och att djuren utför konst som de dresserats att utföra på ett sätt som ska betraktas som regelbundet. Utanför definitionen stannar således till exempel en enstaka dansuppvissning med människa och hund.

2 kap. Allmänna principer och ansvar för djur

6 §. Allmänna principer. Paragrafen innehåller lagens allmänna principer så att bestämmelserna i 1 mom. gäller alla djur oberoende av om de hålls av människan eller inte. Däremot tillämpas 2 mom. endast på djur som hålls av människan.

Enligt 1 mom. ska djur behandlas väl och med respekt. Bestämmelsen baserar sig på målet att öka respekten för djur och främja god behandling av djur, som framgår av den föreslagna lagens paragraf om lagens syfte. Enligt 3 § i djurskyddslagen ska djur behandlas väl. I detaljmotiveringen till paragrafen har det ändå inte förklarats närmare vad som avses med att djur ska behandlas väl. Det är svårt att entydigt definiera god behandling, eftersom den påverkas av såväl djurets behov och etiska synpunkter som den uppfattning som för tillfället råder i sam-

hället om vad som avses med att djur ska behandlas väl. Den föreslagna förpliktelsen att behandla djur väl baserar sig på tanken om djurs egenvärde, som föranleder skyldighet att respektera och behandla ett djur på det sätt som dess värde förutsätter. Behandlingen av djur ska också bedömas ur djurindividens perspektiv med hänsyn till dess fysiska och psykiska behov samt dess förmåga att uppleva positiva och negativa känslor.

Det bör påpekas att respekten för djur som baserar sig på djurs egenvärde inte förändrar djurs ställning inom det juridiska tankesystemet: djur kan ges ett egenvärde som är värt att skyddas även om sakrättsliga bestämmelser fortfarande tillämpas på dem. Djur kan alltså på nuvarande sätt vara föremål för äganderätt och byte. Respekt baserad på egenvärdet gör inte heller djur till rättssubjekt, för djur kan således inte föreskrivas rättigheter eller skyldigheter. Bestämmelsen ska inte heller tolkas så att det förhindrar användningen av djur på sätt som för närvarande är godtagbara, till exempel som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller försöksdjur. Djurs egenvärde förutsätter dock att man överväger skada och nytta beträffande huruvida en viss användning av djur är motiverad eller inte. Inte heller detta är nytt, för lagstiftningen tar redan nu ställning till vilken djurhållning och behandling av djur som betraktas som godtagbar i samhället vid respektive tidpunkt. Respekt baserad på djurs egenvärde förändrar inte denna grundkonstellation, djur får fortfarande orsakas smärta och lidande, om det finns ett godtagbart behov av det. Bestämmelsen ska inte heller tolkas så att den skyddar djurs liv som sådant och således hindrar att djur avlivas av godtagbara skäl. Djurs liv ska respekteras, men respekten för djur ska ändå inte hindra människan från att avsluta djurs liv när behovet påkallar det.

Som god och respektfull behandling kan i princip inte betraktas sådan verksamhet där ett djur till exempel ses som enbart en prydnad eller där ett djur förevisas som något helt annat än ett djur till exempel som underhållning. Den föreslagna lagen innehåller flera bestämmelser som preciserar kravet på respekt för djur. Exempelvis i förslaget till 13 § förbjuds färgning av djur i syfte att förändra deras utseende och i 14 § förbjuds konsumgånge med djur. Det ska också vara förbjudet att avliva djur i underhållningssyfte med stöd av 63 § samt att använda djurparksdjur som hör till vilda djurarter i nöjesförställningar med stöd av 49 §.

Enligt 1 mom. är det förbjudet att tillfoga djur onödigt smärta och onödigt lidande. I 3 § i djurskyddslagen sägs att det är förbjudet att åsamka djur onödigt lidande samt onödigt smärta eller plåga. I förslaget avses med smärta både fysisk smärtförmimelse och den psykiska upplevelse som smärtan orsakar. Smärta kan vara kort- eller långvarig. Med lidande avses åter en obehaglig känsla eller förmimelse, såsom plåga, rädsla, ångest och frustration. Sådan plåga som avses i djurskyddslagen ingår således i sådant lidande som avses i förslaget, och den nämns inte längre separat i paragrafen. Även till exempel utdragen törst eller hunger, uppämning av väsentliga beteendemässiga behov, utdragen hetta eller köld, fortlöpande buller eller någon annan faktor som beror på yttre omständigheter och som medför men för djurets välfärd kan orsaka djuret lidande.

Enligt förslaget får djurs välfärd inte heller äventyras i onödan. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att förebygga situationer där djuret ännu inte har orsakats smärta eller lidande, men där risken för smärta eller lidande är uppenbar. Bestämmelsen hänför sig till målet att främja djurvälferden och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välfärd, som uttrycks i paragrafen om den föreslagna lagens syfte. När man ska bedöma om en verksamhet eller en situation äventyrar djurs välfärd i onödan, måste man överväga riskerna för djurens välfärd och möjligheterna att undanröja dem. På riskens storlek inverkar såväl allvaret hos de påföljder som risken medför som påföljdernas sannolikhet. Framför allt när risken för välfärden är stor och den å andra sidan är lätt att undanröja, bör man vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja den. Vid prövningen bör uppmärksamhet även fästas vid om det finns en godtagbar orsak till att äventyra välfärden. Man bör lägga märke till att djurs välfärd nästan alltid äventyras på något sätt när djur används och hålls, och bestämmelsens syfte är inte att be-

gränsa användningen av djur på sätt som accepteras i samhället. Exempelvis enligt 13 § i den föreslagna lagen betraktas det inte som onödigt skadande av djur när hundar eller andra djur används i sådana myndighetsuppdrag som på grund av uppdragets art är förknippade med risk för att djuret skadas. Det yttersta syftet med bestämmelsen är att komplettera förbudet mot att orsaka onödig smärta och onödigt lidande i situationer där det är uppenbart att förbudet mot onödig smärta och onödigt lidande kommer att överträdas, om man inte ingriper i situationen på förhand. I detaljmotiveringen till 42 § i förslaget preciseras vad som avses med att äventyra djurs välfärd i onödan i samband med djurtävlingar och utställningar.

I 2 mom. förbjuds att djur som hålls av människan lämnas utan skötsel och överges. Paragrafen motsvarar 5 § 1 mom. i djurskyddslagen. Med att lämna ett djur utan skötsel avses en situation där djurhållaren inte ombesörjer skötseln av djuret, såsom utfodring, hälsa, allmän välfärd, renhet eller annan kroppsvård som djuret behöver. Med att överge ett djur avses åter att det lämnas vind för våg på ett sådant sätt att djurhållaren inte längre på något sätt sörjer för djurets välfärd och inte har överfört ansvaret för djurets skötsel på någon annan aktör som gett sitt samtycke till detta. Exempelvis en katt som får gå fri betraktas inte som sådan som ett övergivet djur, om den som håller katten i övrigt sköter om katten eller tillfälligt har överfört ansvaret för kattens skötsel på någon annan. Dessutom bör man lägga märke till att förbudet inte hindrar att till exempel djur som föds upp i hägn i viltvårdssyfte på det sätt som regleras i jaktlagen frisläpps i naturen eller att fiskyngel som avses i lagen om fiske planteras ut i naturliga vattendrag. I 29 § i den föreslagna lagen bestäms om försättande i frihet av ett vilt djur som fått vård eftersom det varit i hjälplöst tillstånd.

7 §. Att hjälpa sjuka eller skadade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för varje medborgare att hjälpa djur som är sjuka, skadade eller annars i ett hjälplöst tillstånd. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak skyldigheterna enligt 14 § 2—4 mom. i djurskyddslagen. Den skyldighet som åläggs varje medborgare att hjälpa djur som är i behov av hjälp stödjer lagförslaget syfte att skydda djur mot men för deras välfärd samt målet att utöka respekten för djurens egenvärde.

I 1 mom. föreskrivs om skyldighet att hjälpa husdjur eller andra djur som hålls av människan och som befinner sig i nöd. Förutom sjukdom och skada kan ett djur behöva hjälp även på grund av flertalet andra yttre faktorer, såsom missförhållanden i anslutning till skötseln och behandlingen av djuret. Även till exempel välfärden för ett djur som rymt från djurhållningsplatsen kan vara äventyrad på så sätt att djuret kan betraktas som hjälplöst i den mening som avses i bestämmelsen. En person som påträffar ett hjälplöst djur ska i första hand själv försöka hjälpa djuret. Detta är dock inte alltid möjligt eller ändamålsenligt till exempel på grund av bristfälliga kunskaper och färdigheter eller säkerhetsrelaterade omständigheter. Då bör man underrätta djurägaren eller djurhållaren eller, om denne inte är känd eller inte påträffas eller det inte annars är ändamålsenligt att underrätta denne, tillsynsmyndigheten. Medborgarnas skyldighet att hjälpa begränsar sig till hjälp av första hjälpen-typ, såsom att ge eller skaffa hjälp åt ett djur som råkat ut för en trafikolycka eller att lösgöra ett djur som fastnat i ett stängsel.

I 2 mom. föreskrivs om rätt för en medborgare att avliva ett djur, om det är oskäligt svårt att anträffa en person som nämns i 1 mom. och om djuret är i sådant tillstånd att det är grymt mot djuret att hålla det vid liv. Sådan avlivning som avses i bestämmelsen kommer i fråga endast i sådana situationer där det i praktiken är omöjligt att skaffa hjälp åt djuret och djuret är så sjukt eller har sådana smärtor att det innebär att djuret orsakas onödig smärta och onödigt lidande om det hålls vid liv samt att dess förväntade död drar ut onödigt länge. När det gäller djur som hålls av människan bör man alltid i första hand försöka få tag på djurägaren eller djurhållaren innan avlivningsbeslutet fattas, om detta inte medför orimligt men för djurets välfärd. Om det är oklart huruvida djuret har en ägare, bör man försöka utreda saken innan djuret avlivas. Om

djurägaren eller djurhållaren inte är anträffbar bör man ta kontakt med tillsynsmyndigheten. Om ovannämnda personer inte är anträffbara innan djuret avlivas, ska avlivningen utan dröjsmål anmälas i efterhand.

Sådan avlivning av ett djur som avses i bestämmelsen ska göras så att onödig smärta och onödigt lidande undviks. I praktiken kan djuret avlivas av en person som behärskar saken. Även polisen eller jägare kan ofta bistå vid avlivning av djur.

I 3 mom. föreskrivs om alla medborgares skyldighet att hjälpa vilda djur i nöd. Bestämmelsen ålägger medborgare att agera på ett moraliskt ansvarsfullt sätt när de påträffar vilda djur i behov av hjälp. Å andra sidan är det inte ändamålsenligt eller önskvärt att i onödan ingripa i vilda djurs liv. Bestämmelsen uttrycker lagens syfte att djur ska respekteras som varelser med egenvärde. Förpliktelsen står också i förbindelse med respekten för naturen i vidare bemärkelse, eftersom vilda djur är en del av naturen. Med avseende på djurskyddet är ett syfte med bestämmelsen att undvika att vilda djur orsakas onödig smärta och onödigt lidande i situationer där de på ett eller annat sätt möter människan. Målet med att hjälpa ett vilt djur ska vara att försätta djuret i frihet. Tillfällig vård som syftar till något annat än att försätta djuret i frihet ska i princip begränsas endast till sådana djurindivider som efter vården kan placeras i en djurpark. Om ett djur inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark ska det avlivas.

Vilda djur skadas till exempel i trafiken, vid kollisioner med byggnader, stängsel eller andra konstruktioner samt när djur blir byte för till exempel husdjur, såsom hundar eller katter. Förutom att vilda djur skadas kan de annars hamna i hjälplöst tillstånd till exempel om de förvillar sig in i byggnader eller ungar kommer från sina mödrar. Att hjälpa ett vilt djur kan i praktiken betyda till exempel att flytta eller vägleda ett djur som hamnat på en farlig plats från området, att lösgöra ett djur som fastnat i ett stängsel eller att avliva ett sjukt eller skadat djur. I naturens normala kretslopp ingår också att vilda djur blir sjuka och ibland till exempel svälter ihjäl. Även i dessa situationer kan man hjälpa ett vilt djur i ett klart hjälplöst tillstånd till exempel så att en räv som lider av skabb och söker sig till bosättning avlivas. På samma sätt som i fråga om djur i människans vård begränsar sig bestämmelsens skyldighet till hjälp av första hjälpen-typ och endast sådan hjälp som en medborgare kan ge inom ramen för sina färdigheter och sin förmåga.

Bestämmelsen förpliktar medborgarna att avliva ett vilt djur eller ombesörja att det avlivas, om det vore grymt mot djuret att hålla det vid liv. I fråga om vilda djur ska avlivningströskeln vara klart lägre än i fråga om djur som hålls av människan. Ett djur som ska försättas i frihet får inte vara sjukt eller skadat på så sätt att det sannolikt avlider av skadorna eller sjukdomen senare eller så att det inte längre förmår till exempel skaffa sig föda i naturen. Dessutom bör man lägga märke till att infångande, hantering, transport och hållande i fångenskap av framför allt fullvuxna vilda djur i princip alltid orsakar dem något slags lidande. Vilda djurs ungar kan åter bli tama och vänja sig vid människan under vården, vilket ofta inverkar på hur de klarar sig i naturen. Ovannämnda omständigheter borde också beaktas när man beslutar om ett vilt djur som är i behov av hjälp ska ges vård eller avlivas.

En på korrekt sätt utförd avlivning är ett i djurskyddshänseende motiverat alternativ, om det råder misstanke om att djuret annars skulle lida eller om djuret sannolikt inte mera kan försättas i frihet. Ett vilt djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt. Man kan ofta få hjälp från polisen, jägare eller Forststyrelsens i lagen om jakt- och fiskeövervakare (1157/ 2005) avsedda jakt- och fiskeövervakare med avlivning av framför allt stora vilddjur. Enligt 84 § i jaktlagen får vilt och icke fredade djur avlivas av djurskyddsorsaker oberoende av om avlivaren har rätt att på området fånga eller döda djuret eller fastän djuret är fredat när det påträffas. Bestämmelsen tillämpas också på djur som är fredade genom naturvårdslagen.

I vissa fall kan det vara motiverat att ta ett vilt djur i vård. Bestämmelser om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd finns i 29 § och 60 § i den föreslagna lagen. Innan ett vilt djur fångas för längre tid måste man noggrant överväga huruvida djurets välfärd kan tryggas tillräckligt i fångenskap. Man måste bedöma om djuret kan erbjudas till exempel rätt föda, möjligheter att röra sig på arttypiskt sätt och möjligheter att tillfredsställa andra beteendemässiga behov, såsom sociala behov, under fångenskapen.

Ett nytt krav som införs är skyldighet för landskapet att se till att sjuka och skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnat avlivas. I praktiken har kommunalveterinärerna ordnat dylik service även hittills. För att undvika att sjuka och skadade vilda djur lider bör medborgarna anvisas ett ställe dit de kan föra små vilda djur som är i behov av hjälp. I praktiken kan landskapet om det så vill ordna även vård av första hjälpen-typ för djur på mottagningen. Den skyldighet som föreslås i paragrafen ska dock gälla endast avlivning av djur, vilket inte förutsätter specialkunskaper om vård av vilda djur och för vilket kostnaderna är tämligen låga. Vid behov kan djuret hänvisas till fortsatt vård i ett djurhem som avses i 60 §.

8 §. Begränsningar som gäller hållandet av djurarter och djur. I paragrafen föreskrivs om de djurarter och djur som får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att för ovan nämnda ändamål hålls endast sådana djur vilkas djurhållning i praktiken kan ordnas på det sätt som lagen förutsätter inom den aktuella djurhållningsformen. Samtidigt förtydligas lagstiftningen om hållandet av olika djurarter så att det blir lättare för medborgarna än nu att ta reda på vilka djur som det över huvud taget är tillåtet att hålla för vilka ändamål. En förteckning över tillåtna djurarter tas in antingen i lagen eller på förordningsnivå beroende på ändamålet. I den gällande djurskyddslagstiftningen begränsas artmångfalden när det gäller cirkusdjur samt uppfödning i hägn av vilda djur i produktions syfte. Begränsningarna som gäller andra produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur samt djurarter i ambulerande djurutställningar är däremot nya. Genom bestämmelsen genomförs punkt 21 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet, enligt vilken inget djur får hållas för animalieproduktion om det inte på grundval av djurets geno- eller fenotyp finns skäl att förvänta sig att djuret kan hållas utan men för dess hälsa eller välbefinnande.

Enligt 1 mom. får endast sådana djur hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar, vilkas djurhållning i praktiken kan ordnas så att lagens krav uppfylls inom den aktuella djurhållningsformen. Lagens 4 kap. innehåller bestämmelser om allmänna krav på djurens skötsel, föda och dryck samt vård av sjuka eller skadade djur. Bestämmelser om djurhållningsplatser finns i 5 kap. För tydlighetens skull uppräknas de viktigaste förutsättningarna för att få hålla djur i förslaget till 1 mom.

För ett djur ska det i praktiken kunna ordnas sådan skötsel, en sådan djurhållningsplats och sådana förhållanden att det kan tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov när det gäller rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer och så att också djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Om djuret insjuknar eller skadas ska det kunna ges behörig vård. När man bedömer om en djurart är lämplig för respektive djurhållningsändamål bör man stödja sig på aktuell tillgänglig vetenskaplig kunskap och samlad praktisk erfarenhet av hållandet av djurarten. Vid bedömningen ska man också beakta ändamålet med djurhållningen och eventuella praktiska begränsningar som följer av det. Exempelvis kan det vara möjligt att skapa godtagbara förhållanden för ett djur som hör till en viss djurart när djuret hålls som sällskaps- och hobbydjur, fastän det vore omöjligt att skapa motsvarande förhållanden för djur som hålls till exempel i produktions syfte.

De fysiologiska och beteendemässiga behoven hos exotiska, icke-domesticerade djur motsvarar i stor utsträckning behoven hos deras artfränder som lever i naturen. Dessa behov är inte alltid tillräckligt kända för att vi ska kunna skapa levnadsförhållanden för djuren som tryggar deras välfärd. Det kan också vara en utmaning att kunna erbjuda rätt slags föda. Det kan vara svårt att ge djur veterinärvård, om det inte finns tillräcklig kunskap om arten. I fråga om vissa arter kan djurets långa livslängd, storlek som fullvuxet, utmanande livsmiljö, aggressivitet eller stora kostnader för djurhållningen i praktiken göra det svårt att hålla djuret. På motsvarande sätt kan man också beträffande många tama djurarter fråga sig hur deras fysiologiska och beteendemässiga behov tillgodoses inom dagens djurhållning. Tama djur har ändå i princip på något sätt anpassat sig till att hållas av människan och så finns det större kunskap om dessa djurs behov och skötsel än när det gäller många icke-domesticerade exotiska djurarter.

Enligt 2 mom. uppräknas djurarter som får hållas som produktionsdjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar i bilaga 1. Bestämmelser om vilka djur och djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur utfärdas åter genom förordning av statsrådet. Framför allt begränsningar som gäller hållandet av produktionsdjur blir lätt sådana inskränkningar i rätten att idka näring som avses i grundlagen, eftersom man inom olika former av djurproduktion i allmänhet koncentrerar sig på att hålla enstaka eller några djurarter. När förbud utfärdas mot att hålla en djurart som produktionsdjur kan det sålunda i praktiken betyda att hela näringen förbjuds. Det är också mest ändamålsenligt att föreskriva om begränsningar av hållandet av produktionsdjurarter direkt i lagen i stället för på förordningsnivå. När det gäller cirkusdjur kan förbindelsen mellan djurartsbegränsningar och inskränkning av näringsfriheten bli problematisk framför allt om cirkusverksamheten förutsätter att man håller djur av en viss art eller om ett djur annars är av central betydelse för verksamheten.

I punkt 1 i bilaga 1 till den föreslagna lagen uppräknas de däggdjurs- och fågelarter som får hållas som produktionsdjur. Det kan påpekas att en definition av produktionsdjur ingår i 5 § 7 punkten. Bilagans artförteckning över produktionsdjur definierar inte alla djur som hör till en viss djurart som produktionsdjur, utan det anges vilka djurarter som det över huvud kan godkännas att hålls som produktionsdjur. Strävan har varit att förteckningen ska uppta alla de däggdjurs- och fågelarter som för närvarande hålls i produktionssyfte i Finland. I förteckningen ingår förutom de traditionella tamdjursarterna dessutom de däggdjurs- och fågelarter som avses i 21 § i djurskyddslagen och i 25 § i djurskyddsförordningen och som hållits i hägn för produktion av kött, ägg och avelsdjur. Enligt bestämmelsen med definitioner i den föreslagna lagen är även djur som tillhör dessa vilda djurarter och som föds upp i hägn i produktionssyfte produktionsdjur. I detta skede föreslås inga begränsningar i fråga om hållandet av andra djurarter än sådana som tillhör däggdjuren och fåglarna som produktionsdjur. Bestämmelser om förfarandet för att ändra förteckningarna över djurarter ingår i förslaget till 9 §.

I punkt 2 i bilaga 1 uppräknas också de djurarter som får hållas i cirkusar och ambulerande djurutställningar. I den gällande lagstiftningen bestäms det om djurarter som får hållas i cirkusar och vid andra därmed jämförbara föreställningar i jord- och skogsbruksministeriets beslut 22/VLA/96. Enligt beslutet är det förbjudet att använda apor, rovdjur, vilda idisslare, hovdjur, pungdjur, säldjur, elefanter, noshörningar, flodhästar, rovfåglar, strutsfåglar eller krokodildjur. Trots detta får dock användas hundar och tamkatter, sjölejon, ponnyer, tamhästar och -åsnor. I den förteckning som föreslagits i bilagan har intagits i första hand tamdjur och andra djur som kan hållas i cirkusar och andra ambulerande anläggningar på det sätt som förutsätts i 1 mom. Till skillnad från den gällande lagstiftningen får till exempel sjölejon inte längre hållas i cirkusar. En nyhet är också att förteckningen begränsar mångfalden av djurarter som får hållas i ambulerande djurutställningar. Detta är ändamålsenligt, för utmaningarna när det gäller att hålla djur i en ambulerande djurutställning är i stor utsträckning förenade med samma omständigheter som i en cirkus. De djur som berörs av vardera verksamhetsformen måste upprepade gånger transporteras från ort till ort. Under transporten är djuren tvungna att utstå förän-

derliga förhållanden och en närmiljö som det är svårare än normalt att reglera. Det kan också vara utmanande att tillgodose djurens behov på de platser där man stannar till följd av förändringsbara förhållanden och djurhållningsplatsernas begränsade storlek. I 49 § i den föreslagna lagen förbjuds också att djur som hör till vilda djurarter och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning används i vissa nöjesföreställningar. De föreslagna bestämmelserna begränsar användningen av djur som hör till vilda djurarter i nöjesföreställningar på såväl cirkusar och permanenta djurutställningar som i djurparker. I praktiken ska det i fortsättningen inte vara tillåtet att använda till exempel delfiner för sådan verksamhet.

När det gäller sällskaps- och hobbydjur står begränsningar av hållandet av en enskild djurart inte nödvändigtvis på samma sätt i förbindelse med näringsfriheten, framför allt inte om förteckningen över tillåtna djurarter i princip upptar alla tama djurarter som traditionellt hålls som sällskaps- och hobbydjur. Det är i första hand djurpartihandlare och djurhandlare som håller mer exotiska sällskaps- och hobbydjur yrkesmässigt, och deras verksamhet är i allmänhet inte beroende av en enskild exotisk djurart. Artmångfalden när det gäller sällskaps- och hobbydjur är också betydligt större än i fråga om djur som hålls som produktionsdjur, och den är också utsatt för större förändringstryck än i fråga om djurarter som hålls för andra ändamål. Det är ändamålsenligt att ta in artförteckningar över sällskaps- och hobbydjur i författningar på lägre nivå än lag, så att förteckningarna vid behov kan ändras flexibla än om de vore på lagnivå.

Genom förordning av statsrådet kan det också bestämmas om hållande av djurindivider som sällskaps- och hobbydjur. Med stöd av bestämmelsen kan det till exempel föreskrivas om hållandet av djurindivider som tagits direkt från naturen för uppfödning som sällskaps- och hobbydjur. Enligt 28 § i förslaget ska det vara förbjudet att ta vilda ryggradsdjur för uppfödning som sällskaps- och hobbydjur. Bestämmelsen gäller dock endast djur som lever i Finlands natur. Från utlandet införs djur som har fångats direkt i naturen i till exempel Afrika eller Sydamerika som sällskaps- och hobbydjur. När vilda djur tas för uppfödning är det ofta förenat med men för välfärd, eftersom djuren inte är vana att leva i fångenskap. Exempelvis när papegojor tas direkt från naturen för uppfödning är det ofta mycket svårt att skapa sådana förhållanden som skulle uppfylla kraven i 1 mom. Dödligheten bland sådana fåglar kan vara mycket stor i fångenskap, vilket ofta berättar om betydande välfärdsproblem. Även en stor del av de akvariefiskar som förs in till Finland fångas direkt i naturen. Hållandet av akvariefiskar som tagits direkt från naturen för uppfödning är dock inte nödvändigtvis förenat med motsvarande men för välfärden som till exempel hållandet av papegojor. Det vore ändamålsenligt att på förordningsnivå göra en noggrannare granskning av vilka djur eller djurarter som borde beröras av begränsningarna samtidigt som man ser över mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur.

I förslaget till 118 § ingår en övergångsbestämmelse som tillämpas på djurindivider som hålls som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar när lagen träder i kraft.

De djurarter som får hållas begränsas också av lagstiftningen om främmande arter. Bestämmelser på unionsnivå om främmande arter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Bestämmelser om inhemska främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015). Det är förbjudet att införa i landet, sälja, föda upp, använda och i miljön släppa ut djurarter som i unionen och på nationell nivå definierats som främmande arter. Av de djurarter som på unionsnivå definierats som främmande är sjubb eller tvättbjörn, sibirisk jordekorre, jättekorre, sumpbäver eller nutria, rödörod vattensköldpadda och några groddjur sådana att åtminstone en del av också hålls som sällskaps- och hobbydjur. I den nationella förteckningen har upptagits alla rovdjur som hör till däggdjuren

(*Carnivora*) med undantag för vilt som avses i jaktlagen samt hund, katt och iller. I förteckningen finns dessutom alla fladdermöss samt av fåglarna rovfåglar, ugglefåglar och kråkfåglar. Förteckningen upptar också vissa grodarter. Korsningar av tamhund och varg eller av tamhund och ett annat hunddjur i generationerna F1—F4 ingår också i den nationella förteckningen över främmande arter, men på dessa tillämpas endast införselbud och förbud mot att släppa ut dem i miljön. När förteckningar över djurarter görs upp i den föreslagna lagen bör lagstiftningen om främmande arter beaktas så att förteckningarna inte upptar främmande arter.

9 §. Ändring av förteckningarna över djurarter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om ändring av förteckningarna över djurarter och möjlighet för medborgarna att föreslå nya arter till förteckningarna. Införandet av en förteckning över tillåtna sällskaps- och hobbydjurarter förutsätter att de specialvillkor som EU-domstolen fastställt är uppfyllda (C-219/07 Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW och Andibel VZW mot Belgien, den s.k. Andibel-domen). I praktiken ska begränsningarna vara icke-diskriminerande, de ska basera sig på vetenskaplig kunskap om djurs välfärd och det ska finnas ett förfarande där medborgare kan föreslå nya arter till förteckningen. Om en medborgares förslag om en ny art till förteckningen förkastas, ska saken kunna föras till domstol. Det förfarande som föreslås i paragrafen ska tillämpas även när ändra förteckningar över djurarter än den som gäller sällskaps- och hobbydjur ändras.

I förteckningarna över djurarter ska enligt 1 mom. en djurart kunna läggas till eller strykas utifrån aktuell tillgänglig vetenskaplig kunskap eller praktisk erfarenhet som gäller hållandet av djurarten. Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket kunna framställningar till jord- och skogsbruksministeriet om ändring av förteckningarna över djurarter på eget initiativ eller på grund av ansökningar som verket mottagit. Sålunda ska till exempel medborgare och andra intressentgrupper ha möjlighet att utarbeta förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna. I praktiken tar Livsmedelsverket upp förslaget till behandling som ett ansökningsärende enligt förvaltningslagen, och sökanden får ett överklagbart förvaltningsbeslut. I en ansökan om ändring av förteckningarna över djurarter bör det motiveras varför hållandet av en djurart som föreslås till förteckningen uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 1 mom. Till ansökan ska fogas hänvisningar till central tillgänglig vetenskaplig kunskap om hållandet av djurarten samt andra omständigheter som inverkar på saken, såsom erfarenhetsbaserad kunskap om hållandet av djuren. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om den utredning som ska fogas till den samt om behandlingen av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid bedömningen av ansökningarna bör man beakta aktuell vetenskaplig kunskap om djurarternas behov och skötsel och de förhållanden under vilka de hålls. Även praktiska erfarenheter av djurhållning till exempel i andra länder kan beaktas. Om Livsmedelsverket vid sin bedömning kommer fram till att hållandet av en djurart som föreslagits till förteckningen uppfyller förutsättningarna i 8 § 1 mom., ska verket lägga fram ett förslag för jord- och skogsbruksministeriet om ändring av förteckningen. På motsvarande sätt ska Livsmedelsverket också föreslå att en djurart stryks i förteckningen, om resultatet av bedömningen förutsätter det.

Enligt 3 mom. ger Naturresursinstitutet oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter är tidsenliga. Sådant stöd finns att få från Centralen för djurens välfärd vid Naturresursinstitutet. Livsmedelsverket kan således anlita Naturresursinstitutets experter som hjälp vid bedömningen av ansökningar. Vid behov ger Naturresursinstitutet även jord- och skogsbruksministeriet sakkunnighjälp när ministeriet bereder ändringar i lagstiftningen om förteckningar över djurarter.

10 §. Avvikelse från förteckningen över djurarter. I paragrafen föreskrivs om dispens, som innebär att man i ett enskilt fall kan tillåta att ett eller flera djur som tillhör en annan djurart än de som avses i 8 § 2 mom. hålls som produktionsdjur eller sällskaps- och hobbydjur. Tillstånd

ska kunna beviljas i sådana enskilda fall där sökanden visar att han eller hon kan hålla ett eller flera djur som tillhör en annan djurart än de som finns i förteckningen över djurarter så att kraven i 8 § 1 mom. är uppfyllda. Då ska sökanden verifiera att han eller hon kan erbjuda djuret förhållanden där det kan tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov enligt 8 § och där också djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Djuret ska också kunna få tillräcklig veterinärmedicinsk vård. Förfarandet med dispens kan komma i fråga till exempel i en situation där en enskild person vill hålla ett djur som tillhör en mer sällsynt djurart, och en djurart med motsvarande egenskaper och behov är godkänd för förteckningen. Dispensförfarandet kan eventuellt också användas för nya produktionsdjurarter, som med framgång har hållits till exempel i andra länder under motsvarande förhållanden.

Dispens söks hos Livsmedelsverket. Naturresursinstitutet ger oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om grunder för att bevilja dispens föreligger. Vid Naturresursinstitutet kan sådan hjälp lämnas av Centralen för djurens välfärdscentral. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas närmare om innehållet i ansökan om dispens och om de utredningar som behövs till stöd för den samt om behandlingen av ansökan.

11 §. Ansvar för djurs välfärd i vissa fall. I paragrafen föreskrivs om barns och barnets föräldrars eller andra vårdnadshavarens ansvar för djurs välfärd. Enligt 1 mom. får ett barn som är yngre än sexton år inte ensamt ansvara för ett djurs välfärd. Bestämmelsen hänför sig till 41 § 4 mom. i den föreslagna lagen, enligt vilket ett djur inte får överlåtas permanent till någon som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att fullgöra de skyldigheter som ställs i fråga om djurhållning, och därför kan han eller hon inte heller ensam ansvara för ett djurs välfärd. Bestämmelsen hindrar dock inte att den som är under 16 år sköter djur. Ansvar för djurs välfärd avser övergripande ansvar för djuret och är ett vidare begrepp än skötsel av djur. I 2 mom. föreskrivs dessutom om tillsynsskyldighet för föräldrar eller andra vårdnadshavare till barn som inte har fyllt 15 år eller andra personer som har uppsikt över barn i denna ålder. De är skyldiga att se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurvälfärd. Paragrafen motsvarar trots små språkliga skillnader det som föreskrivs i 64 § i djurskyddslagen och hänför sig till åldersgränsen för straffrättsligt ansvar. På samma sätt som i djurskyddslagen föreslås i 114 § att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar uppsiktsskyldigheten ska bestraffas för djurskyddsförseelse.

3 kap. Behandling av djur

12 §. Allmänna krav på behandlingen. I paragrafen föreskrivs om allmänna krav på behandlingen av djur. Enligt de allmänna principerna i lagförslaget ska djur behandlas väl och med respekt. Djur får inte tillfogas onödigt smärta eller onödigt lidande och deras välfärd får inte äventyras i onödan. Behandlingen av djur är av central betydelse för djurens välfärd i samtliga situationer där människan har att göra med djur. Genom god behandling kan man också bidra till att förebygga att djur skadas till exempel när de flyttas eller i samband med annan hantering. Paragrafen tillämpas inte bara på djur som hålls av människan utan också på vilda djur när de kommer i kontakt med människor.

Enligt 1 mom. ska djur behandlas lugnt. Vid hantering och dressyr av djur ska man försöka ta fasta på det arttypiska beteendet. I paragrafen avses med hantering till exempel flyttning av djur från en plats till en annan, olika skötselåtgärder, märkning och avlivning av djur. När man behandlar djur lugnt samt undviker att skrämman dem och stressa dem främjas förtroende och en positiv relation mellan människa och djur. Ett djur upplever ofta en människa som uppträder lugnt som mindre hotande, vilket kan minska sådana plötsliga flykt- och försvarsreakt-

ioner hos djuret som kan orsaka både djuret och människor skada. Många djurarter lär sig att känna igen människor som regelbundet rör sig i de utrymmen där djuren hålls. Djur vänjer sig i allmänhet också vid regelbundet återkommande händelser, såsom den dagliga utfodringen och andra skötselsituationer. Främmande människor som rör sig i utrymmena kan skrämna djuren och göra att de beter sig oroligt, i synnerhet om man rör sig i utrymmena på tider som avviker från de normala dagliga rutinerna. Särskilt uppmärksamhet bör fästas vid att främmande människor som rör sig i utrymmena uppträder lugnt och undviker att skrämna djuren.

Vid hantering och dressyr av djur anlitas ibland även andra djur som hjälp, såsom vallhundar vid hantering av får eller får vid dressyr av vallhundar. I dessa situationer bör man se till att djuren inte inger onödig rädsla hos varandra eller orsakar varandra annat lidande.

Arttypiskt beteende kan utnyttjas i olika situationer där djur hanteras och dresseras. Exempelvis vid förflyttning av flockdjur kan man ofta utnyttja flockens interna rangordning och djurens flockinstinkt genom att flytta ett djur som står högt i rangordningen från en plats till en annan, varvid de övriga flockmedlemmarna följer efter frivilligt. Vid dressyr av hundar kan man åter ofta utnyttja hundens förmåga att läsa människans kroppsspråk samt djurets egna naturliga rörelser. En hund kan till exempel lära sig att sitta genom att man håller en godbit i handen som man höjer över hundens huvud, varvid hunden sätter sig samtidigt som den följer handens rörelse.

I 2 mom. ingår ett nytt krav på att djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls, om det är ändamålsenligt med hänsyn till djurarten och djurhållningsformen. En ny sak är också kravet att om ett djur inte är vant vid hantering, ska detta beaktas när djuret hanteras. När djur som hålls av människan vänjs vid att bli hanterade underlättar detta situationer där djuren måste hanteras och minskar den stress som djuren upplever i samband med hanteringen. När djuren vänjs vid att bli hanterade förbättras också relationen till skötaren. En positiv relation mellan de djur som ska skötas och skötaren är viktig med tanke på djurets övergripande välfärd. Djurs relation till skötaren används ofta som en indikator för att mäta den allmänna nivån på deras välfärd. Med att vänja djur vid hantering avses inte bara att vänja dem vid egentliga hanteringssituationer, utan också att vänja dem vid skötarens närvaro. När man bedömer om det är ändamålsenligt att vänja djur vid hantering ska man beakta djurarten, djurhållningsformen och behoven av att hantera djuret, till exempel om hanteringen upprepas och kan hanteringen eventuellt medföra men för djurets välfärd. Exempelvis när det gäller mjölkkor är det nödvändigt för att trygga djurens välfärd och för att den dagliga skötseln ska löpa att djuren vänjs vid olika hanteringsåtgärder, såsom mjölkning, flyttning och över huvud taget skötarens närhet. Bland pälsdjuren måste individer som används som avelsdjur hanteras upprepade gånger, medan individer som pälsas under det första levnadsåret hanteras bara några gånger under sin livstid. En ren som lever fritt i naturen eller en fisk i en fiskodlingsanstalt blir mycket sällan utsatt för skötarens hantering. Om även djur som hanteras mera sällan vänjs vid människans närvaro kan detta minska den rädsla de upplever för människor och på så sätt förbättras deras välfärd i situationer där de hanteras. Det är ändå inte alltid ändamålsenligt att vänja djur vid människans närvaro. Exempelvis i samband med vård av skadade vilda djur försöker man uttryckligen undvika att djuren vänjer sig vid människor, om avsikten är att senare försätta djuret i frihet.

När ett djur får vänja sig vid de förhållanden under vilka det ska hållas underlättar det djurets fysiska och psykiska anpassning till sin omgivning och främjar således djurets välfärd. Det är ofta nödvändigt att vänja djur när de flyttas till en helt ny omgivning men också när det görs mindre ändringar i djurs omgivning, till exempel nya utfodrings- och dricksapparater eller andra system i anslutning till djurskötseln tas i bruk. Ändringar som görs stegvis kan hjälpa djuren att anpassa sig till sin omgivning till exempel när djur som varit inomhus flyttas för att födas upp utomhus. När ett djur vänjs försäkras man sig om att djuret lär sig att använda resur-

serna i omgivningen, såsom en ny dricksapparat eller mjölkmaskin, så att djurets välfärd inte äventyras av denna orsak.

Det är oftast effektivast att vänja djur vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls, om man börjar medan djuret är ungt. Exempelvis unghöner som fötts upp i ett golvhöneri har bättre förutsättningar att anpassa sig till ett liv i ett golvhöneri också när de börjar värpa än unghöner som har fötts upp i inredda burar. Vid uppfödning av hundvalpar och kattungar är det åter viktigt att de får tillräckligt med positiva erfarenheter av människor. Valpar som fötts upp utan tillräcklig kontakt med människor lär sig eventuellt aldrig att helt lita på människor, vilket kan orsaka djuren avsevärda välfärdsproblem i fortsättningen. När det gäller hästar är det viktigt att de redan som föl vänjs vid hantering och olika förhållanden även för att man senare ska kunna arbeta tryggt med ett stort djur i olika situationer.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid hur sådana djur behandlas som inte är vana att bli hanterade på grund av till exempel ung ålder, djurhållningsformen eller för att djuret är vilt. För ett djur som inte är vant vid att bli hanterat kan en hanteringssituation vara en mycket stressande upplevelse. Detta bör beaktas vid valet av hanteringsmetoder och genom att i mån av möjlighet planera hanteringen på förhand, så att själva hanteringssituationen löper lugnt och djuret inte blir uppskrämt i onödan.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om hantering av djur i olika situationer samt om hur de ska vänjas vid hantering och vid de förhållanden under vilka de hålls. Genom förordning får det utfärdas närmare bestämmelser om till exempel de åtgärder som ska vidtas för att vänja olika djurarters ungar vid deras framtida omgivning.

13 §. Förbjuden behandling. Syftet med paragrafen är att klarlägga vilken slags behandling som orsakar djur onödigt smärta eller onödigt lidande och som således är förbjuden. Paragrafen ska tillämpas inte bara på djur som hålls av människan utan också på vilda djur när de kommer i kontakt med människor.

Enligt 1 mom. ska hårdhänt behandling och dressyr av djur och annan behandling och dressyr som orsakar djur onödigt smärta eller onödigt lidande vara förbjuden. Det ska också vara förbjudet att binda eller tjudra ett djur på ett sätt som orsakar onödigt smärta eller onödigt lidande. Hårdhänt behandling eller dressyr kan orsaka ett djur smärta och lidande, såsom rädsla eller ångest, även om avsikten inte är att skada djuret. Hårdhänt behandling kan förekomma till exempel i situationer där man hanterar en stor mängd djur och det finns endast begränsad tid att hantera djuren. Exempelvis att släpa djur i hornen, benen, vingarna, svansen, pälsen eller direkt i huvudet ska alltid betraktas som för hårdhänt behandling. På motsvarande sätt kan hårdhänt behandling eller dressyr förekomma i situationer där ett djur beter sig på oönskat sätt och den som hanterar djuren låter sin frustration gå ut över djuret. Vid djurhållning kan även etablerade sätt att hantera och dressera djur orsaka onödigt smärta eller onödigt lidande och var för hårdhänt, om man vid hanteringen eller dressyren alternativt kunde använda ett annat sätt som medför mindre men med tanke på djurets välfärd. Vid dressyr kan man i allmänhet uppnå bättre resultat genom att belöna djuret för önskat beteende i stället för att djuret straffas för oönskat beteende.

I 17 § föreskrivs om anordningar, redskap och ämnen som används för skötsel och hantering av djur. Korrekta anordningar, redskap och ämnen kan dock användas på ett sätt som orsakar djuret onödigt smärta eller onödigt lidande. Exempelvis kan det i vissa situationer vara motiverat att använda ridpiska, medan överdriven eller felaktig användning ska vara förbjuden. För hantering och dressyr av djur kan också användas många anordningar, redskap och ämnen som i princip inte alls är avsedda för detta ändamål. Även då ska uppmärksamheten uttryckligen inriktas på det sätt anordningen, redskapet eller ämnet används och huruvida användning-

en orsakar onödig smärta eller onödigt lidande. Det är till exempel förbjudet att behandla hästars fötter med chilipulver eller andra ämnen som gör dem känsliga för att säkerställa att hästen undviker att beröra hinderbommarna vid hoppning.

Det förbjuds särskilt att binda eller tjudra djur på ett sätt som orsakar djuret onödig smärta eller onödigt lidande. Som sådan ska betraktas till exempel att djurens fötter binds ihop för att begränsa dess möjligheter att röra sig. Djurs möjligheter att röra sig får inte heller förhindras genom att binda samman djuren.

I 2 mom. föreskrivs om att det är förbjudet att överanstränga djur och hålla dem i oskäligt sträng tukt. När ett djur dresseras och används ska nivån på djurets kunnande och dess prestationsförmåga beaktas. På djurets prestationsförmåga inverkar bland annat djurets ålder, hälsotillstånd och fysiska skick. Med nivå på kunnandet avses åter de färdigheter som djuret kan antas besitta på grund av ålder och tidigare dressyr eller träning. Med överansträngning avses både psykisk och fysisk överansträngning. Det bör påpekas att till exempel dressyr av hästar och hundar samt användning av dem för hobby eller arbete alltid orsakar djuren någon slags psykisk och fysisk belastning och avsikten med bestämmelsen är inte att ingripa i sådan belastning som orsakas av normal dressyr och användning. Som alltför krävande ska däremot betraktas till exempel sådana fysiska prestationer där man kan på förhand kan bedöma att djuret kommer att skadas på grund av dålig fysisk kondition. Djur ska inte heller utsättas för så kraftig fysisk eller psykisk ansträngning att djuret inte kan återhämta sig inom rimlig tid efter prestationen. När ett sjukt eller skadat djur dresseras och används måste man beakta 23 § i lagförslaget, där det bestäms om behörig vård av sjuka och skadade djur. Beroende på sjukdomens eller skadans art ingår i behörig vård av djuret i allmänhet också tillräcklig vila. En sjukt eller skadat djurs prestationsförmåga är ofta på så vis nedsatt att normal dressyr eller användning av djuret överanstränger det. Man bör undvika att dressera och använda djuret åtminstone i situationer där dressyren eller användningen kan fördröja återhämtningen eller leda till att djurets hälsotillstånd försämras ytterligare.

Det är också förbjudet att hålla djur i oskäligt sträng tukt. Ett djur får inte få hållas i så hård tukt att djuret inte har tillräckliga möjligheter att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov. Exempelvis en hund måste ibland kunna röra sig och undersöka sin omgivning utan att den hela tiden utför det uppdrag som ålagts den. När man bedömer vad som är skälig tukt bör man fundera på om den önskade effekten kan uppnås på något annat sätt som orsakar djuret mindre lidande. När djur dresseras ska man också beakta kravet i 12 § på att djur ska behandlas lugnt och förbudet i 13 § 1 mom. mot att hantera och dressera djur hårdhänt.

I 2 mom. ingår också ett förbud mot att tvinga djur att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga läggning eller krafter. I bestämmelsen avses situationer där djur som verkar på gränsen av sin prestationsförmåga medvetet tvingas att försöka utföra en prestation som ännu mera krävande. När ett djur tvingas på ett sätt som överstiger dess naturliga läggning och styrka är det fråga om en extrem situation där det är mycket sannolikt att djuret överanstränger sig. Sådant tvång är alltid förbjudet och sätter en klar övre gräns för överansträngning av djur.

I 3 mom. förbjuds att djur tillfogas skada. Med att tillfoga djur skada i onödan avses sådant skadande som tillfogar djuret en tillfällig eller permanent skada och som det inte särskilt föreskrivs att är tillåtet. Våldsam hantering, såsom att sparka eller slå djuret är förbjuden. Som onödigt skadande betraktas dock inte användning av hundar eller andra djur i myndighetsverksamhet i sådana uppgifter som anknyter till djurets användningsändamål och som på grund av uppgiftens art är förknippade med risk för att djuret skadas. Undantaget omfattar till exempel hundar som används av polisen, tullen, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet och vil-

kas arbetsuppgifter kan vara förenade med allvarlig risk för skador. Bestämmelsen motsvarar det undantag som föreskrivs i 13 § 2 mom. i djurskyddsförordningen.

I 4 mom. förbjuds färgning av djur i syfte att förändra deras utseende. Bestämmelsen är ny och syftet med den är både att undvika men för djurens välfärd och främja en respektfull behandling av djur. Med färgning av djur i syfte att förändras deras utseende avses kosmetisk färgning av till exempel djurets hud, päls, näbb, klor, fjäderskrud eller fjäll, antingen tillfälligt eller permanent. Kosmetisk färgning av djur är ingenting som är vanligt hos oss, och man har i allmänhet varit avhållsam i sin attityd till det. På andra håll i världen är det emellertid ganska vanligt att färga djur. Till exempel i samband med fotografering av djur eller utställningar kan det hända att djurs päls färgas för att dölja ”skönhetsfel”. Dessutom färgas sällskapsdjur till exempel i samband med fester och tillställningar eller annars bara enligt ägarens tycke och smak. Man kan till exempel färga sin hunds päls ljusröd eller kanske i regnbågens färger. Färgning av akvariefiskar är också ett välkänt fenomen ute i världen. Med kosmetisk färgning avses inte att djuret märks av orsaker som har att göra med skötseln, som att djurets päls märks för att identifiera det eller för att skilja djurgrupper från varandra.

I förslaget till 15 § förbjuds sådana ingrepp i syfte att förändra djurs utseende som orsakar smärta eller lidande. Exempelvis en tatuering som görs genom att perforera huden orsakar djuret smärta och kosmetisk tatuering är således förbjuden med stöd av 15 §. När ett djur färgas är det emellertid vanligtvis inte fråga om ett i 15 § avsett ingrepp som orsakar smärta. De ämnen som används vid färgningen kan dock irritera djurets hud och sinnen. En onaturlig färg kan också försvåra djurens inbördes kommunikation. Den föreslagna bestämmelsen förhindrar emellertid också sådan kosmetisk färgning av djur som inte orsakar djuret påvisbar smärta eller påvisbart lidande. En strävan med förbudet mot färgning är också att främja respekten för djur. Genom att färga ett djur försöker man göra djuret till något sådant som det inte är av naturen. Kosmetisk färgning av djur görs i allmänhet i underhållningssyfte, och det kan inte motiveras med orsaker i anslutning till djurets skötsel eller välfärd. Dylig behandling är ägnad att snedvrída människors förhållande till djur och den främjar inte respekten för djur som levande djur, varför man bör avhålla sig från den.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om vilken slags behandling som ska betraktas som för hårdhänt eller som annan behandling som orsakar onödig smärta eller onödigt lidande. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om till exempel vad som betraktas som sådan uppbindning av djur som orsakar onödig smärta eller onödigt lidande. Genom förordning av statsrådet kan man förbjuda också till exempel tillvägagångssätt som avses i 14 § i djurskyddsförordningen, som att levande ryggradsdjur ges som föda till ett djur som hålls av människan.

14 §. *Könsumgä*nge med djur. I paragrafen förbjuds könsumgäng med djur. Det är fråga om en ny bestämmelse.

Könsumgä

ng eller annat sexuellt umgäng mellan människa och djur är inte som sådant straffbart i Finland. En sådan gärning kan ändå bestraffas som djurskyddsbrott, grov djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen. Förutsättningen är att djuret behandlas på ett grymt sätt eller utsätts för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga. Dessutom ska de andra förutsättningarna för straffbarhet som föreskrivs i de aktuella bestämmelserna föreligga. Lindrigare förseelser mot djur bestraffas som djurskyddsförseelser enligt 54 § i djurskyddslagen. Spridning av sedlighetssärande bilder – såsom bilder som visar könsumgäng med djur – är straffbart enligt 17 kap. 18 § i strafflagen.

Tidelag och försök därtill var med stöd av 20 kap. 12 § 2 mom. i strafflagen straffbart till 1971. Med tidelag har traditionellt avsetts ett med samlag jämförbart umgä

ng mellan ett djur

och en människa (RP 6/1997 rd). Bestämmelsen hade i första hand tillämpats på sexuellt allmänt hämmande och förståndshandikappade unga samt personer som led av ålderdomssvaghet. Det ansågs ändå oskäligt att tillämpa strafflagen på behandlingen av dylika mentalt defekta, varför straffbarheten undanröjdes. Reformen hänförde sig till revideringen av lagstiftningen om sedlighetsbrott och bakom den låg de förändringar som inträffat i uppfattningarna om och attityderna till könsmoral. Även efter att straffbarheten undanröjts kunde sexuellt umgänge mellan människa och djur ändå i vissa fall vara straffbart som djurplågeri med stöd av 43 kap. 5 § i strafflagen.

Det har inträffat stora förändringar i vår inställning till djur och deras välfärd. Förändringen i det samhälleliga attitydklimatet har påverkats av att vår kunskap om djur och deras välfärd har ökat enormt. Detta har lett till att bland annat könsumgänge eller annat sexuellt umgänge mellan människa och djur har förbjudits i många europeiska länder. Bland annat i Nederländerna, Storbritannien, Frankrike, Sverige, Tyskland och Danmark samt dessutom Norge och Schweiz har det på olika sätt föreskrivits att gärningen är straffbar.

Sexuellt umgänge mellan människa och djur kan anses stå i strid med det syfte som anges i 1 § i den föreslagna lagen. Lagens syfte är bland annat att främja djurvälståndet och öka respekten för djur. I 6 §, som gäller lagens allmänna principer, föreslås dessutom utöver förbudet mot att orsaka djur onödigt smärta eller onödigt lidande även ett förbud mot att äventyra djurs välfärd i onödan. Syftet med det senare förbudet är att förebygga situationer där ett djur ännu inte har orsakats smärta eller lidande men där risken för att det ska orsakas onödigt smärta eller onödigt lidande är uppenbar. Användning av djur i sexuella syften kan i ljuset i av forskning utgöra en risk för djurets fysiska och/eller psykiska hälsa och välbefinnande (till exempel Ny djurskyddslag, SOU 2011:75, s. 759). Riskens storlek påverkas av flera olika faktorer. Bland annat gärningens art är av betydelse. Gärningen kan variera från smekningar till könsumgänge. I den senare aktiviteten är risken för att djuret ska skadas större än i den förstnämnda. Djurs behov av sexuellt beteende är ofta tidsmässigt mycket begränsat och kan vara endast en kort tid. Människan är inte heller i princip en naturlig sexpartner för djur, eftersom djur i allmänhet parar sig med individer bland sina egna artfränder. När människan använder ett djur för att tillfredsställa sina sexuella behov är djuret underkastat människans begär. Djuret kan inte välja och det ska skyddas mot men som drabbar dess välfärd eller mot risker för sådant men. Det är motiverat att skydda djur i synnerhet när det är fråga om könsumgänge mellan människa och djur. Att tillåta sådana aktiviteter står också i strid med skyldigheten enligt 6 § i den föreslagna lagen som innebär att djur ska behandlas inte bara väl utan också med respekt. Med beaktande av det ovan sagda föreslås att könsumgänge med djur ska vara förbjudet.

Enligt 1 mom. får en människa inte ha könsumgänge med ett djur. Med könsumgänge avses inträngande med människans könsorgan i djurets kropp eller inträngande i djurets könsorgan eller anus eller tagande av djurets könsorgan i människans kropp. Könsumgänge kan vara vaginalt, analt eller oralt och förutsätter alltid kontakt med könsorgan eller anus.

Definitionen av könsumgänge motsvarar i stor utsträckning definitionen av samlag i 20 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen, som gäller sexualbrott. I definitionen enligt djurskyddslagen förutsätts ändå inte att gärningen är av sexuell natur. Gärningens sexuella motiv saknar betydelse, även om det i samband med gärningar av denna typ ofta är fråga om att tillfredsställa människans sexuella behov. En gärning enligt definitionen som sker i något annat än sexuellt syfte ska emellertid också betraktas som könsumgänge. Om en människa till exempel för att provocera någon annan tränger in i ett djurs kropp med sitt könsorgan, ska även en sådan gärning betraktas som i lagen avsett könsumgänge. Med tanke på djurets välfärd och respekten för djuret har det ingen betydelse varför gärningen utförs. Sådant könsumgänge med djur som avses i lagen är förutom inträngande i djurets könsorgan eller anus med mannens könsorgan också inträngande med någon annan kroppsdel eller något annat föremål. Däremot är det inte könsum-

gånge till exempel när könsorganen endast rör vid varandra. Inte heller att enbart röra vid könsorganet eller analöppningen är könsumgånge.

I 2 mom. föreskrivs om undantag från 1 mom. Bestämmelsen är nödvändig för att till exempel skötsel av djur kan i vissa situationer förutsätta åtgärder som utan en undantagsbestämmelse skulle vara förbjudna med stöd av 1 mom. Enligt förslaget undantas från tillämpningsområdet för 1 mom. åtgärder som är nödvändiga av veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

När ett djur insjuknar ska det ges behörig vård. Av veterinärmedicinska orsaker kan vården förutsätta att djurets könsorgan eller anus undersöks eller någon annan åtgärd som riktar mot dem. Djurägaren eller djurhållaren eller någon annan person kan till exempel mäta temperaturen i djurens ändtarm. Om det i samband med vården är fråga om utövning av veterinäryrket enligt 2 § i lagen om utövning av veterinäryrket, äger endast veterinärer som avses i den lagen eller andra personer som har rätt att utöva veterinäryrkets rätt att utöva yrket. Även avel kan förutsätta en gärning enligt 1 mom. Undantagsbestämmelsen är nödvändig till exempel för att möjliggöra seminering av djur. Även åtgärder som vidtas av andra motsvarande godtagbara orsaker än veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker är tillåtna med stöd av bestämmelsen.

15 §. Ingrepp på djur. I paragrafen föreskrivs om ingrepp som utförs på djur. I den gällande lagstiftningen föreskrivs om åtgärder på djur i 7 § i djurskyddslagen och i 23 § i djurskyddsförordningen. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen får operationer och andra ingrepp som orsakar smärta eller lidande utföras på djur endast om det är motiverat med hänsyn till djurets välfärd. Veterinärmedicinska ingrepp som behövs för att förebygga eller behandla sjukdom och skador hos djur är således tillåtna. I princip är alla andra ingrepp som orsakar smärta eller lidande förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt antingen i paragrafen eller statsrådets kompletterande förordning att ett ingrepp är tillåtet. De viktigaste undantagen från denna huvudregel föreskrivs i 2 mom. Dessutom föreskrivs genom förordning av statsrådet om sådana operationer och andra ingrepp som orsakar smärta eller lidande men som behövs för att underlätta hanteringen av djur, säkerställa människor eller andra djurs hälsa och trygghet, eller bestämma djurs avelsvärde eller av någon annan motsvarande orsak som hänför sig till djurhållningen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också om seminering av djur och andra åtgärder i anslutning till artificiell reproduktion. Enligt 3 mom. ska det också vara förbjudet att ställa ut och tävla med sådana djur som har blivit utsatta för ett förbjudet ingrepp i syfte att förändra djurets utseende.

Med operationer och andra ingrepp som orsakar smärta avses åtgärder som innebär perforering av hud eller slemhinnor eller sådan manipulation av annan smärtekännande vävnad så att djuret orsakas smärteförnimmelse. Utöver kirurgiska ingrepp avses med ingrepp som orsakar smärta såldes även injektioner samt annan perforering av hud i samband med till exempel vaccinationer, provtagning eller medicinering. Kännbar smärta orsakas i allmänhet också när man till exempel krossar, bränner, fryser eller skär i vävnader. Åtgärder som orsakar smärta är tillåtna endast om nödvändigheten kan motiveras av orsaker som hänför sig till den berörda djurindividens välfärd. Det är till exempel tillåtet att avlägsna en katts klo, om klon är skadad och orsakar katten smärta och infektionsrisk. Däremot är det inte godtagbart att amputera kattens klor för att den klöser sönder ägarens soffa. Det ska också vara förbjudet att utföra sådana operationer eller andra ingrepp som orsakar smärta eller lidande och vars syfte är att förändra djurets utseende. Sådana ingrepp är till exempel kupering av hundars öron eller svans samt kosmetiska piercingar och tatueringar på djur. Förbjudna är också sådana ingrepp som syftar till att förändra djur så att de lämpar sig bättre för produktionsförhållanden, till exempel att stympa svansen på grisar för att minska effekterna av svansbitning eller klippa näbben på hönor så att hönorna orsakar mindre skada när de riktar sitt hackbeteende mot andra höners fjä-

derdräkt. På motsvarande sätt ska det också vara förbjudet att till exempel operera bort stämbanden på hundar för att de ska sluta skälla samt att rutinmässig avlägsna sporrklorna på hundvalpar. Närmare bestämmelser om vilka ingrepp som ska betraktas som ingrepp i syfte att förändra utseendet eller annars förbjudna ingrepp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Förutom operationer och andra ingrepp som orsakar smärta är också ingrepp som är smärtfria men som i övrigt orsakar djuret lidande förbjudna. Med ingrepp avses även i detta sammanhang invasiva ingrepp som riktas mot djurets vävnader. Som ett sådant ingrepp betraktas till exempel klippning av fåglars vingpennor när avsikten med ingreppet är att göra fågeln oförmögen att flyga.

I 2 mom. föreskrivs om de viktigaste undantagen från huvudreglerna i 1 mom. Det är tillåtet att märka djuret med en metod som orsakar kortvarig och lindrig smärta, att ta sådana blod- och vävnadsprov av djuret som annan lagstiftning förutsätter, att förstöra hornanlaget hos eller avhorna nötkreatur och getter samt att kastrera och sterilisera djur. Med märkning av djur avses märkning som behövs för att identifiera djur, såsom mikrochips eller öronmärke. Med blod- och vävnadsprov som annan lagstiftning förutsätter avses till exempel prov som tas med stöd av djursjukdoms- och avelslagstiftningen. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas i samband med ingreppen får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att genom förordning föreskriva om till exempel djurartsspecifika tillåtna märkningsmetoder samt om de metoder som får användas för att förstöra hornämnen hos nötkreatur och getter.

Genom förordning av statsrådet får tillåtas även sådana ingrepp vars syfte är att underlätta hanteringen av ett djur, säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller trygghet eller bestämma djurs avelsvärde eller av någon annan motsvarande orsak som hänför sig till djurhållningen. Eftersom djurhållningen hela tiden förändras och utvecklas är det nödvändigt med ett bemyndigande att utfärda förordning så att man kan reagera tillräckligt snabbt på dessa förändringar och föreskriva om ingrepp som vid respektive tidpunkt anses nödvändiga inom olika djurhållningsformer. Ingreppens godtagbarhet och nödvändighet ska bedömas utifrån aktuell tillgänglig vetenskaplig kunskap och praktisk kunskap. Vid bedömningen ska även andra bestämmelser i den föreslagna lagen beaktas. I 23 § i djurskyddsförordningen är det till exempel tillåtet att förse nötkreatur med nosring för att underlätta hanteringen av djuret. För att bestämma djurs avelsvärde utnyttjas för närvarande olika DNA-analyser som hjälp för att till exempel säkerställa djurets härstamning eller klarlägga om det är bärare av vissa sjukdomsgener. För analyserna tas i allmänhet kindcells-, hår- eller blodprov av djuret. Ibland blir man också tvungen att utföra ingrepp på djur för att säkerställa andra djurs hälsa och säkerhet. I djurskyddsförordningen är det till exempel tillåtet att slipa eller klippa grisars hörntänder för att förhindra att suggans spenar skadas samt att kapa bakåt eller inåt pekande tår hos avelstuppar. För att säkerställa djurs hälsa kan det också vara nödvändigt att ta vävnads- och blodprov av djur till exempel för att genomföra frivillig sjukdomsuppföljning. Då behövs provtagningen inte nödvändigtvis för att trygga just den berörda djurindividens välfärd, utan behovet grundar sig på att säkerställa hälsan hos en större djurpopulation. Avsikten är att genom förordning av statsrådet också föreskriva om seminering av djur och andra ingrepp i anslutning till artificiell reproduktion, såsom insamling av äggceller och embryon samt embryotransförelse.

Enligt 3 mom. ska det vara förbjudet att tävla med eller ställa ut djur som har genomgått en operation eller ett annat ingrepp som orsakar smärta eller lidande och som utförts i syfte att förändra djurets utseende. I den gällande lagstiftningen begränsas möjligheterna för hundar med kuperade öron och svansar att delta i tävlingar och utställningar genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (1070/2000). Den föreslagna bestämmelsen utvidgar förbudet till att gälla alla sådana djur som har genomgått ett ingrepp som orsakar smärta eller lidande eller åtgärder för att ändra djurets utseende. Att förevisa djur som har genomgått ingrepp som orsakar smärta eller lidande av kosmetiska orsaker i tävlingar eller på utställningar kan anses stå i

strid med den föreslagna lagens syfte att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. Om sådana djur förevisas kan det göra kosmetiska ingrepp på djur mera acceptabla i allmänhetens ögon, vilket inte kan anses ligga i linje med en utveckling enligt lagens syften. Det är inte heller acceptabelt att ett djur som har genomgått ett kosmetiskt ingrepp som orsakar smärta eller lidande kan få en tävlingsfördel på en utställning som ordnas för att bedöma till exempel djurs utseende. Med tanke på tillämpningen av bestämmelsen ska det inte ha någon betydelse om ingreppet på djuret har vidtagits i Finland eller utomlands och om det då har varit tillåtet att utföra ingreppet eller inte.

16 §. *Vem som får utföra ingrepp och användning av smärtlindring.* I paragrafen föreskrivs vem som får utföra ingrepp som avses i 15 § samt ett nytt krav på att smärtlindring ska användas i samband med ingrepp som orsakar betydande smärta. Den som utför ingreppet ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter som förvärvats genom antingen utbildning eller erfarenhet för att utföra ingreppet på behörigt sätt. För att utföra vissa ingrepp förutsätts sådana kunskaper och färdigheter som endast personer som har veterinärmedicinsk utbildning anses besitta. Bestämmelser om ingrepp som endast den som utövar veterinäryrket får utföra finns i lagen om utövning av veterinäryrket. Avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva om behörighetskraven för seminörer för till exempel nötkreatur, svin, får, getter, hästdjur, råvar och mårhundar samt om behörighetskraven för personer som utför embryoöverföringar på nötkreatur och hästdjur.

Det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma ingrepp. Smärtlindring ska ändå inte behöva ges, om den smärta som ingreppet vållar är kortvarig eller om ingreppet inte tål uppskov till exempel på grund av en nödsituation. Med smärtlindring avses användning av smärtstillande medel, bedövning, anestesi eller kombinationer av dessa. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive ingrepp får utfärdas på förordningsnivå. Avsikten är att på förordningsnivå föreskriva om smärtlindring i samband med till exempel förstöring av hornanlagen hos kalvar och killingar och kastrering av grisar. Behörig smärtlindring i samband med förstöring av hornanlagen hos kalvar och killingar betyder att djuret lugnas, att hornområdet lokalbedövas samt att kalven ges antiinflammatoriskt analgetikum. Lugnande underlättar hanteringen av kalven när hornanlagen förstörs samt hindrar att kalven lider av fasthållningen och ingreppet. Lokalbedövning undanröjer den smärta som uppstår just när hornanlagen förstörs och några timmar efter åtgärden. Med antiinflammatoriskt analgetikum behandlas den smärta som ingreppet orsakar mera långvarigt. När det gäller kastrering av grisar är avsikten att förutsätta att grisarna ska ges åtminstone antiinflammatoriskt analgetikum i samband med åtgärden.

17 §. *Redskap, anordningar och ämnen.* I paragrafen föreskrivs om allmänna krav på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel, hantering och avlivning av djur. Dessutom föreskrivs om skyldighet för dem som tillverkar, inför i landet, exporterar, transiterar genom Finland, saluför, bjuder ut, säljer och på något annat sätt överlåter redskap, anordningar och ämnen att försäkra sig om att de är säkra för djur. Syftet med paragrafen är att förebygga att farliga redskap, anordningar och ämnen medför men för djurs välfärd.

Med redskap och anordningar avses i bestämmelsen till exempel mat- och dryckeskärl, uppbindningsredskap, redskap som används för pälsvård och annan kroppsvård, redskap och anordningar som används som hjälpmedel vid dressyr samt stimulerande föremål. Med redskap och anordningar avses också fasta anordningar och redskap som hör till djurhållningsplatsen, såsom vattenniappar eller mjölkmaskin. Bestämmelser om krav på djurhållningsplatsens konstruktioner, såsom båsavskiljare eller stimulansburar, finns i kapitlet om djurhållningsplatser. Med ämnen som ges djur avses förutom ämnen som ges djur oralt även ämnen som ges till exempel som injektioner eller ämnen som används utvärtes. Bestämmelser om läkemedel som används vid vård av djur finns i lagen om medicinsk behandling av djur.

Enligt 1 mom. ska redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur vara lämpliga för sitt ändamål och de får inte orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande eller risk för skador. Behöriga redskap och anordningar ska vara säkra att använda och ge resultat. Exempelvis anordningar och redskap som används för att binda djur ska anpassas och regleras så att de passar det berörda djuret och inte skaver huden eller i onödan hindrar djuret från att röra sig eller utföra kroppsvård. Uppbindningsredskap ska vara säkra så att de hindrar djuret från att trassla in sig i klaven eller motsvarande och å andra sidan hindrar djuret från att rymma. Som godtagbart kan inte betraktas till exempel ett bett som orsakar sår i hästens mun eller ett ämne som används för att märka djur och som klart irriterar huden. Redskaps och anordningars säkerhet påverkas av deras egenskaper och i allmänhet också av renhållningen och underhållet. I vissa fall kan en skada som orsakas av anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur vara godtagbar på grund av användningsändamålet: exempelvis brännkolvar som används för att förstöra hornämnet hos kalvar förstör vävnad i samband med åtgärden. Inte heller då får anordningen orsaka djuret annan än oundkomlig smärta eller oundkomligt lidande som hänför sig till åtgärden. En brännkolv får till exempel inte ha för svag effekt eller orsaka risk för elstötar när den används. Redskap och anordningar som används för avlivning av djur ska vara sådana att avlivningen lyckas så snabbt och smärtfritt som möjligt.

Enligt paragrafen får djur inte ges endast sådana ämnen som är farliga för deras välfärd. Bestämmelsen ska dock inte tillämpas på ämnen som ges djur i samband med veterinärmedicinsk vård, avlivning eller någon behandling som tillåts någon annanstans i lagstiftningen. Med veterinärmedicinsk vård avses inte bara behandling av sjukdom utan också förebyggande av sjukdom och behandlingar i anslutning till kontroll över djurs fortplantning, såsom hormoner som ges för att kontrollera djurs brunstcykel. Bestämmelsen tillämpas också på andra ämnen som ges djur i samband med skötsel och hantering. Sålunda ska det i princip vara förbjudet att ge djur till exempel gift eller något annat veterligen farligt ämne. Bestämmelser om förbud mot att använda läkemedelssubstanser som främjar djurs tillväxt och avkastning finns i statsrådets förordning om förbud mot användningen av vissa läkemedelssubstanser för djur (1054/2014).

I 2 mom. föreskrivs om skyldigheter för dem som inför i landet, exporterar, transiterar genom Finland, saluför, bjuder ut, säljer eller på något annat sätt överlåter redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Dessa aktörer ska på det sätt som förutsätts av den noggrannhet och yrkesskickligt som omständigheterna kräver försäkra sig om att redskapen, anordningarna och ämnena uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

Motsvarande bestämmelser om omsorgsplikt för den som överlåter konsumtionsvaror för enskild konsumtion finns i 5 § i konsument säkerhetslagen (920/2011). Enligt paragrafen ska den som överlåter konsumtionsvaror säkerställa att konsumtionsvarorna inte medför fara för någons hälsa eller egendom. Enligt 10 § i den lagen ska en konsumtionsvara anses vara farlig för egendom, om den på grund av ett fel eller en brist i konstruktionen eller sammansättningen, på grund av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om varan eller på grund av dess vilseledande utseende kan skada andra föremål eller annan egendom. Konsument säkerhetslagens omsorgsplikt gäller även redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur och som är avsedda för eller som i väsentlig utsträckning används för privat konsumtion. Genom förslaget utvidgas överlåtarens omsorgsplikt så att den på motsvarande sätt gäller även redskap, anordningar och ämnen som används vid idkande av näring. För att trygga djurs välfärd har det ingen betydelse om ett redskap, en anordning eller ett ämne används i ett privat hushåll eller i samband med näringsidkande. Den föreslagna omsorgsplikten ska tillämpas på såväl fysiska personer som offentliga och enskilda juridiska personer på samma sätt som i konsument säkerhetslagen. Vid bedömning av omsorgspliktens om-

fattning ska man beakta omständigheterna vid överlåtelsesituationen och å andra sidan också överlåtarens ställning: om säljaren är en professionell aktör, ska han eller hon på denna grund kunna bedöma om de produkter som han eller hon säljer är säkra och lämpliga.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om krav på redskap, anordningar och ämnen som används för olika djurarter samt om begränsningar i användningen av sådana redskap, anordningar och ämnen som orsakar djur onödig smärta, onödigt lidande eller risk för skada. Genom förordning är avsikten att föreskriva närmare om egenskaperna hos till exempel redskap som används för klippning av får samt om redskap som används för uppbinding av hästar och hundar.

18 §. Förbjudna redskap och anordningar. I paragrafen föreskrivs det om förbud mot vissa redskap och anordningar som uppenbart orsakar djur onödig smärta, onödigt lidande eller risk för skada. Det är förbjudet att marknadsföra, införa i landet, tillverka, sälja och på något annat sätt överlåta, använda och inneha sådana redskap och anordningar. Bestämmelsen motsvarar 12 § i djurskyddslagen, dock med den skillnaden att även marknadsföring och innehav av förbjudna redskap och anordningar förbjuds. Detta är nödvändigt för att möjliggöra effektiv övervakning av förbudet. Flera av de förbjudna redskap och anordningar som nämns i förslaget används till exempel vid dressyr av djur, som ofta sker någon annanstans än på offentliga platser och är tidsmässigt begränsad verksamhet. Genom tillsyn kan det vara mycket svårt att verifiera dessa situationer, varvid man inte nödvändigtvis uppnår önskat slutresultat genom att förbjuda enbart användning av redskapen och anordningarna. Det föreslagna förbudet begränsas till att gälla endast sådana anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur och som uppenbart orsakar djuren onödig smärta, onödigt lidande eller risk för skada och vilkas användning således även annars strider mot den föreslagna lagen. I ordningslagen (612/2003) föreskrivs på motsvarande sätt om förbud mot tillverkning, införande i landet och saluförande av vissa föremål som är farliga för människor. I ordningslagen förbjuds dessutom innehav av dessa föremål på allmän plats.

I 1 mom. förbjuds vissa sådana föremål och anordningar som orsakar djur onödig smärta, onödigt lidande eller risk för skada. Sådana är för det första tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar samt andra motsvarande redskap för att styra och kontrollera djur som orsakar djuret smärta. Effekten hos dessa redskap grundar sig på att de orsakar en stickande känsla och smärta i djurens hud eller slemhinnor. Utöver de redskap som nämns i punkten är det dessutom förbjudet att använda till exempel sådana seldon som är försedda med taggar på insidan för att förbättra styreffekten. Det är också förbjudet att använda till exempel huvudstång som är försedd med taggar för hästar. Användningen av tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar förbjuds i 14 § i djurskyddsförordningen.

En ny sak är att det i paragrafen föreslås att elhalsband för hundar och andra anordningar som fästs på djuret och som ger det elchocker ska förbjudas, om det inte är fråga om en anordning som används i veterinärmedicinskt syfte eller vid fysikalisk behandling av djur. Elhalsbands funktion vid dressyr av hundar baserar sig på att hunden får en elchock när den betar sig på icke-önskvärd sätt. Elhandsband är antingen fjärrstyrda, varvid hundledaren bestämmer tidpunkten för elchocken, eller fungerar utan handledarens inverkan, varvid elhalsbandet aktiveras när hunden närmar sig en på förhand bestämd osynlig gräns (elektroniskt hundstängsel, osynligt elstängsel) eller när hunden skäller (el-antiskällhalsband). Enligt undersökningar orsakar elhalsband smärta hos hundar och även vid användning under optimala förhållanden orsakar det mer negativa känslor hos hundar än motsvarande, lika effektiva dressyrmetoder som inte baserar sig på el. Funktionsstörningar hos elhalsband eller icke-sakkunnig användning av halsbandet kan vara förenade med betydande risker för hundens välfärd. Elhalsband är helt förbjudna i bland annat Sverige och Danmark. I Danmark är det också förbjudet att sälja och göra reklam för elhalsband. Förutom elhalsband kan el användas som effektmedel hos andra

redskap som fästs på djur, såsom så kallad krubbitarrem, som hindrar hästen från att upprepa viss former av stereotypt störningsbeteende.

Även elektriska kodressörer förbjuds. I den gällande förordningen om skydd av nötkreatur förbjuds användningen av elektriska kodressörer. Syftet med kodressörer är att hindra nötkreatur från att smutsa ner sitt bås. Nötkreatur kröker på ryggen då de urinerar och med kodressörens hjälp försöker man styra nötkreaturet till rätt ställe i båset, så att urinen hamnar i gödselrännan bakom båset i stället för i båset.

Genom förordning av statsrådet kan man vid behov komplettera förteckningen över förbjudna redskap och anordningar. Djurhållningen ändras kontinuerligt och det kommer nya riktningar och trender inom djurhållningen. Det utvecklas hela tiden nya redskap och anordningar för skötseln och hanteringen av djur. Genom lagstiftningen måste man kunna ingripa i icke-önskvärd utveckling av redskap och anordningar enligt en snabb tidtabell och i ett tillräckligt tidigt skede innan användningen av anordningar och redskap som är farliga för djurs välfärd har hunnit breda ut sig.

19 §. Samlande av förbjudna redskap och anordningar. I paragrafen föreskrivs om samlande av i 18 § förbjudna redskap och anordningar som är historiskt eller konstnärligt värdefulla. I 12 § i ordningslagen föreskrivs på motsvarande sätt om samlande av farliga föremål som är förbjudna enligt ordningslagen.

Enligt 18 § i förslaget är det förbjudet att marknadsföra, införa i landet, tillverka, överlåta, använda och inneha bland annat tagghalsband, taggsporrar och taggbetsel samt el-halsband och elektriska kodressörer. Förteckningen över förbjudna redskap och anordningar kan vid behov utvidgas genom förordning av statsrådet. Undantaget från förbudet mot redskap och anordningar som gäller samlande gör det möjligt att tillverka och införa i landet konstnärligt värdefulla föremål samt att införa historiskt värdefulla föremål i såväl privat som kommersiellt syfte. Det ska också vara tillåtet att överlåta och inneha sådana föremål. Endast ett originalföremål kan betraktas som historiskt eller konstnärligt värdefullt, inte industriellt tillverkade kopior av ett sådant föremål. Exempelvis ett föremål som använts i en historiskt betydande film kan vara historiskt värdefullt, medan andra föremål i samma tillverkningsserie inte kan anses ha sådant värde. Den som inför, tillverkar eller saluför föremålet ska påvisa föremålets historiska anknytning eller konstnärliga värde. Utredningen kan ske med hjälp av dokumentation i anslutning till föremålets historiska bakgrund eller tillverkningen eller anskaffningen av det.

Enligt bestämmelsen kan ett föremål betraktas som historiskt värdefullt endast när det har någon sådan historisk anknytning som nämns i paragrafen. Ett föremål kan anses ha i paragrafen avsedd anknytning till en betydande person åtminstone om det har använts av personen i fråga i det uppdrag eller i något annat sammanhang som har gjort att personen är historiskt betydande. Ett föremål anknyter till en tilldragelse, plats eller tidsepok åtminstone när dess användning eller existens har varit av väsentlig betydelse för tilldragelsen, platsen eller tidsepoken i fråga. Ett föremål är av historisk betydelse på grund av sin ålder, om föremålet är gammalt som företrädare för just den typen av föremål eller om det härstammar från en sådan tidsperiod att föremål från den i princip ska betraktas som historiskt värdefulla.

Ett föremål kan betraktas som konstnärligt värdefullt när det har tillverkats uttryckligen i konstnärligt syfte. Enbart det faktum att ett föremål har tillverkats som ett prydnadsföremål gör det inte konstnärligt värdefullt.

4 kap. Skötsel av djur

20 §. Allmänna krav på skötseln. I paragrafen föreskrivs om allmänna principer för skötseln av djur. Paragrafen tillämpas på djur som hålls av människan. Med skötsel av djur avses den omsorg som ska ges ett djur som människan håller för att trygga djurets välfärd. I skötseln ingår inte bara att se till djurets fysiska behov utan också att se till dess psykiska välbefinnande. En ny sak är kravet på att djuret ska ha möjlighet att tillfredsställa vissa väsentliga beteendemässiga behov. I förslaget har även allmänna bestämmelser om hållandet av djur i grupper lyfts upp på lagnivå och samtidigt preciserats. I den gällande lagstiftningen ingår de i statsrådets förordningar om enskilda djurarter.

Enligt 1 mom. ska djur skötas så att de har möjlighet att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov när det gäller rörelse, vila, kroppsvård, ätande, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Vid djurhållning måste djurs beteende av praktiska skäl begränsas till endast de behov som nämns i paragrafen. Vid djurhållning är det svårt eller icke-önskvärt att tillgodose alla behov som hör till djurs arttypiska beteende, såsom fortplantningsbehov eller beteende i anslutning till revirförsvar. Syftet är i stället att garantera djur sådana beteendemässiga möjligheter som tryggar djurets fysiska och psykiska välbefinnande och som djuret har behov av oberoende av i vilken slags miljö det lever. Som centrala beteendemässiga behov betraktas sådana behov som djuret har stark motivation att tillgodose och som leder till stark frustration hos djuret om de förhindras. Tillfredsställande av det beteendemässiga behovet ska också minska djurets behov av att tillfredsställa det.

Som exempel på sådana väsentliga beteendemässiga behov som avses i paragrafen kan nämnas fåglars behov av att vila på vaglar samt en ren och torr viloplats, som är en förutsättning för att många djurarter ska uppleva vila. Många djurarter har ett starkt behov av ett visst slags ätbeteende, som till exempel förutsätter att det är möjligt att tugga födan. Däggdjurs ungar har ofta ett starkt sugbehov. För många djurarter förutsätter möjlighet att tillfredsställa beteendemässiga behov att dessa omständigheter beaktas i skötseln av djuren. Till exempel svin och hönor har konstaterats ha ett starkt behov av att undersöka omgivningen, som hos svin tar sig uttryck i behov av att böka och hos hönor i behov av att krafsa och picka. För att kunna tillfredsställa dessa beteendemässiga behov måste djuren ha tillgång till lämpligt material mot vilket de kan rikta sitt beteende. Som ett väsentligt beteendemässigt behov kan också betraktas ett tillfälligt behov av att bete sig på ett visst sätt, som exempel kan nämnas att många djurarter har behov av att bygga ett bo innan avkomman föds. Hos katter kan beteendemässiga behov i anslutning till jakt till exempel förutsätta att katten har möjlighet att leka att den jagar och fångar ett byte.

Djur bör också ha möjlighet till arttypiskt socialt umgänge. Flockdjur har ofta behov av att uppvisa ett visst beteende, såsom att äta eller vila, samtidigt som övriga medlemmar av flocken. Flockdjur blir lätt stressade om de skiljs från sin flock. Motsvarande sociala beteendemässiga behov hänför sig också till kroppsvård, lek och skötseln av avkomma. Å andra sidan förmår till exempel en hund knyta en social relation till exempelvis en människa, och då är det inte alltid nödvändigt med sällskap av artfränder. Djurs sociala behov kan också variera inom arten beroende på djurets kön och ålder.

I 2 mom. föreskrivs om omsorg om den allmänna välfärden för ett hållet djur samt djurets renhet och annan kroppsvård som det behöver. Med annan kroppsvård avses nödvändig omsorg om till exempel klövar, hovar eller klor, päls, hud, tänder eller andra kroppsdelar. Djurs renhet och kroppsvård ska ombesörjas så att djurets välfärd inte äventyras på grund av smuts eller brist på kroppsvård. Smuts, tovig päls och försummad kroppsvård i övrigt kan orsaka djuret lidande och slutligen leda till att djuret insjuknar. Smuts liksom till exempel päls som växt sig alltför lång kan också försämra djurets möjligheter till normal temperaturreglering och således försvåra djurets anpassning till förhållandena i omgivningen.

RP 154/2018 rd

I skötseln av djur måste man också ombesörja behöriga åtgärder för att förebygga att djuren insjuknar och skadas. Bestämmelsen förutsätter aktiva åtgärder för att säkerställa att djur som hålls av människan är friska och trygga. Sjukdomar hos djur kan ofta förebyggas genom att man kontrollerar djurens hälsotillstånd med jämna mellanrum och vidtar nödvändiga åtgärder tillräckligt snabbt när man ser tecken på försämrat hälsotillstånd. Med sjukdom avses till exempel infektioner, smittsamma sjukdomar, produktionssjukdomar, parasiter och förgiftningar. Sjukdomar hos djur kan förebyggas bland annat med hjälp av regelbunden förebyggande hälsovård och genom att försöka skydda sig mot smittsamma djursjukdomar. Förebyggande hälsovård kan omfatta till exempel regelbundna hälsokontroller, vaccinationer och förebyggande och behandling av parasitsmitta. Bestämmelser om förebyggande av djursjukdomar finns i lagen om djursjukdomar. Även förhållandena på djurhållningsplatsen, utfodringen och vattningen av djuret samt övrig skötsel inverkar på risken för att djuret insjuknar.

Skador hos djur kan förebyggas genom att se till att djurhållningsplatser, stängsel, redskap och anordningar är säkra för djuren. Djurens säkerhet ska också beaktas vid gruppindelning av djuren och skötselrutiner. I 3 mom. finns närmare bestämmelser om hållande av djur i grupp. När det gäller skötselrutiner, såsom förflyttningar eller fasthållande av djur, rekommenderas sådana metoder att det är osannolikt att djuren skadas.

I 3 mom. föreskrivs om hållande av djur i grupp. I grupp sammansättningen ska man beakta djurens sociala relationer, ålder, kön och storlek. Flockdjur har ofta en noggrann rangordning, som ska beaktas när djuren sköts. För att rangordningen ska kunna upprätthållas förutsätts att djuren känner och kommer ihåg varandra. Detta bör beaktas när djuren indelas i grupp. Ett djur av längre rang ska alltid ha möjlighet att undvika djur som står högre i rangordningen. I synnerhet när grupper slås samman eller gruppen utökas med ett nytt djur, måste djuren observeras effektivt när rangordningen ombildas. Om djur av väldigt olika ålder eller storlek eller av olika kön hålls i samma grupp kan det orsaka djuren onödig stress och det kan också utsätta djuren för skador på grund av skillnaderna i storlek. Om djur som hör till bytesdjurarter hålls så att de har syn-, hörsel- eller luktkontakt med djur som hör till rovdjursarter, kan det orsaka lidande hos bytesdjuren. Djur som är aggressiva mot varandra samt djur som annars kan skada varandra borde hållas isär så att de inte kommer åt att skada varandra. Alternativt bör djur som hålls i samma utrymme ha tillräckligt med utrymme att fly och gömma sig för andra djur. Bestämmelser om särskilda krav på den permanenta djurhållningsplatsen för djur som hålls i grupp finns i förslaget till 37 § 3 mom. Bestämmelser om djurägarens eller djurhållarens skyldighet att hindra sina däggdjur från att försöka sig okontrollerat finns i förslaget till 25 § 4 mom.

I 4 mom. föreskrivs om tillgodoseende av djurs motionsbehov och om möjlighet till tillräcklig vila. Tillräcklig motion har en betydande inverkan på djurs hälsa och övergripande välbefinnande. Djur har ett medfött behov av att röra på sig. Även om detta ofta är förenat med djurets övriga beteende, som att skaffa föda, har djur ett av detta beteende oberoende behov av att få röra sig på det sätt som är karakteristiskt för arten. Det kan beroende på arten betyda till exempel att gå, flyga, hoppa, klättra eller simma. Möjlighet till tillräcklig vila i en lugn miljö är också viktig för djurets psykiska och fysiska välbefinnande. Ett djur ska ha möjlighet att följa den för arten och djurindividens mognadsnivå utmärkande vilo- och sömnrutinen. Unga djur har större behov av vila och sömn än vuxna djur. I vården av djur ska även beaktas att sjuka djur har större behov av vila och sömn. Bestämmelser om vård av sjuka och skadade djur finns i förslaget till 23 §. Bestämmelser om krav på djurhållningsplatsen i anslutning till djurs vila finns i förslagen till 33 § 1 mom. och 37 § 4 mom.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om tillgodoseende av djurs väsentliga beteendemässiga behov och skötselåtgärder som behövs för att trygga djurvälståndet samt om hållande av djur i grupp utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §. *Utfodring och vattning.* I paragrafen föreskrivs om utfodring och vattning av hållna djur. Bestämmelserna ska iakttas också när djuren får största delen av sin föda från naturbeten. Genom paragrafen genomförs punkterna 14—16 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet.

Innehållet i paragrafen motsvarar i huvudsak kraven i 5 § 1 mom. i djurskyddslagen och 9 § i djurskyddsförordningen. Ett nytt krav är att däggdjur och fåglar hela tiden ska ha tillgång till vatten i sina permanenta djurhållningsplatser. I den gällande lagstiftningen förutsätts kontinuerlig tillgång till vatten på förordningsnivå för höns, kalkoner, strutsar, hongetter som mjölkas och svin som är över två veckor samt nötkreatur som är sjuka och vid varmt väder för alla nötkreatur som är under sex månader. Ett nytt krav är också att utfodringen och vattningen ska ordnas så att djuren har möjlighet att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till intagande av föda och dryck. I paragrafen beaktas dessutom problem i anslutning till överdriven näringstillförsel. Enligt förslaget ska det vid utfodring av djur säkerställas att djuret får lagom mängd föda, medan det enligt den gällande lagen ska säkerställas att djur får tillräckligt med föda. Närmare bestämmelser om föda och dryck för olika djurarter utfärdas på förordningsnivå.

Enligt 1 mom. ska när ett hållet djur utfodras och vattnas hänsyn tas till djurets fysiologiska behov och det ska säkerställas att djuret får lagom mängd föda och vatten eller någon annan dryck av god kvalitet. Födan och drycken ska anpassas till djurarten samt till djurets ålder, livsfas och kondition samt ändamålet med djuret. När utfodringen av produktionsdjur planeras ska man dessutom beakta produktionsfasen och hur mycket djuret producerar. Även andra prestationer som orsakar fysisk belastning, såsom att djuret används för arbete eller en hobby, ska beaktas i djurets föda och dryck. Varje djur måste få tillräckligt med föda för att tillgodose sitt energibehov. Å andra sidan ska överdriven energitillförsel som leder till övervikt som är skadlig för djurets välfärd hindras genom att födan anpassas till djurets behov. Den föda som ges djur ska ändå göra att de känner sig mätta. Föda eller dryck som ges djur får inte innehålla gifter eller andra ämnen eller orenheter som är skadliga för djurets välfärd. Det ska också vara förbjudet att underlåta att ge ett djur sådana näringsämnen i brist på vilka djuret kommer att insjukna.

Tillräcklig vattentillgång hör till djurs grundläggande fysiologiska behov och är en väsentlig del av djurhållningen. Vatten är ett nödvändigt ämne bland annat för vävnader, matsmältning, tillväxt och förökning. Djur behöver också vatten för att underhålla kroppens regleringsmekanismer, såsom värmereglering, utsöndring av främmande ämnen och reglering av saltbalansen. Otillräcklig vätsketillförsel leder i allmänhet till att djurets välmående snabbt försämras. Beroende på djurarten samt djurets ålder, livsfas och kondition ska dricksvatten eller någon annan dryck antingen finnas tillgänglig hela tiden eller ges djuret med jämna mellanrum.

Beroende på djurarten kan också det lämpliga sättet att ge vatten variera. De flesta djur dricker vatten till exempel ur kärl eller dammar i naturen, medan många leddjur får den vätska de behöver endast från vattendroppar som kondenseras på ytor när luftfuktigheten är tillräckligt hög. Födans och dryckens sammansättning ska vara sådan och den ska ges på ett sådant sätt att djuret kan äta och dricka utan svårigheter. Födan och drycken ska ges djur på så sätt att de kan äta och dricka i en för dem naturlig ställning.

Hos många djurarter är ätandet förenat med sådana väsentliga beteendemässiga behov som avses i 20 § 1 mom. och som leder till frustration om de förhindras. Enligt den föreslagna paragrafen ska utfodringen av djur ordnas så att djuren har möjlighet att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till ätandet. För många flockdjur, såsom nötkreatur, är det viktigt att de har möjlighet att äta samtidigt för att undvika frustration. För nötkreatur och andra idisslare är tuggande av grovfoder en väsentlig del av ätbeteendet. Däggdjursungar

har åter ett starkt sugbehov och detta måste beaktas när utfodringen av ungar ordnas. Utfodringen av djur som hålls i grupp bör ordnas så att alla djur har möjlighet att äta och dricka i lugn och ro. Konkurrens om födan i utfodringssituationer kan leda till konflikt även i en etablerad djurgrupp. Djur som hålls i grupp bör komma åt att äta och dricka utan att de andra djuren i gruppen hindrar det.

Den föda och dryck som ges respektive djur ska innehålla alla oundgängliga näringsämnen som djuret behöver för att växa, upprätthålla livsfunktionerna och vara fysiskt aktivt. Djur som får sin föda från naturbeten ska vid behov ges tillskottsning eller näringstillskott, om inte betet ensamt räcker till för att tillgodose djurets näringsbehov. Den hygieniska kvaliteten på föda och dryck som ges djur ska vara sådan att djuren inte löper någon risk att insjukna. Bestämmelser om kvalitetskraven på produkter som är avsedda för utfodring av djur finns i foderlagstiftningen.

I 2 mom. föreskrivs närmare om däggdjurs och fåglars tillgång till vatten. Enligt det ska däggdjur och fåglar hela tiden ha tillgång till vatten i de permanenta djurhållningsplatserna. Med vatten avses vatten i smält form. Kontinuerlig tillgång till vatten förutsätts dock inte för nyfödda och nykläckta djur eller för ett djur vars tillgång till vatten måste begränsas av veterinärmedicinska skäl eller för djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckt område under naturenliga förhållanden, och inte när exceptionella och svåra väderförhållanden förhindrar att vatten hela tiden hålls tillgängligt. Kontinuerlig tillgång till vatten förutsätts inte heller i sådana permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att ordna kontinuerlig tillgång till vatten av orsaker som har att göra med djurhållningsformen och väderförhållandena.

Bland djuren är i synnerhet däggdjur och fåglar känsliga för problem till följd av begränsad vattentillgång. Kontinuerlig tillgång till vatten behöver emellertid inte förutsättas till exempel under en kort tid i en inhägnad, en kort transport eller någon annan motsvarande kortvarig förvaring, så det är ändamålsenligt att begränsa kravet till att gälla endast permanenta djurhållningsplatser för däggdjur och fåglar. För vissa djur förutsätts ändå inte kontinuerlig tillgång till vatten. Däggdjursungar och nykläckta fågelungar behöver inte dricksvatten innan de uppnår ett sådant utvecklingsstadium då de börjar öva att skaffa föda och vatten i sin omgivning. Det kan också vara nödvändigt att begränsa tillgången till dricksvatten av veterinärmedicinska skäl till exempel i samband med sjukdomsbehandling. Veterinären ska då ha bestämt om begränsningen. De förhållanden under vilka djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckt område under naturenliga förhållanden, såsom vilt som föds upp i hägn, hålls påminner i så hög grad om förhållandena i naturen att det inte är ändamålsenligt att förutsätta kontinuerlig tillgång till vatten. Man ska kunna avvika från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten även när det råder exceptionella och svåra väderförhållanden. Med exceptionella och svåra väderförhållanden avses i första hand köldperioder som är avsevärt kallare än normalt och då till exempel vattenledningar som normalt hålls öppna med ett elektriskt motstånd fryser och sålunda förhindrar användningen av automatiska dricksvattensystem. I praktiken ska djuren då ges dricksvatten tillräckligt ofta på något annat sätt. Årligen återkommande köldperioder ska inte betraktas som sådana exceptionella förhållanden som avses i paragrafen.

Närmare bestämmelser om föda och dryck för hållna djur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om de permanenta djurhållningsplatser enligt 2 mom. 5 punkten, där det är orimligt svårt att hela tiden ordna tillgång till vatten på grund av djurhållningsformen och väderförhållandena. En sådan djurhållningsform är till exempel när kalvar hålls utomhus vintertid vid så kallad igloouppfödning. Vid igloouppfödning består kalvarnas boxar i allmänhet av lätta konstruktioner med flyttbara väggar och boxarna flyttas ofta på gårdsområdet mellan uppfödningsspartierna för att

undvika sjukdomstryck. Vid en sådan djurhållningsform är det svårt att installera ett fast dricksvattensystem som hålls ofruset med hjälp av elektriskt motstånd utan att möjligheten att flytta konstruktionerna samtidigt går förlorad. Det bör också påpekas att för kalvarnas välfärd är det viktigt att de får varmt att dricka under kalla förhållanden. I praktiken bör detta säkerställas genom att kalvarna flera gånger om dagen får dricka sig mätta på varm mjölk eller mjölkdryck och att de dessutom erbjuds varmt vatten. Det är också nödvändigt att föreskrivs om ett undantag från kravet på kontinuerlig tillgång till vatten vintertid för djur som hålls på yrkesmässiga hundgårdar för draghundar och pälsfarmer. Det skulle medföra betydande kostnader för hundgårdar och pälsfarmer att installera fasta och permanenta dricksvattensystem som hålls ofrusna med hjälp av elektriskt motstånd. På hundgårdar och pälsfarmer ges djuren vintertid vatten i allmänhet flera gånger om dagen så att vattenmängden, antalet gånger djuren ges vatten och tidpunkterna anpassas enligt djurens behov.

22 §. Inspektion av djurs välfärd och djurhållningsplatser. I paragrafen föreskrivs om inspektion av hållna djurs välfärd, djurhållningsplatsen och sådana anordningar i anslutning till den som är avgörande för djurvälferden. Paragrafen motsvarar 5 § 1 mom. i djurskyddslagen samt 4 § 2 mom. och 10 § i djurskyddsförordningen med den preciseringen att vid inspektionen av djuren ska särskild uppmärksamhet ägnas även djur som håller på att föda. Genom paragrafen genomförs punkt 2 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet.

Enligt 1 mom. ska hållna djurs välfärd, djurhållningsplatsen och sådana anordningar i anslutning till den som är avgörande för djurvälferden inspekteras tillräckligt ofta. När man bedömer vad som är tillräckligt inspektionsintervall ska man beakta djurhållningsformen, djurarten, djurets fysiologiska tillstånd samt djurhållningsplatsens förhållanden och livsmiljön.

I 2 mom. föreskrivs att välfärd och djurhållningsplatsen för djur som står under människans omedelbara uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa ska inspekteras dagligen eller vid behov oftare. Exempelvis sjuka djur, djur som är i dåligt skick och högdräktiga djur ska inspekteras tillräckligt ofta, så att man upptäcker förändringar i deras tillstånd och åtgärder som dessa förutsätter kan vidtas tillräckligt snabbt. Vid observationen av djur kan man också använda tekniska hjälpmedel, till exempel övervakningskameror som är placerade i djurstallet. Inom produktionsformer där ett stort antal djurs välfärd är helt beroende av människans skötsel eller som är förenade med särskilda risker till följd av till exempel djurhållningsplatsens förhållanden, ska djurens välfärd och förhållanden i regel inspekteras oftare än en gång per dag. Sådana produktionsformer är till exempel broilerhållning och nötkreatur som hålls klavade på platsen. På animalieproduktionsgårdar används numera i allt högre grad teknisk utrustning för skötseln av djuren och reglering av miljöfaktorer i utrymmena. Anordningar som är nödvändiga för djurens välfärd används allmänt för ordna till exempel ventilation och belysning i utrymmena, för att ge djuren mat och dryck samt för mjölkning av kor. Anordningarna kan fungera antingen som hjälp för djurskötaren vid skötseln av djuren eller så kan de sköta funktionerna automatiskt. Automatiska anordningars funktion övervakas ofta med hjälp av tekniska övervaknings- och larmanordningar. Å andra sidan hålls också många sällskaps- och hobbydjur i terrarier och akvarier, där miljöfaktorer regleras med hjälp av tekniska anordningar. Exempelvis i akvarier cirkulerar och rengörs vattnet i allmänhet med hjälp av filter som fungerar med el. Det vore ändamålsenligt att man minst en gång om dagen inspekterar att dylika anordningar som är nödvändiga för djurens välfärd fungerar, så att man kan ingripa i eventuella störningar genast när de uppstår. Inspektionen kan i praktiken också genomföras med hjälp av sådana tekniska övervakningssystem till vilka ett larm som berättar om störningar är kopplat, om djurhållaren kan ta emot larm under alla tider på dygnet.

Den dagliga inspektionsskyldigheten gäller inte djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckt områden under naturenliga förhållanden, djur som sommartid hålls på svårtillgängliga beten och inte odlade fiskar som det är omöjligt att inspektera dagligen på

grund av svåra väderförhållanden, istäcke eller uppfödningsskyddsmetoden. Djur som står utanför den dagliga inspektionsskyldigheten bör inspekteras regelbundet så att djurens välfärd inte äventyras i onödan. När sådana djur hålls är det särskilt viktigt att försöka säkerställa att djuren kontinuerligt har tillgång till tillräckligt med föda och vatten och att de har tillgång till skydd mot vädret. När det råder exceptionella väderförhållanden eller andra förhållanden som kan utgöra en fara för djurens välfärd ska djuren inspekteras oftare än normalt. Man ska förfara på samma sätt om det bland djuren finns sådana djur som avses i 3 mom. och som förutsätter särskild uppföljning.

Enligt 3 mom. ska vid inspektionen av djur särskild uppmärksamhet ägnas djur som är högdräktiga, håller på att föda eller nyligen har fött avkomma samt djur som är nyfödda, sjuka, i dåligt skick eller skadade.

Närmare bestämmelser om inspektion av djurvälfärd och djurhållningsplatser får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §. Sjuka eller skadade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet att hjälpa hållna djur som är sjuka eller skadade. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak kraven i 5 § 1 mom. i djurskyddslagen och i 11 § i djurskyddsförordningen. I förslaget klarläggs att ändamålsenlig vård av djur betyder vid behov också att man skaffar veterinärmedicinsk vård. Tillägget är nödvändigt eftersom EU-kommissionen har vid sina inspektioner fäst uppmärksamhet vid att punkt 4 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet är bristfälligt genomförd i detta avseende. Nytt är också kravet på att i vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet.

Ett hållet djur som är sjukt eller skadat ska omedelbart ges eller skaffas behörig vård. När man upptäcker att ett djur är sjukt eller skadat, ska djurägaren eller djurhållaren omedelbart vidta åtgärder för att klarlägga sjukdomens eller skadans art och hur allvarliga den är. Beroende på arten av och allvaret hos skadan eller sjukdomen kan behövlig vård ges av antingen djurägaren, djurhållaren eller någon annan aktör eller vid behov en veterinär. Djurägaren eller djurhållaren ska ta kontakt med veterinären, om djurets sjukdom eller skada förutsätter det och djuret inte avlivas genast på grund av sjukdomen eller skadan. När behovet av veterinärvård bedöms ska särskild uppmärksamhet fästas vid den smärta och det lidande som djuret upplever. Vårdåtgärder ska vidtas eller vård skaffas omedelbart när man upptäckt att djuret är sjukt eller skadat och man har fått tillräcklig klarhet om sjukdomens eller skadans art och hur allvarlig den är.

Sjuka eller skadade djur ska ha tillräcklig möjlighet till vila och vid behov ska djuret placeras i ett lämpligt utrymme separat från andra djur. Att ett sjukt eller skadat djur får tillräcklig vila är en viktig del av vården av djuret. Den mängd vila som ett djur behöver är beroende av sjukdomens eller skadans art. I vissa fall kan möjlighet till tillräcklig vila förutsätta att djuret flyttas till en sjukbox eller något annat lugnt utrymme, medan det i vissa fall räcker med att tillfälligt begränsa användningen av djuret för arbete eller hobby för att det ska få tillräcklig vila. Det kan också vara nödvändigt att placera djuret i en sjukbox eller något annat lämpligt utrymme med tanke på uppsikten över djuret och vårdåtgärderna. Genom att hålla djuret åtskilt kan man också förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar till andra djur. Bestämmelser om utrymmen som behövs för vård och isolering av sjuka eller skadade djur finns i förslaget till 39 §. En sjukbox eller något annat utrymme där ett sjukt eller skadat djur hålls ska vara sådan att djurets återhämtning främjas. Utrymmet ska vara så lugnt som möjligt och djuret ska ha en lämplig viloplats där. Vid behov ska det ses till att det finns extra värme i utrymmet. Om ett socialt djur separeras från andra djur kan det leda till betydande stress hos djuret. För ett sådant djur ska man försöka ordna möjlighet till socialt umgänge med andra djur även medan djuret hålls åtskilt, om det inte är omöjligt till exempel för att förhindra spridningen av smitt-

samma sjukdomar. Ofta går det att ordna så att djuret har syn- och luktkontakt med andra djur, även om rörelsekontakt mellan djuren inte rekommenderas.

I 2 mom. föreskrivs om vård och avlivning av sjuka eller skadade djur. I vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet. När beslut fattas om ett sjukt eller skadat djurs vård och när vården ges ska utgångspunkten vara att om- besörja djurets välfärd och saken ska i första hand granskas ur djurets synvinkel. När vårdbe- slut fattas och vård ges ska strävan vara att trygga djurets fysiska och psykiska funktionsför- måga så att djurets välfärd inte äventyras i onödan. Målet ska vara att trygga en god livskvali- tet för djuret såväl under som efter vården. Bestämmelserna hänför sig till bestämmelserna om respekt för djur samt förbuden mot att orsaka onödigt smärta och onödigt lidande samt att i onödan riskera välfärden i 6 § i den föreslagna lagen.

Ett sjukt eller skadat djur ska avlivas, om sjukdomens eller skadans art kräver det. Vid be- dömningen är det viktigt att fundera på vilken slags smärta och lidande sjukdomen eller ska- dan samt behandlingen av sjukdomen eller skadan bedöms orsaka djuret. Vid bedömningen ska man beakta inte bara den fysiska smärtan utan också det psykiska lidande som behand- lingen av sjukdomen eller skadan orsakar, såsom den stress och ångest som vårdåtgärderna och konvalescenstiden medför. Med tanke på bedömningen är det också viktigt att uppskatta hur sannolikt det är att djuret återhämtar sig från sjukdomen eller skadan och vilka permanenta förändringar den medför för djurets välfärd. Djuret ska avlivas om det är sannolikt att den smärta som orsakas djuret inte kan lindras tillräckligt. Djuret ska också avlivas om man kan förvänta sig att djurets livskvalitet försämras avsevärt till följd av sjukdomen eller skadan. Vid bedömningen måste man naturligtvis också ta hänsyn till om den vård som djuret behöver kan ordnas i praktiken. Exempelvis ekonomiska begränsningar i anslutning till vården av djuret och problem med de praktiska vårdarrangemangen kan förhindra att vård ges. Djuret ska avli- vas, om det inte kan ges den vård det behöver och om detta orsakar djuret sådan smärta eller sådant lidande som avses i paragrafen. Ett djurs smärta och lidande får inte förlängas av eko- nomiska eller sociala orsaker.

24 §. Förbud mot att tvinga djur att äta och dricka. I paragrafen ingår ett förbud mot att tvinga djur att äta och dricka. Bestämmelser som förbjuder tvångsmatning finns i 11 § i djur- skyddslagen. För tydlighetens skull kompletteras förbudet mot tvångsmatning så att det blir förbjuda att tvinga djur att dricka.

Det ska vara förbjudet att tvinga ett djur att äta och dricka till exempel för att det ska bli fetare eller för att öka avkastningen. Med stöd av bestämmelsen är det till exempel förbjudet att tvångsmata gäss. Bestämmelsen gäller inte när djur tvingas att äta eller dricka av veterinärme- dicinska skäl. Det är således tillåtet att tvinga ett nyfött djur som lider av näringsbrist att dricka. Däremot är inte godtagbart att till exempel rutinmässigt tvinga alla nyfödda kalvar att dricka.

25 §. Avel. Paragrafen innehåller allmänna krav som ska iakttas vid avel samt bestämmelser om avel och avelsmetoder som är förbjudna. I djurskyddslagen bestäms om avel i 8 §. Ett nytt krav är skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra djuren från att föröka sig okontrollerat. Syftet med paragrafen är att i allt högre grad styra aveln i en riktning som beak- tar djurvälståndet. Exempelvis överdriven betoning av vissa utseendemässiga drag i avelsmå- len har lett till att sådana extrema drag gynnats som orsakar problem för sällskaps- och hob- bydjurs välfärd. Motsvarande utveckling har ägt rum även inom aveln av produktionsdjur, framför allt om strävan har varit att öka avkastningsförmågan till det yttersta utan att fästa till- räcklig uppmärksamhet vid djurens välfärd. I stället för att gynna dessa extrema drag bör man inom aveln framför allt sträva efter att producera välmående djur. Djur med extrema drag som medför men för välfärden bör inte användas för avel, om det inte till exempel med hjälp av

gentestning kan säkerställas att avkomlingarna inte ärver menet eller om inte avsikten är att till exempel genom raskorsning förbättra avkomlingarnas egenskaper i detta avseende. Då måste det emellertid alltid säkerställas att förökningen inte orsakar djuret självt men i anslutning till välfärden på grund av dessa extrema drag.

Hos djur förekommer också ärftliga sjukdomar och defekter, och de senaste åren har man genom forskning fått mycket ny kunskap om hur de nedärvs. Ärftliga sjukdomars prevalens ökar ofta framför allt inom djurbestånd där det förekommer inavel. Förekomsten av ärftliga sjukdomar och defekter kan förebyggas genom att djur som bär på dem undantas från aveln. Det är också viktigt att se till att djurbeståndets genetiska variation är tillräckligt stor för att förhindra att sjukdomarna ökar och livskraften försämras. Ärftliga sjukdomar och defekter kan i vissa fall förebyggas genom att man granskar uppgifter om djurens härstamning eller undersöker djuret med tanke på sjukdomen eller defekten. Även gentester används för att klarlägga vilket genom ett djur som är tänkt för avel har med avseende på sjukdom. Även egenskaper som eftersträvas vid aveln, såsom pälsens färg, kan vara förenad med genetiskt icke önskvärda drag, såsom avsaknad av något sinne eller letalfaktorer. Även när det gäller dylika defekter borde man undvika sådana avelskombinationer som leder till att avkomlingar ärver defekten.

Paragrafens bestämmelser tillämpas på all sådan förökning av djur som sker i samband med djurhållning och där människan beslutar vilka djur som ska föröka sig och således föra sina gener och egenskaper vidare till kommande generationer. Med avel avses i allmänhet målinriktad djuruppfödning så att man försöker producera djur med ett visst genom och vissa egenskaper. I paragrafen avses med avel dessutom sådan förökning av djur i människans vård som inte har något klart definierat mål vad gäller genom eller eftersträvan av egenskaper. Det kan vara fråga om sådan verksamhet till exempel när en viss djurgrupp i människans vård tillåts föröka sig planlöst. Paragrafen tillämpas på såväl renrasiga som blandrasiga djur som förökar sig liksom på produktion av ras- eller artkorsningar. Med avel avses såväl naturlig som artificiell reproduktion, inklusive användning av genteknikmetoder. Med artificiell reproduktion avses till exempel seminering och embryoöverföring. Med genteknikmetoder kan man åter förändra ett djurs genom på sätt som inte förekommer i naturen. Som exempel på användning av genteknik kan nämnas djur med överförda gener. Avel inom verksamheten med djurförsök regleras i lagstiftningen om försöksdjur.

I 1 mom. föreskrivs om målen för avel. Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta mål bör vid avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas överföra dessa egenskaper även till sina avkomlingar. De djur som föds till följd av avel bör ha sådana egenskaper att de kan leva ett för arten typiskt liv. Djuren bör kunna röra sig, använda sina sinnen samt klara av normala beteendeformer som är typiska för djurarten i fråga. Djurens organism bör fungera normalt, och djuren får inte lida av sådana kroniska sjukdomar eller defekter som permanent försämrar livskvaliteten. Djur får inte ha sådana extrema psykiska drag som försämrar deras livskvalitet.

I 2 mom. föreskrivs om förbjuden avel. I 1 punkten förbjuds användning av sådana avelskombinationer som sannolikt överför sjukdomar eller andra egenskaper som medför betydande men för avkommans välfärd. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att sådana avelskombinationer används som sannolikt medför att det föds djur som på grund av sjukdom eller någon annan orsak har försämrade psykisk eller fysisk funktionsförmåga eller djur vilkas möjligheter till arttypiskt beteende är försämrade av någon annan orsak. Men för välfärden kan betraktas som sannolika om användningen av en avelskombination på grundval av befintlig information innebär större risk än genomsnittet att avkomlingarna ärver sjukdomar eller andra egenskaper som avses i paragrafen.

I bestämmelsen avsedda gener som medför men för välfärden kan vara letalfaktorer eller gener i anslutning till vissa sjukdomar eller andra men för välfärden, såsom extrema anatomiska drag eller strukturella svagheter. Letalfaktorer som leder till att avkomlingarna dör eller är gravt missbildade förekommer till exempel hos vissa hund- och kattaser som saknar svans eller har stubbsvans. Nötkreatursrasen belgisk blå har en genmutation som orsakar sjukdomen muskelhypertrofi, och som ger djuret betydligt större muskler än normalt. På grund av den stora köttmassan förekommer bland annat hjärtproblem hos dessa nötkreatur och i allmänhet kan de inte föda på naturlig väg. Som extrema anatomiska drag betraktas till exempel överdrivet kort nos och till följd av dessa strukturellt tränga andningsvägar hos hundar och katter, som kan orsaka djuret kontinuerliga andningssvårigheter. Överdrivna hudveck orsakar åter ögonskador och kroniska hudinfektioner hos flera djurarter. Onaturlig storlek och form på ögonen eller ögonlocken kan orsaka felaktig ögonlocksställning samt utsätta ögonen för skador, framfall av ögonbulben och upprepade ögoninfektioner. Exempelvis inom aveln av guld-fiskar har det utvecklats varianter hos vilka felaktig ögonställning leder till stegvis blindhet. Strukturella svagheter, såsom felaktig benställning, onormalt bett och bestående fontanel i skallbenen kan också medföra betydande men för djurets välfärd. Exempelvis hos dvärgkanin-raser förekommer ärftligt felaktigt bett, som står i förbindelse med en framavlad alltför kort skallform. Hos farmade rävar förekommer åter felaktig benställning som beror på ett ärftligt anlag.

Sjukdomar och strukturella svagheter som beror på sådana letalfaktorer, ärftliga sjukdomar och extrema anatomiska drag som de ovan nämnda medför i allmänhet att djurs allmänna fysiska funktionsförmåga försämras. Många sjukdomar och defekter försämrar dessutom djurs förmåga att bete sig på ett arttypiskt sätt. Exempelvis många sjukdomar i rörelseapparaten försämrar djurs möjligheter att röra sig på ett arttypiskt sätt och utföra till exempel för arten typiskt undersökningsbeteende eller socialt beteende. Den psykiska funktionsförmågan försämras till exempel av olika beteendestörningar, av vilka en del har konstaterats vara ärftliga. Även nedärvning av ett djurs karaktär måste beaktas vid valet av avelsdjur. Synnerligen skygga eller aggressiva djur bör inte användas för avel. Överdriven skygghet eller aggressivitet gör djuret stressat och det har ofta problem med att anpassa sig till sin omgivning och ett liv med människor och andra djur. Skygga och aggressiva djur kan genom sitt beteende utgöra en säkerhetsrisk för andra djur samt sina skötare och andra personer som har att göra med djuren.

Med tanke på tillämpningen av 2 mom. 1 punkten är det av betydelse att bedöma när ovan nämnda sjukdomar eller andra egenskaper anses medföra betydande men för djurets välfärd. Som sådana ska betraktas åtminstone kroniska sjukdomar eller egenskaper som orsakar djuret fortlöpande eller återkommande smärta eller lidande eller som hindrar djuret från att till exempel röra sig på arttypiskt sätt. Om det krävs till exempel kirurgiska korrigeringsåtgärder eller fortlöpande eller ofta återkommande medicinering av djuret för att trygga djurets välfärd, är det sannolikt fråga om en i bestämmelsen avsedd förändring som medför betydande men för välfärden. Avsaknad av sinnen, såsom medfödd eller framskridande blindhet och dövhet ska också betraktas som sådana defekter som medför betydande men för välfärden. Man ska också avhålla sig från sådana förändringar av djurets utseende som orsakar betydande svårigheter i det sociala beteendet mellan djur. Exempelvis hos fiskarter kan avlägsnande av vissa varselfärger genom avel avsevärt försvåra fiskarnas sociala umgänge.

Med tanke på tillämpningen av bestämmelsen bör man dessutom lägga märke till att uttryckligen avkomlingarnas förväntade välfärd är av betydelse. Om ett djur ser friskt ut, men man vet att det till exempel bär på en ärftlig sjukdom som orsakas av en gen i dess genom, bör det inte föröka sig med en annan känd bärare, om kombinationen sannolikt skulle ge sjuka avkomlingar. En sådan sjukdomsbärare kan dock ofta para sig med ett djur som ser friskt ut och som har ett friskt genom utan risk för att avkomlingarna ska insjukna. En sådan avelskombination är

möjlig, eftersom den inte medför någon fara för avkomlingarnas välfärd. Med stöd av bestämmelsen är det inte nödvändigtvis förbjudet att använda ett djur som ser sjukt ut till avel, om det kan säkerställas att det inte för sjukdomen eller defekten vidare till sina avkomlingar. Användning av ett sådant djur för avel förutsätter dock att man överväger om situationen motsvarar övriga krav i djurskyddslagstiftningen och medför användningen för avel sådant men för djurets välfärd som avses i 2 mom. 3 punkten.

Med stöd av 2 mom. 2 och 3 punkten är det också förbjudet att använda sådana djur för avel som på grund av en ärftlig egenskap eller sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt eller förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välfärd. Syftet med bestämmelsen är att skydda sådana djurs välfärd som används för avel. Den bidrar också till att förhindra att drag som bidrar till svåra födslar och andra förökningssvårigheter nedärvs till följande generationer. Bestämmelsen tillämpas på såväl hon- som handjur. Med förökning avses all verksamhet i anslutning därtill, såsom betäckning, dräktighet, födsel och skötsel av avkomlingarna. Men för välfärden ska anses sannolika om risken för men enligt befintlig kunskap är större än genomsnittet. Med en ärftlig egenskap eller sjukdom avses ett strukturellt eller annat fel eller en sjukdom som ärvs och som förhindrar naturlig förökning. Däremot hindrar inte till exempel oförmåga att föröka sig som beror på till exempel en olycka eller en icke-ärftlig sjukdom att djuret används för avel med stöd av 2 mom. 2 punkten. Då måste man emellertid säkerställa att förökningen inte orsakar i 2 mom. 3 punkten avsett men för djurets välfärd.

Ett djur som till exempel på grund av sin kroppsbyggnad inte kan föda sina avkomlingar utan kejsarsnitt bör inte användas för avel. Ett djur bör inte heller användas för avel när man kan förvänta sig att avkomlingarnas storlek eller extrema strukturella drag förhindrar en naturlig födsel. Också hannar som används för avel bör kunna föröka sig på naturligt sätt. I praktiken får djuret inte ha till exempel någon sådan ärftlig egenskap som hindrar normalt betäckningsbeteende. I sådana fall ska det också vara förbjudet att använda seminering för att göra det möjligt att använda djuret för avel.

Alltför ofta återkommande förökning eller förökning som sker vid för ung eller gammal ålder kan äventyra i synnerhet honors välfärd. Dräktighet, födelse och ofta även skötsel av avkomlingarna anstränger djuret, vilket bör beaktas i skötseln av djuret och när det används för avel. Tikar som ofta fått valpar har lett till problem framför allt i så kallade valpfabriker, där man producerar hundvalpar för att uppnå maximal ekonomisk nytta. Bestämmelsen kan vid behov preciseras i förordningarna om enskilda djurarter genom att det till exempel i fråga om hundar föreskrivs hur ofta en tik kan få valpar och vad som är den yngsta tillåtna betäckningsåldern för respektive djurart.

I 3 mom. förbjuds användning av sådana avelsmetoder som kan medföra betydande men för djurets välfärd. Med avelsmetoder avses till exempel insamling av könsceller samt metoder som används vid betäckning av djur. Seminering och embryoöverföring som allmänt används vid avel medför inte sådant betydande men för välfärden som avses i bestämmelsen. Närmare bestämmelser om förbjudna metoder får utfärdas genom förordning av statsrådet. Det ska till exempel vara förbjudet att använda elektroejakulation för insamling av sperma samt avelsmetoder där man tyr sig till kejsarsnitt för att producera djur. Genom förordning får det också föreskrivas om förbud mot så kallad tvångsbetäckning.

I 4 mom. föreskrivs om skyldighet för dem som äger och håller däggdjur att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att minska de välfärdsproblem som uppstår när djurpopulationer förökar sig okontrollerat. Exempelvis katter som rör sig fritt utomhus och förökar sig okontrollerat leder lätt till halvvida kattpopulationer. Även i hund- och kattfabriker kan det hända att man låter djuren föröka sig obegränsat för att maximera antalet valpar och kattungar. I populationer som får föröka sig okontrollerat uppstår

ofta välfärdsproblem på grund av inavel, sjukdomar och parasiter som sprider sig från ett djur till ett annat samt att djuren inte är vana vid människor. Mödrar som hela tiden föder ungar blir lätt överansträngda och avkomlingarna föds i en miljö där det inte finns ordentliga förutsättningar att sköta mödrarna och avkomlingarna. Okontrollerad förökning bland däggdjur kan förhindras genom gruppindelning och övervakning av djuren samt till exempel sterilisering av katter som rör sig fritt utomhus. Även inom ansvarsfull djurhållning sker enskilda betäckningar i misstag, och sådana enstaka fall ska inte betraktas som i paragrafen avsedd okontrollerad förökning. Däremot ska sådan djurhållning vara förbjuden där djuren fortlöpande eller planlöst förökar sig med varandra och som medför klara men för djurens välfärd. Närmare bestämmelser om vilka åtgärder djurägaren eller djurhållaren ska vidta för att hindra djuren från att öka sig okontrollerat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det också vid behov föreskrivas närmare om vilka djur som inte får användas för avel.

26 §. Upphittade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för landskapet att inom sitt område ordna tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt andra små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas fast. Syftet med paragrafen är att skydda sällskaps- och hobbydjur som rymt från dem som håller dem från välfärdsproblem och å andra sidan också att hindra djur som springer lösa från att störa allmän ordning och säkerhet. Ett nytt krav är att landskapet enligt 1 mom. också ska se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen. Inom den nuvarande hittedjursverksamheten har det upplevts som ett stort problem att ingen aktör har ålagts att sköta transporten av djur från den plats där djuret tagits fast till den av kommunen anvisade mottagningsplatsen. I praktiken har detta försvårat omhändertagandet av djur och lett till situationer där ett djur som tagits fast inte har kunnat transporteras till mottagningsplatsen. En del kommuner har frivilligt ordnat transport av djur genom att avtala om transporten med till exempel den som upprätthåller mottagningsplatsen eller den lokala djurskyddsforeningen.

Strävan är att ett upphittat djur snabbt och effektivt ska återbördas till djurägaren eller djurhållaren genom att i förslaget till 2 mom. föreskriva om skyldighet för den som håller mottagningsplatsen att kontrollera om djuret eventuellt har någon märkning eller annan identifikation och skyldighet att vidta skäligen åtgärder för att på tag på djurägaren eller djurhållaren. Om djurägaren eller djurhållaren inte påträffas ska information om att djuret tagits om hand publiceras på mottagningsplatsens webbplats och dessutom vid behov på något annat lämpligt sätt, till exempel genom en annons i lokaltidningen. Samtidigt förkortas förvaringstiden för upphittade djur så att djuren ska förvaras 10 dagar i stället för tidigare 15 dagar. Största delen av de sällskaps- och hobbydjur som tas om hand är katter och hundar. Enligt en utredning som ministeriet låtit göra är största delen av hundarna redan för närvarande ID-märkta med antingen mikrochip eller tatuering. I fortsättningen är avsikten att föreskriva om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar i djuridentifieringslagstiftningen. Även en del katter ID-märks, även om antalet ID-märkta katter antas vara betydligt lägre än antalet ID-märkta hundar. Ägare till ID-märkta djur kan redan nu registrera sina kontaktuppgifter i register som förs av till exempel hund- eller kattorganisationer, djurskyddsforeningar eller andra privata aktörer. Den som håller mottagningsplatsen ska kontrollera om ett omhändertaget djur har en identifikation och försöka ta reda på om ägarens kontaktuppgifter finns i allmänt använda register. För tydlighetens skull föreskrivs i 2 mom. också om vård av upphittade djur som är sjuka och skadade. För upphittade djur som är sjuka eller skadade ska omedelbart ordnas med sådana första hjälpen-åtgärder som djuret behöver och annan skälig vård för att behandla sjukdomen eller skadan. I praktiken avses med första hjälpen-åtgärder och vård sådan oundgängliga första hjälpen-åtgärder och annan veterinärmedicinsk vård som ska ges djuret för att trygga dess välfärd tills djurägaren eller djurhållaren påträffas eller djuret säljs, överläts på något annat sätt eller avlivas. Som skälig vård kan betraktas till exempel att ett brutet ben gipsas och djuret ges

RP 154/2018 rd

smärtlindring, däremot kan det inte förutsättas att brottet korrigeras kirurgiskt. Vid bedömningen av vad som är skälig vård ska kostnaderna för den behövliga vården och djurets behov av fortsatt vård beaktas.

Enligt 3 mom. ska ett upphittat djur förvaras minst 10 dagar efter det att djurägaren eller djurhållaren har underrättats om att djuret tagits om hand eller det meddelande om omhändertagandet som avses i 2 mom. har publicerats. Därefter har landskapet rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det. Om ett djur har sålts och inkomsten av försäljningen är större än kostnaderna för skötseln av djuret, ska landskapet förvara de återstående medlen för djurägarens räkning i tre månader efter det att djuret lämnades till mottagningsplatsen, varefter medlen tillfaller landskapet.

Enligt 4 mom. ska landskapet ha rätt att av djurägaren eller djurhållaren ta ut ersättning för behövliga och skäliga kostnaderna för omhändertagande, skötsel och eventuell avlivning av djuret. Med kostnader för omhändertagande avses också kostnaderna för transport av djuret från det ställe där det tagits fast till mottagningsplatsen för upphittade djur.

För att säkerställa att information om hundar som tagits om hand med stöd av jaktlagen också finns hos landskapets mottagningsplats för upphittade djur, föreslås i 5 mom. skyldighet för polisen att underrätta landskapets mottagningsplats för upphittade djur om anmälningar som avses i 55 § 1 mom. i jaktlagen.

En nyhet är också skyldighet för landskapet att årligen utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Djurhem för upphittade djur innebär i praktiken sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i 59 § i den föreslagna lagen, varför de ska föra en sådan förteckning som avses i 62 § över djurarter och djur som verksamheten omfattar. Det föreslagna statistikkravet förutsätter att dessa befintliga uppgifter insamlas och publiceras årligen. Med hjälp av statistiken kan man följa hur antalet upphittade djur utvecklas regionalt och i hela landet. Uppgifterna är nödvändiga för att planera och inrikta åtgärderna i syfte att främja en ansvarsfull djurhållning och minska antalet upphittade djur.

Närmare bestämmelser om ordnandet av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetandet av statistik över upphittade djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §. Utomstående tjänsteproducenter vid ordnandet av tillfällig skötsel av upphittade djur. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen kan landskapet skaffa tjänster som avser upphittade djur från en utomstående tjänsteproducent. I praktiken har kommunerna även nu skaffat tjänsterna från en utomstående aktör, till exempel ett hundpensionat. Situationen klarläggs genom att det ställs krav på utläggning av verksamheten för att säkerställa att verksamheten som gäller upphittade djur ordnas på behörigt sätt i samtliga fall. Tjänsterna kan skaffas från en aktör enligt 59 § i den föreslagna lagen som håller sällskaps- och hobbydjur yrkesmässigt eller annars storskaligt. Dessa aktörer är även i övrigt skyldiga att anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten, och bedrivandet av verksamheten är förenat med vissa särskilda förpliktelser, såsom att föra förteckningar över de djurarter och djur som hålls.

Tjänsteproducenten ska ha utsett en ansvarig person som ska se till verksamheten bedrivs i enlighet med kraven. Den ansvariga personen ska vara myndig, dvs. ha fyllt 18 år. Dessutom förutsätts att personen inte är försatt i konkurs eller att hans eller hennes handlingsbehörighet inte har begränsats. På en mottagningsplats för upphittade djur förvaras och hanteras egendom som tillhör andra, små sällskaps- eller hobbydjur som varit lösa. Förutom det känslomässiga värdet kan djurets penningmässiga värde i vissa fall vara avsevärt. Verksamheten är förenad med skyldigheter mot bland annat mottagningsplatsens kunder och myndigheterna. Exempel-

vis ur landskapets synvinkel är det viktigt att aktören har tillräckliga resurser att klara av de utlagda uppgifterna på ett tillförlitligt och korrekt sätt. Ur magistratens register över förmynderskapsärenden utfärdas intyg av vilka det framgår om en person har förordnats en intressebevakare eller om hans eller hennes handlingsbehörighet har begränsats. Information om konkurser fås från Rättsregistercentralens konkursregister. Till följd av verksamhetens natur får den ansvariga personen inte heller ha meddelats djurhållningsförbud.

Enligt 2 mom. får mottagningsplatsen ta ut kostnaderna för omhändertagandet av djuret av djurhållaren eller djurägaren. I allmänhet betalas kostnaderna samtidigt som djuret hämtas från mottagningsplatsen. Eftersom avtalen mellan landskapet och tjänsteproducenten om ordnandet av verksamheten kan variera, ska det överenskommas uttryckligen om hur kostnaderna tas ut i avtalet om produktion av tjänsterna. Likaså ska man komma överens om redovisning av ersättningen till landskapet eller förvaring av den eller hur den annars ska användas.

I 3 mom. ingår en bestämmelse om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Vid utläggningen av tjänsteproduktionen är det fråga om skötsel av landskapets uppgifter. Därför är det nödvändigt att ta in en särskild bestämmelse om det straffrättsliga tjänsteansvaret för aktörer utanför myndighetsmaskineriet. Tjänsteansvaret riktas mot den ansvariga personen som avses i förslaget till 1 mom. I fråga om skadeståndsansvaret hänvisas dessutom till skadeståndslagen.

28 §. Tagande av vilda djur för uppfödning. I paragrafen föreskrivs om tagande av vilda ryggradsdjur för uppfödning. Med tagande för uppfödning avses att ett djur infångas och hålls i fångenskap. Exempelvis ringmärkning av fåglar, där djuret försätts i frihet genast efter åtgärden, är inte sådant tagande för uppfödning som avses i bestämmelsen. Med tagande för uppfödning avses inte heller till exempel levande fiskar eller kräftor som i samband med fiske kortvarigt förvaras i till exempel en sump.

Med stöd av 1 mom. är det i princip förbjudet att ta vilda ryggradsdjur för uppfödning. Bestämmelsen tillämpas på alla vilda ryggradsdjur som lever i Finlands natur, medan den gällande lagen förbjuder endast tagande av vilda däggdjur och fåglar för uppfödning. Förbudet ska dock inte tillämpas i situationer där dispens att fånga och inneha djur har beviljats med stöd av naturvårdslagen, jaktlagen eller lagen om fiske. I 48 § i naturvårdslagen föreskrivs om dispens som gäller innehav av nationellt fredade djurarter och i 49 § i den lagen om dispens som gäller djur som är fredade inom Europeiska gemenskapen. I 40 § i jaktlagen föreskrivs om fångande av djur för viltvårdsändamål och i 41 § om dispens från bestämmelserna om fredning av viltarter samt från bestämmelserna om fångande av djurarter som inte är fredade genom jaktlagen. I 47 § i lagen om fiske föreskrivs åter om dispens som gäller fiske av fiskarter och fiskbestånd som är fredade genom lagen om fiske.

Dispensmöjligheterna enligt naturvårdslagen, jaktlagen och lagen om fiske gäller i första hand de djurarter som är fredade genom respektive lag. Dessutom är det nödvändigt att föreskriva om undantag som behövs för tagande för uppfödning av andra djur än sådana om omfattas av de dispenser som uppräknas i 1 mom. Bestämmelser om dessa ingår i 2 mom. För det första ska det vara tillåtet att ta sådana djur för uppfödning som ska hållas i djurpark även i de situationer där det inte krävs dispens enligt 1 mom. för att få ta djur för uppfödning. Djurpark definieras i 5 §. Det ska också vara tillåtet att ta fiskar för uppfödning för fiskodling, utplantering eller utbildning eller för andra fiskerihushållningsändamål som avses i lagen om fiske. Det ska vara tillåtet att ta djur för uppfödning för vetenskaplig forskning även när det gäller sådana djurarter som inte omfattas av dispensmöjligheterna enligt 1 mom. Man bör lägga märke till att vetenskaplig forskning kan förutsätta även sådant projektgodkännande som avses i 24 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål.

Ett vilt djur i hjälplöst tillstånd ska också kunna tas för uppfödning för att ges vård. Närmare bestämmelser om vården finns i 29 §.

Med avvikelse från den gällande lagen ska det inte längre vara tillåtet att ta vilda djur för uppfödning i hägn i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Där- emot ska det fortfarande vara möjligt att ta vilt för uppfödning i viltvårdssyfte med tillstånd enligt 40 § i jaktlagen. I 13 § i den gällande djurskyddslagen tillåts också tagande av vilda djur för uppfödning för något annat godtagbart tillfälligt behov. Enligt förarbetena till paragrafen kan ett sådant behov vara till exempel en viktig undervisningssituation eller att hjälpa ett moderlöst djur. Den tillfälliga vård som avses i 2 mom. 4 punkten i den föreslagna lagen kan också betyda hjälp som ges ett moderlöst djur. Någon motsvarande möjlighet till undantag som gäller alla djurarter och som hänför sig till undervisning ingår dock inte i den föreslagna paragrafen, eftersom det inte längre har ansetts nödvändigt. Utvidgningen av paragrafens tillämpningsområde till alla ryggradsdjur innebär i praktiken att det också blir förbjudet att ta till exempel kräldjur som inte är fredade genom naturvårdslagen, såsom huggormar, för uppfödning i andra situationer än sådana som avses i 2 mom. i den föreslagna paragrafen.

Det bör påpekas att det enligt annan lagstiftning är förbjudet att inneha vissa djurarter, såsom invasiva främmande arter. Bestämmelser om invasiva främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter. Dispensmöjligheterna i 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska inte tillämpas i en situation där det står i konflikt med ett förbud på något annat ställe i lagstiftningen.

29 §. Vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd. I paragrafen föreskrivs om vård av skadade djur eller djur som annars befinner sig i hjälplöst tillstånd. I förslaget till 7 § 3 mom. föreskrivs om skyldighet att hjälpa vilda djur som är sjuka eller skadade eller annars befinner sig i hjälplöst tillstånd. Enligt förslaget till 28 § 2 mom. 4 punkten får man ta ett vilt djur i hjälplöst tillstånd för uppfödning för att ge det vård, om inte någon annan lagstiftning förhindrar det. I paragrafen föreskrivs om kortvarigt omhändertagande av ett djur för att ge det första hjälpen eller överlämna det för vård. I förslaget till 60 § föreskrivs om vård av djur under en längre tid, som är anmälningspliktig verksamhet.

Enligt 13 § i djurskyddslagen kan vilda däggdjur och fåglar tas för uppfödning för tillfällig sjukvård för djuret eller något annat godtagbart tillfälligt behov. Ett djur som har omhändertagits för vård ska försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas. I praktiken har det dock rått oklarhet om hur länge tillfällig vård som ges ett djur kan fortsätta. Det har också varit oklart hur vård under längre tid kan ordnas efter den tillfälliga vården av djuret och vem som kan ordna den. I den gällande lagstiftningen ställs inga kompetenskrav på dem som vårdar skadade vilda djur, de utrymmen som används i vården eller vården över huvud taget. Det föreskrivs inte heller när och hur djuren ska försättas i frihet. I praktiken har situationen lett till att välmenande medborgare kan vårda vilda djur även långa tider fast de har bristfälliga kunskaper och färdigheter. Man har sällan tillräckliga utrymmen för vården av djuren och det kan hända att djuren ges felaktig föda. Djuren kan också bli onödigt tama under vården. Välmenad hjälp kan medföra endast onödigt lidande för djuren. Även för att försätta ett djur i frihet krävs sakkunskap om när djuret är tillräckligt rehabiliterat för att klara sig i naturen. Djuret bör också försättas i frihet på ett sådant ställe där det inte medför olägenheter för andra djur, människor eller miljön.

Enligt den föreslagna paragrafen får medborgare omhänderta ett vilt djur som är skadat eller annars i hjälplöst tillstånd endast kortvarigt för att ge det första hjälpen eller överlämna det för vård. Efter första hjälpen-åtgärderna ska djuret antingen försättas i frihet när dess tillstånd förutsätter det, överlämnas för vård till en vårdplats som avses i 60 § eller avlivas. Djuret ska av-

livas om det inte går att försätta det i frihet eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna fortsatt vård. I praktiken är medborgarnas första hjälpen-åtgärder i allmänhet begränsade till kortvarig observation av ett skadat djur under fångenskapen eller infångande av ett djur för att flytta det från en farlig omgivning till en tryggare plats. Det är ändamålsenligt att skadade eller sjuka djur samt moderlösa ungar som kräver vård under en längre tid så snabbt som möjligt överlämnas för kompetent vård, varvid de har bättre möjligheter att klara sig och djuret behöver inte lida i onödan till följd av okunskap. Om en medborgare själv vill ge djuret dylik annan vård än första hjälpen, ska han eller hon göra en i 60 § avsedd anmälan om verksamheten till landskapet.

30 §. Djurskötares behörighet och tillräckligt antal djurskötare. I paragrafen föreskrivs om allmänna kompetenskrav för djurhållare och andra djurskötare. Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt är också skyldig att se till att ett tillräckligt antal kompetenta personer sköter djuren. Den som håller djur yrkesmässigt är dessutom skyldig att instruera och handleda sina anställda som deltar i skötseln och hanteringen av djuren. I 5 a § i djurskyddslagen föreskrivs om motsvarande skyldigheter för den som äger eller håller produktionsdjur.

Av de faktorer som inverkar på välfärden för djur som hålls av människan har djurskötaren i allmänhet en avgörande betydelse. De personer som deltar i den dagliga skötseln av djuren kommer regelbundet i kontakt med djuren och de borde upptäcka och ingripa i förändringar i djurens välfärd. Bedömning av djurens välfärd och ingripande i eventuella problem förutsätter dock kunskap om djurens normala beteende och om hur problem kan förebyggas och lösas. En kompetent skötare kan bedöma djurens beteende och hälsa och miljöns inverkan på djurens välfärd. När en kompetent skötare upptäcker problem i anslutning till djurens välfärd kan han eller hon lösa dem antingen själv eller genom att skaffa utomstående hjälp.

Enligt 1 mom. ska djurhållare och andra djurskötare ha tillräcklig kompetens för en ändamålsenlig skötsel av djuren. Förutom på den som håller djuren och ansvarar för deras dagliga skötsel ska momentet också tillämpas på andra personer som sköter djuren, såsom anställda som står för skötseln av djuren. Alla personer som sköter djuren ska besitta sådan kompetens att de kan ombesörja djurens välfärd på ett ändamålsenligt sätt medan de utför sina uppgifter. Med kompetens avses med tanke på skötseln av djuren väsentliga teoretiska kunskaper om hur den djurart som hålls betar sig och om kraven på skötseln samt praktiska färdigheter att hantera och sköta djuren. De krav som ställs på en persons kompetens är beroende av personens uppgifter: av djurhållaren som ansvarar för djurens övergripande välfärd kan krävas mer omfattande kompetens än av personer som utför enskilda skötselåtgärder. Å andra sidan inverkar också den djurart som hålls och djurhållningsformen på den kompetens som krävs. Djurhållare och andra djurskötare kan skaffa den kompetens de behöver genom praktisk erfarenhet, genom att utbilda sig, till exempel på olika kurser, eller genom att skaffa de kunskaper och färdigheter som behövs från andra djurhållare.

I 2 mom. föreskrivs om skyldigheter och krav för dem som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt. Som yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning anses tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet som avses i 49 § och 56—60 § i lagförslaget samt sådant hållande av produktionsdjur för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjurskötsel eller annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet.

Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska ha lämplig utbildning eller tillräcklig kompetens som förvärvats på något annat sätt för att sköta sina uppgifter. Vid storskalig djurhållning ansvarar djurhållaren i allmänhet för ett stort antal djur, varvid även risken för djurens välfärd växer. Inom näringsverksamhet kan ekonomiska omständigheter och strävan efter vinst orsaka konflikt när det gäller att trygga djurens välfärd. Av den som håller djur yr-

kesmässigt kan man i princip vänta sig större kunskaper om djurhållning eller till exempel av den som äger ett enstaka sällskaps- eller hobbydjur. Den utbildning eller annan kompetens som förutsätts i bestämmelsen kan i praktiken variera i fråga om olika djurarter och djurhållningsformer i enlighet med riskerna för djurens välfärd. Utbildnings- och kompetenskraven kan vara strängare när djurskötarens särskilda kompetens på grund av djurarten eller djurhållningsformen har en avgörande inverkan på djurens välfärd. Detta kan bli aktuellt till exempel i situationer där antalet djur är mycket stort i förhållande till antalet djurskötare och kontrollen över förhållandena på en i hög grad automatiserad djurhållningsplats förutsätter särskild kompetens.

Utöver behörighetskraven ansvarar den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt för att ett tillräckligt antal kompetenta anställda sköter djuren. Tillräcklig personal är en förutsättning för att djuren kan skötas på behörigt sätt. Uppgifter i anslutning till utfodring, vattning, kontroll över förhållandena på och renhållning av djurhållningsplatsen kan på så vis skötas inom tillräcklig tid med tanke på djuren. Antalet djurskötare är beroende av antalet djur och skötselkraven för den hållna djurarten. I det fallet att den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt har anställt personal eller andra personer deltar i skötseln av djuren, ska de ges råd och handledning i fråga om kraven på skötsel och hantering. Handledning och rådgivning för personer som deltar i djurskötseln kan anpassas till hur krävande skötseluppgifter som ges personen i fråga. Då kan handledningen inför en kortvarig skötselperiod med begränsade uppgifter vara mer begränsad än inför en långvarig och omfattande uppgiftshelhet.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om utbildnings- och kompetenskraven för djurhållare och andra djurskötare enligt 1 och 2 mom. samt om vad som är ett tillräckligt antal djurskötare enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan föreskrivas om kompetens för den som håller broilrar enligt 26 b § i djurskyddslagen. I regel ska kravet i 2 mom. inte förutsätta ytterligare utbildning av dem som håller djur yrkesmässigt och som har förvärvat den kompetens som behövs i verksamheten genom praktiska erfarenheter. När det föreskrivs om närmare kompetenskrav för olika djurhållningsformer bör man undvika att de som håller djur påförs kostnader och extra administrativa bördor. Krav på ett officiellt intyg över antingen genomgången utbildning eller praktisk erfarenhet skulle öka den administrativa bördan både för djurhållarna och för de myndigheter som beviljar intyg. Man bör i regel försöka undvika detta när närmare bestämmelser utfärdas, om inte något annat följer av EU-lagstiftning.

31 §. Skyldighet för den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt att förbereda sig på störningar. I paragrafen föreskrivs om förberedelser för störningar, såsom eldsvådor och strömavbrott. Paragrafen tillämpas på dem som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt. Som yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning anses tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet som avses i 49 § och 56-60 § i lagförslaget samt sådant hållande av produktionsdjur för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjurskötsel eller annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet.

I praktiken ska den som håller djur fundera på vilka störningar som kan uppstå i anslutning till den egna djurhållningen och vilka risker de medför för djurens välfärd. Med störningar avses till exempel eldsvådor, störningar i el- eller vattendistributionen, exceptionella väderförhållanden och teleförbindelseavbrott. Framför allt om antalet djur är stort kan det vara utmanande att ordna utfodring och vattning och annan nödvändig vård under avvikande förhållanden då man överraskande inte har tillgång till exempelvis el eller vattenledningsvatten. På grund av en eldsvåda eller någon annan orsak kan man också bli tvungen att överraskande flytta djuren från sina utrymmen, varför det vore bra att på förhand fundera vart och hur djuren kan flyttas i en nödsituation.

Gårdar med produktionsdjur har i allmänhet en skriftlig brand- och räddningsplan, som ofta har kompletterats med hur man ska agera vid andra störningar. I räddningslagen (379/2011) och statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011) föreskrivs om gårdars egen beredskap för olyckor. För alla djurstall som ska ha miljö tillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) ska det göras upp en räddningsplan av vilken framgår de viktigaste olycksförebyggande anvisningarna och förhållningsreglerna för olycksituationer och farliga situationer. Kravet på räddningsplan gäller bland annat djurstallar för minst 50 mjölkkor, 100 köttöt, 250 slaktsvin eller 100 suggor. Nöt- och svingårdar som får ersättning för djurens välbefinnande ska åter ha en aktuell beredskapsplan för de utrymmen där djuren hålls. Utöver brand- och räddningsplan ska i planen ingå en plan över de åtgärder som ska vidtas under ett strömavbrott eller ett avbrott i vattenförsörjningen.

Förutom gårdar med produktionsdjur ska även andra som håller djur yrkesmässigt eller storskaligt förbereda sig på störningar som hotar djurens välfärd. Med stöd av räddningslagen förutsätts en räddningsplan för till exempel djurgårdar samt djurstallar för minst 60 hästar eller ponnyer. Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av djur omfattar dock i stor utsträckning sådan verksamhet beträffande vilken det inte föreskrivs om beredskapskyldighet. Ström- och vattenavbrott orsakar lätt problem även i mindre häststall och andra enheter än de ovan nämnda, där det till exempel behövs stora mängder dricksvatten för att trygga djurens välfärd. I 1 mom. föreslås också bestämmelser om skyldighet för djurhållare som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt att förbereda sig på störningar som hotar djurens välfärd, såsom eldsvådor och strömavbrott.

I 2 mom. föreskrivs det om tryggnad av djurens välfärd i sådana utrymmen för djur där skötseln av djuren eller regleringen och övervakningen av miljöfaktorer i utrymmena är beroende av elektriska eller mekaniska anordningar. I en permanent djurhållningsplats ska det alltid finnas möjlighet att upprätthålla funktioner som är nödvändiga för djurens välfärd även när enskilda anordningar drabbas av störningar. I praktiken betyder detta att det finns antingen tekniska reservsystem eller andra reservarrangemang i fråga om maskinellt eller mekaniskt ordnad ventilation, belysning, utfodring och vattning samt till exempel mjölkning av kor. Under en funktionsstörning i ett maskinellt ventilationssystem ska det finnas möjlighet att ordna tillräcklig ventilation på djurhållningsplatsen till exempel genom att öppna dörrar eller fönster, om det inte finns något egentligt reservventilationssystem.

Närmare bestämmelser om vilka åtgärder djurhållaren ska vidta för att förbereda sig på störningar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan det föreskrivas om till exempel vilka störningar man ska förbereda sig på inom olika djurhållningsformer och inom vilken slags djurhållning beredskapen förutsätter att en skriftlig beredskapsplan görs upp.

32 §. Bokföring av produktionsdjur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för den som äger eller håller produktionsdjur att föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren samt över antalet döda djur. Bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att få se de handlingar som behövs för tillsynen ingår i 79 § i den föreslagna lagen. I övrigt motsvarar bestämmelsen kraven i 26 a § i djurskyddslagen. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs 5 och 6 punkten i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet. Kravet på att bokföring över medicinsk behandling som getts produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska förvaras i fem år stämmer överens med kraven i den veterinärmedicinska lagstiftningen. Kravet baserar sig på Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel. Närmare bestämmelser om bokföringen över antalet döda djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap. Djurhållningsplats

33 §. *Allmänna krav på djurhållningsplatser.* I paragrafen föreskrivs om de grundläggande krav som djurhållningsplatser ska uppfylla. Bestämmelser om allmänna krav på utrymmen finns i 4 § i djurskyddslagen och i 1 § i djurskyddsförordningen. Djurhållningsplats definieras i 5 § i den föreslagna lagen. Paragrafen ska tillämpas på såväl permanenta och tillfälliga djurhållningsplatser.

Enligt 1 mom. ska ett djur kunna stå och vila i naturlig ställning på djurhållningsplatsen samt byta ställning där utan svårighet. De djur som hålls på en och samma djurhållningsplats ska ha möjlighet att vila samtidigt. Det ska finnas tillräckligt med utrymme på djurhållningsplatsen och den ska vara konstruerad så att det djur som hålls där kan stå och vila i en för arten karakteristisk ställning samt byta ställning utan svårighet. För att djur ska kunna tillfredsställa sina behov av vila och sömn är det viktigt att alla djur som hålls på en djurhållningsplats har möjlighet att vila samtidigt. Hos flockdjur ingår samtidig vila ofta i det arttypiska beteendet.

Djurhållningsplatsen ska till sin konstruktion och övriga egenskaper vara sådan att den inte äventyrar djurens välfärd och sådan att de djur som hålls där kan skötas på ändamålsenligt sätt. Enligt 2 mom. ska man kunna upprätthålla tillräcklig renhet och hygien på djurhållningsplatsen med hänsyn till djurens välfärd. Kraven på renhållning och hygien är beroende av inte bara djurarten utan också djurens ålder och hälsotillstånd. Djurhållningsformen ska också beaktas när möjligheten att hålla djurhållningsplatsen ren och hygienisk bedöms. Av djurhållningsplatsen för djur som i huvudsak hålls på bete kan man i princip inte förutsätta samma möjlighet att hålla utrymmet rent och hygieniskt som av en djurhållningsplats inomhus. Å andra sidan måste man beakta att djursjukdomar sprider sig lättare i sådana djurhållningsplatser där antalet djur är stort och djurtätheten hög och då kan det ställas särskilda krav på möjligheten att hålla utrymmena rena och hygieniska. Djurhållningsplatsens konstruktioner och material ska vid behov kunna tvättas och desinficeras. Vid bedömningen av möjligheterna att hålla djurhållningsplatsen ren är det avgörande huruvida utrymmet kan hållas rent och hygieniskt på så sätt att välfärden för de djur som hålls där inte äventyras. Enligt 2 mom. ska djuren på en djurhållningsplats också kunna inspekteras och skötas utan svårigheter. Bestämmelsen ska beaktas redan då djurhållningsplatsen planeras och byggs eller lämplig djurhållningsplats väljs. Vid behov ska djurhållningsplatsen förses med sådana konstruktioner, anordningar eller redskap med vilkas hjälp djuren kan inspekteras och skötas på ändamålsenligt sätt. Närmare bestämmelser om utrymmen som behövs för att sköta och inspektera djur ingår i förslaget till 39 §.

I 3 mom. föreskrivs om förvaring av djur i transportlådor, burar eller andra motsvarande små utrymmen på samma sätt som i 22 § i djurskyddsförordningen. Djur får hållas i lådor eller burar avsedda för transport av dem eller i motsvarande små utrymmen bara om djurtransporten, en sjukdom hos djuret eller något annat tillfälligt och godtagbart skäl kräver det. Även ett sådant förvaringsutrymme ska uppfylla de föreslagna kraven på djurhållningsplatser i 33—36 §. Ett djur som hålls i en transportlåda eller något annat motsvarande litet utrymme har mycket begränsade möjligheter att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov och fysiologiska behov, och djuret har just inga möjligheter att påverka sin omgivning eller träffa val som gäller den. Detta kan förorsaka mental stress och frustration hos djuret. Fysiska utmaningar kan uppstå till exempel om djuret inte kan byta plats för att reglera kroppsvärmen.

Det ska vara tillåtet att förvara djur i ett litet förvaringsutrymme endast tillfälligt och av godtagbart skäl. Skälet ska alltid vara både tillfälligt och godtagbart. Som godtagbart skäl kan betraktas behov av att begränsa djurets rörelser på grund av transport, sjukdom eller något annat med tanke på djurets välfärd nödvändigt skäl. Som ett annat nödvändigt skäl kan anses till exempel att djuret hålls i en bur eller transportlåda medan den permanenta djurhållningsplatsen rengörs eller när djuret till exempel vänjs vid att vara i transportlådan. Som ett sådant skäl kan också anses att djur förvaras i en transportlåda eller transportbur tillfälligt under till exempel

en utställning, tävling, träning eller resa, bara man ombesörjer djurets behov av motion och andra behov. I en främmande miljö och till exempel under livliga publikevenemang kan en för djuret bekant transportlåda eller transportbur fungera som en med tanke på djurets välfärd nödvändig skyddsplats. Det ska ändå inte vara godtagbart att förevisa djur i transportlådor eller transportburar för publik till exempel i samband med en djurutställning. Till exempel att skydda egendom mot förstörelse som djuret orsakar under ägarens arbetsdagar eller att lära djuret att bli rumsrent ska i princip inte betraktas som godtagbart skäl. Som godtagbart skäl ska inte heller betraktas andra situationer där hållande av djuret i en transportlåda eller transportbur inte kan motiveras med djurets välfärd och hållandet av djuret i princip kan ordnas på andra sätt som begränsar djurets rörelsefrihet mindre.

Närmare bestämmelser om djurhållningsplatsens storlek, material, konstruktioner och andra egenskaper får utfärdas genom förordning av statsrådet

34 §. Säker djurhållningsplats. I paragrafen föreskrivs om den allmänna säkerheten på djurhållningsplatser. Bestämmelser om säkra förvaringsutrymmen finns i 4 § i djurskyddslagen och i 1 § i djurskyddsförordningen. Enligt 1 mom. ska djurhållningsplatser vara konstruerade av sådant material och ha sådana konstruktioner och övriga egenskaper att såväl risken för att djur ska skada sig, insjukna eller rymma som brandfaran är så liten som möjligt. Vassa hörn, söndriga ytor, olämpliga konstruktioner, giftiga ytmaterial, hala golv och isiga ytor i fällan samt till exempel defekta elapparater kan leda till att djur skadar sig. Risken för skador ska bedömas i förhållande till de djur som hålls på djurhållningsplatsen. Nyfödda, svaga eller sjuka djur kan inte nödvändigtvis hållas säkert på ett till exempel brant och stenigt bete, medan samma bete kan lämpa sig mycket väl för friska djur utan att djurens säkerhet äventyras. När man väljer, planerar, bygger och underhåller djurhållningsplatsen borde man försöka säkerställa att djuret inte kan rymma från djurhållningsplatsen och att djurhållningsplatsen är så brandsäker som möjligt.

Närmare bestämmelser om omständigheter som inverkar på djurhållningsplatsens säkerhet, såsom material, konstruktioner och övriga egenskaper, får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att utfärda närmare bestämmelser om till exempel säkra golv- och väggmaterial i djurhållningsplatser samt stängsel runt fällor.

35 §. Djurhållningsplatsens förhållanden. I paragrafen föreskrivs om djurhållningsplatsens förhållanden. I den gällande lagstiftningen föreskrivs om förhållandena i förvaringsutrymmet i 4 § i djurskyddslagen och i 2 § i djurskyddsförordningen. Genom bestämmelsen i 1 mom. genomförs punkt 10 i bilagan till animalieproduktionsdjurdirektivet och kraven punkt 12 i bilagan på att djur som hålls utomhus ska skyddas mot väderförhållandena.

Enligt 1 mom. ska temperaturen, luftkvaliteten eller vattenkvaliteten och andra miljöförhållanden på djurhållningsplatsen vara lämpliga för de djur som hålls där. Med miljöförhållanden avses till exempel djurhållningsplatsens temperatur, fuktighet och beroende på djurhållningsplats antingen luftkvaliteten och ventilationen eller vattenkvaliteten och vattenströmningen. Lämpliga miljöförhållanden äventyrar inte djurens välfärd. Kraven på djurhållningsplatsers förhållanden kan variera mycket till och med bland djurarter som hör till samma djurgrupp. Exempelvis kraven på miljöförhållanden för kräldjur från tropiskt klimat skiljer sig mycket från kraven på förhållanden för kräldjur från öknen. Även djurens förmåga att anpassa sig till olika miljöförhållanden varierar mycket: exempelvis för fiskar kan även en liten förändring i vattnets temperatur, surhet eller mikrobiologiska kvalitet orsaka välfärdsproblem, medan många landlevande däggdjur kan utan svårighet anpassa sig till att leva under mycket varierande miljöförhållanden. Kraven på djurhållningsplatsens miljöförhållanden varierar också enligt djurets ålder, kondition och fysiologiska tillstånd. Ett nyfött djur har större värmebehov än

ett vuxet. Även ändamålsenlig vård av ett sjukt djur kan förutsätta till exempel extra värme i sjukboxen eller något annat motsvarande utrymme.

I 1 mom. preciseras ovannämnda krav på förhållandena genom att det föreskrivs att djur som hålls utomhus ska skyddas mot ogynnsamma väderförhållanden. Enligt förslaget ska djur som hålls utomhus ha tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderförhållanden eller vid behov kunna föras inomhus. Bestämmelsen ska tillämpas på alla djurhållningsplatser utomhus. Väderskydd utomhus kan vara antingen ett byggt skydd eller en terrängformation eller växtlighet som ger djuren det skydd mot väderförhållandena som de behöver vid respektive tidpunkt. På sommaren kan detta betyda till exempel ett skydd mot brännande sol, medan det vintertid kan behövas skydd mot till exempel vind, regn eller köld. När man bedömer vad som är tillräckligt väderskydd ska man beakta bland annat djurart, ras, djurets ålder, kondition, hårtäcke fysiologiska tillstånd, djurhållningsplatsens geografiska läge och de rådande väderförhållandena. Väderskyddet ska också vara tillräckligt stort så att alla djur som hålls på djurhållningsplatsen kan söka skydd samtidigt om de vill. Med att djuren förs inomhus avses att djuren flyttas till ett stall, en ladugård, en bostad eller någon annan motsvarande byggnad, där djuret kan erbjudas lämpliga miljöförhållanden. I djurskyddsförordningen föreskrivs det om uppfödning av animalieproduktionsdjur utomhus i 5-7 §. I den nu föreslagna bestämmelsen gäller skyldigheten att ordna skydd mot väderförhållandena alla djur som hålls utomhus, inte bara animalieproduktionsdjur. Enligt 5 § i djurskyddsförordningen får bara sådana arter och raser av animalieproduktionsdjur som lämpar sig för utomhusuppfödning födas upp utomhus året om. Någon motsvarande bestämmelse behöver inte tas in i den nya lagen, eftersom den föreslagna bestämmelsen förutsätter att djur hålls endast på sådana djurhållningsplatser, vars miljöförhållanden lämpar sig för de djur som hålls där. Kraven i 6 § i djurskyddsförordningen på att en fälla ska vara trygg för djuren ingår i förslaget till 34 § och bestämmelser om utrymmen som behövs för att sköta och inspektera djur finns i förslaget till 39 §.

Enligt 2 mom. får på en djurhållningsplats inte förekomma oavbrutet buller som stör djuren eller orsakar dem olägenhet. En motsvarande bestämmelse ingår i 2 § i djurskyddsförordningen. När man bedömer bullernivån måste man beakta att djurs hörselsinne i allmänhet är känsligare än människans. Djur kan även störas av till exempel sådana högfrekventa ljud som människan inte alls förmår uppfatta. Till exempel ventilations- eller värmeanordningar kan orsaka oavbrutet ljud på djurhållningsplatser. Djur kan också orsakas olägenhet av annat än oavbrutet buller, om bullret är högt, ofta återkommande och av en särskild störande frekvens. Sådant buller kan uppstå till exempel i samband med att djuren matas eller förvaringsutrymmet rengörs.

I 3 mom. föreskrivs om djurhållningsplatsens belysning. Enligt det ska belysningen på en djurhållningsplats vara lämplig för tillgodoseende av djurens fysiologiska och väsentliga beteendemässiga behov och sådan att djuren kan inspekteras och skötas på behörigt sätt. En motsvarande bestämmelse ingår i 2 § i djurskyddsförordningen. Genom bestämmelsen genomförs punkterna 3 och 11 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet. Ljus är en viktig faktor för många av djurens fysiologiska funktioner, såsom brunstcykeln, hårtäckets utveckling och tillväxten. Dagsljuset är också viktigt för dygnsrytmen. Exempelvis vid fjäderfäuppfödning regleras djurens aktivitet och produktion ofta med ljusprogram, och djuren har inte alltid tillgång till dagsljus. Utöver de fysiologiska behovet ska djurhållningsplatsens belysning vara lämplig för att tillgodose djurens väsentliga beteendemässiga behov. Belysningen ska också vara tillräcklig för att djuren ska kunna inspekteras och skötas på behörigt sätt.

Enligt 4 mom. ska ett maskinellt ventilationssystem vara försett med ett larmsystem, om djurens välfärd är beroende av det. Larmsystemet ska alltid slå larm vid funktionsstörningar. Larmsystemets funktionsduglighet ska testas med regelbundet. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i andra stycket i punkt 13 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet om

larmsystem hos artificiella ventilationssystem. I den gällande djurskyddslagstiftningen finns motsvarande bestämmelse i statsrådets förordningar om skydd av svin, nötkreatur, broilrar, kalkoner, ankor och gäss samt hästar. Det vore dock ändamålsenligt att föreskriva om kravet i lagen, varvid det säkerställs att animalieproduktionsdjursdirektivets krav verkställs i fråga om alla produktionsdjur. Sådana maskinella ventilationssystem som avses i bestämmelsen används i praktiken främst på svin- och fjäderfågårdar.

Närmare bestämmelser om djurhållningsplatsens förhållanden samt om skydd mot ogynnsamma väderförhållanden för djur som hålls utomhus får utfärdas genom förordning av statsrådet. På förordningsnivå kan det föreskrivas till exempel om kraven på väderskydd för djur som hålls utomhus.

36 §. Renhållning och underhåll av djurhållningsplatser. I paragrafen föreskrivs om renhållning och underhåll av djurhållningsplatser. I 4 § i djurskyddsförordningen förutsätts att ett förvaringsutrymme för djur ska hållas rent. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen preciseras bestämmelsen så att en djurhållningsplats ska hållas tillräckligt ren, så att djurens välfärd inte äventyras. Exempelvis en djurhållningsplats som är nedsmutsad av avföring eller urin kan exponera djuren för bland annat smittsamma sjukdomar, hudinfektioner eller sjukdomar i andningsvägarna. Välfärdsrisker som orsakas av avföring och urin kan dock i praktiken minskas med hjälp av till exempel strö och ventilation på djurhållningsplatsen. Skämda foderrester som blivit krav i utfodringsapparaterna kan också göra djur sjuka. Även många smittsamma djursjukdomar sprider sig från ett djur till ett annat via smutsiga djurhållningsplatser.

När man bedömer vad som är tillräcklig renhet på djurhållningsplatser ska man beakta djurarten samt djurens ålder och hälsotillstånd. Renheten på djurhållningsplatser för till exempel sjuka, högräktiga eller nyfödda djur ska dock ombesörjas med särskild noggrannhet för att trygga djurens välfärd. Även andra egenskaper, såsom djurens långa päls eller strukturella egenskaper, kan ställa ytterligare krav på djurhållningsplatsens renhet.

Enligt 2 mom. ska fel som äventyrar djurens välfärd rättas till omedelbart. Om det inte är möjligt att rätta till felet, ska man vidta andra åtgärder för att trygga djurens välfärd till dess att felet rättats till. Bestämmelsen motsvarar kravet i 4 § i djurskyddsförordningen. Genom paragrafen verkställs det första stycket i punkt 13 i animalieproduktionsdjursdirektivet, där det bestäms om motsvarande krav på djurs hälsa och välbefinnande i fråga om väsentlig automatisk eller mekanisk utrustning. I punkt 9 i bilagan till direktivet bestäms att utrymmen och inredning för säkert förvar av djuren ska konstrueras och underhållas så att det inte finns några vassa kanter eller utskjutande delar som kan skada djuren.

Framför allt under störningar i automatiska ventilationsanordningar och dricksapparater kan djurens välfärd snabbt äventyras. Om anordningen inte kan repareras snabbt, måste man vidta andra åtgärder för att trygga djurens välfärd. Med tanke på störningar kan det finnas ett tekniskt reservsystem som ersätter anordningens funktion. Å andra sidan kan till exempel ventilationen i utrymmet vid störningar eventuellt säkerställas genom att man öppnar dörrar och fönster och vattningen av djuren ordnas till exempel genom att de får dricka ur hinkar. I en extrem situation kan man bli tvungen att nödavliva djur, om anordningarna inte går att reparera och djurens välfärd inte kan tryggas på något annat sätt i utrymmena och djuren inte kan flyttas någon annanstans under störningen i anordningarna.

Utöver ovannämnda fel i tekniska anordningar avses med fel som äventyrar djurens välfärd också till exempel slitna eller söndriga konstruktioner i djurstallet eller en annan djurhållningsplats som medför risk för att djuren skadas eller insjuknar eller att djuren kan rymma.

37 §. *Allmänna krav som gäller permanenta djurhållningsplatser.* I paragrafen föreskrivs om de krav som ställs på permanenta djurhållningsplatsers utrymmen, konstruktioner och utrustning. Enligt 1 mom. ska en permanent djurhållningsplats vara tillräckligt rymlig samt även i övrigt vara så konstruerad och utrustad att den är lämplig för tillgodoseende av djurens fysiologiska behov och de väsentliga beteendemässiga behoven av rörelse, vila, kroppsvård, ätande, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt av sociala relationer. Djurens livsmiljö är av central betydelse för deras välfärd och ett djur tillbringar i allmänhet största delen av sin tid på sin permanenta djurhållningsplats. En permanent djurhållningsplats ska ha sådana egenskaper att djuret har möjlighet att tillfredsställa sina fysiologiska behov samt sina i 20 § avsedda väsentliga beteendemässiga behov till den del djuret inte kan tillfredsställa dessa behov utanför den permanenta djurhållningsplatsen. Exempelvis hundars behov av motion ombesörjs ofta så att hunden rastas även utanför den permanenta djurhållningsplatsen. Å andra sidan tillbringar många djur hela sin tid på den permanenta djurhållningsplatsen, och då måste de ha tillgång till tillräckligt med plats för att tillfredsställa behovet av motion. Utrymmet bör också vara tillräckligt mångsidigt så att djuret kan röra sig på arttypiskt sätt på djurhållningsplatsen. Vid behov ska djuret till exempel ha hyllor, vaglar eller andra konstruktioner på djurhållningsplatsen, som djuret kan utnyttja när det rör sig i utrymmet. Djurhållningsplatsens konstruktioner och utrustning ska göra det möjligt att tillfredsställa de väsentliga beteendemässiga behoven som avses i 20 § 1 mom. Exempelvis en permanent djurhållningsplats för svin ska vara sådan att svinen har möjlighet att tillfredsställa det för arten typiska undersökande beteendet, såsom bökande. På en djurhållningsplats för svin ska det vara möjligt att ge djuren lämpligt material att böka i för att tillfredsställa detta beteendemässiga behov. Hos vissa djurarter, såsom kaniner och rävar, kan observation av omgivningen förutsätta att djuren har tillgång till lämpliga utsiktsplatser. Den permanenta djurhållningsplatsen ska också vara lämplig för att tillgodose djurets fysiologiska behov.

I 2 mom. förbjuds att djur fortlöpande hålls uppbundna på sin plats och att deras möjligheter att röra sig begränsas permanent med konstruktioner som hindrar dem från att vända sig. Med fortlöpande uppbinding avses att djuret hålls uppbundet under en betydande del av dygnet. Bestämmelsen är ny. I bestämmelsen avses med fortlöpande uppbinding till exempel att nötkreatur hålls i ladugårdar för bundna djur så att de är klavade i bäset samt att hästar hålls i stall så att de är bundna i spiltan i stället för att hållas i boxar. Med uppbinding avses inte till exempel en hund som är kopplad till en löplina, varvid den har möjlighet att inte bara vända sig utan också annars röra sig på ett större område. Med konstruktioner som hindrar djuret från att vända sig avses till exempel att suggor och gyltor hålls i inseminerings- och grisionshäckar. Förutom väsentliga beteendemässiga behov som hänför sig till möjligheten att röra sig försvåras även tillfredsställandet av andra beteendemässiga behov, om djurets rörelsefrihet begränsas kraftigt. I ovannämnda djurhållningsformer kan djuret i första hand endast lägga sig och stiga upp samt röra sig något framåt eller bakåt. I praktiken saknar djuret då nödvändig rörelsefrihet för att tillfredsställa beteendemässiga behov i anslutning till exempelvis kroppsvård eller sociala relationer.

I 119 § i den föreslagna lagen föreskrivs om övergångstider, inom vilka man ska avstå från vissa djurhållningsformer som avses i denna paragraf. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker är det dock nödvändigt att fortfarande tillåta att produktionsdjur hålls uppbundna eller i konstruktioner som hindrar dem från att vända sig inom vissa djurhållningsformer. Undantagsbestämmelser som gäller dessa djurhållningsformer ingår i 38 §.

I 3 mom. föreskrivs om kraven på permanenta djurhållningsplatser för djur som hålls i grupp. Enligt det ska djur som hålls i grupp vid behov kunna undvika andra djur. Bestämmelsen är ny. I praktiken förutsätter detta att tillräckligt utrymme reserveras för djuren. Utrymmet kan i allmänhet också delas eller så går det att annars ordna lämpliga gömställen för djuren där. Bestämmelser om tillfredsställande av djurs sociala beteendemässiga behov och hållande av djur

i grupp ingår i 20 § 3 mom. I momentet föreskrivs också att i djurhållningsplatser för djur som hålls i grupp ska utfodrings- och dricksapparaterna för djuren planeras, byggas och placeras så att konkurrens mellan djuren medför så små men som möjligt för djurens välfärd. I den gällande lagstiftningen ingår motsvarande bestämmelser i flera förordningar av statsrådet som gäller enskilda djurarter. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att alla djur som hålls i grupp får tillräckligt med föda och vatten. Genom bestämmelsen genomförs punkt 17 i bilagan till animalieproduktionsdjursdirektivet.

Enligt 4 mom. ska varje djur som hålls på en permanent djurhållningsplats ha tillgång till en lämplig viloplats. Enligt 3 § 1 mom. i djurskyddsförordningen ska djuret ha tillgång till en lämplig liggplats i djurstallet. Enligt förslaget till 20 § 4 mom. ska djur ha möjlighet till tillräcklig vila. De krav som ställs på viloplatsen varierar enligt djurart. För däggdjur betyder en lämplig viloplats i allmänhet en torr, mjuk, dragfri och lugn plats, där djuret får vila i lugn och ro. För fåglar kan en lämplig viloplats åter betyda en lämpligt utformad vagel på rätt höjd.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om de krav som ställs på permanenta djurhållningsplatsers storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar.

38 §. *Undantag från krav som gäller permanenta djurhållningsplatser.* I paragrafen föreskrivs om vissa undantag från den föreslagna bestämmelsen i 37 § 2 mom., enligt vilken djur får inte hållas fortlöpande hålla uppbundna på den permanenta djurhållningsplatsen och deras möjligheter att röra sig får inte begränsas med konstruktioner som hindrar dem från att vända sig. Undantagen är nödvändiga av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker.

Enligt 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen ska det vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i insemineringshäckar högst åtta dagar i samband med semineringen. Användningen av insemineringshäckar underlätta semineringsarbetet i svinhuset. Användningen av insemineringshäckar under högst åtta dagar i samband med dräktigheten gör det möjligt att flytta suggan till insemineringshäcken samtidigt som smågrisarna avvänjs. Suggan blir normalt brunstig 4 — 6 dagar efter avvänjningen, varefter den semineras två eller tre dagar efter varandra. Därefter flyttas suggan till en gruppbox. Användningen av insemineringshäck är förenad med risk för tidig kastning när svinen flyttas från insemineringshäckarna till gruppboxen. När svin sammanförs till en grupp är det förenat med aggressivt beteende såsom slagsmål under de första dagarna. När sammandrabbningarna i anslutning till den sociala rangordningen upphör lugnar sig gruppen. Med tanke på dräktigheten vore det säkrast att sammanföra suggorna eller gyltorna redan före semineringen, varvid sammandrabbningarna inte skulle medföra några risker för den tidiga dräktigheten. I 119 § föreskrivs om den övergångstid som ska tillämpas på hållande av suggor och gyltor längre tid i insemineringshäckar. Enligt 1 mom. 2 punkten ska det också vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i grisionshäckar. Närmare bestämmelser om hållande av suggor och gyltor i grisionshäckar utfärdas i statsrådets förordning om skydd av svin. Enligt 1 mom. 3 punkten ska det även i fortsättningen vara tillåtet att ha kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna på sin plats. I förslaget till 119 § föreskrivs om den övergångstid som ska tillämpas på fortlöpande uppbinding av andra nötkreatur. I fråga om kalvar är fortlöpande uppbinding förbjuden redan i den gällande lagstiftningen.

I 2 mom. föreskrivs om definitioner av ko och kviga samt sugga och gylta. Definitionerna motsvarar de definitioner som finns inskrivna i statsrådets förordningar om skydd av nötkreatur och om skydd av svin.

Närmare bestämmelser om på uppbinding av nötkreatur samt på hållande av suggor och gyltor i inseminerings- och grisionshäckar utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att även i fortsättningen genom förordning av statsrådet föreskriva om bland annat krav på

rastning av uppbundna mjölkkor och kvigor samt om tidsgränser i anslutning till hållandet av suggor och gyltor i grisningshäckar. Avsikten är att ändra statsrådets förordning om skydd av nötkreatur så att kravet på betesgång och rastning sommartid för mjölkkor och kvigor som hålls uppbundna förlängs från nuvarande 60 dagar till 90 dagar.

39 §. *Utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur.* Enligt 1 mom. ska det på en permanent djurhållningsplats eller i anslutning till den finnas utrymmen och redskap som är nödvändiga för att inspektera djur samt vid behov utrymmen för vård och isolering av djur som är sjuka eller skadade. Bestämmelsen är ny och den kompletterar bestämmelserna i förslaget till 22 § om inspektion av djurs välfärd och djurhållningsplatser samt bestämmelserna i 23 § om placering av ett sjukt eller skadat djur i ett ändamålsenligt utrymme skilt från andra djur.

Med hjälp av ändamålsenliga utrymmen och redskap blir det lättare att inspektera och vårda djuren. De är också av stor betydelse för arbetarskyddet för de personer som vårdar och inspekterar djuren. Vid inspektion av djur och vård av sjuka eller skadade djur kan man i allmänhet utnyttja samma utrymmen samt redskap för att hålla fast djuren.

Närmare inspektion av ett enskilt djur som hålls i grupp förutsätter i praktiken ofta att djuret separeras och att dess möjligheter att röra sig begränsas under inspektionen. Exempelvis individuell inspektion av nötkreatur eller får på bete förutsätter i allmänhet att djuren eller djuret flyttas till en mindre inhägnad eller box. För närmare inspektion av en häst på bete kan det å andra sidan räcka med att hästen hålls fast till exempel med hjälp av en grimma, och då behövs ingen separat inhägnad eller box för inspektionen.

Enligt 23 § i den föreslagna lagen ska ett sjukt eller skadat djur vid behov placeras i ett ändamålsenligt utrymme skilt från andra djur. Beroende på djurarten och djurhållningsformen ska det på den permanenta djurhållningsplatsen eller i anslutning till den finns sådana utrymmen som behövs för att uppfylla förpliktelsen. Exempelvis i svinhus och ladugårdar finns det i allmänhet sjukboxar för detta ändamål. Till exempel i anläggningar för uppfödning av broilrar behövs det å andra sidan i praktiken inga sjukutrymmen, eftersom enskilda sjuka och skadade djur i allmänhet avlivas i stället för att ges vård.

Närmare bestämmelser om de utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur och om utrustningen i utrymmena får utfärdas genom förordning av statsrådet. I den gällande lagstiftningen föreskrivs det på förordningsnivå om bland annat minimiantalet sjukboxar som krävs på djurhållningsplatser för svin.

6 kap. Överlåtelse av djur

40 §. *Uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur.* I paragrafen föreskrivs om uppgiftsskyldighet för den som överlåter ett djur. Enligt 14 § 1 mom. i djurskyddslagen ska den som överlåter ett sjukt eller skadat djur underrätta mottagaren om sjukdomen eller skadan. Det föreslås att bestämmelsen utvidgas så att förutom om en sjukdom eller skada ska mottagaren lämnas nödvändiga uppgifter om djurets skötsel, djurhållningsplats och andra och andra omständigheter som är väsentliga med hänsyn till djurets välfärd i samband med överlåtelsen. Syftet med bestämmelsen är att förebygga felaktig skötsel av djur på grund av kunskapsbrist och att säkerställa att mottagaren känner till den skötsel som en djurindivid behöver. Felaktig skötsel på grund av kunskapsbrist är vanligt och orsakar djur onödigt lidande. En strävan med bestämmelsen är också att förebygga att djur skaffas genom impulsköp och därigenom främja att djur skaffas och hålls på ett ansvarsfullt sätt.

Den som överlåter ett djur ska ge mottagaren information om de allmänna krav som hänför sig till skötseln av djurarten, såsom djurets skötsel och djurhållningsplats, samt sådana särdrag i anslutning till den berörda individen som påverkar djurets skötsel och välfärd. Uppgiftsskyldigheten ska vara desto mer omfattande ju mindre tidigare kunskap och erfarenhet mottagaren har i fråga om skötseln av den aktuella djurarten eller djurrasen. När en professionell djurhållare överlåter ett djur till en annan professionell djurhållare som håller samma art, kan överlåtaren anta att mottagaren känner till de allmänna skötselinstruktionerna för djurarten. Om köparen åter saknar tidigare erfarenhet av skötseln av djurarten i fråga, bör denne också ges grundläggande information om djurartens skötsel och egenskaper. På motsvarande sätt bör det också bedömas i hur stor omfattning mottagaren ska ges särskild information i anslutning till exempelvis djurrasen. Mottagaren ska informeras om särdrag hos den djurindivid som överlåts, till exempel djurets exceptionella lynne, beteendemässiga störningar eller problem samt genom, om informationen är av betydelse för behörig skötsel av djuret. Det är särskilt viktigt att mottagaren informeras om en sjukdom eller skada hos djuret som kräver behandling, så att mottagaren kan se till att djuret får behörig vård.

Bestämmelsen kompletterar den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i köplagen (355/1987) och konsumentskyddslagen (38/1978) när köpet gäller ett djur. Bestämmelsen är emellertid tillämplig även i andra situationer där djur överlåts, såsom vid vederlagsfria överlåtelser och överlåtelser där enskilda har kommit överens om något annat än att iaktta köplagens bestämmelser. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten gäller även situationer där ansvaret för djurets skötsel endast tillfälligt överförs på en annan person, till exempel i samband med uthyrning eller tillfällig skötsel av djuret. Då ska uppgiftsskyldighetens omfattning bedömas enligt vilken information mottagaren behöver för att ombesörja djurets välfärd på behörigt sätt under den tillfälliga överlåtelser. Mottagaren ska i regel alltid underrättas om en sjukdom eller skada hos djuret som kräver behandling.

Närmare bestämmelser om uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur och det sätt på vilket uppgifterna lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får till exempel föreskrivas om skyldighet för professionella sällskaps- och hobbydjurhandlare att lämna skriftliga skötselinstruktioner i samband med försäljning av djur. Behovet av uppgiftsskyldighet har accentuerats i djuraffärer som säljer sällskaps- och hobbydjur, där människorna kan vara benägna att göra impulsköp. Det kan förutsättas att skötselinstruktionerna berättar om till exempel utfodring av djuret, tillfredsställelse av beteendemässiga behov, djurhållningsplatsens förhållanden samt djurets förväntade livslängd.

41 §. Begränsningar som gäller överlåtelse av djur. I paragrafen föreskrivs om begränsningar som gäller överlåtelse av djur. Syftet med paragrafen är att förtydliga bestämmelserna om försäljning och annan överlåtelse av djur samt att förebygga att djur skaffas utan att man övervägt saken tillräckligt.

Enligt 1 mom. förbjuds saluföring av ryggradsdjur och bläckfiskar på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana där avsikten är att förevisa djur. Det också vara förbjudet att föra omkring ryggradsdjur och bläckfiskar för att saluföra dem på olika ställen. Bestämmelser om förbud mot kringföringshandel med djur finns i 27 § i djurskyddslagen. Härmed avses att man har djuren med sig och saluför dem på olika ställen. Nytt är att förbudet utvidgas till att gälla även handel på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana som där avsikten är att förevisa djur. En ny sak är också att bestämmelsen även ska tillämpas på bläckfiskar utöver ryggradsdjur. Enligt vetenskapliga bevis upplever bläckfiskar smärta och lidande. Dessutom har de konstaterats ha motsvarande psykiska aktivitet som ryggradsdjur. Det är således motiverat att skydda bläckfiskar mot men för välfärden på samma sätt som ryggradsdjur. Det har inte varit sed i Finland att sälja djur på allmänna torg, marknader eller andra motsvarande publikevenemang, utan djur skaffas i allmänhet direkt från upp-

födare eller till exempel djuraffärer. Kringföringshandel med djur förekom innan den förbjöds i första hand genom att produktionsdjur salufördes till gårdar. I många andra europeiska länder är det vanligt att framför allt sällskaps- och hobbydjur säljs på marknader, torg och andra allmänna platser. Denna försäljningskanal används särskilt för att marknadsföra hundvalpar och kattungar som producerats under tvivelaktiga förhållanden.

Försäljning av djur på torg, marknader och andra motsvarande publikevenemang är förenad med samma problem som i allmänhet associeras med kringföringshandel på allmänna platser eller från dörr till dörr. I dessa former av djurhandel riktar sig försäljningen av djur till en i princip obegränsad grupp köpare som inte nödvändigtvis är förberedd på att skaffa ett djur. För att ta hand om ett djur förutsätts att man är insatt i djurets skötsel och ofta förutsätts också andra förberedelser, såsom att ordna en djurhållningsplats och skaffa redskap och förnödenheter. Vid försäljning på torg, marknader och från dörr till dörr ökar frestelsen att köpa djur utan att man övervägt saken tillräckligt, framför allt då de djur som saluförs ofta är ungar och appellerar till medborgarnas känslor. Verksamheten är också förenad med andra djurskyddsproblem. De saluförda djuren är ofta tvungna att utstå upprepade transporter och anpassa sig till ständigt föränderliga förhållanden och miljöer. Djuren är ofta ungar eller unga individer, som är särskilt känsliga för störningar och sjukdomsalstrare i omgivningen.

Förbudet hindrar inte försäljning av djur till exempel i samband med djurutställningar eller andra motsvarande evenemang, där avsikten är att förevisa djur, och där man i princip kan anta att köparkandidaterna har mera kunskap om och insikt i de djur som ska skaffas. Förbudet hindrar inte heller sådan verksamhet där en person som säljer djur tar emot beställningar och levererar djur till köparen i enlighet med beställningen.

I 2 mom. förbjuds försäljning av hundar, katter, frettar och stora papegojor i djuraffärer samt att djur saluförs i skyltfönster. I den gällande lagstiftningen är urvalet av djurarter som säljs i djuraffärer inte begränsat. I Finland har det inte varit sed att sälja hundar och katter i djuraffärer, utan de skaffas i allmänhet direkt från uppfödaren eller till exempel från en djurskyddsförening. Det är numera sällsynt att frettar och stora papegojor säljs i djuraffärer. Det har allmänt ansetts svårt att hålla dessa aktiva och långlivade djurart som kräver mycket utrymme under de förhållanden som råder i djuraffärer. Förutom att det krävs stort utrymme är det särskilt viktigt att vänja hundvalpar, kattungar, frettingar och stora papegojors ungar vid människor och den framtida livsmiljön redan när de är små. Otillräcklig socialisering leder lätt till beteendemässiga problem och svårigheter att hålla det vuxna djuret. Rovdjur och stora papegojor som lider av beteendestörningar kan orsaka betydande egendomsskador och till och med vara farliga för ägaren och omgivningen. Beteendemässiga problem kan lätt leda till att djuret överges, måste få ett nytt hem eller att det avlivas. Bestämmelsen hindrar inte förmedlingsverksamhet med hundar, katter, frettar och stora papegojor så att djurhandlaren beställer djuret från en uppfödare eller djurpartihandel direkt till köparen. Försäljning av hundar och katter i djuraffärer är förbjuden i till exempel svensk och norsk lagstiftning. I Norge är det också förbjudet att sälja frettar i djuraffärer. Det är viktigt att trygga ungarnas socialisering och tillräckliga möjligheter att tillfredsställa väsentliga beteendemässiga behov även för andra arter som traditionellt säljs i djuraffärer, såsom kaniner och gnagare. Avsikten är att precisera kraven på hållande av dessa djur i djuraffärer på förordningsnivå.

Att saluföra djur i skyltfönster kan också tänkas öka oöverbärgda anskaffningar av djur. Ett levande djur väcker uppmärksamhet bland förbipasserande på samma sätt som djur som säljs på marknader och torg, vilket kan leda till impulsköp. Att ha ett djur i skyltfönster främjar inte heller respekten för djur som varelser med ett egenvärde, utan gör djuret mera till en dekoration. I Finland har det inte varit sed att ha levande djur i skyltfönster. Till exempel i Danmark och Norge är det förbjudet att ha djur i skyltfönster. Det är uttryckligen förbjudet att placera

djurhållningsplatsen i skyltfönstret, men till exempel ett djur som rör sig fritt i affären behöver inte hindras från att ta sig till skyltfönstret.

I 3 mom. förbjuds på samma sätt som i 18 § i djurskyddslagen att djur överlåts som pris vid lotterier och tävlingar. Enligt djurskyddslagen kan regionförvaltningsverket av särskilda skäl bevilja undantag från förbudet. I förslaget stryks möjligheten till undantag. När man skaffar ett djur bör det alltid vara övervägt. Den som blir djurägare genom en slump kan vara oförmögen och olämplig att ta hand om djuret. Innan ett djur skaffas är det i allmänhet också nödvändigt att vidta förberedelser, som att skaffa behövliga utrymmen, föda och utrustning för djuret samt att förbereda sig på att sköta djuret.

Förutom med djurs välfärd kan förbudet också motiveras med de bestämmelser som är inskrivna bland lagutkastets allmänna principer. Att djur överlåts som pris vid lotterier och tävlingar främjar inte nödvändigtvis respekten för djur som varelser med ett egenvärde. I stället ger det lätt allmänheten ett intryck av att det är godtagbart att skaffa djur utan övervägande och att ansvaret för ett djurs välfärd i princip kan ges vem som helst som deltar i lotteriet eller tävlingen.

Enligt 4 mom. är det förbjudet att permanent överlåta djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att förhindra situationer där barn skaffar djur utan vårdnadshavarens samtycke.

I artikel 6 i europeiska sällskapsdjurskonventionen förbjuds försäljning av djur till barn under 16 år utan vårdnadshavarens tillstånd. Finland har i tiden gjort ett förbehåll till artikel, som det föreslås att stryks. Anskaffningen av ett djur är alltid förenat med ansvar och skyldighet att ta hand om djuret. Djurhållaren måste också ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om djurarten innan djuret skaffas. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att uppfylla dessa förpliktelser som ställs på djurhållning. Den som är minderårig har inte heller nödvändigtvis sådana ekonomiska resurser till sitt förfogande att han eller hon skulle kunna stå för vårdkostnaderna om djuret till exempel plötsligt insjuknar. Av denna orsak föreslås att vårdnadshavarens samtycke alltid ska behövas när ett djur överlåts permanent till den som är under 16 år. Bestämmelsen tillämpas på permanent överlåtelse, dvs. situationer där äganderätten till djuret överförs på mottagaren till exempel genom ett köp eller en gåva. Det kan påpekas att begränsningar i anslutning till ägande av djur också kan följa av lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

7 kap. Djurtävlingar och djurutställningar

42 §. *Allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar.* I Finland arrangeras varje år tusentals djurtävlingar och djurutställningar. Hos oss tävlar man med till exempel hästar, hundar, renar och duvor. När det gäller djurutställningar är artmångfalden enorm. Utställningar ordnas för såväl sällskaps- och hobbydjur som produktionsdjur. Tävlingarna och utställningarna är till största delen hobbyverksamhet, men för vissa kan de och verksamheten i anslutning till dem, såsom uppfödning och träning av djur, utgöra en inkomstkälla och till och med näring.

I 16—17 § i djurskyddslagen föreskrivs om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar. Bestämmelserna gäller tävlingar där djuren kan bli utsatta för smärta, lidande eller oskäligen påfrestning. Till en sådan tävling ska man kalla en veterinär med uppgift att se till att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter följs. Enligt 16 § 4 mom. gäller vad den paragrafen och 17 § föreskriver om tävlingar och övervakning av dem också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt

som kan åsamka djuret smärta eller lidande eller utsätta det för oskälig påfrestning. I den gällande lagen föreskrivs däremot inte separat om andra tävlingar eller djurutställningar.

All slags verksamhet tillsammans med djur kan i allmänhet vara förenad med någon slags risk för men för djurens välfärd. Riskens storlek och sannolikhet varierar dock beroende på verksamhetens natur. Även djurtävlingar och djurutställningar kan vara förenade med risk för men för djurens välfärd. Till exempel på grund av den fysiska prestation som krävs vid en tävling eller tävlingskonstellationen över huvud taget kan denna risk vara större än normalt och jämfört med hållande av djur i allmänhet. I vårt samhälle är det dock i princip accepterat att tävla med djur och ställa ut djur. Som hobby kan detta ha många positiva effekter för såväl djur som människor. Djurtävlingar och djurutställningar betjänar dessutom aveln. Avsikten är inte att ingripa i dylika djurtävlingar och andra tillställningar som är tillåtna för närvarande och där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas, eller i godtagbara djurutställningar.

Det är nödvändigt att skydda djur mot men för deras välfärd under djurtävlingar och djurutställningar. Under en tävling och utställning påverkas djurens välfärd inte bara av åtgärder som den som tävlar med och ställer ut djuret vidtar under tillställningen utan också av tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder. De som tävlar med och ställer ut djur ansvarar för hur de behandlar djuren under tävlingen och utställningen. Dessutom ska djuret vara i lämpligt skick för en sådan tillställning, så åtgärderna före tävlingen och utställningen är också av betydelse. Tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder inverkar åter på om tävlings- eller utställningsförhållandena är trygga för djuren. På grund av tävlings- och utställningsverksamhetens särdrag är de allmänna bestämmelserna om till exempel behandlingen av djur inte tillräckliga, och därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om tävlingar och utställningar.

I den föreslagna paragrafen ingår allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar. Enligt 1 mom. får djurtävlingar och djurutställningar inte i onödan äventyra djurs välfärd. En sådan djurtävling eller djurutställning som i onödan äventyrar djurs välfärd ska alltså inte få arrangeras. Tävlingarna och utställningarna ska vara trygga för djuren. Vad som betraktas som onödigt äventyrande av djurs välfärd kan varieras vid olika tidpunkter till exempel enligt värderingarna i samhället.

En djurtävling eller djurutställning äventyrar djurens välfärd i onödan åtminstone när djur skadas avsiktligt i samband med verksamheten. Det är fråga om avsiktligt skadande till exempel när djur tilläts slåss med varandra. Djurslagsmål är inte godtagbara. Det är också fråga om onödigt äventyrande av djurens välfärd när risken med lätthet kan undanröjas eller när den kan minskas tillräckligt. Det är till exempel inte godtagbart att arrangera ett sådant anlagsprov för grythundar där man inte ens försöker hindra kontakt mellan provhunden och måldjuret, utan ett djur kan lätt skada det andra genom att bita eller klösa det. När man bedömer om en djurtävling eller djurutställning äventyrar djurens välfärd i onödan, måste man fundera på riskerna för djurens välfärd. På riskens storlek inverkar såväl allvaret hos de påföljder som risken medför som påföljdernas sannolikhet. Ju allvarligare och sannolikare risken är, desto sannolikare är det att det handlar om en förbjuden djurtävling eller djurutställning. Syftet med bestämmelsen är inte att hindra att sådana djurtävlingar och djurutställningar arrangeras som är förenade med normal och godtagbar risk för men för ett djurs välfärd.

I 2 mom. föreskrivs om förbjuden inverkan på djurs prestationsförmåga eller beteende. Enligt det får ett djur inte vara ges sådana läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller utsättas för någon annan behandling eller åtgärd som syftar till att på ett konstlat sätt påverka djurets prestationsförmåga eller beteende under en djurtävling eller djurutställning. I 9 § i djurskyddslagen förbjuds man att öka, minska eller upprätthålla djurens prestationsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat. Jämfört med djurskyddslagen förtydligas förbudet så att det tillämpas endast på djur som deltar och används i djurtävlingar

och djurutställningar. Förutom att påverka prestationsförmågan ska det också vara förbjudet att påverka djurs beteende på ett konstlat sätt. Nytt är också att behandling och åtgärder tillfogas i bestämmelsen vid sidan av läkemedel och motsvarande ämnen som används för att påverka prestationsförmågan. Med att påverka prestationsförmågan avses både att höja och att sänka prestationsförmågan, på samma sätt som i den gällande bestämmelsen.

Syftet med den föreslagna paragrafen är att skydda djur som deltar och används i tävlingar och utställningar mot sådan verksamhet som syftar till att på ett konstlat sätt påverka djurens prestationsförmåga eller beteende. Det ska vara förbjudet att påverka prestationsförmågan på ett konstlat sätt under tävlingar och utställningar oberoende av om det har någon inverkan på djurets välfärd. Man bör lägga märke till att det även utanför tävlingar och utställningar är förbjudet att påverka djurs prestationsförmåga med läkemedel. I punkt 3 i bilaga 2 till jord- och skogsbruksministeriets förordning om användning och överlåtelse av läkemedel för behandling av djur (17/14) förbjuds användning av läkemedel för att artificiellt höja, sänka eller upprätthålla djurets prestationsförmåga. I 17 § 1 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs åter allmänt om ämnen som ges djur. Enligt det får djur inte ges sådana ämnen som är farliga för djurens välfärd, om det inte är fråga om veterinärmedicinsk vård av djuret, avlivning av djuret eller behandling som tillåts särskilt någon annanstans i lagstiftningen.

Djurs prestationsförmåga påverkas av många faktorer, såsom djurets hälsa, fysiska kondition och ålder och nivån på djurets kunnande. Prestationsförmågan kan påverkas med många naturliga metoder, såsom att träna djurets fysiska kondition och kunnande samt i övrigt ombesörja djurets allmänna välfärd. Avsikten med bestämmelsen är inte att begränsa dessa rutiner i anslutning till normal skötsel och träning av djuret. Bestämmelsen hindrar således inte att man till exempel kompletterar djurets kost med kosttillskott som vitaminer och mineraler eller vidtar normala skötselåtgärder i anslutning till muskelvård. Med konstlat avses uttryckligen användning av sådana läkemedel, andra ämnen eller åtgärder som inte ingår i normal skötsel- och träningspraxis.

Prestationsförmågan kan påverkas på ett konstlat sätt genom att man ger djuret till exempel centralstimulerande medel som gör djuret piggare eller anabola steroider som utökar muskelmassan eller genom att man å andra sidan ger djuret till exempel lugnande medel i avsikt att sänka djurets fysiska prestationsförmåga före en tävlingsprestation. Många läkemedel som påverkar djurs prestationsförmåga används emellertid allmänt även för veterinärmedicinsk vård av djur. När man bedömer om det vid medicinering av ett djur är fråga om i bestämmelsen avsedd inverkan på prestationsförmågan eller inte, måste man granska syftet med medicineringen i respektive situation. Om djuret har en sådan sjukdom eller skada vars behandling kräver att djuret behandlas med läkemedlet i fråga, är det i princip inte fråga om avsiktlig inverkan på djurets prestationsförmåga. Å andra sidan om man ger till exempel mera läkemedel än vad behandlingen av djurets sjukdom eller skada förutsätter och detta inverkar på djurets prestationsförmåga, kan det vara fråga om sådan avsiktlig inverkan på prestationsförmågan som avses i bestämmelsen. Om djuret behöver antingen medicinering över huvud taget eller mera medicinering än normalt för att klara av en tävlingsprestation, kan man likaså anse att syftet med medicineringen är att höja djurets prestationsförmåga inför deltagandet i tävlingen.

Djur som deltar i tävlingar, utställningar och motsvarande evenemang eller föreställningar ska vara på så sätt friska att deltagandet inte äventyrar deras välfärd. När det gäller sjuka eller skadade djur måste man beakta 23 § i lagförslaget, där det föreskrivs om behörig vård av sjuka eller skadade djur samt 13 §, där överansträngning av djur förbjuds.

Ett djurs prestationsförmåga kan påverkas inte bara med läkemedel och andra motsvarande ämnen utan också med olika konstlade metoder. Sådana metoder är till exempel blodtransfusioner för att förändra blodets sammansättning (s.k. bloddoping) samt vissa kirurgiska eller

andra invasiva ingrepp, såsom att kapa nerver, eller kemiska metoder med vilka man försöker påverka till exempel känselsinnet i extremiteterna. Syftet med bestämmelsen är ändå inte att förhindra åtgärder som ingår i de normala vårdrutinerna, såsom fysioterapi, akupunktur och annan motsvarande behandling som ges som muskelvård i förebyggande syfte. Åtgärder vilkas syfte är att göra djuret oförmöget att fortplanta sig, såsom kastrering och sterilisering, är inte heller sådana förbjudna metoder som avses i paragrafen.

Det förbud som föreskrivs i 9 § i djurskyddslagen har varit avsett att skydda framför allt djur som måste utföra fysiska tävlingsprestationer. Det har dock varit oklart i vilken utsträckning begreppet prestationsförmåga är avsett att omfatta andra än djurets fysiska egenskaper. Ett djurs tävlingsprestation påverkas inte bara av dess fysiska prestationsförmåga utan alltid även av djurets psykiska prestationsförmåga. Man kan också tänka att med prestationsförmåga avses både fysisk och psykisk prestationsförmåga. Djur som deltar i till exempel en hundutställning bedöms emellertid utifrån utseende och karaktär, och de är i allmänhet inte tvungna att utföra fysiskt eller psykiskt ansträngande prestationer för att få delta. Emellertid kan man försöka påverka även dessa djurs tävlingsframgång till exempel genom att förändra djurets beteende med hjälp av lugnande ämnen. Sådan konstlad inverkan på beteendet kan knappast betraktas som mer godtagbart än att till exempel ge en travhäst centralstimulerande medel för att höja dess prestationsförmåga. För att klarlägga situationen föreslås det att till paragrafen fogas ett förbud mot att påverka inte bara djurs prestationsförmåga utan också deras beteende på ett konstlat sätt. Som påverkan på djurs beteende ska ändå inte betraktas till exempel kemisk kastrering eller andra hormonella behandlingar som syftar till att förhindra brunst eller förökning.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om sådana i 1 mom. avsedda tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välfärd och som det är förbjudet att arrangera. Bestämmelsen är nödvändig därför att en djurtävling eller djurutställning kan vara av sådan karaktär att den under alla förhållanden äventyrar djurens välfärd i onödan. Det kan bestämmas att en sådan tävling eller utställning är förbjuden. I 16 § 3 mom. i djurskyddslagen finns en bestämmelse av motsvarande typ. Enligt den bestämmelsen får jord- och skogsbruksministeriet förbjuda sådana djurtävlingar eller motsvarande tillställningar där djuren kan åsamkas onödigt smärta eller onödigt lidande eller utsättas för oskälig påfrestning.

43 §. *Krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar.* I paragrafen föreskrivs om de krav som gäller dem som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar. Enligt 1 mom. ska arrangören ha sådana kunskaper och färdigheter att arrangera tävlingar och utställningar som är tillräckliga för tryggheten av djurens välfärd. Arrangören kan vara en fysisk eller juridisk person. Syftet med bestämmelsen är att betona att det krävs kunnande för att arrangera en tävling eller en utställning. Den som arrangerar en djurtävling eller en djurutställning kan känna till de risker som tävlingen eller utställningen eventuellt medför för djurens välfärd. Detta förutsätter kunskaper om bland annat den djurart som det tävlas med eller som ställs ut samt om tävlingsgrenen. Dessutom ska arrangören känna till de krav som ställs på djurtävlingar och djurutställningar i den föreslagna lagen och med stöd av den. Förutom kunskaper ska arrangören ha färdigheter att arrangera tävlingen eller utställningen. I praktiken kan arrangören skaffa det kunnande som behövs genom praktisk erfarenhet, genom att utbilda sig på till exempel olika kurser eller skaffa behövliga kunskaper och färdigheter hos andra arrangörer. Arrangören väljer i allmänhet till exempel tävlingsplatsen och ser till att en eventuell tävlingsbana byggs. Tävlingsarrangören är således den aktör som har möjlighet att påverka tävlingsplatsens och tävlingsbanans säkerhet.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om de krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §. Arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar. I paragrafen föreskrivs om arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar. Bestämmelserna gäller samtliga djurtävlingar och djurutställningar, och de är i huvudsak nya. Syftet med bestämmelserna är att betona tävlings- och utställningsarrangörernas ansvar.

Under djurtävlingar och djurutställningar kan djurs välfärd äventyras av många olika orsaker. Både faktorer som tävlings- eller utställningsarrangören kan påverka och faktorer som arrangören inte kan påverka kan medföra risker. Arrangören kan till exempel påverka valet av tävlings- och utställningsplats samt tävlingsbanans svårighetsgrad. Däremot kan arrangören inte påverka väderförhållandena. Även i det senare fallet kan tävlings- eller utställningsarrangören ändå ofta förutse riskfaktorer. Av denna orsak föreslås i 1 mom. att när djurtävlingar och djurutställningar arrangeras ska den förutsägbara risk för djurens välfärd som hänför sig till verksamheten beaktas. Förutom vid de djur som deltar i tävlingen eller ställs ut ska uppmärksamhet också fästas vid välfärden för eventuella måldjur som används i tävlingen, såsom får som används vid vallningsprov. En del av riskfaktorerna kan förutses i god tid redan när tävlingen eller utställningen planeras, en del åter först på tävlings- eller utställningsplatsen. Alla riskfaktorer kan dock inte förutses ens genom omsorgsfulla förberedelser.

Eftersom djurtävlingar och djurutställningar enligt 42 § i den föreslagna lagen inte i onödan får äventyra djurs välfärd, föreslås att arrangören ska vara skyldig att agera i farliga situationer. Om det finns en riskfaktor för djurens välfärd, ska arrangören enligt 1 mom. vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja risken eller, om det inte är möjligt att undanröja risken, för att minska den. Om till exempel tävlings- eller utställningsunderlaget på grund av vädret eller av någon annan orsak är för halt eller hårt så att djuren riskerar att skadas, ska arrangören vidta åtgärder för att avhjälpa halkan eller hårdheten. Om det inte går att helt och hållet avhjälpa halkan eller hårdheten, ska arrangören vidta åtgärder för att minska den risk som den medför för djurens välfärd. Det är klart att det inte alltid är möjligt att helt och hållet undanröja alla riskfaktorer till exempel i terrängförhållanden. I en sådan situation är det arrangörens uppgift att bedöma om djurens välfärd äventyras i onödan eller om risken fortfarande är inom godtagbara gränser. Vid provningen ska man beakta vad som kan förväntas av ett friskt djur som har normal kondition och tillräckliga färdigheter. Uppmärksamhet ska emellertid också fästas vid djurets säkerhet i en situation där det misslyckas med sin prestation, när misslyckandet kan förutses. Om djurets välfärd äventyras i onödan, fast man försökt minska risken, får tävlingen eller utställningen inte arrangeras eller så ska den avbrytas.

Djurtävlings- eller djurutställningsarrangörens ansvar undanröjer inte det ansvar som faller på djurets ägare eller innehavare eller någon annan som tävlar med eller ställer ut djuret. En sådan person ska beakta bland annat den föreslagna lagens bestämmelser om behandling av djur. Denne känner också till djurets förmåga och hälsotillstånd samt tävlingsskick. Den som arrangerar djurtävlingen eller djurutställningen har i allmänhet inte denna kunskap.

I 1 mom. föreskrivs om en situation där samtliga djur som deltar i djurtävlingen eller djurutställningen är utsatta för risk. Risken orsakas uttryckligen av sådana faktorer som tävlings- eller utställningsarrangören är skyldig att ingripa i. Närmare bestämmelser om riskfaktorer och om åtgärder som behövs för att undanröja eller minska dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om en situation där ett enskilt djurs välfärd äventyras. Om den som arrangerar en djurtävling eller djurutställning har grundad anledning att misstänka att ett enskilt

djur behandlas eller används på ett sätt som strider mot denna lag, är arrangören skyldig att vidta åtgärder. Arrangören ska förbjuda behandling som strider mot bestämmelserna och vid behov förbjuda den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret att använda djuret i tävlingen eller utställningen. Om ett djur till exempel behandlas för hårdhänt på tävlings- eller utställningsplatsen, är arrangören skyldig att ingripa i situationen genom att förbjuda behandlingen. Om åter den som tävlar med djur försöker tävla med ett djur som till exempel haltar, ska arrangören förbjuda att ett sådant djur används i tävlingen. Om den som tävlar med eller ställer ut ett djur inte iakttar ett förbud mot att använda djuret, ska djurets deltagande i tävlingen eller utställningen förhindras genom att tävlingen eller utställningen avbryts. Polisen är skyldig att vid behov ge tävlings- eller utställningsarrangören handräckning. Polisen har redan i dag denna skyldighet i fråga om djurtävlingar som det föreskrivs om i lag.

45 §. Arrangerande av anmälningsskyldiga djurtävlingar. Enligt 39 § 2 mom. i djurskyddslagen har de i lagen angivna djurskyddsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren även utan misstanke rätt att verkställa inspektion vid bland annat djurtävlingar samt tillställningar som avses i lagens 16 § 4 mom. I lagen föreskrivs dock inte om anmälningsskyldighet för den som arrangerar en djurtävling eller en tillställning som avses i 16 § 4 mom. Myndigheterna och djurskyddsövervakarna känner således inte nödvändigtvis alltid till var, när och av vem som hurudana tävlingar eller ovannämnda tillställningar arrangeras. Detta kan betraktas som en brist och den undanröjs inte helt och hållet av att information om vissa tävlingar finns på internet. Djurskyddsmyndigheten har information om annan verksamhet som i dag kan övervakas genom inspektioner som verkställs utan misstanke.

Enligt förslaget ska inte bara djurtävlingar utan också djurutställningar kunna övervakas utan misstanke. På grund av det stora antalet tävlingar och utställningar samt arrangörer är det ändå inte ändamålsenligt att alla aktörer som arrangerar sådana tillställningar ska vara anmälningsskyldiga i fråga om sin verksamhet. Omfattande anmälningsskyldighet belastar inte bara dem som arrangerar tillställningarna utan också myndigheterna. Med avseende på djurens välfärd är det inte heller nödvändigt att utsträcka anmälningsskyldigheten till alla som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar. Av denna orsak föreslås i 1 mom. att anmälningsskyldigheten ska gälla sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Den som arrangerar sådana tävlingar är skyldig att anmäla sin verksamhet, inte varje tävling för sig. Om arrangören emellertid arrangerar endast en sådan tävling, gäller anmälningsskyldigheten den.

Anmälningsskyldigheten gäller således sådana djurtävlingar, där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Trots språkliga skillnader är avsikten inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde jämfört med de djurtävlingar som avses i 16 § 1 mom. i djurskyddslagen. Anmälningsskyldigheten omfattar till exempel sådana djurtävlingar där ett djur kan utsättas för oskälig påfrestning på grund av en långvarig fysisk prestation. Det är fråga om sådant till exempel vid långvarig körning med hundspann eller distansritt med hästar. Även en kortvarigare prestation kan utsätta ett djur för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande, om prestationen kräver extrem fysisk ansträngning. Exempelvis vid en dragtävling kan hunden skada sig när den drar en kärra som är många gånger tyngre än den själv. Anmälningsskyldigheten omfattar också till exempel löptävlingar på bana med vinthundar och travtävlingar för hästar. I sådana tävlingar kan djuren inte bara bli utsatta för oskälig påfrestning utan också för skador, då de springer snabbt sida vid sida på ett avgränsat banområde. En tävling där prestationen inte är bara fysiskt påfrestande utan också tekniskt krävande kan också omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. I terränglöptävlingar för vinthundar ökar risken för att hunden ska skadas inte bara av den fysiska prestationen utan också av banan som ringlar sig på ett oförutsägbart sätt i terrängen samt förhållandena där. Detsamma gäller till exempel banhoppning med hästar och agilitytävlingar för hundar, då hindren på banan ställer ytterligare krav på djurets prestationsförmåga. Med undantag för

hindren kan dock en banhoppnings- eller agilitytävling som annars hålls på ett jämnt och stadigt underlag byggas upp så att svårighetsnivån blir en helt annorlunda, något som det är motiverat att beakta när man bedömer om tävlingen omfattas av anmälningsskyldigheten eller inte. Då kan till exempel tävlingens karaktär av elitävling vara av betydelse, om elitävling innebär att banan är mera krävande än vid andra tävlingar.

Om man vid en djurtävling utöver det djur som tävlar även använder måldjur, ska också tävlingens inverkan på måldjuret bedömas. Anmälningsskyldigheten omfattar även sådana djurtävlingar där måldjuret kan bli utsatt för oskäligen påfrestning eller annan smärta eller annat lidande, även om det djur som tävlar inte kan bli det. Exempelvis vid anlagsprov för grythundar är det möjligt att hunden och räven kommer i kontakt med varandra. De kan bita eller klösa varandra. Vartdera djuret kan också uppleva till exempel rädsla i provsituationen, framför allt en räv som flera gånger under dagen försätts i provsituationen. På grund av de eventuella effekterna för det djur som tävlar och måldjuret är det motiverat att förutsätta anmälan när sådana tävlingar arrangeras.

I 2 mom. föreskrivs närmare om hur anmälan görs. Enligt förslaget ska den som arrangerar djurtävlingen göra skriftlig anmälan om sin verksamhet till det landskap inom vars verksamhetsområde tävlingen är avsedd att ordnas. Arrangören ska kunna göra anmälan själv eller så kan anmälan göras på arrangörens vägnar av till exempel en förening som tävlingsarrangören tillhör. Lokala föreningar som arrangerar djurtävlingar hör i många fall till en riksomfattande förening för tävlingsgrenen, som till exempel publicerar tävlingskalendern. För att förenkla anmälningsförfarandet är det alltså motiverat att tillåta att tävlingsarrangören kan befullmäktiga till exempel grenförbundet att göra anmälan. Anmälan kan enligt bestämmelsen gälla för viss tid eller tills vidare. Om en djurtävlingsarrangör har för avsikt att arrangera till exempel bara en eller några anmälningspliktiga djurtävlingar, är det motiverat att göra anmälan för viss tid. Om arrangerandet av dylika tävlingar är fortlöpande verksamhet, är det bäst att göra anmälan som gäller tills vidare. Anmälan ska göras senast 30 dygn innan verksamheten inleds och omedelbart när verksamheten upphör, om anmälan har gällt tills vidare, eller när verksamheten förändras väsentligt.

I 3 mom. föreskrivs om ytterligare förutsättningar för att ordna anmälningspliktiga djurtävlingar. För att arrangera en anmälningspliktig djurtävling förutsätts att arrangören utser en tävlingsveterinär för varje tävling. Tävlingsveterinären ska vara närvarande under tävlingen, och tävlingsarrangören svarar för eventuella kostnader för utseendet av veterinären. Bestämmelsen motsvarar delvis 16 § 1 mom. i djurskyddslagen och dess syfte är att trygga djurens välfärd under tävlingen. Det föreslås att tillsynen över dylika djurtävlingar i fortsättningen ordnas som egenkontroll, och syftet med att utse en veterinär är att stärka tävlingsarrangörens egenkontroll. För tydlighetens skull föreslås det att tävlingsveterinären ska vara skyldig att närvara under tävlingen. I praktiken har det rått en viss oklarhet beträffande närvaroskyldigheten, men med beaktande av tävlingsveterinärens uppgifter är det fortfarande nödvändigt att veterinären är närvarande.

46 §. Innehållet i anmälan om arrangerande av anmälningspliktig djurtävling. I paragrafen föreskrivs om innehållet i den anmälan som avses i 45 §. Anmälan kan göras så att den gäller antingen för viss tid eller tills vidare. I anmälan ska ingå uppgifter om arrangören, tidpunkten då verksamheten inleds och verksamhetens geografiska placering. Dessutom ska till anmälan fogas en utredning om vilka slags djurtävlingar som anmälan gäller, för vilka djurarter de arrangeras samt en uppskattning av antalet tävlingar som arrangeras per år. I anmälan ska också ingå en utredning om arrangörens kompetens att arrangera djurtävlingar. Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §. Tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet. Med stöd av 16 § i djurskyddslagen ska tävlingsarrangören på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs, om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, lidande eller oskäligen påfrestning. Vid behov förordnar regionförvaltningsverket på tävlingsarrangörens bekostnad en veterinär att närvara vid tävlingen. Den veterinär som övervakar tävlingarna kan alltså vara och är ofta en privat utövare av veterinäryrket. Veterinärens ställning som tävlingsövervakare har varken i samband med att djurskyddslagen stiftades eller när den ändrats bedömts i ljuset av den nuvarande grundlagen och uttryckligen dess 124 §.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet. Tävlingsveterinärens uppgift är enligt 1 mom. att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välfärd. I denna uppgift kan tävlingsveterinären ge dem som tävlar med djur och tävlingsarrangören råd som gäller djurväl-färden. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Anmälningsskyldigheten gäller också skador som inträffat under tävlingen och som kommit till tävlingsveterinärens kännedom.

Bestämmelsen innebär en förändring i veterinärens uppgifter under tävlingen. I dag övervakar veterinären att djurskyddslagstiftningen iakttas vid tävlingar med stöd av lagens 16 § 1 mom. Med stöd av 17 § ska veterinären förbjuda användningen av djur vid tävlingar, om han har grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med djurskyddslagen eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om djurets ägare eller innehavare inte följer ett av veterinären meddelat förbud, är tävlingsarrangören skyldig att hindra att djuret deltar i tävlingen. I detta syfte kan tävlingsarrangören avbryta tävlingen eller omhänderta djuret för den tid tävlingen pågår. Polisen ska vid behov ge tävlingsarrangören handräckning.

Enligt förslaget ska tävlingsveterinären endast bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välfärd. Tävlingsveterinären är inte en utomstående aktör som är med och övervakar att lagstiftningen iakttas vid tävlingen, utan är en del av arrangörens egenkontroll. Med beaktande av tävlingsveterinärens utbildning kan biståndsuppgiften omfatta till exempel att inspektera och observera att de djur som används i tävlingen är i tävlingsskick, till exempel att de inte haltar. En annan naturlig uppgift för tävlingsveterinären är att följa att djuren behandlas på behörigt sätt. Dessutom ska tävlingsveterinären kunna ge akt på tävlingsförhållandena. Tävlingsveterinären kan endast ge den som tävlar med djur och tävlingsarrangören råd som gäller djurväl-färden. Veterinären kan inte förbjuda en tävlande att använda ett djur i tävlingen eller arrangören att starta eller fortsätta tävlingen. Tävlingsarrangören har ensam prövningsrätt i saken, men arrangören ska i denna prövning beakta sina skyldigheter enligt förslaget till 44 §. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Anmälan är nödvändig så att arrangören vid behov kan vidta åtgärder. Anmälningsskyldigheten omfattar också skador som inträffat under tävlingen och som kommit till tävlingsveterinärens kännedom. Det är viktigt att anmäla skador så att tävlingsarrangören kan fullgöra sin registreringskyldighet enligt förslaget till 48 §.

Det är motiverat att ändra tävlingsveterinärens uppgifter jämfört med nuläget. Det finns ingen orsak att misstänka att veterinärens sakkunskap till exempel i frågor som gäller ett djurs tävlingsskick och veterinärens råd inte skulle beaktas under tävlingen. I förslaget har man också velat betona och utöka tävlingsarrangörens ansvar på flera olika sätt. Tävlingar arrangeras ofta av en grenförening, där de aktiva är väl förtrogna med grenen. Dessutom föreslås det att tillsynen över djurtävlingar förbättras så att tillsynsmyndigheten i fortsättningen ska planera och inspektera djurtävlingar varje år. Av dessa orsaker är det motiverat att ordna tillsynen över sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskäligen påfrestning eller annan smärta eller

annat lidande som egenkontroll så att utseendet av en tävlingsveterinär är en del av egenkontrollen.

Enligt 2 mom. är det dessutom tävlingsveterinärens uppgift att vid behov ge första hjälpen-typ av vård åt djur som används i tävlingen, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt nödvändiga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Tävlingsveterinären har rätt att ta ut en ersättning för vården av den som tävlar med djuret. Det är fråga om en ny bestämmelse.

När det ordnas djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig stress eller annan smärta eller annat lidande, ska djuren av djurskyddsskäl erbjudas första hjälpen-typ av vård på tävlingsplatsen. Tävlingsveterinären är på grund av sin utbildning kompetent att ge sådan vård. De tävlingsveterinärer som övervakar djurtävlingar ger ofta redan i dag första hjälpen åt djur som till exempel skadat sig i tävlingen. Som första hjälpen-typ av vård kan betraktas till exempel att man syr sår och ger smärtlindring samt förbereder ett skadat djur för transport till fortsatt vård. Det kan också bli aktuellt att avliva ett djur, om djuret till exempel är så allvarligt skadat att det vore grymt mot djuret att hålla det vid liv. Med stöd av 13 § i lagen om utövning av veterinäryrket hör det till de yrkesetiska skyldigheterna för utövare av veterinäryrket att bland annat lindra djurs lidande. Med stöd av 14 § är dessutom var och en som har rätt att utöva veterinäryrket skyldig att ge hjälp som är nödvändig av djurskyddsskäl i oväntade situationer. Exempelvis att ett djur skadas i tävlingar som avses i 1 mom. är inte helt oväntat med beaktande av tävlingarnas karaktär, varför det är tydlighetens skull är motiverat att föreskrivs om första hjälpen-typ av vård.

Det föreskrivs ett undantag från tävlingsveterinärens skyldighet att ge djur som används i tävlingar första hjälpen-typ av vård. Vård behöver inte ges om sådan annars står att få på tävlingsplatsen. Skyldigheten föreligger inte om det på tävlingsplatsen finns en djurklinik som är öppen under tävlingarna, eller om första hjälpen står att få på något annat sätt på tävlingsplatsen. Även om tävlingsarrangören med stöd av förslaget till 45 § svarar för eventuella kostnader för utseendet av en tävlingsveterinär, föreslås för tydlighetens skull att tävlingsveterinären ska ha rätt att ta ut en ersättning för första hjälpen-typ av vård av den som tävlar med djuret. Kostnaderna för sådan vård ingår således i princip inte i de eventuella kostnaderna för utseendet av en tävlingsveterinär.

I 3 mom. sägs att om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd i onödan och tävlingsarrangören inte vidtar de åtgärder som föreskrivs i 44 § 1 eller 2 mom., ska tävlingsveterinären utan dröjsmål underrätta landskapet eller polisen. Syftet med anmälningsskyldigheten är att informera den behöriga tillsynsmyndigheten om ett missförhållande som hänför sig till tävlingsarrangören och som tävlingsveterinären upptäckt så att myndigheten vid behov kan vidta åtgärder. Tävlingsveterinären också skyldig att utan dröjsmål underrätta landskapet eller polisen om ett djur som används i tävlingen, om orsaker som hänför sig till djurets välfärd kräver det. Tävlingsveterinären ska göra anmälan till exempel om han eller hon under tävlingen upptäcker ett djur som man kan misstänka att lidit av brist på skötsel eller av någon annan verksamhet i strid med bestämmelserna om djurvälfärd. Det kan vara fråga om ett djur som tävlar eller ett måldjur som används i tävlingen. Enligt 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket är den som utövar veterinäryrket, om djurskyddsskäl kräver det, skyldig att utan hinder av sekretessbestämmelserna till djurskyddsmyndigheten utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon behandlar eller i samband med behandlingen gjorda iakttagelser angående förvaringsutrymmen för djur och lämna de upplysningar som behövs för att fallet ska kunna utredas. För tydlighetens skull är det dock motiverat att ta in en bestämmelse om anmälningsskyldighet för tävlingsveterinären även i den lag som nu föreslås. I paragrafen föreskrivs dessutom om tävlingsveterinärens skyldighet att lämna den information som

behövs för att utreda fallet. Anmälningsskyldigheten gäller också information beträffande vilken veterinären har tystnadsplikt med stöd av 16 § i lagen om utövning av veterinäryrket.

Det som föreskrivs om tävlingsveterinärens uppgifter och skyldigheter i den föreslagna paragrafen gäller endast veterinärer som är utsedda för djurtävlingar som avses i 45 § 1 mom. Om den som arrangerar någon annan slags djurtävling eller djurutställning kallar en veterinär till tävlingen eller utställningen, berörs denna veterinär inte av de uppgifter och skyldigheter som föreskrivs i den föreslagna paragrafen.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om tävlingsveterinärens behörighet. Enligt den ska tävlingsveterinären vara en legitimerad veterinär som avses i 3—5 § i lagen om utövning av veterinäryrket eller en veterinär som avses i 8 § i den lagen. En veterinärmedicinestuderande som avses i 7 § i den lagen kan vara vikarie för tävlingsveterinären. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I praktiken har det rått en viss osäkerhet beträffande huruvida veterinärmedicinestuderande som avses i 7 § i lagen om utövning av veterinäryrket har rätt att sköta uppgifter som tävlingsveterinär. En studerande har på de villkor som föreskrivs i paragrafen rätt att utöva veterinäryrket som vikarie för en legitimerad veterinär eller för en sådan veterinär som avses i 8 §. Att vara vikarie betyder att den studerande inte har rätt att utöva veterinäryrket självständigt. Den studerande får inte heller använda beteckningen veterinär. Med beaktande av de föreslagna bestämmelserna om tävlingsveterinärens uppgifter vore det motiverat att även veterinärmedicinestuderande som avses i lagens 7 § kan sköta uppgifter som tävlingsveterinär. Detta vore motiverat även därför att det ibland har varit problem med att få tävlingsveterinärer till tävlingar. En veterinärmedicinestuderande kan endast vara vikarie för tävlingsveterinären. Om en veterinär fortlöpande är veterinär vid någon tävling kan veterinärmedicinestuderande som vikarierar veterinären också vikariera honom eller henne som tävlingsveterinär. Den studerande bör ha möjlighet att få arbetshandledning även i denna uppgift, på samma sätt som i andra veterinärvikarieuppgifter.

48 §. Registreringsskyldighet för arrangörer av anmälningsskyldiga djurtävlingar. Arrangörer av anmälningsskyldiga djurtävlingar ska registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välfärd under tävlingen. Registreringsskyldigheten är en väsentlig del av djurtävlingsarrangörens egenkontroll, och den gäller skilt för varje tävling. Syftet med den är att bidra till att uppmärksamhet fästs vid saker som är centrala för djurens välfärd när djurtävlingar arrangeras. Om det till exempel framgår att djur har skadats i någon tävling, ska arrangören utreda vad skadorna har berott på, och vid behov vidta åtgärder för att förhindra att djurens välfärd äventyras i fortsättningen. Registreringsskyldigheten är också av stor betydelse för myndighetstillsynen. Med stöd av 79 § i den föreslagna lagen har tillsynsmyndigheten rätt att få se handlingar som förs över djurtävlingar. Myndigheten kan vid behov vidta åtgärder om det framgår att arrangören inte har fullgjort de skyldigheter som ålagts denne i den föreslagna lagen.

Närmare bestämmelser om registreringsskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att man ska registrera åtminstone väderförhållandena, om tävlingen arrangeras utomhus, samt andra externa faktorer som påverkar tävlingsprestationen, såsom tävlingsunderlagets material. När det gäller händelser är avsikten att registrera åtminstone skador samt eventuella dödsfall, dopingprovtagning samt händelser enligt förslaget till 44 § 2 mom. som kommit till tävlingsarrangörens kännedom. I dokumentet behöver det också nämnas vem som har varit tävlingsveterinär under tävlingen samt veterinärens iakttagelser och uppgifter enligt förslaget till 47 § 1 mom. Vid registreringen ska man beakta inte bara de djur som tävlar utan också måldjur som används som hjälp under tävlingen. Registreringsdokumenten ska förvaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades.

8 kap. Hållande av tillstånds- och anmälningspliktiga djur

49 §. *Djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar.* I paragrafen föreskrivs det om allmänna krav på djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar. Enligt 1 mom. ska det förutsättas tillstånd av verksamhetsutövaren på samma sätt som i nuläget. Tillståndet beviljas av landskapet. Utgångspunkten i artikel 4.2 i djurparksdirektivet är tillståndsplikt för djurparker. Även i permanenta djurutställningar förevisas djur som tillhör vilda djurarter för allmänheten. Tillståndsplikt kan också anses ligga i verksamhetsutövarnas intresse för genom tillståndsförfarandet blir kraven på verksamheten godkända i samband med att tillstånd beviljas, och man blir inte tvungen att vidta reparationsåtgärder som kan kräva även stora kostnader, som kanske i det fallet att verksamheten kunde starta utan myndighetsgodkännande.

För cirkusar och ambulerande djurutställningar är det åter typiskt att de djur som är föremål för verksamheten måste transporteras från en ort till en annan. Under transporten är djuren tvungna att utstå föränderliga förhållanden och en närmiljö som är svårare att reglera än normalt. Av denna orsak är det motiverat att behålla tillståndsplikten oförändrad även när det gäller denna verksamhet. Endast genom ett tillståndsförfarande kan man effektivt säkerställa att verksamheten uppfyller villkoren i anslutning till djurvälståndet.

Ett nytt krav som föreskrivs i 2 mom. gäller hur djur som tillhör vilda djurarter och som hålls i djurparker och permanenta djurutställningar används i föreställningar. Användningen av dessa djur begränsas till endast sådana föreställningar där djuren för publik förevisar färdigheter som de blivit lärda i anslutning till skötseln av djuren. Djurparksdjur kan läras färdigheter som underlättar skötseln av djuren, såsom att på order flytta sig från en del av inhägnaden till en annan, vänta på stället eller färdigheter i anslutning till exempelvis medicinering eller kontroll av djurets hälsotillstånd. När djurparksdjur lär sig sådana färdigheter kan det minska behovet av till exempel tvångsåtgärder som riktas mot djuren och således förbättra djurens välfärd. Det kan vara nödvändigt att lära djuren vissa färdigheter för att erbjuda dem stimulans eller motion. Det kan vara fråga om en sådan färdighet när en rovfågel lärs att återvända till en viss plats efter att fågeln har släppts ur buren och fått flyga fritt. Färdigheterna kan förevisas för publik till exempel i samband med att man visar hur djuren matas. Däremot ska det i fortsättningen vara förbjudet att förevisa cirkuskonster eller motsvarande färdigheter som djur lärts enbart för att underhålla publiken. Det anses inte nödvändigt att använda djur som tillhör vilda djurarter i sådana föreställningar och det främjar inte som sådant respekten för dessa djur som företrädare för vilda djurarter. Användningen av vilda djurarter i cirkusar begränsas i förslaget till 8 § och i bilaga 1, som hänför sig till den.

Enligt artikel 3 i djurparksdirektivet håller djurparker sina djur under förhållanden som är ägnade att uppfylla de enskilda arternas biologiska behov och behov av bevarande, bland annat genom att djurens livsmiljöer berikas på ett artspecifikt sätt och att en hög djurskötselstandard upprätthålls med ett program som har utarbetats för preventiv och kurativ veterinärvård samt näringstillförsel. Djurskyddslagen innehåller mycket knapphändiga särskilda krav på djurparker och permanenta djurutställningar. Däremot har det genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (236/2003) ställts krav på verksamheten som gäller inte bara djurhållningsplatser och skötsel av djur utan också allmänna krav som delvis baserar sig på djurparksdirektivet. Vissa av dessa krav lyfts nu in i den föreslagna paragrafen från ministeriets förordning, för att säkerställa att det finns tillräckligt med grundläggande reglering om saken på lagnivå. Enligt 3 mom. ska djurhållningsplatsen för ett djur som hör till en vild djurart och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning så väl som möjligt motsvara djurens naturliga livsmiljö. På en djurhållningsplats som liknar den naturliga livsmiljön har djuret i allmänhet bäst möjlighet att tillgodose sina arttypiska beteendemässiga behov. Djurparker och permanenta djurutställningar ska också planmässigt sörja för förebyggande hälsovård för djuren, behand-

ling av sjukdomar hos djuren samt utfodring av djuren. Krav med motsvarande sakinnehåll ingår i ovannämnda förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om förbjudna föreställningar som avses i 2 mom. och om djurhållningsplatser som avses i 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §. *Vissa uppgifter för djurparker.* Paragrafens innehåll motsvarar i sak 20 § 3 mom. i djurskyddslagen. Djurparksdirektivet inte bara ställer egentliga djurskyddskrav på djurparkerna utan det ålägger dem även uppgifter för att bevara den vilda faunan och den biologiska mångfalden. Det är inte ändamålsenligt att utsträcka dessa uppgifter till andra än de aktörer som behövs för att nå målet för djurparksdirektivet. Sådana ska på nuvarande sätt vara endast djurparker enligt definitionsbestämmelsen.

Djurparker ska förutom upplysa allmänheten även delta aktivt i arbetet med att skydda djurarter. I praktiken fullgör en djurpark sin skyldighet genom att delta i en eller flera av de verksamheter som uppräknas i 1 mom. Genom forskning som främjar skyddet av djurarter kan man på ett eller annat sätt främja skyddet av djurarter som lever i naturen. Utbildning i fråga om färdigheter att skydda djurarter kan ges till exempel djurparkens anställda, studerande på området eller sådana som utför frivilligarbete med anknytning till artskydd. Informationsutbyte i fråga om artskydd mellan olika aktörer är viktigt för att planera effektiva skyddsåtgärder. I vissa fall behöver man också föda upp djur i fångenskap för att stärka de naturliga bestånden av arten.

Enligt förslaget till 2 mom. får man på nuvarande sätt genom förordning utfärda närmare bestämmelser om innehållet i de uppgifter som ges djurparker. Dessa uppgifter definieras inte desto närmare i djurparksdirektivet, men i den handledning om god praxis vid genomförande av direktivet som kommissionens publicerat (EU Zoos Directive Good Practice Document, 2015) har man försökt klarlägga djurparkers uppgifter. Bland annat därför vore det ändamålsenligt att vid behov kunna precisera dessa uppgifter genom förordning. Jämfört med den gällande bestämmelsen ska förordningen dock utfärdas av statsrådet i stället för av jord- och skogsbruksministeriet.

51 §. *Ansökan om tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus.* Paragrafen innehåller bestämmelser om behöriga tillståndsmyndigheter. Innehållet i bestämmelsen motsvarar 20 § 2 mom. och 20 a § 2 mom. i djurskyddslagen. Nytt är den behöriga myndighet som handlägger tillståndsansökan som gäller en cirkus som är en permanent anläggning. Om en cirkus är enbart en permanent anläggning, ska tillståndet sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde cirkusen är belägen.

52 §. *Tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 20 b § i djurskyddslagen. Bestämmelsen kompletteras med ett krav på skriftlig tillståndsansökan. Bland de krav som gäller ansökan kompletteras dessutom identifieringen av den som ansöker om tillstånd samt de allmänna uppgifterna om den planerade verksamheten. Av ansökan ska förutom uppgifter om sökanden, såsom namn, adress och hemort, framgå allmänna uppgifter om den planerade verksamheten. Det handlar till exempel om uppgifter om vilken slags verksamhet som avsikten är att bedriva var och i vilka slags utrymmen. Viktiga uppgifter är på samma sätt som i nuläget framför allt de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar samt utredning om djurhållningsplatserna och skötseln av djuren och djurskötarnas kompetens. Utredningen om djurhållningsplatserna ska i första hand innehålla uppgifter om de omständigheter som avses i 3 kap. Då ska man också beakta kraven på bedrivande av verksamheten i den statsrådsförordning som utfärdas med stöd av det föreslagna bemyndigandet. I ansökan ska dessutom utredas hur de krav

som i förslaget till 4 kap. ställs på skötseln av djuren uppfylls i stora drag, till de delar som är väsentliga med tanke på tillståndsbehandlingen.

Av en ansökan om tillstånd för djurpark eller permanent djurutställning ska dessutom framgå hur de krav som avses i 49 § uppfylls. I förslaget till 50 § ges djurparker på nuvarande sätt uppgifter för att skydda den vilda faunan och bevara den biologiska mångfalden. Av en ansökan om tillstånd för djurpark ska framgå vilken uppgift som anläggningen enligt eget val kommer att delta i. Den uppgift som anläggningen uppger skrivs på nuvarande sätt in i villkoren för djurparkstillståndet.

Till en ansökan om tillstånd för cirkus ska fogas en utredning om de programnummer som djuren deltar i och en detaljerad beskrivning av de konster som avsikten är att djuren ska förevisa under föreställningen. Bedömningen av tillstånd för cirkus förutsätter att tillståndsmyndigheten känner till de konster som djuren utför eller där djur används. Endast på så sätt kan man undgå att bevilja tillstånd för verksamhet som inte är godtagbar med tanke på djurens välfärd. Som sådan verksamhet kan nämnas till exempel ridning på ryggen av ett sådant djur som inte lämpar sig för detta. Jämfört med den gällande lagen ska det i stället för en utredning om vilka konster djuren gör under föreställningen ges en detaljerad beskrivning av konsterna. Skärpningen av kravet har inte nödvändigtvis någon inverkan på nuvarande praxis, men den framhäver sakens betydelse för bedömningen av djurens välfärd och möjliggör vid behov även krav på mer detaljerade uppgifter än nu.

Den föreslagna paragrafen utgör en grundläggande bestämmelse om tillståndsansökan. Närmare bestämmelser om tillståndsansökan och de utredningar som ska fogas till den får enligt förslaget till 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

53 §. *Beviljande av tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus.* Huruvida tillstånd beviljas bedöms utifrån om den planerade verksamheten uppfyller de krav som ställs på ordnandet av den, djurhållningsplatserna och skötseln av djuren i den föreslagna lagen och med stöd av den. Dessa krav kan vara mycket detaljerade för olika djurarter. Kraven ska vara desamma som de utredningar som förutsätts i tillståndsansökan. Ändamålsenliga djurhållningsplatser och ändamålsenlig skötsel av djuren kan betraktas som godtagbar utgångspunkt för att få inleda verksamhet i djurparker och på djurutställningar. Vid normal tillsyn över djurens välfärd övervakas inte bara att dessa krav uppfylls utan också att de krav som ställs på djurhållningen i övrigt, till exempel behandlingen av djuren, uppfylls. I cirkusar deltar djuren i föreställningarna och utför konster som de blivit lärda. Av denna orsak blir man redan då tillstånd för cirkus beviljas tvungen att beakta även behandlingen av djuren.

En förutsättning för att bevilja tillstånd för djurpark är dessutom att anläggningen deltar i en uppgift som avses i 50 § i den föreslagna lagen. En ytterligare förutsättning för tillstånd för cirkus är att kraven som gäller behandling av djuren uppfylls. Tillståndsmyndigheten bedömer användningen av djur i föreställningar utifrån det som föreskrivs om behandling av djur i 12—13 § eller med stöd av dem.

Tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus beviljas om verksamheten uppfyller de krav som i lagen eller med stöd av den ställs på djurhållningsplatserna samt skötseln och behandlingen av djuren och om djurhållaren har kompetens enligt 30 §. Till tillståndet kan på nuvarande sätt fogas villkor som är nödvändiga med tanke på djurskyddet. Utgångspunkten är att tillstånd beviljas tills vidare. Tillstånd för ambulerande cirkus och ambulerande djurutställning kan beviljas även för viss tid, om det finns en nödvändig orsak till det med tanke på tryggheten av djurens välfärd. En sådan orsak kan vara till exempel aktörer från tredje länder som besöker Finland oregelbundet, varvid tillsynen över att verksamheten är godtagbar med avseende på djurskyddet förutsätter tidsbegränsat tillstånd.

54 §. Inspektion och övervakning av verksamheten. I 4.4 i djurparksdirektivet sägs att innan ett tillstånd beviljas, vägras, ges förlängd giltighetstid eller i väsentlig grad ändras, ska en inspektion genomföras av medlemsstaternas behöriga myndigheter för att avgöra om villkoren i tillståndet eller de föreslagna villkoren i tillståndet är uppfyllda. Den inspektionsskyldighet som avses i direktivet har i 20 b § i djurskyddslagen utsträckt till att gälla även andra tillståndspliktiga verksamheter. Det är inte motiverat att undanta djurutställningar eller cirkusar från inspektioner, eftersom tillståndet ska bedömas i enlighet med samma grunder med avseende på djurens välfärd. I praktiken är situationen i regel den att tillstånd att bedriva verksamhet beviljas utifrån handlingar. Sålunda beviljas till exempel tillstånd för djurpark utifrån bland annat byggnadsritningarna för utrymmena och andra inlämnade utredningar. Efter att verksamhetsutövaren har fått tillståndet börjar de utrymmen som godkänts i tillståndet byggas och de andra förutsättningarna för verksamheten ordnas. Till följd av det som konstaterats ovan är det till exempel inte möjligt att inspektera djurparken innan tillstånd beviljas. Inspektionen ska utföras innan verksamheten inleds. På så sätt säkerställs det att den verksamhet som inleds uppfyller kraven i kapitlet. Dessutom ska inspektioner utföras innan ett ärende som gäller en betydande förändring av tillståndets innehåll eller giltighetstid avgörs. Bestämmelser om återkallande av tillstånd och inspektionsförfaranden i anslutning därtill ingår i förslaget till 100 §.

Bestämmelsen innehåller också ett krav liknande det nuvarande som överensstämmer med artikel 4.3 i djurparksdirektivet att verksamheten ska övervakas genom regelbundna inspektioner.

55 §. Vissa anmälningar från verksamhetsutövare samt ändringar i verksamheten. Paragrafen är ny. Där föreskrivs om de förfaranden som ska iakttas när det inträffar förändringar i verksamheten som inte har kunnat beaktas när det ursprungliga tillståndet beviljades. Verksamhetsutövaren ska underrätta landskapet om sådana planerade ändringar i verksamheten som kan vara av betydelse vid bedömning av om förutsättningarna för att få tillstånd fortfarande föreligger. De ändringar som berörs av anmälningskyldigheten är i praktiken sådana uppgifter som ska anges i tillståndsansökan.

Landskapet bedömer utifrån anmälan huruvida kraven för beviljande av tillstånd fortfarande är uppfyllda och meddelar tillståndshavaren. Om landskapet bedömer att tillstånd inte behöver sökas separat, gör det en anteckning om ändringsuppgifterna i de uppgifter som gäller tillståndet och meddelar tillståndshavaren. Om landskapet bedömer att ändringen är sådan att det ska göras ny ansökan om tillstånd eller komplettering av tillståndet, meddelar landskapet tillståndshavaren även detta. Nytt tillstånd eller komplettering av tillståndet ska sökas, om nya djurarter tillkommer eller antalet djur ökas avsevärt eller verksamheten annars ändras på ett sätt som kan inverka på djurens välfärd. När det gäller cirkustillstånd kan det förutom en ny djurart som uppträder på cirkusen även vara fråga om nya konster som djuren utför. Genom det föreslagna förfarandet görs tillståndsförfarandena smidigare och lättare. En ambulerande djurutställning och en ambulerande cirkus ska årligen underrätta det landskap som beviljat tillstånd om cirkusens turnéplatser och tidtabell minst 30 dagar innan turnén startar. Anmälningskyldigheten är nödvändig för att möjliggöra effektiv tillsyn. Verksamhetsutövaren ska också göra anmälan om verksamheten avslutas.

Närmare bestämmelser om anmälningarnas innehåll och om den utredning som ska fogas till anmälan får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §. Anmälan om husdjursgård. I paragrafen föreskrivs om anmälningskyldighet för den som håller en husdjursgård. Husdjursgård definieras i 5 §. Enligt den gällande lagen är husdjursgårdar permanenta djurutställningar och behöver tillstånd för verksamheten. Det föreslås att tillståndsplikten för verksamheten slopas. Enligt definitionen av husdjursgård ska som hus-

djursgård betraktas endast en sådan permanent anläggning där enbart de däggdjurs- och fågelarter som enligt 8 § 2 mom. kan betraktas som produktionsdjur, samt hundar och katter, förvisas för allmänheten. När dessa djurarter hålls eller förevisas på sina normala djurhållningsplatser är det inte förenat med sådana särskilda risker för djurens välfärd som förutsätter tillståndsplikt för verksamheten. Enligt den föreslagna paragrafen ska den som håller en husdjursgård, utöver det som i lagen om ett system för identifiering av djur (328/2010) föreskrivs om anmälan om hållande av djur och djurhållningsplatser samt registrering av uppgifter, för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser meddela uppgifter om djurhållarens kompetens samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas. Tillsynsmyndigheterna för djurvälferden får härigenom information om verksamheten. Enligt 77 § i den föreslagna lagen kan inspektioner fortfarande riktas mot verksamheten på husdjursgårdar utan misstanke om överträdelse av bestämmelserna om djurvälferd.

57 §. Anmälan om uppfödning av vilda djurarter i hägn. I paragrafen föreskrivs om anmälningssskyldighet för djurhållare som föder upp djur som tillhör vilda djurarter i hägn. I den gällande lagstiftningen finns bestämmelser om anmälningssskyldighet för den som föder upp vilda djur i farm både i 21 och 23 § i djurskyddslagen och i lagen om ett system för identifiering av djur och i de förordningar av jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av den. För att undanröja överlappande anmälningssskyldigheter föreslås att den anmälningssskyldighet som det föreskrivits om i djurskyddslagen slopas och att de tilläggsuppgifter som behövs med tanke på tryggheten av djurens välfärd lämnas för registrering i registret över djurhållningsplatser i samband med anmälan till registret över djurhållningsplatser. Den som håller djur för uppfödning i hägn i viltvårdssyfte ska dessutom meddela för vilket viltvårdssyfte enligt 3 § i jaktlagen som djuren hålls. Enligt jaktlagen avses med viltvård verksamhet som bedrivs i syfte att genom reglering av viltbestånd, genom tryggheten eller förbättrande av levnadsförhållandena för vilt eller på något annat sätt öka, bevara eller förbättra viltbeståndet och balansen mellan olika djurbestånd Även tillsynsmyndigheterna för djurvälferden har tillgång till uppgifterna i registret över djurhållningsplatser.

58 §. Uppfödningstall för broilrar. I paragrafen föreskrivs om uppfödningstall för broilrar på ett sätt som i huvudsak motsvarar 26 c § i djurskyddslagen. Genom den föreslagna paragrafen genomförs punkt 11 i bilaga I, styckena 1—3 i punkt 1 samt punkt 2 i bilaga II, punkt 1.1 i bilaga III samt punkt 1 och 2 i bilaga V till broilerdirektivet.

En ny sak som tillfogas i 1 mom. är en definition av broiler. Med broiler avses en fågel av arten *Gallus gallus* i produktionsledet som hålls för slakt.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska den som äger eller håller broilrar, utöver vad som i lagen om ett system för identifiering av djur föreskrivs om anmälan om djurhållningsplatser, lämna uppgifter om de uppfödningssavdelningar i uppfödningstall där broilerflockar föds upp för registrering i registret över djurhållningsplatser. Då kan tillsynen över uppfödningstallet ordnas enligt uppfödningssavdelning, vilket är en förutsättning för att bedömningen av broilrarnas välfärd ska kunna riktas mot broilerflockarna och de utrymmen där flockarna har fötts upp. I lagen om ett system för identifiering av djur definieras en djurhållningsplats som åtminstone en byggnad. Med uppfödningssavdelning avses uppfödningstallsbyggnaden eller en del av den, där man samtidigt kan föda upp en broilerflock som använder ett gemensamt strötäckt område och gemensamma utfodrings- och vattningsanordningar.

Enligt 2 mom. i den föreslagna lagen ska den som äger eller håller broilrar föra den förteckning som avses i 21 § i lagen om ett system för identifiering av djur separat för varje uppfödningssavdelning. Av förteckningen ska framgå bland annat antalet insatta broilrar och den tillgängliga ytan för dem, broilrarnas ras eller hybrid, om denna är känd, och antalet broilrar som finns kvar i flocken efter det att broilrar avlägsnats för försäljning eller slakt.

I 2 mom. 3 punkten tillfogas som ett nytt krav att antalet broilrar som påträffats döda ska läggas till förteckningen. Bestämmelser motsvarar 36 a § 1 mom. i den nuvarande lagen och 32 § 1 mom. i lagförslaget. För tydlighetens och begriplighetens skull föreslås bestämmelser på nytt här, eftersom förteckning ska föras över antalet döda djur i samtliga fall, oberoende av om djuret har avlivats eller påträffats dött.

Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen ska den som äger eller håller broilrarna göra en skriftlig beskrivning av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, om djurtätheten för broilrar överstiger 33 kilogram levande vikt per kvadratmeter. Beskrivningen ska omfatta dokument med detaljerade uppgifter om produktionssystemet. Dokument ska särskilt innehålla tekniska uppgifter om uppfödningstallets uppfödningsskikt och deras anordningar. Sådana uppgifter är bland annat byggnadens planritning, den area som broilrarna förfogar över, uppgifter om ventilations- och uppvärmningssystem, utfodrings- och dryckesanordningar samt deras placering, larmsystem och deras reservsystem. Beskrivningen av produktionssystemet ska på begäran visas upp landskapet och den ska hållas ajour.

Den djurtäthet som tillämpas i uppfödningstallet eller en ändring av djurtätheten och viktiga uppgifter om produktionssystemet ska anmälas till landskapet senast 15 dagar innan den första flocken sätts in i uppfödningsskiktet. Anmälan ska åtföljas av centrala uppgifter om produktionssystemet.

Dessutom förutsätts i 3 mom. att broilerägaren eller broilerhållaren utan dröjsmål anmäler väsentliga ändringar i uppfödningstallet, anordningarna eller förfarandena, om de kan påverka broilrarnas välfärd. En sådan ändring kan vara till exempel att ventilationsanläggningen byts till en annan typ.

I 4 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs i enlighet med bilaga V till broilerdirektivet om de särskilda krav som ställs för den högsta tillåtna djurtätheten. När de särskilda kraven är uppfyllda får djurtätheten i en uppfödningsskikt vara högst 42 kilogram levande vikt per kvadratmeter. Villkoret för den högsta djurtätheten är att det vid inspektionerna av djurens välfärd i broileruppfödningstallet under de senaste två åren inte har uppdragats någon sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna om djurvälfärd, att riktlinjerna för god praxis tillämpas i uppfödningstallet och att dödligheten i uppfödningsskiktet är under det angivna gränsvärdet. Dödligheten räknas som medeltalet för sju på varandra följande flockar.

Vid bedömningen av dödligheten bland broilrarna ska sådana av broilerägaren eller broilerhållaren oberoende eller exceptionella orsaker beaktas som har lett till att dödligheten bland broilrarna har ökat under uppfödningstiden. Sådana orsaker kan vara till exempel till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på förädlade broilrar eller en oväntad funktionsstörning i vattningssystemen.

Dessutom kan broilerägaren eller broilerhållaren informera om de åtgärder som han eller hon redan under uppfödningen av broilrarna har vidtagit efter att ha observerat problemet. Dessa åtgärder kan gälla till exempel reparation av anordningar, kontakter med hälsovårdsveterinären och iakttagandet av dennes anvisningar, resultaten av eventuella obduktioner som utförts på broilrarna samt de medicinska behandlingar som getts.

Enligt 5 mom. i den föreslagna lagen ska de som äger eller håller broilrar när de sänder broilrar till slakt till slakteriet lämna uppgifter om djurhållningsplatsen för flocken, om flocken och om dödligheten inom flocken för bedömningen av broilrarnas välfärd. Sådana uppgifter är bland annat uppgifter om uppfödningstall och uppfödningsskikt där flocken har fötts

upp, den dagliga dödligheten inom flocken, vilken ras eller hybrid broilrarna inom flocken tillhör samt en kalkyl över den kumulativa dagliga dödligheten inom flocken.

Enligt 6 mom. i den föreslagna paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om beskrivningen av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, om viktiga uppgifter om produktionssystemet, om de krav som gäller djurtätheten för broilrar, om riktlinjer för god praxis, om omständigheter som ska beaktas när det gäller dödligheten bland broilrar samt om de uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet utfärdas genom förordning av statsrådet.

59 §. Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur. Enligt den föreslagna paragrafen ska yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur även i fortsättningen vara anmälningsskyldig verksamhet. Anmälningsskyldigheten för dem som håller hästdjur yrkesmässigt samordnas med anmälan till registret över djurhållningsplatser, som det föreskrivs om i djuridentifieringslagstiftningen, så att man undviker överlappande anmälningar. Bestämmelser om den verksamhet och de djurarter som berörs av anmälningsskyldigheten ingår i bilaga 2 till den föreslagna lagen i stället för den nuvarande förordningen.

Genom anmälningsskyldigheten är avsikten att med tanke på tillsynen säkerställa att myndigheterna har uppgifter om yrkesmässig eller storskalig verksamhet som kan vara förenad med faktorer som äventyrar djurens välfärd. Verksamhetsutövaren ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. Bestämmelser om skyldigheter för dem som håller hästdjur finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av hästdjur (222/2017). Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska även foga uppgifter om djurhållarens eller djurhållarnas kompetens samt en utredning om hur skötseln av djuren är ordnad till den anmälan till registret över djurhållningsplatser som avses i 3 § i förordningen.

Vad som ska betraktas som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur föreskrivs i bilaga 2 till förslaget. Jämfört med 26 § i djurskyddsförordningen förtydligas definitionen så att det anges klara gränser för yrkesmässig eller storskalig saluföring eller förmedling samt storskalig djurhållning utifrån antalet djur som används i verksamheten. I fråga om små sällskaps- och hobbydjur baserar sig gränsen på antalet burar, terrarier eller akvarier som regelbundet används i verksamheten.

Närmare bestämmelser om yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §. Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd. Paragrafen är ny. En aktör som bedriver djurhemsverksamhet för vilda djur omfattas också av anmälningsskyldigheten. I 28 och 29 § i den föreslagna lagen preciseras jämfört med nuläget de situationer och förutsättningar som berör tillfällig vård av vilda djur och förfarandena efter vården. I avslutning här till föreskrivs också om krav på vårdplatser för djur. Den som bedriver vård av vilda djur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs

Med hjälp av bestämmelsen försöker man säkerställa att vård som ges vilda djur under en längre tid ligger i kompetenta händer och att myndigheterna känner till aktörerna i branschen. Detta gör det också möjligt att övervaka verksamheten effektivare än nu. I praktiken ges vilda djur vård under en längre tid för närvarande av några djurparker, djurhem, föreningar och enskilda som är insatta i saken.

I 2 mom. föreskrivs om vård under en längre tid av vilda djur i hjälplöst tillstånd. När ett vilt djur i hjälplöst tillstånd tas i vård ska utgångspunkten och målet alltid vara att försätta djuret i frihet. De omständigheter som ska beaktas när man överväger att ta ett djur i vård har behandlats tidigare i samband med 7 § 3 mom. Om man beslutar att ta ett djur i vård, ska vården begränsas till så kort tid som möjligt. Tillfällig vård som syftar till något annat än att försätta djuret i frihet ska i princip begränsas endast till sådana djurindivider som efter vården kan placeras i en djurpark.

Innan man börjar ge ett djur vård under en längre tid ska det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för innehav av djuret. Även begränsningarna i anslutning till innehav av främmande arter ska beaktas. Om ett djur på grund av en skada, sjukdom eller någon annan orsak som lett till hjälplösheten inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark efter avslutad vård, ska det avlivas. Djurparker har i praktiken begränsade möjligheter att ta hand om nya djur. I en djurpark kan permanent placeras endast en sådan djurindivid som anpassar sig till djurparksförhållanden och som kan garanteras goda förhållanden i djurparken. För att placera ett djur permanent i en djurpark kan det också förutsättas dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen.

61 §. Innehållet i anmälningar om anmälningspliktig verksamhet. I paragrafen föreskrivs om de uppgifter som den som bedriver anmälningspliktig djurhållning ska meddela landskapet. Av anmälan ska utöver uppgifter om verksamhetsutövaren, såsom namn, adress och hemort, framgå uppgifter om hur den planerade verksamheten kommer att ordnas. Det är fråga om uppgifter om till exempel vilken slags verksamhet som avsikten är att bedriva var och i vilka slags utrymmen. Anmälan ska innehålla uppgifter om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar, utredning om djurhållningsplatserna, utredning om djurhållarens kompetens och utredning om hur djurens skötsel avses bli ordnad. Innehållet i uppgifterna motsvarar de uppgifter som avses i 24 § i djurskyddslagen.

Närmare bestämmelser om anmälningar och vilken utredning som ska fogas till en anmälan får på nuvarande sätt utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §. Förande av förteckning. I paragrafen föreskrivs om skyldighet att föra en förteckning, som på nuvarande sätt ska gälla aktörer som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig djurhållning. Innehållet i bestämmelsen motsvarar också i huvudsak 26 § i den nuvarande lagen. Till paragrafen fogas ett omnämnande av att förteckningen kan föras på en pappersblankett eller i elektronisk form. Dessutom kompletteras bestämmelsen med den tid förteckningen ska förvaras. Förteckningen ska förvaras i tre år från utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur fördes in i förteckningen. Regleringen motsvarar till denna del 21 § i lagen om ett system för identifiering av djur. På nuvarande sätt ingår också ett bemyndigande att utfärda förordning i paragrafen. Bemyndigandet gäller dock statsrådet i stället för jord- och skogsbruksministeriet.

9 kap. Avlivning av djur

63 §. Allmänna krav som gäller avlivning. Den föreslagna paragrafen innehåller de centrala principer som ska iaktas vid avlivning av djur. Paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om avlivning av djur. Paragrafens innehåll motsvarar 32 § i djurskyddslagen.

I 1 mom. föreskrivs om skyldighet att avliva djur så snabbt och smärtfritt som möjligt med en metod och teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret. Om ett djur avlivas med en slaktteknik som lämpar sig för den djurarten, ska djuret på samma sätt som enligt 64 § 1 mom. alltid bedövas innan blodavtappningen påbörjas. Sådan avlivning kan komma i fråga när ägaren avlivar fjäderfä till exempel för att utfodra en hund.

I 2 mom. ställs krav på den person som avlivar djuret. För att säkerställa att avlivningen sker på det sätt som avses i 1 mom., ska den person som avlivar djuret ha tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som användas i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att utföra avlivningen.

Enligt 3 mom. ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött innan några andra åtgärder får vidtas.

I 4 mom. förbjuds avlivning av djur med jaktmetoder. Förbudet ska ändå inte gälla renskötare som avlivar renar genom att skjuta dem med jaktmetoder. Det ska vara tillåtet att avliva ett hållet djur genom att skjuta det med jaktmetoder, om det finns en nödvändig och godtagbar orsak till detta. Dessutom får djur alltid avlivas genom att djuret på behörigt sätt skjuts rakt i hjärnan. Genom förbudet vill man förbjuda avlivning av djur i underhållningssyfte, där det är klart sannolikt att djuret lider i onödan jämfört med normal avlivning, där den som utför avlivningen har bättre kontroll över avlivningsmetoden. Det ska till exempel vara förbjudet att avliva djur i en farm genom skjutning med jaktmetoder, med pilbåge eller i fälla. Inte heller renar får jagas av andra än renskötare.

Enligt 5 mom. förbjuds avlivning av djur i underhållningssyfte. Bestämmelsen är ny och den hänför sig till lagens syfte att öka respekten för djur som varelser med ett egenvärde. Det ska vara förbjudet att ordna sådana föreställningar eller tävlingar, där syftet med avlivningen av ett djur uttryckligen är att ge publiken underhållning eller en kulturupplevelse. Sådan verksamhet är till exempel tävlan om vem som avlivar flest djur under en viss tid eller en sådan nöjes- eller kulturföreställning där ett djur avlivas i underhållningssyfte. Förbudet hindrar inte att djur avlivas till exempel i samband med undervisningsverksamhet och inte heller till exempel dokumentering av normal slakt. Avlivning av djur i samband med jakt eller fiske ska inte betraktas som sådan avlivning av djur i underhållningssyfte som förbjuds i bestämmelsen. Sålunda ska till exempel fisketävlingar vara tillåtna även i fortsättningen. Likaså ska jakthundsprov och dressyr av jakthundar fortfarande vara tillåten verksamhet.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om de avlivningsmetoder och avlivningstekniker som används vid avlivning av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om bland annat avlivningsmetoder för sällskaps- och hobbydjur. Dessutom innehåller paragrafen ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om vilken kompetens som krävs av personer som avlivar djur vid behov får utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jakt iakttas dock vad som föreskrivs särskilt om den.

64 §. Slakt av djur. I paragrafen föreskrivs om de centrala principerna vid avlivning av djur som är avsedda som människoföda. Sådana djur är produktionsdjur. Avlivningen är då slakt av djur. Termen motsvarar den terminologi som tillämpas i avlivningsförordningen. Den föreslagna paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om slakt. Paragrafen gäller inte vilda djur.

I 1 mom. förbjuds att blodavtappningen påbörjas innan djuret har bedövats eller avlivats på behörigt sätt med en metod som lämpar sig för bedövning eller avlivning av det djuret. I 33 b § i den nuvarande lagen tillåts en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. I fortsättningen ska det djur som slaktas alltid bedövas före blodavtappningen. Dagens vetenskapliga forskningsrön stödjer klart bedövning före blodavtappningen, för att man på bästa möjliga sätt ska kunna undvika att djuret upplever smärta och lidande i samband med slakten. På motsvarande sätt är det förbjudet för djurägaren att i enlighet med 33 § i djurskyddslagen slakta fjäderfän genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument. Dessutom får djuret inte utsättas för några andra åtgärder.

gärder i anslutning till slakten förrän det har dött. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i 33 § i djurskyddslagen.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om slakt av djur genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet baserar sig på artikel 26.2 a i avlivningsförordningen, enligt vilken medlemsstaterna får anta nationella bestämmelser som är striktare än avlivningsförordningen i fråga om avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet som sker utanför ett slakteri. En motsvarande bestämmelse ingår i 33 § i djurskyddslagen.

65 §. Tillämpning av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur. I 1 mom. ingår en hänvisning till artikel 1 i avlivningsförordningen, där det bestäms om förordningens tillämpningsområde. Paragrafens innehåll motsvarar 33 a § i djurskyddslagen.

När det gäller fiskar tillämpas endast kraven i artikel 3.1 i avlivningsförordningen. Enligt den ska djur förskonas från all smärta, plåga eller lidande som kan undvikas vid tidpunkten för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet. Enligt artikel 26.2 b i avlivningsförordningen får medlemsstaternas anta nationella bestämmelser som syftar till att säkerställa ett mer omfattande skydd av djur än avlivningsförordningen vid slakt och därmed sammanhängande verksamhet när det gäller hägnat vilt, inbegripet renar. Enligt bemyndigandet i förslaget till 2 mom. får bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen utfärdas genom förordning av statsrådet då det gäller avlivning och slakt av fiskar samt slakt av renar och hägnat vilt. Genom förordningen kan ges till exempel sådana omräkningstal för nötkreatursenheter som avses i artikel 17.6 i avlivningsförordningen, och som inte regleras för dessa djurarter i avlivningsförordningen.

66 §. Anmälan om verksamhet som gäller avlivning av djur. I paragrafen föreskrivs om anmälningar om avlivning av djur. Paragrafens innehåll motsvarar 33 § i djurskyddslagen med undantag för den behöriga myndigheten.

I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur att göra anmälan om verksamheten till landskapet i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds. Skyldigheten gäller också djurägare och djurhållare som regelbundet avlivar stora mängder djur på en gång. Anmälan ska också göras om verksamheten avslutas eller förändras väsentligt. Anmälningsskyldigheten gäller inte sedvanligt avlivande av djur som är sjuka eller i dåligt skick, som görs vid behov på djurhållningsplatsen. Anmälan ska göras till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs. Bestämmelsen utfärdas med stöd av artikel 26.2 a i avlivningsförordningen, som gör det möjligt att anta nationella bestämmelser som är strängare än avlivningsförordningen i fråga om avlivning av djur som sker utanför ett slakteri. Förpliktelsen gäller emellertid avlivning av även andra djur än de som hör till avlivningsförordningens tillämpningsområde.

I 2 mom. föreskrivs om pälsslagens anmälningsskyldighet enligt artikel 7.3 i avlivningsförordningen. Anmälan om avlivning av djur ska göras till landskapet på förhand innan avlivningarna inleds.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om anmälningarna utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan det till exempel föreskrivas hur länge på förhand innan avlivningen inleds som anmälan ska göras och vad anmälan ska innehålla.

67 §. Avlivning av djurbesättningar. I paragrafen föreskrivs om åtgärder och olika myndigheters uppgifter i anslutning till besättningsavlivningar. Paragrafens innehåll motsvarar 33 d § i djurskyddslagen. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen hänvisas till artikel 18 i avlivningsför-

ordningen i fråga om de särskilda krav som gäller besättningsavlivning av sådana djur som hör till förordningens tillämpningsområde.

I 2—4 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om olika myndigheters uppgifter enligt avlivningsförordningen i samband med besättningsavlivning av djur.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet kan vid behov de olika myndigheternas uppgifter enligt 2 mom. klarläggas. Genom förordning får också föreskrivs om de förfarande som ska iakttas vid besättningsavlivning av djur.

68 §. Nödavlivning av djur. I paragrafen föreskrivs om möjlighet att avvika från de avlivningsmetoder som avses i 63 § när ett djur måste avlivas i en nödsituation. Avlivningen av ett djur ska dock alltid utföras så att djuret inte orsakas onödigt lidande trots att det handlar om en exceptionell situation. Bestämmelser om avlivning av produktionsdjur finns också i artikel 19 i avlivningsförordningen. Paragrafens innehåll motsvarar 33 e § i djurskyddslagen.

69 §. Anordnare av utbildning enligt avlivningsförordningen. I paragrafen föreskrivs om anordnare av sådan utbildning som förutsätts i avlivningsförordningen, vilka kan meddela utbildning som förutsätts för sådan kompetens som avses i avlivningsförordningen. Paragrafens innehåll motsvarar 33 f § i djurskyddslagen.

10 kap. Myndigheter och deras uppgifter

70 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt paragrafen ankommer det på samma sätt som enligt djurskyddslagen på jord- och skogsbruksministeriet att leda verkställigheten av lagen om djurvälstånd samt att övervaka att den efterlevs. Ministeriets behörighet omfattar också verkställighet och efterlevnad av Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag.

71 §. Livsmedelsverket. Bestämmelser om Livsmedelssäkerhetsverkets, från och med den 1 januari 2019 Livsmedelsverket, uppgifter ingår i 34 a § i djurskyddslagen. Det föreslås vissa preciseringar och ändringar i uppgifterna.

I egenskap av centralförvaltningsmyndighet ska Livsmedelsverket enligt 1 mom. planera, styra och utveckla tillsynen över djurs välfärd samt övervaka att bestämmelserna om djurvälstånd följs. Dessutom ska verket utföra de övriga uppgifter som anvisats det i lagen och dels anges i 2 och 3 mom. i den föreslagna paragrafen, dels i andra bestämmelser i lagen.

Enligt 2 mom. 1 punkten ska Livsmedelsverket vara den myndighet som på nuvarande sätt enligt artikel 13.3 i avlivningsförordningen ska bedöma vägledningarna för god praxis och den myndighet som enligt artikel 13.4 i den förordningen får utarbeta och offentliggöra egna vägledningar för god praxis.

Enligt 34 a § 2 mom. i djurskyddslagen är Livsmedelsverket den myndighet som enligt artikel 22.1 e i avlivningsförordningen får kräva ändringar i bruksanvisningarna för fixerings- eller bedövningsutrustning. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll börjar tillämpas i december 2019. Genom den förordningen upphävs bland annat artikel 22 i avlivningsförordningen. För att behålla rättsläget oförändrat hänvisas till artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller bruksanvisningarna för fixerings- eller bedövningsutrustning. Livsmedelsverket är sålunda i enlighet med 2 mom. 2 punkten på nuvarande sätt behörig myndighet i frågor som gäller dem.

Enligt förslaget till 2 mom. 3 punkten ska verket på nuvarande sätt genom stickprov utse gårdar för den regelbundna tillsyn som förutsätts av Europeiska unionens rättsakter om djurväl-

färd. Enligt 2 mom. 4 punkten ska verket på nuvarande sätt svara för statistik och rapportering i anslutning till tillsynen över djurs välfärd.

I 2 mom. 5 punkten i förslaget föreskrivs om erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands i de fall där rätten att utföra i 15 § avsedda åtgärder på djur eller vara verksam som i 30 § avsedd djurhållare eller djurskötare är begränsad till utövare av ett reglerat yrke som omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

I 29 § i djurskyddslagen föreskrivs om behörighet för artificiell reproduktion av djur. Utifrån dessa krav betraktas seminörsyrket som ett reglerat yrke. I 30 § föreskrivs om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands och som gäller artificiell reproduktion av djur. I 5 a § föreskrivs om djurskötares behörighet. I fortsättningen ska det föreskrivas genom förordning av statsrådet även om närmare kompetenskrav som gäller artificiell reproduktion av djur. Genom förordning av statsrådet kan också utfärdas närmare bestämmelser om djurskötares kompetens. Bestämmelser om den behöriga myndighet som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands behöver fortfarande ingå i lagen.

Enligt 16 § 3 mom. i den föreslagna lagen får närmare bestämmelser om krav på utbildning och kompetens för även andra personer som utför ingrepp på djur utfärdas genom förordning av statsrådet, så det är skäl att föreskriva om den myndighet som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationerna även i fråga om dem. När det föreskrivs om erkännande av yrkeskvalifikationer har strävan varit att säkerställa att som myndighet med ansvar för erkännandet anges i speciallagstiftningen om ett visst yrke den myndighet inom förvaltningsområdet med ansvar för regleringen om yrket som har tillräckligt sakkunskap om innehållet i yrkesutövningen. Därför har det redan för närvarande föreskrivits att det är Livsmedelsverkets uppgift att erkänna yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands när det gäller artificiell reproduktion. I förslaget utvidgas uppgiften så att verket också ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationerna hos dem som utför eventuella andra ingrepp. 2 mom. 5 punkten gäller också förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer som djurhållare eller andra djurskötare förvärvat utomlands. I 26 b § i djurskyddslagen föreskrivs om behörighet för den som håller broilrar och om Livsmedelsverkets befogenheter att besluta om erkännande av yrkeskvalifikationer som den som håller broilrar har förvärvat utomlands. Enligt förslaget ska det i fortsättningen utfärdas närmare bestämmelser även om kompetenskrav enligt 26 b § för dem som håller broilrar genom förordning av statsrådet. Livsmedelsverkets behörighet utvidgas i den föreslagna bestämmelsen till att omfatta erkännande av yrkeskvalifikationerna hos även andra djurhållare och djurskötare som förvärvat sin kompetens utomlands. Detta behövs med tanke på att det i framtiden kan föreskrivas om även andra krav på dessa personers kompetens.

I 3 mom. föreskrivs det om tillsynen över djurvälzfärden i de slakterier, inrättningar för vilthantering och anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen (23/2006). På dessa ställen sköts livsmedelstillsynen av Livsmedelsverket med stöd av 30 § 1 mom. 2 punkten i livsmedelslagen. Med stöd av 84 § 3 mom. i lagen om djursjukdomar ankommer det också på Livsmedelsverket att bekämpa djursjukdomar. I 37 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen föreskrivs det däremot att djurskyddstillsynen i de slakterier och renslakterier som godkänts med stöd av livsmedelslagen ankommer på besiktningsveterinärerna och köttinspektörerna. De är anställda hos Livsmedelsverket. Det är motiverat att föreskriva att uppgiften ankommer direkt på Livsmedelsverket på samma sätt som i livsmedelslagen och lagen om djursjukdomar. Det föreslås även andra preciseringar i bestämmelsen. Livsmedelsverket ska inte svara för tillsynen över djurvälzfärden i slakterier och inrättningar, om det kommer överens med landskapet om att landskapet sköter tillsynen. Enligt 15 § 2 mom. i veterinärvårdslagen kan kommunen sköta sådan köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill som i livsmedelslagen eller med stöd av den ålagts staten, om kommunen har ingått ett avtal om detta med Livsmedelssäkerhetsverket. Avsikten är att den regeringsproposition som gäller en totalreform av livsme-

delslagen och som överlämnas separat ska innehålla en bestämmelse av motsvarande typ, enligt vilken livsmedelstillsynen i slakterier och anläggningar i anslutning till dem ska kunna överföras på landskapet genom ett avtal mellan Livsmedelsverket och landskapet. Den bestämmelse som föreslås nu behövs för att bägge typerna av tillsyn vid behov ska kunna skötas så ändamålsenligt och effektivt som möjligt. Detta minskar också den administrativa bördan.

I momentet föreslås att dessutom inom området för de slakterier och inrättningar som Livsmedelsverket övervakar ska verket utöver landskapet vara den myndighet som utfärdar tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i avlivningsförordningen. I 37 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen åläggs uppgiften besiktningsveterinären. Eftersom det föreslås att tillsynsuppgiften överförs från besiktningsveterinären till Livsmedelsverket, är det också motiverat att överföra befogenheten att utfärda tillfälliga kompetensbevis till verket.

72 §. Landskapet. I paragrafen föreskrivs om landskapets uppgifter. I enlighet med riktlinjerna för landskapsreformen överförs de uppgifter som enligt 35 § i djurskyddslagen för närvarande ankommer på regionförvaltningsverket på landskapet. Även från de lokala myndigheterna enligt lagens 36 § överförs uppgifterna för kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet. I det förslag som nu föreligger för behandling föreslås dessutom vissa preciseringar i dessa uppgifter.

Enligt 1 mom. ska det vara landskapets uppgift att planera ordnandet av tillsynen över djurväl-färden samt att styra och utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om djurväl-färd inom sitt verksamhetsområde. Dessutom ska landskapet utföra de övriga uppgifter som anvisats det i lagen och dels anges i 2—5 mom. i den föreslagna paragrafen, dels i andra bestämmelser i lagen.

Enligt 2 mom. 1 punkten ska landskapet vara den myndighet som utfärdar kompetensbevis enligt artikel 21.1 b i avlivningsförordningen och en av de myndigheter som får utfärda tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i avlivningsförordningen. Motsvarande reglering ingår i 35 § 2 mom. i djurskyddslagen. Enligt den föreslagna 2 mom. 2 punkten ska landskapet också vara behörig myndighet enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller kompetensbevis enligt avlivningsförordningen. Med tillämpning av nämnda artikel kan landskapet för viss tid eller helt och hållet återkalla kompetensbevis enligt avlivningsförordningen. Motsvarande reglering ingår i 35 § 3 mom. i djurskyddslagen, enligt vilket regionförvaltningsverket är den myndighet som enligt artikel 22.1 c i avlivningsförordningen tillfälligt eller slutgiltigt får återkalla ett sådant kompetensbevis som avses i avlivningsförordningen. Eftersom artikel 22 i avlivningsförordningen upphävs genom förordningen om offentlig kontroll, intas i bestämmelsen i fråga om avlivningsförordningens kompetensbevis en hänvisning till artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll för att behålla det nuvarande rättsläget.

I 3 mom. föreskrivs att landskapet ansvarar också för tillsynen över djurväl-färden i de slakterier, inrättningar för vilthantering och anläggningar i anslutning till dem vilkas tillsyn har överförts på landskapet genom ett avtal med Livsmedelsverket. I de renslakterier och i anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen utför landskapet Lappland uppgifter i anslutning till tillsynen över djurväl-färden i hela landet. För närvarande är regionförvaltningsverkens motsvarande uppgifter koncentrerade till Regionförvaltningsverket i Lappland med stöd av 13 § 1 mom. 2 punkten i statsrådets förordning om regionförvaltningsverken (906/2009).

I 4 mom. föreskrivs att för tillsynen över djurväl-färden i landetskapet ansvarar en tjänsteman som bestäms enligt landskapets förvaltningsstadga och som ska vara veterinär. Dessutom ska landskapet ha ett tillräckligt antal veterinärer som sköter övervakningen av djurs välfärd samt

annan för övervakningen kompetent och yrkesskicklig personal. För tydlighetens skull föreskrivs också att den av landskapet utsedda veterinären i tjänsteförhållande ska utföra de uppgifter som enligt de EU-rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen ska skötas av tjänsteveterinären. Motsvarande reglering ingår också i de ändringar i lagen och transport av djur och lagen om djursjukdomar, som redan föreslagits till följd av genomförandet av landskapsreformen (RP 14/2018). I praktiken kan landskapet ha tjänstemän med olika utbildningsbakgrund anställda som sköter övervakningen av djurs välfärd. Dessutom förutsätter lagen om utövning av veterinäryrket att den som fattar veterinärmedicinska beslut, såsom konstaterande av hälsotillståndet och sjukdomar hos djur, har behörighet som veterinär.

Vid tillsynen över djurvälferden dyker det i praktiken ofta upp situationer där det behövs veterinärmedicinsk sakkunskap och behörighet som veterinär. En del av tillsynen kan emellertid utföras även utan veterinärutbildning. Vid tillsynen ska tjänstemän med behörighet som veterinär anlitas för uppgifter där uppgiftens art kräver det. För andra uppgifter, till exempel inspektioner av hållandet av sällskaps- och hobbydjur i städer eller inspektioner av yrkesmässigt hållande av sällskaps- och hobbydjur, som utförs i par, kan vid behov anlitas även tjänstemän med annan utbildningsbakgrund. Tjänstemän som sköter övervakningen av djurs välfärd och som inte har behörighet som veterinär ska emellertid alltid ha möjlighet att få hjälp med tillsynen av en veterinär som är anställd hos landskapet. För att säkerställa en effektiv tillsyn är det nödvändigt att föreskriva att landskapet ska ha ett tillräckligt antal veterinärer som sköter övervakningen av djurs välfärd samt annan för övervakningen kompetent och yrkesskicklig personal. Genom att ge olika yrkesgrupper möjlighet att delta i skötseln av övervakningsuppgifterna kan tillsynen effektiviseras jämfört med nuläget. På grund av brist på tillsynsresurser är man varje år tvungen att avstå från regelbunden övervakning av yrkesmässigt hållande av sällskaps- och hobbydjur samt annan tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. I förordningen om offentlig kontroll förutsätts att de behöriga myndigheternas anställda har lämpliga kvalifikationer och lämplig utbildning, och i bilaga II till förordningen bestäms vad som ska ingå i utbildningen för personal som utför offentlig kontroll.

I 5 mom. åläggs landskapet att ordna skötseln av brådskande uppgifter som hör till tillsynen över djurvälferden även utanför tjänstetid. Jourskyldigheten är nödvändig för att skötseln av uppgifterna ska kunna säkerställas under alla tider på dygnet. När det gäller veterinärmedicinska uppgifter utanför tjänstetid är kommunerna för närvarande skyldiga att ordna endast brådskande veterinärhjälp. Kommunerna och i fortsättningen landskapen har dock möjlighet att skaffa veterinärtjänster från privata tjänsteproducenter, som inte har befogenhet att utöva offentlig makt. En jourhavande kommunalveterinär i tjänsteförhållande har vid behov kunnat sköta även brådskande myndighetsuppgifter i anslutning till tillsynen över djurs hälsa och välbefinnande, till exempel avlivning av lidande djur eller ordnande av brådskande vård av djurskyddsskäl, men denna typ av verksamhet kan inte bygga på frivillighet. Landskapen får själva pröva om de ordnar skötseln av uppgifterna ensamma eller i samarbete med andra landskap. Eftersom en bestämmelse som förpliktar till att ordna jour har föreslagits bli fogad till även lagen om djursjukdomar och lagen om transport av djur (RP 14/2018), vore det i praktiken ändamålsenligt att ordna dessa jourer som en helhet. På så sätt vore verksamheten kostnadseffektiv och onödig överlappning vid skötseln av uppgifterna kan undvikas.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt det får närmare bestämmelser om kompetenskraven för tjänstemän som övervakar djurs välfärd och om vad som kan anses vara tillräcklig personal utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet behövs för att man vid tillsynen över djurvälferden vid behov ska kunna säkerställa att de tjänstemän som sköter övervakningen är tillräckligt kompetenta och att det finns tillräckligt med tillsynsmyndigheter för att sköta övervakningen på behörigt sätt.

73 §. Polisens. Lokala myndigheter enligt 36 § i djurskyddslagen är kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen samt polisen. Genom landskapsreformen överförs uppgifterna för kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet. Av denna orsak föreskrivs det om polisens uppgifter i en särskild paragraf. Polisens uppgifter eller ställning som tillsynsmyndighet förändras inte jämfört med nuläget. Polisens behörighet är begränsad till dess distrikt.

74 §. Gränsveterinären. Bestämmelser om gränsveterinärens uppgifter finns i 37 § 2 mom. i djurskyddslagen. I samma paragraf finns också bestämmelser om besiktningsveterinärens uppgifter. Eftersom det föreslås att besiktningsveterinärens uppgifter överförs på Livsmedelsverket, föreskrivs det om gränsveterinärens uppgifter i en särskild paragraf. Gränsveterinärens uppgifter eller ställning som tillsynsmyndighet ändras inte jämfört med nuläget. Gränsveterinären ska på nuvarande sätt vara behörig på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

11 kap. Tillsyn och offentliga uppgifter

75 §. Allmänna tillsynsprinciper. Den föreslagna paragrafen om allmänna tillsynsprinciper är ny. Bestämmelsen berör alla tillsynsmyndigheter. Enligt 1 mom. ska tillsynen ordnas så att den är högklassig och effektiv. Omsorgsfullt och välorganiserad tillsyn är högklassig. Effektiv tillsyn har bland annat att göra med att man ingriper omedelbart i underlåtenhet att iakttaga lagstiftningen och med tillräckliga metoder med avseende på proportionalitetsprincipen. Proportionalitetsprincipen förutsätter enligt 6 § i förvaltningslagen att myndigheternas åtgärder står i rätt proportion till sitt syfte. Effektiv tillsyn förutsätter också att man uppmärksammar att tillsynen ska vara riskbaserad. Riskbaserad tillsyn innebär att tillsynen inriktas utifrån den risk som verksamheten medför för djurens välfärd. Uppmärksamhet ska ägnas till exempel verksamhetens omfattning och karaktär. Det ska också vara av betydelse huruvida verksamheten har inspekterats tidigare. Om verksamheten har inspekterats tidigare är det viktigt hur lång tid som har förflutit sedan den tidigare inspektionen och vad den tidigare inspektionen har gett för resultat. Bestämmelser om Livsmedelsverkets och landskapets tillsynsplan föreslås ingå i 76 §.

Tillsynsmyndigheterna har också en skyldighet att försöka främja djurvälstånd genom råd. I 40 § i djurskyddslagen föreskrivs om råd. Enligt paragrafen ska den som verkställer en inspektion genom råd till djurets ägare eller innehavare sträva efter att främja djurets välbefinnande och verka för att lindriga missförhållanden i djurskyddshänseende som uppdagats vid inspektionen avhjälps. Besiktningsveterinären ska ge råd på slakteri- eller slaktplatsområdet till den som bär ansvaret för att missförhållandena uppkommit. Bestämmelser om myndigheternas skyldighet att ge råd ingår dessutom i 8 § i förvaltningslagen. Myndigheterna ska inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Rådgivningen är avgiftsfri. Rådgivningen enligt förvaltningslagen gäller i första hand procedurfrågor, men kan i praktiken omfatta även innehållsmässiga frågor, när det är fråga om till exempel myndighetens avgörandepraxis eller etablerad rättspraxis. När råd ges ska uppmärksamhet fästas vid att myndigheten inte gör sig till ombud eller biträde för den som ges råd.

Även om det föreskrivs om rådgivning i förvaltningslagen, är det motiverat att föreskriva särskilt om rådgivning i den föreslagna lagen. Ett syfte med lagen är enligt 1 §, utöver att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välfärd, även att främja djurvälstånd. Dessutom syftar lagen till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. Djurs välfärd kan påverkas på många olika sätt. Den som äger eller håller djur är skyldig att se till att han eller hon har tillräckliga kunskaper och färdigheter att hålla, sköta och hantera djur i en-

lighet med den föreslagna lagen och vid behov ta reda på hur detta går till. Det är dock skäl att betona tillsynsmyndighetens roll när det gäller att främja djurvälstånd, så att det föreskrivs om skyldighet för myndigheten att genom råd försöka främja djurs välfärd. Rådgivningen kan ske förutom på initiativ av den som äger eller håller djuret, när han eller hon frågar om råd, även på myndighetens initiativ. Syftet med rådgivningsskyldigheten är framför allt att försöka förebygga eventuella djurskyddsproblem och främja djurs välfärd i en situation där lagstiftningen ännu inte har överträtts men man kan bedöma att djurens välfärd äventyras i framtiden, om situationen inte förändras. Rådgivningen kan innebära förutom att lagstiftningens krav klargörs för den som äger eller håller djuret också till exempel att man förklarar god djurhållningspraxis eller berättar var sådan information finns att tillgå. Man kan ge information om till exempel utfodring och annan skötsel av djuret eller motion eller utnyttjande och dressyr av djuret. I rådgivningen ingår inte att fungera som ombud för djurhållaren. När råd ges ska man alltid tillräckligt klart ange att det är fråga om icke-bindande råd för att främja djurs välfärd.

Med avvikelse från 40 § i djurskyddslagen föreskrivs det inte att råd ska ges för att avhjälpa lindriga missförhållanden i djurskyddshänsende. För dessa situationer föreskrivs i 12 kap. i den föreslagna lagen om uppmaningar och administrativa tvångsmedel.

I 2 mom. föreslås en hänvisning enligt vilken bestämmelser om hur tillsynen över djurvälstånd ska ordnas dessutom ingår i den EU-lagstiftning som gäller tillsynen över djurs välfärd. Bestämmelser om allmänna tillsynsprinciper ingår till exempel i artikel 9 i förordningen om offentlig kontroll (allmänna bestämmelser om offentlig kontroll). Kontrollförordningen gäller endast tillsyn över animalieproduktionsdjurs välfärd. Dessutom bör man lägga märke till att rättsprinciperna inom förvaltningen, som ingår i 6 § i förvaltningslagen, är tillämpliga även på tillsynen över djurs välfärd. I inspektionsverksamheten är framför allt ändamålsbundenhetsprincipen samt proportionalitetsprincipen av särskild betydelse.

76 §. Myndigheternas skyldighet att planera tillsynen över djurvälstånd. Det är fråga om en ny paragraf i lagen om djurvälstånd. I 8—10 § i veterinärvårdslagen har det föreskrivits om skyldighet för myndigheterna att planera bland annat tillsynen över djurs välbefinnande. I samband med landskapsreformen ändras veterinärvårdslagen till lagen om veterinärtjänster. Lagen ska tillämpas på planeringen och organiseringen av veterinärtjänster i landskapen samt tillsynen över landskapens samt övriga veterinärtjänster. På grund av detta behövs reglering av myndigheternas planeringsskyldighet i den substanslagstiftning som gäller den aktuella verksamheten i övrigt. Spelutrymmet och flexibiliteten i regleringen utökas vad gäller planernas innehåll och översyn genom att bland annat omnämmandet av att tillsynsplanen ska ses över med tre års mellanrum slopas. Bestämmelser om kontrollplaner finns också i artiklarna 109—111 i förordningen om offentlig kontroll. Landskapet ska beakta den riksomfattande planen i sin regionala plan.

77 §. Inspektions- och provtagningsrätt. I 1 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs på samma sätt som i 39 § 1 mom. i djurskyddslagen om inspektioner på grund av misstanke. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion, om det finns anledning att misstänka att ett djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurvälstånd. För tydlighetens skull föreslås att hållande av djur fogas till bestämmelsen. Djurhållning innefattar skötsel av djur. Därmed är det inte nödvändigt att föreskriva om användning av djur eftersom behandling av djur omfattar även sådana situationer. I 5 § i den föreslagna lagen definieras också vad som avses med tillsynsmyndigheter och bestämmelser om djurvälstånd.

I 2 mom. föreskrivs om inspektion utan misstanke. Bestämmelsens innehåll motsvarar i stor utsträckning 39 § 2 mom. i djurskyddslagen. Anmälning- och tillståndspliktig verksamhet ska fortfarande kunna inspekteras även utan misstanke. Sådan verksamhet kan på grund av verksamhetens ekonomiska karaktär eller av någon annan orsak vara förenad med större risk än

normalt för men för djurens välfärd. Inspektionsrätten utan misstanke har dock större omfattning än den anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheten enligt djurskyddslagen. Inspektionsrätten gäller också djurtävlingar samt föreställningar och förevisningar där djur är med.

Också i den föreslagna lagen bestäms att djurtävlingar och djurutställningar kan inspekteras även utan misstanke. Inspektion utan misstanke kan dessutom fortfarande utföras i alla utrymmen för djur på slakteriers och renslakteriers områden. I dessa situationer tillkommer inspektionsbefogenheten Livsmedelsverket eller landskapet.

Den föreslagna 2 mom. 13 punkten är ny. För tydlighetens skull föreslås att inspektion ska få utföras utan misstanke även när verksamhetsutövaren begär inspektion. Exempelvis enligt punkt 1 i bilaga V till broilerdirektivet är ett villkor för att djurtätheten ska få höjas så att den överstiger 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter att det vid inspektionerna av djurens välfärd i broileruppfödningstallet under de senaste två åren inte har uppdragats någon sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna. Om ingen inspektion har gjorts i broileruppfödningstallet under de senaste två åren, ska minst en inspektion göras innan djurtätheten får höjas. En sådan inspektion utförs alltså på verksamhetsutövarens initiativ. I artikel 9 i förordningen om offentlig kontroll föreskrivs också om förfarandena när en offentlig kontroll görs på begäran.

En ny bestämmelse som föreslås i 2 mom. 14 punkten är att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion för att övervaka att djurhållningsförbud som meddelats med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen iakttas. Efterlevnaden av djurhållningsförbud övervakas i dag i samband med den normala djurskyddstillsynen. Ibland har det dock rått oklarhet beträffande tillsynen över förbudet. Om en persons djurhållning inspekteras med stöd av 39 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen på grund av misstanke eller med stöd av 39 § 2 mom. utan misstanke eller med stöd av 48 § på grund av Livsmedelsverkets eller regionförvaltningsverkets förordnande, ska djurskyddsmyndigheten alltid kontrollera i det register som förs med stöd av lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011) att personen i fråga inte berörs av ett gällande djurhållningsförbud. Det är dock oklart huruvida myndigheten har rätt att utföra inspektion enbart på grund av en misstanke om överträdelse av djurhållningsförbud, om det inte samtidigt finns anledning att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med bestämmelser eller föreskrifter. Det är skäl att klarlägga bestämmelsen i detta avseende. Dessutom är det skäl att föreskriva om rätt för tillsynsmyndigheten att övervaka att djurhållningsförbud iakttas även utan misstanke. Inspektioner som utförs både på grund av misstanke och utan misstanke kan motiveras med tanke på djurs välfärd och även med tanke på det straffrättsliga systemets trovärdighet. Det föreslås att överträdelse av djurhållningsförbud fortfarande ska vara en straffbar djurskyddsförseelse.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om inspektion på förordnande av Livsmedelsverket. Livsmedelsverket kan meddela landskapet ett sådant förordnande, och det är landskapet som ombesörjer de egentliga inspektionerna. Paragrafen motsvarar delvis 48 § 1 mom. i djurskyddslagen, men i stället för utredningar och undersökningar föreslås bestämmelser om inspektioner. I dylik verksamhet är det de facto fråga om inspektioner. För tydlighetens skull är det motiverat att föreskriva om inspektioner som görs på olika grunder i en och samma paragraf. Av denna orsak föreslås att bestämmelsen om inspektioner som baserar sig på Livsmedelsverkets förordnande överförs till paragrafen om inspektioner som baserar sig på misstanke och inspektioner som utförs även utan misstanke. Med stöd av den gällande lagen får det förordnas att utredningar och undersökningar ska utföras i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring samt i slakterier och renslakterier. Det föreslås att bestämmelsen stryks, och i den föreslagna paragrafen begränsas inte vilken slags verksamhet som kan inspekteras med stöd av förordnandet. Ändringen är nödvändig därför att det regionalt eller nationellt kan finnas behov av att inspektera även andra djur än sådana som hålls i näringssyfte. Det kommer

hela tiden nya djurarter och djurhållningsformer. Myndigheterna kan ha behov av att inspektera om till exempel en sådan djurart som i allmänhet hålls som produktionsdjur hålls i enlighet med bestämmelserna då djuret hålls som sällskaps- och hobbydjur och eventuellt under andra förhållanden än normalt. Detsamma gäller inspektioner av förhållandena för hobbyhundar som hålls utomhus. Landskapet kan besluta om motsvarande inspektioner inom sin egen tillsyn, även utan Livsmedelsverkets förordnande.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rättigheterna för den som utför en inspektion. Paragrafen motsvarar delvis 39 § 3 mom. och 48 § 2 mom. i djurskyddslagen. Bestämmelserna om rättigheterna för den som utför en inspektion enligt 39 § i djurskyddslagen och den som utför en utredning eller undersökning enligt lagens 48 § överensstämmer inte till alla delar. I propositionen föreslås att rättigheterna för den som utför en inspektion ska gälla inspektioner som utförs på grund av såväl misstanke som utan misstanke samt inspektioner som avses i 3 mom. I paragrafen föreskrivs om rätt för den som utför en inspektion att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter, och om rätt att avgiftsfritt ta de prov som behövs för tillsynen. Den som utför inspektion ska ha rätt att inspektera djuret, djurhållningsplatsen och andra utrymmen i anslutning till djurhållningen, föda, dryck, utrustning och redskap för djuret samt information och handlingar som gäller djurhållningen liksom övriga omständigheter av betydelse för tillsynen.

I 5 mom. föreskrivs om förutsättningarna för inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Bostaden eller någon annan motsvarande lokal som används för boende av permanent natur omfattas av hemfriden, som skyddas i grundlagen. Trots språkliga skillnader motsvarar bestämmelsen i stor utsträckning 39 § 4 mom. i djurskyddslagen. Det föreslås dock att bestämmelsen preciseras med de materiella förutsättningar som krävs för inspektion. I stället för bestämmelser om områden som omfattas av hemfriden föreslås det i enlighet med nuvarande praxis bestämmelser om utrymmen som används för boende av permanent natur. I nämnda utrymmen får enligt förslaget inspektion och provtagning utföras endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller samt om det finns anledning av misstänka att bestämmelser om djurvälstånd som gäller behandling eller skötsel av djur eller djurhållningsplatser har överträtts eller överträds på ett sätt som är straffbart enligt lag. Inspektion får utföras endast av en myndighet. Vid inspektionen kan dock en expert eller en assistent som avses i 81 § anlitas för att bistå tillsynsmyndigheten.

78 §. Kameraövervakning i slakterier. I bestämmelsen föreskrivs om kameraövervakning i slakterier. Det är fråga om en ny bestämmelse. I ett slakteri befinner sig djuren i regel i en för dem obekant omgivning där de hanteras av okända människor och hanteringen är dessutom förenad med olika tvångsåtgärder för djuren, såsom fasthållning och påfösning. Detta utsätter djuren för situationer som klart försämrar deras välfärd på ett annat sätt än i den normala djurhållningsplatsen. Trots att en besiktningsveterinär som är anställd hos Livsmedelsverket övervakar att bestämmelserna om djurvälstånd iakttas i slakteriet, är det möjligt att väsentligt effektivisera tillsynen genom att dessutom införa kameraövervakning, med vars hjälp man kan följa utrymmen och åtgärder i slakteriet som är kritiska för djurens välfärd. Besiktningsveterinären är inte hela tiden närvarande när djur hanteras i slakteriet. Exempelvis i de flesta slakterier är numera ingen besiktningsveterinär på plats kvälls- och nattetid, då man vanligtvis för djur till slakteriets ladugård. Å andra sidan är vanligtvis inte heller någon besiktningsveterinär på plats under den egentliga slakten i mindre slakterier. Kameraövervakning vore ett kostnadseffektivt sätt att förbättra tillsynen över djurens välfärd i slakterier jämfört med nuläget, där det finns tydliga luckor i tillsynen. Enligt förslaget till 1 mom. får kameror placeras på ställen där djur lossas, förvaras, hanteras, flyttas eller bedövas eller där blodavtappningen sker. Bestämmelser om teknisk övervakning finns också i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004). Den kameraövervakning som föreslås nu och som gäller djurs välfärd sker dock på uppdrag av myndigheterna.

Enligt 2 mom. sörjer Livsmedelsverket på sin bekostnad för installering och underhåll av kameror samt följer i egenskap av behörig tillsynsmyndighet med upptagningarna och svarar för att upptagningarna förstörs efter en viss tid. Ett slakteri är skyldigt att godkänna att kameror installeras och kameraövervakning, om Livsmedelsverket kräver det. Bilder och ljud som spelas in är personuppgifter, om det går att identifiera en enskild person utifrån dem. Om kameraövervakningssystemet registrerar identifierbara bilder eller ljud, är det fråga om automatisk behandling av personuppgifter, på vilken tillämpas dataskyddsförordningen och den föreslagna dataskyddslagen (/). Den aktör som står bakom den registrerande kameraövervakningen behandlar personuppgifterna med hjälp av kameran systemet och är en sådan personuppgiftsansvarig som avses i lagstiftningen om behandling av personuppgifter. Dataskyddsförordningen och det nationella handlingsutrymme som den tillåter behandlas i punkten ”Register och behandling av personuppgifter” avsnitt 3.2 (De viktigaste förslagen). För att säkerställa att personalen känner till kameraövervakningen krävs att det informeras effektivt om saken och att skyltar som berättar om saken placeras i närheten av kamerorna.

Det som föreskrivs om slakteriet och Livsmedelsverket i 1 och 2 mom. tillämpas även på landskapen och slakterier som övervakas av landskapen samt på renslakterier och landskapet Lappland. Landskapen sköter tillsynen över slakterier, om man har kommit överens om överföring av uppgiften med Livsmedelsverket. Enligt 72 § 3 mom. i den föreslagna lagen koncentreras tillsynen över djurens välfärd i renslakterier till landskapet Lappland.

För tydlighetens skull föreslås i 4 mom. i ett omnämnande av de aktörer för vilka inspelat material får visas eller till vilka det får överlämnas. Den i artikel 17 i avlivningsförordningen avsedda djurskyddsansvarige ska ha rätt få se kameraupptagningar för skötseln av sina uppgifter. Upptagningen ska naturligtvis också få överlämnas till polisen för förundersökning. För att de brister som konstateras i verksamheten ska fås att minska i fortsättningen, ska upptagningar också kunna användas för utbildning av slakteriets personal.

79 §. Rätt att få uppgifter. I djurskyddslagen föreskrivs inte om rätt för tillsynsmyndigheten att få uppgifter. Myndighetens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna få uppgifter och handlingar är dock en viktig del av inspektionen, och därför föreslås en bestämmelse om den i lagen. Rätten att få uppgifter begränsas till uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. Som sådana uppgifter kan betraktas till exempel uppgifter om en eventuell foderbeställning, om djuren är magra och det inte finns foder på djurhållningsplatsen och det finns anledning att misstänka att djuren inte heller i framtiden får tillräckligt med föda. Av slakterier och andra aktörer som sköter egenkontrollen i form av kameraövervakning har tillsynsmyndigheten rätt att få till exempel upptagningar från kameraövervakningen. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att få uppgifter och handlingar av djurhållaren, djurägaren och andra sådana aktörer som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag eller EU-lagstiftningen. Andra aktörer som kan komma i fråga är till exempel den person som avlivar djur. Rätten att få uppgifter omfattar information som fås av statliga och kommunala samt landskapets myndigheter. Den rätt att få uppgifter som avses i paragrafen gäller också till exempel för tillsynen nödvändiga uppgifter som annars skulle vara sekretessbelagda eftersom de berör affärs- eller yrkesverksamhet eller en enskilds ekonomiska ställning eller hälsotillstånd.

80 §. Närvarorätt. I 48 § 4 mom. i djurskyddslagen föreskrivs om rätt för Livsmedelsverket att närvara vid de utredningar och undersökningar som avses i den paragrafen och följa genomförandet av dem. I propositionen föreslås att Livsmedelsverkets närvarorätt utvidgas till att gälla alla slags inspektioner. Till skillnad från den gällande lagen ska närvarorätten gälla även inspektioner som utförs på grund av misstanke samt utan misstanke. Detta är motiverat eftersom verket med stöd av 71 § i den föreslagna lagen i egenskap av centralförvaltningsmyndighet ska planera, styra och utveckla tillsynen över djurvälståndet och övervaka efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd. Trots den språkliga ändringen föreslås inga änd-

ringar i närvarorättens innehåll. Rätten att närvara när inspektioner utförs innehåller naturligtvis rätt att följa genomförandet av dem, och därför behöver det inte föreskrivs särskilt om det. För tydlighetens skull föreslås det dock att det föreskrivs om rätt att närvara vid inte bara inspektioner utan också när tillsyn utförs. Närvarorätten omfattar också till exempel sådana situationer där ett beslut av myndigheten verkställs senare efter den egentliga inspektionen.

En ny bestämmelse som föreslås gäller rätt för en studerande som under tillsynsmyndighetens handledning genomför praktik som ger insikt i myndigheternas verksamhet att närvara när tillsyn och inspektioner utförs. En motsvarande bestämmelse om närvarorätt ingår också i 49 § i livsmedelslagen. Sådan praktik är nödvändig för att studerande redan under studietiden ska kunna sätta sig in i tillsynen över djurvälståndet. Exempelvis veterinärmedicinstuderande genomför redan i dag sådan praktik som en del av studierna. I den gällande djurskyddslagen finns dock inga bestämmelser om rätt för studerande att vara närvarande när tillsyn och inspektioner utförs, vilket kan betraktas som en brist.

När tillsyn och inspektioner utförs kan det framkomma sekretessbelagd information. Sådan information kan gälla till exempel en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller en enskilds personliga förhållanden. Även om en studerande som har rätt att närvara endast följer hur tillsynen och inspektionen utförs, kan han eller hon även mot sin vilja få kännedom om sekretessbelagda uppgifter. I 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet bestäms om bland annat tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande som gäller studerande. Det är i varje fall lämpligt att även myndigheten gör klart för en studerande vilka rättigheter och skyldigheter denne har innan en inspektion inleds.

81 §. Anlitande av experter och assistenter. I paragrafen föreskrivs om rätt för myndigheten att anlita utomstående experter och assistenter när tillsyn och inspektioner utförs.

Enligt förslaget till 1 mom. kan tillsynsmyndigheten vid övervakning och inspektioner även anlita personer utanför myndighetsmaskineriet. En sådan person kan ge sakkunnighjälp vid inspektionen eller utföra assisterande uppgifter i anslutning till inspektionen, men saknar självständiga inspektionsbefogenheter. Regleringen ökar den kompetens som tillsynsmyndigheten har tillgång till.

Sakkunnighjälp kan behövas till exempel när man inspekterar hållandet av en sådan djurart, beträffande vilken myndigheten själv inte anses ha tillräcklig sakkunskap. Myndigheten kan begära ett utlåtande av experten i saken och även ta med experten på inspektionen, om övervakningsuppgiften förutsätter detta. Exempelvis mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur har ökat, och myndigheten kan inte besitta tillräcklig sakkunskap om hållandet av alla djurarter. Det är också nödvändig att få sakkunnighjälp vid tillsynen för att kunna säkerställa kvaliteten på tillsynen. Assisterande uppgifter i anslutning till en inspektion är däremot av praktisk natur. Sådana uppgifter är till exempel att ta fast djur eller avliva dem. Det är ändamålsenligt att vid behov flytta dylik reell verksamhet utanför myndighetsmaskineriet. Tillsynsmyndigheterna anlitar redan i dag i någon mån utomstående personer för uppgifter av denna typ. Tjänstemän som utför tillsyn har till exempel inte alltid redskap eller ämnen för att ta fast djur eller avliva dem på lämpligt sätt. Möjligheten att anlita experter och assistenter inverkar också på tillsynens effektivitet. Det ska alltid finnas någon saklig grund till att anlita experter och assistenter. Säkerställande av myndighetens tillsynsuppgift betraktas inte som en sådan grund.

Experter och assistenter ska i princip utföra sina uppgifter medan tillsynsmyndigheten är närvarande. I praktiken kan det dock uppstå situationer där åtminstone en del av de assisterande uppgifterna utförs efter den egentliga inspektionen så att assistenten är på plats ensam. Så kan fallet vara till exempel när antalet mänskoskygga djur är stort och de måste tas fast vid flera

olika tidpunkter. Med tanke på skyddet för hemfriden intas för tydlighetens skull i bestämmelsen också ett omnämnande av att när det är fråga om ett utrymme som används för boende av permanent natur får en expert eller en assistent ändå inte gå in i ett sådant utrymme ensam utan endast tillsammans med tillsynsmyndigheten. De får inte heller befinna sig i en sådan lokal eller ett sådant utrymme utan att tillsynsmyndigheten är närvarande.

I 2 mom. föreskrivs om experters och assistenters kompetens. De ska ha tillräcklig kompetens med tanke på uppgiftens natur. Den kompetens som krävs är beroende av den uppgift som utförs. När kompetensen bedöms kan man fästa uppmärksamhet vid utbildning och praktisk erfarenhet. En experts kompetens gäller oftast djurarten eller djurhållningsformen, men beroende på situationen kan det också vara fråga om någon annan kompetens som är tillräcklig med tanke på uppgiftens natur. Om det är fråga om att till exempel ta fast djur, ska den assisterande personen ha kunskap om hur djurarten i fråga ska hanteras och färdighet att hantera den. En assistents kompetens kan vid behov oftast säkerställas genom inskolning i uppgiften och tillräcklig övervakning av hur uppgiften utförs.

I 3 mom. föreskrivs om rätt för experter och assistenter att få sekretessbelagda uppgifter. Korrekt utförande av ett uppdrag kan i vissa fall förutsätta uppgifter som annars är sekretessbelagda. Dessa uppgifter lämnas vid behov av tillsynsmyndigheten, om vars rätt till uppgifter det föreskrivs i 79 §. Myndigheten ska alltid bedöma noggrant vilka uppgifter som är nödvändiga för att en expert eller assistent ska kunna utföra sitt uppdrag.

På experter och assistenter tillämpas de allmänna förvaltningslagarna, dvs. förvaltningslagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och offentlighetslagen (621/1999) direkt med stöd av bestämmelserna om deras tillämpningsområde. Sålunda följer till exempel tystnadsplikt av offentlighetslagen. Det är dock nödvändigt att föreskriva om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Dessa omnämns i 4 mom. I praktiken är det också lämpligt att tillsynsmyndigheten klargör för experter och assistenter vilka rättigheter och skyldigheter de har innan de anlitas för uppdrag.

82 §. Inspektionsförfarande och hörande av part. I 49 § i djurskyddslagen föreskrivs om utförande av inspektioner, utredningar och undersökningar. Enligt paragrafen ska inspektioner, utredningar och undersökningar enligt djurskyddslagen om möjligt utföras så att de inte orsakar onödiga olägenheter för djuren, djurhållningsenhetens ägare eller innehavare eller djurhållningsenhetens verksamhet. I djurskyddslagen föreskrivs däremot inte om till exempel under rättelse om inspektioner eller partens rättigheter eller upprättande av inspektionsberättelse.

Bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid inspektioner finns i 39 § i förvaltningslagen. I praktiken har det dock rått oklarhet om paragrafens tillämplighet på inspektioner samt utredningar och undersökningar som utförs med stöd av djurskyddslagen. Enligt förarbetena till förvaltningslagen gäller 39 § endast sådan inspektion som hör till myndighetens behörighet och som behövs för att ett visst förvaltningsärende ska kunna utredas eller förutsättningarna för ett beslut ska kunna konstateras. Däremot ska inspektioner som har karaktären av tillsyn som faller inom myndighetens behörighet inte hör till paragrafens tillämpningsområde (RP 72/2002 rd).

För tydlighetens skull föreslås att 39 § i förvaltningslagen ska iaktas vid inspektion. Även grundlagsutskottet har förutsatt att det föreskrivs om saken (till exempel GrUU 5/2010 rd). Vid inspektioner som har karaktären av tillsyn är det fråga om att utreda huruvida bestämmelserna om djurvälstånd efterlevs vid djurhållning eller annan verksamhet som berör djur.

Enligt 39 § 1 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Parten har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. Förvaltningslagens utgångspunkt är alltså att underrättelse om inspektioner ska ges på förhand. En inspektion kan dock göras överraskande, om en underrättelse på förhand äventyrar syftet med inspektionen. Vid tillsynen över djurs välfärd kan överraskande inspektioner i allmänhet betraktas som motiverade så att underrättelse om inspektionen inte ges väldigt länge på förhand. Även då ska emellertid den som berörs av inspektionen eller dennes företrädare inom skälig tid innan inspektionen inleds ges möjlighet att närvara vid inspektionen. När man prövar vad som är skälig tid ska uppmärksamhet fästas vid omständigheterna kring det enskilda fallet. Av betydelse är inte bara partens eller dennes företrädarens faktiska möjlighet att infinna sig på plats utan också vad som är rimligt för myndigheten med beaktande av myndighetens övriga arbetsuppgifter. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid hur brådskande saken är med avseende på djurens välfärd. Vid denna prövning inverkar till exempel uppgifter om djurets tillstånd som erhållits av den person som gjort anmälan om ett djur i behov av hjälp.

Partens rättsskydd ska ombesörjas när inspektion görs med eller utan förhandsunderrättelse genom att procedurbestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen iakttas. I 39 § i förvaltningslagen föreskrivs om skyldighet för den som utför inspektionen att under inspektionens gång om möjligt underrätta parten om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Dessutom föreskrivs att inspektionen ska förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskälig olägenhet. Inspektionsförrättaren ska med stöd av 39 § i förvaltningslagen utan dröjsmål avfatta en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen, av vilken ska framgå inspektionens förlopp och inspektionsförrättarens viktigaste iakttagelser. Inspektionsberättelsen ska delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen.

Den föreslagna bestämmelsen om inspektionsförfarande är i princip tillämplig på alla inspektioner som utförs med stöd av den föreslagna lagen. Förordningen om offentlig kontroll innehåller emellertid också bestämmelser om inspektionsförfarande. Exempelvis enligt artikel 9.4 ska offentlig kontroll utföras utan föranmälan, utom då en föranmälan är nödvändig och vederbörligen motiverad för att offentlig kontroll ska kunna utföras. Vad gäller offentlig kontroll på aktörens begäran får den behöriga myndigheten avgöra om de offentliga kontrollerna ska utföras med eller utan föranmälan. Offentlig kontroll med föranmälan ska inte utgöra något hinder för offentlig kontroll utan föranmälan. Då det är fråga om inspektion som hör till kontrollförordningens tillämpningsområde tillämpas i första hand kontrollförordningen på inspektionen. I den mån som det inte bestäms om inspektionsförfarandet i kontrollförordningen tillämpas redan i dag procedurbestämmelsen i 39 § i förvaltningslagen vid en inspektion av djurs välfärd som hör till kontrollförordningens tillämpningsområde.

I 45 § i djurskyddslagen föreskrivs om hörande. Enligt bestämmelsen ska innan ett beslut enligt 42 eller 43 § fattas djurets ägare eller innehavare ges tillfälle att bli hörd. Innan åtgärder enligt 44 § vidtas ska djurets ägare eller innehavare ges tillfälle att bli hörd endast om denne kan anträffas omedelbart. Djurets ägare eller innehavare ska underrättas om beslutet. I 2 mom. föreslås en hänvisning till 34 § i förvaltningslagen om hörande av part. Dessutom föreskrivs i momentet på nuvarande sätt om de åtgärder som vid behov får vidtas utan hörande när det gäller tillsynen över djurvälferden. Tryggande av djurs välfärd kan förutsätta brådskande åtgärder, som inte kan fördröjas med en hörandeskyldighet, som parten inte kan påträffas omedelbart. En bestämmelse som är mera exakt än förvaltningslagens bestämmelse behövs för tydlighetens skull inom tillsynen över djurvälferden.

83 §. *Internationella myndigheters inspektionsrätt och rätt att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs om rätt för internationella myndigheters inspektörer att få tillträde till utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter samt att få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. I fråga om inspektionsrätten motsvarar bestämmelsen 48 § 3 mom. i djurskyddslagen. För tydlighetens skull föreslås också bestämmelser om rätt att få uppgifter. Internationella myndigheters inspektörer ska ha rätt att få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få uppgifter gäller också uppgifter och handlingar som är sekretessbelagda. Tillsynsmyndigheten ska vid behov samarbeta med internationella myndigheters inspektörer.

84 §. *Djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna.* Enligt 48 § 2 mom. i djurskyddslagen är djurhållningsenhetens ägare eller innehavare samt slakteriets eller slaktplatsens ägare eller innehavare skyldig att bistå den som utför utredningen eller undersökningen. Någon sådan skyldighet föreskrivs inte i fråga om inspektioner enligt lagens 39 §.

I paragrafen föreslås bestämmelser om djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna vid inspektioner och provtagning. Det har ingen betydelse för biståndsskyldigheten på vilken grund inspektionen utförs. Skyldigheten gäller inte bara regelbundna inspektioner som utförs på grund av ett förordnande utan också inspektioner som utförs med och utan misstanke. Bestämmelser om biståndsskyldighet finns också i förordningen om offentlig kontroll och i 93 § i djurskyddslagen. Enligt artikel 15.2 i förordningen ska aktörerna när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet utförs bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. I förslaget till 39 § föreskrivs om de utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur på en permanent djurhållningsplats och i anslutning till den. På en permanent djurhållningsplats eller i anslutning till den ska det finnas utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur samt vid behov utrymmen för vård eller isole- ring av sjuka eller skadade djur.

85 §. *Bedömning av broilrars välfärd.* Paragrafen motsvarar 41 a § i djurskyddslagen, genom vilken har genomförts artikel 3.1 b och bilaga III med undantag av punkt 1.1 i broilerdirekti- vet. I stället för besiktningsveterinären föreskrivs dock i 1 mom. om Livsmedelsverket på grund av förslaget till 71 § 3 mom. och om landskapet till följd av 72 § 3 mom.

Enligt 2 mom. bedöms vilken inverkan de förhållanden under vilka broilrar hålls och andra motsvarande faktorer har på broilrarnas välfärd utifrån dödligheten inom flocken och den be- dömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen. Dessa faktorer som beskriver välfärden för broilrar fungerar som indikatorer på välfärden för broilrar och beskriver vilken inverkan uppfödningförhållandena har på broilrarna. Dödlighet- en och förekomsten av hudinflammation på trampdynorna kan dock ha av broilerägaren eller broilerhållaren oberoende eller exceptionella orsaker. Sådana orsaker kan vara till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på broilerrasen eller broilerhybriden eller en ovän- tad funktionsstörning i dricks- och utfodringsapparaterna eller ventilationsanordningarna. Pro- blem med kvaliteten på dagsgamla kycklingar kan till exempel bero på gulsäcksinflammation samt på så kallat non-starter syndrom, vilka båda är relaterade till kläckeriet. Broilerrasen eller broilerhybriden kan vara behäftad med problem som orsakas av plötslig hjärtdöd och tillväxt- störningar i fötterna, vilket ökar både dödligheten och behovet av att avliva fåglar på grund av djurskyddsskäl.

I 3 mom. föreskrivs om Livsmedelsverkets och landskapets underrättelseskyldighet. Om resul- taten av bedömningen av broilrarnas välfärd tyder på försämrad välfärd för flocken på grund av de förhållanden under vilka flocken hålls, ska Livsmedelsverket underrätta den som äger eller håller broilrarna samt landskapet om detta. Landskapet ska på motsvarande sätt under-

rätta djurägaren eller djurhållaren i fråga om slakterier som det övervakar. Om broilrar sänds för slakt från ett annat landskap ska även detta landskap underrättas. Djurägaren eller djurhållaren och landskapet ska vidta lämpliga åtgärder för att trygga broilrarnas välfärd, i enlighet med vad som förutsätts i punkt 3 i bilaga III till broilberedningsdirektivet. Dessutom ska Livsmedelsverket oberoende av de faktorer som beskriver broilrars välfärd göra en anmälan till landskapet, om det vid en inspektion väcks misstanke enligt 77 § 1 mom. i den föreslagna lagen om att bestämmelserna om djurvälfärd har överträtts. Vid behov ska landskapet göra motsvarande anmälan till det landskap där djurhållningsplatsen finns.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning på nuvarande sätt. Närmare bestämmelser om de faktorer som beskriver broilrars välfärd och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrars välfärd och om anmälan enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §. Tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet. Bestämmelsen gäller en i den föreslagna lagen avsedd tillsynsmyndighets anmälnings- och uppgiftsskyldighet till en annan i lagen avsedd tillsynsmyndighet.

I 1 mom. sägs att om en djurhållare flyttar från en tillsynsmyndighets verksamhetsområde till en annan tillsynsmyndighets område medan ett ärende i fråga om djurvälfärden hos djurhållaren är anhängigt, ska tillsynsmyndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna, utan dröjsmål anmäla flytten till tillsynsmyndigheten för det nya verksamhetsområdet och lämna denna de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Utifrån anmälan ska tillsynsmyndigheterna för det nya verksamhetsområdet vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa djurens välfärd. Bestämmelsen är ny, och med stöd av den kan tillsynsmyndigheterna effektivare än nu ingripa i till exempel en situation där en person som behandlat sina sällskapsdjur illa flyttar från en ort till en annan med sina djur.

I 2 mom. föreskrivs om Livsmedelsverkets anmälningskyldighet till landskapet. Verket ska, om det misstänker att bestämmelserna om djurvälfärd har överträtts eller överträds vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt, oberoende av sekretessbestämmelserna anmäla detta till det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen och lämna landskapet de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Bestämmelsen motsvarar 41 § 2 mom. i djurskyddslagen, men i stället för besiktningsveterinär bestäms det om Livsmedelsverket. Ett landskap som övervakar ett slakteri ska göra motsvarande anmälan till ett annat landskap, om djurhållningsplatsen är belägen på detta andra landskaps område.

Paragrafens 3 mom. är nytt. Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att använda och uppdatera tillsynsregister finns i förslaget till 110 §. Dessutom är andra tillsynsmyndigheter skyldiga att på begäran till Livsmedelsverket anmäla andra uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn för uppföljning och planering av tillsynen enligt den föreslagna lagen. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Livsmedelsverket bestämmer, och de kan också lämnas via en teknisk anslutning.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om innehållet i tillsynsmyndigheternas anmälningskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §. Vissa myndigheters och andra aktörers anmälningskyldighet. I paragrafen föreskrivs om vissa myndigheters och andra aktörers anmälningskyldighet i en situation där de upptäcker ett eller flera djur i behov av hjälp. Det är fråga om en ny bestämmelse.

RP 154/2018 rd

I praktiken har det förekommit situationer där man till exempel under klientbesök inom barnskyddet i en familj upptäcker ett djur i behov av hjälp. Med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är sekretessbelagda myndighetshandlingar, om inte något annat föreskrivs särskilt, bland annat handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller socialvårdsservice. Med stöd av lagens 23 § har den som är anställd hos en myndighet tystnadsplikt i fråga om en sådan uppgift även om den inte ingår i en handling. Bakgrunden utgörs av skyddet för privatlivet i 10 § 1 mom. i grundlagen. Om den som är anställd hos en myndighet underrättar tillsynsmyndigheten om upptäckter som han eller hon gjort under ett klientbesök inom barnskyddet, avslöjas sekretessbelagda uppgifter om en klient hos socialvården. I 14 § i djurskyddslagen föreskrivs att man ska hjälpa ett husdjur som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd eller något annat djur som omhändertagits av människor. Man kan fullgöra skyldigheten att hjälpa genom att underrätta inte bara ägaren eller skötaren utan också den lagstadgade djurskyddsmyndigheten om djuret. En motsvarande bestämmelse ingår också i 7 § i den föreslagna lagen. Skyldigheten att hjälpa gäller alla medborgare. En anmälningsskyldighet som gäller alla medborgare medför ändå inte rätt att bryta mot lagstadgad sekretess eller tystnadsplikt.

Grundlagsutskottet har konstaterat att skyldigheten att helst undvika att vålla djuren smärta, lidande och ångest är otvivelaktigt ett samhälleligt godtagbart och ytterst tungt vägande skäl för att begränsa branschaktörernas vetenskapliga frihet, näringsfrihet och egendomsskydd när försöksdjur används (GrUU 2/2013 rd). Utskottet har dessutom konstaterat att skälet har också ett visst samband med grundlagens 20 § om miljöansvar, låt vara att insatserna för djurens välfärd snarare handlar om en etiskt hållbar princip än om att direkt trygga de grundläggande fri- och rättigheterna.

I dagens samhälle kan det inte vara godtagbart att man inte kan se till att ett djur som behöver hjälp får det därför att en myndighet på grund av sekretessbestämmelser inte kan berätta om ett sådant djur för den myndighet som övervakar djurvälzfärden. Enligt den föreslagna lagen är det förbjudet att orsaka djur onödigt smärta eller onödigt lidande. Strävan är också att i mån av möjlighet skydda djur mot men för deras välfärd. Dylika grunder måste anses vara tillräckligt vägande för att begränsa skyddet för privatlivet. Den myndighet som övervakar djurvälzfärden har tystnadsplikt i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

Den föreslagna paragrafen är i huvudsak av motsvarande typ som den anmälningsskyldighet som föreskrivs i 25 § i barnskyddslagen (41/2007). Enligt det inledande stycket i den föreslagna paragrafens 1 mom. ska en anmälan göras till tillsynsmyndigheten, om en aktör i sin uppgift har fått kännedom om ett djur i behov av hjälp.

Anmälningsskyldigheten hänför sig till uppgifter som erhållits i samband med skötseln av ett uppdrag oberoende av om personen till exempel står i tjänste- eller anställningsförhållande eller är självständig yrkesutövare. Dessutom gäller anmälningsskyldigheten dem som sköter förtroendeuppdrag. De personer som avses i bestämmelsen kan göra anmälan trots sekretessbestämmelser som eventuellt berör dem. För tydlighetens skull föreslås att saken nämns uttryckligen i bestämmelsen. Enligt 2 mom. kan även andra personer än de som nämns i 1 mom. göra anmälan, men de är inte skyldiga att göra det. Med stöd av förslaget till 2 mom. kan anmälan också göras av till exempel en person som arbetar med djur men som inte är skyldig att göra anmälan med stöd av 1 mom. Även i detta fall kan nödvändiga uppgifter lämnas i anmälan trots eventuella sekretessbestämmelser.

Anmälan görs till den behöriga tillsynsmyndigheten, vars uppgift är att utifrån den erhållna informationen bedöma vilka och hur brådskande åtgärder som behöver vidtas i ärendet. Utifrån den erhållna informationen ska tillsynsmyndigheten bland annat bedöma om det är skäl att direkt ta med även polismyndigheten på inspektionsbesöket.

Väldigt olika omständigheter kan ligga bakom en anmälan. Orsak till anmälan kan vara till exempel att skötseln av ett djur försumrats, att djurhållningsplatsen är olämplig eller att ett djur övergetts eller misshandlats eller det finns en misstanke om att så skett. Med tanke på tryggandet av djurs välfärd bör tröskeln för anmälan inte vara för hög. Den som är föremål för en anmälan har i regel rätt att få veta vem som gjort anmälan. Uppgifter om anmälarens identitet behöver inte ges parten, om de villkor som nämns i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är uppfyllda. Enligt 2 mom. 1 punkten i den bestämmelsen har en part inte rätt att få uppgifter bland annat när utlämnande av uppgifter skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse. Tryggandet av välfärden för djur liksom andra som hör till de svagaste kan betraktas som ett mycket viktigt allmänt intresse i en civiliserad stat. Uppges anmälarens identitet kan det ofta leda till anmälan inte görs fast det skulle finnas en klar anledning till den.

I 3 mom. sägs att trots vad som föreskrivs i 1 mom. ska dock den tystnadsplikt som gäller vid bikt eller annan själavård iaktas. Enligt 5 kap. 2 § om bikthemligheten i kyrkolagen (1054/1993), som gäller den evangelisk-lutherska kyrkan, får det som har anförtrotts en präst i enskilt skriftermål eller annars vid själavård inte röjas, ej heller den person som har anförtrott sig åt prästen. Motsvarande principer ingår också i bestämmelser eller stadgor som gäller andra religiösa samfund.

I 4 mom. ingår i fråga om anmälningsskyldighet för utövare av veterinäryrket en hänvisning till 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket. I nämnda bestämmelse sägs att om djurskyddsskäl kräver det är den som utövar veterinäryrket skyldig att trots sekretessbestämmelserna till djurskyddsmyndigheten utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon behandlar eller i samband med behandlingen gjorda iakttagelser och lämna de upplysningar som behövs för att fallet ska kunna utredas.

88 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen motsvarar i huvudsak 62 § i djurskyddslagen. Där hänvisas på samma sätt som i djurskyddslagen till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt som en ny sak till artikel 8 i förordningen offentlig kontroll. I offentlighetslagen bestäms om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar. Enligt 29 § 1 mom. 1 punkten i lagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter.

I artikel 8 i förordningen om offentlig kontroll bestäms om myndigheternas skyldigheter i fråga om konfidentiell behandling. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att information som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte röjs för tredje part om informationen, enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, är av sådan art att den omfattas av tystnadsplikt, om inte ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt röjs.

Enligt den föreslagna paragrafen får oberoende av bestämmelserna om sekretess sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller företagshemlighet samt om en enskilds personliga förhållanden som erhållits vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälfärd eller vid utförandet av en uppgift i samband med tillsynen på nuvarande sätt lämnas ut till de myndigheter som nämns i paragrafen. Bestämmelsen preciseras emellertid så att uppgifterna ska vara nödvändiga för utförandet av dessa uppgifter. 3 punkten är dessutom ny. Syftet med bestämmelsen är att göra informationsutbytet mellan myndigheterna smidigare och på så sätt bidra till myndighetssamarbetet i syfte att bekämpa

grå ekonomi. Uppgifter kan behöva överlämnas till skatteförvaltningen i synnerhet för att övervaka och hantera olaglig införsel av sällskapsdjur samt valpfabriker.

Uppgifter får utlämnas till tillsynsmyndigheterna för utförande av uppgifter enligt den föreslagna lagen, till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott, till skatteförvaltningen för skötsel av dess lagstadgade uppgifter samt till utländska organ och inspektörer, om detta förutsätts i EU-lagstiftning eller andra internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Dessutom får uppgifter utlämnas till experter och assistenter som myndigheterna anlitar som hjälp vid tillsynen över djurvälfaerden, om deras uppgifter kräver det.

89 §. Handräckning. I 1 mom. föreskrivs om polisens och räddningsmyndighetens handräckning. Enligt 50 § 1 mom. i djurskyddslagen är polisen skyldig att under de förutsättningar som anges närmare i paragrafen ge tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna handräckning. Det räcker dock med en hänvisning till polislagens bestämmelse om handräckning för myndigheternas del. Bestämmelsens innehåll motsvarar i praktiken den nuvarande regleringen om tillsynsmyndigheternas rätt till handräckning. En förutsättning för att ge handräckning är enligt polislagen att myndigheten hindras i sin tjänsteutövning. Förutom tillsynsmyndigheten kan en assistent ha behov av polisens handräckning i en situation där den assisterande uppgiften utförs efter den egentliga inspektionen så att assistenten är ensam på plats utan tillsynsmyndigheten. Man kan till exempel bli tvungen att ta fast djur på bete vid olika tidpunkter. Av denna orsak intas i 1 mom. en bestämmelse om en assistents rätt till handräckning, om denne förhindras att utföra sitt uppdrag och andanröjande av hindret förutsätter användning av polisbefogenheter. Tillsynsmyndigheten behöver således inte anlända till platsen i onödan, om assistenten bara försöker utföra åtgärder som beslutats utifrån en tidigare inspektion. Polisen kan vid behov kontakta tillsynsmyndigheten för att säkerställa att assistentens åtgärder baserar sig på myndighetens beslut.

En ny sak som föreslås för tydlighetens skull är en hänvisning till även 50 § i räddningslagen om räddningsmyndighetens handräckning. Enligt 50 § i räddningslagen kan räddningsmyndigheten ge handräckning som är förenlig med dess ansvarsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en myndighet eller inrättning. Räddningsmyndighetens handräckning kan krävas i en situation där räddningsmyndighetens specialutrustning eller specialkunnande behövs. Dessutom kan räddningsmyndighetens hjälp behövas för att samla upp döda djur. Handräckning som avses i räddningslagen ges i princip mot ersättning. Ersättningsgrund är de faktiska extra kostnader som handräckningen orsakat räddningsmyndigheten. Dyliga kostnader är till exempel sådana kostnader för avlönande av personalen samt anskaffning av skyddskläder och annan utrustning och material som går utöver myndighetens egna lagstadgade uppgifter.

I 2 mom. föreskrivs om skyldighet för Tullen att ge gränsveterinären handräckning. Bestämmelsen motsvarar djurskyddslagen, men det föreslås vissa språkliga preciseringar i den. Avsikten är inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för landskapet att ge polisinrättningen handräckning. Handräckning ska på samma sätt som enligt den gällande djurskyddslagen ges vid verkställigheten av förverkandepåföljd som gäller djur. Ett nytt förslag är skyldighet att ge handräckning vid verkställigheten av beslag som gäller djur. Hjälp från landskapets tillsynsmyndighet, till exempel en tjänsteveterinär, kan behövas även i beslagssituationer, till exempel för att bedöma ett djurs hälsotillstånd eller avliva ett djur.

90 §. Anmälningsskyldighet till polisen. I 63 § i djurskyddslagen föreskrivs om skyldighet för tillsynsmyndigheterna att omedelbart underrätta polisen, om det är skäl att misstänka att djurskyddslagen eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av

den, eller avlivningsförordningen har överträtts. Det föreskrivs inte om någon prövningsrätt för myndigheten vad gäller anmälan, om tröskeln för misstanke överskrids. Bakom anmälningsskyldigheten ligger behovet att få misstankar om lagöverträdelser till förundersökningsmyndighetens kännedom.

I propositionen föreslås det att anmälningsskyldighet till polisen fortfarande ska utgöra utgångspunkt i lagen. Anmälan behöver dock inte göras i de situationer där det endast är fråga om en gärning eller försummelse av förseelsenatur, dvs. en djurskyddsförseelse som avses i förslaget till 114 §. Även då förutsätts att gärningen eller försummelsen i sin helhet kan anses som ringa och att det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud och påbud. Med stöd av bestämmelsen kan man alltså inte automatiskt låta bli att anmäla alla gärningar eller försummelser av förseelsenatur där det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud eller påbud. Myndigheten ska alltid i respektive fall överväga om förseelsemisstanken som helhet kan betraktas som ringa. Det kan vara fråga om en sådan ringa förseelse till exempel när en lagstadgade anmälan inte har gjorts eller tillstånd inte sökts av okunskap, men djurhållningen i övrigt överensstämmer med bestämmelserna om djurvälstånd. Om tillsynsmyndigheten redan har meddelat djurhållaren eller djurägaren eller någon annan som saken berör ett förbud eller ett påbud som inte har iakttagits ska anmälan alltid göras till polisen.

12 kap. Administrativa tvångsmedel

91 §. *Myndigheternas åtgärder med anledning av förfarande som strider mot bestämmelserna om djurvälstånd.* I paragrafen föreskrivs om vissa åtgärder som myndigheterna vidtar och vissa skyldigheter som de har när förfarande som strider mot bestämmelserna om djurvälstånd har konstaterats. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I 1 mom. sägs att om bestämmelserna om djurvälstånd inte har följts, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål vidta sådana åtgärder som behövs för att säkerställa bestämmelsernas efterlevnad. Myndigheten har visserligen redan med stöd av 23 § i förvaltningslagen skyldighet att behandla ett förvaltningsärende utan ogrundat dröjsmål, men syftet med den föreslagna bestämmelsen är att framhäva myndigheternas skyldighet att agera när det gäller tillsyn över djurvälståndet. I praktiken är myndigheterna ofta tvungna att sätta sina uppgifter i prioritetsordning, men tillsynen över djurs välstånd är i princip alltid av brådskande karaktär.

Om en överträdelse som tillsynsmyndigheten upptäcker är ringa och myndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till situationen, kan myndigheten med stöd av 2 mom. uppmana den som överträder bestämmelserna om djurvälstånd att fullgöra sina skyldigheter omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. Djurskyddslagen har ingen bestämmelse om uppmaning. Med stöd av proportionalitetsprincipen i 6 § i förvaltningslagen är det möjligt att ge en uppmaning även utan någon uttrycklig lagbestämmelse. I 4 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs dock om skyldighet för tillsynsmyndigheten att övervaka att även en uppmaning följs. Vid behov ska det säkerställas att även en uppmaning följs genom upprepade inspektioner, om man inte kan säkerställa att den följs på något annat sätt. En till sin natur icke bindande uppmaning har sålunda rättsverknningar, och därför behöver det föreskrivas om den i lag.

Förutsättningen för att ge en uppmaning är att den upptäckta förseelsen är ringa. När man bedömer vad som är ringa ska uppmärksamhet fästas bland annat vid om förseelsen har direkta konsekvenser för djurens välstånd och, om så är fallet, vilka slags konsekvenser. Dessutom förutsätts att en uppmaning kan betraktas som en tillräcklig åtgärd för att rätta till situationen. En uppmaning är en användbar åtgärd till exempel när en lagstadgad anmälan inte har gjorts eller ett tillstånd inte har sökts och man kan anta att den som är föremål för tillsynen gör anmälan eller ansöker om tillstånd efter att ha uppmanats att göra det. En uppmaning kan också vara en

tillräcklig åtgärd till exempel när ett djurs skötsel har försumrats i ringa mån och det mera är fråga om okunskap än likgiltighet för djurens välfärd hos den som är föremål för tillsynen, och en uppmaning kan åstadkomma en snabb och permanent förbättring av situationen. Om den upptäckta förseelsen är allvarligare än ringa eller om den är ringa men tillsynsobjektet inte har för avsikt att följa en uppmaning, ska myndigheten i stället för en uppmaning vidta åtgärder för att inleda ett förvaltningstvångsärende och använda eventuella administrativa tvångsmedel.

Den som överträder bestämmelserna om djurvälfärd ska enligt förslaget kunna uppmanas att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. På prövningen av vad som är tillräckligt lång tid inverkar bland annat djurskyddsskäl och vad som är en skälig tid inom vilken man kan förutsätta att uppmaningen följs. Uppmaning kan ges inte bara i en skriftlig inspektionsberättelse utan också muntligt till exempel under inspektionen, om förseelsen kan rättas till genast. Även en uppmaning som getts muntligt ska skrivas in i inspektionsberättelsen. Om uppmaningen inte följs ska myndigheten i enlighet med proportionalitetsprincipen övergå till att använda administrativa tvångsmedel som är bindande för parten för att situationen ska bli lagenlig.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens åtgärder i ett förvaltningstvångsärende. Det föreslagna kapitlet innehåller bestämmelser om myndigheterna åtgärder i förvaltningstvångsärenden. Bestämmelser om myndigheternas åtgärder finns också i artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll (Åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad). De ska i första hand tillämpas på åtgärder i anslutning till produktionsdjurs välfärd.

I 4 mom. föreskrivs om skyldighet för tillsynsmyndigheten att övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende följs. Det ska säkerställas att uppmaningar och beslut följs genom upprepade inspektioner, om man inte på något annat sätt kan säkerställa att de följs. Vid tillämpningen av djurskyddslagen har man kunnat konstatera att det inte alltid ingrips i missförhållanden på ett tillräckligt effektivt sätt, utan lagstridig djurhållning har även under en längre tid kunnat vara föremål för endast uppföljning. En effektiv tillsyn förutsätter att det säkerställs att meddelade uppmaningar och förvaltningsbeslut följs. Om så inte är fallet ska tillsynsmyndigheten omedelbart vidta nya och effektivare åtgärder. Detta ingår i myndigheternas tjänsteplikter.

92 §. Föreläggande. I paragrafen föreskrivs om föreläggande när bestämmelserna om djurvälfärd inte följs. Då ska myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att missförhållandena rättas till. Missförhållandena kan vara till exempel att djurhållningsplatsen är smutsig och ohygienisk eller farlig. Föreläggande kan också krävas på grund av försummelser i anslutning till djurens utrymmeskrav eller underhållet av djurhållningsplatsen. Föreläggande kan också vara nödvändigt när någon har försummat att ge ett djur föda, vatten eller annan skötsel. Djurhållaren eller djurägaren har också kunnat försumma en sådan anmälningsskyldighet eller skyldighet att ansöka om tillstånd för sin verksamhet som anges i bestämmelserna om djurvälfärd. Även försummelse av en sådan skyldighet kan förutsätta ett föreläggande.

Föreläggandet meddelas den som överträder bestämmelserna om djurvälfärd. Med stöd av bestämmelsen kan man ingripa i verksamhet som bedrivs av inte bara djurhållaren utan också djurägaren. En djurhållare som kan komma i fråga är till exempel en person hos vilken en hund är placerad eller som innehar sköthästar. Likaså kan en aktör enligt 66 § i den föreslagna lagen som bedriver verksamhet som gäller avlivning av djur betraktas som djurhållare vid avlivningstidpunkten. Detsamma gäller en person som i strid med förslaget till 28 § 1 mom. har tagit ett vilt djur för uppfödning. Om djurägaren och djurhållaren är olika personer, måste man i samband med att föreläggandet meddelas överväga om det är djurägaren eller djurhållaren som ansvarar för att skyldigheten följs. Med stöd av paragrafen kan man också ingripa i till

exempel landskapets verksamhet, om det har försummat sin skyldighet enligt 26 § att se till att det ordnas en plats där upphittade djur tas om hand.

Paragrafen motsvarar i stor utsträckning det som föreskrivs om föreläggande i 42 § i djurskyddslagen. Tillsynsmyndigheten kan förelägga den som överträder bestämmelserna om djurvälstånd att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. I den gällande 42 § föreskrivs endast om en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. I vissa fall förutsätter djurskyddsskäl dock att det inte utsätts någon särskild tid för föreläggandet, utan skyldigheten måste fullgöras omedelbart. I praktiken meddelas sådana förelägganden redan i dag. När man prövar vad som en tillräckligt lång tid med hänsyn till sakens natur ska uppmärksamhet fästas vid hur allvarlig bristen är och vad den innebär för djurens välfärd, samt den tid som rimligtvis krävs för att rätta till bristen. Tillsynsmyndigheten kan inom den utsatta tiden säkerställa att föreläggandet har följts. Det ska också säkerställas att ett föreläggande som ska följas omedelbart har följts.

Föreläggande är det lindrigaste administrativa tvångsmedlet som tillsynsmyndigheten förfogar över. Det används när en brist i anslutning till efterlevnaden av välfärdsbestämmelserna inte kan undanröjas med uppmaningar som getts i samband med tillsynen eller när en uppmaning inte kan betraktas som tillräcklig på grund av upprepade försummelse eller av någon annan orsak. Med stöd av 6 § i förvaltningslagen ska myndigheternas åtgärder stå i rätt proportion till sitt syfte. Enligt denna proportionalitetsprincip ska myndigheternas åtgärder vara ändamålsenliga, nödvändiga och rätt dimensionerade med hänsyn till det syfte som eftersträvas med åtgärden. Proportionalitetsprincipen förutsätter i praktiken att myndigheten dimensionerar sin verksamhet på den lägsta nivån där den behövliga effekten kan åstadkommas. Proportionalitetsprincipens betydelse framhävs i fall där myndigheten blir tvungen att överväga rättsliga påföljder som är ofördelaktiga för en kund hos förvaltningen. Om en uppmaning från första början inte kan betraktas som tillräcklig till exempel därför att man kan anta att aktören inte rättar till bristen på uppmaning, är det skäl att genast meddela ett föreläggande. Detsamma gäller en situation där en uppmaning inte kan betraktas som en tillräcklig åtgärd med tanke på tryggheten av djurens välfärd.

93 §. Föreläggande om korrigerande åtgärder och om att minska djurtätheten inom broilerproduktion. Paragrafen gäller korrigerande av missförhållanden som konstaterats inom broilerhållning. Innehållet motsvarar 42 § 3 mom. i djurskyddslagen, genom vilket punkt i bilaga III till broilerdirektivet har genomförts. I stället för regionförvaltningsverket ska dock landskapet meddela föreläggande.

Landskapet får ålägga djurhållaren att vidta korrigerande åtgärder som är nödvändiga för broilrarnas välfärd, om faktorer som beskriver broilrarnas välfärd visar att välfärden försämrats under uppfödningstiden. Innan föreläggandet meddelas ska djurhållaren eller djurägaren med stöd av förvaltningslagen ges tillfälle att bli hörd. Djurhållaren eller djurägaren kan lämna en utredning om åtgärder för att avhjälpa förhållandena i den aktuella avdelningen och förbättra broilrarnas välfärd. I utredningen kan djurhållaren eller djurägaren också ange de av honom eller henne oberoende och exceptionella orsaker som har lett till att broilrarnas välfärd försämrats under uppfödningstiden. Sådana orsaker kan vara till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på broilerrasen eller broilerhybriden eller en oväntad funktionsstörning i dricksapparaterna. Dessutom kan djurhållaren eller djurägaren ange de åtgärder som redan vidtagits under uppfödningstiden efter att problemet upptäcktes. Sådana åtgärder kan vara till exempel reparationer av apparater, kontakt med hälsovårdsveterinären och iakttagande av anvisningar som denne meddelat, resultaten av eventuella obduktioner samt mediciner.

Om de faktorer som beskriver broilrars välfärd visar att välfärden försämrats i minst två av tre på varandra följande flockar, kan landskapet vid behov bestämma att djurtätheten för broilrarna i den aktuella avdelningen ska minskas för att underlätta kontrollen över de förhållanden under vilka broilrarna hålls. Minskad djurtäthet underlättar till exempel ventilationen i uppfödningens anläggningen samt kontrollen över ströets kvalitet, vilket främjar broilrarnas välfärd genom att minska sannolikheten för att de insjuknar i sjukdomar som beror på förhållandena, såsom hudsjukdomar och sjukdomar i andningsorganen. Det kan också bestämmas att djurtätheten ska minskas, då djurhållarens eller djurägarens försummelse även annars riktar sig mot broilrarnas välfärd. Brott mot bestämmelserna om djurvälfärd är till exempel att tillämpa en högre djurtäthet utan att förutsättningar för att höja djurtätheten föreligger. Om det har bestämts att djurtätheten för broilrarna ska minskas och broilrar skickas från djurhållningsplatsen till ett slakteri som står under Livsmedelsverkets tillsyn, ska Livsmedelsverket underrättas om föreläggandet. Underrättelsen behövs för att verket i fortsättningen vid behov ska kunna ordna effektiviserad övervakning av broilerflockar som anländer till slakteriet. Motsvarande anmälan ska göras till det landskap som övervakar slakteriet, om något annat landskap har utfärdat föreläggandet för djurägaren eller djurhållaren.

94 §. Förbud. I paragrafen föreskrivs om förbud som tillsynsmyndigheten utfärdar. De personer som berörs av förbud är densamma som när föreläggande meddelas enligt 92 §. Förbud kan meddelas inte bara djurhållaren eller djurägaren utan också till exempel en person som behandlar ett vilt djur i strid med bestämmelserna om djurvälfärd. Paragrafens 1 mom. motsvarar det som föreskrivs om förbud i 42 § i djurskyddslagen.

Med stöd av 1 mom. får tillsynsmyndigheten förbjuda den som överträder bestämmelserna om djurvälfärd att fortsätta med eller upprepa det förfarande eller den verksamhet som strider mot bestämmelserna. Exempelvis i 24 § förbjuds tvångsmatning av djur. Om tillsynsmyndigheten upptäcker att ett djur tvångsmatas i strid med den föreslagna bestämmelsen, ska myndigheten vidta åtgärder och förbjuda verksamheten. Att ett förvaltningsbeslut meddelas är en förutsättning för att beslutet på det sätt som avses i 102 § ska kunna förenas med vite eller andra åtgärder som baserar sig på viteslagen.

Med stöd av 1 mom. kan man också förbjuda sådan verksamhet som medför eller som man av grundad anledning kan misstänka att medför risk för djurs välfärd. I en sådan situation ska djurhållaren eller djurägaren vidta åtgärder för att undanröja risken. Exempelvis djurhållningsplatsen kan vara farligt till exempel för att taket hotar att rasa in. I en sådan situation kan det inte i princip betraktas som en tillräcklig åtgärd att meddela ett föreläggande eller en uppmaning, och därför ska myndigheten kunna förbjuda att djurhållningsplatsen används på grund av den risk den medför för djurens välfärd.

I 2 mom. föreskrivs om tillfälligt förbud. Det är fråga om en ny bestämmelse. Ett tillfälligt förbud får meddelas för den tid som en sak utreds eller ett missförhållande avhjälpas. Om ett tillfälligt förbud meddelas medan en sak utreds, är det i kraft tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande. Myndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Även den allmänna bestämmelsen i 23 § 1 mom. i förvaltningslagen förpliktar till att behandla ett ärende utan ogrundat dröjsmål. Om ett förbud utfärdas medan ett missförhållande avhjälpas, är förbudet i kraft tills missförhållandet har avhjälpats. Då ska det ses till att myndigheten får information om att missförhållandet avhjälpats och kan säkerställa detta. I exemplet som gäller en farlig djurhållningsplats kan förbud utfärdas tills taket som varit på väg att rasa har reparerats, om avsikten är att fortsätta att hålla djur på djurhållningsplatsen i fråga.

95 §. Avbrytande av verksamheten. Om det är uppenbart att verksamhet som bedrivs med djur medför omedelbart risk för djurens välfärd och risken inte kan förhindras genom förbud eller

på något annat sätt, ska tillsynsmyndigheten ha rätt att genast avbryta verksamheten. Att avbryta verksamheten kan vara ett klarare och snabbare förfarande än förbud i vissa fall. Exempelvis under djurtävlingar kan väderförhållandena eller tävlingsterrängen vara sådan att verksamhetens inte kan betraktas som godtagbar med avseende på djurskyddet. Med förbud som avses i 94 § kan man i regel ingripa i situationer där djurs välfärd äventyras akut. För att säkerställa att tillsynsmyndigheterna har tillgång till redskap som lämpar sig för alla och för sådana situationer som för närvarande fortfarande är oförutsebara kan det dock anses motiverat att ta in en bestämmelse om avbrytande av verksamheten i lagen.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten ska vara i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

En situation som förutsätter att verksamheten avbryts kan uppstå plötsligt, på det sätt som anges ovan. Om det är fråga om tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet och verksamheten avbryts av någon annan tillsynsmyndighet än landskapet, ska landskapet omedelbart underrättas om avbrytandet.

96 §. Skaffande av brådskande vård. I paragrafen föreskrivs om skaffande av brådskande vård. Bestämmelsen motsvarar till stor del 44 § om brådskande åtgärder i djurskyddslagen.

I 1 mom. föreskrivs om tillsynsmyndighetens rätt att vidta omedelbara åtgärder för att trygga djurs välfärd. Man kan skaffa ett djur föda, dryck eller annan vård som djuret behöver. Man får ta hand om djuret och överlämna det till något annat ställe där det får vård. Trots de språkliga skillnaderna motsvarar innehållet i åtgärderna i sak det som föreskrivs i djurskyddslagen. I stället för att skaffa foder föreskrivs det dock att man ska skaffa föda eller dryck. Dessutom föreskrivs det allmänt om annan vård som djuret behöver. Sådan vård kan vara till exempel att skaffa läkemedel som behövs för brådskande läkemedelsbehandling av djuret. Proportionalitetsprincipen ska beaktas vid valet av åtgärd.

En förutsättning för att skaffa brådskande vård är att åtgärden är nödvändig för att trygga djurets välfärd och välfärden inte kan tryggas tillräckligt säkert på något annat sätt. Även om ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen skiljer sig från djurskyddslagen, är avsikten inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde. Brådskande åtgärder förutsätter alltid att djurets eller djurens välfärd äventyras och att välfärden inte kan tryggas tillräckligt säkert genom ett föreläggande eller förbud som meddelas djurhållaren eller djurägaren som överträder bestämmelserna om djurvelfärd. Situationen kräver alltså att myndigheten själv vidtar åtgärder för att trygga djurs välfärd.

Det är nödvändigt att vidta brådskande åtgärder till exempel när ett djur lider av brist på skötsel eller när åtgärder med hänsyn till djurets hälsotillstånd måste vidtas genast för att trygga djurets liv eller hälsa, säkerställa dess välfärd eller förhindra lidande. Om ett djur till exempel lider av brist på vatten, måste myndigheten överväga om man ska ålägga djurhållaren eller djurägaren att se till att djuret får tillräckligt med vatten eller vidtar man själv brådskande åtgärder för att skaffa vatten. Vid prövningen ska man bland annat fästa uppmärksamhet vid hur brådskande åtgärder tryggandet av djurets välfärd kan förutsätta. Ett föreläggande som gäller att ombesörja tillgång till vatten kan meddelas så att det ska följas omedelbart. Om föreläggandet inte kan följas genast till exempel därför att djurhållaren eller djurägaren inte är på plats, eller man kan anta att föreläggandet inte kommer att följas av någon annan orsak, ska myndigheten själv vidta brådskande åtgärder för att säkra vattentillförseln.

Vidtagandet av brådskande åtgärder förutsätter inte alltid att djuret redan lider av till exempel bristande vård. Åtgärder ska vidtas även om djurets välfärd ännu inte äventyras, men det är

uppenbart att det kommer att äventyras och välfärden inte kan tryggas tillräckligt säkert på något annat sätt. Välfärden kan äventyras till exempel för att djurhållaren inte är anträffbar eller av någon annan orsak är oförmögen att sörja för djurets välfärd. Det kan till exempel vara fråga om en situation där djurhållaren eller djurägaren inte är förmögen att sköta djuret eller djuren till exempel för att han eller hon hamnat på sjukhus eller är anhållen som misstänkt för ett brott. I princip är djurhållaren eller djurägaren skyldig att själv ordna vården av sina djur även i en sådan situation, men om han eller hon inte gör det eller inte kan göra det, ska myndigheten vid behov vidta brådskande åtgärder. Djurhållaren eller djurägaren kan också ha allvarliga problem med livshantering som gör att han eller hon inte förmår sköta om sitt djur på lämpligt sätt.

En brådskande åtgärd ska vara i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga beslut i ärendet. Myndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Djurhållaren eller djurägaren är enligt 109 § i den föreslagna lagen skyldig att betala kostnaderna för åtgärden. Kostnaderna får inte stiga på grund av myndighetens dröjsmål. Av denna orsak föreslås också att tillsynsmyndigheten alltid omedelbart ska underrätta landskapet om en brådskande åtgärd. Landskapet kan enligt 109 § 1 mom. i den föreslagna lagen betala kostnaderna för en brådskande åtgärder som så kallad mellanfinansiering till exempelvis ett djurhem som gett djuret vård. Landskapet tar ut kostnaderna av djurhållaren eller djurägaren. Genom anmälningsskyldigheten försöker man undvika sådana situationer som förekommit i anslutning till tillämpning av den gällande lagen, där ett ärende inte slutförs tillräckligt snabbt efter att den brådskande åtgärden vidtagits. Landskapet ska alltså följa med att ärendet slutförs omedelbart efter att den brådskande åtgärden vidtagits.

97 §. Försäljning eller annan överlåtelse och avlivning av djur. I paragrafen föreskrivs om åtgärder som tillsynsmyndigheten kan vidta när ett djurs välfärd äventyras allvarligt eller väsentligt och återkommande och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller möjliga inom rimlighetens gränser. Paragrafen motsvarar delvis 44 § om brådskande åtgärder i djurskyddslagen.

I 1 mom. föreskrivs om försäljning eller annan överlåtelse och avlivning av djur. I den gällande djurskyddslagen föreskrivs att djuret kan avlivas eller sändas till slakt eller säljas på auktion eller på annat sätt till gängse pris. I den föreslagna lagen är det inte nödvändigt att föreskriva att djuret ska sändas till slakt, eftersom avlivning av djuret inbegriper enligt avlivningsförordningen att det sänds till slakt. Beträffande försäljning av djur räcker det att föreskriva om enbart försäljning utan att definiera hur försäljningen ska gå till. I dag är det inte nödvändigtvis ändamålsenligt att ordna försäljning av djur på auktion.

När man överväger sådana åtgärder som avses i paragrafen ska uppmärksamhet fästas vid att det djur som är föremål för åtgärden fortfarande är ägarens egendom. Äganderätten till djuret övergår inte på till exempel myndigheten eller djurhemmet för att myndigheten som en brådskande åtgärd med stöd av 96 § skaffar djuret vård någon annanstans genom att skicka det till exempelvis ett djurhem. Av denna orsak är det nödvändigt att ta in en klar bestämmelse om myndighetens befogenheter i lagen. Om djuret säljs, ska myndigheten försöka få ett pris för djuret som överensstämmer med gängse värde.

Enligt förslaget ska det vara möjligt att sälja, på annat sätt överlåta eller avliva djuret när djuret inte kan lämnas hos djurhållaren eller djurägaren eller, om djuret har skaffats vård någon annanstans, djuret inte kan återlämnas till djurhållaren eller djurägaren. Försäljning, annan överlåtelse eller avlivning av djuret förutsätter inte att man först börjat skaffa brådskande vård. I praktiken blir man ändå i vissa situationer tvungen att först vidta brådskande åtgärder till exempel för att utreda om djuret kan lämnas kvar hos djurhållaren eller djurägaren.

För att sälja, på annat sätt överlåta eller avliva djuret förutsätts enligt 2 mom. att djurhållaren eller djurägaren har gjort skyldig till en gärning eller försummelse som på ett allvarligt eller väsentligt sätt upprepade gånger äventyrar djurets välfärd och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga. Den föreslagna ordalydelsen skiljer sig från 44 § i djurskyddslagen, men syftet är inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde.

Med att djurs välfärd upprepade gånger äventyras på ett allvarligt eller väsentligt sätt avses i första hand missförhållanden i anslutning till behandlingen av djuret, skötselåtgärderna eller djurhållningen. Ett missförhållande kan således hänföra sig till att djuret behandlas för hårdhänt, lider brist på föda eller dryck eller att ett sjukt eller skadat djur inte ges eller skaffas ändamålsenlig vård, att djurhållningsplatsen är för kall eller att man inte sett till huruvida det finns risk för att djuret rymmer. Djurets välfärd äventyras allvarligt när missförhållandet hotar djurets liv, men också till exempel när missförhållandet orsakar eller hotar att orsaka djuret långvarig eller fortlöpande smärta eller lidande. Sådant äventyrande är inte av ringa natur. Med väsentligt äventyrande avses lindrigare än allvarligt äventyrande, men upprepat äventyrande av djurs välfärd av detta slag berättigar också till att vidta åtgärder enligt 1 mom., om de andra villkoren i paragrafen är uppfyllda. Problemet i dag är att myndigheterna meddelar alltför många förelägganden även i sådana situationer där ett tidigare föreläggande inte har följts eller har följts endast för stunden och där djurskyddsskäl skulle förutsätta att åtgärder enligt 44 § i djurskyddslagen vidtas. Situationen kan inte betraktas som tillfredsställande med tanke på djurens välfärd, och därför är strävan att förtydliga bestämmelsen i detta avseende. Bestämmelsen förutsätter emellertid alltid att djurs välfärd äventyras åtminstone väsentligt. Enbart ringa äventyrande räcker inte till för att tillämpa bestämmelsen.

För att vidta de åtgärder som avses i 1 mom. förutsätts dessutom alltid att ingen annan åtgärd enligt den föreslagna lagen är ändamålsenlig eller rimligtvis möjlig. Det är till exempel inte ändamålsenligt att meddela ett föreläggande när djurhållaren eller djurägaren meddelar att han eller hon inte har för avsikt att följa föreläggandet, och när det till exempel inte kan anses effektivt att förena föreläggandet med vite eftersom djurhållaren eller djurägaren är medellös. Även då blir myndigheten tvungen att överväga om någon annan åtgärd än föreläggande jämte vite är ändamålsenlig eller rimligtvis möjlig innan en åtgärd enligt den föreslagna paragrafen vidtas. Dessutom ska djurets välfärd äventyras allvarligt eller väsentligt och återkommande. Om det är fråga om en situation där djuret till exempel har skaffats brådsakande vård genom att det lämnats till ett djurhem och myndigheten överväger huruvida djuret kan återlämnas till djurhållaren eller djurägaren eller huruvida det är motiverat att sälja det, är det inte ändamålsenligt att återlämna djuret, om djurhållaren eller djurägaren inte har några förutsättningar att ta hand om djuret. Rimlighetsskäl kan motivera att djuret säljs, överlåts på annat sätt eller avlivas i stället för att till exempel brådsakande vård skaffas när det inte rimligtvis möjligt att skaffa vård på grund av antalet djur är så stort.

I 3 mom. föreskrivs om avlivning av djur. I de fall som nämns i bestämmelsen är det med tanke på djurets välfärd den mest barmhärtiga lösningen. Enligt paragrafen ska det vara myndighetens skyldighet att avliva ett djur när djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen uppvisar sådana symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller kraftigt lidande och det vore grymt mot djuret att hålla det vid liv.

98 §. Omhändertagande, destruktion och förstöring. I paragrafen föreskrivs om tillsynsmyndigheternas befogenheter när det gäller sådana djur samt verktyg och anordningar som är förbjudna med stöd av den föreslagna lagen.

I 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen fastställs de villkor som ska vara uppfyllda för att ett djur ska få hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, cirkusdjur eller i en ambulerande djurställning. Enligt bestämmelsen får endast sådana djur och djurarter hållas vilkas djur-

hållning det enligt tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet är möjligt att ordna på ett sätt som tryggar djurens välfärd. De djurarter som det är tillåtet att hålla ska förtecknas så att det är möjligt att på förhand bedöma de välfärdskrav som hänför sig till djurhållningen i fråga om respektive djurart. Om det i samband med tillsyn eller annars upptäcks att ett djur som det inte är tillåtet att hålla ändå hålls, ska tillsynsmyndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att lagstiftningen iakttas. Om inga andra metoder står till buds, ska tillsynsmyndigheten ha rätt att omhänderta ett djur och avliva det eller bestämma att det ska avlivas. Ett djur kan dessutom placeras i en djurpark eller försättas i frihet, om djurets tillstånd tillåter det.

I fråga om invasiva främmande arter ingår i 2 mom. ingår en hänvisning till EU:s förordning om saken och annan lagstiftning om hanteringen av risker som föranleds av främmande arter. I fråga om invasiva främmande arter iakttas vad som föreskrivs i lagstiftningen om dem.

Paragrafens 3 mom. gäller förbjudna redskap och anordningar som avses i 18 § och som orsakar djur onödig smärta eller onödigt lidande eller risk för skador. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att omhänderta ett förbjudet redskap eller en förbjuden anordning och bestämma att redskapet eller anordningen ska behandlas på nytt på ett sätt som tillsynsmyndigheten godkänt, förstöras, avlägsnas från marknaden eller återsändas till det land från vilket det har förts in till Finland. Beslutet kan förenas med villkor om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten. Ett effektivt tryggnade av djurs välfärd förutsätter att en anordning eller ett redskap som har förbjudits på grund sin farlighet kan omhändertas av myndigheten. Ett effektivt tryggnade av djurs välfärd förutsätter också att myndigheten kan bestämma om åtgärder för att den risk som en ordning eller ett redskap medför för djur ska kunna undvikas effektivt i fortsättningen.

99 §. Beslag. Paragrafen innehåller en hänvisning till tvångsmedelslagen som liknar den i 47 § i djurskyddslagen. Med stöd av nämnda lag får förundersökningsmyndigheten beslagta egendom bland annat om det finns skäl att anta att den kan användas som bevis i brottmål eller den döms förverkad. Ett djur som tagits i beslag får på nuvarande sätt omedelbart avlivas, säljas eller annars överlåtas, om dess penningvärde är obetydligt eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna dess skötsel.

100 §. Återkallelse eller ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus eller djurutställning. I 20 b § i djurskyddslagen föreskrivs om sådan återkallelse av tillstånd som avses i den nu föreslagna paragrafen. Tillståndet kan återkallas och anläggningen eller en del av den stängas, om den som bedriver verksamheten väsentligt åsidosätter de krav på djurskydd eller de tillståndsvillkor som ställs i lagen eller med stöd av den, eller om verksamheten inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd och den som bedriver verksamheten inte rättar olägenheterna inom en skälig tid som utsätts av tillsynsmyndigheten. Tillståndet kan likväl omedelbart återkallas och anläggningen eller en del av den omedelbart stängas om det är en nödvändig förutsättning för att säkerställa djurens välbefinnande. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak den nuvarande, och i den beaktas också de krav som ställs i djurparksdirektivet och som det är nödvändigt att iakttas även inom motsvarande djurhållning.

101 §. Förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet. Paragrafen gäller förbud mot djurhållning som baserar sig på anmälan. Det är fråga om djurhållning som i anslutning till verksamhetens natur kan vara förenad med element som äventyrar djurens välfärd. I propositionen föreslås ändå inte att sådan djurhållning ska förutsätta tillstånd. I samtliga fall är det dock nödvändigt att föreskriva om tillsynsmyndighetens behörighet att ingripa i missförhållanden i verksamheten. I de mest extrema fallen ska man kunna förbjuda djurhållning som strider mot bestämmelserna om djurvälfärd, på det sätt som nu föreslås i 1 mom.

Enligt 25 § i djurskyddslagen kan regionförvaltningsverket, efter att ha granskat en anmälan om anmälningspliktig verksamhet, meddela verksamhetsutövaren föreskrifter som behövs för förebyggande av olägenheter i samband med djurskyddet. Om verksamheten inte uppfyller de krav som ställs i lagen och om verksamhetsutövaren inte avhjälpser bristfälligheterna i verksamheten inom utsatt tid, kan regionförvaltningsverket också förbjuda bedrivandet av verksamheten. Sakinnehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar i huvudsak 25 § i djurskyddslagen. På meddelandet av föreskrifter tillämpas dock den föreslagna lagens 92 och 94 § om meddelande av påbud och förbud.

I 2 mom. föreskrivs om verksamhetsutövarens skyldigheter när verksamhet som kräver anmälan förbjuds helt eller delvis. Vid behov ska verksamhetsutövaren sälja eller på något annat sätt överlåta egna djur som använts i den förbjudna verksamheten. Djurhållning som kräver anmälan omfattar många olika former av verksamhet, till exempel djurhemsverksamhet för djur som ägs av andra. Djurhemmet ska naturligtvis överlåta sådana djur till deras ägare eller till en ny vårdplats som ägaren anvisar. Den verksamhet som avses i bestämmelserna är mångsidig och bestämmelserna om djurvälstånd kan överträdas på många olika sätt. Produktionsdjur kan till exempel hållas i produktions syfte och samtidigt förevisas för allmänheten i en husdjursgård. Överträdelse av bestämmelserna om djurvälstånd kan till exempel leda till att verksamhetsutövaren förbjuds att förevisa djuren i husdjursgården. Det centrala är att djurens välfärd inte får bli lidande på grund av att verksamheten förbjuds och att förbudet i övrigt genomförs på ett effektivt sätt som motsvarar dess syfte. Landskapet kan således godkänna lämpliga och omedelbara åtgärder för att rätta till situationen så att olägenheter för djuren undviks och förbudet iakttas i övrigt.

102 §. *Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande.* I paragrafen föreskrivs om rätt för tillsynsmyndigheten att förena ett föreläggande med vite eller med hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande. Regleringen om hot om avbrytande är ny. Bestämmelser om de nämnda åtgärderna finns i viteslagen, som det hänvisas till i 2 mom.

103 §. *Livsmedelsverkets beslut om användning av administrativa tvångsmedel.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs om Livsmedelsverkets så kallade övertagningsrätt. Enligt 1 mom. kan Livsmedelsverket besluta om användning av administrativa tvångsmedel, om deras influensområde omfattar mer än ett landskap. Avsikten med bestämmelsen är att besluten kan fattas centralt i stället för att flera landskap blir tvungna att fatta beslut som gäller samma aktör, om aktörens verksamhet äger rum inom ett område som omfattar mer än ett landskap.

Livsmedelsverket kan i vissa fall besluta om användning av administrativa tvångsmedel även på ett landskaps område. Avsikten är ändå inte att landskapet till exempel på grund av begränsade resurser ska kunna överföra sina uppgifter på Livsmedelsverket. Det är fråga om ett mycket exceptionellt förfarande, som Livsmedelsverket får vidta, om verket anser att det finns grundad anledning att anse att landskapets åtgärder är otillräckliga för att trygga djurens välfärd. En sådan situation kan uppstå till exempel om landskapet inte vidtar åtgärder trots att det finns ett uppenbart och allmänt sett klart behov av att använda administrativa tvångsmedel. Situationen kan bli problematisk om det inte föreskrivs om exakta villkor för Livsmedelsverket åtgärder.

Bestämmelser av motsvarande typ om Livsmedelsverkets övertagningsrätt finns bland annat i 64 § i livsmedelslagen och i 86 d § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012).

För att landskapen ska få information om att verket vidtar åtgärder i ett ärende, ska Livsmedelsverket enligt 2 mom. utan dröjsmål underrätta berörda landskap om saken.

13 kap. Ändringssökande och verkställighet av beslut

104 §. Ändringssökande. Paragrafen gäller sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut. De centrala principerna för sökande av ändring har redan genomförts i enlighet med regeringens proposition med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd), som justitieministeriet stod bakom. Djurskyddslagens reglering om sökande av ändring ändrades inte då, eftersom en totalreform av lagen av aktuell.

I 1 mom. uppräknades de ärenden där det på grund av sakens natur och rättssäkerheten är nödvändigt att ändring i förvaltningsbeslut söks genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen. Sådana ärenden gäller till exempel djurparker, cirkusar och djurutställningar, verkställigheten av administrativa tvångsmedel och betydande administrativa påföljder. I dessa fall utreds ärendet grundligt redan vid förvaltningsförfarandet i första instans och det är viktigt att utan dröjsmål få ärendet behandlat i domstol. Besvärsrätten gäller också beslut som fattas med stöd av Europeiska unionens lagstiftning. Exempelvis förordningen om offentlig kontroll är tillämplig lagstiftning som sådan. I artikel 138 i den bestäms om tillsynsmyndighetens åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad.

Paragrafens 2 mom. gäller användningen av omprövning. Förvaltningslagen innehåller allmänna bestämmelser om vem som har rätt att begära omprövning och hur omprövning begärs hos den myndighet som har fattat beslutet. Exempelvis kan man enligt förslaget till 10 § under vissa förutsättningar avvika från förteckningen över djurarter på ansökan. Omprövning av ett negativt beslut begärs i första instans hos Livsmedelsverket, som behandlat ärendet.

Enligt 3 mom. får förvaltningsdomstolens beslut överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Med tanke på rättsskyddsgarantierna kan tillträde till högsta förvaltningsdomstolen på grundval av besvärstillstånd betraktas som tillräckligt. Bestämmelser om beviljande av besvärstillstånd finns i 13 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Behovet av att få ett enskilt ärende behandlat i högsta förvaltningsdomstolen tryggas av att den ska bevilja besvärstillstånd om någon av grunderna i den nämnda bestämmelsen föreligger. Den föreslagna regleringen motsvarar utvecklingen på senare tid när det gäller sökande av ändring, vilken har ägt rum med riksdagens grundlagsutskotts medverkan.

Enligt 4 mom. får vissa av tillsynsmyndighetens tillfälliga beslut inte överklagas separat. Sådana tillfälliga administrativa tvångsmedel får användas endast en kort tid, för att klarlägga situationen närmare. Tillsynsmyndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Det finns ingen orsak att belasta domstolsväsendet i onödan med tillfälliga beslut som får överklagas separat.

I 5 mom. ingår en bestämmelse om brådskande behandling av besvär som liknar 51 § 2 mom. i djurskyddslagen. Bestämmelsen preciseras emellertid så att kravet på brådskande behandling gäller endast beslut där det är fråga om djurs välfärd.

105 §. Sökande av ändring i beslut om avgifter. Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten finns i lagen om grunderna för avgifter till staten. I förslaget till 1 mom. ingår en hänvisning som avser detta.

Ändring i beslut som gäller avgifter till landskapet får sökas på det sätt som bestäms i 17 kap. i landskapslagen. I 2 mom. hänvisas det till den lagen.

106 §. Verkställighet av beslut. I 52 § i djurskyddslagen föreskrivs om verkställighet av förvaltningsbeslut som gäller djurs välbefinnande. Enligt bestämmelsen får i beslut föreskrivas

att beslutet ska följas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

För att ett beslut ska kunna verkställas förutsätts i regel att det har vunnit laga kraft. Ett beslut har i princip vunnit laga kraft när besvärstiden har gått ut och beslutet inte har överklagats, eller när beslutet har överklagats, men i ärendet har meddelats ett avgörande som inte längre kan överklagas med ordinära rättsmedel.

Ärenden som gäller djurs välfärd är ofta av sådan art att man inte kan vänta på att besvärstiden ska gå ut eller eventuellt genomgå hela besvärprocessen. Jämfört med den gällande bestämmelsen görs en precisering, enligt vilken tillsynsmyndigheten ska bestämma att beslutet ska verkställas i samtliga sådana situationer där verkställigheten inte kan framskjutas av en orsak som har att göra med tryggheten av djurvälståndet. Bestämmelsen gäller naturligtvis också motsvarande beslut som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning.

14 kap. Avgifter och arvoden

107 §. *Avgifter som ska tas ut.* Djurskyddslagen saknar bestämmelser om avgifter som ska tas ut för myndigheternas prestationer.

I 1 mom. föreslås en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten, som ska tillämpas i fråga om statens prestationer.

Paragrafens 2 mom. gäller landskapets prestationer. Med stöd av 22 § i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) har utfärdats statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken år 2018 (997/2017). Som offentligrättsliga prestationer, för vilka det enligt förordningen tas ut en fast avgift, nämns i förordningen tillstånd att hålla djurutställning (cirkus, djurpark, rörlig och fast utställning), befrielse från kravet beträffande nötkreaturs möjlighet att gå ute och kompetensbevis eller tillfälligt kompetensbevis som avses i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Enligt den föreslagna paragrafen tar landskapen för beslut som fattas på ansökan ut en avgift enligt den taxa som landskapet godkänt. I samband med landskapsreformen överförs regionförvaltningsverkens uppgifter på landskapen.

Enligt 3 mom. kan tillsynsmyndigheten ta ut en avgift av en aktör även därför att aktörens verksamhet inte har uppfyllt de krav som ställts på den, och man av denna anledning blir tvungen att utföra en ny inspektion efter att ha meddelat en uppmaning, ett föreläggande eller ett förbud. Det är inte ändamålsenligt att använda enbart samhällets medel för att upprepade gånger säkerställa att bestämmelserna om djurvälståndet iakttas i verksamheten. Motsvarande principer ingår också i förordningen om offentlig kontroll, där det bestäms om avgifter i kapitel VI.

108 §. *Arvoden och ersättningar till experter och assistenter.* Enligt 81 § i den föreslagna lagen får tillsynsmyndigheten anlita personer utanför myndighetsmaskineriet vid utförandet av tillsyn och inspektioner. I ett sådant fall betalar tillsynsmyndigheten arvode för hjälpen och ersättning för resekostnader till den expert eller assistent som anlitas.

109 §. *Kostnader för administrativa tvångsmedel och omhändertagande av upphittade djur.* Enligt 58 § i djurskyddslagen ska djurets ägare eller innehavare betala de kostnader som åtgärder för att trygga djurs välbefinnande föranleder. Om djuret har sålts eller sänts till slakt eller om annan inkomst av djuret har fått, ska kostnaderna dras av från försäljningspriset eller från den övriga inkomsten av djuret, och återstoden ges till djurets ägare eller innehavare. Den reglering som föreslås i 1 mom. motsvarar i sak den nuvarande regleringen. Emellertid förtyd-

ligas och preciseras regleringen. Kostnaderna för åtgärder kan för närvarande av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård. Djurets ägare eller innehavare ansvarar emellertid alltid för den slutliga betalningen av kostnaderna. Kostnaderna kan på nuvarande sätt betalas i förskott och tillfälligt av samhällets medel. I de åtgärder som avses i den föreslagna bestämmelsen kan tillsynsmyndigheten och en utomstående aktör vara parter, när vård skaffas någon annanstans på det sätt som avses i 96 § 1 mom. till exempel ett hundpensionat eller ett stall. När ett djur skaffas vård kan det vara nödvändigt att aktören får betalt för vårdkostnaderna på förhand. Djurägaren eller djurhållaren är dock alltid skyldig att ersätta landskapet för kostnaderna för åtgärderna.

De kostnader för omhändertagande, skötsel och avlivning av upphittade djur som avses i 1 mom. och 26 § 4 mom. ska på nuvarande sätt vara direkt utsökbara. På indrivning tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om kostnaderna inte går att driva in stannar de landskapet till last. En bestämmelse om detta föreslås i 2 mom.

15 kap. Register

110 §. Förande av register. De register som hänför sig till säkerställande av djurs välfärd är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, som också innehåller register som hänför sig till identifiering av djur och deras spårbarhet samt säkerställande av djurs hälsa och välbefinnande, livsmedelssäkerheten och växters sundhet liksom register som hänför sig till gårdars ägoförhållanden och besittning samt utbetalning av och tillsyn över jordbruksstöd. Bestämmelser om informationssystemets struktur, innehåll och ändamål, förande av de register som ingår i informationssystemet, utlämnande av registeruppgifter samt registeruppgifternas förvaringstid och avförande av uppgifter finns i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan *informationssystemslagen*. Lagen tillämpas inte bara på register som ingår i informationssystemet utan också på handlingar som upprättats inom jordbruks-, livsmedels- och landsbygdsnäringsförvaltningen, om uppgifterna i handlingarna anknyter till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Lagen är en allmän lag om landsbygdsnäringsförvaltningen och därför sekundär i förhållande till speciallagar, dvs. dess bestämmelser tillämpas inte i den mån de avviker från bestämmelser i någon annan lag. Lagens bestämmelser om registrens datainnehåll är också så pass allmänna att för att de krav som grundlagen ställer på behandlingen av personuppgifter förutsätts i fråga om flera register att lagens bestämmelser kompletteras med en speciallag. Exempelvis finns bestämmelser om register som hänför sig till identifiering av djur och deras spårbarhet i lagen om ett system för identifiering av djur.

För att säkerställa djurs välfärd förs det register över till exempel aktörer och verksamhetsställen som fått tillstånd för djurpark eller djurutställning. Dessutom förs det register över vissa tillsynsuppgifter som gäller förvaltningsbeslut som meddelats aktörer. För närvarande finns det inga bestämmelser på lagnivå om dessa registers datainnehåll i djurskyddslagen. Enligt förslaget ska bestämmelser om registren tas in i 15 kap. Registerbestämmelserna kopplas till informationssystemslagen genom att det föreskrivs att de register som avses i 15 kap. är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem och att informationssystemslagen tillämpas på dem.

De register som nu föreslås är alltså en del av det informationssystem som avses i informationssystemslagen. Ett förslag till ändring av informationssystemslagen ingår i regeringens proposition (RP 26/2018 rd). Enligt 2 § i informationssystemslagen tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) på uppgifternas och handlingars offentlighet, på utlämnande av uppgifter och handlingar och på avgifter som tas ut för utlämnandet av dem, medan dataskyddsförordningen och den föreslagna dataskyddslagen (/) tillämpas på behandlingen av personuppgifter. På behandling av personuppgifter tillämpas dock inte det som

anges i artikel 18.1 a och b i den förordningen. Bestämmelser om ändamålet med informationssystemet finns i 3 § och om avförande av uppgifter i 12 §. De nu föreslagna bestämmelserna om registret och dess datainnehåll kompletterar informationssystemslagens bestämmelser. Regleringen motsvarar i övrigt den reglering om registren inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som redan ingår i regeringens nämnda proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av vissa bestämmelser inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som gäller behandling av personuppgifter (RP 26/2018 rd).

Enligt informationssystemslagen förs registren i informationssystemet av Livsmedelsverket och Naturresursinstitutet under jord- och skogsbruksministeriets styrning. Myndigheterna ansvarar för att de registrerade uppgifterna är riktiga, var och en för sitt ansvarsområde. Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet, Lantmäteriverket och landskapen rätt att använda och uppdatera uppgifter i den omfattning som deras uppgifter förutsätter.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs att registren förs av Livsmedelsverket och landskapen tillsammans. Registret som gäller arrangerandet av djurtävlingar förs dock av landskapet. I artikel 26 i dataskyddsförordningen bestäms om gemensamt personuppgiftsansvariga. I artikel 26.1 sägs att om två eller fler personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen ska de vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Gemensamt personuppgiftsansvariga ska under öppna former fastställa sitt respektive ansvar för att fullgöra skyldigheterna enligt förordningen.

De andra tillsynsmyndigheterna ska emellertid använda registeruppgifterna och vara skyldiga att uppdatera dem i den utsträckning som deras lagbestämda uppgifter förutsätter. Ansvar för att göra registeranteckningar vilar i princip på den myndighet som beslutar om en åtgärd som ska föras in i registret, till exempel ett tillstånd eller ett förbud. I artikel 82 i allmänna dataskyddsförordningen bestäms om den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbitrådets ansvar och den registrerades rätt till ersättning. Varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av förordningen ska ha rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbitrådet för den uppkomna skadan. Varje personuppgiftsansvarig som medverkat vid behandlingen ska ansvara för skada som orsakats av behandling som strider mot allmänna dataskyddsförordningen. Ett personuppgiftsbitråde ska ansvara för skada uppkommen till följd av behandlingen endast om denne inte har fullgjort de skyldigheter i denna förordning som specifikt riktar sig till personuppgiftsbitråden eller agerat utanför eller i strid med den personuppgiftsansvariges lagenliga anvisningar.

111 §. Register över tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. I artikel 5 i allmänna dataskyddsförordningen bestäms om allmänna principer för behandling av personuppgifter. De är till exempel ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering och korrekthet. I artikel 6 bestäms om laglig behandling av personuppgifter. I artikel 6.1 uppräknas de villkor som ska vara uppfyllda för att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. Behandlingen av personuppgifter är laglig till exempel när den hänför sig till en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c), utförandet av en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e) och den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I artikel 6.3 i dataskyddsförordningen bestäms om det nationella handlingsutrymmet, dvs. när det är möjligt att föreskriva närmare om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. De uppgifter som förs in i registren är tillåtna enligt allmänna dataskyddsförordningen, och nödvändiga för tillsynen över verksamheten.

Enligt 1 mom. förs register över de djurparker, permanenta och ambulerande djurställningar samt cirkusar som det beviljats tillstånd för med stöd av den föreslagna lagen. Dessutom ska register föras över uppfödning av vilda djurarter i hägn, yrkesmässigt eller storskaligt hållande

av sällskaps- och hobbydjur, vård av skadade vilda djur samt anmälningspliktig avlivningsverksamhet och arrangerande av djurtävlingar. Registren förs i tillsynssyfte.

I 2 mom. uppräknas de uppgifter som ska föras in i registren. Till dem hör förutom de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemslagen och uppgifter om djurhållningsplatsen och verksamhetsstället bland annat uppgifter om vilken verksamhet tillståndet eller anmälan gäller, utredning om aktörens kompetens, de djurarter som verksamheten gäller och antalet djur, i fråga om avlivningsverksamhet räcker det med en uppskattning av det årliga antalet djur. I registret förs dessutom in utredning om djurhållningsplatsen och hur skötseln av djuren är ordnad när det är fråga om en djurpark, en permanent eller ambuleraande djurutställning, en cirkus, uppfödning av vilda djur i hägn, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur eller vård av skadade vilda djur. I fråga om djurparker förs det också in en utredning om den uppgift i syfte att trygga den biologiska mångfalden som anläggningen kommer att delta i. I fråga om en aktör som bedriver avlivningsverksamhet införs i registret också utredning om avlivningsmetoderna. Även eventuella tillståndsvillkor liksom uppgifter om inledande eller avslutande av verksamheten och väsentliga ändringar i verksamheten ska föras in i registret.

I 3 mom. uppräknas de uppgifter som ska föras in om arrangerandet av djurtävlingar. Substansbestämmelser om djurtävlingar föreslås ingå i 7 kap. De uppgifter som ska föras in i registret är av motsvarande typ som i förslaget till 2 mom., men i bestämmelsen beaktas dessutom de särskilda krav som gäller arrangerandet av djurtävlingar.

Enligt bemyndigandet i 4 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iaktas när registeruppgifterna förs in utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

112 §. *Uppgifter som ska registreras för tillsynen över djurvälståndet.* Den föreslagna paragrafen innehåller de uppgifter som måste registreras och som behövs för tillsynen över djurvälståndet och för planering, styrning och utveckling av tillsynen. Utöver de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemslagen kan man registrera inspektioner och provtagningar, den verksamhet och de djurarter som inspektionen gäller samt antalet djur, iakttagelser som gjorts i samband med inspektionen och resultaten från undersökningar av prov. Dessutom ska man kunna registrera uppmaningar och administrativa tvångsmedel som riktats mot aktören och som meddelats med stöd av förslaget till 12 kap. Med tanke på tillsynen är det dessutom nödvändigt att i registret föra in uppgifter om djur som hållits med stöd av förslaget till 118 § 1 mom. eller med stöd av 120 § 1 mom. och 2 mom. samt om dispenser enligt 10 § från förteckningen över djurarter. För att övervaka efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning förs i registret in även kompetensbevis och tillfälliga kompetensbevis som har utfärdats med stöd av avlivningsförordningen. Av mer allmän karaktär är 1 mom. 9 punkten i paragrafen. Vid tillsynen kan det visa sig nödvändigt att i registret föra in även andra uppgifter än de som nämns uttryckligen. Sådana uppgifter ska emellertid vara nödvändiga för tillsynen och de får inte innehålla sådan information som avses i artikel 9 eller 10 i dataskyddsförordningen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att även andra, för tillfället oförutsägbara uppgifter som eventuellt kunde vara nödvändiga för tillsynen över att bestämmelserna om djurvälstånd följs vid behov kan registreras. Artikel 9 i dataskyddsförordningen gäller behandling av särskilda kategorier av personuppgifter och artikel 10 behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iaktas när registeruppgifter förs in utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 kap. Straffbestämmelser

113 §. Straffbestämmelser i strafflagen. I paragrafen ingår på samma sätt som i 53 § i djurskyddslagen en hänvisningsbestämmelse till strafflagen som gäller straff. Enligt paragrafen finns bestämmelser om straff för djurskyddsbrott i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen. I 17 kap. strafflagen bestäms det om djurskyddsbrott i 14 §, om grovt djurskyddsbrott i 14 a § och om lindrigt djurskyddsbrott i 15 §.

114 §. Djurskyddsförseelse. I 54 § i djurskyddslagen bestäms om djurskyddsförseelse. Straffet är böter och för att det ska dömas ut förutsätts uppsåt eller oaktsamhet från aktörens sida. Man döms för djurskyddsförseelse, om inte gärningen utgör brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelserna om djurskyddsförseelse är avtrappade i förhållande till strafflagens bestämmelser, så att tillämpning av strafflagen förutsätter att ett djur behandlas på ett grymt sätt eller att det utsätts för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga, medan tillämpning av förseelsebestämmelsen inte förutsätter detta i samtliga fall. Straffbarhet på grundval av strafflagen förutsätter dessutom uppsåt eller grov oaktsamhet. Förseelsebestämmelsen är sekundär i förhållande till strafflagens bestämmelse.

Paragrafens rubrik är fortfarande djurskyddsförseelse, som på ett bra sätt beskriver bestämmelsens innehåll och som blivit etablerad praxis. Även den lägsta graden av tillräknande, dvs. oaktsamhet, kan fortfarande betraktas som motiverad i samband med djurskyddsförseelser på grund av vägande skäl som har att göra med tryggnad av djurens välfärd i sådana fall där gärningen eller försummelsen direkt kan äventyra ett djurs välfärd. Ett centralt syfte med den föreslagna lagen är att förbättra djurvälståndet och tillsynen över den samt att utöka myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden.

Strävan med kriminaliseringarna i paragrafen är att genom efterlevnad av lagens bestämmelser åstadkomma en effekt som förbättrar djurvälståndet och ökar respekten för djur. Bestämmelsen innehåller en del nya kriminaliseringar. De beror delvis på de nya verksamhetsformer som ingår i den föreslagna lagen, såsom djurtävlingar och djurhemsverksamhet för vilda djur. Överträdelser eller försummelser av de anmälningsskyldigheter som gäller dem och de krav som ställs på vissa andra nya verksamhetsformer behandlas vad kriminaliseringarna beträffar på samma sätt som sådana överträdelser av andra bestämmelser av motsvarande typ eller försummelser av krav som är kriminaliserade för närvarande. Sådana gärningar har i princip ingen direkt inverkan på djurs välfärd. Bakom regleringen av verksamhet som bedrivs med djur ligger dock en vägande och godtagbar samhällsgrund, nämligen att trygga djurs välfärd. För att uppnå detta mål förutsätts bland annat att tillsynsmyndigheterna känner till vissa verksamheter som bedrivs med djur och vissa aktörer. I förebyggande syfte är det motiverat att föreskriva att försummelse med att ansöka om tillstånd liksom försummelse av vissa anmälningsskyldigheter ska vara straffbara gärningar på samma sätt som nu. Eftersom gärningarna eller försummelseerna inte direkt inverkar på djurs välfärd ska de dock vara straffbara endast om de begås uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. I den föreslagna lagen utökas tillsynsmyndigheternas administrativa metoder att ingripa i förfarande som strider mot bestämmelserna, och därför kan graden av tillräknande höjas jämfört med nuläget.

Också konsumgånge med djur föreslås bli kriminaliserat. Även om den nämnda gärningen kan utgöra ett brott redan på grund av att det i strafflagen föreskrivs att det är straffbart att orsaka djur smärta eller lidande, är det med tanke på den förebyggande effekten nödvändigt att den gärning som nu föreslås blir förbjuden med stöd av 14 § är straffbar som sådan, trots att de villkor för straffbarhet som föreskrivs i strafflagen inte är uppfyllda. Konsumgånge med djur ska vara straffbart endast när det handlar om en uppsåtlig gärning.

Det totala antalet kriminaliseringar ökar något. Detta beror till stor del på att i den föreslagna bestämmelsen förklaras sådant som i den gällande bestämmelsen enbart nämns som hänvisningar till exempelvis 3—6 § i djurskyddslagen. De nämnda grundläggande bestämmelserna och de förordningar som utfärdats med stöd av dem innehåller för närvarande en central del av den reglering som hänför sig till de allmänna djurhållningsprinciperna, djurhållningsplatser samt skötsel och behandling av djur. Till dessa delar har regleringen i den nuvarande bestämmelsen varit tämligen öppen.

Artikel 23 i avlivningsförordningen ålägger medlemsstaterna att fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av förordningen och som ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Avlivningsförordningens krav tillämpas som sådana inom verksamhet som hör till förordningens tillämpningsområde. I paragrafen föreslås inga nya kriminaliseringar som gäller överträdelser av avlivningsförordningen. I bestämmelsen slopas däremot den nuvarande 2 mom. 9 punkten, som gäller lämnande av uppgifter som avses i artikel 14.2 i avlivningsförordningen. Uppgifterna hänför sig i första hand till godkännandet av slakterier och hör till livsmedelslagens område. De sanktioner som ingår i den gällande bestämmelsen har anmälts till kommissionen, som har ansett att sanktionerna är tillräckliga med avseende på artikel 23.

Den föreslagna paragrafen är i stort sett uppbyggd på samma sätt som den gällande bestämmelsen. 1 mom. innehåller kriminaliseringar där gärningen eller försummelsen kan orsaka djuret smärta eller lidande. Det är fortfarande motiverat att sådana gärningar är straffbara. Djurs välfärd utgör ett allt viktigare värde i vårt samhälle. Gärningar som orsakar djur smärta eller lidande kan betraktas som mycket klandervärda. Genom den förebyggande effekten är strävan med kriminaliseringarna att säkerställa djurs välfärd. Det finns således ett vägande samhällsligt behov av kriminaliseringarna. 2 mom. innehåller på nuvarande sätt i huvudsak försummelser som inte har direkt inverkan på djuret. Även bestämmelserna om försummelser är av förebyggande karaktär. Även om man kan ingripa i vissa försummelser genom till exempel ett föreläggande som meddelas med stöd av 92 § i den föreslagna lagen, kan kriminaliseringen anses nödvändig just med tanke på den förebyggande effekten. Den klandervärda gärningen kan också vara sådan att den inte längre går att korrigera. I synnerhet vid upprepade överträdelser kan ett bötesstraff vara det enda sättet att ingripa i den klandervärda verksamheten. Typiska exempel på sådana är försummelser i fråga om åtgärder som ofta är av engångsnatur, såsom i fall som avses i förslagets 1 mom. 1—3, 7, 9 och 10 samt 12—15 punkten och på motsvarande sätt i fall som avses i 2 mom. 1—3, 10, 11 och 19 punkten. Då är ett straff den metod som kommer i sista hand för att ingripa i den klandervärda gärningen. Det kan senare också avslöjas sådana brister i anslutning till djurens välfärd i verksamheten som kunde ha åtgärdats effektivt tidigare om aktören hade varit känd. Sådana är till exempel försummelse med att ansöka om tillstånd enligt förslaget till 2 mom. 15 punkten eller med att göra anmälan enligt 16, 17 eller 20 punkten. Det yttersta syftet med substansbestämmelserna om dessa är att få aktören känd för myndigheten så att verksamheten kan övervakas på korrekt sätt. Även då betonas kriminaliseringens förebyggande effekt.

Paragrafens 5 mom. är åter helt nytt. Det är fråga om en bedömning av gärningens allvarlighet i enskilda fall. Eftergift får ske i fråga om åtal eller straff för en djurskyddsförseelse, om de ekonomiska följderna på grund av ett annat myndighetsbeslut som meddelats till följd av gärningen kan anses vara en tillräcklig påföljd för aktören i förhållande till hur allvarlig gärningen var eller om aktören bryter mot ett förbud som har förenats med vite.

Såväl den nuvarande som den föreslagna regleringen om djurskyddsförseelse ska betraktas som betingad av ett vägande samhällsligt behov. Kriminaliseringen av gärningar eller försummelser inverkar förebyggande på sådana skadliga åtgärder i anslutning till djurs välfärd som äventyrar välfärden. Bestämmelserna är också förenliga med proportionalitetsprincipen.

Jämfört med den nuvarande bestämmelsen innehåller den föreslagna paragrafen om djurskyddsförseelse på det sätt som den straffrättsliga legalitetsprincipen kräver också sakliga karakteriseringar av de gärningar som är avsedda att vara straffbara samt mer exakta hänvisningar till de bestämmelser som det är straffbart att handla i strid med.

I 1 mom. ingår 15 punkter. I 1 punkten föreskrivs att det är straffbart att överge ett djur. Förbudet mot att överge djur är en de mest centrala bestämmelserna i lagen. Eftersom ett hållet djur är beroende av människan, leder det mycket snart till att djurets välfärd äventyras om det överges. En motsvarande bestämmelse ingår också i 1 punkten i den gällande lagen. I den gällande bestämmelsen hänvisas dock endast till lagens 5 §, där förbudet har ingått.

1 mom. 2 punkten gäller försummelse av skyldigheten att hjälpa ett sjukt eller skadat djur. Motsvarande förfarande är kriminaliserat i 3 punkten i den gällande bestämmelsen genom en hänvisning till lagens 14 §. Den föreslagna bestämmelsen är liksom alla bestämmelser som motiveras nedan mer exakt och noggrannare avgränsade än de nuvarande.

1 mom. 3 punkten gäller hårdhänt eller annars förbjuden hantering av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 6 §. För närvarande bestäms det dessutom mer detaljerat om behandling i 4 kap. i djurskyddsförordningen. I den föreslagna bestämmelsen hänvisas på nuvarande sätt också till vissa centrala bestämmelser i avlivningsförordningen. I artikel 3 i avlivningsförordningen bestäms om allmänna krav för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet, i artikel 4 om bedövningssmetoder, i artikel 15 om hantering och fixering av djur i slakterier och i bilaga III om driftsbestämmelser som säkerställer djurs välbefinnande i slakterier.

I 1 mom. 4 punkten föreskrivs på nuvarande sätt att det är straffbart att utföra en åtgärd som förbjuds i lagen. Motsvarande kriminalisering ingår i 3 punkten i den gällande bestämmelsen, där det hänvisas till lagens 7 § i fråga om förbjudna åtgärder.

1 mom. 5 punkten gäller utförande av en åtgärd utan tillräcklig kompetens och försummelse av smärtlindring. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 7 §. I 23 § i djurskyddsförordningen föreskrivs närmare om åtgärder som utförs på djur och när anestesi eller smärtlindring ska användas i samband med en åtgärd.

1 mom. 6 punkten är delvis ny, och gäller ämnen som är farliga för djurets välfärd. I 9 § i djurskyddsförordningen förbjuds att ge djur sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 1 mom. 1 punkten till lagens 5 §.

1 mom. 7 punkten gäller användning av förbjudna redskap och anordningar. En hänvisning med motsvarande innehåll ingår i 2 punkten i den gällande bestämmelsen.

1 mom. 8 punkten gäller försummelse av kraven på skötsel av djur i 4 kap. i den föreslagna lagen. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen av dessa genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till 5 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. De egentliga substansbestämmelserna om skötsel av djur har ingått i 3 kap. i djurskyddsförordningen eller i statsrådets förordningar om enskilda djurarter. Eftersom ett hållet djur är beroende av människan, äventyrar försummelse av djurets krav på skötsel snart djurets välfärd. Den föreslagna lagen ska på nuvarande sätt gälla alla djur. Eftersom djurarterna är så olika preciseras kraven på skötsel av djur på nuvarande sätt först i förordningarna om enskilda djurarter.

Enligt 1 mom. 9 punkten ska det vara förbjudet att tvinga djur att äta eller dricka. I 11 § i djurskyddslagen bestäms om tvångsmatning av djur. I den gällande bestämmelsen har tvångsmatning gjorts straffbart genom en hänvisning i 3 punkten till nämnda 11 §.

I 1 mom. 10 punkten föreskrivs om brott mot förbudet att använda djur för avel eller en avelsmetod genom att hänvisa till lagens 26 § 2 och 3 mom. på ett mera exakt sätt än nu. I den gällande bestämmelsen har motsvarande kriminalisering genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 8 §. För närvarande finns bestämmelser om avel också i 24 § i djurskyddsförordningen.

1 mom. 11 punkten gäller försummelse av kraven på djurhållningsplatser i 5 kap. i den föreslagna lagen. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen av detta genomförts enbart genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 4 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. De egentliga substansbestämmelserna om förvaringsutrymmen har ingått i 1 kap. i djurskyddsförordningen eller i statsrådets förordningar om enskilda djurarter. Eftersom ett hållet djur är beroende av människan, kan djurets välfärd äventyras genom att kraven på djurhållningsplatsen försummas. Eftersom djurarterna är så olika preciseras kraven på djurhållningsplatser på nuvarande sätt i förordningarna om enskilda djurarter.

1 mom. 12 punkten gäller överträdelse av förbudet som gäller påverkande av ett djurs prestationsförmåga eller beteende. I 9 § i djurskyddslagen bestäms om påverkande av djurs prestationsförmåga. Kriminaliseringen av överträdelse av detta förbud har genomförts genom en hänvisning i 3 punkten till den nämnda paragrafen.

1 mom. 13 punkten är ny och gäller arrangerande av djurtävlingar eller djurutställningar i strid med förbudet i 44 § 1 mom. Djurs välfärd kan äventyras på ett sätt som är engångsnatur genom att en tävling som strider mot förbudet arrangeras. I synnerhet för att förhindra upprepade fall bör man kunna ingripa i verksamheten också genom straff.

1 mom. 14 punkten gäller försummelse av kraven på avlivning av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 32 §.

1 mom. 15 punkten gäller försummelse av kraven på slakt av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts endast genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 33 §.

Paragrafens 2 mom. innehåller 29 punkter. 1 punkten är ny. I 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen anges de villkor som ska vara uppfyllda för att ett djur ska få hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller i ambulerande djurutställningar. Enligt bestämmelsen får endast sådana djur och djurarter hållas vilkas djurhållning enligt tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet kan ordnas på ett sätt som säkerställer djurens välfärd. En förteckning över andra än sällskaps- och hobbydjur ingår i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs åter om de djur och djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur.

I den föreslagna 1 punkten kriminaliseras sådant hållande av djur som strider mot lagen. Med stöd av förslaget till 98 § 1 mom. ska ett hållet djur på vissa villkor kunna tas om hand och avlivas. Detta är dock en otillräcklig åtgärd framför allt i sådana fall där personen upprepar sitt förfarande. Framför allt då borde man kunna ingripa i verksamheten också genom straff.

I 2 mom. 2 punkten ingår en bestämmelse med liknande innehåll som den gällande bestämmelsen om försummelse av uppsiktskyldigheten beträffande barn som är yngre än femton år. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 2 mom. 3 punkten till lagens 64 §.

RP 154/2018 rd

2 mom. 3 punkten gäller användning av ett djur i en tävling eller utställning i strid med förbudet i 15 § 3 mom. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 2 mom. 1 punkten till förbud som avses i lagens 7 § 3 mom.

2 mom. 4 punkten är ny. I förslaget till 17 § 2 mom. förutsätts att aktören försäkras sig om att de redskap, anordningar och ämnen som avses i bestämmelsen uppfyller de krav som ställts på dem. För att säkerställa att bestämmelsen följs är det nödvändigt att en försummelse som strider mot den är en straffbar gärning. Genom att försumma skyldigheten kan man äventyra djurens välfärd. För att förhindra i synnerhet upprepade fall bör man kunna ingripa i verksamheten också genom straff.

2 mom. 5 punkten motsvarar i sak 2 mom. 1 punkten i den gällande bestämmelsen, där det hänvisas till förbudet mot tillverkning, import, försäljning och överlåtelse i lagens 12 §.

2 mom. 6 punkten är ny. I förslaget till 24 § 4 mom. åläggs djurägaren eller djurhållaren att hindra sina däggdjur från att föröka sig okontrollerat. Syftet med bestämmelsen är bland annat att förhindra uppkomsten av vilda kattpopulationer. Får djur föröka sig okontrollerat leder det ofta till exempel problem på grund av inavel. Att djur får föröka sig okontrollerat hör ofta ihop med valpfabriker, där man försöker maximera den ekonomiska nyttan av djur genom effektiv förökning. I synnerhet för att förhindra upprepade fall bör man kunna ingripa i verksamheten också genom straff.

I 2 mom. 7 punkten kriminaliseras överträdelse av förbudet mot att ta vilda djur för uppfödning. I den gällande bestämmelsen har kriminalisering genomförts i 2 mom. 1 punkten genom en hänvisning till lagens 13 § 1 mom.

Innehållet i 2 mom. 8 punkten, som gäller försummelse av bokföringskravet beträffande produktionsdjur, motsvarar den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 26 a §. Bokföringen är viktig för att kunna bedöma hur djuren sköts. Den är också viktig för att trygga livsmedelssäkerheten.

2 mom. 9 punkten gäller försummelse av vissa uppgifter som gäller djur som överlåts. Motsvarande kriminalisering ingår i den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till 14 §. Den gällande anmälningsskyldigheten avser ändå bara en sjukdom eller skada hos djuret. Anmälningsskyldigheten enligt 40 § i den föreslagna lagen är mer omfattande. I förebyggande syfte är det nödvändigt att föreskriva att brott mot dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

2 mom. 10 punkten är till övervägande del ny. I den gällande 2 mom. 1 punkten har man kriminaliserat överlåtelse av djur som pris vid lotterier och tävlingar genom att hänvisa till förbudet i 18 §, som gäller saken. Begränsningarna i 41 § i den föreslagna lagen är mer omfattande. I förebyggande syfte är det nödvändigt att föreskriva att även brott mot andra motsvarande begränsningar är en straffbar gärning.

2 mom. 11 punkten är ny. I den föreslagna lagen föreskrivs mer omfattande än nu om krav på djurtävlingar och djurutställningar. I den straffbestämmelse som föreslås nu intas kriminaliseringar av brott mot eller försummelse av de krav som gäller sådan verksamhet på samma sätt som i fråga om annan motsvarande verksamhet. I synnerhet för att förhindra upprepade fall bör man kunna ingripa i verksamheten också genom straff.

Även 2 mom. 12 punkten är ny och gäller anmälan om tävlingar och utseende av tävlingsveterinär. Enligt 45 § 2 mom. i den föreslagna lagen ska den som arrangerar en djurtävling göra skriftlig anmälan om sin verksamhet till landskapet. Enligt 3 mom. i den nämnda bestämmelsen ska tävlingsarrangören också utse en tävlingsveterinär för varje tävling. Anmälan om täv-

lingar som arrangeras är viktig för tillsynen. Tävlingsveterinären spelar en central roll för att trygga djurens välfärd under tävlingen. I förebyggande syfte är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

Även 2 mom. 13 punkten gäller djurtävlingar och är ny. I 47 § i den föreslagna lagen föreskrivs om vissa av tävlingsveterinärens och tävlingsarrangörens skyldigheter. Tävlingsveterinärens uppgift är att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välfärd. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Tävlingsveterinären ska också underrätta arrangören om skador som inträffat under tävlingen och som kommit till veterinärens kännedom. Tävlingsveterinären ska dessutom vid behov utföra vårdåtgärder av första hjälpen-typ på djur som används i tävlingen, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt nödvändiga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Om tävlingsveterinären misstänker eller upptäcker att ett djur används eller behandlas så att djurets välfärd äventyras i onödan, ska veterinären omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om saken.

Det är av central betydelse för att säkerställa djurens välfärd under en tävling att de skyldigheter som anges i förslaget till 47 § fullgörs. I förebyggande syfte är det nödvändigt att förskriva att försummelse av dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

Också 2 mom. 14 punkten är ny och gäller djurtävlingar. I 48 § 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om skyldighet för arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar att registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välfärd under tävlingen. Registreringsdokumentet ska förvaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades. I förebyggande syfte är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av skyldigheten är en straffbar gärning på samma sätt som andra aktörers försummelse med bokföringen.

2 mom. 15 punkten gäller försummelse att ansöka om tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 20 och 20 a §. Verksamheten är förenad med sådana risker för djurs välfärd som förutsätter att verksamheten är tillståndsbelagd och övervakas regelbundet. Skyldigheten att ansöka om tillstånd är viktig, så att iakttagbara men för välfärden kan förebyggas.

2 mom. 16 punkten gäller yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur. Försummelse av anmälan är på motsvarande sätt kriminaliserad i den gällande 2 mom. 3 punkten genom en hänvisning till lagens 24 §. Verksamheten är förenad med sådana risker för djurs välfärd som förutsätter att verksamheten är tillståndsbelagd och övervakas regelbundet. Skyldigheten att göra anmälan är viktig, så att iakttagbara men för välfärden kan förebyggas.

2 mom. 17 punkten är ny. En ny sak i den föreslagna lagen är djurhemsverksamhet för vilda djur. Enligt förslaget till 60 § 1 mom. ska det innan sådan verksamhet inleds göras en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. Kriminaliseringen av försummelse av anmälan följer samma principer som den kriminalisering som föreslås i 16 punkten.

I 2 mom. 18 punkten föreskrivs om förande och bevarande av en förteckning över djur som är föremål för tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Innehållet i bestämmelsen motsvarar den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 26 §. Förande och bevarande av förteckningen är en förutsättning för att verksamheten ska kunna övervakas på korrekt sätt.

Den föreslagna kriminaliseringen följer motsvarande principer som försummelser av andra bokföringsskyldigheter.

2 mom. 19 punkten är delvis ny. I den gällande 1 mom. 1 punkten hänvisas till lagens 6 §, som gäller behandling av djur. Kriminaliseringen gäller också behandling av djur i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av den nämnda paragrafen. Kriminaliseringen av överträdelse av förbudet mot att avliva djur med jaktmetoder följer mera exakt av 14 § 7 punkten i djurskyddsförordningen, enligt vilken orsakande av onödigt lidande samt onödig smärta och plåga i regel är att renar eller andra husdjur eller sådana djur som uppfötts i en farm i produktions syfte dödas med skjutvapen vid jakt. Förbudet mot att avliva djur i underhållningssyfte är nytt. Eftersom gärningen är av engångsnatur är ett straff i praktiken det enda sättet att ingripa i klandervärd verksamhet. I förebyggande syfte är det nödvändigt att föreskriva att överträdelse av även denna bestämmelse är en straffbar gärning.

Innehållet i 2 mom. 20 punkten motsvarar den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till 33 c §, som gäller anmälningsskyldighet. Verksamheten är förenad med sådana risker för djurs välfärd som förutsätter att verksamheten anmäls och övervakas regelbundet. Skyldigheten att göra anmälan är viktig, så att iakttagbara men för välfärden kan förebyggas. Den föreslagna kriminaliseringen följer motsvarande principer som försummelser av andra motsvarande anmälningsskyldigheter.

Regleringen i 2 mom. 21 punkten om överträdelse av djurhållningsförbud motsvarar den gällande 2 mom. 2 punkten. För närvarande är gärningen straffbar också när den begås av oaktsamhet. Straffbestämmelsen behövs fortfarande i förebyggande syfte och med tanke på rättssystemets trovärdighet.

2 mom. 22—29 punkten gäller på samma sätt som för närvarande påföljder som ett effektivt genomförande av avlivningsförordningen förutsätter.

2 mom. 22 punkten motsvarar i övrigt den gällande 4 punkten men hänvisningen till artikel 5.2, som gäller slakt med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, slopas som onödig. I propositionen föreslås att djur alltid ska bedövas före blodavtappningen. I artikel 5.1 i avlivningsförordningen bestäms om skyldigheter för företagarna att bland annat se till att personer med ansvar för bedövning eller annan utsedd personal regelbundet kontrollerar att djuren inte visar några tecken på medvetande eller känsel under perioden mellan bedövningsprocessens slut och döden.

2 mom. 23 punkten motsvarar den gällande 5 punkten. I artikel 6 i avlivningsförordningen bestäms om skyldighet för företagarna att planera avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet i förväg och utföra dessa i enlighet med standardrutiner. Företagarna ska således också utarbeta standardrutiner och tillämpa dem för att säkerställa att avlivning och därmed sammanhängande verksamhet utförs på behörigt sätt.

2 mom. 24 punkten motsvarar den gällande 6 punkten. I artikel 7.3 i avlivningsförordningen förutsätts att avlivning av pälsdjur sker i närvaro och under direkt överinseende av en person som innehar ett sådant kompetensbevis som avses i förordningen. Företagare som har pälsfarmer ska också i förväg meddela den behöriga myndigheten när djur ska avlivas. Försummelser av denna anmälan kriminaliseras på nuvarande sätt i den föreslagna punkten.

2 mom. 25 punkten motsvarar den gällande 7 punkten. I artikel 8 i avlivningsförordningen föreskrivs att produkter som saluförs eller annonseras ut som fixerings- eller bedövningsutrustning får endast säljas när de åtföljs av lämpliga bruksanvisningar på ett sätt som garanterar optimala förhållanden för djurskydd.

2 mom. 26 punkten motsvarar den gällande 8 punkten. I artikel 9 i avlivningsförordningen förutsätts att företagarna ser till att all utrustning som används för fixering eller bedövning av djur underhålls och kontrolleras i enlighet med tillverkarens anvisningar och av personal som särskilt utbildats för denna uppgift. Dessutom ska företagarna föra journal över underhållsåtgärderna. De ska bevara dessa journaler under minst ett år och, på begäran, göra dem tillgängliga för den behöriga myndigheten. Där djur bedövas ska företagarna se till att det finns lämplig reservutrustning omedelbart tillgänglig på plats och att denna används om den bedövningsutrustning som ursprungligen skulle användas inte fungerar.

2 mom. 27 punkten motsvarar den gällande 10 punkten. Enligt artikel 16 i avlivningsförordningen ska företagarna inrätta och tillämpa lämpliga övervakningsförfaranden i slakterier. Övervakningsförfarandena ska beskriva hur de kontroller som avses i artikel 5 i förordningen ska utföras.

2 mom. 28 punkten motsvarar den gällande 11 punkten. Enligt artikel 17.1 i avlivningsförordningen ska företagarna utse en djurskyddsansvarig för varje slakteri som ska bistå dem med att se till att bestämmelserna i avlivningsförordningen efterlevs.

2 mom. 29 punkten motsvarar den gällande 12 punkten. I artikel 17.5 i avlivningsförordningen förutsätts att den djurskyddsansvarige för ett register över de åtgärder som vidtagits för att förbättra djurskyddet i det slakteri där denne utför sina uppgifter. Detta register ska bevaras i åtminstone ett år.

Paragrafens 3 mom. är nytt. Där föreslås att könsumgänge med djur kriminaliseras. I 14 § i den föreslagna lagen förbjuds könsumgänge med djur. Det föreslås att överträdelse av förbudet ska bestraffas som djurskyddsförseelse, även om gärningen inte orsakar djuret onödigt smärta eller onödigt lidande. Kriminaliseringen kan dock motiveras med den risk som gärningen utgör för djurets fysiska och/eller psykiska välbefinnande. Verksamhet av denna typ kan anses äventyra djurets välfärd i onödan och således strida mot 6 § 1 mom. i den föreslagna lagen.

När en människa har könsumgänge med ett djur kan risken för att djurens ska skadas fysiskt och/eller psykiskt eller för men för välfärden vara olika i olika situationer. Det kan således föreskrivas att gärningen är straffbar endast när den äventyrar eller är ägnad att äventyra djurets välfärd. Det är dock motiverat att föreskriva att gärningen är straffbar som sådan med beaktande av att enligt 6 § 1 mom. i den föreslagna lagen ska djur behandlas med respekt. Könsumgänge med djur strider mot denna skyldighet. Könsumgänge med djur kan anses vara nedsettande med tanke på djurs värde. Fenomenet förekommer dock såväl i Finland som på andra håll i världen. Verksamheten riktar sig mot såväl sällskaps- och hobbydjur som produktionsdjur. Det är dock svårt att uppskatta fenomenets omfattning, eftersom dylik verksamhet i allmänhet bedrivs i hemlighet och den kommer således sällan till myndigheternas kännedom. I synnerhet när människan använder sitt eget djur för att tillfredsställa sina sexuella behov är det ganska lätt att hemlighålla verksamheten för utomstående. Risken är bli fast är liten och man kan inte nödvändigtvis påverka dylikt beteende på något effektivt sätt genom att kriminalisera gärningen. Risken för att bli fast ökar dock när gärningen riktas mot ett djur som tillhör någon annan. Så är fallet framför allt när någon annans djur utnyttjas olovligt. Man kan anta att gärningen då i allmänhet riktas mot produktionsdjur och hästar som hålls i ett stall som är separat från bostadsbyggnaden eller på bete eller i en inhägnad. Risken för att bli fast ökar om djuren övervakas aktivt med till exempel övervakningskameror med inspelningsfunktion. Användningen av övervakningskameror i djurstall har ökat de senaste åren.

Djurens förbättrade ställning i lagstiftningen har lett till att sexuellt umgänge mellan människa och djur har förbjudits och kriminaliserats i många länder, såsom i flertalet europeiska länder.

Människor är intresserade av hur djur behandlas, och det betraktas inte som allmänt godtagbart att djur utnyttjas för människans sexuella syften. Många sällskaps- och hobbydjur betraktas som familjemedlemmar som ska bemötas på ett sätt som respekterar deras värde. Det fästs allt större uppmärksamhet vid behandlingen av produktionsdjur och man kräver att de ska behandlas bra. Dessutom bör det påpekas att produktionsdjur används till exempel för livsmedelsproduktion. Det kan inte betraktas som godtagbart att sådana djur utnyttjas för sexuella syften.

När bestämmelsen om tidelag stryks på 1970-talet fästes uppmärksamhet bland annat vid att enligt erfarenhet är det inte särskilt framgångsrikt att genom straffbestämmelser försöka styra det sexuella beteendet och strafflagstiftningen inte är ett ändamålsenligt sätt att upprätthålla könsmoralen. Tyngdpunkten i granskningen låg uttryckligen på människan, och inte på djurens välfärd. Vår kunskap om djur har ökat och djurens ställning förbättrats jämfört med tidigare. Det föreslås att ändringen beaktas redan i 1 § som gäller lagens syfte.

Det är motiverat att föreskriva att sexuellt utnyttjande av djur är straffbart som sådant, när det är fråga om förbjudet könsumgänge mellan människa och djur. Behovet av kriminalisering undanröjs inte av att risken för att bli fast för dylika gärningar kan variera avsevärt. Det är inte motiverat att behandla straffbarheten på olika sätt beroende på om det är fråga om ens eget eller någon annans djur. Aktiv övervakning av djuren, till exempel i produktionsdjursutrymmen och stall, ökar risken för att bli fast när gärningsmannen är en utomstående person. Detta kan åtminstone i dessa fall antas förebygga könsumgänge med djur. Dessa djurhållningsplatser besöks dessutom av utomstående som har tillstånd till det, varvid risken för att en person som utnyttjar sitt eget djur ska bli fast ökar jämfört med könsumgänge som äger rum till exempel i en bostad.

Den som handlar i strid med 14 § i den föreslagna lagen kan meddelas ett förbud enligt 94 §. Enbart ett förbud för den som gjort sig skyldig till gärningen är dock inte alltid ett tillräckligt sätt att ingripa i situationen. Tillsynsmyndighetens metoder är begränsade om förbudet inte iakttas. Inte heller en åtgärd som avses i 97 § i den föreslagna lagen är alltid tillräcklig. I vissa fall kan det vara nödvändigt att personen kan meddelas djurhållningsförbud med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen. Meddelande av förbud förutsätter dom för åtminstone djurskyddsförseelse. Villkoret är då att personen kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan behövas särskilt till exempel i en sådan situation att en person upprepade gånger trots förbud har könsumgänge med djur. Dessutom bör det påpekas att förbud också kan meddelas en person som inte döms till straff med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i strafflagen. Gärningen ska vara straffbar om den utförs uppsåtligen.

För tydlighetens skull föreslås i 4 mom. att vad som i 1 eller 2 mom. föreskrivs om lagens bestämmelser gäller också de närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Flera bestämmelser innehåller bemyndigande att utfärda bestämmelser som är noggrannare än lagbestämmelserna genom förordning av statsrådet. Även dessa bestämmelser ska tas i betraktande när med bedömer hur klandervärd en gärning är. Reglering som gäller detta har med den gällande bestämmelsens hänvisningsteknik delvis kunnat intas i de behöriga punkterna i straffbestämmelsen. Den nu föreslagna regleringen motsvarar den gällande bestämmelsen vad gäller straffbarhetens omfattning.

Det föreslagna 5 mom. är nytt. Genom den föreslagna bestämmelsen utvidgas myndigheternas prövningsrätt vid bedömningen av de administrativa åtgärdernas tillräcklighet och behovet av straffrättsliga åtgärder i förhållande till den gärning som är föremål för bedömning. Prövningsrätten gäller förutom domstolarna även åklagarmyndigheterna. Prövningsrätten gäller hela straffbestämmelsen oberoende av om vitet har gällt allt förfarande som faller inom rekvisitet.

Bestämmelsen gör det möjligt att beakta administrativa påföljder i större utsträckning än de allmänna bestämmelserna om att avstå från åtgärder. I bestämmelsen är det fråga om skälighetsbedömning i enskilda fall.

115 §. Djurhållningsförbud. I 1 mom. ingår på nuvarande sätt en hänvisning till 17 kap. 23 § i strafflagen, där det bestäms om meddelande av djurhållningsförbud.

I 2 mom. ingår en bestämmelse som liknar den nuvarande om att domstolen skyldig att göra anmälan om ett avgörande som gäller djurhållningsförbud till Rättsregistercentralen, som för ett register över djurhållningsförbud. Även fullföljdsdomstolen ska meddela den registeransvarige, om den har förbjudit verkställigheten av en dom som gäller djurhållningsförbud.

116 §. Förverkandepåföljd. I paragrafen ingår på nuvarande sätt en hänvisning till 17 kap. 23 a § i strafflagen, där det bestäms om förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott.

17 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

117 §. Ikraftträdande. I paragrafen ingår en sedvanlig bestämmelse om lagens ikraftträdande. Genom den föreslagna lagen upphävs 1996 års djurskyddslag.

I propositionen föreslås också att bestämmelser i vissa andra lagar ändras, där det hänvisas till den upphävda lagen. Det finns emellertid så många sådana hänvisningar i lagstiftningen att i detta sammanhang är det inte ändamålsenligt eller möjligt att börja ändra andra författningen än de som har ett fastare samband med den föreslagna lagen. Laglighetsprincipen förutsätter till exempel att strafflagen ändras. I övrigt intas i den nu föreslagna paragrafen en bestämmelse enligt vilken en hänvisning till den upphävda lagen anses som en hänvisning till den föreslagna lagen.

Med stöd av den upphävda lagen har det utfärdats flertalet förordningar av jord- och skogsbruksministeriet och statsrådet, som innehåller detaljerade krav på hållandet av olika djurslag. Även i den föreslagna lagen finns det rikligt med bemyndiganden att utfärda förordning, med stöd av vilka avsikten är att se till att lagens bestämmelser kan preciseras ytterligare. Man minner dock inte utfärda alla behövliga förordningar innan den nu föreslagna lagen börjar tillämpas. Därför är det nödvändigt att de författningar som utfärdats med stöd av den upphävda lagen kan tillämpas tills de upphävs separat. Ett omnämnande av detta föreslås i 3 mom.

118 §. Innehav av vissa djurindivider. I paragrafen intas en övergångsbestämmelse, som tillämpas på i 8 § 2 mom. i den föreslagna lagen avsedda djurindivider som hålls som produktionsdjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar när lagen träder i kraft. Djurägaren eller djurhållaren får inneha ett sådant djur till det dör en naturlig död. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur. Djurägaren eller djurhållaren ska anmäla innehav av andra djur än sådana som avses i bilaga 1 till landskapet inom sex månader från det att denna lag har trätt i kraft. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den görs får utfärdas genom förordning av statsrådet.

119 §. Övergångsbestämmelser som gäller djurhållningsplatser. I 37 § i den föreslagna lagen förbjuds att djur hålls på vissa sätt som begränsar djurens rörelser på den permanenta djurhållningsplatsen. Enligt de gällande författningarna är sådan djurhållning dock tillåten. Bland annat för att säkerställa att de nuvarande aktörerna inte orsakas onödiga kostnader av den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om vissa övergångstider. Övergångstiderna gäller ladugårdar, svinhus och häststall. Bestämmelser om dessa föreslås i 2—4 mom. Övergångstiderna till-

lämpas på ladugårdar, svinhus och stall som är i drift när den föreslagna lagen träder i kraft. På ladugårdar, svinhus och stall och avdelningar i sådana som renoveras efter lagens ikraftträdande tillämpas 37 § 2 mom. när renoveringen är klar. Med renovering avses att byggnaden eller en del av den ändras eller repareras så att den motsvarar en ny byggnad eller ett nytt utrymme. Vid en renovering moderniseras en del av bygganden eller en avdelning i den så att inredning som är dålig med tanke på djurens välfärd eller arbetsmiljön byts till ny som är bättre med tanke på djurens välfärd och arbetsmiljön. Renovering är till exempel att box- och golvkonstruktioner byts ut samt att gödselrännans mått ändras. Som renovering anses däremot inte ändringar i samband med det allmänna underhållet av utrymmena, såsom att slitna galler eller lampor byts ut. På ladugårdar, svinhus och stall samt nya avdelningar i sådana som byggs efter lagens ikraftträdande tillämpas 37 § 2 mom. när den nya ladugården, det nya svinhuset eller stallet eller den nya avdelningen är klar.

Upphörandet med långvarig användning av insemineringshäckar i svinhus förutsätter ändringar i svinhusbyggnadens konstruktioner. Samma antal djur behöver större yta eller alternativet är det möjligt att hålla färre svin än tidigare i samma byggnad. Kostnads kalkylen för investeringar i konstruktioner i hela landet är cirka 8,8 miljoner euro beräknat för cirka 400 suggstall med cirka 250—300 suggplatser. Tilläggs kostnaden för investeringar vore enligt den utredning som gjorts cirka 22 000 euro i ett svinhus av denna storlek. Det är nödvändigt att fördela kostnaderna för investeringarna över en tillräckligt lång övergångstid. Övergångstiden föreslås vara 15 år från lagens ikraftträdande. När andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion inte längre får hållas fortlöpande uppbundna måste det ordnas boxar för djuren i stället för båsplatser. Detta förutsätter konstruktiva förändringar i ladugården samt en större yta för att hålla samma antal djur eller alternativt måste antalet djur minskas. Även upphörandet med att hålla hästar fortlöpande uppbundna har motsvarande konsekvenser i de enskilda fall där spiltor fortfarande används. När det gäller stall och ladugårdar riktar sig dock ändringarna mot endast en liten del, så en tillräckligt övergångstid föreslås vara fem år från lagens ikraftträdande.

120 §. Övergångsbestämmelser som gäller innehav av vilda djur. I paragrafen föreslås övergångsbestämmelser som gäller innehav av vissa vilda djur. Bestämmelsens syfte är att förhindra att oskäligen situationer uppstår i sådana fall där det förfarande som iakttagits vid omhändertagandet av ett djur har uppfyllt kraven enligt den upphävda lagen.

I 13 § 1 mom. i djurskyddslagen förbjuds tagande av vilda däggdjur och fåglar för uppfödning. I 28 § 1 mom. i den föreslagna lagen utvidgas förbudet till alla ryggradsdjur. Enligt 1 mom. ska det fortfarande vara tillåtet att hålla en djurindivid som omhändertagits med stöd av den upphävda lagen tills djuret dör. Ett ytterligare villkor är att det inte är förbjudet att inneha djuret med stöd av till exempel naturvårdslagen eller lagstiftningen om främmande arter.

Enligt 13 § 2 mom. i djurskyddslagen ska ett djur som har omhändertagits för tillfällig sjukvård eller för något annat godtagbart tillfälligt behov försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, skall djuret avlivas. I förslaget till 60 § 2 mom. skärps villkoren för vård av vilda djur. Efter att djuret getts vård ska det försättas i frihet eller placeras i en djurpark. Om man inte kan förfara på detta sätt ska djuret avlivas. I 2 mom. föreslås en bestämmelse som gör det möjligt att fortsätta att inneha ett djur som före lagens ikraftträdande omhändertagits för tillfällig sjukvård eller för något annat godtagbart tillfälligt behov. En sådan djurindivid får innehas tills den dör.

Djurhållningen ska naturligtvis uppfylla övriga krav enligt den föreslagna lagen. För att säkerställa att landskapet känner till de djur som avses i 1 och 2 mom. ska den som håller djuret anmäla innehavet av djuret inom sex månader efter lagens ikraftträdande. Detta är nödvändigt

för att övervaka att de krav på innehav av vilda djur som ställs i den föreslagna lagen inte kan kringgås. Anmälningsskyldigheten motsvarar den anmälningsskyldighet som föreskrivs i förslaget till 8 § 3 mom.

121 §. Övergångsbestämmelser som gäller tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet. Med stöd av den upphävda lagen har det beviljats tillstånd enligt 49 § 1 mom. för djurparker, cirkusar samt permanenta och ambulerande djurutställningar. För tydlighetens skull föreslås att sådana tillstånd fortfarande ska vara i kraft i enlighet med tillståndsvillkoren.

Enligt förslaget till 56 § ska den som håller en husdjursgård för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser göra en kompletterande anmälan till den anmälan som föreskrivs i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) eller med stöd av den. Kompletterande anmälan ska enligt 57 § också göras i fråga om uppfödning av vilda djur i hägn i viltvårdssyfte eller produktionssyfte. Lagen om ett system för identifiering av djur innehåller bestämmelser och tidsgränser inom vilka inledande av verksamheten eller ändringar i den ska anmälas. Anmälningstiden är 30 dygn. För tydlighetens skull intas i förslagen till 2 och 3 mom. bestämmelser om kompletterande anmälan som gäller husdjursgårdar och uppfödning av vilda djur i hägn. Anmälan ska göras inom 30 dygn efter lagens ikraftträdande. Husdjursgårdar har med stöd av den upphävda lagen krävt tillstånd för permanent djurutställning. Även om tillståndsplikten upphör när de föreslagna lagen träder i kraft, känner myndigheterna i princip till aktörerna.

Även den som håller sällskaps- eller hobbydjur yrkesmässigt eller annars i stor skala på det sätt som avses i förslaget till 59 § ska vid behov göra anmälan om verksamheten. Definitionen av verksamheten ändras något jämfört med den upphävda lagen, vilket kan förutsätta att de anmälda uppgifterna uppdateras.

I 60 § i den föreslagna lagen ingår en ny skyldighet som gäller anmälan om bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur. En aktör som bedriver sådan verksamhet ska göra nämnda anmälan till landskapet inom två månader efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

1.2 Strafflagen

17 kap. Om brott mot allmän ordning

14 §. *Djurskyddsbrott.* I 17 kap. 14 § i strafflagen föreskrivs om djurskyddsbrott. Med stöd av bestämmelsen är det straffbart att behandla ett djur med grymhet eller utsätta det för onödigt lidande eller onödig smärta i strid med den lagstiftning som det hänvisas till i paragrafen. I 1 punkten hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälstånd. I den föreslagna lagen om djurvälstånd ingår också nya förpliktelser som inte finns i den nuvarande djurskyddslagen. Som djurskyddsbrott bestraffas i fortsättningen också sådan behandling av djur i strid med de nya förpliktelserna som är grym mot ett djur eller som utsätter det för onödigt lidande eller onödig smärta.

I 6 § i den föreslagna lagen om djurvälstånd föreskrivs om förbud mot att orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande. Det är inte längre nödvändigt att föreskriva om plåga som orsakas djur, eftersom det ingår i lidande. Därför stryks omnämmandet av plåga även i bestämmelsen om djurskyddsbrott.

23 §. Djurhållningsförbud. I 17 kap. 23 § i strafflagen finns bestämmelser om djurhållningsförbud. Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen kan djurhållningsförbud meddelas bland annat den som döms till djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. I 54 § 1 mom., som det hänvisas till,

uppräknas gärningar och försummelser som kan ha direkt inverkan på djurs välfärd och som är straffbara även när de begås av oaktsamhet. Djurhållningsförbud kan i sådana situationer fortfarande i princip betraktas som en motiverad åtgärd för att säkra djurs välfärd.

Hänvisningen till 54 § 1 mom. i djurskyddslagen ändras till en hänvisning till 114 § 1 mom. i lagen om djurvälfärd. Förslaget till 114 § 1 mom. innehåller på samma sätt som den nuvarande bestämmelsen sådana kriminaliseringar som avser gärningar eller försummelser av skötsel- eller andra förpliktelser som inverkar direkt och skadligt på djurs välfärd. Gärningar av förseelsetyp är inte alltid sådana att en person på grund av dem kan betraktas som olämplig eller oförmögen att sköta om djur. I dessa situationer föreslås inga ändringar i sak i grunderna för att meddela djurhållningsförbud jämfört med nuläget.

Dessutom hänvisas till 114 § 2 mom. i den föreslagna lagen om djurvälfärd. Överträdelse av skyldigheten som gäller djur som får föröka sig okontrollerat kan orsaka djuren onödigt lidande och bland annat men för välfärd som hänför sig till djurens genom. Att djur får föröka sig okontrollerat hör ofta ihop med valpfabriker, där man försöker maximera den ekonomiska nyttan av djur genom effektiv förökning. För att trygga djurens välfärd är det nödvändigt att den som överträder skyldigheten kan meddelas djurhållningsförbud. I den föreslagna bestämmelsen hänvisas också till 114 § 3 mom. Enligt det kan en person som avsiktligt bryter mot förbudet mot att ha konsumgånge med djur dömas för djurskyddsförseelse. Enbart straff för den som gjort sig skyldig till gärningen är dock inte alltid tillräckligt för att ingripa i situationen. I vissa fall kan det vara nödvändigt att personen i fråga meddelas djurhållningsförbud för att trygga djurets välfärd. Djurhållningsförbud kan behövas särskilt i till exempel sådana situationer där en person upprepade gånger trots att denne meddelats förbud har konsumgånge med djur.

1.3 Lagen om transport av djur

3 §. Förhållande till vissa författningar. I det gällande 1 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälfärd. I bestämmelsen slopas ordet ”hantering” för i den föreslagna lagen är hanteringen en del av behandlingen. Samtidigt ändras författningssamlingens nummer på den upphävda lagen om djursjukdomar i 2 mom. i överensstämmelse med den nuvarande lagen om djursjukdomar. I paragrafen företas också vissa tekniska korrigeringar.

1.4 Jaktlagen

1 §. Lagens tillämpningsområde. I det gällande 3 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälfärd.

33 §. Fångstredskap och fångstmetoder. I 4 mom. hänvisas till 3 § om förbud mot att orsaka djur onödig smärta och plåga och till 32 § om avlivning av djur i 32 § i djurskyddslagen. Hänvisningarna ändras så att den avser behöriga paragrafer i den föreslagna lagen om djurvälfärd.

1.5 Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. I 1 mom. i den gällande bestämmelsen hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälfärd. Samtidigt slopas i bestämmelsen ordet ”hantering” för i den föreslagna lagen är hanteringen en del av behandlingen.

1.6 Naturvårdslagen

38 §. Fridlysning av djurarter. I det gällande 3 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd, och till lagen om djursjukdomar. Hänvisningarna har hänfört sig till främmande arter, som numera regleras genom lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015) och 43 § i naturvårdslagen, som tidigare hänförde sig till saken, har upphävts. Det föreslås att hänvisningar stryks eftersom de är onödiga.

41 §. Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd. I den gällande bestämmelsen hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälfärd.

1.7 Lagen om djuravelsverksamhet

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. I den gällande bestämmelsen hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurvälfärd.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Den föreslagna lagen om djurvälfärd innehåller synnerligen många bemyndiganden att utfärda förordningar, på samma sätt som djurskyddslagen, som upphävs, har gjort. Lagen ska på nuvarande sätt gälla alla djur. Vissa bestämmelser som nu är på förordningsnivå lyfts upp på lagnivå, så att man får en tillräckligt omfattande grundläggande reglering. Det är emellertid fortfarande nödvändigt att utfärda noggrannare bestämmelser än lagbestämmelserna bland annat för att man ska kunna beakta olika djurarters särskilda behov och de olika krav som gäller för djurhållning eller verksamhet som bedrivs med djur. Avsikten är också att det på nuvarande sätt ska utfärdas närmare bestämmelser om bland annat kraven på hållandet av viktiga produktionsdjur. Bemyndigandena att utfärda förordning anvisas i huvudsak statsrådet som följer.

Efter lagens ikraftträdande ska det utfärdas förordningar av statsrådet, som innehåller behövliga närmare bestämmelser om

- 1) i 8 § 2 mom. avsedda sällskaps- och hobbydjur som får hållas,
- 2) i 15 § 2 mom. 5 punkten avsedda åtgärder som behövs för att underlätta hanteringen av djur, säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller trygghet eller bestämma ett djurs avelsvärde eller av någon annan motsvarande nödvändig orsak som hänför sig till djurhållningen,
- 3) i 15 § 2 mom. 6 punkten avsedd seminering av djur och andra åtgärder i anslutning till artificiell reproduktion,
- 4) i 21 § 3 mom. avsedda permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att hela tiden ordna tillgång till vatten av orsaker som har att göra med djurhållningsformen och väderförhållandena,
- 5) uppbindning av nötkreatur och hållande av suggor och gyltor i grisningshäckar och insemineringshäckar med stöd av 38 § 3 mom.,
- 6) i 58 § 6 mom. avsedda beskrivningar av produktionssystemet i broileruppfödningstill, viktiga uppgifter om produktionssystemet, krav som gäller djurtätheten för broilrar, riktlinjer för

RP 154/2018 rd

god praxis, omständigheter som ska beaktas när det gäller dödligheten bland broilrar samt uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet,

7) de i 63 § 6 mom. avsedda avlivningsmetoder och avlivningstekniker som ska användas vid avlivning av djur,

8) i 85 § 4 mom. avsedda faktorer som beskriver broilrars välfärd och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrars välfärd och om tillsynsmyndighetens anmälan.

Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas närmare bestämmelser

1) om i 9 § 4 mom. avsett innehåll i ansökan om ändring av förteckningarna över djurarter och om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan,

2) om i 10 § 3 mom. avsett innehåll i ansökan om avvikelse från förteckningen över djurarter och om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan,

3) om i 12 § 3 mom. avsedd hantering av djur samt om hur djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls,

4) om i 13 § 5 mom. avsedd förbjuden behandling av djur,

5) om i 15 § 4 mom. avsedda metoder som ska användas vid utförandet av tillåta ingrepp på djur och vid seminering av djur,

6) om i 15 § 5 mom. avsedda förbjudna ingrepp i syfte att förändra djurs utseende och om andra förbjudna ingrepp,

7) om i 16 § 3 mom. avsedd utbildning och behörighet för dem som utför ingrepp samt om de metoder och nödvändig smärtlindring som ska användas när ingreppen utförs,

8) om i 17 § 3 mom. avsedda krav som ställs på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel, hantering och avlivning av olika djurarter,

9) om i 20 § 5 mom. avsett tillgodoseende av djurs väsentliga beteendemässiga behov och om andra skötselåtgärder som behövs för att trygga djurs välfärd samt om hållande av djur i grupp,

10) om i 21 § 4 mom. avsedd föda och dryck för hållna djur,

11) om i 22 § 4 mom. avsedd inspektion av djurs välfärd och djurhållningsplatser,

12) med stöd av 25 § 5 mom. om vilka slags djur som får användas för avel, om förbjudna avtalsmetoder samt om vilka åtgärder djurägaren eller djurhållaren ska vidta för att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat,

13) om i 26 § 7 mom. avsett ordnande av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetandet av statistik över upphittade djur,

14) om i 30 § 3 mom. avsedd utbildning och kompetens för djurhållare och andra djurskötare,

RP 154/2018 rd

- 15) med stöd av 31 § 3 mom. om vilka åtgärder djurhållare ska vidta för att förbereda sig på störningar,
- 16) om i 32 § 3 mom. avsedd bokföring över antalet döda djur,
- 17) med stöd av 33 § 4 mom. om djurhållningsplatserna storlek, material, konstruktioner och andra egenskaper,
- 18) om i 34 § 2 mom. avsedda material, konstruktioner och övriga egenskaper som inverkar på djurhållningsplatsers säkerhet,
- 19) om djurhållningsplatsens förhållanden enligt 35 § 5 mom. samt om skydd mot ogynnsamma väderförhållanden för djur som hålls utomhus,
- 20) med stöd av 37 § 5 mom. om de krav som ställs på permanenta djurhållningsplatsers storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar,
- 21) om i 39 § 2 mom. avsedda utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur samt om utrymmen för vård eller isolering av sjuka eller skadade djur,
- 22) med stöd av 40 § 2 mom. om uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur och det sätt på vilket uppgifterna lämnas,
- 23) med stöd av 42 § 3 mom. om sådana tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välfärd och som det är förbjudet att arrangera,
- 24) om i 43 § 2 mom. avsedda krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar,
- 25) om i 44 § 3 mom. avsedda riskfaktorer i samband med djurtävlingar och djurutställningar och om nödvändiga åtgärder för att undanröja eller minska dem,
- 26) om i 46 § 2 mom. avsedd anmälan om arrangerande av anmälningspliktig djurtävling och om den utredning som ska fogas till den,
- 27) om i 48 § 2 mom. avsedd registreringskyldighet för arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar,
- 28) om i 49 § 4 mom. avsedda förbjudna föreställningar och om djurhållningsplatser som motsvarar den naturliga livsmiljön i djurparker och permanenta djurutställningar,
- 29) om i 50 § 2 mom. avsedda uppgifter för djurparker för att främja skyddet av den vilda faunan och bevarandet av den biologiska mångfalden,
- 30) om i 52 § 4 mom. avsedd tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent eller ambulande djurutställning eller cirkus och om den utredning som ska fogas till den,
- 31) om i 55 § 5 mom. avsett innehåll i anmälan om ändringar i djurparks- och annan tillståndspliktig verksamhet och om den utredning som ska fogas till den,
- 32) om i 61 § 2 mom. avsedda anmälningar om anmälningspliktig verksamhet och om den utredning som ska fogas till dem,

RP 154/2018 rd

33) om i 62 § 3 mom. avsett förande av en förteckning över djurarter och djur som gäller tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet och om de uppgifter som ska införas i den,

34) om i 63 § 6 mom. avsedd kompetens för den som avlivar djur,

35) om i 64 § 2 mom. avsedd slakt av djur annorstädes än i slakterier,

36) om i 65 § 2 mom. avsedda bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen och som gäller avlivning och slakt av fiskar samt slakt av renar och hägnat vilt,

37) om i 66 § 3 mom. avsedda anmälningar till landskapet om avlivningsverksamhet,

38) om i 67 § 5 mom. avsedda uppgifter för olika myndigheter i samband med besättningsavlivning samt om de förfaranden som ska iakttas i samband med besättningsavlivning,

39) om i 72 § 6 mom. avsedda kompetenskrav för tjänstemän som utför övervakning av djurs välfärd och om vad som kan anses vara en tillräcklig personal,

40) om i 86 § 4 mom. avsett innehåll i tillsynsmyndighetens anmälningskyldighet till en annan tillsynsmyndighet,

41) om i 118 § 1 mom. avsett undantag för innehav av vissa djurindivider;

42) om i 118 § 2 mom. avsett innehåll i djurägarens eller djurhållarens anmälan om innehav av ett djur och om hur anmälan görs.

Genom förordning av statsrådet får också med stöd av 18 § 2 mom. föreskrivas om andra i paragrafen avsedda redskap och anordningar som bestämmelserna i paragrafen tillämpas på.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om det i 111 § 4 mom. och 112 § 2 mom. avsedda förfarande som ska iakttas när registeruppgifter förs in.

Som bilagor till propositionen finns utkast till statsrådets förordningar om sådana närmare bestämmelser som avses i förslaget till 21 § 3 mom. och som gäller undantag enligt 21 § 2 mom. 5 punkten från kravet på kontinuerlig tillgång till dricksvatten. I de bifogade förordningarna ingår också ett utkast till rastningskrav för mjölkkor och kvigor som hålls uppbundna.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021, samtidigt som landskapsreformen träder i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lagförslag nr 1 i propositionen innehåller rikligt med bestämmelser med anknytning till de grundläggande fri- och rättigheterna, som är skyddade i grundlagen. Lagförslaget innehåller också många bemyndiganden att utfärda förordning, vilket framgår av avsnitt 1.

Näringsfrihet

Enligt 49 § 1 mom. i den föreslagna lagen ska det krävas tillstånd av myndigheterna för att bedriva verksamhet som gäller djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar. Anmälan om bedrivande av verksamheten förutsätts i fråga om arrangerande av djurtävlingar enligt 45 § 1 mom., yrkesmässigt eller annat storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur enligt 59 § 1 mom., bedrivande av husdjursgårdsverksamhet enligt 56 §, bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur enligt 60 § 1 mom. samt storskalig verksamhet som gäller avlivning av djur enligt 66 §. Enligt förslaget till 111 § ska både aktörer som bedriver tillståndspliktig verksamhet och aktörer som bedriver anmälningspliktig verksamhet registreras.

Djurparksdirektivet förutsätter att verksamhet som gäller vilda djur i huvudsak ska vara tillståndspliktig. Enligt artikel 2 i direktivet avses med djurparker alla permanenta anläggningar där levande djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år, med undantag av cirkusar, djuraffärer och anläggningar som medlemsstaterna undantar från kraven i detta direktiv eftersom de inte förevisar ett betydande antal djur eller arter för allmänheten och undantaget inte äventyrar målen med direktivet. Regleringen i anslutning till de föreslagna anmälningsplikterna är till alla delar tillåten i unionens rättsakter.

I lagen ingår också kompetenskrav som gäller vissa aktörer. Det föreslagna 16 § 1 mom. gäller kompetensen för den som utför ett ingrepp på djur, 30 § kompetensen för djurhållare och andra djurskötare, 43 § 1 mom. krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar, 47 § 4 mom. tävlingsveterinärers behörighet och 63 § 2 mom. kompetensen för personer som avlivar djur.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har emellertid ansett att tillståndsplikt kan tillåtas på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Anmälningsplikt som är ett villkor för näringsverksamhet har i sak jämförts med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd, GrUU 45/2001 rd, s. 2/I). Även kompetenskraven för aktörer har samband med rätten att fritt välja arbete och yrke enligt 18 § 1 mom. i grundlagen och därför bör i lagen intas beskrivningar av vilket slag av kompetens som krävs av personerna i fråga (GrUU 26/2001 rd och GrUU 74/2002 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade. Dessutom måste begränsningarnas väsentliga innehåll, såsom deras omfattning och villkoren framgå av lag. Utskottet har också ansett det viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II).

I 100 § i den föreslagna lagen föreskrivs om återkallelse och ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus och djurutställning. För att ett tillstånd ska återkallas krävs det att överträdelserna varit väsentligt och att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en utsatt skäligen tid. I stället för att återkalla tillståndet och stänga anläggningen kan tillståndet också ändras och endast en del av anläggningen stängas, om detta är tillräckligt för att trygga djurens välfärd. På motsvarande sätt föreskrivs i 101 § också om förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet eller en del av sådan. Med administrativa åtgärder försöker man sålunda ingripa så litet som möjligt i verksamheten och endast i den mån som är nödvändig med tanke på djurens välfärd.

Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön. Bestämmelsen omfattar även djur. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 2/2013 rd) konstaterat att skyldigheten att på bästa möjliga sätt försöka undvika att orsaka djuren smärta, lidande och ångest är otvivelaktigt ett samhällligt godtagbart och ytterst tungt vägande skäl

för att begränsa branschaktörernas vetenskapliga frihet, näringsfrihet och egendomsskydd i samband med försöksdjursverksamhet. Utskottet har dessutom konstaterat att skälet har också ett visst samband med grundlagens 20 § om miljöansvar, låt vara att insatserna för djurens välfärd snarare handlar om en etiskt hållbar princip än om att direkt trygga de grundläggande fri- och rättigheterna.

I den föreslagna lagen anges de villkor som ska vara uppfyllda för att tillstånd ska beviljas. Lagen innehåller också nödvändiga bestämmelser om återkallelse av tillstånd samt om förbud mot verksamhet som förutsätter anmälan. Bestämmelserna är noga avgränsade och förenliga med proportionalitetsprincipen. De föreslagna bestämmelserna vilar på en godtagbar grund i enlighet med vad som konstaterats ovan och regleringen uppfyller de krav på noga avgränsning och exakthet samt bestämmelser på lagnivå som ställs på bestämmelser som innehåller inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. För att regleringen ska uppfylla kravet på proportionalitet är den också uppbyggd så att återkallelse av tillstånd, förbud mot verksamheten och andra motsvarande administrativa åtgärder kan komma i fråga endast i de allra allvarligaste situationerna där djurs välfärd äventyras, om situationen är sådan att den inte går att rätta till med lindrigare åtgärder. För att djurens välfärd ska tryggas på behörigt sätt förutsätts också att vissa aktörer besitter en viss kompetens eller behörighet.

I 22 § i djurskyddslagen föreskrivs om ett bemyndigande att utfärda förordning, med stöd av vilket man kan förbjuda uppfödning av djur i hägn i produktionssyfte av djurskyddsskäl. Enligt motiveringen till paragrafen tillämpas bestämmelsen, om djurarten eller djurrasen enligt vad man i dag vet inte rimligen kan uppfödning i hägn i Finland på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. Finlands klimatförhållanden är ett exempel på grunder för ett eventuellt förbud mot uppfödning i hägn av djurarter som hör hemma i tropiska förhållanden. Grundlagsutskottet har i samband med behandlingen av medborgarinitiativet rörande pälsfarmning tagit ställning till 22 § i grundlagen (GrUU 18/2013 rd). Enligt utskottet uppfyller paragrafen inte grundlagens krav, enligt vilket genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Dessutom påpekade utskottet att genom grundlagen skyddas vars och ens rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. I utlåtandet fann utskottet det klart att den som är behörig att utfärda förordning inte kan ges en fullt så vid fullmakt att förbjuda farmuppfödning i produktionssyfte, eftersom en sådan bestämmelse måste ligga på lagnivå.

Egendomsskydd

I 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen anges förutsättningarna för att djur ska få hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar. Enligt bestämmelsen ska endast sådana djurarter få hållas vilkas djurhållning det enligt tillgänglig vetenskaplig kunskap och praktisk erfarenhet är möjligt att ordna så att djurens välfärd tryggas. En förteckning som gäller andra djur än sällskaps- och hobbydjur ingår i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs åter om de djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur. Den föreslagna regleringen skulle göra intrång på egendomsskyddet, om verksamhetsutövaren blir tvungen att avstå från sina djur, eller på rätten att idka näring, om aktören blir tvungen att ge upp sin näring. För att förhindra detta intas i 118 § en bestämmelse enligt djurägaren eller djurhållaren får inneha ett sådant djur tills det dör en naturlig död. Alla produktionsdjurarter som för närvarande hålls i Finland ingår i bilaga 1, så förslaget ingriper i praktiken inte heller i egendomsskyddet eller rätten att idka näring. Det är nödvändigt att förteckna de djurarter som det är tillåtet att hålla för att de välfärdskrav som hänför sig till djurhållning ska kunna bedömas på förhand i fråga om respektive djurart. På så

vis börjar ingen hålla djur beträffande vilka de krav på djurhållningen som avses i 8 § 1 mom. inte uppfylls. Detta förfarande minskar djurs onödiga lidande.

Enligt den föreslagna lagen ska tillsynsmyndigheten kunna ingripa i användningen av egendom bland annat med stöd av 94 § 1 mom. genom att förbjuda att djur hålls, sköts och behandlas i strid med bestämmelserna om djurvälstånd eller genom att avbryta verksamheten på det sätt som föreskrivs i 95 § eller genom att med stöd av 96 § skaffa brådskande vård för ett djur. Det största ingreppet i egendom ingår i 97 § i den föreslagna lagen. Enligt den får tillsynsmyndigheten sälja ett djur eller överlåta det på något annat sätt eller avliva det, om djuret inte kan lämnas kvar hos djurägaren eller djurhållaren. Tillvägagångssättet kan vara detsamma, om djuret med stöd av 96 § har skaffats vård någon annanstans, och djuret inte kan återlämnas djurägaren eller djurhållaren. Tillsynsmyndigheten får dock vidta nämnda åtgärder endast om djurägaren eller djurhållarens gärning eller försummelse kan djurets välfärd upprepade gånger på ett allvarligt eller väsentligt sätt och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga. Dessutom, om det i djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen förekommer symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller lidande, och det är grymt att hålla djuret vid liv, ska djuret avlivas omedelbart.

Tillsynsmyndigheten har också med stöd av 98 § rätt att omhänderta och avliva ett sådant djur som hålls i strid med bilaga 1 eller den förordning av statsrådet som avses i 8 § 2 mom. eller bestämma att det ska avlivas. Detta förfarande är dock möjligt endast om situationen inte kan rättas till med någon metod som ingriper mindre i egendomsskyddet, såsom ett djurhållningsförbud som meddelas med stöd av 94 §. I stället för att avlivas kan djuret också placeras i en djurpark. Ett vilt djur kan dessutom försättas i frihet, om djurets tillstånd tillåter det. Tillsynsmyndigheten har också rätt att omhänderta ett redskap eller en anordning som är förbjuden i 19 § eller med stöd av den och bestämma att redskapet eller anordningen ska behandlas på nytt på ett sätt som tillsynsmyndigheten godkänt, förstöras, avlägsnas från marknaden eller återsändas till det land från vilket det har förts in till Finland.

Med stöd av 15 § 1 mom. i grundlagen om egendomsskydd är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har emellertid i sin tolkningspraxis konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla inskränkningar av nyttjandet och att det går att begränsa ägarens rättigheter genom lag, om den uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd).

Bestämmelserna i lagförslaget är nödvändiga för att trygga djurs välfärd. Det är fråga om allvarliga äventyrande av djurs välfärd, om djur som hålls i strid med lagens bestämmelser eller om anordningar eller redskap som allvarligt kan äventyra djurs välfärd. Omfattningen av de föreslagna bestämmelserna ska anses stå i rätt proportion till det rättsobjekt som skyddas av de grundläggande rättigheterna och till vikten av det viktiga och tunga samhällsintresse som ligger bakom inskränkningarna, dvs. djurvälståndet. Bestämmelserna är tillräckligt exakta och noga avgränsade på det sätt som förutsätts i grundlagen.

Skydd för privatlivet och personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggat. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Enligt 78 § 1 mom. i den föreslagna lagen får kameraövervakning användas i slakterier som hjälp vid övervakningen av att bestämmelserna om djurvälstånd efterlevs. För övervakningen får kameror placeras i utrymmen där djur lossas, förvaras, hanteras, flyttas eller bedövas eller där blodavtappningen sker. I 2 mom. föreskrivs om förvaring och förstörande av upptagningar och i 4 mom. om användning av upptagningarna i vissa fall.

Strävan med kameraövervakningen är att trygga djurs välfärd i samband med slaktverksamhet, som på grund av sin karaktär är förenad med särskild risk för missförhållanden. Bakgrunden till regleringen utgör en godtagbar begränsningsgrund, som betingas av ett vägande samhällsligt behov. Syftet med den tekniska övervakning som anvisas tillsynsmyndigheterna är också att förebygga hårdhänt eller annars osaklig hantering av djur. Redan nu har många slakterier kameraövervakning i sina utrymmen i anslutning till egenkontrollen av verksamheten.

I sitt utlåtande (GrUU 10/2004 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om integritetsskydd i arbetslivet samt till ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 162/2003 rd) bedömt bland annat kameraövervakning. Utskottet har konstaterat att kameraövervakning i arbetsgivarens lokaler för att skydda egendom eller övervaka att produktionsprocesserna fungerar som de ska och för att förhindra och klarlägga situationer som äventyrar säkerheten, egendom eller produktionsprocesser är en godtagbar grund för kameraövervakning med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt utlåtandet är övervakningsmöjligheten noggrant avgränsad och kameraövervakning får inte användas för observation av en viss eller vissa arbetstagare på arbetsplatsen.

Även för den nu föreslagna regleringen finns det samhälleligt godtagbara och vägande grunder. Övervakningsmöjligheten gäller endast utrymmen där djur hanteras. Syftet med övervakningen är att övervaka att processerna i anslutning till slakt av djur går korrekt till. Eftersom kameraövervakningen gäller behandlingen av djur, framgår det naturligtvis av upptagningarna hur arbetstagarna behandlar djur. Kameraövervakningen sker dock genom myndighetsåtgärder och under tjänsteansvar. Även bestämmelserna om övervakningens öppenhet, som säger att det ska meddelas om kameraövervakning när sådan genomförs, är proportionerliga. Regleringen är tillräckligt noggrant avgränsad och exakt. När det gäller skyddet för personuppgifter ingår behövliga och tillräckliga bestämmelser om förstörande av upptagningar i 78 § 2 mom.

I förslaget till 79 § föreskrivs om rätt för myndigheterna att få uppgifter för övervakningen. I 86 och 87 § om vissa anmälnings- och uppgiftsskyldigheter för myndigheter och andra aktörer och i 88 om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretess och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (bland annat GrUU 17/2016 rd, s. 2—3 och de utlåtanden som nämns där).

Grundlagsutskottet har också ansett att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen. Utskottet anser att ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju fullständigare bestämmelserna kopplar rätten till information till materiella villkor, desto mer sannolikt är det att begäran om information måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut informationen bedöma begäran med avseende på de lagliga villkoren för utlämnandet. Genom att de facto vägra att lämna ut informationen kan den som innehar den göra att det uppstår ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är vik-

tig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (bland annat GrUU 17/2016 rd).

Ändamålsenlig övervakning av djurs välfärd förutsätter möjlighet att behandla vissa uppgifter som annars är sekretessbelagda. Den föreslagna regleringen är samhälleligt godtagbar och det finns vägande grunder för den. Regleringen är tillräckligt noggrant avgränsad och exakt.

I 15 kap. i den föreslagna lagen föreskrivs om register. De uppgifter som förs in i register som innehåller uppgifter som insamlats med stöd av den föreslagna lagen är i huvudsak något annat än personuppgifter, men bland dem kan det också finnas personuppgifter. På grund av sitt datainnehåll ska registren sålunda behandlas som personregister.

Utskottet har i sin praxis ansett det viktigt att det föreskrivs åtminstone om registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsändamålen inklusive rätt att lämna ut dem, förvaringstiden i personregister och de registrerades rättssäkerhet (t.ex. GrUU 3/2009 rd). Kravet på bestämmelser i lag omfattar även möjligheten att lämna personuppgifter med hjälp av en teknisk anslutning. Genom lag måste det dessutom föreskrivas om möjligheten att sammanställa registeruppgifter (GrUU 17/2007 rd, s. 3 och GrUU 30/2005 rd, s. 4). Bestämmelser i lag om behandling av personuppgifter ska dessutom vara heltäckande, exakta och noggrant avgränsade.

I sin praxis på senare tid har grundlagsutskottet konstaterat att kraven på räckvidd för, exakt-
het hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet av personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en ändamålsenligt beredd allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag (t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 4, GrUU 5/2017 rd, s. 9 och GrUU 1/2018 rd). Utskottet har sett det som viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd och GrUU 1/2018 rd). Utskottet har därför framhållit att det därför finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet i regeringens proposition (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s.2, GrUU 44/2016 rd, s. 4 och GrUU 1/2018 rd, s. 3). Utskottet har dessutom konstaterat att tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter bör i framtiden i första hand grunda sig på den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som ska stiftas. I det sammanhanget bör man undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

Utskottet har tidigare ansett att tillåtande av behandling av till exempel känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter, som hör till privatlivet (t.ex. GrUU 37/2013 rd, s. 2/1). Utskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet har särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se t.ex. GrUU 13/2017 rd, s. 5, GrUU 3/2017 rd, s. 5 och GrUU 2/2018 rd, s. 6).

Dataskyddsförordningen har börjat tillämpas den 25 maj 2018. Enligt artikel 6.1 c i förordningen är behandlingen av personuppgifter laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.1 e är behandlingen laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Dataskyddsförordningen och det nationella handlingsutrymmet har behandlats i punkter ”Register och behandling av personuppgifter” i avsnitt 3.2 (De viktigaste förslagen).

Till följd av att dataskyddsförordningen har börjat tillämpas har grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 14/2018 rd) justerat sin tidigare ståndpunkt till lagstiftningen om skyddet för personuppgifter på vissa punkter. Utskottet anser att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, över lag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade svarar bestämmelserna i förordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Således har utskottet ansett att det inte längre av konstitutionella skäl är nödvändigt att speciallagstiftningen inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter.

Ändamålsenlig övervakning av djurs välfärd förutsätter att uppgifter som är nödvändiga för övervakningen behandlas. Den föreslagna regleringen om behandling av personuppgifter är samhälleligt godtagbar och det finns vägande grunder för den. Regleringen är tillräckligt noggrant avgränsad och exakt. Regleringen uppfyller kraven på skydd av personuppgifter och den genomförs inom ramen för det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen tillåter i fråga om den nationella lagstiftningen.

Inspektionsbefogenheter och hemfrid

I 77 § i den föreslagna lagen föreskrivs om inspektioner som utförs i syfte att övervaka verksamhet som bedrivs med djur. Inspektioner får utföras antingen på grund av misstanke eller i vissa fall också utan misstanke. Enligt 77 § 5 mom. i den föreslagna lagen får sådan inspektion som avses i lagen utföras i lokaler och utrymmen som används för boende av permanent natur, om det finns anledning att misstänka att den som ansvarar för djuren har gjort sig skyldig till ett brott som är straffbart enligt lag.

Förslaget till 81 § gäller anlitande av utomstående experter och assistenter vid inspektioner och 80 § rätt för studerande som introduceras i myndigheternas verksamhet att vara närvarande när inspektioner utförs.

Genom bestämmelsen i 10 § i grundlagen om skydd för privatlivet tryggas vars och ens hemfrid. Genom lag kan dock bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. I grundlagen definieras inte hemfridens omfattning. Den nuvarande formuleringen i bestämmelsen baserar sig på grundrättsreformen 1995, och i motiveringen till regeringens proposition som avsåg den (RP 309/1993 rd) hänvisas till den etablerade tolkningen av den tidigare regeringsformen. Enligt propositionen är skyddets kärnområde är enligt grundlagsutskottets tolkning bostaden (GrUU 19/1985 rd, GrUU 1/1986 rd, GrUU 3/1987 rd), även om skyddet i sig sträcker sig längre. Det är fråga om begreppet hemfrid i så kallad statsförfattningsrättslig bemärkelse. Härpå baserar sig gränsdragningen beträffande huruvida myndighetsinspektioner och andra åtgärder som utförs i olika utrymmen och lokaler och på olika ställen kräver en särskilt motiverad anledning i enlighet med 10 § i grundlagen eller om de också är möjliga i större utsträckning. Det har blivit grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis att i olika lagar hänvisa till hemfridsskyddade platser med begreppet utrymmen som används för boende av permanent natur. Bestämmelsen omfattar således inte stall som är separata från bostaden och inte inhägnader och andra motsvarande utomhusutrymmen för djur.

RP 154/2018 rd

Bestämmelsen i grundlagen om hemfrid täcker i princip alla lokaler som är avsedda som fast bostad (GrUU 46/2001 rd). Grundlagsutskottet har ansett att ett ingrepp i hemfriden är godtagbart "för att brott skall kunna utredas", om åtgärden binds vid förekomsten av en konkret och specificerad orsak att misstänka att brott mot lagen har skett eller kommer att ske (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att det ska vara fråga om ett sådant kriminaliserat förfarande på vilket kan följa fängelse. Utskottet har å andra sidan ansett inspektioner på hemfridsskyddade platser acceptabla för kontroll av hur stöd och bidrag som beviljats av offentliga medel används också när det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötesstraff (GrUU 69/2002 rd, s 2—3). Inspektionsrätten har genom vanlig lag kunnat sammankopplas med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (GrUU 7/2004 rd, s. 2/II).

Grundlagsutskottet har i sin praxis (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att inspektioner på hemfridsskyddade platser ska vara nödvändiga för att utreda omständigheter som gäller föremålet för inspektionen och att inspektionen utförs av en myndighet. Grundlagsutskottet har också påpekat till exempel att en yrkesutövares lokaler som finns i dennes bostad i princip omfattas av hemfriden (GrUU 14/2013 rd). Å andra sidan har grundlagsutskottet ansett att hemfridens kärna inte äventyras om inspektionen riktar sig mot lokaler som är avsedda för yrkesutövningen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om inspektionsrätt enligt djurskyddslagen på områden som omfattas av hemfriden (GrUU 8/2006 rd) godkänt inspektionsrätt som föreskrivs i 39 § i djurskyddslagen trots att straffen enligt straffbestämmelsen i lagens 54 § är endast böter. Utskottet har i sitt utlåtande beaktat att om en gärning ska betraktas som djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14 § i strafflagen är påföljden fängelse. I utskottets utlåtande konstateras följande: "Avsikten är nu att genom 39 § 5 mom. i lagförslag 4 tillåta inspektioner på områden som omfattas av hemfriden om det finns anledning att misstänka att djurets ägare eller innehavare gjort sig skyldig till straffbart förfarande. Av 54 § i djurskyddslagen framgår att straffet för djurskyddsförseelse är böter. Om en gärning ska betraktas som djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14 § i strafflagen är påföljden fängelse. Enligt motiven är det först genom inspektion på ort och ställe som gärningens grovhetsgrad kan bedömas."

Den inspektionsrätt enligt ovannämnda utlåtande som grundlagsutskottet dragit upp linjerna för är nödvändig för att trygga sällskaps- och hobbydjurs välfärd. Det ska vara möjligt att utföra inspektion om det finns anledning att misstänka att djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurvelfärd. Det gör det också möjligt att ingripa i så kallade valpfabriker i hemmet, som är förenade med synnerligen många problem med tanke på djurens välfärd. Djurskyddslagens reglering om inspektionsrätt preciseras i den föreslagna bestämmelsen så att befogenheten gäller endast misstänkta straffbara överträdelser av bestämmelserna om behandling och skötsel av djur eller djurhållningsplatser. Det kan också bli aktuellt att bestraffa överträdelser av dessa krav som djurskyddsbrott. Inspektionsrätten gäller sålunda inte omständigheter som har någon direkt inverkan på djurens välfärd. Sådana är till exempel misstänkta försummelser med utarbetandet eller förvaringen av erforderliga handlingar. Inspektionsrätten är också bunden till ett nödvändighetskriterium i bestämmelsen. Inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast av myndigheter. Regleringen uppfyller villkoren för inspektion enligt 10 § 3 mom. i grundlagen och grundlagsutskottet utlåtandepraxis. Tryggandet av djurs välfärd är ett vägande samhällligt värde, som utgör en godtagbar grund för att begränsa hemfriden.

Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter. Som betydande utövning av offentlig makt anses till exempel på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller att på något annat konkret sätt in-

RP 154/2018 rd

gripa i en enskilda persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 179/II, GrUU 28/2001 rd, s. 5—6). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att kontrollbefogenheter som riktar sig mot hemfriden innebär rätt till ett betydande ingrepp i vars och ens grundlagsskyddade hemfrid och att det således inte går att föreskriva om en sådan befogenhet genom vanlig lag (GrUU 40/2002 rd, s. 3/II och GrUU 46/2001 rd, s. 3/II). Det finns ingenting som hindrar att man föreskriver att en person som utsetts utom myndighetsmaskineriet har rätt att bistå övervakaren i åtgärder som ingriper i hemfriden (t.ex. GrUU 30/2010 rd, s. 10/I—II).

I förslaget till 81 § föreskrivs om anlåtande av utomstående experter och assistenter när inspektioner utförs. Den föreslagna regleringen uppfyller villkoren för att myndighetsuppgifter i enlighet med 124 § i grundlagen kan överföras på andra än myndigheter. Studerande jämställs med avseende på inspektionsverksamhet med experter och assistenter, som inte har självständiga uppgifter som avser utövning av offentlig makt och vilkas närvaro vid inspektionen i övrigt är knuten till myndighetens närvaro. Utomstående experters och assistenters ställning behandlas även nedan med avseende på 124 § i grundlagen (överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter).

Straffrättslig legalitetsprincip

I 114 § i den föreslagna lagen föreskrivs om djurskyddsförseelse. Även i lagförslag nr 2 i propositionen föreskrivs på nuvarande sätt om straff för djurskyddsbrott. I det sistnämnda lagförslaget ändras omnämmandet av djurskyddslagen till den nu föreslagna lagen. Ändringen av benämningen inverkar inte på området för straffbara gärningar eller försummelser.

Enligt grundlagsutskottet är allmänna krav som hänför sig till tillämpningen av strafflagstiftning kravet på kriminalisering genom lag, ett vägande samhälleligt behov och en med tanke på grundrättssystemet godtagbar grund för straffbarhet, kravet på okränkbarhet för de grundläggande rättigheternas kärnområde, proportionalitetskravet, rättsskyddskravet och kravet på respekt för de mänskliga rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, GrUU 23/1997 rd).

Lagutskottet (LaUU 9/2004 rd, LaUB 8/2004 rd, LaUB 15/2005 rd, LaUB 2/2006 rd) har åter betonat att det ska finnas en godtagbar grund för all strafflagstiftning och ett vägande samhälleligt behov, och dessutom måste annan gällande lagstiftning och alternativa förfaranden beaktas. Kriminalisering ska ha en preventiv verkan samt utifrån den straffrättsliga legalitetsprincipen vara exakt och noggrant avgränsad. I samband med totalreformen av strafflagen har man också i enlighet med de allmänna kriminaliseringsprinciperna ansett att straffrätten ska användas för att skydda endast intressen som ska betraktas som viktiga.

Enligt 114 § i den föreslagna lagen kan till böter för djurskyddsförseelse dömas den som bryter mot de i paragrafen specificerade förbud, villkor, begränsningar eller skyldigheter som gäller djurs välfärd. Bestämmelserna är till stor del preventiva och de är förenliga med proportionalitetsprincipen. Strävan med kriminaliseringarna i paragrafen är att genom att bestämmelserna i lagen efterlevs främja djurvälfaerden och öka respekten för djur. Bestämmelserna ersätter straffbestämmelser av motsvarande typ i djurskyddslagen. Bestämmelsen om djurskyddsförseelse innehåller på det sätt som den straffrättsliga legalitetsprincipen kräver sakliga beskrivningar av de gärningar som är avsedda att vara straffbara samt exakta hänvisningar till de bestämmelser som innebär att gärningar i strid med dem är straffbara.

Rättsskydd

RP 154/2018 rd

Enligt 104 § i den föreslagna lagen söks ändring i tillsynsmyndighetens beslut på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I fråga om vissa beslut ska dock först begäras omprövning i den ordning som föreskrivs i förvaltningslagen. Enligt förvaltningsprocesslagen kan besvär anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. De centrala principerna för sökandet av ändring har i huvudsak genomförts i enlighet med den av justitieministeriet utarbetade regeringens proposition (RP 230/2014 rd) i lagstiftningen om granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden. Den bestämmelse som nu föreslås följer principerna i den propositionen. Dessutom begränsas besvärsrätten i enlighet med grundlagsutskottets linje så att sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen alltid förutsätter besvärstillstånd.

Enligt 3 mom. i den föreslagna lagen får förvaltningsdomstolens beslut överklagas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Enligt 4 mom. får tillfälliga beslut enligt lagens 94 § 2 mom., 95 § 2 mom. eller 96 § 2 mom. inte överklagas genom separata besvär.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Grundlagsutskottet har 2012 justerat sin tidigare ståndpunkt om att systemet med besvärstillstånd är exceptionellt. Utskottet anser att det inte längre finns skäl att i princip förhålla sig restriktivt till systemet med besvärstillstånd eller en utvidgning av det. Det förvaltningsrättsliga systemet för att söka ändring bör enligt utskottet ses som en helhet där möjligheten att överklaga till högsta förvaltningsdomstolen utgör en del (GrUU 32/2012 rd). Utskottet har likaså ansett att ärendets art eller betydelse inte med nödvändighet förutsätter tillträde till högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd ens i krävande rättsliga frågor eller som generellt har särskilt stor betydelse för parten eller samhället eller som är vittomfattande (GrUU 55/2014 rd).

Grundlagsutskottet har ansett det viktigt att konsekvent föra vidare arbetet med att utveckla och utvidga systemen för omprövning och besvärstillstånd (GrUU 55/2014 rd). Utskottet har fäst uppmärksamhet vid att utvidgningen av användningsområdet för systemet med besvärstillstånd gör det möjligt för högsta förvaltningsdomstolen att bättre än nu koncentrera sig på krävande rättsfrågor och att trygga en enhetlig rättspraxis.

Den föreslagna regleringen om besvärstillstånd motsvarar det sätt på vilket regleringen om sökande av ändring har utvecklats på senare tid med riksdagens grundlagsutskotts medverkan (t.ex. GrUU 29/2017 rd).

Med stöd av förarbetena (RP 309/1993 rd, s. 74/II) hindrar grundlagen inte att det genom lag föreskrivs om smärre undantag till exempel från rätten att överklaga förutsatt att undantagen inte ändrar på det faktum att rätten är huvudregel eller att de i enskilda fall äventyrar den enskildes rättssäkerhet (bl.a. GrUU 5/2006 rd, s. 7/II, GrUU 48/2006 rd, s. 5). Förbudet mot att överklaga tillsynsmyndighetens tillfälliga beslut är motiverat när man beaktar ett tillfälligt besluts korta giltighetstid. Förbudet är inte problematiskt med tanke på 21 § i grundlagen, eftersom aktören har rätt att söka ändring i det slutliga beslutet i saken.

Den föreslagna regleringen om sökande av ändring uppfyller kraven i 21 § i grundlagen i enlighet med grundlagsutskottets linje.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

RP 154/2018 rd

Enligt förslaget till 26 § ska det vara landskapets uppgift att ordna tillfällig skötsel av upphittade djur. Denna skyldighet motsvarar den skyldighet som ålagts kommunen i 15 § i djurskyddslagen. Skyldigheten utvidgas och preciseras så att i uppgifterna ingår förutom att sköta djur också att transportera dem, att ge sjuka eller skadade djur första hjälpen och annan och annan skälig vård för att behandla sjukdomen eller skadan. Dessutom är mottagningsplatsen skyldiga att försöka ta reda på vem som håller eller äger djuret. Enligt förslaget till 27 § kan landskapet också ordna verksamheten genom att skaffa den från en tjänsteproducent som uppfyller kraven i 59 §. I praktiken har kommunerna redan nu skaffat tjänsten från hund- eller kattpensionat eller någon annan motsvarande aktör. Ett djur som påträffas löst är åtminstone i princip alltid någons egendom. Därför har ordnandet av verksamheten också anknytning till egendomsskyddet, som tryggas i 15 § i grundlagen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis krävs det för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtros andra än myndigheter att det i lag åtminstone på allmän nivå anges vilken behörighet eller kompetens som krävs av den som sköter uppgiften (bland annat GrUU 28/2001 rd och 48/2001 rd). En person som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska handla under tjänstemannaansvar (GrUU 48/2001 rd). Kravet på god förvaltning förutsätter att allmänna förvaltningslagar tillämpas även när offentlig makt utövas av någon annan än en myndighet. Enligt grundlagsutskottet är det dock inte längre nödvändigt att på grund av 124 § i grundlagen ta in en hänvisning till allmänna förvaltningslagar i bestämmelser om överföring av offentlig makt (GrUU 43/2010 rd, s. 3).

Enligt förslaget till 27 § kan sådana uppgifter i anslutning till skötsel och transport av djur som inte kan anses innebära betydande utövning av offentlig makt anförtros utomstående tjänsteproducenter. Det är i princip fråga om verksamhet som kan jämföras med omhändertagande av hittegods, där ett syfte är att skydda egendom och garantera att den tillkommer den rätta ägaren. Vid ändamålsenlighetsbedömningen måste man beakta att om landskapet ska ordna omhändertagandeverksamheten kan det kräva att landskapet får mera personresurser. Ska landskapet ordna verksamheten kräver det likaså att landskapet skaffar behövliga lokaler. På landskapets område finns å andra sidan många sådana aktörer som avses i 59 § i den föreslagna lagen och som även i övrigt håller sällskaps- och hobbydjur yrkesmässigt eller i stor skala. Om landskapen vill kan de eventuellt skaffa tjänsterna kostnadseffektivare och ändamålsenligare från en sådan aktör. Detta motsvarar också nuvarande praxis. Den föreslagna regleringen uppfyller de villkor på vilka myndighetsuppgifter i enlighet med 124 § i grundlagen kan anförtros andra än myndigheter. Regleringen som gäller utomstående tjänsteproducenter är exakt och noggrant avgränsad. Regleringen om upphittade djur i sin helhet uppfyller också kraven i 15 § i grundlagen.

Sådana personer utanför myndighetsmaskineriet som avses i förslaget till 81 § kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppdrag i anslutning till inspektionen. De har inte självständiga inspektionsbefogenheter eller rätt att fatta förvaltningsbeslut som gäller aktören. Experter och assistenter ska ha tillräcklig behörighet med tanke på uppdragets natur och på dem tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänstemannaansvar. På experter och assistenter tillämpas också de allmänna förvaltningslagarna. Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis är det emellertid inte längre nödvändigt att hänvisa separat till dessa lagar.

När experter och assistenter anlitas handlar det med avseende på grundlagen om faktisk verksamhet. Det har ansetts att i den här typen av verksamhet kan man se till att kraven visavi grundläggande fri- och rättigheter, rättssäkerhet och god förvaltning uppfylls genom att be-

stämmelserna allmänt taget är exakta och ändamålsenliga och genom att de som utför uppgifterna är lämpliga och kompetenta (GrUU 41/2016 rd, GrUU 20/2002 rd, GrUU 28/2001 rd och GrUU 24/2001 rd). Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska enligt förarbetena till grundlagen särskilt uppmärksammas dels förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, dels enskilda personers och sammanslutningars behov (RP 1/1998 rd, s. 179/II). Enligt utskottets praxis kan det i vissa fall vara lämpligt att inspektioner på grund av särskilda yrkesmässiga och tekniska aspekter på de omständigheter som tillsynen gäller utförs av sakkunniga som myndigheterna befullmäktigat därtill (se t.ex. GrUU 40/2002 rd, s. 3/I). Enligt utskottet kan nödvändighetskravet också uppfyllas till exempel när granskningen förutsätter kompetens eller resurser som saknas hos myndigheterna (GrUU 29/2013 rd, s. 2/I).

Just i utrymmen som omfattas av hemfriden hålls i synnerhet djur som det kan behövas en expert för att bedöma om de hålls korrekt (till exempel vissa exotiska djurarter) eller en assistent för att ta fast (till exempel okontrollerade djurpopulationer i utrymmen som även används för boende). Det är då fråga om övervakningens kvalitet och effektivitet. Vid ändamålsenlighetsbedömningen måste man när det gäller experter beakta att i synnerhet mångfalden av sällskaps- och hobbydjur är mycket stor. Tillsynsmyndigheten kan inte i praktiken själv ha kunskaper eller kännedom om hållandet av alla djurarter. Uppgifterna kan således vara förenade med sådan bedömning som tillsynsmyndigheterna inte kan utföra korrekt med tanke på deras utbildning och arbetserfarenhet eftersom de kräver specialkunskaper inom ett mycket smalt område. Det egentliga förvaltningsbeslutet fattas alltid av en myndighet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen överförs inga uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt på experter, även om expertens faktiska inverkan vid bedömningen av situationen kan vara betydande. Experter och assistenter ska inte ha inspektionsrätt. Den föreslagna regleringen uppfyller de villkor på vilka myndighetsuppgifter i enlighet med 124 § i grundlagen kan anförtros andra än myndigheter. Experters och assistenters ställning har också behandlats ovan i avsnittet om inspektionsbefogenheter och hemfrid.

Religionsfrihet och kravet på att djur ska bedömas före blodavtapningen

Enligt förslaget till 64 § ska ett djur bedömas eller avlivas på behörigt sätt med en metod som lämpar sig för det innan blodavtapningen påbörjas. Den föreslagna bestämmelsen avviker från den gällande 33 b §, där det föreskrivs om en så kallad särskild slaktmetod som används på religiösa grunder. Enligt nämnda bestämmelse är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtapningen inleds samtidigt som djuret bedömas. Den reglering som nu föreslås kan ses som en begränsning av religionsfriheten.

Enligt 11 § i grundlagen har var och en religions- och samvetsfrihet. Till religionsfrihetens viktigaste uttrycksformer, som uppräknas i 11 § 2 mom. i grundlagen, hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion. I bestämmelsens förarbeten nämns att till friheten att bekänna sig till och utöva en religion hör också alla religiösa samfundets möjlighet att bestämma om sina egna religiösa ceremonier (RP 309/1993 rd s. 55/II, GrUB 10/2002 rd s. 2-3). Grundlagsutskottet har inte tills vidare tagit ställning till hur man borde förhålla sig till slakt av religiösa skäl med avseende på religionsfriheten. Till religionsfriheten ansluter sig också det förbud mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse som ingår i 6 § 2 mom. i grundlagen (RP 309/1993 rd, GrUU 7/2005 rd, GrUU 28/2004 rd). Av diskrimineringsförbudet följer bland annat en förpliktelse att bemöta alla religiösa samfund eller världsåskådningsinriktningar jämlikt vid utövning av offentlig makt. Religionsfriheten, liksom andra grundläggande fri- och rättigheter, kan begränsas i enlighet med de allmänna doktrinerna om inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt grundlagsutskottets linjer får de grundläggande fri- och rättigheterna inskränkas endast av godtagbara skäl och när ett vägande samhällligt behov kräver det. Inskränkningen ska dessutom stå i proportion till det eftersträvade målet.

RP 154/2018 rd

Det ska alltid föreskrivas genom lag om inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna och bestämmelsen ska vara exakt och noggrant avgränsad. Inskränkningarna får inte röra vid de grundläggande fri- och rättigheternas kärnområde. Enligt motiveringen till nämnda bestämmelse i grundlagen hindrar inte grundlagsskyddet för religions- och samvetsfrihet bland annat att i lag ge bestämmelser som beaktar de moraliska och etiska värderingar som är allmänt accepterade i samhället och som olika religiösa inriktningar ska ta hänsyn till i sina religiösa eller motsvarande procedurer.

Finland har också utfäst sig att iaktta Europakonventionen (FördrS 63/1999), där man i artikel 9 har avtalat om tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Enligt artikel 9.1 ska envar ha rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och frihet att ensam eller i gemenskap med andra utöva sin religion eller tro offentligt eller enskilt genom gudstjänst, undervisning, andaktsövningar och iakttagande av religiösa sedvänjor. I artikel 9.2 avtalas om inskränkningar av religionsfriheten. Enligt den får envars frihet att utöva sin religion eller tro bli föremål för endast sådana inskränkningar som är angivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till den allmänna säkerheten, upprätthållandet av allmän ordning, hälsovården, skyddandet av sedligheten eller skyddandet av andra personers fri- och rättigheter. Europadomstolen har i sin rättspraxis gett konventionsstaterna rätt omfattande prövningsrätt i frågor som gäller religionsfrihet. Man har gjort så framför allt när det inte har utformats någon enhetlig europeisk praxis i en fråga. Europadomstolen har i avgörandet *Cha'are Shalom Ve Tsedek mot Frankrike* (27417/95, 27.6.2000) tagit ställning till tillämpningen av artikel 9 i konventionen på inskränkningen av slakt som utförs av religiösa skäl. I fallet hade franska staten hindrat ett ultraortodox judiskt samfund från att utföra en viss typ av slakt som utfördes av religiösa skäl. Enligt domstolen var det ändå inte fråga om inskränkning av religionsfriheten i fallet, eftersom det religiösa samfundet kunde skaffa det kött som de behövde och som var slaktat på ett speciellt sätt från utlandet.

I punkten ”Avlivning av djur” i avsnitt 2.3 (Bedömning av nuläget) i propositionen redogörs för bland annat problemen i anslutning till djurs välfärd vid slakt utan bedömning och vissa nordiska länders inställning till slakt utan bedövning samt Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets (Efsa) vetenskapliga panel rekommendation. Djurvälståndet är ett godtagbart och vägande samhälleligt värde som äventyras vid slakt utan bedövning. Den föreslagna bestämmelsen är nödvändig för att trygga djurs välfärd när de slaktas, och den uppfyller också kraven på exakthet och noggrann avgränsning.

Bemyndiganden att utfärda förordning och överföring av lagstiftningsmakt

Lagförslaget innehåller flertalet bestämmelser med bemyndigande att i huvudsak genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om flera bestämmelser i lagen eller att föreskriva närmare om någon sak genom förordning, på det sätt som framgår av avsnitt 1 (Närmare bestämmelser och föreskrifter).

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. I sin utlåtandepraxis har grundlagsutskottet kopplat ihop bemyndigandet att utfärda bestämmelser genom lag med ett krav på exakta och noggrant avgränsade regler (GrUU 19/2002 rd, GrUU 40/2002 rd). Det måste klart framgå av lagen vad avsikten är att föreskriva om genom förordning.

De bestämmelser som föreslås i lagen uppfyller kraven i 80 § i grundlagen.

RP 154/2018 rd

Lagstiftningsordning

Med hänvisning till det som anförts ovan anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av de många grundrättssynpunkter som hänför sig till lagförslag nr 1 i propositionen är det emellertid skäl att inhämta grundlagsutskotts bedömning av propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om djurvälstånd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja djurvälstånd och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välfärd.

Lagen syftar också till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på alla djur.

3 §

Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag innehåller bestämmelser om verkställigheten av följande EU-rättsakter som gäller djurvälstånd och av rättsakter som utfärdats med stöd av dem, till den del det inte föreskrivs om deras verkställighet i någon annan lag:

1) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, nedan *avlivningsförordningen*,

2) rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, nedan *transportförordningen*,

3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *förordningen om offentlig kontroll*.

RP 154/2018 rd

Dessutom innehåller lagen bestämmelser om verkställigheten av följande EU-rättsakter samt om verkställigheten av avtal som är bindande för Finland eller Europeiska unionen, till den del det inte föreskrivs om deras verkställighet i någon annan lag:

- 1) rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur, nedan *animalieproduktionsdjursdirektivet*,
- 2) rådets direktiv 2008/120/EG om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning,
- 3) rådets direktiv 1999/22/EG om hållande av vilda djur i djurparker, nedan *djurparksdirektivet*,
- 4) rådets direktiv 1999/74/EG om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns,
- 5) rådets direktiv 2007/43/EG om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar, nedan *broilerdirektivet*,
- 6) rådets direktiv 2008/119/EG om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar,
- 7) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål,
- 8) den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (FördrS 47/1992),
- 9) den europeiska konventionen om skydd av djur som förs till slakt (FördrS 48/1992),
- 10) den europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur (FördrS 49/1992).

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om transport av djur finns i transportförordningen och i lagen om transport av djur (1429/2006). Bestämmelser om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål finns i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013).

I fråga om jakt, fiske, naturskydd, medicinsk behandling av djur, bekämpning av djursjukdomar, identifiering av djur, avelsverksamhet och genteknik iakttas dessutom vad som förskrivs särskilt.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *förteckning över djurarter* de förteckningar över djur och djurarter som avses i 8 § 2 mom.,
- 2) *djurhållare* en fysisk eller juridisk person som ansvarar för ett djur eller sköter om det permanent eller tillfälligt,
- 3) *djurägare* en fysisk eller juridisk person som äger ett djur,
- 4) *tillsynsmyndighet* landskapet, polisen och gränsveterinärerna samt Livsmedelsverket när det gäller i livsmedelslagen (23/2006) avsedda slakterier och inrättningar för vilthantering samt anläggningar som finns i anslutning till dem,
- 5) *vilt djur* ett sådant i naturen levande djur som tillhör en vild djurart och som är fött i naturen eller som har fötts upp för att frisläppas i naturen, dock inte ett djur som har rymt från människans vård och som kan särskiljas från djur som är födda i naturen,
- 6) *bestämmelser om djurvälstånd* denna lag, bestämmelser och föreskrifter som meddelats med stöd av den samt sådan EU-lagstiftning om djurvälstånd som är direkt tillämplig,
- 7) *produktionsdjur* djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller päls eller för annan typ av produktion, dock inte vilda djur eller djur som hålls för deltagande i tävlingar, utställningar, kulturella eller idrottsliga evenemang och motsvarande aktiviteter, och inte djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål,

8) *yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning* tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt 49 och 56—60 § samt sådant hållande av produktionsdjur för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjursskötsel och annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet,

9) *djurhållningsplats* en box eller ett bås, en bur, en bassäng, en inhägnad, en bostad, en ladugård eller ett stall eller någon kombination av dessa samt andra utrymmen, lokaler eller avgränsade områden där man håller djur antingen permanent eller tillfälligt,

10) *djurtävling* evenemang som arrangeras för att rangordna djur eller djur och människor utifrån deras prestationer eller för att bedöma djurs egenskaper, läggning eller färdigheter; som djurtävling betraktas dock i regel inte evenemang som arrangeras för bedömning av i huvudsak djurens utseende,

11) *djurutställning* evenemang, tillställningar, föreställningar eller uppvisningar som arrangeras för att presentera djur eller deras färdigheter eller läggning för allmänheten eller vars huvudsakliga syfte är att bedöma djurs utseende,

12) *djurpark* en permanent anläggning där i huvudsak djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten,

13) *permanent djurutställning* en permanent anläggning där enbart eller i huvudsak andra djur än sådana som tillhör vilda djurarter hålls för att förevisas för allmänheten och där det förevisade antalet vilda djur eller djurarter är litet, dock inte en husdjursgård,

14) *husdjursgård* en permanent anläggning där enbart sådana däggdjurs- och fågelarter som enligt 8 § 2 mom. får hållas som produktionsdjur samt hundar (*Canis familiaris*) och katter (*Felis silvestris catus*) hålls för att förevisas för allmänheten,

15) *ambulerande djurutställning* en ambulerande anläggning där djur hålls för att förevisas för allmänheten,

16) *cirкус* en ambulerande eller permanent anläggning där djur inför publik upprepade gånger utför konstner som de dresserats att utföra.

2 kap

Allmänna principer och ansvar för djur

6 §

Allmänna principer

Djur ska behandlas väl och med respekt. Ett djur får inte tillfogas onödig smärta eller onödigt lidande och djurets välfärd får inte äventyras i onödan.

Djur som hålls av människan får inte lämnas utan skötsel eller överges.

7 §

Att hjälpa sjuka eller skadade djur

Den som påträffar ett husdjur eller ett annat hållet djur som är sjukt eller skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska själv hjälpa djuret eller göra anmälan om djuret till djurägaren eller djurhållaren eller till tillsynsmyndigheten.

Om det är oskäligt svårt att få tag på en person som avses i 1 mom. och djurets tillstånd är sådant att det är grymt mot djuret att hålla djuret vid liv, får djuret avlivas. En i 1 mom. avsedd anmälan om saken ska göras utan dröjsmål.

Vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd ska hjälpas. Om djurets tillstånd är sådant att det grymt mot djuret att hålla djuret vid liv, ska djuret avlivas eller avliv-

RP 154/2018 rd

ningen ombesörjas. Landskapet ska sörja för att sjuka eller skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnat avlivas.

8 §

Begränsningar som gäller hållande av djurarter och djur

Endast sådana djur och djurarter får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurställningar, vilkas djurhållning enligt tillgänglig vetenskaplig kunskap och praktisk erfarenhet är möjlig att ordna så att

1) djuren har möjlighet att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov när det gäller rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt i sociala relationer,

2) djurens fysiologiska behov kan tillgodoses,

3) ändamålsenliga djurhållningsplatser kan ordnas för djuren, och

4) djuren kan ges ändamålsenlig vård om de insjuknar eller skadas.

Djurarter som får hållas som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurställningar räknas upp i bilaga 1. Bestämmelser om vilka djur och djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om innehav av invasiva främmande arter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, nedan *förordningen om främmande arter*, samt i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015).

9 §

Ändring av förteckningarna över djurarter

I förteckningarna över djurarter kan nya djurarter läggas till eller djurarter strykas utifrån tillgänglig vetenskaplig kunskap eller praktisk erfarenhet som gäller hållande av djurarten i fråga.

Livsmedelsverket kan göra framställningar till jord- och skogsbruksministeriet om ändring av förteckningarna över djurarter på eget initiativ eller på grund av ansökningar som verket mottagit.

Naturresursinstitutet ger oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter är tidsenliga.

Närmare bestämmelser om innehållet i en i 2 mom. avsedd ansökan, om den utredning som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Avvikelse från förteckningen över djurarter

Livsmedelsverket får i enskilda fall på ansökan bevilja tillstånd att hålla ett eller flera djur som inte finns upptagna i förteckningen över djurarter. Tillstånd får beviljas, om djurhållningen utifrån tillgänglig vetenskaplig kunskap eller praktisk erfarenhet kan ordnas på det sätt som avses i 8 § 1 mom.

Naturresursinstitutet lämnar oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp för bedömningen av om grunder för beviljande av tillstånd enligt 1 mom. föreligger.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om den utredning som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

RP 154/2018 rd

11 §

Ansvar för djurs välfärd i vissa fall

Ett barn som är yngre än sexton år får inte ensamt ansvara för ett djurs välfärd.
Föräldrar eller andra vårdnadshavare till eller andra personer som har uppsikt över ett barn som inte har fyllt 15 år är skyldiga att se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot 13 §.

3 kap.

Behandling av djur

12 §

Allmänna krav på behandlingen

Djur ska behandlas lugnt. Vid hantering och dressyr av ett djur ska såvitt möjligt tas fasta på djurets arttypiska beteende.

Djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls, om det kan anses ändamålsenligt med hänsyn till djurarten och djurhållningsformen. Om ett djur inte är vant vid hantering, ska detta beaktas när djuret hanteras.

Närmare bestämmelser om hantering av djur samt om hur djur ska vänjas vid hantering och vid de förhållanden under vilka djuren hålls får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Förbjuden behandling

Ett djur får inte behandlas eller dresseras hårdhänt eller på något annat sätt som orsakar djuret onödigt smärta eller onödigt lidande. Djuret får inte bindas eller tjudras på ett sätt som orsakar onödigt smärta eller onödigt lidande.

Ett djur får inte överansträngas eller hållas i oskäligt sträng tukt. När ett djur dresseras och används ska nivån på djurets kunnande och dess prestationsförmåga beaktas. Djuret får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga läggning eller krafter.

Ett djur får inte tillfogas skada i onödan. Som onödigt skadande av ett djur betraktas inte användning av hundar eller andra djur i myndighetsverksamhet i sådana uppdrag som anknyter till djurets användningsändamål och som på grund av uppdragets art är förknippade med risk för att djuret skadas.

Ett djur får inte färgas i syfte att förändra djurets utseende.

Närmare bestämmelser om vad som ska betraktas som förbjuden behandling av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Könsumgänte med djur

En människa får inte ha könsumgänte med ett djur. Med könsumgänte avses i denna lag inträngande med människans könsorgan i djurets kropp eller inträngande i djurens könsorgan eller anus eller tagande av djurets könsorgan i människans kropp.

RP 154/2018 rd

Vad som föreskrivs i 1 mom. utgör dock inget hinder för en åtgärd som är nödvändig av veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

15 §

Ingrepp på djur

En operation eller något annat ingrepp som orsakar smärta eller lidande får utföras på ett djur endast om det är motiverat med hänsyn till djurets välfärd.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. är det dock tillåtet att

- 1) märka djuret med en metod som orsakar kortvarig och lindrig smärta,
- 2) ta sådana blod- och vävnadsprov av djuret som annan lagstiftning förutsätter,
- 3) förstöra hornanlaget hos eller avhorna nötkreatur och getter,
- 4) kastrera eller sterilisera djur,
- 5) utföra en operation eller något annat ingrepp som orsakar ett djur smärta eller lidande, om ingreppet behövs för att underlätta hanteringen av djuret, säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller trygghet eller bestämma djurets avelsvärde eller av någon annan motsvarande tvingande orsak som hänför sig till djurhållningen, samt
- 6) seminera djur och vidta andra åtgärder som anknyter till artificiell reproduktion.

Ett djur som har genomgått en operation eller ett ingrepp som orsakar smärta eller lidande och som utförts i syfte att förändra djurets utseende får inte användas i tävlingar eller ställas ut.

Närmare bestämmelser om ingrepp enligt 2 mom. 5 punkten samt om seminering av djur och andra åtgärder som anknyter till artificiell reproduktion enligt 2 mom. 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas vid ingrepp enligt 2 mom. och vid seminering av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om förbjudna ingrepp i syfte att förändra djurs utseende och om andra förbjudna ingrepp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Vem som får utföra ingrepp och användning av smärtlindring

En enligt 15 § tillåten operation eller annat tillåtet ingrepp som orsakar ett djur smärta får utföras endast av den som utövar veterinäryrket eller av någon annan som har behövlig utbildning eller annan tillräcklig kompetens för att utföra ingreppet.

I samband med smärtsamma ingrepp ska smärtlindring användas, om inte den smärta som ingreppet vållar är kortvarig eller om ingreppet inte tål uppskov.

Närmare bestämmelser om utbildning och behörighet för dem som utför ingrepp samt om metoder och behövlig smärtlindring som ska användas vid ingrepp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Redskap, anordningar och ämnen

Redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur ska vara lämpliga för sitt ändamål och de får inte orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande eller risk för skador. Ett djur får inte ges ämnen som är farliga för djurets välfärd, om det inte är

fråga om veterinärmedicinsk vård eller avlivning av djuret eller någon behandling som tillåts särskilt någon annanstans i lagstiftningen.

Den som tillverkar, inför i landet, exporterar, transiterar genom Finland, saluför, bjuder ut, säljer eller på något annat sätt överlåter eller förmedlar redskap, anordningar eller ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur, ska med sådan noggrannhet och yrkesskicklighet som omständigheterna kräver försäkra sig om att redskapen, anordningarna och ämnena uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel, hantering och avlivning av djur inom olika djurarter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Förbjudna redskap och anordningar

Följande redskap och anordningar som är avsedda för skötsel och hantering av djur får inte marknadsföras, införas i landet, tillverkas, säljas, överlåtas, användas eller innehas:

- 1) tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar samt sådana andra motsvarande redskap för att styra och kontrollera djur som orsakar djuret smärta,
- 2) elhalsband och andra på djuret fästa anordningar som ger det elstötar, dock inte anordningar som används i veterinärmedicinskt syfte eller vid fysikalisk behandling av djur,
- 3) elektrisk kodressör.

Bestämmelser om andra redskap och anordningar som omfattas av 1 mom. och som orsakar djur onödigt smärta, onödigt lidande eller risk för skada får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Samlande av förbjudna redskap och anordningar

Vad som föreskrivs i 18 § gäller inte marknadsföring, införsel i landet, tillverkning, överlåtelse eller innehav av historisk eller konstnärligt värdefulla förbjudna redskap och anordningar.

Ett föremål betraktas som historiskt värdefullt, om det har anknytning till en betydande person, tilldragelse, plats eller tidsepok eller om det på grund av sin ålder eller raritet eller på grund av att det är representativt för denna typ av föremål eller av någon annan därmed jämförbar orsak har historisk eller etnografisk betydelse. Ett föremål betraktas som konstnärligt värdefullt, om det genom sin utformning, ytbehandling eller utsmyckning representerar en viss stilperiod eller annars med hänsyn till den konstnärliga helheten är av betydelse.

4 kap.

Skötsel av djur

20 §

Allmänna krav på skötseln

RP 154/2018 rd

Djur ska skötas så att de har möjlighet att tillfredsställa sina väsentligt beteendemässiga behov när det gäller rörelse, vila, kroppsvård, ätande, sökande efter föda och andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer.

Hållna djurs allmänna välfärd, djurets renhet och den övriga kroppsvård som djuret behöver ska tillses. Vid skötseln av djur ska även ändamålsenliga åtgärder för att förebygga sjukdomar och skador hos djuren vidtas.

Om djur hålls i grupp, ska djurens sociala relationer, ålder, kön och storlek beaktas i gruppens sammansättning. Om djuren är fientligt inställda till varandra eller annars kan skada varandra, ska djuren hållas isär eller ha möjlighet att fly undan eller gömma sig för varandra. När grupper av djur slås samman eller när nya djur tillförs en grupp ska särskild uppmärksamhet fästas vid de problem som eventuellt uppstår när de sociala relationerna omformas.

Hållna djur måste få sitt motionsbehov tillgodosett. Djur ska ha möjlighet till tillräcklig vila.

Närmare bestämmelser om tillgodoseende av djurs väsentliga beteendemässiga behov och andra skötselåtgärder som behövs för att trygga djurvälferden samt om hållande av djur i grupp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Utfodring och vattning

När ett hållt djur utfodras och vattnas ska hänsyn tas till djurets fysiologiska behov och det ska säkerställas att djuret får lagom mängd föda och vatten eller någon annan dryck av god kvalitet. Födans och dryckens sammansättning och sättet att ge den ska motsvara djurets fysiologiska behov och väsentliga beteendemässiga behov.

I en permanent djurhållningsplats för däggdjur och fåglar ska djuren hela tiden ha tillgång till vatten. Kontinuerlig tillgång till vatten förutsätts dock inte

- 1) för nyfödda eller nykläckta djur,
- 2) för ett djur vars tillgång till vatten måste begränsas av veterinärmedicinska skäl,
- 3) för djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckta områden under naturenliga förhållanden,
- 4) när exceptionella och svåra väderförhållanden förhindrar att vatten hela tiden finns tillgängligt,
- 5) i sådana permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att hela tiden ordna tillgång till vatten av orsaker som har att göra med djurhållningsformen och väderförhållandena.

Närmare bestämmelser om föda och dryck för hållna djur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om de i 2 mom. 5 punkten avsedda permanenta djurhållningsplatser där det är orimligt svårt att hela tiden ordna tillgång till vatten av orsaker som har att göra med djurhållningsformen eller väderförhållandena utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Inspektion av djurs välfärd och djurhållningsplatser

Hållna djurs välfärd samt djurhållningsplatsen och sådana anordningar i anslutning till den som är avgörande för djurvälferden ska inspekteras tillräckligt ofta. Vid bedömningen av vad som är tillräckligt inspektionsintervall ska uppmärksamhet ägnas djurhållningsformen, djurarten, djurets fysiologiska tillstånd samt förhållandena på djurhållningsplatsen och i livsmiljön.

RP 154/2018 rd

Om hållna djur står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa, ska djurens välfärd och djurhållningsplatsen jämte anordningar inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare. Skyldigheten att utföra inspektioner dagligen tillämpas inte på

1) djur som tillhör vilda djurarter och som föds upp i hägn på vidsträckta områden under naturenliga förhållanden,

2) djur som sommartid hålls på svårtillgängliga beten,

3) odlade fiskar som det är omöjligt att inspektera på grund av svåra väderförhållanden, istäcke eller uppfödningssättet.

Vid inspektionen ska särskild uppmärksamhet ägnas djur som är högdräktiga, håller på att föda eller nyligen har fött avkomma och djur som är nyfödda, sjuka, i dåligt skick eller skadade.

Närmare bestämmelser om inspektion av djurvälfärd och djurhållningsplatser får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Sjuka eller skadade djur

Om ett hållet djur insjuknar eller skadas, ska djuret

1) ges eller skaffas behörig vård utan dröjsmål,

2) ges tillräcklig möjlighet till vila,

3) vid behov hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme,

4) vid behov skaffas veterinärvård.

I vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, ska djuret avlivas.

24 §

Förbud mot att tvinga djur att äta och dricka

Djur får inte tvingas att äta eller dricka, om det inte är påkallat av veterinärmedicinska skäl.

25 §

Avel

I djuraveln ska strävan vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur.

Ett djur får inte användas för avel, om

1) den avelskombination som används sannolikt orsakar sådana sjukdomar eller andra egenskaper hos avkomman som medför betydande men för avkommans välfärd,

2) djuret på grund av en ärftlig egenskap eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt, eller

3) förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välfärd.

Avelsmetoder som kan medföra betydande men för djurets välfärd får inte användas.

Djurägaren eller djurhållaren ska hindra sina däggdjur från att föröka sig okontrollerat.

Närmare bestämmelser om vilka slags djur som inte får användas för avel, om förbjudna avelsmetoder samt om åtgärder för att förhindra att däggdjur förökar sig okontrollerat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Upphittade djur

RP 154/2018 rd

Landskapet ska inom sitt område ha en mottagningsplats för tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt andra små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas fast (*upphittade djur*). Landskapet ska också se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen för upphittade djur.

På mottagningsplatsen för upphittade djur ska det kontrolleras om ett upphittat djur har en märkning eller någon annan identifikation samt vidtas skäligen åtgärder för att underrätta djurägaren eller den som annars håller djuret om omhändertagandet. Om djurägaren eller djurhållaren inte är känd, ska ett meddelande om att djuret tagits om hand och dess kännetecken publiceras på mottagningsplatsens webbplats och dessutom vid behov på något annat lämpligt sätt. För djur som är sjuka eller skadade ska det utan dröjsmål ordnas med sådana första hjälpen-åtgärder som djuret behöver och annan skälig vård för att behandla sjukdomen eller skadan.

Upphittade djur ska förvaras minst 10 dagar efter det att den som äger eller håller djuret har underrättats om att djuret tagits om hand eller det meddelande om omhändertagandet som avses i 2 mom. har publicerats. Efter detta har landskapet rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det. Om ett djur har sålts och inkomsten av försäljningen är större än kostnaderna för skötseln av djuret, ska landskapet förvara de återstående medlen för djurägarens räkning i tre månader efter det att djuret lämnades till mottagningsplatsen, varefter medlen tillfaller landskapet.

Landskapet djur har rätt att av djurägaren eller djurhållaren ta ut ersättning för behövliga och skäliga kostnader för omhändertagande, skötsel och eventuell avlivning av djuret.

Om en anmälan om omhändertagande av en hund har gjorts till polisen enligt 55 § jaktlagen (615/1993), ska polisen underrätta mottagningsplatsen för upphittade djur om omhändertagandet.

Landskapet ska årligen utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde.

Närmare bestämmelser om ordnande av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetande av statistik över upphittade djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Utomstående tjänsteproducenter vid ordnandet av tillfällig skötsel av upphittade djur

Landskapet kan skaffa de tjänster som avses i 26 § 1 och 2 mom. från en utomstående tjänsteproducent. En förutsättning är att tjänsteproducenten uppfyller de krav som föreskrivs i 59 §. Dessutom ska tjänsteproducenten ha utsett en ansvarig person som är skyldig att se till att mottagningsplatsen drivs i enlighet med de krav som ställs på den. Den ansvariga personen ska vara myndig och en tillförlitlig person som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Mottagningsplatsen har, enligt vad som överenskomms om saken med landskapet, rätt att ta ut ersättning enligt 26 § 4 mom. av djurhållaren eller djurägaren. I avtalet om anskaffning av tjänsterna ska överenskommas om redovisning av ersättningen till landskapet eller om förvaring av den eller hur den annars ska användas.

På den ansvariga person som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt ansvar när han eller hon utför åtgärder som gäller omhändertagande av upphittade djur. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

28 §

Tagande av vilda djur för uppfödning

Ett vilt ryggradsdjur får inte tas eller fångas in i syfte att hålla och föda upp djuret.

RP 154/2018 rd

Förbudet i 1 mom. gäller inte fångande och innehav av djur, om det finns tillstånd för det enligt 48 eller 49 § i naturvårdslagen (1096/1996), 40 eller 41 § i jaktlagen eller 47 § i lagen om fiske (379/2015). Om inte annat föreskrivs i någon annan lag, får undantag från förbudet dessutom göras för fångande och innehav av ett djur

- 1) som ska hållas i djurpark,
- 2) för fiskodling, utplantering av fisk eller utbildning eller för andra motsvarande i lagen om fiske avsedda fiskerihushållningsändamål,
- 3) för vetenskaplig forskning, eller
- 4) för att ge ett djur i hjälplöst tillstånd vård.

29 §

Vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd

Ett vilt djur som är skadat eller annars i hjälplöst tillstånd får kortvarigt tas om hand så att det kan ges första hjälpen eller överlämnas för vård. Efter första hjälpen ska djuret försättas i frihet när dess tillstånd tillåter det eller överlämnas för vård till en vårdplats som avses i 60 §. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas.

30 §

Djurskötares behörighet samt tillräckligt antal djurskötare

Djurhållare och andra djurskötare ska ha tillräcklig kompetens för en ändamålsenlig skötsel av djuren.

Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska ha lämplig utbildning eller på annat sätt förvärvat tillräcklig kompetens för att sköta sina uppgifter. Djurhållaren ska se till att ett tillräckligt antal kompetenta djurskötare sköter djuren. Djurhållaren ska förse de personer som denne anställer eller anlitar för att sköta och hantera djuren med instruktioner om och handledning i fråga om de krav som gäller för en ändamålsenlig skötsel av djuren.

Närmare bestämmelser om utbildning och kompetens för djurhållare och andra djurskötare enligt 1 och 2 mom. samt om vad som är ett tillräckligt antal djurskötare enligt 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

31 §

Skuldighet för den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt att förbereda sig på störningar

Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska förbereda sig på eldsvådor och strömbrott och andra motsvarande störningar som hotar djurens välfärd.

Om skötseln av djuren eller regleringen och övervakningen av miljöfaktorer är beroende av elektriska eller mekaniska anordningar, ska det på en permanent djurhållningsplats finnas möjlighet att upprätthålla funktioner som är nödvändiga för djurens välfärd även när anordningarna drabbas av funktionsstörningar.

Närmare bestämmelser om vilka åtgärder djurhållare ska vidta för att förbereda sig på störningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Bokföring av produktionsdjur

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur.

Bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst fem år och bokföringen över antalet döda djur och bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som inte hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen.

Närmare bestämmelser om bokföringen över antalet döda djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Djurhållningsplats

33 §

Allmänna krav på djurhållningsplatser

Ett djur ska kunna stå och vila i naturlig ställning på djurhållningsplatsen samt byta ställning där utan svårighet. De djur som hålls på en och samma djurhållningsplats ska ha möjlighet att vila samtidigt.

En djurhållningsplats ska gå att hålla tillräcklig ren och där upprätthålla god hygien med hänsyn till djurens välfärd. Djuren på en djurhållningsplats ska kunna inspekteras och skötas utan svårighet.

Ett djur får hållas i en låda eller bur avsedda för transport av djur eller i ett motsvarande litet utrymme bara om djurtransporten, en sjukdom hos djuret eller något annat tillfälligt och godtagbart skäl kräver det.

Närmare bestämmelser om djurhållningsplatsers storlek, material, konstruktioner och andra egenskaper får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Säker djurhållningsplats

Djurhållningsplatser ska vara konstruerade av sådant material och ha sådana konstruktioner och övriga egenskaper att såväl risken för att djur ska skada sig, insjukna eller rymma som brandfaran är så liten som möjligt.

Närmare bestämmelser om material, konstruktioner och övriga egenskaper som inverkar på djurhållningsplatsers säkerhet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Djurhållningsplatsens förhållanden

Temperaturen, luftkvaliteten eller vattenkvaliteten och andra miljöförhållanden på en djurhållningsplats ska vara lämpliga för de djur som hålls där. Djur som hålls utomhus ska ha tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderförhållanden eller vid behov kunna föras inomhus.

På en djurhållningsplats får det inte förekomma oavbrutet buller som stör djuren eller orsakar dem olägenhet.

Belysningen på en djurhållningsplats ska vara lämplig för tillgodoseende av djurens fysiologiska och väsentliga beteendemässiga behov och sådan att djuren kan inspekteras och skötas på behörigt sätt.

RP 154/2018 rd

Om djurens välfärd är beroende av ett maskinellt ventilationssystem, ska anordningen vara försedd med ett larmsystem som slår larm vid funktionsstörningar. Larmsystemets funktionsduglighet ska testas regelbundet.

Närmare bestämmelser om djurhållningsplatsers förhållanden samt om skydd mot ogynnsamma väderförhållanden för djur som hålls utomhus får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Renhållning och underhåll av djurhållningsplatser

En djurhållningsplats ska hållas tillräckligt ren, så att djurens välfärd inte äventyras.

Fel som upptäckts på en djurhållningsplats och som äventyrar djurens välfärd ska rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt ska andra behövliga åtgärder vidtas för att trygga djurens välfärd till dess att felet rättas till.

37 §

Allmänna krav som gäller permanenta djurhållningsplatser

En permanent djurhållningsplats ska vara tillräckligt rymlig samt även i övrigt vara så konstruerad och utrustad att den är lämplig för tillgodoseende av djurens fysiologiska behov och de väsentliga beteendemässiga behoven av rörelse, vila, kroppsvård, ätande, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt av sociala relationer.

Ett djur får inte hållas fortlöpande uppbundet på sin plats och djurets möjligheter att röra sig får inte begränsas permanent med konstruktioner som hindrar djuret från att vända sig.

Djur som hålls i grupp ska kunna undvika varandra. Djurhållningsplatsens utfodrings- och dricksapparater ska planeras, byggas och placeras så att konkurrens mellan djuren medför så små men som möjligt för djurens välfärd.

Varje djur ska ha tillgång till en lämplig viloplats.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på permanenta djurhållningsplatsers storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Undantag från krav som gäller permanenta djurhållningsplatser

Trots vad som föreskrivs i 37 § 2 mom. får

1) suggor och gyltor hållas i insemineringshäckar högst åtta dagar i samband med semineringen,

2) suggor och gyltor hållas i grisningshäckar,

3) kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion hållas fortlöpande uppbundna på sin plats.

Ko avser ett nötkreatur av honkön som har kalvat. *Kviga* avser ett minst åtta månader gammalt nötkreatur av honkön som inte har kalvat. *Gylta* avser ett könsmoget svin av honkön från betäckningen eller semineringen fram till första grisningen. *Sugga* avser ett svin av honkön vid första grisningen och därefter.

Närmare bestämmelser om uppbinding av nötkreatur samt om hållande av suggor och gyltor i grisningshäckar och insemineringshäckar utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur

RP 154/2018 rd

På en permanent djurhållningsplats eller i anslutning till den ska det finnas utrymmen och redskap som är nödvändiga för att inspektera djur samt vid behov utrymmen för vård och isolering av djur som är sjuka eller skadade.

Närmare bestämmelser om utrymmen som avses i 1 mom. och om utrustningen i dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Överlåtelse av djur

40 §

Uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur

Den som säljer eller annars överlåter ett djur tillfälligt eller permanent ska i samband med överlåtelsen av djuret lämna mottagaren behövliga uppgifter om djurets skötsel, djurhållningsplats och andra omständigheter som är väsentliga med hänsyn till djurets välfärd. Om djuret är sjukt eller skadat, ska även den uppgiften meddelas.

Närmare bestämmelser om uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur och det sätt på vilket uppgifterna lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

41 §

Begränsningar som gäller överlåtelse av djur

Ryggradsdjur och bläckfiskar får inte saluföras på torg och marknader eller på andra publik-evenemang än sådana där avsikten är att förevisa djur. Ryggradsdjur och bläckfiskar får inte heller föras omkring för att saluföras på olika ställen.

Djur får inte saluföras i skyltfönster Hundar, katter och frettar samt ara, grå jako och amazon samt andra stora papegojor får inte saluföras i djuraffärer.

Djur får inte överlåtas som pris vid lotterier och tävlingar.

Ett djur får inte permanent överlåtas till en person som är under 16 år, om inte dennes vårdnadshavare ger sitt samtycke.

7 kap.

Djurtävlingar och djurutställningar

42 §

Allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar

Djurtävlingar och djurutställningar får inte i onödan äventyra djurs välfärd.

Ett djur får inte ges sådana läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller utsättas för någon annan behandling eller åtgärd som syftar till att på ett konstlat sätt påverka djurets prestationsförmåga eller beteende under en djurtävling eller djurutställning.

Närmare bestämmelser om sådana i 1 mom. avsedda tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välfärd och som det med stöd av det momentet är förbjudet att arrangera får utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar

Den som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar ska ha sådana kunskaper och färdigheter att arrangera tävlingar och utställningar som är tillräckliga för tryggnad av djurens välfärd. Både fysiska och juridiska personer får vara arrangörer.

Närmare bestämmelser om de krav som gäller arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar

När djurtävlingar och djurutställningar arrangeras ska den förutsägbara risk för djurens välfärd som hänför sig till verksamheten beaktas. Arrangören ska vidta de åtgärder som behövs för att undanröja risken eller, om det inte är möjligt att undanröja risken, för att minska den. Om en tävling eller utställning ändå äventyrar djurens välfärd i onödan, får tävlingen eller utställningen inte arrangeras eller måste avbrytas.

Om den som arrangerar en djurtävling eller djurutställningar har grundad anledning att misstänka att ett enskilt djur behandlas eller används på ett sätt som strider mot denna lag, ska arrangören förbjuda det förfarande som strider mot bestämmelserna och vid behov förbjuda den som tävlar med eller ställer ut djuret att använda djuret i tävlingen eller utställningen. Om den som tävlar med eller ställer ut djuret inte iakttar förbudet mot att använda djuret, ska djuret hindras från att delta i tävlingen eller utställningen genom att tävlingen avbryts. Polisen ska vid behov ge tävlings- eller utställningsarrangören handräckning.

Närmare bestämmelser om de riskfaktorer som avses i 1 mom. och om åtgärder som behövs för att undanröja eller minska dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §

Arrangerande av anmälningspliktiga djurtävlingar

Det ska göras en skriftlig anmälan om sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning, smärta eller lidande. Anmälningsplikten gäller även när det är fråga om en enda sådan tävling.

Den som arrangerar djurtävlingen ska göra en i 1 mom. avsedd anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde tävlingen är avsedd att ordnas. Anmälan kan gälla för viss tid eller tills vidare. Anmälan ska göras senast 30 dygn innan verksamheten inleds, och om anmälan gäller tills vidare, utan dröjsmål vid upphörande av verksamheten, samt vid väsentliga förändringar i verksamheten.

En ytterligare förutsättning för att få ordna anmälningspliktiga djurtävlingar är att tävlingsarrangören utser en tävlingsveterinär för varje tävling. Tävlingsveterinären ska vara närvarande under själva tävlingen. Tävlingsarrangören svarar för eventuella kostnader för utseendet av en tävlingsveterinär.

46 §

Innehållet i anmälan om arrangerande av anmälningsskyldig djurtävling

En i 45 § 1 mom. avsedd anmälan ska innehålla följande:

- 1) uppgifter om tävlingsarrangören,
- 2) uppgift om huruvida det är fråga om en anmälan för viss tid eller som gäller tills vidare,
- 3) tidpunkten då verksamheten inleds,
- 4) inom vilket landskaps eller vilka landskaps område verksamheten bedrivs,
- 5) uppgift om vilka slags djurtävlingar som arrangeras och för vilka djurarter,
- 6) en uppskattning av antalet djurtävlingar som arrangeras per år,
- 7) uppgift om tävlingsarrangörens kompetens.

Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet

Tävlingsveterinären har till uppgift är att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välfärd. I denna uppgift kan tävlingsveterinären ge den som tävlar med ett djur och tävlingsarrangören råd som gäller djurvälferden. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd, ska veterinären underrätta tävlingsarrangören om saken utan dröjsmål. Tävlingsveterinären ska också underrätta arrangören om skador som inträffat under tävlingen och som kommit till veterinärens kännedom.

Tävlingsveterinären ska dessutom vid behov ge djur som används i tävlingen första hjälpen-typ av vård, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt behövliga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Tävlingsveterinären har rätt att ta ut ett arvode för vården och ersättning för kostnaderna av den som tävlar med djuret.

Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välfärd i onödan och tävlingsarrangören inte vidtar de åtgärder som föreskrivs i 44 § 1 eller 2 mom., ska tävlingsveterinären utan dröjsmål underrätta landskapet eller polisen. När orsaker som hänför sig till välfärden för ett djur som används i tävlingen kräver det är tävlingsveterinären också skyldig att utan dröjsmål underrätta landskapet eller polisen om djuret. Tävlingsveterinären är skyldig att lämna den information som behövs för att utreda fallet. Anmälningsskyldigheten gäller också uppgifter i fråga om vilka veterinären har tystnadsplikt med stöd av 16 § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000).

Tävlingsveterinären ska vara en legitimerad veterinär som avses i 3—5 § i lagen om utövning av veterinäryrket eller en veterinär som avses i 8 § i den lagen. En veterinärmedicinestuderande som avses i 7 § i den lagen kan vara vikarie för tävlingsveterinären.

48 §

Registreringsskyldighet för arrangörer av anmälningsskyldiga djurtävlingar

Arrangörer av anmälningsskyldiga djurtävlingar ska registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välfärd under tävlingen. Registreringsdokumentet ska bevaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades.

Närmare bestämmelser om registreringsskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Hållande av tillstånds- eller anmälningsskyldiga djur

49 §

Djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar

Djur får hållas i djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar och cirkusar endast med tillstånd av landskapet.

Djur som hör till vilda djurarter och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning får inte användas i föreställningar där djuren för publik visar andra färdigheter som de blivit lärda än sådana som anknyter till skötseln av djuret.

Djurhållningsplatsen för ett djur som hör till en vild djurart och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning ska så väl som möjligt motsvara djurens naturliga livsmiljö. Djurparker och permanenta djurutställningar ska planmässigt sörja för förebyggande hälsovård för djuren, behandling av sjukdomar hos djuren samt utfodring av djuren.

Närmare bestämmelser om vilket slags föreställningar som är förbjudna enligt 2 mom. och om djurhållningsplatser som avses i 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §

Vissa uppgifter för djurparker

En djurpark ska bidra till att främja skyddet av den vilda faunan och bevarandet av den biologiska mångfalden. I detta syfte ska djurparken ge allmänheten information om de arter som förevisas och deras naturliga levnadsförhållanden. Djurparken ska dessutom delta i

- 1) forskning som främjar skyddet av djurarter,
- 2) utbildning i fråga om färdigheter att skydda djurarter,
- 3) informationsutbyte i fråga om artskydd, eller
- 4) när det är ändamålsenligt, uppfödning av djurarter i fångenskap, återinplantering av bestånd eller återinförande av arter till naturen.

Närmare uppgifter om djurparker i 1 mom. avsedda uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

51 §

Ansökan om tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus

Ansökan om tillstånd att hålla en djurpark eller en permanent djurutställning ska göras hos det landskap inom vars verksamhetsområde djurparken eller den permanenta djurutställningen är belägen.

Ansökan om tillstånd att driva en cirkus eller ordna en ambulerande djurutställning ska göras hos det landskap inom vars verksamhetsområde den som äger cirkusen eller den ambulerande djurutställningen har sin hemort. Om cirkusen är en permanent anläggning, ska tillstånd dock sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde cirkusen är belägen.

Ansökan om tillstånd att driva en utländsk cirkus eller ordna en utländsk ambulerande djurutställning ska göras hos det landskap via vars verksamhetsområde den utländska cirkusen eller den ambulerande djurutställningen inreser till Finland.

52 §

Tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus

RP 154/2018 rd

Ansökan om tillstånd som avses i 51 § ska göras skriftligt. Av tillståndsansökan ska förutom uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren och allmänna uppgifter om den planerade verksamheten framgå

- 1) uppgift om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar,
- 2) utredning om djurhållningsplatserna,
- 3) utredning om djurhållarens eller djurhållarnas kompetens, och
- 4) utredning om hur djurens skötsel avses bli ordnad.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska en ansökan om tillstånd för djurpark innehålla information om vilken av de i 50 § 1 mom. 1—4 punkten avsedda uppgifterna som anläggningen kommer att delta i.

Till en ansökan om tillstånd för cirkus ska det fogas en beskrivning av de programnummer som djuren deltar i och en detaljerad beskrivning av de konster som avsikten är att djuren ska förevisa under föreställningen.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och de utredningar som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

53 §

Beviljande av tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus

Tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus beviljas, om

- 1) djurhållningsplatserna uppfyller de krav som föreskrivs i 5 kap.,
- 2) skötseln av djuren uppfyller de krav som föreskrivs i 4 kap.,
- 3) djurhållaren har sådan kompetens som föreskrivs i 30 §.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. förutsätts det för att tillstånd för djurpark eller permanent djurutställning ska beviljas att de krav som föreskrivs i 49 § 3 mom. är uppfyllda. För att tillstånd för djurpark ska beviljas förutsätts det dessutom att de krav som föreskrivs i 50 § ska vara uppfyllda.

En förutsättning för att tillstånd för cirkus ska beviljas är att de krav på behandling av djur som föreskrivs i 12 och 13 § har beaktats i programnumren.

Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga med hänsyn till djurens välfärd. Tillstånd för en ambulerande cirkus och en ambulerande djurutställning kan också beviljas för viss tid, om det är nödvändigt för att djurens välfärd ska kunna tryggas.

54 §

Inspektion och övervakning av verksamheten

Landskapet ska inspektera djurparker, permanenta djurutställningar, ambulerande djurutställningar och cirkusar innan verksamheten inleds samt när ett sådant avgörande fattas som väsentligt ändrar tillståndets innehåll eller som gäller tillståndets giltighetstid.

Landskapet ska övervaka verksamheten genom regelbundna inspektioner.

55 §

Vissa anmälningar från verksamhetsutövare samt ändringar i verksamheten

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna en skriftlig anmälan till det landskap som beviljat tillståndet om sådana planerade ändringar i verksamheten som kan vara av betydelse vid bedömning av om förutsättningarna för att få tillstånd fortfarande föreligger. Landskapet bedömer utifrån anmälan huruvida kraven för beviljande av tillstånd fortfarande är uppfyllda och meddelar tillståndshavaren.

RP 154/2018 rd

Ansökan om nytt tillstånd eller om komplettering av tillståndet ska göras, om nya djurarter tillkommer eller antalet djur utökas avsevärt eller verksamheten annars ändras på ett sätt som kan inverka på djurens välfärd.

En ambulerande djurutställning och en ambulerande cirkus ska årligen lämna det landskap som beviljat tillståndet en anmälan om cirkusens turnéplatser och tidtabell minst 30 dagar innan turnén startar.

När verksamheten avslutas ska en anmälan lämnas utan dröjsmål till det landskap som beviljat tillståndet.

Närmare bestämmelser om anmälningarnas innehåll och om den utredning som ska fogas till en anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §

Anmälan om husdjursgård

Utöver det som i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) föreskrivs om anmälan om hållande av djur och djurhållningsplatser samt registrering av uppgifter, ska den som håller en husdjursgård för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser meddela uppgifter om djurhållarens kompetens samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas.

57 §

Anmälan om uppfödning av vilda djurarter i hägn

Utöver vad som i lagen om ett system för identifiering av djur föreskrivs om anmälan om hållande av djur och djurhållningsplatser samt registrering av uppgifter, ska den som håller djur för uppfödning i hägn i viltvårdssyfte samt den som håller dovhjortar, bisonoxar, vildsvin, strutsar, vaktlar, pärlhöns, fasaner, rapphönor och gräsänder som produktionsdjur för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser meddela uppgifter om djurhållarens kompetens samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas. Den som håller djur för uppfödning i hägn i viltvårdssyfte ska meddela för vilket viltvårdssyfte enligt 3 § i jaktlagen som djuren hålls.

58 §

Uppfödningstall för broilrar

Utöver vad som i lagen om ett system för identifiering av djur föreskrivs om anmälan om djurhållningsplatser och om registrering av uppgifter, ska den som äger eller håller broilrar lämna uppgifter om de uppfödningsskikt i uppfödningstall där broilerflockar föds upp för registrering i registret över djurhållningsplatser. Med broiler avses en fågel av arten Gallus gallus i produktionsledet som hålls för slakt.

En i 21 § i lagen om ett system för identifiering av djur avsedd förteckning ska föras separat för varje uppfödningsskikt, och av den ska framgå

- 1) antalet insatta broilrar och den tillgängliga ytan för dem,
- 2) broilrarnas ras eller hybrid, om denna är känd,
- 3) antalet avlivade broilrar samt antalet och dödsorsakerna för de broilrar som påträffats döda, om dessa är kända, samt
- 4) antalet broilrar som finns kvar i flocken efter det att broilrar avlägsnats för försäljning eller slakt.

Om djurtätheten för broilrar överstiger 33 kilogram levande vikt per kvadratmeter, ska den som äger eller håller broilrarna göra en skriftlig beskrivning av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, vilken ska innehålla tekniska uppgifter om byggnaderna och deras anordningar. Beskrivningen ska hållas uppdaterad. Den djurtäthet som tillämpas i uppfödningstallet eller en ändring av djurtätheten och viktiga uppgifter om produktionssystemet ska anmälas till landskapet senast 15 dagar innan den första flocken sätts in i stallet. Sådana förändringar i produktionssystemet som kan påverka broilrarnas välfärd ska utan dröjsmål anmälas till landskapet.

För att djurtätheten ska få höjas så att den överstiger 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter och är högst 42 kilogram levande vikt per kvadratmeter förutsätts att det vid inspektionerna i broileruppfödningstallet under de senaste två åren inte har uppdragats någon sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna om djurvälstånd, att den som äger eller håller broilrarna tillämpar riktlinjerna för god praxis och att dödligheten bland broilrarna är tillräckligt låg. Om ingen inspektion har gjorts i broileruppfödningstallet under de senaste två åren, ska minst en inspektion göras innan djurtätheten får höjas.

När den som äger eller håller broilrar sänder broilrar till slakt ska denne lämna slakteriet de uppgifter om djurhållningsplatsen för flocken och om flocken som behövs för bedömningen av broilrarnas välfärd.

Närmare bestämmelser om beskrivningen av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, om viktiga uppgifter om produktionssystemet, om de krav som gäller djurtätheten för broilrar, om riktlinjer för god praxis, om omständigheter som ska beaktas när det gäller dödligheten bland broilrar samt om de uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet utfärdas genom förordning av statsrådet.

59 §

Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur

Den som yrkesmässigt eller annars storskaligt håller hundar, katter eller andra sällskaps- eller hobbydjur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på dem som håller hästdjur. När det gäller anmälningskyldighet för dem som håller hästdjur ska lagen om ett system för identifiering av djur iaktas. Dessutom ska den som håller hästdjur yrkesmässigt eller annars storskaligt anmäla uppgifter om djurhållarens kompetens samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser.

Bestämmelser om vad som ska betraktas som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur finns i bilaga 2.

60 §

Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd

Den som bedriver vård av vilda djur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs.

Innan ett vilt djur som överlämnats till en vårdplats får vård under en längre tid ska det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för innehav av djuret. Bestämmelser om innehav av främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter. Ett vilt djur som överlämnats till en vårdplats ska försättas i frihet när dess

RP 154/2018 rd

tillstånd tillåter det. Om ett djur inte kan försättas i frihet efter det att den vård som djuret getts på grund av skada, sjukdom eller någon annan orsak har avslutats och djuret inte kan placeras permanent i en djurpark, ska djuret avlivas.

61 §

Innehållet i anmälningar om anmälningspliktig verksamhet

Av en anmälan som avses i 59 § 1 mom. och 60 § 1 mom. ska förutom uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren och allmänna uppgifter om den planerade verksamheten framgå

- 1) uppgift om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar,
- 2) utredning om djurhållningsplatserna,
- 3) utredning om djurhållarens eller djurhållarnas kompetens, och
- 4) utredning om hur djurens skötsel avses bli ordnad.

Närmare bestämmelser om anmälningar och vilken utredning som ska fogas till en anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §

Förande av förteckning

Den som bedriver verksamhet som avses i 49, 56, 57, 59 och 60 § ska föra en förteckning över djurarter och djur som verksamheten omfattar.

Förteckningen ska hållas uppdaterad och föras antingen på en pappersblankett eller i elektronisk form så att den vid behov kan visas upp för tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska bevaras i tre år från utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur fördes in i den.

Närmare bestämmelser om förande av förteckning och om de uppgifter som ska införas i förteckningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 kap.

Avlivning av djur

63 §

Allmänna krav som gäller avlivning

Ett djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt med en metod och en teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret.

Ett djur får avlivas endast av en person som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som används i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att utföra avlivningen.

Den som avlivat ett djur ska försäkra sig om att djuret har dött innan destruktion eller någon annan åtgärd vidtas.

Renar eller hållna djur får inte avlivas med jaktmetoder. En renskötare får dock avliva en ren genom att skjuta den med jaktmetoder. Dessutom får ett hållt djur avlivas genom att det skjuts med jaktmetoder, om det finns en nödvändig och godtagbar orsak till detta.

Djur får inte avlivas i underhållningssyfte.

Närmare bestämmelser om de avlivningsmetoder och avlivningstekniker som används vid avlivning av djur utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om vilken

RP 154/2018 rd

kompetens som krävs av personer som avlivar djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

64 §

Slakt av djur

Ett djur ska bedövas eller avlivas på behörigt sätt med en lämplig metod innan blodavtappingen påbörjas. Djuret får inte utsättas för andra åtgärder som anknyter till slakten innan djuret har dött. Med slakt avses avlivning av andra djur som är avsedda att användas som livsmedel än vilda djur.

Närmare bestämmelser om slakt av djur som sker annorstädes än på ett slakteri får utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Tillämpning av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur

Bestämmelser om tillämpning av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, päls eller andra produkter och på avlivning av sådana djur vid besättningsavlivning samt på med dessa åtgärder sammanhängande verksamhet finns i artikel 1 i avlivningsförordningen.

Bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen får utfärdas genom förordning av statsrådet när det gäller

- 1) avlivning och slakt av fiskar,
- 2) slakt av renar och hägnat vilt.

66 §

Anmälan om verksamhet som gäller avlivning av djur

En verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur, eller en ägare eller innehavare av djur som regelbundet avlivar stora besättningar, ska i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs. Anmälningsskyldigheten gäller inte slaktverksamhet.

Anmälan om avlivning av pälsdjur enligt artikel 7.3 i avlivningsförordningen ska göras till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs.

Närmare bestämmelser om i 1 och 2 mom. avsedda anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 §

Avlivning av djurbesättningar

Bestämmelser om de särskilda krav som gäller besättningsavlivning av sådana djur som hör till avlivningsförordningens tillämpningsområde finns i artikel 18 i den förordningen.

Livsmedelsverket, landskapet och gränsveterinären är de myndigheter som enligt artikel 18.1 i avlivningsförordningen ska utarbeta en handlingsplan och de myndigheter som enligt artikel 18.2 i den förordningen ska se till att handlingsplanen följs och djurens välbefinnande tillförsäkras.

Livsmedelsverket och landskapet är sådana myndigheter som enligt artikel 18.3 i avlivningsförordningen får bevilja undantag från bestämmelserna i den förordningen.

RP 154/2018 rd

Livsmedelsverket är den myndighet som enligt artikel 18.4 i avlivningsförordningen till kommissionen ska överlämna en rapport om den besättningsavlivning som skett under det föregående året samt göra rapporten allmänt tillgänglig via internet.

Närmare bestämmelser om de olika myndigheternas uppgifter och om de förfaranden som ska iakttas vid besättningsavlivning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

68 §

Nödavlivning av djur

I nödfall, för att hindra utdraget lidande för ett djur och om de avlivningsmetoder som avses i 63 § 1 mom. inte kan användas eller om djuret inte kan fångas in, får djuret också avlivas på något annat sätt, dock så att djuret inte orsakas onödigt lidande.

69 §

Anordnare av utbildning enligt avlivningsförordningen

Utbildning som förutsätts för sådan kompetens som avses i avlivningsförordningen får ges av en utbildningsanordnare som av utbildnings- och kulturministeriet har beviljats i lagen om yrkesutbildning avsett tillstånd att ordna examina och utbildning för sådan examen som innehåller kunnande som det kompetensbevis som förutsätts i avlivningsförordningen kräver.

10 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

70 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet styr verkställigheten av denna lag och av EU-rättsakter som genomförs genom denna lag samt utövar tillsyn över efterlevnaden av dem.

71 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket planerar, styr och utvecklar tillsynen över djurvälståndet samt utövar tillsyn över att bestämmelserna om djurvälstånd följs i hela landet.

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i denna lag om Livsmedelsverkets uppgifter

1) är verket den myndighet som enligt artikel 13.3 i avlivningsförordningen ska bedöma vägledningarna för god praxis och den myndighet som enligt artikel 13.4 i den förordningen får utarbeta och offentliggöra egna vägledningar för god praxis,

2) är verket behörig myndighet enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller bruksanvisningarna för fixerings- eller bedövningsutrustning enligt avlivningsförordningen,

3) utser verket genom stickprov gårdar för den regelbundna tillsyn som förutsätts i EU-rättsakter om djurvälstånd,

4) svarar verket för statistik och rapportering i fråga om tillsynen över djurs välfärd,

5) i de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) beslutar verket om den rätt som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför att utföra i 15 § i denna lag tillåtna operationer och andra ingrepp som orsakar

RP 154/2018 rd

smärta eller seminering av djur och andra åtgärder vid artificiell reproduktion i Finland, samt i de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer besluta om den rätt att vara i 30 § i denna lag avsedd djurhållare eller djurskötare i Finland som utomlands förvärvade yrkeskvalifikationer medför.

Livsmedelsverket svarar för tillsynen över djurväl-färden i de slakterier, inrättningar för vilt-hantering och anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen. Tillsynsansvaret får överföras på landskapet, om Livsmedelsverket och landskapet kommer överens om det. Inom området för de slakterier och inrättningar som Livsmedelsverket övervakar är verket ut-över landskapet den myndighet som utfärdar tillfälliga kompetensbevis enligt 21.5 i avliv-ningsförordningen.

72 §

Landskapet

Landskapet planerar och utvecklar ordnandet av tillsynen över djurväl-färden samt styr och utövar tillsyn över efterlevnaden inom sitt verksamhetsområde av bestämmelserna om djurväl-färd.

Utöver det som någon annanstans i denna lag föreskrivs om landskapets uppgifter är land-skapet

1) den myndighet som får utfärda kompetensbevis enligt artikel 21.1 b i avlivningsförord-ningen och en av de myndigheter som får utfärda tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i den förordningen,

2) behörig myndighet enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller kompetensbevis enligt avlivningsförordningen.

Landskapet svarar för tillsynen över djurväl-färden i de slakterier, inrättningar för vilthante-ring och anläggningar i anslutning till dem vilkas tillsyn har överförts på landskapet på det sätt som avses i 71 § 3 mom. I de renslakterier och i anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen sörjer landskapet Lappland i hela landet för de uppgifter som anknyter till tillsynen över djurväl-färden.

För tillsynen över djurväl-färden i landskapet ansvarar en tjänsteman som bestäms enligt landskapets förvaltningsstadga och som ska vara veterinär. Utöver detta ska landskapet ha ett tillräckligt antal veterinärer som sköter övervakningen av djurs välfärd samt annan för över-vakningen kompetent och yrkesskicklig personal. Den av landskapet utsedda veterinären i tjänsteförhållande utför de uppgifter som enligt de EU-rättsakter som genomförs genom denna lag ska skötas av tjänsteveterinären.

Landskapet ska se till att brådskande uppgifter som hör till tillsynen över djurväl-färden kan skötas även utanför tjänstetid.

Närmare bestämmelser om kompetenskraven för tjänstemän som övervakar djurs välfärd och om vad som kan anses vara en tillräcklig personal får utfärdas genom förordning av stats-rådet.

73 §

Polisen

Polisen övervakar inom sitt distrikt att bestämmelserna om djurväl-färd följs.

74 §

Gränsveterinären

Gränsveterinären övervakar att bestämmelserna om djurvälstånd följs på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

11 kap.

Tillsyn och offentliga uppgifter

75 §

Allmänna tillsynsprinciper

Tillsynsmyndigheten ska ordna tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd så att den är högklassig och effektiv. Tillsynsmyndigheten ska sträva efter att främja djurs välfärd genom råd.

Bestämmelser om hur tillsynen över djurvälstånden ska ordnas ingår förutom i denna lag även i den EU-lagstiftning som gäller tillsynen över djurs välfärd.

76 §

Myndigheternas skyldighet att planera tillsynen över djurvälstånden

Livsmedelsverket ska utarbeta en riksomfattande plan för tillsynen över djurvälstånden. Planen är en del av den nationella kontrollplanen enligt förordningen om offentlig kontroll.

Landskapet ska utarbeta en regional plan för hur tillsynen över djurvälstånden ordnas inom landskapets verksamhetsområde. Den riksomfattande planen ska beaktas i den regionala planen.

77 §

Inspektions- och provtagningsrätt

Tillsynsmyndigheten har rätt att utföra inspektion, om det finns anledning att misstänka att ett djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurvälstånd.

Även utan misstanke har tillsynsmyndigheten rätt att utföra inspektion

- 1) vid djurparker,
- 2) vid permanenta djurutställningar,
- 3) vid cirkusar,
- 4) vid ambulerande djurutställningar,
- 5) vid djurtävlingar,
- 6) vid djurutställningar och på platser där djur annars förevisas för publik eller används i föreställningar eller uppvisningar,
- 7) på platser där vilda djur föds upp i hägn i viltvårds- eller produktionssyfte,
- 8) på platser där sällskaps- och hobbydjur hålls yrkesmässigt eller annars storskaligt på det sätt som avses i 59 §,
- 9) på platser där vilda djur vårdas på det sätt som avses i 60 §,
- 10) på platser där i 66 § avsedd verksamhet som anknyter till avlivning av djur bedrivs,
- 11) på gränsövergångsställen, på utreseplatser och inom området för veterinära gränskontrollstationer,
- 12) i utrymmen avsedda för djur i slakterier, inrättningar för vilthantering och anläggningar som finns i anslutning till slakterierna eller inrättningarna samt i renslakterier och anläggningar som finns i anslutning till dem,
- 13) på verksamhetsutövarens begäran,

14) för att övervaka att djurhållningsförbud som meddelats med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen (39/1889) iakttas.

Livsmedelsverket får förordna att landskapet ska utföra en inspektion eller inspektioner för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd eller för fullgörande av skyldigheter enligt ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller då EU-lagstiftning förutsätter detta. Landskapet kan besluta om motsvarande inspektioner även i sin egen tillsyn.

Den som utför en inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter och att avgiftsfritt ta de prov som behövs för tillsynen. Denne har rätt att inspektera djuren, djurhållningsplatsen och andra utrymmen i anslutning till djurhållningen, föda, dryck, utrustning och redskap för djuret samt information och handlingar som gäller djurhållningen liksom övriga omständigheter av betydelse för tillsynen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion och provtagning utföras endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller och det finns anledning att misstänka att de bestämmelser om djurvälstånd som gäller behandling, skötsel eller djurhållningsplatser har överträtts eller överträds på ett sätt som är straffbart enligt lag. Inspektion får utföras endast av en myndighet.

78 §

Kameraövervakning i slakterier

I slakterier får Livsmedelsverket använda registrerande kameraövervakning som hjälp vid övervakningen av att bestämmelserna om djurvälstånd följs. För övervakningen får kameror placeras i utrymmen där djur lossas, förvaras, hanteras, flyttas eller bedövas eller där blodavtappningen sker.

Livsmedelsverket sörjer för installation och underhåll av kameror samt genomgång och förstöring av upptagningarna. En upptagning får bevaras i två månader från inspelningsdagen, varefter upptagningen ska förstöras utan dröjsmål, om den inte behövs för förundersökning. Slakteriets personal ska informeras om att kameraövervakning inleds och information om övervakningen ska meddelas på skyltar som fästs i närheten av kamerorna.

Om ett slakteri står under landskapets tillsyn sörjer landskapet för de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. och i renslakterier är det landskapet Lappland som sörjer för dem.

Den i artikel 17 i avlivningsförordningen avsedda djurskyddsansvarige har rätt att få se kameraupptagningarna för skötseln av sina uppgifter. Upptagningar får också överlämnas till polisen för förundersökning och upptagningar kan användas för utbildning av slakteriets personal.

79 §

Rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av djurägare och djurhållare samt av andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag eller enligt EU-lagstiftningen få de uppgifter och de handlingar som är nödvändiga för tillsynen. Rätten till uppgifter gäller också uppgifter som fås av statliga och kommunala samt landskapets myndigheter.

80 §

Närvarorätt

RP 154/2018 rd

Livsmedelsverket har rätt att närvara vid övervakning och inspektioner. Samma rätt har en studerande som under tillsynsmyndighetens handledning genomför praktik som ger den studerande en insikt i myndigheternas verksamhet.

81 §

Anlitande av experter och assistenter

Tillsynsmyndigheten kan anlita en utomstående expert eller assistent vid övervakning och inspektioner. En sådan person kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppdrag vid inspektionen, men saknar självständig inspektionsbefogenhet. Experter och assistenter får gå in i utrymmen som används för boende av permanent natur endast tillsammans med tillsynsmyndigheten.

Experter och assistenter ska ha tillräcklig kompetens med tanke på den djurart och djurhållningsform som det är fråga om och uppdragets natur i övrigt.

Experter och assistenter har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att få tillgång till uppgifter som är nödvändiga för att de ska kunna utföra sina uppdrag.

På utomstående experter och assistenter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt ansvar när de utför uppdrag som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

82 §

Inspektionsförfarande och hörande av part

Vid inspektion iakttas 39 § i förvaltningslagen (434/2003). Om förordningen om offentlig kontroll tillämpas på inspektionen, ska den förordningen dock i första hand iakttas.

Bestämmelser om hörande av part finns i 34 § i förvaltningslagen. Innan åtgärder som avses i 94 § 2 mom., 95 § 1 mom., 96 § 1 mom. eller 97 § 3 mom. vidtas ska djurhållaren eller djurägaren ges tillfälle att bli hörd endast om de kan påträffas utan dröjsmål. Djurhållaren eller djurägaren ska underrättas om beslutet.

83 §

Internationella myndigheters inspektionsrätt och rätt att få uppgifter

Vad som i denna lag föreskrivs om rätt för tillsynsmyndigheten att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter och att oberoende av sekretessbestämmelserna få de uppgifter och de handlingar som är nödvändiga för tillsynen gäller även inspektörer som avses i EU-lagstiftning eller internationella avtal som är bindande för Finland, när sådana för Finland bindande förpliktelser förutsätter detta. Tillsynsmyndigheten ska vid behov samarbeta med internationella myndigheters inspektörer.

84 §

Djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna

Djurhållare är skyldiga att bistå myndigheterna vid inspektion och provtagning som utförs med stöd av denna lag eller EU-lagstiftning.

85 §

Bedömning av broilrars välfärd

Livsmedelsverket och landskapet ska i fråga om de slakterier som de övervakar se till att uppgifterna om de broilrar som anlänt till slakteriet samt antalet broilrar som är döda vid ankomsten till slakteriet registreras vid slakteriet.

Inverkan av de förhållanden under vilka broilrar hålls och andra motsvarande faktorer på broilrarnas välfärd bedöms utifrån dödligheten inom flocken och den bedömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen (*faktorer som beskriver broilrars välfärd*).

Om bedömningen av broilrarnas välfärd visar på en försämring under uppfödningen, ska tillsynsmyndigheten underrätta den som äger eller håller broilrarna samt det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen om detta. Dessa ska vidta lämpliga åtgärder för att rätta till situationen.

Närmare bestämmelser om faktorer som beskriver broilrars välfärd och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrars välfärd och om underrättelsen enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §

Tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet

Om en djurhållare flyttar från en tillsynsmyndighets verksamhetsområde till en annan tillsynsmyndighets område medan ett ärende i fråga om djurvälstånd hos djurhållaren är anhängigt, ska tillsynsmyndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna, utan dröjsmål anmäla flytten till tillsynsmyndigheten för det nya verksamhetsområdet och lämna denna de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

Livsmedelsverket ska, om det misstänker att bestämmelserna om djurvälstånd har överträtts eller överträds vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt, oberoende av sekretessbestämmelserna anmäla detta till det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen och lämna landskapet de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Ett landskap ska göra motsvarande anmälan och lämna motsvarande uppgifter till ett annat landskap, om djurhållningsenheten är belägen på detta andra landskaps område.

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens skyldighet att uppdatera och rätt att använda tillsynsregister finns i 110 §. Dessutom är andra tillsynsmyndigheter skyldiga att på begäran till Livsmedelsverket anmäla andra uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn för uppföljning och planering av tillsynen enligt denna lag. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Livsmedelsverket bestämmer, och de kan också lämnas via en teknisk anslutning.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälningskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §

Vissa myndigheters och andra aktörers anmälningskyldighet

Den som är anställd eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare och som i sin uppgift fått kännedom om ett djur i behov av hjälp är skyldig att utan dröjsmål och oberoende av sekretessbestämmelserna göra en anmälan till den behöriga tillsynsmyndigheten och lämna myndigheten de uppgifter som är nödvändiga för att bedöma och utreda saken:

- 1) avbytarservice och vikariehjälp,
- 2) seminör,
- 3) social- och hälsovården och en producent av dessa tjänster,
- 4) en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården,

235

- 5) Nödcentralenheten,
- 6) brand- och räddningsväsendet,
- 7) Tullen,
- 8) Gränsbevakningsväsendet,
- 9) utökningsmyndigheten,
- 10) en församling eller något annat religiöst samfund.

Även andra än i 1 mom. avsedda personer kan göra en motsvarande anmälan, oberoende av de sekretessbestämmelser som eventuellt gäller dem.

Trots vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ska dock den tystnadsplikt som gäller vid bikt eller annan själavård iakttas.

Bestämmelser om anmälningsskyldighet för utövare av veterinäryrket finns i 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket.

88 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelser om sekretess för uppgifter som erhållits vid tillsynen finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i artikel 8 i förordningen om offentlig kontroll. Oberoende av bestämmelserna om sekretess får sådana nödvändiga uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller företagshemlighet samt en enskilds personliga förhållanden som erhållits vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd eller vid utförandet av en uppgift i samband med tillsynen lämnas ut till

1) tillsynsmyndigheter och i 81 § i denna lag avsedda utomstående experter och assistenter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (806/2011),

3) skatteförvaltningen för skötsel av dess lagstadgade uppgifter,

4) utländska och organ och inspektörer, om detta förutsätts i EU-lagstiftning eller internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

89 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge andra tillsynsmyndigheter handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Polisen ska ge en assistent som avses i 81 § handräckning, om assistenten förhindras att utföra sitt uppdrag och undanröjande av hindret förutsätter användning av polisbefogenheter. Bestämmelser om räddningsmyndighetens handräckning finns i 50 § i räddningslagen (379/2011).

Tullen är skyldig att ge gränsveterinären handräckning vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd.

Landskapet är skyldigt att ge polisinrättningen handräckning vid verkställigheten av beslag eller förverkandepåföljd som gäller djur.

RP 154/2018 rd

90 §

Anmälningsskyldighet till polisen

Om det finns skäl att misstänka att bestämmelserna om djurvälstånd har överträtts, ska tillsynsmyndigheterna utan dröjsmål anmäla saken till polisen för förundersökning. Anmälan behöver dock inte göras om en förseelse som i sin helhet kan anses som ringa, och det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud och påbud.

12 kap.

Administrativa tvångsmedel

91 §

Myndigheternas åtgärder med anledning av förfarande som strider mot bestämmelserna om djurvälstånd

Om bestämmelserna om djurvälstånd inte har följts, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål vidta sådana åtgärder som behövs för att säkerställa bestämmelsernas efterlevnad.

Om den upptäckta överträdelsen är ringa och tillsynsmyndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till situationen, kan myndigheten uppmana den som överträder bestämmelserna om djurvälstånd att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. I annat fall ska tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att väcka ett förvaltningstvångsärende.

Förutom bestämmelserna i detta kapitel finns det bestämmelser om tillsynsmyndighetens åtgärder i förvaltningstvångsärenden i artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll.

Tillsynsmyndigheten ska övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende följs.

92 §

Föreläggande

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som överträder bestämmelserna om djurvälstånd att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur.

93 §

Föreläggande om korrigerande åtgärder och om att minska djurtätheten inom broilerproduktion

Om de faktorer som beskriver broilrars välfärd visar på en försämring under uppfödningen, får landskapet, utöver vad som föreskrivs någon annanstans i detta kapitel, ålägga den som äger eller håller broilrarna att vidta sådana korrigerande åtgärder på broilrarnas djurhållningsplats som behövs med tanke på broilrarnas välfärd. Landskapet får ålägga den som äger eller

RP 154/2018 rd

håller broilrar att minska djurtätheten för broilrarna, om de faktorer som beskriver broilrars välfärd visar på en försämring i minst två av tre på varandra följande flockar under uppfödningen, eller om det konstateras att den som äger eller håller broilrarna har brutit mot bestämmelserna om djurvälfärd. Om den som äger eller håller broilrar har ålagts att minska djurtätheten för broilrarna och broilrar skickas från djurhållningsplatsen till ett slakteri som står under Livsmedelsverkets tillsyn, ska Livsmedelsverket underrättas om föreläggandet. Vid behov ska också det landskap som övervakar ett slakteri till vilket djur från en djurhållningsplats skickas för slakt underrättas.

94 §

Förbud

Tillsynsmyndigheten får förbjuda den som överträder bestämmelserna om djurvälfärd att fortsätta med eller upprepa det förfarande eller den verksamhet som strider mot bestämmelserna.

Tillsynsmyndigheten får meddela ett i 1 mom. avsett förbud tillfälligt för den tid ärendet utreds eller ett missförhållande avhjälpas, om det är nödvändigt för att trygga djurens välfärd. Det tillfälliga förbud som meddelas för utredning av ärendet är i kraft tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

95 §

Avbrytande av verksamheten

Om det är uppenbart att hållandet eller behandlingen av djur medför omedelbar risk för djurens välfärd och risken inte kan förhindras genom förbud eller på något annat sätt, har tillsynsmyndigheten rätt att genast avbryta verksamheten. Verksamheten får avbrytas endast till den del det är nödvändigt för att avvärja risken.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten är i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

Om tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet avbryts av någon annan tillsynsmyndighet än landskapet, ska landskapet underrättas om avbrottet utan dröjsmål.

96 §

Skaffande av brådskande vård

Tillsynsmyndigheten får vidta omedelbara åtgärder och skaffa ett djur föda, dryck eller annan vård som djuret behöver, om det är nödvändiga för att trygga djurets välfärd och välfärden inte kan tryggas tillräckligt på något annat sätt. I detta syfte får djuret också tas om hand och överlämnas till något annat ställe där det får vård. Om någon annan tillsynsmyndighet än landskapet vidtar åtgärden, ska landskapet underrättas om åtgärden utan dröjsmål.

Tillsynsmyndighetens beslut är i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga beslut i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att den utredning som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

97 §

Försäljning eller annan överlåtelse och avlivning av djur

RP 154/2018 rd

Tillsynsmyndigheten får besluta att sälja ett djur till gängse pris eller, om djurets penningvärde är ringa, överlåta det på något annat sätt eller avliva det, om djuret inte kan lämnas kvar hos djurhållaren eller djurägaren. Tillvägagångssättet får vara detsamma, om djuret har skaffats vård någon annanstans med stöd av 96 § och djuret inte kan återlämnas till djurhållaren eller djurägaren.

Tillsynsmyndigheten får vidta åtgärder som avses i 1 mom. endast om en gärning eller försummelse från djurhållaren eller djurägaren kan äventyra djurets välfärd på ett allvarligt eller väsentligt sätt upprepade gånger och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga.

Om det i djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen förekommer symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller kraftigt lidande, och det är grymt mot djuret att hålla djuret vid liv, ska djuret avlivas utan dröjsmål.

98 §

Omhändertagande, destruktion och förstörelse

Om ett djur hålls i strid med bilaga 1 eller den förordning av statsrådets som avses i 8 § 2 mom. och situationen inte kan avhjälpas genom ett förbud som avses i 94 § eller på något annat sätt, har tillsynsmyndigheten rätt att omhänderta och avliva djuret eller bestämma att det ska avlivas. I stället för att avlivas kan djuret också placeras i en djurpark. Ett vilt djur kan dessutom försättas i frihet, om djurets tillstånd tillåter det.

I fråga om invasiva främmande arter iakttas vad som föreskrivs om dem i förordningen om invasiva främmande arter och i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter.

Tillsynsmyndigheten har rätt att omhänderta ett redskap eller en anordning som är förbjuden i 18 § och bestämma att redskapet eller anordningen ska behandlas på nytt på ett sätt som tillsynsmyndigheten godkänt, förstöras, avlägsnas från marknaden eller återsändas till det land från vilket det har förts in till Finland. Beslutet kan förenas med villkor om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten.

99 §

Beslag

Vid beslag av djur samt av redskap och anordningar som avses i 18 § iakttas tvångsmedelslagen. Trots vad som i 7 kap. 13 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om förvaring av det beslagtagna får ett djur som tagits i beslag genast avlivas, säljas eller annars överlåtas, om dess penningvärde är obetydligt eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna dess skötsel.

100 §

Återkallelse eller ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus eller djurutställning

Landskapet får återkalla ett tillstånd som avses i 49 § 1 mom. och stänga anläggningen, om förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre föreligger eller om verksamhetsutövaren väsentligt överträder bestämmelserna om djurvelfärd. I stället för att återkalla tillståndet och stänga anläggningen kan tillståndet ändras och en del av anläggningen stängas, om detta är tillräckligt för att trygga djurens välfärd. En ytterligare förutsättning för att återkalla eller

RP 154/2018 rd

ändra tillståndet och stänga anläggningen eller en del av den är att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en skälig tid som utsatts av myndigheten. Landskapet ska inspektera anläggningen innan tillståndet återkallas eller ändras.

101 §

Förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet

Landskapet får förbjuda arrangerande av djurtävlingar enligt 45 §, hållande av husdjursgård enligt 56 §, hållande av sällskaps- eller hobbydjur enligt 59 §, bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd enligt 60 § och verksamhet som gäller avlivning av djur enligt 66 § helt eller delvis, om verksamhetsutövaren väsentligt överträder bestämmelserna om djurvälstånd. En ytterligare förutsättning för att förbjuda verksamheten är att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en skälig tid som utsatts av landskapet. Verksamheten kan förbjudas också i sådana fall där anmälningsskyldigheten i fråga om verksamheten har försumrats.

Om landskapet förbjuder verksamhet som avses i 1 mom. eller en del av den, ska verksamhetsutövaren vidta behövliga åtgärder för att iaktta förbudet. Vid behov ska verksamhetsutövaren sälja eller annars överlåta de djur som använts i den förbjudna verksamheten och som verksamhetsutövaren äger, överlåta andra djur som verksamhetsutövaren har i sin besittning till deras ägare eller vidta andra nödvändiga åtgärder som landskapet godkänt för att avhjälpa situationen så att inga men orsakas djurens välfärd.

102 §

Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Tillsynsmyndigheten kan förena ett föreläggande som den meddelat med stöd av detta kapitel med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

103 §

Livsmedelsverkets beslut om användning av administrativa tvångsmedel

Livsmedelsverket kan besluta om användning av administrativa tvångsmedel när sådana ska användas inom områden som omfattar mer än ett landskap. Livsmedelsverket kan besluta om användning av administrativa tvångsmedel även inom ett enda landskaps område, om det av grundad anledning bedömer att landskapets åtgärder är otillräckliga för att trygga djurens välfärd.

Om Livsmedelsverket vidtar åtgärder som avses i 1 mom., ska verket utan dröjsmål underätta berörda landskap.

13 kap.

Ändringssökande och verkställighet av beslut

104 §

Ändringssökande

RP 154/2018 rd

Beslut om beviljande av tillstånd som avses i 53 § i denna lag och om beviljande av kompetensbevis som avses i avlivningsförordningen, beslut som avses i 92—98, 100 och 101 § liksom beslut som beviljats med stöd av Europeiska unionens lagstiftning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

När det gäller andra beslut får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 1 och 2 mom. får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Tillsynsmyndighetens tillfälliga förbud enligt 94 § 2 mom. för utredning av ärendet, tillfälligt avbrytande av verksamheten enligt 95 § 1 mom. för utredning av ärendet och tillfälliga beslut om skaffande av brådskande vård enligt 96 § 1 mom. får dock inte överklagas separat.

Besvär över beslut som fattats med stöd av denna lag eller med stöd av en EU-rättsakt som genomförs genom denna lag och som gäller djurvälstånd ska behandlas skyndsamt.

105 §

Sökande av ändring i beslut om avgifter

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Ändring i beslut som gäller avgifter till landskapet får sökas på det sätt som bestäms i 17 kap. i landskapslagen (/).

106 §

Verkställighet av beslut

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag eller med stöd av en EU-rättsakt som genomförs genom denna lag ska det, om verkställigheten av beslutet inte kan framskjutas av en orsak som har att göra med tryggheten av djurvälståndet, bestämmas att beslutet ska följas trots ändringssökande om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

14 kap.

Avgifter och arvoden

107 §

Avgifter som ska tas ut

Avgifter för statliga myndigheters prestationer enligt denna lag tas ut till staten enligt grunderna i lagen om grunderna för avgifter till staten.

För ett beslut som fattats på ansökan tar landskapet ut en avgift av aktören enligt den taxa som landskapet godkännt.

Tillsynsmyndigheten kan ta ut avgift också för inspektioner som avses i 91 § 4 mom. Bestämmelser om avgifter finns i avdelning II kapitel VI i förordningen om offentlig kontroll.

RP 154/2018 rd

108 §

Arvoden och ersättningar till experter och assistenter

För uppgifter enligt denna lag betalar tillsynsmyndigheten experter och assistenter som den anlitat arvode och ersättning för resekostnader.

109 §

Kostnader för administrativa tvångsmedel och omhändertagande av upphittade djur

Kostnaderna för de åtgärder som avses i 96 § 1 mom., 97 § 1 och 3 mom. samt 98 § 1 och 3 mom. ska betalas av djurägaren eller djurhållaren. Om ett djur har sålts eller levererats för slakt eller om annan inkomst har erhållits av djuret, ska kostnaderna dras av från köpesumman för djuret eller annan inkomst av djuret och återstoden ges djurägaren eller djurhållaren. Kostnaderna för åtgärderna kan betalas tillfälligt av landskapet.

De kostnader som avses i 1 mom. och 26 § 4 mom. är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om kostnaderna inte går att driva in, stannar de landskapet till last.

15 kap.

Register

110 §

Förande av register

Personuppgiftsansvariga för de register som det föreskrivs om i detta kapitel är så som avses i artikel 26 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, Livsmedelsverket och landskapen tillsammans. Register över arrangerande av djurtävlingar förs dock alltid av landskapet. Andra i denna lag avsedda tillsynsmyndigheter har rätt att använda och skyldighet att uppdatera registeruppgifter i den omfattning som deras i lag föreskrivna uppdrag förutsätter. Varje tillsynsmyndighet ansvarar för att de uppgifter som den fört in i registret är korrekta och för att det är lagligt att registrera och använda uppgifterna vid skötseln av de egna uppdragen.

Registren enligt detta kapitel utgör en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan *informationssystemslagen*. På de register och handlingar som det föreskrivs om i detta kapitel ska informationssystemslagen tillämpas, om inte något annat föreskrivs i detta kapitel.

111 §

Register över tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet

Register förs över de djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirksam som det beviljats tillstånd för med stöd av denna lag. Register förs dessutom över husdjursgårdar, uppfödning av vilda djurarter i hägn, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av

RP 154/2018 rd

sällskaps- och hobbydjur, vård av skadade vilda djur samt anmälningspliktig avlivningsverksamhet och arrangerande av djurtävlingar. Registren förs i tillsynssyfte.

I andra register som avses i 1 mom. än registret över arrangerande av djurtävlingar förs följande uppgifter in:

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemslagen,
- 2) vilken verksamhet tillståndet eller anmälan gäller,
- 3) utredning om aktörens kompetens,
- 4) de djurarter som verksamheten gäller och antalet djur; i fråga om avlivningsverksamhet räcker det med en uppskattning av det årliga antalet djur,
- 5) utredning om djurhållningsplatsen och hur skötseln av djuren är ordnad när det är fråga om en djurpark, en permanent eller ambulerande djurutställning, en cirkus, uppfödning av vilda djur i hägn, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur eller vård av skadade vilda djur,
- 6) i fråga djurparker en utredning om den uppgift enligt 50 § som anläggningen kommer att delta i,
- 7) utredning om de avlivningsmetoder som används när det är fråga om avlivningsverksamhet,
- 8) eventuella tillståndsvillkor och föreskrifter som gäller anmälningspliktig verksamhet,
- 9) den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten och avslutande av verksamheten samt återkallelse av tillstånd och förbudande av anmälningspliktig verksamhet,
- 10) väsentliga ändringar i verksamheten.

I registret över arrangerandet av djurtävlingar förs följande uppgifter in:

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemslagen,
- 2) vilken verksamhet anmälan gäller,
- 3) information om huruvida det är fråga om en anmälan som gäller för viss tid eller tills vidare,
- 4) den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten och avslutande av verksamheten,
- 5) vilka slags djurtävlingar som arrangeras och för vilka djurarter,
- 6) på vilket eller vilka landskaps område verksamheten bedrivs,
- 7) en uppskattning av det årliga antalet djurtävlingar som arrangeras,
- 8) utredning om tävlingsarrangörens kompetens.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iaktas när registeruppgifterna förs in får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

112 §

Uppgifter som ska registreras för tillsynen över djurväl-färden

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i detta kapitel, kan för tillsynen över djurväl-färden samt för planeringen, styrningen och utvecklingen av tillsynen följande registreras:

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemslagen,
- 2) utförda inspektioner och provtagningar,
- 3) den verksamhet och djurarter som inspektionen gäller samt antalet djur,
- 4) iakttagelser som gjorts i samband med inspektionen,
- 5) resultaten från undersökningar av prov,
- 6) uppmaningar och administrativa tvångsmedel med stöd av 12 kap.,
- 7) uppgifter om djur som har hållits med stöd av 118 § 1 mom. eller med stöd av 120 § 1 och 2 mom. samt om dispenser som har beviljats med stöd av 10 §,
- 8) kompetensbevis som har utfärdats med stöd av artikel 21.1 b i avlivningsförordningen och tillfälliga kompetensbevis som har utfärdats med stöd av artikel 21.5 i den förordningen,

9) andra än i 1—8 punkten avsedda uppgifter enligt bestämmelserna om djurvelfärd som i motsvarighet till de bestämmelserna är nödvändiga för tillsynen och som inte innehåller uppgifter som avses i artikel 9 eller 10 i dataskyddsförordningen.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifter förs in får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 kap.

Straffbestämmelser

113 §

Straffbestämmelser i strafflagen

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott finns i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen.

114 §

Djurskyddsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) i strid med förbudet enligt 6 § 2 mom. överger ett hålet djur,
- 2) försummar skyldigheten enligt 7 § att hjälpa ett skadat eller sjukt djur eller att göra anmälan om det eller att avliva det,
- 3) behandlar ett djur hårdhänt eller på något annat sätt som är förbjudet enligt 13 § 1—3 mom. eller som strider mot artikel 3, 4 eller 15 i eller mot bilaga III till avlivningsförordningen,
- 4) utför ett i 15 § 1 eller 3 mom. förbjudet ingrepp på ett djur,
- 5) utför ett i 16 § 1 mom. avsett ingrepp på ett djur utan att ha behövlig utbildning eller annan tillräcklig kompetens eller försummar att använda smärtlindring som föreskrivs i 16 § 2 mom.,
- 6) i strid med förbudet enligt 17 § 1 mom. ger ett djur ett ämne som är farligt för djurets välfärd,
- 7) använder ett redskap eller en anordning som avses i 18 § 1 mom. eller är förbjuden med stöd av 18 § 2 mom.,
- 8) vid skötseln av ett djur försummar det allmänna kravet på skötseln enligt 20 §, kravet på utfodring och vattning enligt 21 §, kravet på att inspektera djurs välfärd och djurhållningsplatsen enligt 22 § eller den skyldighet som gäller ett sjukt eller skadat djur enligt 23 §,
- 9) bryter mot förbudet enligt 24 § mot att tvinga djur att äta eller dricka,
- 10) bryter mot förbud enligt 25 § 2 eller 3 mom. mot att använda ett djur för avel eller mot en avelsmetod,
- 11) försummar allmänna krav på djurhållningsplatser enligt 33 §, krav på säkerhet enligt 34 §, krav på förhållanden enligt 35 §, krav på renhållning och underhåll enligt 36 § eller allmänna krav på permanenta djurhållningsplatser enligt 37 §,
- 12) bryter mot förbudet enligt 42 § 2 mom., som gäller påverkande av djurs prestationsförmåga eller beteende med hjälp av ett läkemedel, med något annat motsvarande ämne eller med någon annan motsvarande behandling eller åtgärd,
- 13) i strid med förbudet i 44 § 1 mom. arrangerar en djurtävling eller djurutställning trots att djurens välfärd äventyras, eller försummar ett krav på att avbryta tävlingen eller utställningen,
- 14) bryter mot skyldigheten enligt 63 § 1 mom. att avliva djur så snabbt och smärtfritt som möjligt med en lämplig metod och teknik, avlivar ett djur i strid med 63 § 2 mom. utan att ha tillräckliga kunskaper eller skicklighet eller försummar skyldigheten enligt 63 § 3 mom. att

försäkra sig om att djuret har dött innan destruktionen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas,

15) i samband med slakt av djur i strid med 64 § 1 mom. försummar att bedöva eller avliva djuret före blodavtappningen eller bryter mot förbudet att utsätta djuret för andra åtgärder innan djuret har dött,

ska, om inte gärningen utgör brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *djurskyddsförseelse* dömas till böter.

För djurskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) i strid med 8 § 2 mom. håller ett djur som inte nämns i bilaga 1 eller i den förordning av statsrådet som avses i det momentet som produktionsdjur, cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning eller som sällskaps- eller hobbydjur,

2) försummar den uppsiktsskyldighet när det gäller barn som är yngre än 15 år som avses i 11 § 2 mom.,

3) bryter mot förbudet enligt 15 § 3 mom. att använda ett djur vid tävling eller ställa ut det,

4) försummar skyldigheten enligt 17 § 2 mom. att försäkra sig om att redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur uppfyller de krav som ställs på dem,

5) i strid med förbudet i 18 § 1 mom. marknadsför, inför i landet, tillverkar, säljer eller annars överlåter eller innehar förbjudna redskap och anordningar som avses i det momentet,

6) försummar skyldigheten enligt 25 § 4 mom. att förhindra att däggdjur som personen i fråga håller förökar sig okontrollerat,

7) bryter mot förbudet enligt 28 § 1 mom. att ta eller fånga in ett vilt djur för att hålla och föda upp det,

8) försummar bokföringsskyldigheten enligt 32 § 1 mom. över den medicinska behandling som getts produktionsdjur och över antalet döda djur eller skyldigheten att bevara bokföringen enligt 32 § 2 mom.,

9) försummar att lämna uppgifter som avses i 40 § 1 mom. i samband med överlåtelse av djur,

10) bryter mot ett i 41 § föreskrivet förbud som gäller överlåtelse av djur,

11) försummar att vidta åtgärder som avses i 44 § 2 mom. i syfte att trygga djurs välfärd,

12) försummar att göra anmälan enligt 45 § 2 mom. om arrangerande av djurtävlingar eller skyldigheten enligt 45 § 3 mom. att utse en tävlingsveterinär för en djurtävling,

13) försummar anmälan enligt 47 § 1 mom. i fråga om ett djurs välfärd, att reservera en sådan plats för första hjälpen eller sådana behövliga redskap som avses i 47 § 2 mom. eller att göra anmälan enligt 47 § 3 mom. i fråga om äventyrande av ett djurs välfärd,

14) försummar registreringsskyldigheten i fråga djurtävlingar eller skyldigheten att förvara registreringsdokumentet enligt 48 § 1 mom.,

15) försummar att ansöka om tillstånd enligt 49 § 1 mom. för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus,

16) försummar att göra anmälan om inledande av verksamheten enligt 59 § 1 mom. i fråga om yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur,

17) försummar att göra anmälan om inledande av verksamheten enligt 60 § 1 mom. i fråga om djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd,

18) försummar att föra en förteckning enligt 62 § 1 mom. över djur eller skyldigheten enligt 62 § 2 mom. att bevara förteckningen,

19) bryter mot förbudet enligt 63 § 4 mom. att avliva hållna djur eller renar med jaktmetoder eller förbudet enligt 63 § 5 mom. mot att avliva djur i underhållningssyfte,

20) försummar att göra anmälan enligt 66 § 1 eller 2 mom. om verksamhet som gäller avlivning av djur,

21) bryter mot ett djurhållningsförbud eller fungerar som mellanhand för någon annan i syfte att kringgå ett djurhållningsförbud,

22) försummar sin kontrollskyldighet i fråga om bedövning enligt artikel 5.1 i avlivningsförordningen,

23) försummar att utarbeta standardrutiner som avses i artikel 6 i avlivningsförordningen,

24) försummar den anmälan om avlivning av pälsdjur som avses i artikel 7.3 i avlivningsförordningen eller avlivar pälsdjur utan närvaro och direkt överinseende av den person som avses i den artikeln,

25) i strid med artikel 8 i avlivningsförordningen säljer utrustning för fixering och bedövning av djur, om den inte åtföljs av tillbörlig bruksanvisning,

26) försummar sådana skyldigheter i fråga om fixerings- och bedövningsutrustning som avses i artikel 9 i avlivningsförordningen,

27) försummar övervakningsförfaranden som avses i artikel 16 i avlivningsförordningen,

28) försummar att i enlighet med artikel 17.1 i avlivningsförordningen utse en djurskyddsansvarig för slakteriet, eller

29) försummar att föra bok enligt artikel 17.5 i avlivningsförordningen över de åtgärder som vidtagits för att förbättra djurskyddet.

För djurskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen bryter mot förbudet enligt 14 § 1 mom. mot att ha könsungädda med djur.

Vad som i 1 eller 2 mom. föreskrivs om lagens bestämmelser gäller också de närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

Eftergift får ske i fråga om åtal eller straff, om de ekonomiska följderna på grund av något annat myndighetsbeslut som meddelats till följd av en och samma gärning kan anses vara en tillräcklig påföljd för aktören i förhållande till gärningens allvar eller om aktören bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite.

115 §

Djurhållningsförbud

Bestämmelser om djurhållningsförbud finns i 17 kap. 23 § i strafflagen.

Om någon har meddelats djurhållningsförbud eller fullföljdsdomstolen har förbjudit verkställigheten av ett djurhållningsförbud, ska domstolen göra anmälan om avgörandet till Rättsregistercentralen. Bestämmelser om domstolens skyldighet att göra anmälan genom registrering av uppgifter om sina avgöranden i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom överföring av uppgifterna till Rättsregistercentralen får utfärdas genom förordning av statsrådet. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010).

116 §

Förverkandepåföljd

Bestämmelser om förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott finns i 17 kap. 23 a § i strafflagen.

17 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

117 §

Ikraftträdande

RP 154/2018 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs djurskyddslagen (247/1996), nedan *den upphävda lagen*.

En hänvisning till den upphävda lagen någon annanstans i lagstiftningen betraktas som en hänvisning till denna lag.

De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft.

118 §

Innehav av vissa djurindivider

Vad som föreskrivs i 8 § 2 mom. tillämpas inte på sådana djurindivider som hålls som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning och som har börjat hållas före lagens ikraftträdande. Djurägaren eller djurhållaren får inneha djuret tills det dör en naturlig död. Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- eller hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Djurägaren eller djurhållaren ska anmäla innehav av andra djur än sådana som avses i bilaga 1 till landskapet inom sex månader från det att denna lag har trätt i kraft. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den görs får utfärdas genom förordning av statsrådet.

119 §

Övergångsbestämmelser som gäller djurhållningsplatser

På en ladugård som är i drift när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion 37 § 2 mom. från och med den 1 januari 2026. I fråga om kalvar tillämpas 37 § 2 mom. när denna lag träder i kraft. Med *kalv* avses nötkreatur som är yngre än sex månader oberoende av kön. På en ladugård eller en avdelning i en ladugård som renoveras och på en ny ladugård eller en avdelning i en ladugård som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas när renoveringen eller den nya ladugården eller avdelningen är klar 37 § 2 mom. i fråga om andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion.

På ett svinhus som är i drift när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om hållande av sugor och gyltor i insemineringshäckar 37 § 2 mom. från och med den 1 januari 2036. På ett svinhus eller en avdelning i ett svinhus som renoveras och på ett nytt svinhus eller en avdelning i ett svinhus som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas när renoveringen eller det nya svinhuset eller avdelningen är klar 37 § 2 mom. i fråga om hållande av sugor och gyltor i insemineringshäckar.

På ett stall som är verksamt när denna lag träder i kraft tillämpas 37 § 2 mom. från och med den 1 januari 2026. På ett stall eller en avdelning i ett stall som renoveras och på ett nytt stall eller en avdelning i ett stall som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas 37 § 2 mom. när renoveringen eller det nya stallet eller avdelningen är klar.

120 §

Övergångsbestämmelser som gäller innehav av vilda djur

Trots vad som föreskrivs i 28 § 1 mom. om tagande eller infångande av vilda ryggradslösa djur för att hållas och födas upp får ett vilt djur som före ikraftträdandet av denna lag har tagits för uppfödning på det sätt som tillåts i 13 § 1 mom. i den upphävda lagen innehållas tills djuret dör. En ytterligare förutsättning för detta är att innehav av djuret inte förbjuds eller begränsas med stöd av någon annan lag.

RP 154/2018 rd

Trots vad som föreskrivs i 29 § eller 60 § 2 mom. om avlivning av vilda djur får ett vilt djur som omhändertagits med stöd av 13 § 2 mom. i den upphävda lagen och som inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark innehållas tills djuret dör.

Djurhållaren ska anmäla innehavet av ett djur som avses i 1 eller 2 mom. till landskapet inom sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

121 §

Övergångsbestämmelser som gäller tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet

Tillstånd för djurpark, cirkus eller permanent eller ambulerande djurutställning som beviljats med stöd av den upphävda lagen fortsätter att gälla i enlighet med tillståndsbesluten.

En husdjursgård som inte har ett med stöd av den upphävda lagen beviljat tillstånd för djurutställning ska göra anmälan enligt 56 § till djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser inom 30 dygn från ikraftträdandet av denna lag.

I fråga om uppfödning av vilda djur i hägn som inte har anmälts med stöd av den upphävda lagen, ska anmälan enligt 57 § till djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser göras inom 30 dygn från ikraftträdandet av denna lag.

En aktör som håller sällskaps- eller hobbydjur yrkesmässigt eller annars i stor skala och som inte har gjort anmälan om verksamheten med stöd av den upphävda lagen ska göra anmälan enligt 59 § till landskapet inom två månader från ikraftträdandet av denna lag.

Den som bedriver djurhemsverksamhet för vilda djur ska göra anmälan enligt 60 § till landskapet inom två månader från ikraftträdandet av denna lag.

Bilaga 1

1. Som produktionsdjur får hållas följande däggdjurs- och fågelarter:

Däggdjur

- 1) nötkreatur (*Bos taurus*)
- 2) svin och vildsvin (*Sus scrofa*)
- 3) tamfår och mufflon (*Ovis aries*)
- 4) get (*Capra hircus*)
- 5) häst (*Equus caballus*) och åsna (*Equus asinus*) samt korsningar av häst och åsna
- 6) lama (*Lama glama*)
- 7) alpacka (*Vicugna pacos*)
- 8) kanin (*Oryctolagus cuniculus*)
- 9) mink (*Mustela vison*)
- 10) iller (*Mustela putorius*)
- 11) sobel (*Martes zibellina*)
- 12) räv (*Vulpes vulpes*) och fjällräv (*Vulpes lagopus*) samt korsningar av dessa
- 13) mårddhund (*Nyctereutes procyonoides*)
- 14) råtta (*Rattus norvegicus*)
- 15) tammus (*Mus musculus*)
- 16) marsvin (*Cavia porcellus*)
- 17) guldamster (*Mesocricetus auratus*)
- 18) gerbil (*Meriones unguiculatus*)
- 19) ren (*Rangifer tarandus tarandus*)
- 20) dovhjort (*Dama dama*)
- 21) bison (*Bison bison*)

Fåglar

- 1) höna (*Gallus gallus*)
- 2) kalkon (*Meleagris gallopavo*)
- 3) gås (*Anser anser*)
- 4) anka och gräsand (*Anas platyrhynchos*)
- 5) struts (*Struthio camelus*)
- 6) emu (*Dromaius novaehollandiae*)
- 7) vaktel (*Coturnix coturnix*)
- 8) pärlhöna (*Numida meleagris*)
- 9) raphhöna (*Perdix perdix*)
- 10) fasan (*Phasianus colchicus*)

Som produktionsdjur kan dessutom hålla andra djurarter än sådana som tillhör däggdjur eller fåglar.

2. I cirkusar och ambulerande djurutställningar får följande djurarter hållas:

- 1) tama former av följande:
hund (*Canis familiaris*), katt (*Felis silvestris catus*), get (*Capra hircus*), svin (*Sus scrofa*), häst (*Equus caballus*), åsna (*Equus asinus*) samt korsningar av häst och åsna
- 2) råtta (*Rattus norvegicus*)
- 3) tammus (*Mus musculus*)
- 4) marsvin (*Cavia porcellus*)
- 5) kanin (*Oryctolagus cuniculus*)
- 6) guldamster (*Mesocricetus auratus*)
- 7) gerbil (*Meriones unguiculatus*)
- 8) höna (*Gallus gallus*)
- 9) kalkon (*Meleagris gallopavo*)

RP 154/2018 rd

- 10) gås (*Anser anser*)
- 11) anka (*Anas platyrhynchos*)
- 12) tamduva (*Columba livia domestica*)
- 13) papegojor (*Psittacidae*)
- 14) ryggradslösa djur

Bilaga 2

- Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur är
1. sådan regelbunden saluföring eller förmedling av sällskaps- och hobbydjur, där verksamhetsutövaren
 - a) säljer katter, hundar, frettar eller kaniner från minst fyra kullar som verksamhetsutövaren själv fött upp per år,
 - b) säljer eller förmedlar minst tio andra katter, hundar, frettar eller kaniner än sådana som verksamhetsutövaren själv fött upp per år,
 - c) säljer minst sex hästar som verksamhetsutövaren själv fött upp eller andra hästdjur som verksamhetsutövaren själv fött upp per år, eller
 - d) bedriver motsvarande verksamhet med små sällskaps- och hobbydjurarter, då djur regelbundet finns i minst tio burar, terrarier eller akvarier,
 2. storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur, där verksamhetsutövaren
 - a) håller minst tio hundar, katter eller frettar som är äldre än tolv månader,
 - b) håller minst tio hästdjur som är äldre än tolv månader,
 - c) håller minst tjugo kaniner som är äldre än tolv månader, eller
 - d) håller små sällskaps- och hobbydjurarter så att djur regelbundet finns i minst trettio burar, terrarier eller akvarier,
 3. mottagande av hundar eller katter för skötsel, förvaring eller dressyr, om verksamhetsutövaren samtidigt och regelbundet håller minst sex hundar eller katter,
 4. då trav- eller ridhästar eller andra hästdjur hyrs, tas emot för förvaring eller skötsel, träning eller dressyr eller då utbildning i användning och hantering av nämnda djur ges, om verksamhetsutövaren samtidigt och regelbundet håller sammanlagt minst sex djur, samt
 5. annat motsvarande yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur.

2.

Lag

om ändring av 17 kap. 14 och 23 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 17 kap. 14 § och 23 § 1 mom., sådana de lyder, 14 § i lag 585/2013 och 23 § 1 mom. i lag 14/2011, som följer:

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 §

Djurskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med

- 1) lagen om djurvälstånd (/) eller en bestämmelse om utfärdats med stöd av den,
 - 2) lagen om transport av djur (1429/2006) eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den,
 - 3) bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller
 - 4) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning
- behandlar ett djur med grymhet eller utsätter det för onödigt lidande eller onödig smärta, ska för *djurskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

23 §

Djurhållningsförbud

Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 114 § 1 mom., 2 mom. 6 punkten eller 3 mom. i lagen om djurvälstånd eller för djurtransportförseelse med stöd av 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i denna lag inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

RP 154/2018 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om transport av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 3 § som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

Förutom i denna lag finns det bestämmelser om skötsel, behandling och hantering av djur som transporteras i lagen om djurvälstånd (/).

Bestämmelser om vad som ska iaktas vid transport av djur för förhindrande av att djursjukdomar sprids finns i lagen om djursjukdomar (441/2013).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 1 § 3 mom. och 33 § 4 mom., sådana de lyder, 1 § 3 mom. i lag 206/2013 och 33 § 4 mom. i lag 422/2016, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Förutom i denna lag finns det bestämmelser om skötsel, behandling och hantering av djur i lagen om djurvälstånd (/) och naturvårdslagen.

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Bestämmelser om förbud mot att orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande finns i 6 § i lagen om djurvälstånd. Bestämmelser om förbjuden behandling av djur finns i 13 § i lagen om djurvälstånd och bestämmelser om avlivning av djur i 63 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) 4 § 1 mom. som följer:

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska vid hållande, skötsel, behandling och hantering av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål lagen om djurvälstånd (/) iakttas.

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag

om ändring av 38 och 41 § i naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 38 § 3 mom. och 41 § som följer:

38 §

Fridlysning av djurarter

Bestämmelser om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen finns i den lagen.

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt eller skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt iakttas lagen om djurvälstånd (/).

Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om djuravelsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) 2 § som följer:

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om lagen om djurvelfärd (/), lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) innehåller bestämmelser som avviker från denna lag, ska de tillämpas i stället för denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 27 september 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

2.

Lag

om ändring av 17 kap. 14 och 23 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i strafflagen (39/1889) 17 kap. 14 § och 23 § 1 mom., sådana de lyder, 14 § i lag 585/2013 och 23 § 1 mom. i lag 14/2011, som följer:

Gällande lydelse

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 §

Djurskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med

1) djurskyddslagen (247/1996) eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den,

2) lagen om transport av djur (1429/2006) eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den,

3) bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller

4) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning

behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga, ska för *djurskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

23 §

Föreslagen lydelse

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 §

Djurskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med

1) *lagen om djurvälstånd* (/) eller en bestämmelse om utfärdats med stöd av den,

2) lagen om transport av djur (1429/2006) eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den,

3) bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller

4) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning

behandlar ett djur med grymhet eller utsätter det för onödigt lidande eller onödig smärta, ska för *djurskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

23 §

Gällande lydelse

Djurhållningsförbud

Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen eller för djurtransportförseelse med stöd av 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i denna lag inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Föreslagen lydelse

Djurhållningsförbud

Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 114 § 1 mom., 2 mom. 6 punkten eller 3 mom. i lagen om djurvälfärd eller för djurtransportförseelse med stöd av 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller punkten i denna lag inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om transport av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 3 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förhållande till vissa författningar

Utöver vad som bestäms i denna lag skall i fråga om skötsel, behandling *och hantering* av djur som transporteras iakttas vad som bestäms om djur i djurskyddslagen (247/1996) eller med stöd av den.

I lagen om djursjukdomar (55/1980) eller med stöd av den föreskrivs eller i enskilda fall bestäms vad som skall iakttas vid transport av djur för förhindrande av att djursjukdomar sprids.

Föreslagen lydelse

3 §

Förhållande till vissa författningar

Förutom i denna lag finns det bestämmelser om skötsel, behandling och hantering av djur som transporteras i *lagen om djurvälstånd* (/).

Bestämmelser om vad som ska iakttas vid transport av djur för förhindrande av att djursjukdomar sprids finns i lagen om djursjukdomar (441/2013).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 1 § 3 mom. och 33 § 3 mom., sådana de lyder, 1 § 3 mom. i lag 206/2013 och 33 § 3 mom. i lag 422/2016, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska naturvårdslagen och djurskyddslagen (247/1996) iakttas.

Förutom i denna lag finns det bestämmelser om skötsel, behandling och hantering av djur i *lagen om djurvälstånd* (/) och naturvårdslagen.

33 §

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Fångstredskap och fångstmetoder

Bestämmelser om förbud mot att åsamka djur onödig smärta eller *plåga* finns i 3 § i djurskyddslagen. Bestämmelser om avlivning av djur finns i 32 § i den lagen.

Bestämmelser om förbud mot att orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande finns i 6 § i *lagen om djurvälstånd*. Bestämmelser om förbjuden behandling av djur finns i 13 § i *lagen om djurvälstånd* och bestämmelser om avlivning av djur i 63 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 38 och 41 § i naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 38 § 3 mom. och 41 § som följer:

Gällande lydelse

38 §

Fridlysning av djurarter

Föreslagen lydelse

38 §

Fridlysning av djurarter

Om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen stadgas i jaktlagen. *Om import och frisläppning i naturen av främmande arter av däggdjur och fåglar stadgas i jaktlagen, lagen om djursjukdomar (55/80) och djurskyddslagen (247/96).*

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd skall i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt skall djurskyddslagen iakttas.

Bestämmelser om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen finns i den lagen.

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt eller skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt iakttas *lagen om djurväl-färd (/)*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om djuravelsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) 2 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Förhållande till annan lagstiftning

Om djurskyddslagen (247/1996), lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) innehåller bestämmelser som avviker från denna lag, ska de tillämpas i stället för denna lag.

Om *lagen om djurvälstånd* (/), lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) innehåller bestämmelser som avviker från denna lag, ska de tillämpas i stället för denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av 13 och 17 § i statsrådets förordning om skydd av nötkreatur

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i statsrådets förordning om skydd av nötkreatur (592/2010) 13 § och 17 § som följer:

13 §

Vattning och utfodring av nötkreatur

Foder som ges till nötkreatur ska vara näringsrikt och balanserat.

I en permanent djurhållningsplats för nötkreatur ska djuren hela tiden ha tillgång till vatten. Det förutsätts dock inte att djuren hela tiden har tillgång till vatten när vattnet fryser på grund av väderleksförhållandena i sådana flyttbara uteboxar för kalvar där kalvarna endast har tillgång till ett vindskydd av lätt konstruktion. Kalvarna ska då ha tillgång till vatten minst tre gånger om dagen.

En sjuk eller skadad kalv ska hela tiden ha tillgång till färskt vatten. Vid varm väderlek ska dock alla kalvar ha tillgång till färskt vatten hela tiden. Nötkreaturens vattenbehållare och vattningsystem ska hållas rena. Urin och avföring får inte förorena fodret eller dricksvattnet.

En kalv ska utfodras minst två gånger om dagen. I kalvfodret ska finnas tillräckligt med järn så att kalvens blod har en genomsnittlig hemoglobinhalt om minst 4,5 millimol per liter blod. En kalv ska från två veckors ålder dagligen få stråfoder. Mängden stråfoder ska ökas så att till en åtta veckor gammal kalv ges minst 50 gram och till en 20 veckor gammal kalv minst 250 gram stråfoder om dagen.

17 §

Betesgång och rastning

Mjölkkor samt kvigor som föds upp huvudsakligen för mjölkproduktion och som hålls uppbundna, ska under minst 90 dagar släppas på bete eller beredas någon annan ändamålsenlig plats för rastning under en period som börjar den 1 januari och slutar den 30 december. Rastningsplatsen ska vara minst 6 kvadratmeter per nötkreatur. Ytan ska dock alltid vara minst 50 kvadratmeter.

Landskapet kan bevilja befrielse från det krav att ordna bete eller en plats för rastning som avses i 1 mom., om produktionsenheten inte till sitt förfogande har lämplig betesmark, eller om någon annan ändamålsenlig plats för rastning inte rimligen kan ordnas, eller om uppfyllandet av kravet är oskäligt av orsaker som hänför sig till trafiken, terrängen eller avstånden. Befrielse beviljas för högst fem år åt gången och högst till den 31 december 2035. Befrielsen återkallas om förutsättningarna för beviljandet upphör.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021. Förordningens 17 § 1 mom. träder dock i kraft den 1 januari 2022.

Statsrådets förordning

om ändring av 7 § i statsrådets förordning om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby (674/2010) 7 § som följer:

7 §

Vattning och utfodring

Det foder som ges till djuren ska vara näringsrikt och balanserat samt vid behov berikat med mineraler och vitaminer. Vid utfodringen ska särskild vikt fästas vid artspecifika krav på fodrets näringsinnehåll och sammansättning.

I en permanent djurhållningsplats för däggdjur och fåglar ska djuren hela tiden ha tillgång till vatten. Det förutsätts dock inte att djuren hela tiden har tillgång till vatten i permanenta djurhållningsplatser för hundar på yrkesmässiga hundgårdar för draghundar när vattnet fryser på grund av väderleksförhållandena. Hundarna ska då ha tillgång till vatten minst tre gånger om dagen. Digivande tikar och icke avvanda hundvalpar ska dock hela tiden ha tillgång till vatten i sin permanenta djurhållningsplats.

De kärl, anordningar och redskap som används vid utfodringen ska hållas rena. Urin och avföring får inte förorena fodret eller dricksvattnet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

Statsrådets förordning

om ändring av 11 § i statsrådets förordning om skydd av pälsdjur

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om skydd av pälsdjur (1084/2011) 11 § som följer:

11 §

Vattning och utfodring

Foder som ges till pälsdjur ska vara näringsrikt och balanserat samt vid behov kompletterat med mineraler. Djuren ska dagligen ha tillgång till en tillräcklig mängd rent vatten.

I en permanent djurhållningsplats för pälsdjur ska djuren hela tiden ha tillgång till vatten. Det förutsätts dock inte att djuren hela tiden har tillgång till vatten i permanenta djurhållningsplatser för avvanda valpar som fötts samma år eller för djur som tagits ur avel när vattnet fryser på grund av väderleksförhållandena. Dessa djur ska då ha tillgång till vatten minst tre gånger om dagen.

Djurens vattenkoppar och vattningsanordningar ska hållas rena. Urin och avföring får inte förorena fodret eller dricksvattnet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

På pälsdjursfarmer som är verksamma vid ikraftträdandet av denna förordning tillämpas 11 § 2 mom. från och med den 1 januari 2030 i fråga om permanenta djurhållningsplatser för djur som används för avel.

På pälsdjursfarmer eller delar av pälsdjursfarmer som genomgår grundlig renovering och på nya pälsdjursfarmer eller delar av pälsdjursfarmer som byggs efter ikraftträdandet av denna förordning tillämpas 11 § 2 mom. i fråga om permanenta djurhållningsplatser för djur som används för avel när den grundliga renoveringen eller den nya pälsdjursfarm eller del av pälsdjursfarm har färdigställts.